

T.C
BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ARKEOLOJİ ANABİLİM DALI
PROTOHİSTORYA VE ÖNASYA ARKEOLOJİSİ ORTAK PROGRAMI

**SERAMİK VE KÜÇÜK BULUNTULAR IŞIĞINDA ORTA TUNÇ
ÇAĞI'NDA BATI ANADOLU VE ORTA ANADOLU İLİŞKİLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Nurçin GÖÇMEN

TEZ DANIŞMANI

DR. ÖĞR. Üyesi Deniz SARI

İKİNCİ DANIŞMAN

PROF. DR. Aysegül AYKURT

BİLECİK, 2019

10165539

**T.C
BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ARKEOLOJİ ANABİLİM DALI
PROTOHİSTORYA VE ÖNASYA ARKEOLOJİSİ ORTAK
PROGRAMI**

**SERAMİK VE KÜÇÜK BULUNTULAR IŞIĞINDA ORTA TUNÇ
ÇAĞI'NDA BATI ANADOLU VE ORTA ANADOLU İLİŞKİLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Nurçin GÖÇMEN

TEZ DANIŞMANI

DR. ÖĞR. Üyesi Deniz SARI

İKİNCİ DANIŞMAN

PROF. DR. Aysegül AYKURT

BİLECİK, 2019

10165539

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS TEZ SAVUNMA SINAVI
JÜRİ ONAY FORMU

BŞEÜ-KAYSİS Belge No	DFR-172
İlk Yayın Tarihi/Sayısı	03.01.2017 / 28
Revizyon Tarihi	
Revizyon No'su	00
Toplam Sayfa	1

Öğrencinin Adı Soyadı: Alihan GÖKMEZ

Anabilim Dalı : Antikoloji

Programı : Yüksek Lisans

Tez Danışmanı : Dr. Öğr. Deniz SARİ

Tezin Özgün Adı : Sevrik ve Kızan Rukubun Işığında Oza Tine Ceyhanlı Rukub Anıtları ve Onun Anıtları Üzerinde

Tezin İngilizce Adı : Western Anatolian and Central Anatolian Relations in the Middle Bronze Age in the Light of Ceyhanlı and Sevrık Rukub

Tez Savunma Sınavı Tarihi: 23. / 08. / 2018

Yukarıda bilgileri verilen tez çalışması ilgili EYK kararıyla oluşturulan OY BİRLİĞİ / OY ÇOKLUĞU ile Antikoloji Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

İmza

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Deniz SARİ

Üye : Doç. Dr. Murat Torktek

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Fatma Sarı

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Şen Torktek

Üye : Doç. Dr. Sevinç Bek

(Handwritten signatures of the jury members and advisor)

ONAY

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun / / 20..... tarih ve / sayılı kararı.

İMZA/MÜHÜR

BEYAN

“Seramik ve K Buluntular Işığında Orta Tun Çağı’nda Batı Anadolu ve Orta Anadolu İlişkileri” adlı yüksek lisans tezinin hazırlık ve yazımı sırasında bilimsel ahlak kurallarına uyduğumu, başkalarının eserlerinden yararlandığım bölümlerde bilimsel kurallara uygun olarak atıfta bulunduğumu, kullandığım verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, tezin herhangi bir kısmını Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi ve Anadolu Üniversitesi veya başka bir üniversitedeki başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı beyan ederim.

Nurin Gmen

2019

ÖN SÖZ

Tez çalışmam sırasında konumun belirlenmesi ve çalışma esnasında bana desteğini esirgemeyen danışmanım Dr. Öğr. Deniz SARI'ya yardımları için teşekkürü bir borç bilirim. Arkeolojiye bakış açımı değiştiren, mesleğimi sevmemde bana bir kapı açan, her zaman arkamda desteğini hissettiğim, gerektiğinde ailem olan değerli hocam Prof. Dr. Ayşeğül AYKURT'a en içten şükranlarımı sunarım. Kendisine teşekkür etmek istediğim fakat bana kızacağını bildiğim her zaman en yakın destekçim olan, merhametine hayran olduğum hocam Kadir B.'ye teşekkür ederim.

Benim anne yarım, iyi kötü her anımda yanımda olan bana kollarına açan canım yarısı ablam Gülşah Göçmen'e, her anımda bir telefonla uzun yollar yapıp yanıma gelen ablam ve abim Gülçin ve Mustafa YAVAŞ'a, benim minik kuşum gerektiğinde bana ablalık yapan kardeşim Songül Göçmen'e, benim minik destekçilerim benimle ağlayıp gülen kendileri küçük yürekleri büyük yeğenlerim Tuğberk ve Beren'e , her zaman kucağımda, masamda yer alan oğuşlar Tombili ve Ufak oğluma, bu yolda maddi ve manevi desteğini her zaman yanımda hissettiğim özel insanlar annem ve babama ne kadar teşekkür etsem azdır.

Son olarakta benim her zaman her anımda yanımda olan ailemin parçası olarak yerini alacak olan arkadaşım, dostum, yoldaşım Hasan Umut Kıvrak'a en içten teşekkürlerimle.

Nurçin Göçmen

2019

ÖZET

Bu tez çalışması kapsamında Batı Anadolu ve Orta Anadolu Bölgeleri arasında Erken Tunç Çağı'nın sonlarından itibaren varlığı bilinen ticari ve kültürel ilişkilerin Orta Tunç Çağı'na gelindiğinde ulaştığı son noktayı belirlemek amaçlanmıştır. İki bölge arasında Orta Tunç çağı'nda gerek ticari gerek ise kültürel ilişkilerin varlığı maddi ve manevi kültürel kanıtlarla ortaya konulmaya çalışılmıştır. Elde edilen veriler ışığında iki bölge arasında Erken Tunç Çağı'ndaki sistemli anlamda ticaretin devam ettiği ileriki yıllarda yapılacak kazılarla bu ilişkinin daha net kanıtlarla sunulabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Batı Anadolu, Orta Anadolu, Orta Tunç Çağı

ABSTRACT

Within its scope, this thesis, aims to determine the last point reached by the commercial and cultural relations between Western Anatolia and Central Anatolia regions since the end of Early Bronze Age. The existence of both commercial and cultural relations between the two regions in the Middle Bronze Age was tried to be demonstrated by material and spiritual cultural evidence. In the light of the data obtained, it is thought that this relationship can be presented with more clear evidence through the excavations to be made in the later years when systematic trade between the two regions in the Early Bronze Age continued.

Key Words: Batı Anadolu, Orta Anadolu, Orta Tunç Çağı

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	i
ÖZET	ii
ABSTRACT	iii
KISALTMALAR.....	xii
HARİTALAR LİSTESİ.....	xiii
LEVHALAR LİSTESİ.....	xiv
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

BATI VE ORTA ANADOLU

1.1.1 Batı Anadolu Bölgesi Coğrafyası.....	4
1.1.2. Orta Anadolu Bölgesi Coğrafyası	8
1.2.ORTA TUNÇ ÇAĞI ARAŞTIRMA TARİHÇESİ	12
1.2.1.Batı Anadolu Bölgesi Orta Tunç Çağı Kazı ve Araştırma Tarihçesi	12
1.2.2. Orta Anadolu Bölgesi Orta Tunç Çağı Kazı ve Araştırma Tarihçesi.....	18
1.3.ORTA TUNÇ ÇAĞI KRONOLOJİSİ.....	21
1.3.1. Batı Anadolu Bölgesi Orta Tunç Çağı Kronolojisi	21
1.3.2. Orta Anadolu Bölgesi Orta Tunç Çağı Kronolojisi.....	25

İKİNCİ BÖLÜM

ORTA TUNÇ ÇAĞI'NDA BATI ANADOLU VE ORTA ANADOLU'NUN SİYASAL DURUMU

2.1. ORTA ANADOLU'NUN SİYASAL DURUMU	32
2.2. BATI ANADOLU'NUN SİYASAL DURUMU.....	41

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ORTA TUNÇ ÇAĞI'NDA BATI ANADOLU

3.1.1. Troya	45
3.1.1.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi.....	45
3.1.1.2. Stratigrafisi	45
3.1.1.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi.....	48
3.1.1.4. Orta Tunç Çağı Mezarlığı.....	49
3.1.2. Hanaytepe.....	49
3.1.2.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi	49
3.1.2.2. Stratigrafisi	50
3.1.2.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi.....	50
3.1.3. Bayraklı	50

3.1.3.2. Stratigrafisi	51
3.1.3.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi.....	51
3.1.4. Bademgediği.....	52
3.1.4.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi	52
3.1.4.2. Stratigrafisi	52
3.1.4.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi.....	53
3.1.5. Çeşme Bağlararası.....	53
3.1.5.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi	53
3.1.5.2. Stratigrafisi	54
3.1.5.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi.....	55
3.1.6. Liman Tepe	58
3.1.6.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi	58
3.1.6.2. Stratigrafisi	59
3.1.6.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi.....	61
3.1.7. Panaztepe.....	65
3.1.7.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi	65
3.1.7.2. Stratigrafisi	66
3.1.7.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi.....	67
3.1.7.4. Orta Tunç Çağı Mezarlığı.....	68
3.1.8. Kocabaş Tepe	69
3.1.8.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi	69
3.1.8.2. Stratigrafisi	69
3.1.8.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi.....	70
3.1.9. Efes /Ayasuluk Tepesi.....	72
3.1.9.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi	72
3.1.9.2. Stratigrafisi	72
3.1.9.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi.....	74
3.1.10. Larisa/Buruncuk	74
3.1.10.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi	74
3.1.10.2. Stratigrafisi	74
3.1.10.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi.....	75
3.1.11. Ulucak Höyük	75
3.1.11.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi	75
3.1.11.2. Stratigrafisi	75
3.1.11.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi.....	76
3.1.11.4. Orta Tunç Çağı Mezarlık Alanı	77
3.1.12. Yassitepe Höyük	78
3.1.12.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi	78
3.1.12.2. Stratigrafisi	78
3.1.12.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi.....	79
3.1.16.2. Stratigrafisi	80
3.1.16.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi.....	80

3.1.17. Çine- Tepecik Höyük	81
3.1.17.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi	81
3.1.17.2. Stratigrafisi	81
3.1.17.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi.....	82
3.1.18. Milet	83
3.1.18.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi	83
3.1.13. Gavurtepe	83
3.1.13.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi	83
3.1.13.2. Stratigrafisi	84
3.1.13.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi.....	84
3.1.14. Hastane Höyük	85
3.1.14.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi	85
3.1.14.2. Stratigrafisi	85
3.1.14.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi.....	85
3.1.15. Kaymakçı	85
3.1.15.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi	85
3.1.15.2. Stratigrafisi	86
3.1.15.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi.....	86
3.1.16. Aphrodisias.....	86
3.1.16.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi	86
3.1.18.2. Stratigrafisi	86
3.1.18.3. Orta Tunç Çağı Yerleşmesi	87
3.1.19. Beycesultan	88
3.1.19.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi	88
3.1.19.2. Stratigrafisi	89
3.1.19.3. Orta Tunç Çağı Yerleşmesi	90
3.1.20. Yanarlar Mezarlığı	95
3.1.20.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi	95
3.1.20.2. Stratigrafisi	95
3.1.20.3. Orta Tunç Çağı Mezarlığı.....	96
3.1.21. Kusura	96
3.1.21.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi	96
3.1.21.2. Stratigrafisi	96
3.1.21.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi.....	97
3.1.22. Dede Mezarı	98
3.1.22.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi	98
3.1.22.2. Stratigrafisi	98
3.1.22.3. Orta Tunç Çağı Mezarlığı.....	98
3.1.23. Demircihöyük.....	99
3.1.23.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi	99
3.1.23.2. Stratigrafisi	99
3.1.23.3. Orta Tunç Çağı Yerleşmesi	100

3.1.24. Demircihöyük-Sarıket Mezarlığı.....	101
3.1.24.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi	101
3.1.24.2. Stratigrafisi	101
3.1.24.3. Orta Tunç Çağı Mezarlığı.....	101
3.1.25. Çavlum Köyü Mezarlığı.....	102
3.1.25.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi	102
3.1.25.2. Stratigrafisi	102
3.1.25.3. Orta Tunç Çağı Mezarlığı.....	102

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ORTA TUNÇ ÇAĞI'NDA ORTA ANADOLU

4.1. ORTA ANADOLU'DA YER ALAN ORTA TUNÇ ÇAĞI MERKEZLERİ VE MEZARLIKLARI	105
4.1.1. Boğazköy.....	105
4.1.1.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi	105
4.1.1.2. Stratigrafisi	105
4.1.1.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi.....	106
4.1.2. Eskişehir.....	109
4.1.2.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi	109
4.1.2.2. Stratigrafisi	109
4.1.2.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi.....	110
4.1.3. Hüseyindede Tepesi	111
4.1.3.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi	111
4.1.3.2. Stratigrafisi	111
4.1.3.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi.....	112
4.1.4. İnandıktepe	114
4.1.4.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi	114
4.1.4.2. Stratigrafisi	114
4.1.4.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi.....	115
4.1.5. Büklükale	116
4.1.5.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi	116
4.1.5.2. Stratigrafisi	117
4.1.5.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi.....	117
4.1.6. Kaman Kalehöyük.....	118
4.1.6.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi	118
4.1.6.2. Stratigrafisi	118
4.1.6.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi.....	119
4.1.7. Alishar	120
4.1.7.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi	120
4.1.7.2. Stratigrafisi	120

4.1.7.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi.....	123
4.1.7.4. Orta Tunç Çağı Mezarlığı.....	124
4.1.8. Kayapınar	125
4.1.8.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi	125
4.1.8.2. Stratigrafisi	125
4.1.8.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi.....	126
4.1.9. Kayalıpınar	126
4.1.9.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi	126
4.1.9.2. Stratigrafisi	127
4.1.9.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi.....	127
4.1.10. Gordion/Yassıhöyük.....	128
4.1.10.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi	128
4.1.10.2. Stratigrafisi	128
4.1.10.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi.....	130
4.1.10.4. Orta Tunç Çağı Mezarlığı.....	130
4.1.11. Asarcık Höyük/Ilıca	131
4.1.11.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi	131
4.1.11.2. Stratigrafisi	131
4.1.11.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi.....	131
4.1.12. Karaoğlan	133
4.1.12.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi	133
4.1.12.2. Stratigrafisi	133
4.1.12.3. Orta Tunç Çağı Yerleşmesi	134
4.1.13. Polatlı Höyük.....	134
4.1.13.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi	134
4.1.13.2. Stratigrafisi	134
4.1.13.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi.....	134
4.1.14. Konya Karahöyük	135
4.1.14.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi	135
4.1.14.3. Stratigrafisi	135
4.1.14.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi.....	136
4.1.15. Acemhöyük	136
4.1.15.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi	136
4.1.15.2. Stratigrafisi	137
4.1.15.3.Orta Tunç Çağı Yerleşimi.....	138
4.1.16. Ovaören	140
4.1.16.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi	140
4.1.16.2. Stratigrafisi	141
4.1.18.6.Orta Tunç Çağı Yerleşimi.....	142
4.1.17. Kültepe	143
4.1.17.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi	143
4.1.17.2. Stratigrafisi	143

4.1.17.3.Orta Tunç Çağı Yerleşimi.....	144
4.1.18. Yassihöyük	148
4.1.18.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi	148
4.1.18.2. Stratigrafisi	148
4.1.18.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi.....	149

BEŞİNCİ BÖLÜM

SERAMİK VE KÜÇÜK BULUNTULAR IŞIĞINDA ORTA TUNÇ ÇAĞI'NDA BATI ANADOLU VE ORTA ANADOLU İLİŞKİLERİ

5.1. SERAMİK.....	150
5.1.1.Çanaklar	150
5.1.2. Tabaklar.....	159
5.1.3. Fincanlar.....	159
5.1.4. Maşrapalar	159
5.1.5. Çan Gövdeli Konik Bardaklar	160
5.1.6. Yonca Ağızlı Testiler	160
5.1.7. Gaga Ağızlı Testiler	161
5.1.8. Yuvarlak Ağızlı Testiler	162
5.1.9. Çaydanlıklar	163
5.1.10. İbrikler.....	163
5.1.11. Vazolar	164
5.1.12. Çömlekler.....	165
5.1.13. Ayakkabı Biçimli Ritonlar	168
5.2. DEĞERLENDİRME.....	168
5.3. MÜHÜRLER	173
5.3.1. Damga Mühürler	174
5.3.1.1. Oval Baskı Yüzeyle-Oval Tutamaklı Damga Mühürler	174
5.3.2. Silindir Mühürler.....	174
5.4. DEĞERLENDİRME.....	174
5.5. MADEN ÜRETİMİNDE KULLANILAN ARAÇLAR.....	175
5.5.1. Kalıplar.....	175
5.5.1.1. Gümüş Külçe Kalıpları	176
5.5.1.2. Kurşun Figürin Kalıpları	176
5.5.2. Potalar.....	176
5.6. MADENİ ALETLER	177
5.6.1. Bıçaklar	177
5.6.1.1. Düz Ağızlı Bıçaklar	178
5.6.1.2. İçbükey Ağızlı Bıçaklar	178
5.7.2. Keskiler	178
5.7.2.1. Dışbükey Ağızlı Keskiler	179
5.8.3. Oraklar.....	179
5.8.4. Yabalar	180

5.9. MADENİ SİLAHLAR	180
5.9.1. Ok Uçları	180
5.9.1.1. Kanatlı Ok Uçları	181
5.9.2. Hançerler	181
5.9.2.1.. Namlusu Yaprak Biçimli Hançerler	182
5.9.2.2. Namlusu Sırtlı Hançerler	182
5.9.3. Mızrak Uçları	183
5.9.3.1. Kovanlı Mızrak Uçları	183
5.9.4. Baltalar	183
5.9.4.1. Yassı Baltalar	184
5.9.4.2. Kolcuklu Baltalar	184
5.9.4.3. Çift Ağızlı Baltalar	185
5.10. DEĞERLENDİRME	185
5.11. DOKUMA ALETLERİ	188
5.11.1. Ağırlıklar	188
5.11.1.1. Hilal Biçimli Ağırlıklar	189
5.11.1.2. Dikdörtgen/Dörtgen Biçimli Ağırlıklar	189
5.11.1.3. Piramid Biçimli Ağırlıklar	190
5.12. DEĞERLENDİRME	190
5.13. SÜRTME TAŞ ENDÜSTRİSİ	192
5.13.1. Taş Baltalar	192
5.14. DEĞERLENDİRME	193
5.14. SÜS EŞYALARI	193
5.14.1. İğneler	193
5.14.1.1. Çift Spiral Başlı İğneler	194
5.14.1.2. Başlı Dilimli İğneler	194
5.14.1.3. Tepesi Düğmecikli İğneler	195
5.14.1.4. Küre Başlı İğneler	196
5.14.1.5. Mercimek Başlı İğneler	197
5.14.1.6. Başlı Kıvrık İğneler	197
5.14.2. Kemik İğneler	198
5.14.2.1. Stilize Çift Kuş Başlı İğneler	198
5.14.2.2. Levha Başlı İğneler	199
5.14.3. Bilezikler	199
5.14.3.1. Halka Bilezikler	200
5.14.3.2. Uçları Açık Bilezikler	200
5.14.4. Kúpeler	200
5.14.4.1. Uçları Açık Kúpeler	201
5.14.4.2. Sandal Biçimli Kúpeler	201
5.14.5. Boncuklar	202
5.14.5.1. Dilimli Boncuklar	202
5.14.5.2. Daire Kesitli Oval Gövdeli Boncuklar	202

5.14.5.3. Silindir Biçimli Boncuklar	203
5.15. DEĞERLENDİRME.....	203
5.16. FİGÜRİNLER.....	206
5.16.1. Pişmiş Toprak Figürinler.....	206
5.16.2. Kurşun Figürinler	207
5.17. DEĞERLENDİRME.....	207
SONUÇ.....	209
KAYNAKÇA.....	217
KATALOG.....	456
HARİTALAR.....	456
LEVHALAR.....	466

KISALTMALAR

Abb: Abbildung

ATKÇ: Asur Ticaret Kolonileri Çağı

cm: santimetre

C14: Karbon 14

Çiz: Çizim

Ed: Editör

ETÇ: Erken Tunç Çağı

Fig: Figür

GKÇ: Geç Kalkolitik Çağ

GTÇ: Geç Tunç Çağı

Kat.: Katalog

km: Kilometre

km²: Kilometre kare

Lev.: Levha

m.: Metre

MDOG: Mitteilungen der Deutschen Orient- Gesellschaft

mm: Milimetre

M. Ö. : Milattan Önce

OKÇ: Orta Kalkolitik Çağ

OTÇ: Orta Tunç Çağı

Pl.: Plate

Res.: Resim

Şek.: Şekil

Taf.: Tafel

TÜBA-AR: Türkiye Bilimler Akademisi Arkeoloji Dergisi

HARİTALAR LİSTESİ

Harita 1: Ele alınan Orta Tunç Çağı merkezlerinin haritada gösterimi

Harita 2: Damga ve Silindir Mühürlerin ele geçtiği merkezler

Harita 3: Pişmiş Toprak ve Kurşun Figürinlerin ele geçtiği merkezler

Harita 4: Potaların ele geçtiği merkezler

Harita 5: Kalıpların Ele Geçtiği Merkezler

Harita 6: Kanatlı Ok Uçlarının ele geçtiği merkezler

Harita 7: Hançerlerin ele geçtiği merkezler

Harita 8: Kovanlı Mızrak Uçlarının ele geçtiği merkezler

Harita 9: Baltaların ele geçtiği merkezler

Harita 10: Bıçakların ele geçtiği merkezler

Harita 11: Keskiler-Oraklar ve Yabaların ele geçtiği merkezler

Harita 12: Çift Koni Biçimli Ağırşakların ele geçtiği merkezler

Harita 13: Konik ve Küresel Formlu Ağırşakların ele geçtiği merkezler

Harita 14: Ağırlıkların ele geçtiği merkezler

Harita 15: Taş Baltaların ele geçtiği merkezler

Harita 16: İğnelerin ele geçtiği merkezler

Harita 17: Kemik İğnelerin ele geçtiği merkezler

Harita 18: Bilezik ve Kúpelerin ele geçtiği merkezler

Harita 19: Boncukların ele geçtiği merkezler

LEVHALAR LİSTESİ

- Levha 1:** Çanak Tip 1: a: Acemhöyük, b-c: Boğazköy, d-e: Kültepe, f: Alışar
- Levha 2:** Çanak Tip 1: a-b: Alışar, c-l: Ovaören
- Levha 3:** Çanak Tip 1: a-e: Troya, f-r: Panaztepe
- Levha 4:** Çanak Tip 1: a-d: Kocabaş Tepe
- Levha 5:** Çanak Tip 1: a-e: Aphrodisias, f: Beycesultan
- Levha 6:** Çanak Tip 1: a: Beycesultan, b-c: Milet, d-e: Sarıket Mezarlığı, f-ı: Çavlum Köyü Mezarlığı, j-l: Demircihöyük
- Levha 7:** Çanak Tip 1: a-h: Demircihöyük
- Levha 8:** Çanak Tip 2: a: Boğazköy, b-e: Alışar, f: Kaman Kalehöyük
- Levha 9:** Çanak Tip 2: a: Troya, b-g: Panaztepe, h-i: Kocabaş Tepe
- Levha 10:** Çanak Tip 2: a-d: Yassitepe Höyük, e: Demircihöyük
- Levha 11:** Çanak Tip 2a: a-c: Acemhöyük, d: Alışar, e-f: Kaman Kalehöyük
- Levha 12:** Çanak Tip 2a: a-c: Kocabaş Tepe, d-f: Aphrodisias
- Levha 13:** Çanak Tip 2a: a: Aphrodisias, b-e: Beycesultan
- Levha 14:** Çanak Tip 2a: a-c: Beycesultan, d: Ulucak Höyük
- Levha 15:** Çanak Tip 2b: a: Boğazköy, b: Ilıca Mezarlığı, c-d: Demircihöyük
- Levha 16:** Çanak Tip 2b: a-h: Kocabaş Tepe
- Levha 17:** Çanak Tip 2b: a-f: Panaztepe
- Levha 18:** Çanak Tip 2c: a: Acemhöyük, b: Boğazköy, c: Aphrodisias, d: Beycesultan
- Levha 19:** Çanak Tip 2c: a-d: Kocabaş Tepe, e: Demircihöyük
- Levha 20:** Çanak Tip 2d: a-b: Boğazköy, c: Gordion Mezarlığı, d: Troya
- Levha 21:** Çanak Tip 2d: a: Beycesultan, b-c: Demircihöyük
- Levha 22:** Çanak Tip 2d: a-d: Kocabaş Tepe
- Levha 23:** Çanak Tip 3: a-d: Kaman Kalehöyük, f-g: Yanarlar Mezarlığı, h: Çavlum Köyü Mezarlığı
- Levha 24:** Çanak Tip 4: a-b: Boğazköy, c: Ilıca Mezarlığı, d-f: Polatlı Höyük

- Levha 25:** Çanak Tip 4: a-f: Kocabaş Tepe, g: Beycesultan, h: Troya
- Levha 26:** Çanak Tip 5: a-c: Panaztepe, d: Kocabaş Tepe, e: Liman Tepe
- Levha 27:** Çanak Tip 5: a-b: Milet, c-f: Ovaören
- Levha 28:** Çanak Tip 6: a-b: Boğazköy, c-g: Yassihöyük
- Levha 29:** Çanak Tip 6: a: Yassihöyük, b: Panaztepe, c: Demircihöyük, d: Troya, e-f: Kocabaş Tepe
- Levha 30:** Çanak Tip 7: a-e: Ovaören, f: Kaman Kalehöyük, g: Kocabaş Tepe
- Levha 31:** Çanak Tip 7a: a: Kaman Kalehöyük, b: Panaztepe, c-d: Bayraklı
- Levha 32:** Çanak Tip 8: a-c: Boğazköy, d-g: Troya
- Levha 33:** Çanak Tip 8: a-c: Panaztepe, d: Kocabaştepe, e-f: Yassitepe Höyük, g-h: Milet, i: Demircihöyük
- Levha 34:** Çanak Tip 8a: a-c: Boğazköy, d-f: Ovaören
- Levha 35:** Çanak Tip 8a: a-c: Beycesultan
- Levha 36:** Çanak Tip 8a: a: Kusura, b-d: Panaztepe, e-h: Kocabaş Tepe
- Levha 37:** Çanak Tip 9: a-d: Boğazköy, e: Ilıca Mezarlığı
- Levha 38:** Çanak Tip 9 : a: Ilıca Mezarlığı, b: Aphrodisias, c: Demircihöyük
- Levha 39:** Çanak Tip 9: a-e: Kocabaş Tepe
- Levha 40:** Çanak Tip 9: a-d: Kocabaş Tepe, e: Troya
- Levha 41:** Çanak Tip 10: a-c: Boğazköy, d: Ilıca Mezarlığı, e: Kayapınar Höyük, f-h: Yassihöyük
- Levha 42:** Çanak Tip 10: a: Yassihöyük, b-c: Ovaören, d: Kaman Kalehöyük
- Levha 43:** Çanak Tip 10: a-g: Panaztepe, h: Beycesultan, i: Demircihöyük
- Levha 44:** Çanak Tip 10: a-b: Kocabaş Tepe
- Levha 45:** Çanak Tip 11: a-c: Boğazköy, d: Ilıca Mezarlığı, e-f: Demircihöyük
- Levha 46:** Çanak Tip 11: a-d: Beycesultan, e-f: Kocabaş Tepe
- Levha 47:** Çanak Tip 11a: a-c: Ovaören, d: Yassihöyük
- Levha 48:** Çanak Tip 11a: a-e: Hastane Höyük, f: Sarıket Mezarlığı, g-i: Hanay Tepe

- Levha 49:** Tabaklar: a-b: Acemhöyük, c: Çavlum Köyü Mezarlığı
- Levha 50:** Fincan: a-b: Acemhöyük, c: Alışar
- Levha 51:** Fincan: a: Kaman Kalehöyük, b: Aphrodisias
- Levha 52:** Fincan: a: Kaman Kalehöyük, b: Aphrodisias
- Levha 53:** Maşrapa: a-c: Kültepe, d: Liman Tepe
- Levha 54:** Bardak: a-c: Acemhöyük
- Levha 55:** Bardak: a-c: Acemhöyük
- Levha 56:** Bardak: a-c: Boğazköy, d: Polatlı Höyük
- Levha 57:** Bardak: a: Kocabaş Tepe, b: İasos, c: Milet
- Levha 58:** Yonca Ağızlı Testi Tip 1: a: Yanarlar Mezarlığı, b: Çavlum Köyü Mezarlığı, c: Kültepe, d: Alışar
- Levha 59:** Yonca Ağızlı Testi Tip 2: a: Seyitömer Höyük, b: Kültepe
- Levha 60:** Gaga Ağızlı Testi Tip 1: a: Acemhöyük, b: Beycesultan
- Levha 61:** Gaga Ağızlı Testi Tip 2: a: Kültepe, b: Seyitömer
- Levha 62:** Yuvarlak Ağızlı Testiler Tip 1: a: Yanarlar, b: Alışar
- Levha 63:** Yuvarlak Ağızlı Testiler Tip 2: a: Acemhöyük, b: Gordion Mezarlığı, c: Yanarlar
- Levha 64:** Çaydanlık: a: Beycesultan, b: Acemhöyük, c-e: Boğazköy
- Levha 65:** İbrik: a-c: Yanarlar Mezarlığı
- Levha 66:** İbrik: a: Ilıca Mezarlığı
- Levha 67:** Vazo Tip 1: a-b: Acemhöyük, c: Beycesultan
- Levha 68:** Vazo Tip 2: a: Kültepe, b: Acemhöyük, c: Kusura
- Levha 69:** Çömlek Tip 1: a: Boğazköy, b: Aphrodisias, c: Beycesultan
- Levha 70:** Çömlek Tip 1: a: Kocabaş Tepe
- Levha 71:** Çömlek Tip 1a: a: Boğazköy, b-f: Kocabaş Tepe
- Levha 72:** Çömlek Tip 1a: a: Aphrodisias, b-e: Demircihöyük
- Levha 73:** Çömlek Tip 2: a-c: Ovaören, d: Acemhöyük

- Levha 74:** Çömlek Tip 2: a-b: Çavlum Köyü Mezarlığı
- Levha 75:** Çömlek Tip 3: a:Boğazköy, b-d: Kocabaş Tepe
- Levha 76:** Çömlek Tip 4: a: Boğazköy, b: Alishar
- Levha 77:** Çömlek Tip 4: a: Beycesultan, b-c: Kocabaş Tepe
- Levha 78:** Çömlek Tip 5: a: Boğazköy, b: Beycesultan
- Levha 79:** Çömlek Tip 5: a-c: Kocabaş Tepe
- Levha 80:** Çömlek Tip 6: a-b: Alishar
- Levha 81:** Çömlek Tip 6: a: Alishar, b: Boğazköy, c: Kaman Kalehöyük
- Levha 82:** Çömlek Tip 6 : a: Beycesultan, b: Kusura
- Levha 83:** Çömlek Tip 6: a: Sarıket Mezarlığı, b-e: Kocabaş Tepe
- Levha 84:** Çömlek Tip 6a: a-c: Boğazköy
- Levha 85:** Çömlek Tip 6a: a: Aphrodisias, b-e: Kocabaş Tepe
- Levha 86:** Çömlek Tip 7: a: Acemhöyük, b: Kusura
- Levha 87:** Çömlek Tip 7: a: Milet, b: Liman Tepe
- Levha 88:** Riton: a-b: Kültepe
- Levha 89:** Riton: a-c: Kültepe
- Levha 90:** Riton: a: Kültepe, b: Alishar
- Levha 91:** Riton: a-b: Boğazköy, c: Seyitömer
- Levha 92:** Damga Mühür: a: Alishar, b-c: Gordion Mezarlığı, d: Konya Karahöyük, e: Kültepe, f: Çavlum Köyü Mezarlığı
- Levha 93:** Silindir Mühür:a-f: Kültepe
- Levha 94:** Silindir Mühür: a-c: Alishar, d-e: Seyitömer, f: Kaman Kalehöyük g-j: Kültepe
- Levha 95:** Kalıp: a:Kültepe, b: Acemhöyük
- Levha 96:** Kalıp: a: Alishar, b: Troya
- Levha 97:** Kurşun Figürin Kalıbı: a-b: Kültepe
- Levha 98:** Kurşun Figürin Kalıbı: a-e: Kültepe

- Levha 99:** Kurşun Figürin Kalıbı: a-b: Kültepe, c: Boğazköy
- Levha 100:** Kurşun Figürin Kalıpları: a: Alişar, b: Akhisar
- Levha 101:** Pota: a-c: Kültepe, d: Acemhöyük
- Levha 102:** Pota: a-c: Acemhöyük, d: Alişar
- Levha 103:** Pota: a: Beycesultan, b: Seyitömer
- Levha 104:** Bıçak: a-d: Alişar
- Levha 105:** Bıçak: a-d: Boğazköy
- Levha 106:** Bıçak: a: Boğazköy, b: Konya Karahöyük
- Levha 107:** Bıçak: a: Demircihöyük, b: Aphrodisias
- Levha 108:** Bıçak: a-b: Boğazköy, c-d: Aphrodisias
- Levha 109:** Keski: a-c: Boğazköy, d-e: Kusura
- Levha 110:** Keski: a: Beycesultan
- Levha 111:** Orak: a-f: Acemhöyük
- Levha 112:** Orak: a-d: Boğazköy, e: Hüseyindede Tepesi
- Levha 113:** Orak: a-c: Kültepe
- Levha 114:** Orak: a: Alişar, b-c: Seyitömer Höyük
- Levha 115:** Yaba: a-f: Kültepe
- Levha 116:** Yaba: a: Yassihöyük, b: Seyitömer
- Levha 117:** Ok Uçları: a-k: Boğazköy l- t: Kültepe
- Levha 118:** Ok Uçları: a-c: Acemhöyük, d: Kaman Kalehöyük, e-f: Alişar
- Levha 119:** Ok Uçları: a: Seyitömer Höyük
- Levha 120:** Hançer: a-c: Boğazköy
- Levha 121:** Hançer: a-c: Kültepe, d: Acemhöyük
- Levha 122:** Hançer: a-c: Acemhöyük, d-e: Alişar
- Levha 123:** Hançer: a-b: Alişar, c: Seyitömer Höyük
- Levha 124:** Hançer: a-c: Kültepe, d: Acemhöyük

- Levha 125:** Hançer: a: Seyitömer Höyük
- Levha 126:** Mızrak Uçları: a: Acemhöyük, b-e: Kültepe
- Levha 127:** Mızrak Ucu: a-d: Kültepe, e: Alişar
- Levha 128:** Mızrak Ucu: a: Bitik Höyük, b: Seyitömer Höyük
- Levha 129:** Yassı Balta: a: Acemhöyük, b: Kültepe
- Levha 130:** Yassı Balta: a: Beycesultan
- Levha 131:** Kolcuklu Balta: a-d: Acemhöyük
- Levha 132:** Kolcuklu Balta: a-e: Alişar
- Levha 133:** Kolcuklu Balta: a: Konya Karahöyük, b: Kültepe
- Levha 134:** Kolcuklu Balta: a-c: Kültepe, d-e: Boğazköy
- Levha 135:** Kolcuklu Balta: a: Bitik Höyük, b-c: Seyitömer Höyük
- Levha 136:** Kolcuklu Balta: a-c: Beycesultan
- Levha 137:** Çift Ağızlı Balta: a-b: Kültepe, c: Liman Tepe
- Levha 138:** Ağırlık: a-k: Konya Karahöyük
- Levha 139:** Ağırlık: a-k: Konya Karahöyük
- Levha 140:** Ağırlık: a-k: Konya Karahöyük
- Levha 141:** Ağırlık: a-f: Alişar, g: Kültepe
- Levha 142:** Ağırlık: a: Kültepe, b-c: Kaman Kalehöyük
- Levha 143:** Ağırlık: a-d: Kaman Kalehöyük, e: Yassıhöyük, f: Beycesultan
- Levha 144:** Ağırlık: a-c: Beycesultan, d-f: Aphrodisias
- Levha 145:** Ağırlık: a-h: Demircihöyük
- Levha 146:** Ağırlık: a-d: Kusura
- Levha 147:** Ağırlık: a: Seyitömer Höyük
- Levha 148:** Ağırlık: a-c: Seyitömer Höyük
- Levha 149:** Ağırlık: a: Beycesultan, b: Liman Tepe, c: Kaymakçı, d-e: Kültepe
- Levha 150:** Ağırlık: a-c: Seyitömer Höyük

- Levha 151:** Ağırlık: a-b: Kültepe, c: Kaman Kalehöyük, d-g: Seyitömer Höyük
- Levha 152:** Ağırlık: a-b: Seyitömer Höyük, c: Troya, d: Aphrodisias, e: Kaymakçı, f: Kültepe
- Levha 153:** Ağırlık: a: Kültepe, b: Konya Karahöyük, c: Kaman Kalehöyük
- Levha 154:** Taş Balta: a-b: Seyitömer Höyük, c: Beycesultan, d: Demircihöyük
- Levha 155:** Taş Balta: a: Kusura, b-d: Hanay Tepe
- Levha 156:** Taş Balta: a-c: Alişar, d: Kültepe, e: Yassihöyük
- Levha 157:** İğne: a-d: Çavlum Köyü Mezarlığı, e: Liman Tepe, f-i: Kusura
- Levha 158:** İğne: a-c: Seyitömer Höyük, d-e: Sarıket Mezarlığı, f: Kaman Kalehöyük, g: Gordion Mezarlığı
- Levha 159:** İğne: a-b: Kaymakçı, c-d: Beycesultan
- Levha 160:** İğne: a-l: Çavlum Köyü Mezarlığı
- Levha 161:** İğne: a-d: Sarıket Mezarlığı, e-f: Yanarlar, g-h: Seyitömer Höyük
- Levha 162:** İğne: a-c: Seyitömer Höyük, c-i: Acemhöyük
- Levha 163:** İğne: a: Alişar, b: Boğazköy
- Levha 164:** İğne: a: Gordion Mezarlığı, b-f: Kaman Kalehöyük
- Levha 165:** İğne: a-l: Kültepe
- Levha 166:** İğne: a: Alişar, b: Boğazköy
- Levha 167:** İğne: a-b: Gordion Mezarlığı, c-d: Beycesultan, e-k: Çavlum Köyü Mezarlığı
- Levha 168:** İğne: a-b: Seyitömer Höyük, c-d: Yanarlar
- Levha 169:** İğne: a: Beycesultan, b-c: Çavlum Köyü Mezarlığı, d: Panaztepe, e: Kusura, f: Liman Tepe, g-i: Seyitömer Höyük
- Levha 170:** İğne: a-b: Yanarlar, c: Alişar
- Levha 171:** İğne: a: Alişar, b-e: Boğazköy, f-g: Gordion Mezarlığı
- Levha 172:** İğne: a-b: Kaman Kalehöyük, c-f: Kültepe, g-i: Acemhöyük
- Levha 173:** İğne: a-b: Alişar

Levha 174: İğne: a-ö: Boğazköy, p-r: Kültepe

Levha 175: İğne: a-d: Acemhöyük, e-i: Kaman Kalehöyük

Levha 176: İğne: a-g: Çavlum Köyü Mezarlığı, h-k: Sarıket Mezarlığı

Levha 177: İğne: a-c: Acemhöyük, d: Alişar, e-h: Boğazköy, ı-k: Gordion Mezarlığı

Levha 178: İğne: a-d: Kaman Kalehöyük, e: Kültepe

Levha 179: İğne: a-d: Beycesultan, e-f: Çavlum Köyü Mezarlığı, g: Kaymakçı, h: Kusura, ı-k: Seyitömer Höyük, l-m: Yanarlar

Levha 180: İğne: a: Seyitömer Höyük, b-d: Alişar, e-g: Boğazköy, h: Kültepe

Levha 181: İğne: a: Kusura, b: Seyitömer Höyük, c-d: Alişar

Levha 182: Bilezik: a: Seyitömer Höyük, b-c: Alişar, d-e: Boğazköy, f-g: Kültepe

Levha 183: Bilezik: a-b: Seyitömer Höyük, c-d: Gordion Mezarlığı, e-h: Boğazköy, ı-i: Kültepe

Levha 184: Küpe: a-b: Alişar, c: Gordion Mezarlığı, d: Kültepe

Levha 185: Küpe: a: Dede Mezarı, b: Çavlum Köyü Mezarlığı, c: Aphrodisias

Levha 186: Küpe: a: Seyitömer Höyük, b: Beycesultan, c: Kaman Kalehöyük

Levha 187: Boncuk: a-c: Çavlum Köyü Mezarlığı, d: Yanarlar, e-f: Gordion Mezarlığı, g: Alişar, h-j: Kültepe

Levha 188: Boncuk: a-m: Çavlum Köyü Mezarlığı, n-o: Yanarlar Mezarlığı, p: Gordion Mezarlığı, r: Acemhöyük

Levha 189: Boncuk: a: Kaman Kalehöyük, b: Yassıhöyük, c-d: Alişar, e: Gordion Mezarlığı, f-ö: Çavlum Köyü Mezarlığı

Levha 190: Figürin: a-c: Troya

Levha 191: Figürin: a-b: Liman Tepe

Levha 192: Figürin: a: Liman Tepe, b: Çine Tepecik

Levha 193: Figürin: a: Kusura, b: Aphrodisias, c: Beycesultan

Levha 194: Figürin: a-c: Beycesultan

Levha 195: Figürin: a: Kaman Kalehöyük, b-c: Kültepe

Levha 196: Figürin: a-b: Alişar

Levha 197: Figürin: a-c: Acemhöyük

Levha 198: Figürin: a: Acemhöyük, b: Boğazköy

Levha 199: Figürin: a: Konya Karahöyük, b: Kültepe

Levha 200: Figürin: a-b: Kültepe

Levha 201: Figürin: a-c: Alişar, d: Yassıhöyük, e: Seyitömer Höyük

GİRİŞ

“Seramik ve Küçük Buluntuları Işığında Orta Tunç Çağı’nda Batı Anadolu ve Orta Anadolu İlişkileri” başlığı altında sunulan bu çalışma, Batı ve Orta Anadolu Bölgesi Orta Tunç Çağı’ndaki ilişkilerine odaklanmıştır. Orta Tunç Çağı, Batı ve Orta Anadolu Bölgeleri için yerel gelişmenin yanında uzak mesafe ticari ve siyasi ilişkilerin yoğunlaştığı bir dönemi de ifade etmektedir. Orta Anadolu Bölgesi Orta Tunç Çağı’nın başlarından itibaren Anadolu’nun tarihi çağlara girişine tanıklık etmiş bir bölge olarak önemli bir noktadadır. Bu anlamda yazı ticaretin bir getirisi olmakla birlikte, Orta Anadolu’nun bu dönemini daha net tanımlamak için önemli bir veridir. Yazı daha çok ticari belgelerde kullanılmış olsa da, bu dönem siyaseti, inanç sistemi ve günlük hayat konusunda da bilgi edinmemizi sağlamaktadır. Orta Anadolu’nun kültürel yapısı kendine has özellikler göstermekle birlikte, Batı Anadolu ile de kopuk olmayan bir görünümündedir. Bu ilişkilerin boyutu Geç Tunç Çağı’nda artarak sürmüştür. Batı Anadolu Bölgesi ise, Orta Anadolu ile Ege arasındaki coğrafi konumundan dolayı önem taşımaktadır. Özellikle bölgenin büyük nehirlerinin oluşturduğu vadiler yoluyla Anadolu’nun içleri, Ege Denizi aracılığıyla da Ege kültürleri ile iletişim kurabilecek bir konumdadır. Bu durum Batı Anadolu kıyılarındaki yerleşmelerde açığa çıkarılan Minos kökenli / etkili eserler ile kendini göstermektedir. Her ne kadar yazılı belgeler Orta Tunç Çağı’nda her iki bölge arasındaki ilişkileri yorumlamamıza çok büyük katkı sağlamasa da, seramik ve metal buluntular başta olmak üzere her iki bölge ilişkilerini yansıtan bulgular dikkat çekicidir. Arkeolojik veriler; ticaretin veya etkileşimin hangi boyutta olduğu, bu etkileşimin hangi rotalar üzerinden gerçekleştiğinin anlaşılmasında da önemli bilgiler vermektedir.

Tüm bu konular dikkate alınarak; iki bölge arasındaki ilişkilerin yazılı belgeler ve arkeolojik buluntular dikkate alınarak değerlendirilmesi, siyasi ve ticari ilişkilerin hangi boyutta gerçekleştiğinin belirlenmesi, Orta Tunç Çağı’nda her iki bölgenin gelişim çizgisinin eldeki verilerle yorumlanması ve iki bölgenin yerel ve bölgeler arası etkileşiminin, kültürel düzenlerine katkısının saptanması amaçlanmıştır.

Çalışmanın coğrafi kapsamını, yerel özellikleri ile ön plana çıkan ancak komşu ve uzak bölgeler ile etkileşimi güçlü olan Orta ve Batı Anadolu Bölgeleri oluşturmaktadır. İki bölgenin ayrımında, günümüz coğrafi sınırlarının yanında, Orta

Tunç Çağı'ndaki kültürel sınırlar da dikkate alınmaya çalışılmıştır. Bu kültürel ve coğrafi bölümlenmede, Batı Anadolu Bölgesi kıyı/sahil ve iç batı olmak üzere iki bölümde değerlendirilmiştir. Orta Anadolu Bölgesi ise kültürel olarak bir bütün içerisinde değerlendirilerek çalışma kapsamına dâhil edilmiştir. Orta Tunç Çağı (M. Ö. 2000 – 1650/1600) özellikle Orta Anadolu bölgesi için büyük değişimlerin görüldüğü bir evredir. Özellikle M. Ö. 2. binyılın ilk çeyreğinde Mezopotamya ile kurulan ticaret ağı nedeniyle bu dönem için Asur Ticaret Kolonileri Çağı ifadesi de kullanılmaktadır.

Tez çalışmasının ilk aşamasında, her iki bölgenin kültürel sınırları belirlenerek, Orta Tunç Çağı yerleşmeleri ile ilgili bilimsel yayınlar taranmış ve konu ile ilgili bilgi toplanmıştır. Bu çalışmalar sonucunda tez altı bölüm olarak sunulmuştur.

“Batı ve Orta Anadolu” başlıklı birinci bölüm içerisinde bölgelerin coğrafyası, Orta Tunç Çağı kazı ve araştırma tarihçesi ve bölgelerin Orta Tunç Çağı kronolojileri hakkında bilgiler verilmiştir. Birinci bölümü takip eden “Orta Tunç Çağı'nda Batı Anadolu ve Orta Anadolu'nun Siyasal Durumu” başlığına sahip ikinci bölümde ise Batı ve Orta Anadolu'nun Orta Tunç Çağı'ndaki siyasi durumu açıklanmaya çalışılmıştır. Üçüncü ve dördüncü bölümlerde ise Batı ve Orta Anadolu'da yer alan Orta Tunç Çağ yerleşimleri tanıtılmıştır. Kazısı yapılan yerleşimlerin tabakalanması tablolar halinde metin içerisinde belirtilmiş ve dönemin mimarisi hakkında genel bilgilere yer verilmiştir.

Tezimizin esas konusunu oluşturan “Seramik ve Küçük Buluntular Işığında Orta Tunç Çağı'nda Batı Anadolu ve Orta Anadolu İlişkileri” başlıklı beşinci bölüme gelindiğinde ise ilişkileri gösteren küçük buluntular dokuz ana başlığa ayrılarak anlatılmıştır. Ana başlıklar altında anlatılan buluntular aynı zamanda kendi içerisinde basitten karmaşığa doğru tipolojik olarak alt tiplere ayrılmıştır. Ayrıca Batı Anadolu ve Orta Anadolu Bölgesi'nde değerlendirilen küçük buluntuların yerleşimlerde kaç tane ele geçtiği belirtilmeye çalışılmıştır. Belirtilen bu sayılar çalışma kapsamında ele alınan eserlerin sayısını yansıtmaktadır. Buna ek olarak başlıklar altında incelenen eserlerin çalışma doğrultusunda değerlendirilmesi bölüm sonlarında yer almaktadır. Küçük buluntuların mümkün olduğu kadarıyla kültürel kökenleri ve Anadolu'ya yakınlığı açıklanmaya çalışılmıştır.

Son olarak altıncı bölümde elde edilen sonuçlardan yola çıkarak genel bir değerlendirme yapılmaya çalışılmıştır.

Değerlendirilen küçük buluntularının hepsinin fotoğraf ya da çizimleri konularak konun daha ayrıntılı anlatımı sağlanmıştır. Ele alınan bütün eserlerin ayrıntılı tanımına katalog kısmında yer verilmiştir. Ayrıca eserlerin tipolojik dağılım haritaları oluşturularak buluntuların bölgeler arasındaki gelişimi gösterilmeye çalışılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

BATI VE ORTA ANADOLU

1.1.COĞRAFYA

1.1.1 Batı Anadolu Bölgesi Coğrafyası

Batı Anadolu bölgesini de kapsayan Ege Bölgesi; doğu-batı doğrultusunda 400 km genişliğinde ve yaklaşık olarak 85.000 km² bir alana yayılarak Türkiye'nin yüzölçümünün % 11'ini kapsamaktadır. I. Türk Coğrafya Kongresinde (1941) Ege Bölgesi; kuzeyde Marmara Bölgesi, güneyde Akdeniz Bölgesi, doğuda İç Anadolu bölgesi ve batısını adını aldığı Ege Denizi ile sınırlandırılmıştır. Batısında Yunanistan, doğusunda Anadolu'nun batı kıyıları yer Alan Ege Denizi bölgenin kültürel, ekonomik ve siyasi gelişiminde önemli bir rol oynamaktadır. (Doumas , 2008: 131). Anadolu'nun Ege kıyısı kuzeyde Edremit Körfezi'nden güneyde Koca Çay Vadisine kadar uzanır. Sahil şeridinin kuzey ve güney uzantıları arasında belli bir jeomorfolojik farklılık vardır. Kuzey uzantısı körfezlerin ayırdığı kayalık yarımadalardan oluşmuş iken, güney uzantısında nehirlerin oluşturduğu vadiler hâkimdir (Darkot ve Tuncel , 1978 : 1-3). Bu farklılıkların oluşumunda Neojen boyunca oluşan kuzey-güney yönündeki gerilme etkili olmuştur. Bölgedeki tektonik hareketler yer şekillerinin oluşumunda önemli bir paya sahiptir. Bu durum doğu-batı yönlü kırıklar oluşturmuştur Bu kırıkların oluşturduğu oluklardan bölgenin önemli akarsuları Ege Denizine sularını taşımaktadırlar (Higgins, M. ve Higgins, R., 1996: 132).

Ege Bölgesi'nde doğu-batı doğrultusunda uzanan dağların aralarında aynı doğrultuda şekillenen vadiler yer almaktadır. Bölgedeki dağların ve vadilerin oluşumu bölgenin jeolojik zamanlardan geçtiğinin bir göstergesidir. Bu vadilerden Ege Bölgesi'nin temelini oluşturan Menderes Masifi, Paleozoik'ten önce oluşmuş, Paleozoik Dönemde kırılmalarla ve çukurlarla basık bir şekil almıştır (Yılmaz, 1997: 31).

Ege Bölgesi doğal koşullar göz önüne alınarak iki ana bölümde; Ege Bölümü ve İçbatı Anadolu Bölümü olmak üzere ele alınmaktadır. İki bölümü birbirinden ayıran

sınır kuzeyde Gelembe Ovası'ndan başlayarak Demirci Dağları'nı İç batı Anadolu bölümüne bırakmaktadır (Dar kot ve Tunceli,1978: 2).

Pleistosen'de oluşan tektonik hareketler ve akarsuların biriktirme şekilleri, Ege kıyılarının oldukça girintili çıkıntılı bir yapıya kavuşmasında önemli bir rol oynamıştır. Kıyıların girintili-çıkıntılı olmasında daha çok doğu-batı yönünde uzanan faylar ve faylar boyunca çöken oluk (graben) alanları etkili olmuştur. Edremit, Çandırlı , İzmir , Karma (İstanköy) körfezleri bu oluk (graben) alanlarına denk gelmektedir (Atalay, 1982: 211). Batı Anadolu'nun kıyı şeridinin uzunluğu toplamda 2400 kilometreyi bulmaktadır. Doğu-batı doğrultusunda uzanan dağ sıraları ve vadilere bakıldığında; kuzeyde Kaz Dağları (1774 m), güneyde Madra Dağları (1344 m) ve Kozak Dağı (1051 m) arasında Edremit Körfezi ve Havran Ovası yer almaktadır. Yunt Dağı (1075 m) ile Bozdağlar (2159 m) arasında ise Gediz Vadisi ve Bakırçay bulunur. Gediz Vadisi ile Küçük Menderes Vadisi arasında, Manisa Dağı (1513 m), Nif Dağı (1506 m) ve Yamanlar Dağı uzanmaktadır. Büyük Menderes ve Küçük Menderes vadileri arasında Aydın Dağları (1819 m) ve Dilek Dağı (1237 m) yer alır. Büyük Menderes Vadisi'nin güneyinde Beşparmak Dağı (1350 m), Madran Dağı (1617 m), Karıncalı Dağı (1703 m) ve Babadağ (2300 m) yükselmektedir. Ege Bölgesi ovalarının çoğunluğunun tektonik kökenli olduğu görülmektedir. Bölgedeki ovalar genellikle doğu-batı yönlü, alüvyal tabanlı ve oluk biçimlidir. Bu ovalar 'Ege Ovaları' olarak adlandırılmaktadır. Batı Anadolu ovaları denizden ortalama 200 m 'den az yüksekliktedir. Bununla birlikte, bölgede daha geniş yer tutan dağ ve platolar, aralarına bu ovaları içine alarak büyük yükselti farklarını ortaya koyan bir relief oluşturmuştur (Koçman, 1995: 26). Batı Anadolu Bakırçay (Kaikos), Gediz (Hermos), Küçük Menderes (Kaystros) ve Büyük Menderes (Maiandros) gibi önemli akarsuların oluşturduğu dört büyük nehir vadisine sahiptir. Bu nehirler dar bir boğazdan (Gediz, Küçük Menderes) veya basık bir eşikten (Büyük Menderes) geçtikten sonra Ege Denizi'nin şelf bölümleri üzerinde batıya doğru genişleyen delta ovaları oluşturur (Koçman, 1995: 26). Büyük Menderes Nehri Afyon yakınlarından doğmakta ve Ege Denizi'ne dökülmektedir. Batı Anadolu Bölgesi'nin en uzun akarsuyu niteliğine sahip olan Büyük Menderes'in oluşturduğu delta ovası yaklaşık 25000 km²'lik bir alanı kaplamakta olup, bu oluşum günümüzde de devam etmektedir (Süzen ve Rojay, 2006: 1310). Bakırçay Ovası doğu-batı doğrultusunda 90 km uzunluğundadır. Gediz Nehri Uşak ili yakınlarından doğmakta ve güneybatıya

doğru çeşitli ova ile oluklardan (graben) geçerek Foça yakınlarında Ege Denizi'ne dökülmektedir (Westaway, Pringle, vd., 2003: 1093). Gediz Ovası ise Salihli yakınlarından başlayarak Menemen'e kadar uzanmaktadır. Küçük Menderes Ovası doğuda Kiraz Ovası'yla başlayarak doğu-batı doğrultusunda 100 km boyunca uzanmaktadır. Antik dünyanın önemli kentlerinden Efes Küçük Menderes Nehrinin oluşturduğu delta nedeniyle günümüzde denizden 10 km içeride kalmıştır (Darkot ve Tuncel, 1978: 17-18, Higgins, M. ve Higgins, R., 1996: 143).

İç Batı Anadolu Bölümü ise; yüzey şekilleri orta yükseltide düzlükler, dağlar ve ovalardan oluşmaktadır. İç batı Anadolu'nun kuzeyini, doğu-batı yönünde uzanan Sün diken dağ sırası, doğusunu ve güneyini Sivrihisar ve Emirdağ dağ sıraları sınırlamaktadır. Özellikle Afyon-Eber-Akşehir, Beyşehir, Eğirdir-Sandıklı olukları (graben) ile bunların kenarlarında yükselen dağlar bugünkü durumlarına blok tektoniğinin eseri olarak kavuşmuşlardır. Ege Denizi'ne dik olarak uzanan bu dağlar hem geçişi kolaylaştırmakta hem de Ege'nin nemli hava kütlelerinin İç Anadolu'ya ulaşmasına olanak sağlamaktadır (Atalay, 1992: 35, 119). Afyon ile Eskişehir arasında kalan bölgedeki dağlar genellikle deniz seviyesinden 500 ile 2000 m yüksekliğindedir. Eskişehir-Afyon arasında yüksek seviyeli çok sayıda küçük vadi ve kapalı ovalar bulunmaktadır. Bu bölümde, Eskişehir, Alpu, Yukarı Sakarya ovaları ile Frigya Dağlık Platosu (Yazılıkaya Platosu) yer alır. Eskişehir ovası, tektonik depresyon ovasıdır. Bu ova kuzeyinde Sündiken Dağları ile güneyinde Türkmen Dağlarının (1826 m) kuzey etekleri ile sınırlanmaktadır Ova bu özelliği ile Sakarya Nehrinin doğusundan batıdaki bölgelere bir geçit durumundadır (Dewdney, 1971 : 86, Efe ve Türkteki, 2011: 186).

İç Batı Anadolu eşiği Ege sahil kesimi ile Orta Anadolu arasındaki dağlık bölgedir. Güneyde Sultan dağları ve kuzeye doğru devamındaki Murat Dağı (2309 m), Frigya dağlık bölgesi ve Türkmen Dağı bu bölgeyi İç Anadolu'dan ayırmaktadır (Efe ve Türkteki, 2011: 186). İçbatı Anadolu bölümünün en doğudaki dizisini Yırce-Domaniç Dağları (1845 m) ve Emirdağ (2307 m) oluşturmaktadır. Dağ dizilerinin batı kısmın da Orhaneli-Afyon arasında uzanan alçak alan ve bu alanın batısında da kuzeybatıya doğru ikinci dizi yer alır. Eğrigöz Dağı (1931 m), Şaphane Dağı (2120 m), Murat Dağı (2309 m), Sandıklı Dağ (2250 m) ve Akdağ (2089 m) ikinci dizide bulunan dağlardır. İçbatı Anadolu Bölümü'nde ova olarak Uşak Deresi ve Banaz Çayı tarafından oluşturulmuş

Uşak ve Banaz Ovaları, Kütahya, Altıntaş, Örencik, Simav, Afyonkarahisar, Sandıklı, Şuhut, Çölovası, Çivril Ovaları yer almaktadır (Darkot ve Tuncel, 1995: 43). Özellikle Uşak-Eşme dolaylarında dalgalı Neojen yüzeyleri geniş platolar oluşturmaktadır. Bu kesimde Menderes masifi üzerine kaplayan Neojen göl çökelleri, Gediz ve ana kolları tarafından yer yer derin olarak yarılarak temeli oluşturan araziler yüzeye çıkmıştır (Atalay, 1992: 74).

Batı Anadolu Bölgesi konumu itibariyle çok erken dönemlerden itibaren farklı kültürlerin buluşma noktası olmasına sebep olmuştur. Bölgede deniz ticaretinin varlığı ve doğal geçitler, ovalar ve akarsular sayesinde Anadolu'nun iç kesimleriyle olan bağlantıları birçok merkezde yapılan çalışmalarla ortaya konulmuştur. Bölgenin coğrafi özelliklerinin ticarete önemli bir rol oynadığı anlaşılmaktadır. Ancak; kültürel etkileşimde ve ticarete önemli rol oynayan bu nehirler getirdikleri alüvyal dolgu nedeniyle yerleşimlerin üzerinin kapanmasına; Ege Denizi ise seviyesindeki yükselme nedeniyle kıyı yerleşimlerinin bir kısmının sualtında kalmasına neden olmuş; dolayısıyla bu bağlantıyı kuracak bulguları verecek arkeolojik yerleşimlerin tespitinin zorlaşmasına neden olmuştur (Özdoğan, 2007: 68). Bu olumsuz durumlara rağmen; ticaretin özellikle batı Ege ile çok erken dönemlerden itibaren gerçekleştiğine dair çok miktarda kanıt ele geçmiştir. Ticaret sayesinde Batı Anadolu Bölgesi, Ege Adaları ve Yunanistan'ın kültürel gelişiminde de etkili olmuştur. Batı Anadolu'da yapılan kazılarda bulunan Melos kökenli obsidyenden yapılmış aletler bu etkileşimin en önemli kanıtıdır. Sadece kıyı kesimlerde değil iç kesimlerde de ele geçen obsidyen örnekleri ticaretin sadece kıyı kesimlerle kalmadığının kanıtı olarak karşımıza çıkmaktadır. Erken dönemlerde izlenen ticaret daha sonraki dönemlerde de devam etmiştir (Dumas, 2008: 134). Batı Anadolu ile Anadolu'nun iç bölgeleri arasındaki erken dönemlerde kullanılan yollar günümüzde de kara ve demiryolu ulaşımının sağlandığı yollarla genellikle benzer güzergâhtadır. Sahip olduğu doğal yollar tarihsel dönemler süresince ticaret amacı ile de kullanılmıştır. Bölgedeki bu geçitlerden ilki kuzeyde Balıkesir üzerinden Kütahya ve Eskişehir'e ulaşır. Orta Batı Anadolu'daki yol İzmir'den Gediz Vadisi'ni aşarak Uşak ve Afyon'a ve buradan da Konya ve daha doğuya ulaşım sağlar. Güneydeki yol ise Büyük Menderes Vadisinden geçerek Eğirdir'e , oradan da Burdur ve Isparta'ya ulaşmaktadır (Dewdney, 1971: 184-185). Bu yollar ile Orta Anadolu Bölgesi'ne geçen Batı Anadolu etkisi oradan da Güney Anadolu'ya kadar izlenmektedir.

Bu etkinin Mezopotamya kültür bölgesine de ulaştığı (bu etkileşimin karşılıklı olduğu) görülmektedir. Karşılıklı etkileşim özellikle Erken Tunç III döneminde yoğunlaşmış ve etkileşim için 'Büyük Kervan Yolu' terimi önerilmiştir (Efe, 1998: 297-302; 2007: 60-62; Sarı, 2012: 177-178) .

1.1.2. Orta Anadolu Bölgesi Coğrafyası

Orta Anadolu Bölgesi coğrafi anlamda tamamı karşılanmasa da İç Anadolu Bölgesi terimini kısmen karşılamaktadır. Orta kısmı daha az engebeye sahip bölge kuzey ve güney doğrultuda uzanan iki dağ sırasıyla çevrelenmiştir. Güney tarafında sınırını oluşturan Toros Dağları, kuzeyinde ise Kuzey Anadolu Dağları yer almaktadır. Yüzölçümü olarak Türkiye'nin % 20'sini kapsayan 151.000 km² bir alana yayılır. Bölgede; Aksaray, Ankara, Çankırı, Eskişehir, Karaman, Kayseri, Kırıkkale, Kırşehir, Konya, Nevşehir, Niğde, Sivas, Yozgat ile Çorum illeri yer almaktadır (Louis, 1943: 54).

Türkiye başlıca dört yapısal bölümden oluşur. Bunlardan birisi merkezi kütle olarak adlandırılır ve Orta Anadolu bölümünü içerir. Merkezi kütle batıda Eskişehir-Afyon, doğuda ise Ankara-Niğde çizgisi arasında kalan bölümdür ve denizden ortalama 1000-1050 m yüksekliktedir. Bu yükseklik güneye dağlık alana doğru 1100-1150 m'ye ulaşır. Bölge yüksek ova, plato ve kaya tipi dağlardan oluşan bir jeomorfolojik özelliğe sahiptir (Erol, 1971: 14, Dewdney, 1971a: 86). Bölgede volkanik aktivitenin yoğun olduğu Niğde-Kayseri bölümünde denizden 3000 m yükseklikte zirveye sahip dağlar vardır. Volkanik tepeler Karapınar (Konya) çevresinde de görülür. Ancak bu bölümdeki volkanik tepelerin yüksekliği 1000-1300 m yüksekliğe sahiptir (Sür, 1971: 96; Doğdu ve Sağmak , 2008 : 4).

Orta Anadolu Bölgesi coğrafi özellikler göz önüne alınarak dört bölüme ayrılmıştır. Bu dört bölüm; Konya, Yukarı Sakarya, Orta Kızılırmak ve Yukarı Kızılırmak Bölümü olarak adlandırılmıştır (Dewdney, 1971a : 86). Konya Bölümü; Orta Anadolu platosunun en düz yerini oluşturmakta olup Konya Kapalı Havzası olarak da adlandırılır. Yaklaşık 53850 km² alanıyla Türkiye'nin % 7'sini kaplar (Doğdu ve Sağnak, 2008: 1, 5). Konya, Akşehir ve Tuz Gölü'nden oluşan bu bölüm; güneyde yer alan Toros Dağları ve Obruk Platosu; kuzeydoğuda bulunan Melendiz Dağları ile

sınırlanmaktadır. Bölgenin en büyük gölü Tuz Gölü'dür. 1500 km² bir alanı kaplayan bu göl, Türkiye'nin tuz ihtiyacının büyük bir bölümünü karşılamaktadır. Tuz Gölü'nün büyüklüğü yağış oranları ile bağlantılıdır ve kıyı çizgisini kesin olarak çizmek mümkün değildir. Bu bölüm dış drenaja bağlı değildir ve akarsular denize ulaşmazlar (Evans , 1971: 398; İzbirak , 1978: 116, Doğdu ve Sağnak , 2008: 5). Bu bölüm dış drenaja bağlı olmayıp nehir ve çaylar denize ulaşmazlar. Konya Havzası'nın Son Pluvialde (Würm pluvialinde) 20-25 m'lik bir gölün kaplamış olduğu bilinmektedir. Gölün oluşum sürecinin günümüzden 23-17 bin yıl önce gerçekleştiği anlaşılmaktadır. 9100 km²'den daha büyük olduğu belirlenen bu gölün Würm pluvialinin sonlarından buyana, beş ana çekilme safhasına ait kıyı izleri tespit edilmiştir (Erol, 1971: 13, Erinç, 1978: 89, Atalay 2005: 123). Anadolu'nun iç kesimlerinde soğuk ve kurak iklim koşullarının hüküm sürmesi nedeniyle Son Buzul Çağı'nda toprak oluşumu önemli ölçüde durmuştur. Toprak oluşum süreci, kıyı bölgelerindeki kısmen nemli iklim koşullarında devam etmiştir. Anadolu genelinde hüküm süren soğuk ve kurak iklim koşullarında rüzgâr faaliyetleri etkin olmuştur. Konya Havzası'nda günümüzden 14.300-12.300 yılları arasında da rüzgâr faaliyetine bağlı olarak oluşan kumullardan ve göllerin kenarlarında oluşan falezler ile toprakların içerisinde bulunan eoliyan malzemelerden anlaşılmaktadır. Son Buzul Çağı'nın en önemli özelliklerinden biri de o zamanki iklim koşullarını yansıtan bitki topluluklarıdır. Genel bir ifade ile denilebilir ki, soğuk ve kurak iklim koşullarından dolayı Anadolu'nun iç kesimindeki alçak alanlar bozkırlarla kaplanmıştır. Günümüzden 3-4 bin yıl önce Beyşehir Yöresi'nde meşelerin tahrip edilmesiyle bozkır bitkilerinin yaygınlaşmaya başladığı ve Plantago, Pistacia (fıstık), Quercus (meşe), Juniperus (ardıç), Platanus (çınar), Artemisia (yavşan otu) gibi ağaç, ağaççık ve otsuların yaygınlaştığı polen verilerinden anlaşılmaktadır. (Atalay, 2005: 123, 126). Günümüzde Orta Anadolu Bölgesi'nde karasal iklim şartlarının hüküm sürmesi nedeniyle yazın tamamen kuruyan otsu bitki toplulukları ve stepler bitki örtüsünün büyük bölümünü oluşturmaktadır. Çoğu tek yıllık olan ve bir kısmı da soğanlı ve yumru olan bu step alanları, aynı zamanda hububat tarımının yapıldığı sahalar. Orta Anadolu Bölgesi'nde meşe, ardıç ve karaçam ormanlarının tahrip edildiği kuru orman alanlarında step türlerinin yerleşmesi ile oluşmuş stepler yer almaktadır. Step alanları İç Anadolu'yu çevreleyen dağların yamaçları boyunca 2000 metreye kadar çıkmaktadır. Akarsu ve göl kenarlarında çalı toplulukları görülmektedir.

Bununla birlikte orman toplulukları kuru karakterde ve seyrek olup, çoğunlukla ardıç, meşe¹ ve karaçamdan meydana gelmektedir. İç Anadolu'yu çevreleyen dağlarda özellikle Toros Dağları'nın kuzey ve Kuzey Anadolu Dağları'nın güneye bakan yüksek yamaçlarında karaçam ve alt kısımlara doğru ise karaçam ve meşe karışık ormanları hakim durumdadır (Atalay, 1992: 197-200).

Yukarı Sakarya Bölümü; Sakarya Nehri boyunca bulunan ovalar, dağlar ve yaylalardan oluşmaktadır. Bu bölümde Bala Yaylası, Balaban Ovası, Ayaş Dağı ve Elma Dağı, Ankara, Polatlı, Çubuk, Eskişehir ve Sakarya Ovası bulunmaktadır. Orta Anadolu'nun en yüksek ve en engebeli yerini oluşturan Yukarı Kızılırmak Bölümü'nde Kayseri İli'nin bir kısmı, Sivas ve Yozgat illeri yer almaktadır. Yukarı Çekerek, İmranlı, Sivas, Gemerek, Zara, Yıldızeli, Uzunyayla ve Şarkışla bu bölgenin yaylalarıdır (Yazıcı, 2002: 12). Yukarı Kızılırmak bölümünü, kuzeyden Tekeli Dağı, Dumanlı Dağ, Yıldız Dağı, Çamlıbel Dağı ve Akdağlar, güneyden Beydağ, Karababa Dağı, Gürlevik Dağı, Tecer Dağı, Kulmaç Dağları, Sekidede Dağı ve Hınzır Dağı çevreler. Bu bölümün en önemli nehri olan Kızılırmak, bölgenin kuzeydoğusundaki Kızıldağ'dan doğan derelerle batı-güneybatıya doğru dar bir vadi içinden akar. Vadi kuzeyden ve güneyden 2500-3000 m yükseklikte dağ sıralarıyla çevrelenmiştir. Kızılırmak havzasının kuzeyden sınırlayan dağlar, Doğu Karadeniz dağlık kesimidir. Kızılırmak havzasını güneyden sınırlayan dağlar da Divriği-Kangal-Gürün demir yataklarının kuzey uzantılarıdır. Bu dağlardan doğan dereler Kızılırmak Vadisi'ne ulaşmak için platoları yararlanarak küçük ovalar ve doğal geçitler meydana getirmişlerdir. Akdağlar ile Çamlıbel dağları arasından akan Yıldızeli ırmağının oluşturduğu ova, Kalınırmak ile Yıldız Dağı'ndan doğan Yıldızırmak ve kollarının oluşturduğu Yıldız Ovası'na bağlanır. Sivas kentinin yer aldığı dar ovayı Kızılırmak ile Nısmırmak'ın kolları besler. Vadinin doğu kesimindeki Hafik ve Zara ovaları da Kızılırmak'ı besleyen küçük dereler ve karstik göllere sahiptir. Kızılırmak vadisinin güney kenarındaki İncebel Dağları Kızılırmak'ın kolları ile bölünmüştür. Bunlardan batıdaki Acısu Sekidede Dağı'ndan doğan derelerden, Üçgülüç Deresi Kulmaç Dağları ve Altınyayla'dan doğan derelerden oluşmuştur. Bu kesim ile Tecer ve Gürlevik dağlarının oluşturduğu silsileyi birbirinden ayıran Tecerırmak vadisi ise Tecer ve Kulmaç

¹ Çatalhöyük Neolitik tabakalarında ardıç ve meşe ağaçlarına ait ahşap kalıntıları açığa çıkarılmıştır (Düring, 2016: 104).

Dağlarından doğan derelerle birleşerek Ulaş ovasını suladıktan sonra dar bir kanyon, vadiden (Taşlıdere) geçerek Sivas kenti yakınlarında Kızılırmak'a kavuşur. Kayseri ile Sivas arasındaki dar ovalar dizisi yer alır. Bunlar Kızılırmak vadisinin güneyindeki ovalar ile İncebel ve Kulmaç dağları arasında bulunan Gemerek, Şarkışla ve Hanlı ovalarıdır (Ökse, 2005: 17).

Orta Kızılırmak Bölümü, Orta Anadolu'nun yüz ölçümü olarak en geniş sınırlara sahip bölümüdür. Kızılırmak Nehri'nin Karadeniz'e doğru dökülmek için çizdiği yay içerisinde ise Delice Irmağı; oldukça yüksek bir alanda Bozok Platosu; Hasan (3268 m) ve Erciyes² (3917 m) volkanik dağları da bu bölgede yer almaktadır. Bu volkanik dağlar, Pliyosen'den başlayarak Kuvaterner döneminde de çıkan volkan malzemelerinin birikmesi ile oluşmuşlardır. Ürgüp ve Göreme Platosu bölgenin en önemli yerleşimlerin görüldüğü düzlüklerdir. Bu alan, peribacalarından kraterlere, maarlara (patlama çukurları), volkan konilerine, lav plato ve lav akıntılarına kadar çeşitli volkan topografyası şekilleri göstermektedir. Peribacası olarak adlandırılan oluşumlar, vadileri dolduran çok kalın bir tuf katmanının aşınması yoluyla ortaya çıkmıştır ve yazın kurak geçen bir devreden sonra fiziksel yolla ufalanan volkanik tuf, yağışlı kış ve bahar aylarında dereler yoluyla Kızılırmak'a taşınmaktadır (Sür, 1978: 51-53, Atalay, 1992: 38).

Orta Anadolu Bölgesi'nin sınırları içerisinde (kuzeyinde) yer alan Kızılırmak³ (1355 km), Yeşilırmak (519 km) ve Sakarya Nehirleri (824 km) Karadeniz'e dökülmektedir. Bu üç nehir, dağların yükselmesine bağlı olarak yataklarını kazarak derinleştirmişler ve dağ kuşaklarını keserek denize doğru akımlarını sürdürmüşlerdir (Atalay, 1992: 29). Bu nehirler denize döküldükleri bölgelerde deltalar oluşturmuşlardır. Bunlardan Kızılırmak Deltası 30 x 32 km, Yeşilırmak Deltası 40 x 15 km boyutlarındadır (Atalay, 1992: 65). Orta Anadolu Bölgesi'nde özellikle Tuz Gölü ile Akşehir, Beyşehir, Suğla göllerini içine alan ve Afyon'dan Develi'ye, Tuz Gölü'nün kuzeyinden Orta Torosların kuzey eteklerine kadar uzanan geniş bölgede akarsular *içe akışlı bölge suları* özelliği gösterir. Orta Anadolu'nun güney bölümünü oluşturan bu

² Erciyes Dağı 18km çapında ve 1000m²'lik bir alanı kaplamaktadır. Erciyes volkan kütlesi, bir ana koni ve etrafında bulunan tali konilerden oluşmaktadır (Kalkanlı, Karnıyarık ve Dikkartın volkan konileri) (Atalay, 1992: 38; Sür, 1972: 21-22).

³ Kızılırmak, Hitit metinlerinde Marassantiya (Ma-ra-aş-şa-an-ta-aş) olarak geçmektedir (Macqueen, 1959: 173, Forlanini, 1992: 171).

kapalı bölgede, çevredeki dağlardan inen ya da kaynaklardan çıkan akarsular yer yer yayvan çanaklara yönelir ve buralarda son bulurlar. Bu durum en iyi şekilde; Melendiz dağlarından inen Melendiz çayının Tuz Gölüne dökülmesi, Orta Torosların kuzey yamaçlarından inen suların Ereğli bölümündeki çukur düzlüklere inmesi, Erciyes ve Toroslardan kaynaklarını alan suların Develi kapalı ovasına yönelmesi ve burada Deve Gölü, ya da Yay Gölü adı verilen bataklık göle ve çevresindeki sazlıklara doğru uzanmalarında görülmektedir (İzbırak, 1978: 14).

Orta Anadolu Bölgesi'nin Anadolu'nun merkezi sayılabilecek bir bölgede yer alması farklı kültürlerin kesişme noktası olmasını sağlamıştır. Bir yandan nehir vadileri üzerinden Batı Anadolu-Ege kültür bölgesi ile ticari ve kültürel ilişkiler kurulurken, diğer yandan Kayseri üzerinden Kilikya kapılarına ulaşan yol sayesinde Mezopotamya kültür bölgesi ile yoğun bir etkileşim gerçekleşmiştir. Orta Anadolu Bölgesi'nin topografik özellikleri nedeniyle doğal olarak bölünmüş olması, Prehistorik dönemlerde de kültürel ve sosyal açıdan bölünmesine neden olmuştur. Seramikteki çeşitlilik de bunu göstermektedir. M. Ö. 2. bin yıllarındaki yazılı kaynaklara bakıldığında kültürel ve dinsel anlamda çeşitliliğin izlenmesi bu duruma örnek oluşturmaktadır (Özgüç, T., 1964: 30).

1.2.ORTA TUNÇ ÇAĞI ARAŞTIRMA TARİHÇESİ

1.2.1.Batı Anadolu Bölgesi Orta Tunç Çağı Kazı ve Araştırma Tarihçesi

Batı Anadolu Bölgesi'nde M. Ö. 2. bin yıla ilişkin yapılan çalışmalar günümüzde daha yoğun araştırmalara konu olsa da, halen dönem ile ilgili bilgiler sınırlıdır. Batı Anadolu Bölgesi'nde ele aldığımız Orta Tunç Çağı'na tarihlenen merkezleri bölgesel olarak; Kuzeybatı Anadolu bölgesi, Gediz Nehri ve çevresi, Büyük Menderes Nehri çevresi ve İç Kuzeybatı Anadolu bölgesi olarak ele alınmıştır.

Kuzeybatı Anadolu Bölgesi; kuzeybatı sahil şeridini ve Batı Anadolu'nun kuzey kesimi ve İzmir ilini kapsamaktadır. Kuzeybatı Anadolu Bölgesi'ndeki merkezlerin başında yer alana Troya; Çanakkale İli'nin Tevfikiye Köyü'nde; Karamenderes Nehri'nin Ege Denizi'ne döküldüğü deltanın yakınlarında bulunmaktadır. Bu merkez ilk kez tüccar ve İngiliz diplomat olan Frank Calvert tarafından keşfedilmiştir. Sistemli anlamda ilk kazılar 1870-1890 yıllarından Henrich

Schilemann tarafından yapılmıştır. 1893-1894 yılları arasında Wilhelm Dörpfeld çalışmaları yapmıştır. 1932- 1938 yılları arasında çalışmaları ise Carl Blegen sürdürmüştür. Dördüncü dönem kazı çalışmaları Manfred Osman Korfmann başkanlığında 1988 yılından 2005 yılına kadar devam etmiştir. Korfmann'ın vefatından ardından 2005-2012 yıllarında sürdürülen çalışmalara ise Ernst Pernicka başkanlık etmiştir (Sazcı, 2007: 40). Günümüzde çalışmalar Rüstem Arslan başkanlığında devam etmektedir (Arslan ve Polat, 2016:121).

Bu bölgede Troya kazılarını Hanay Tepe kazıları takip etmiştir. Hanay Tepe; Çanakkale İli'nin Ezine İlçesi'nde Mahmudiye Köyü'nde yer almaktadır. İlk çalışmalar Calvert tarafından 1857 yılında başlatılmıştır. 1878 yılında Schliemann tarafından kazılar 1879 yılına kadar devam etmiştir. 2009-2011 yılları arasında Arslan ve ekibi tarafından yüzey araştırmaları yapılmıştır (Arslan, 2013: 41).

İzmir Bölgesi'nde yer alan merkezlerden en erken kazı çalışmaları yapılan yerleşimi Larisa/Buruncuk oluşturmaktadır. İzmir'in Menemen İlçesi'nin Buruncuk Mahallesi'nde yer alan Larisa'da ki ilk kazılar 1902 yılında Johannes Böhlau, Karl Schold ve Franz Miltner yapılmıştır. 1932-1934 yıllarında da aynı ekip tarafından kazılar sürdürülmüştür. Larisa'da 2010 yılında itibaren Turgut Saner tarafından geç dönem mimarisini dokümantasyon etmek amacıyla başlatılan çalışmalar günümüzde de devam etmektedir (Maner, 2016: 41).

Larisa kazılarını takiben 1920-1921 yıllarında İzmir- Urla ilçesinde yer alan yerleşiminde içerisinde Liman Tepe'de kazılar yapılmıştır. Yerleşimde ilk olarak Georgios Oikonomos tarafından kazılmıştır. Liman Tepe yerleşiminde klasik çağ öncesi dönemlerin varlığından ilk bahseden ise E. Akurgal'dır (Akurgal, 1950: 4). 1979 yılında başlatılan kurtarma kazıları Çetin Anlağan tarafından yürütülmüştür. İlk sistemli kazı çalışmaları ise 1981 yılında Güven Bakır başkanlığında gerçekleştirilmiştir. 1992 yılından itibaren ise Hayat Erkanal başkanlığında çalışmalar devam etmektedir (Erkanal, H.. ve Hüryılmaz, 1993: 361-362).

1930 yılına gelindiğinde ise İzmir İli Bayraklı İlçesi'nde, körfezin içinde yer alan Bayraklı Höyük'te çalışmalar gerçekleştirilmiştir. İlk çalışmalar Helene Miltner tarafından yapılmıştır. Uzun bir ara verilen kazı çalışmaları 1948-1951 yıllarında James

Cook ve Ekrem Akurgal; 1967-1991 yılları arasında E. Akurgal; 1993-2013 yılları arasında Meral Akurgal tarafından yapılmıştır. 2014 yılından itibaren ise Cumhuriyet Tanrıver başkanlığında kazı çalışmaları sürdürülmektedir (Erdem ve Tanrıver, 2016: 1-2).

1980'lere gelindiğinde ise bölgede İzmir'in Menemen İlçesi'nde, Kesikköy'ün sınırları içerisinde yer alan Panaztepe de çalışmalara başlanılmıştır. Bu yerleşimin varlığı 1982 yılında Manisa Müzesi'nin tarafından alınan bir grup eser ile anlaşılmıştır. Aynı yıl içerisinde bölgede yüzey araştırması yapılmıştır. 1985 yılından günümüze kadar Armağan Erkanal başkanlığında kazı çalışmaları devam etmektedir (Erkanal, A., 1987: 253, Erkanal, A., vd.: 2017: 347).

İzmir Bölgesi'nde 1990'lı yıllarda ise kazı ve araştırmaların çoğaldığı görülmektedir. Bunlardan ilkinin Efes/Ayasuluk Tepesi; İzmir'in Selçuk İlçesinde, Ayasuluk Tepesi üzerinde bulunan prehistorik yerleşimindeki ilk çalışmalar 1990 yılında başlatılmıştır ve 2003 yılına kadar Efes Müze Müdürlüğü adına devam etmiştir. 2007 yılından itibaren Mustafa Büyükkolancı'nın bilimsel danışmanlığında yapılan kazılar devam etmektedir (Konakçı, 2016: 136).

İkincisini ise İzmir ve Kemalpaşa ovalarını ayıran Belkahve doğal geçidinin doğusunda, Ulucak sınırları içerisinde, alüvyal bir ovanın üzerinde yer alan Ulucak Höyük'te yapılan kazılar oluşturmaktadır. Höyük ilk olarak David French tarafından bölgede yapılan yüzey araştırmaları sırasında keşfedilmiştir. 1986-1987 yılları arasında Recep Meriç tarafından yüzey araştırmaları sırasında da ziyaret edilen höyükte ilk kazılar 1995-2008 yılları arasında Altan Çilingiroğlu başkanlığında yapılmıştır. 2009 yılından itibaren ise kazılara Özlem Çevik başkanlık etmektedir (Çilingiroğlu, vd., 2012: 158).

1997, 1999 yıllarında ise İzmir İli'nin, Menderes İlçesi'ne bağlı Eski Bulgurca Köyü ve Değirmendere Beldesi arasında bulunan ve 1996 yılında tespit edilen Kocabaş Tepe'de Tahtalı Barajı Kurtarma Kazıları kapsamında çalışmalar yapılmıştır. İzmir Arkeoloji Müzesi başkanlığında yapılan çalışmalara H. Erkanal bilimsel danışmanlık yapmıştır (Aykurt, 2006: 113).

Kocabaş Tepe kazılarının 1999 yılında Bademgediği Tepesi kazıları takip etmiştir. Bademgediği Tepesi, İzmir İli'nde Aydın otoyolu Torbalı kavşağı kenarında, Kaplancık Köyü'nde yer alan Metropolis antik kentinin öncü yerleşimlerinden biri olarak kabul edilmektedir. Bu yerleşimde Meriç başkanlığında 1999 yılında başlanılan kazı çalışmaları 2007 yılına kadar devam etmiştir (Meriç ve Öz, 2015: 589).

2000'li yıllarda ise bölgenin kazılarına Çeşme Bağlararası ve Yassitepe Höyüğü de katılmıştır. Bu merkezlerden Çeşme Bağlararası; İzmir İli'nin Çeşme İlçesi'nde, Musalla Mahallesi'nde Bağlararası mevkiinde, modern Çeşme Limanı'nın 130 m güney-güneydoğusunda, iki tepe arasında geniş bir vadi üzerinde yer almaktadır 2001 yılında inşaat çalışmaları sırasında tespit edilen yerleşimde, 2002-2005 yılları arasında Çeşme Müzesi başkanlığında, H. Erkanal'ın bilimsel danışmanlığında kazılar gerçekleştirilmiştir. 2008 yılında tekrar başlayan çalışmalara Vasıf Şahoğlu başkanlık etmektedir (Erkanal, H. ve Karaturgut, 2003: 153; Şahoğlu, 2012: 83).

Yassitepe Höyük ise İzmir İli Bornova İlçesi'nde Kazım Dirik Mahallesi sınırları içerisinde, Ege Üniversitesi Hastanesi güneyinde yer almaktadır. Yeşilova kazı ekibince 2010 yılında başlatılan çalışmalar Zafer Derin başkanlığında devam etmektedir (Derin, 2015: 203).

Gediz Nehri ve çevresindeki kazı ve araştırmalara baktığımızda en erken çalışmalar Manisa'nın Salihli İlçesi'nin güneyinde, İzmir'e 90 km uzaklıkta yer alan Sard'ta gerçekleştirilmiştir. Bu merkezde ilk çalışmalar Howard Crosby Butler tarafından 1910-1914 yılları arasında yapılmıştır. Kısa bir arada verilen kazı çalışmalarını 1922 yılında Leslie Shear, 1958-1974 yılında George Hanfmann, 1976 - 2006 yılları arasında Crawford Greenewalt sürdürmüştür (Spier, 1983: 17). 2008 yılından itibaren ise kazı çalışmaları Nicholas Chill yürütmektedir (Chill, 2015: 147).

Sard kazılarının ardından uzun bir dönem sonra Manisa İli'nin güneydoğusunda, Alaşehir İlçesi'nin 1 km güneybatısında, Sarıkız Irmağı yakınında yer alan Gavurtepe'de kazılar gerçekleştirilmiştir. Bu merkezde Meriç tarafından 1987-1991 yılları arasında yapılmıştır (Meriç, 1989: 157-159).

2000'li yıllarda bölge kazılarına Kaymakçı ve Hastane Höyük katılmıştır. Bu merkezlerden Hastane Höyük, Manisa İli'nin Akhisar İlçesi'nde Kethüda Mahallesi'nde

Thyateria antik kentinin sahası içerisinde yer almaktadır. 1990 yılında Manisa Müzesi tarafından yapılan ilk çalışmalardan sonra 2007-2010 yılları arasında Engin Akdeniz tarafından yüzey araştırmaları gerçekleştirilmiştir. 2011 yılından itibaren kazı Akdeniz başkanlığında kazılar sürdürülmektedir (Akdeniz, 2012: 22).

Kaymakçı ise; Manisa'nın Gölarmara İlçesi'nde, Marmara Gölü kenarında, Kaymakçı tepesi üzerinde bulunmaktadır. 2001 yılında keşfedilen yerleşimde, Christopher Roosevelt tarafından 2006-2013 yılları arasında yüzey araştırmaları yapılmıştır. 2014 yılından itibaren Roosevelt ve ekibi tarafından kazılmaktadır (Roosevelt, vd., 2015:243).

Büyük Menderes Nehri ve çevresi Aydın, Muğla illerini ve çevresini, Afyon ve Denizli İli'nin bir kısmını kapsamaktadır. Aydın İli'nde yer alan merkezlerde yapılan kazılarda en erken kazılar Milet'te yapılmıştır. Milet; Aydın İli'nin Söke İlçesi'ne 30 km uzaklıkta, Akköy yakınlarında yer almaktadır. 1899 yılında Theodor Wiegand tarafından başlatılan kazılar, 1989-2012 yılları arasında Volkmar von Grave tarafından devam ettirilmiştir. Günümüzde Christof Berns tarafından çalışmalar sürdürülmektedir (Berns, 2014: 311).

Milet'te kazılara başlanılmasının devamında uzun bir aradan sonra Afyonkarahisar'ın Sandıklı İlçesi Kusura Köyü'nde, Sandıklı Ovası'nın doğusunda yer alan Kusura'da 1935-1937 yılları arasında Winifred Lamb başkanlığında bir ekip tarafından kazılar gerçekleştirilmiştir (Lamb, 1936: 2).

1950'lere gelindiğinde ise bu bölgenin en büyük höyüğünde, Beycesultan'ta çalışmalara başlanılmıştır. Beycesultan, Denizli İli'nin Çivril İlçesi'nde Menteşe Köyü yakınlarında, Büyük Menderes Nehri'nin yakınındadır. Yerleşmedeki ilk kazılar 1954-1959 yılları arasında Seton Llyod ve James Mellaart tarafından gerçekleştirilmiştir (Llyod ve Mellaart, 1962: 9-13). Uzun bir ara verilen kazılar 2007 yılından itibaren Eşref Abay tarafından sürdürülmektedir (Dedeoğlu ve Abay, 2014: 1).

Beycesultan kazılarının İasos kazıları takip etmiştir. Muğla'nın Milas İlçesi'nde, Güllük Limanı karşısında, Mandalya Körfezi'nin üzerinde yer alan yerleşimde Doro Levi tarafından 1960-1972 yılları arasında kazılar yapılmıştır. 1972-1984 yıllarında ise çalışmalar Clelia Laviosa tarafından sürdürülmüştür. 1985-2010 yılları arasında ise

Fede Berti tarafından çalışmalar devam etmiştir (Berti, 1993: 120). İasos'ta 2011 yılından bu yana kazılar Marcello Spanu tarafından yürütülmektedir (Spanu, 2014: 575).

Aphrodisias/Pekmez Höyük'te ilk kazı çalışmaları 1961 yılında Kenan Erim tarafından gerçekleştirilmiştir. Aydın il merkezinin Geyre Köyü'nde yer alan Aphrodisias antik kentinin güneyinde Pekmez Höyük, Kuşkalesi ve Akropolis yerleşimlerinde prehistorik dönem yerleşimleri tespit edilmiştir. 1966-1974 yılları arasında ise prehistorik yerleşimlerde Barbara Kadish kazılar yapılmıştır (Joukowsky, 1986: 173). Roland Smith başkanlığında 1991 yılında tekrar başlanılan kazı çalışmaları günümüzde de devam etmektedir (Smith, 2017: 263).

Afyon'nun 30 km doğusunda, Seydiler Köyü'nün 1.5 km güneyinde yer alan Yanarlar ise mezarlık alanında ise 1975-1977 yılları arasında Kutlu Emre başkanlığında kazılar gerçekleştirilmiştir (Emre, 1978: 1-3).

Yakın zamana gelindiğinde bölge kazılarına ine Tepecik ve Dede Mezarı katılmıştır. Bu merkezlerden ine Tepecik; Aydın İli'nde, Menderes Nehri'nin önemli bir kolu olan ine ayı'nın doğu kıyısında bulunan yerleşim 1995 yılında Engin Akdeniz tarafından bölgede yapılan yüzey araştırmaları sırasında tespit edilmiştir. Merkezde 2004 yılından itibaren Sevi Günel başkanlığında başlanılan kazılar devam etmektedir (Günel, 2005: 20).

Dede Mezarı; Afyon il merkezinin doğusunda, Bayat İlçesi'nin Yukarı aybelen Köyü'nün 40 km doğusunda yer alan mezarlıkta 2005 yılında başlanılan kazılar halen devam etmektedir (ymez, 2007: 812).

İ Kuzeybatı Anadolu; Eskişehir ve Yukarı Sakarya Ovası'nı kapsamaktadır. Bölgede en eski kazısı yapılan Orta Tunç ağı merkezi olan Demircihyk-Sarıket Mezarlığı; Eskişehir İli'nin batısında, Demircihyk yerleşiminin güneybatısında bulunmaktadır. Yerleşimdeki kazılara 1975-1978 yıllarında Korfmann başkanlığında, mezarlıktaki çalışmalar ise 1990-1991 yılında Bursa Arkeoloji Müzesi başkanlığında ve Jürgen Seeher bilimsel danışmanlığında gerçekleştirilmiştir (Seeher, 2000: 229).

Bu bölgenin diğer kazısını Çavlum Köyü Mezarlığı oluşturmaktadır. Bu mezarlık Eskişehir İl merkezinin doğusunda, Alpu yolunun üzerinde yer almaktadır. Mezarlıkta 1999 yılında Nejat Bilgen tarafından kazılar gerçekleştirilmiştir (Bilgen, 2005: 1).

1.2.2. Orta Anadolu Bölgesi Orta Tunç Çağı Kazı ve Araştırma Tarihçesi

Doğal sınırlarını dağların oluşturduğu bir bölge olan Orta Anadolu; dağların yanı sıra plato ve ovalardan oluşmaktadır. İç Anadolu Bölgesi tam anlamıyla birebir ifade etmese de kısmen Orta Anadolu Bölgesini tanımlamaktadır. Orta Anadolu Bölgesi'nde Orta Tunç Çağı merkezlerini Kızılırmak Kavsi İçi, Kızılırmak'ın Batısı, Konya Ovası ve Kayseri Ovası olarak dört bölgede ele alınmıştır.

Kızılırmak Kavsi içi; Sivas İli sınırları içerisinde doğan Kızılırmak Nehri'nin İç Anadolu Bölgesi'nde büyük bir kavis çizerek Karadeniz'e döküldüğü bölge içerisindeki bölümü ifade etmektedir (Güngördü, 2010: 168). Bölgede kazı ve araştırması en erken yapılan Orta Tunç Çağı'na tarihlendirilen merkez olan Boğazköy; Çorum'un Boğazkale İlçe merkezinin hemen doğusunda yer alan Boğazköyde'ki ilk çalışmalar Karl Humann ve Otte Puchstein tarafından 1882 yılında gerçekleştirilmiştir. 1893'te Ernst Chantre tarafından çalışmalar yapılmıştır. 1906-1912 yıllarında Hugo Wickler ve Theodor Macridy; 1931-1970 yıllarında ise Kurt Bittel; 1978-1993 yıllarında Peter Neve; 1994-2004 yılları arasında ise Jürgen Seheer tarafından kazı çalışmaları gerçekleştirilmiştir. 2005 yılından bu yana kazı çalışmalarına Andreas Schachner başkanlık etmektedir (Schachner, 2008: 167).

Boğazköy kazılarını Yozgat'ın Sorgun ilçesinin güneyinde Alishar Köyü'nün 2,5 m kuzeyinde yer alan Alishar Höyük kazıları takip etmiştir. Bu merkezde Henning Von der Osten tarafından 1927-1932 yılları arasında; Lee Gorny ise 1993-1994 ve 1998-1999 yılları arasında çalışmalar yürütülmüştür (Gorny, 1994: 191).

1945 yılına gelindiğinde Çorum'un Sungurlu ve Alaca ilçesi yakınlarında, Alaca İlçesi'nin 5 km batısında, Hüseyinabad Ovası'nda bulunan Eskiypar yerleşimde E. Akurgal tarafından gerçekleştirilmiştir. Höyüğün tabakalanması ise 1999 yılında Tahsin Özgüç tarafından belirlenmiştir. 2010 yılında Tunç Sipahi tarafından yeniden başlanılan kazılar günümüzde de devam etmektedir (Sipahi, 2010: 83).

Eskiyapar kazılarını 1952 yılında Kayapınar kazıları takip etmiştir. Tokat'ın güneybatısında, Artova İlçesi'nin 17 km kuzeyinde, Ayazmayeni Köyü yakınlarında yer alan Kayapınar'da Raci Temizer başkanlığında sadece bir yıl kurtarma kazıları gerçekleştirilmiştir (Temizer, 1954: 317).

Çankırı İli'nin 22 km güneyinde yer alan İnandık Köyü yakınlarında, Hacıbey Deresi ve Terme Çayı'nın kesiştiği noktada bulunan İnandıktepe'de ise 1966-1967 yılları arasında Temizer başkanlığında kazılar yapılmıştır (Özgüç, T., 2004: 25).

1986 yılında, Sachihito Omura tarafından Kırşehir İli, Kaman İlçesi'nde, Çağırkan Beldesi'nde yer alan Kaman-Kalehöyük'te kazılara başlanılmıştır. Günümüzde kazılar S. Omura'nın başkanlığında devam etmektedir (Omura, S. 1989: 335).

Çorum'un Sungurlu İlçesi'nin Yörüklü Beldesi'nde kayalık bir tepe üzerinde bulunan Hüseyindede'de ise 1996-1997 yılları arasında Tayfun Yıldırım ve Sipahi tarafından yüzey araştırmaları yapılmıştır. 1997-2004 yılları arasında ise yine Yıldırım ve Sipahi tarafından kazı çalışmaları gerçekleştirilmiştir (Sipahi ve Yıldırım, 2000: 355).

2000'li yıllarda ise bölgede yapılan kazıların sayısının arttığı görülmektedir. Bu dönemde kazılara başlanılan Kayalıpınar Sivas'ın Yıldızeli İlçesi'nde yer almaktadır. Yerleşimde 2002-2003 yılları arasında Vuslat Müller-Karpe ve Andreas Müller-Karpe tarafından yüzey araştırmaları yapılmıştır. Sistemli kazı çalışmaları ise Sivas Arkeoloji Müzesi başkanlığında 2005-2015 yılları arasında Vuslat Müller-Karpe (Karpe, 2011: 407), 2012 yılında ise Bora Uysal bilimsel danışmanlığında gerçekleşen kazılara⁴ 2014 yılından itibaren V.M. Karpe başkanlık etmektedir (Karpe-Müller, V. ve Karpe-Müller, A., 2016:297).

Kırıkkale İlçesi'nin Karakeçeli İlçesi'nde yer alan Büklükale'de ise Kimiyoshi Matsumura tarafından 2009 yılında başlanılan kazılar günümüzde de devam etmektedir (Matsumura, 2013: 274).

Kırşehir İli'nin merkezine yaklaşık 20 km mesafede, Çayağzı ve Karahıdır köyleri arasında kalan bölgede yer alan Yassıhöyük'te ilk çalışmalar 1986 yılında Japon

⁴ Bu bilgi Sivas Arkeoloji Müzesi Müdürlüğü ve Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Arkeoloji Bölümü'nde öğretim üyesi olan Dr. Öğretim Üyesi Bora Uysal'la yapılan görüşmelerde elde edilmiştir.

Anadolu Arkeoloji Enstitüsü tarafından Kaman çevresi yüzey araştırmaları projesi kapsamında Sachihiro Omura tarafından araştırılmıştır. Höyükte ilk kazı çalışmaları ise 2009 yılında Japon Anadolu Arkeoloji Enstitüsü'nden Masaka Omura tarafından başlatılmıştır ve çalışmalar halen devam etmektedir (Omura, M. 2008: 97-99).

Kızılırmak Nehri'nin batısında en erken kazı ve araştırması yapılan merkez Gordion/Yassı Höyük; Ankara'nın Polatlı ilçesinde Yassı Höyük Köyü'nde yer almaktadır. Höyüğün ilk keşfi 1893 yılında Alfred Körte tarafından yapılmıştır ve kazı çalışmaları 1900 yılına kadar Körte tarafından sürdürülmüştür. 1950-1973 yılları arasında çalışmalar Rodney Young tarafından yapılmıştır. 1974 yılından 1988 yılına kadar ise çalışmalar Mary Voight ve Keith Robert DeVries tarafından devam ettirilmiştir. 1988 yılından itibaren ise Kenneth Sams başkanlığında kazı çalışmaları sürdürülmektedir (Gunter, 1991: 1).

Gordion'un 18 km kuzeybatısında yer alan Polatlı İlçesi'nde bulunan Polatlı Höyük'teki çalışmalar ise Saten Lloyd ve Nuri Gökçe tarafından 1949 yılında yapılmıştır (Llyod ve Gökçe, 1951: 21).

Ankara'da OTÇ'de malzemesi veren bir diğer merkez ise Ankara'nın 25-27 km güneyinde, Karaoğlan Köyü'nde yer alan ve aynı isimle anılan merkez oluşturur. 1937 yılında Afet İnan tarafından keşfedilen höyükte, 1938-1941 yılları arasında Arık tarafından kazılar gerçekleştirilmiştir (Arık, 1939: 27).

Bölgede Karaoğlan kazılarını Asarcık Höyük/Ilıca kazıları takip etmiştir. Asarcık Höyük/Ilıca Ankara'nın Ilıca ilçesinde yer almaktadır. Bu merkezde Winfried Orthmann başkanlığında 1963-1964 yıllarında kazılar gerçekleştirilmiştir (Orthmann, 1966: 27).

Konya Ovası bölümü; Aksaray, Konya, Nevşehir, Niğde ve Karaman illeri içerisinde alan ovalık alanları kapsamaktadır. Konya Ovası bölümünde yer alan merkezlerden kazısı yapılan en erken yerleşim Konya Karahöyük; Konya'da yer alan höyükte; ilk çalışmalar Sedat Alp tarafından 1953 yılında yapılmıştır. Çalışmalara; 1959, 1967, 1968, 1969 ve 1970 yıllarında ara verilmesinin ardından 1994 yılında sonlandırılmıştır (Güneri, 2013: 23).

Aksaray'da Yeşilova Kasabası yakınlarında yer alan Acemhöyük bölgenin en kapsamlı araştırılan merkezini oluşturmaktadır. Höyükte kazı çalışmaları 1962 yılında Nimet Özgüç tarafından gerçekleştirilmiştir. 1989 yılından bu yana kadar ise Aliye Öztan tarafından çalışmalar devam etmektedir (Öztan, 2012: 59).

Bu bölge içinde, Nevşehir'in Ovaören Köyü yakınlarında yer alan Ovaören'deki araştırmalara da yakın zamanda başlanılmıştır. Ovaören; Omura tarafından ilk çalışmalar 1996 yılında yapılmıştır. 1997 yılında Yücel Şenyurt tarafından yeniden ziyaret edilen höyükteki kazılara 2007 yılında Şenyurt başkanlığında gerçekleştirilmiştir. Kazı çalışmaları günümüzde de devam etmektedir (Şenyurt ve Akçay, 2017: 571).

Kayseri Ovası bölümüne gelindiğinde en erken kazısı yapılan Orta Tunç Çağı yerleşimini Kültepe oluşturmaktadır. Kayseri il merkezinin 21 km kuzeydoğusunda yer alan höyükteki ilk çalışmalar 1893-1894 yılları arasında Ernst Chantre, 1925 yılında ise Bedrich Hronzy tarafından yürütülmüştür. Yerleşimdeki ilk sistemli kazılar 1948 yılında T. Özgüç tarafından başlatılmıştır. 2005 yılından itibaren ise çalışmalara Fikri Kulakoğlu başkanlık etmektedir (Kulakoğlu, 2010: 40).

1.3.ORTA TUNÇ ÇAĞI KRONOLOJİSİ

1.3.1. Batı Anadolu Bölgesi Orta Tunç Çağı Kronolojisi

M. Ö. 2. bin yıl başlangıcından itibaren Orta Anadolu'da yazı kullanılmaya başlanmasına rağmen Batı Anadolu için bu durum geçerli olmamış ve yazının olmadığı bu bölgede verilerin kısıtlı olmasından dolayı kronoloji oluşturmak büyük bir sorun haline gelmiştir (Aykurt, 2013). Geçiş alanı üzerinde yer alan Batı Anadolu bölgesinde, kronolojik belirsizlik Blegen'in oluşturduğu Troya tabakalanması esas alınarak aşılmıştır. Bu tabakalanmaya göre Troya'nın IV. yerleşimin sonu ve V-VIIa yerleşimleri M. Ö. 2. bin yıla tarihlendirilmektedir. Blegen'in tabakalanmasında Troya IV. yerleşimi M. Ö. 2050-1900 tarihlerine verilerken V. yerleşimi M. Ö. 1900-1800 yılları arasına, VI. yerleşim 1800-1300'e, VIIa tabakası ise M. Ö. 1300-1260'e tarihlendirilmektedir. Uzun bir zaman dilimini kapsayan Troya VI yerleşimi ayrıca kendi içerisinde erken, orta ve geç olmak üzere üç safhada değerlendirilmektedir (Blegen, 1951: 174). Peter Pavúk (2018: 373-400) ise erken ve orta Troya VI

yerleşiminin tarihlendirmesini yaparken ithal buluntulardan yararlanmıştır. Pavuk, Troya'da bulunan Minos kap parçalarının, iki tane Minos taş vazo parçasının ve paraleli Girit'te bulunan bir mührün Geç Hellas I/II ile çağdaş olduğunu; olasılıkla kuzey-orta veya doğu Girit'ten ithal olarak gelen beş uzun boyunlu üzengi kulplu depolama kabının da Geç Hellas II-III A1'e tarihlendiğini belirterek; Troya VI yerleşiminin erken ve orta evrelerinin Orta Hellas II ile Geç Hellas II/III A1 dönemleri ile çağdaş olduğunu ve M. Ö. 18. ve 15. yüzyıllar arasına kapsadığını ileri sürmektedir.

Batı Anadolu Bölgesi'nde yapılan diğer kazı ve araştırmalarda Blegen'in Troya kronolojisi dışında, tıpkı Pavuk gibi Ege dünyası ile ilişkiler göz önüne alınarak Girit, Kıt'a Yunanistan ve Kiklad Adaları'ndaki kronoloji sistemleri de kullanılmıştır. Bademgediği Tepesi (Meriç ve Mountjoy, 2003: 79-80), Milet (Niemeier, 1997: 229-240) ve İasos'ta (Momigliano, 2002: 79) yapılan kazılarda yerli seramik örneklerinin yanında bulunan Minos seramikleri de arkeolojik tabakaların tarihlendirilmesinde önemli rol oynamıştır. Bunun yanı sıra Beycesultan'ın V ve IVc-a tabakalarını Llyod ve Mellaart M. Ö. 2. bin yerleşimi olarak (Llyod ve Mellaart, 1962: 104-115); 2007 yılından itibaren Abay tarafından kazılarda ise oluşturulan yeni stratigrafi de ise 7 ve 10. tabakalar M. Ö. 2. bin yerleşimi (Abay, 2012: 41-45) olarak tanımlanmıştır.

Batı Anadolu Bölgesi'nde son yirmi beş yılda, İzmir Bölgesi Kazı ve Araştırma Projesi (IRERP)⁵ kapsamında kazıları yapılan Panaztepe, Liman Tepe, Kocabaş Tepe ve Çeşme Bağlararası yerleşimlerinde ele geçen Orta Tunç Çağı tabakaları için ortak bir kronoloji oluşturulmaya çalışılmıştır. Bu proje kapsamında Orta Tunç Çağı yerleşimlerinde ele geçen seramik ve küçük buluntular üzerinden Ege ve İç Anadolu bölgesiyle kurulan bağlantılar esas alınarak, Batı Anadolu bölgesinde Orta Tunç Çağı'nın üç safhalı olduğu belirlenmiştir (Aykurt, 2010: 7-57).

Orta Tunç Çağı'nın en erken safhası, IRREP projesi kapsamında yapılan kazılarda Liman Tepe yerleşmesinin III.4. tabakası, Kocabaş Tepe'nin 3. tabakası ile Panaztepe'nin atölyeler mahallesinin Ib tabakalarında tespit edilmiştir. Bu merkezlerin

⁵ IRERP: İzmir Bölgesi Kazı ve Araştırmaları Projesi 1985 yılında Hacettepe Üniversitesi Arkeoloji Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Armağan Erkanal başkanlığında bir ekip tarafından gerçekleştirilen Panaztepe kazıları ile birlikte tek kazı olarak başlamıştır. 1992 yılında Ankara Üniversitesi öğretim üyelerinden Prof. Dr. Hayat Erkanal tarafından gerçekleştirilen Liman Tepe kazısı, 1994-1998 yılları arasında Bakla Tepe, 1999 yılında Kocabaş Tepe ve 2002 yılından itibaren Çeşme Bağlararası kazısı dahil edilerek çalışmalara devam etmektedir.

Bayraklı yerleşiminin 7-10. tabakaları ve Beycesultan yerleşiminin V. tabakası ile aynı dönem yerleşimleri olduğu ileri sürülmüştür (Aykurt 2010:8, 2013: 43). Söz konusu merkezlerde ele geçen yerli kap formları üzerinden Orta Anadolu Bölgesi ile kurulan bağlantılar Liman Tepe'nin III. 4. mimari tabakasında ele geçen Kıta Yunanistan kökenli Mat Boyalı Seramik örnekleri dönemin tarihlendirilmesi açısından önemli olmuştur (Aykurt, 2010: 32). Öte yandan Troia IV yerleşmesinde Erken Hellas III'e tarihlendirilen ithal renkli seramik örnekleri ele geçmiştir (Blegen, vd., 1951: fig.170:10). Yine Erken Hellas III'e tarihlendirilen Lerna IV tabakasında Troia III-IV'e ait çanak çömlekler tespit edilmiştir. Sturt Manning bu veriler sonucunda Troia IV'ün sona ermesinin Orta Minos IA ile çağdaş olduğunu belirtmektedir. Troia V yerleşimi için ise açığa çıkarılan iki mezardan alınan ahşap kalıntılar üzerinde yapılan dendrokronolojik çalışmalar sonucunda M. Ö. 1770-1850 tarihlerine ulaşılmıştır (Korfmann, vd., 2003: fig.5). Mevcut tüm veriler ışığında değerlendirme yapan Pavuk (2007: fig.1); Troia V yerleşiminin M. Ö. 2000 yılından başlayıp yaklaşık olarak M. Ö. 1800 yıllarında son bulduğunu önermektedir. Milet kazılarına baktığımız zaman ise, Wolf Dietrich Niemeier (Greaves ve Niemeier, 2002: 76) III. tabakada bulunan ve Orta Minos IA'ya tarihlenen Girit ithali el yapımı silindirik kaptan yola çıkarak III. tabakayı M. Ö. 1950 yıllarına tarihlendirmektedir. Bütün bu verilerin yanı sıra, Ayşegül Aykurt (Aykurt, 2013: 43) Orta Tunç Çağı I safhasının Orta Anadolu'daki Kültepe'nin II. yapı katıyla çağdaş olduğu düşünmektedir. Kültepe'de açığa çıkarılan epoynm listelerine dayanarak Klaas R. Veenhof (2000: 137-138), Karum II tabakalarını Asur kralı I. Irişum, Ikinum, Şarrukin, II. Puzur Aşşur ve Naramsin ile çağdaş olduğunu ve M. Ö. 1920/1910 -1840/1830 tarihlerinde bu dönemin yaşandığını belirtirken; Cahit Günbattı (2008: 15) Ikinum, Şarrukin, II. Puzur Aşşur ve Naramsin için M. Ö. 1836-1927 tarihlerini vermektedir. Bu veriler ışığında Aykurt (2013: 43) Orta Tunç Çağı I olarak tanımlanan bu safha kabaca M. Ö. 1950 – 1800 yılları arasına tarihlendirilmektedir.

Bölgede Orta Tunç Çağı II olarak tanımlanan safha ise yerleşimlerde ele geçen yerli seramik örneklerinin astarında meydana gelen incelmeye, yeni kap formlarının ortaya çıkması ve Liman Tepe ve Çeşme Bağlararası yerleşiminden ele geçen Kıta Yunanistan, Girit ve Kiklad kökenli seramik örnekleriyle tanımlanmıştır (Aykurt, 2010: 42-43, 2013: 48). Aykurt (2010: 33-44, 2013: 44-49) tarafından yerli seramik grubunda yer alan goblet ve kantharoslar ile ithal seramik üzerinden çevre kültür bölgeleriyle kurulan

bağlantılardan yola çıkılarak, Liman Tepe'nin III.3., Panaztepe liman kentinin IV.2., akropolün IIb ve atölyeler mahallesinin Ia, Bayraklı'nın 4-10., Beycesultan IVc, Troia VIa, Kocabaş Tepe'nin 2., ve Çeşme Bağlararası'nın II. tabakalarının çağdaş olduğu ve söz konusu tabakalara ait yerleşimlerin Orta Tunç Çağı II'ye tarihlendirildiğini ortaya konulmuştur. Aykurt (2013, 49-50), Orta Tunç Çağı II'nin ilgili merkezlerden elde edilen ithal seramik örneklerine göre, bu safhanın Ege'de Orta Minos III ve Orta Hellas III ile çağdaş olduğunu, Orta Anadolu'da ise Kültepe 7.tabaka ve Karum Ib tabakası, Acemhöyük'te Sarıkaya Sarayından elde edilen buluntular ve kalıntılar üzerinde yapılan C-14 tarihlemelerinden yola çıkarak bu dönemin Geç Koloni Çağı'na karşılık geldiğini söylemektedir. Aykurt (2013: 50), Acemhöyük'te ki Sarıkaya Sarayı'nda bulunan bir grup eserin, Anadolu ve Ege kültürleri arasında kronolojik bir bağ oluşturulmasında önemli bir rol oynadığını vurgulamaktadır. Elde edilen bu verilere göre, İzmir Bölgesinde Orta Tunç Çağı II M. Ö. 1800-1750/1730 yılları arasına tarihlendirmektedir.

Orta Tunç Çağı'nın son safhası "Orta Tunç Çağı III" olarak adlandırılmaktadır. Bu dönemde görülen seramik gruplarının Orta Tunç Çağı II seramiklerinin devamı niteliğinde olduğu ancak kullanım yoğunluklarının değiştiği belirtilmiştir. Dönemin ithal seramik örnekleri ise sadece Çeşme Bağlararası ve Bademgediği Tepesi yerleşmelerinde tespit edilmiştir (Aykurt, 2010: 5 1). Aykurt'a göre (2013: 54-56) yerli ve ithal seramikler üzerinden yapılan karşılaştırmalar sonucunda, Liman Tepe yerleşimin III.1/2. tabakası, Çeşme Bağlararası'nın 1. tabakası, Beycesultan'ın IVa tabakası, Kocabaş Tepe'nin 1. tabakası, Panaztepe'de liman kentinin IV.1. ve akropolün IIa tabakaları, Milet IVa'nın geç evresi yerleşimi çağdaş olup, söz konusu tabakalar Orta Tunç Çağı III'e tarihlenmektedir. Elde edilen veriler ışığında Aykurt (2013: 54-56), Orta Tunç Çağı III'ün Girit'teki Orta Minos IIIB-Geç Minos IA ile çağdaş olduğunu söylemektedir. Niemeier Milet IVa tabakasındaki yerleşimin, Thera'da yaşanan volkanik patlamada sert rüzgarlar sayesinde doğuya sürüklenen kül ve lav cürufalarının sona erdirdiğini öne sürmektedir (Graeve ve Niemeier, 2002: 77-78). Aynı zamanda Geç Minos IA'ya tarihlendirilen çanak çömlek örneklerinin bulunduğu İasos'taki tabakada da Thera patlamasına ait 20 cm kalınlığında kül kalıntısı ele geçmiştir (Momigliano, 2000: 12). Thera volkanik patlaması ile ilgili yapılan son incelemelerde patlamanın M. Ö. 1627-1610 ya da 1613 tarihlerinde gerçekleştiği

yönündedir (Friedrich, vd., 2006: 548). Bu bağlamda Aykurt (2013: 56) Batı Anadolu'da Orta Tunç Çağı'nın M. Ö. 17 yüzyılın son çeyreğine kadar devam ettiği, ayrıca Orta Minos IIIB - Geç Minos IA ve Kıta Yunanistan'da Geç Hellas I ile paralel olduğunu; dolayısıyla Orta Tunç Çağı III'ün kabaca M. Ö. 1750/1730-1610 yılları arasında yaşandığını; ayrıca bu dönemin Orta Anadolu'da Eski Hitit Dönemi'nin de başlangıcına denk geldiğini ve Kültepe Karum Ia ve Alişar 10Tb-c çağdaş olduğunu söylemektedir.

Yukarıda bahsi geçen merkezlerin dışında, Batı Anadolu Bölgesi'nde yapılan kazı çalışmalarında Orta Tunç Çağına ait buluntular ele geçen Hanay Tepe (Arslan, 2013: 41), Ulucak Höyük (Çilingiroğlu, vd., 2012: 157-168) Yassitepe Höyük (Derin, 2015: 203), Bademgediği Tepesi (Meriç ve Öz, 2015: 590), Efes/Ayasuluk Tepesi (Büyükkolancı, 2002: 237), Gavurtepe (Meriç, 1989: 157-159), Hastane Höyük (Akdeniz, 2012: 21-45), Aphrodisias/Pekmez Höyük (Kadish, 1971: 121-140), Çine-Tepecik II.2. tabakası (Günel, 2005: 236), Iasos (Momigliano, 2002: 79) yerleşimleri ile Çavlum Köyü (Bilgen, 2002: 1-5), Dede (Üyümez, vd., 2007: 815) ve Demircihöyük/Sarıket (Seeher, 2000: 229) mezarlıkları ile ilgili yapılacak yeni çalışmalar ve yayınlar ile Batı Anadolu Bölgesi'nin Orta Tunç Çağı kronolojisinde katkılar sağlayacaktır.

1.3.2. Orta Anadolu Bölgesi Orta Tunç Çağı Kronolojisi

Batı Anadolu ve Orta Anadolu Bölgesi'nde, Erken Tunç Çağı'nın erken evrelerinden farklı olarak, Erken Tunç Çağı II döneminin son safhalarından itibaren güçlenen merkezi yönetimlerin siyasal bir kimlik kazanmasıyla birlikte siyasi ve sosyal hayatta değişiklikler yaşanmıştır. Bunun bir yansıması olarak şehircilik gelişmiş, merkezi otoriteye ait binalar ve halka ait yapılar birbirinden ayrılmıştır. Ayrıca hammaddeye duyulan ihtiyaç da fazlalaşmıştır. Ortaya çıkan ihtiyaçlar bölgeler arası kültürel ve ticari ilişkilerin giderek yoğunlaşmasına neden olmuş, Mezopotamya ve Anadolu arasındaki ticari yolların önemini arttırmıştır. Özellikle Mezopotamya'dan Anadolu'ya gelen yenilikler (çömlekçi çarkı ve madencilikte kullanılan yeni teknikler gibi) Erken Tunç Çağı III başlarında Troya'ya kadar yayılımını genişletmiştir. Yine aynı dönemde kültür bölgeleri arasındaki sınırlarda fazla bir değişiklik gözlenmezken,

Orta Tunç Çağı Geçiş Dönemi'nin başlarında bu durumun değiştiği ve sınırlarda değişikliklerin olduğu belirgin bir şekilde ortadadır. İçbatı Anadolu Bölgesi'nin kuzey kesimi Batı Anadolu Bölgesi'nin bir parçası iken, geçiş dönemine gelindiğinde Orta Anadolu Bölgesi'nde meydana gelen yeni kültürel ve politik oluşumun bir parçası olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu durum göz önüne alındığında Batı Anadolu Bölgesi'nin ticaret ağının yeniden şekillendiği ve eski yolların önemini kaybetmeye başladığı görülmektedir (Şahin, 2015: 102). Anadolu'nun yeniden şekillenmeye başladığı bu dönemde Orthmann (1963: 9) iki farklı seramik grubunun varlığından (Kızılırmak Kavsi kuzeyi ve güneyi) bahsetmektedir. Mellaart (Llyod ve Mellaart, 1963: 292) ise bu seramiği “Hitit Malı” olarak adlandırmaktadır ve kuzeybatı Anadolu'dan Orta Anadolu Bölgesi'ne yayıldığını söylemektedir. Geçiş Dönemi seramiğinin yayılım alanı daha sonraki süreçte Orta Anadolu Bölgesi'nde ortaya çıkacak olan Hititler'in Eski Hitit Dönemi'ndeki yayılım alanı ile uyduğu görülmektedir. Buradan hareketle Şahin (2013:1-4, 2015: 102-103), Hititler'in siyasi ve kültürel kimliğinin ortaya çıkmasına olanak sağlayacak koşulların Geçiş Dönemi'nde atıldığını ileri sürmektedir.

Orta Tunç Çağı'nın başlangıcından itibaren Orta Anadolu köklü değişimlere sahne olmuştur. Bu değişimlerin sonucunda Orta Anadolu Bölgesi'nde Orta Tunç Çağı dönemi iki evreli olarak karşımıza çıkmaktadır. Birinci evre Asur Ticaret Kolonileri Dönemi (M. Ö. 1900/1800-1650), ikinci evre ise Eski Hitit Dönemi (M. Ö. 1650-1500) olarak tanımlanmaktadır (Sarı, 2012: 12).

Asur Ticaret Kolonileri Dönemi (M. Ö. 1900/1800-1650); bugüne kadar tespit edilen limun listelerinden yola çıkılarak 200 yıl gibi uzun bir zaman diliminde sürdüğü düşünülen, Anadolu'nun yazı ile tanışması sürecinin başladığı ve Mezopotamya ile Anadolu arasındaki ticaretin yoğunlaştığı dönemdir (Özgüç, T. 2005: 9). Asurlu tüccarlar önceleri kendilerine yakın bölgeler ile ticarete başlamış ve daha sonra genişletilen ağlar sayesinde Anadolu içlerine kadar uzanan ticaret kolonileri kurmuşlardır (Özgüç, T. 2005: 5). Ticaret sisteminin özünü Asurlu tüccarların eşek kervanlarıyla Anadolu'ya Babil'den getirdikleri kumaş ve bakır, Afganistan'dan getirdikleri kalay ve bunun karşılığında Anadolu'dan göturdükleri altın - gümüş gibi

bazı madenler oluşturur. Ticaretin daha sistemli yürütülebilmesi için oluşturulan *karum*⁶ ve *wabartumların*⁷ Anadolu'da geniş bir coğrafyaya yayıldıkları bilinmektedir. Yerleşimlerden ele geçen kil tabletler sayesinde Anadolu'da yer alan Kaneş (Kültepe), Hattuş (Boğazköy), Ankuwa (Alişar) ve Purușattum (Acemhöyük) gibi karumların lokalizasyonları tespit edilebilmiştir. Ancak Zalpa, Durhumit, Hahhum, Hurama, Nihria, Uršu ve Tavinia gibi karumlar tabletlerden bilinse bile nerede oldukları halen tartışma konusudur (Larsen, 1977: 237). Wabartumlar için ise Banda, Kuşşara, Hanaknak, Karahna, Mama, Şalatuvar, Samuha, Tuphia, Ulama, Vašhaniania örnek olarak sayılabilir (Orlin, 1970: 35). Orta Anadolu bölgesinde kurulan koloni sisteminin en çok öne çıkan yerleşimi bugün Kültepe olarak tanıdığımız Kaneş – Karum'dur. Yerleşimde yapılan kazılar sonucunda Kültepe'de dört yapı katı açığa çıkarılmış ve Karum II. tabakadan itibaren bu yerleşimin Asurlu tüccarların gözde ticaret merkezi haline geldiği anlaşılmıştır. Bu tabakada yapılan arkeolojik çalışmalarda ele geçirilen çivi yazılı tabletlerde kral isimlerinin yer alması Orta Tunç Çağı kronolojisi için çıkış noktası olarak sayılabilir. II. kat krallarından tespit edilen tek kral Labarša'dır. Limu listeleri değerlendirildiğinde, Kültepe'de karumun II. tabakası Veenhof'a (2000: 137-138; 2003: 57) göre, Assur kralı I. İruşum, Ikunum, Şarrukin, II. Puzur-Aşşur ve Naramsin'le çağdaştır ve M. Ö. 1920/1910-1840/1830'a tarihlendirilir. Günbattı (Günbattı, 2008: 15) ise II. tabakanın Ikunum, Şarrukin, II. Puzur-Aşşur ve Naramsin'le çağdaş olduğunu ve M. Ö. 1927-1836'ya tarihlendirilmesi gerektiğini öne sürmektedir. Karum'un II. tabakasının bir yangın felaketiyle sona ermesi sonrasında Ib katında tekrar iskan faaliyetleri olmuştur. Eponymsleri inceleyen Günbattı, Kültepe tabakaları II ve Ib katları arasında 2-3 yıllık bir boşluğun olduğunu ve Kültepe Ib'nin M. Ö. 1833/32 – 1719 yılları arasında bulunduğunu ileri sürmektedir (Günbattı, 2008: 15). Kültepe yerleşiminde Ib katının bilinen kralları; Hurmeli⁸, İnar⁹, Waršama¹⁰, Pithana¹¹, Anitta¹²

⁶ Karum: Akadça “liman” anlamına gelmektedir ve Anadolu'da “Pazar yeri-ticaret merkezi” anlamında kullanılmıştır (Özgüç, T.,2005:5).

⁷ Wabartum: Akadça “misafir” anlamına gelen wabartumlar misafirin konakladıkları yer anlamında kullanılmıştır (Özgüç, T.,2005:6).

⁸ Hurmeli; Kültepe Kaneş Ib tabakasının bilinen ilk kralıdır. Hurmeli isminden dolayı Hurama kentinden geldiğini göstermektedir fakat Kaneş'te yardımcısı olup olmadığı bilinmemektedir. M. Ö. 1790 yıllarında öldüğü düşünülmektedir (Günbattı, 2012:25).

⁹ İnar; en az 9 yıl hüküm sürdüğü bilinmektedir. Haršamma ve Kaneş savaşını başlatmıştır. 1775-1790 Asur kralı I. Şamsi Adad ile çağdaştır (Günbattı, 2012:25).

¹⁰ Waršama; Mama kralı Anum Hirbi ile arasında gerçekleşen mektuplaşmadan tanınmaktadır. M. Ö. 1750-1775 yılları arasında Waršama Sarayı'nı inşa ettirmiştir (Günbattı, 2012:25).

ve Zuzu¹³'dur (Barjamovic, vd., 2012: 40, Günbattı, 2012: 25, Larsen, 2015: 32). Bunların dışında İqqati belgelerinde söz sahibi olarak geçen Harpatiwa ve son zamanlarda yayınlanan iki metinden bilinen Bahanu hakkında herhangi bir bilgiye rastlanmamıştır (Günbattı, 2012: 25, Larsen, 2015: 32). Kültepe'de Karumun Ib tabakası ve çağdaşı Acemhöyük saraylarından bulunan Asur kralı I.Şamsi-Adad, Karkamış kralı Aplahanda ve Yamhad kralı Yahdunlim'e ait mühür baskı izlerine dayanarak Sarıkaya Sarayı M. Ö. 18 yy tarihlendirilmiştir (Özgüç, N., 1977: 362). Buna ek olarak, Sarıkaya Sarayı'nın tabanından alınan örnek üzerinde uygulanan dendrokronolojik analizler sonucunda M. Ö. 1774 tarihi tespit edilmiştir (Kuniholm, vd., 2005: 45). Kültepe Karum Ib tabakasındaki Warşama Sarayı'nın tabanından alınan örnekler üzerinde yapılan dendrokronolojik analizler üzerinde çalışan Peter Kuniholm (2005: 45), sarayın M. Ö. 1832 yılında inşa edildiğini ve 61 yıl sonra yenilendiğini öne sürmektedir. Sarayın M. Ö. 1771 yılındaki yenileme tarihinden sonra ne kadar süre daha kullanıldığı bilinmemektedir. Ek olarak bu sarayda ele geçen mühür baskısı özelliklerine dayanarak N. Özgüç; Kültepe Karum Ib'nin Asur kralı I. Şamsi Adad (M. Ö. 1776-1809), Babil kralları Hammurabi (M. Ö. 1750-1792) ve Şamsi Iluna'nın (M. Ö. kabaca 1740-1809) ilk on yılıyla çağdaş olduğunu önermektedir. Vennhoof (2000: 139) ise orta kronolojiye bakarak Asur kralı I. Şamsi Adad'ın M. Ö. 1808 - 1776 yılları arasında ülkeyi yönettiğini belirtilir iken, W. V. Soldt (2000: 143), Şamsi Iluna'nın M. Ö. 1653 – 1616 tarihlerinde yönetimde olduğunu önermiştir. Dendrokronolojik çalışmaları göz önünde bulunduran Veenhof (2000: 149); Kültepe II. tabakasını M. Ö. 1795-1775 tarihlendirir ve yeniden yapılandırma tarihini de M. Ö. 1765-1745 olarak belirler. Ayrıca Kültepe ve Sarıkaya Saraylarının yeniden yapılanma tarihlerinin eşleşmesinin rastlantısal olamayacağına dikkat çeken Veenhof (2000: 149), orta kronolojiye göre, eldeki veriler ışığında Kültepe Ib takasını M. Ö. 1800-1730 yıllarına tarihlemektedir. Ib katında Asur ile giderek ticari ilişkilerin zayıfladığı ele geçen tabletlerden anlaşılmaktadır. Asur'da meydana gelen siyasi iktidar sorunundan dolayı ticaretin asıl noktası haline gelen özellikle kalayın ve dokumalık kumaşların Anadolu'ya gelişi durdurulmuş ve

¹¹ Pithana; Kuşşaralı Pithana Kaneş'i feth etmiştir ve batıya doğru genişleme politikası izlemiştir. Saltanatının M. Ö. 1750-1740 yılları arasında kısa bir zaman diliminde olduğu düşünülmektedir (Günbattı, 2012:25).

¹² Anitta; Pithana'nın oğlu, M. Ö. 1730 yılında Hattuşa'yı ele geçirmiştir. M. Ö. 1725-1740 yılları arasında Kaneş'te hüküm sürmüştür. Karum'da iki adet tapınak inşa ettirmiştir (Günbattı, 2012:25).

¹³ Zuzu; Bilinen son kraldır ve yılların listelendiği belgelere girmiştir. M. Ö. 1725 yılından sonra tahta geçmiştir, hükümdarlığının ne kadar sürdüğü belirsizdir (Günbattı, 2012:25).

sistemdeki aksaklık Anadolu’da var olan şehir devletleri üzerinde yıkıcı bir etki oluşturmuştur. Asurluların Anadolu’yu terk etmeleri ile sadece ticari ilişkiler değil, Anadolu halkı tarafından kullanılan Eski Asur çivi yazısı da kaybolmuştur. Asurluların Anadolu ile ticari ilişkilerin neden giderek zayıfladığına dair kesin bir bilgi olmasa da, kuzeyde Hititlerin güçlenerek Kaneş’e kadar genişlemeleri ve yaşanan iç karışıklıklar Asurlu tüccarları endişelendirdiğini düşündürmektedir (Larsen, 1976: 366).

Asur Ticaret Koloni Dönemi’nde Kültepe Ib (Level 10-6) (Kulakoğlu, 2011: 1014) dışında karşımıza çıkan ve dönem ile ilgili bilgi veren merkezler arasında Boğazköy Büyükkale IVd tabakası, Kuzeybatı terası 8a-b tabakaları, Aşağı Şehir 4 (Seeher, 2006: 197-213; 2017: 29-33,) Alişar “Tepe (M)” 5M ve “Teras (T)” 12T (Mellink, 1992: 207-220), Konya-Karahöyük I-IV tabakalar (Alp, 1961: 523), Acemhöyük I- IV. tabakaları (Özgüç, N. 1980: 621) ve Kaman Kalehöyük IIb-IIIc tabakası (Omura, S. 1997: 134), Kırşehir Yassıhöyük II. tabaka (Omura, M. 2010: 361) yerleşimleri de yer almaktadır.

Kültepe’de karumun Ib tabakasının sona ermesiyle birlikte, Ib yerleşiminin üzerine kurulan Ia yerleşimi ile Eski Hitit Dönemi’nin başladığı düşünülmektedir. Kültepe Ib tabakasında ele geçen altın folyo üzerindeki tanrı tasviri taşıdığı çok sayıda Hitit özelliği ile Asur Ticaret Kolonileri Dönemi ile Eski Hitit Dönemi arasında uzun süren kültürel bir durgunluğun yaşanmadığının kanıtıdır (Kulakoğlu, 2008: 18). Asur Ticaret Kolonileri Dönemi’nde Hititlerin varlığı Eski Asurca belgelerde geçen şahıs adlarından bilinse bile bu döneme ait herhangi bir Hititçe belge yoktur. Hititçe çivi yazısı ile yazılmış en eski belge Boğazköy arşivlerinde üç parça halinde ele geçirilen Anitta Metni’dir (Neu, 1974: 12-13). Anitta metnine göre; Kuşşara kralı Pithana Neşa şehirini bir gece baskını ile ele geçirmiştir ve oradaki halka bir baba gibi davranmıştır. Pithana’dan sonra oğlu Anitta Neşa’yı başkent yapmıştır. Pithana’nın Kuşşara’dan başladığı Anadolu seferlerini oğlu Anitta Neşa merkezli olarak devam ettirmiş ve böylece Anadolu’da ilk siyasi birliği gerçekleştirme yönünde adımlar atılmıştır (Neu, 1974: 12-13). Bu metinde adı geçen Neşa’nın Asur Ticaret Kolonileri Çağı’nda koloni merkezlerinden biri olan Kültepe olduğu kesin olarak kanıtlanmıştır (Alp, 1963:367-376). Kuşşara kralı Pithana’nın ele geçirdiği Neşa halkına iyi davranması, Anitta’nın ise tanrı heykelini Zalpa’dan Neşa’ya getirmesi (Kbo-III, 22: 41-42) Asur Ticaret

Kolonileri Dönemi'nde Hititler'in Anadolu'da yerleştikleri şeklinde yorumları akıllara getirmektedir ve daha önce de bahsedildiği gibi bu dönem belgelerde geçen Hitit şahısları bu görüşü desteklemektedir (Alp, 1952: 243). Anitta adına Kültepe ve Alişar belgelerinde de rastlanmıştır. Kültepe'de bulunan metinde “Kral Pithana ve merdiven büyüğü¹⁴ Anitta” ifadesi yer almaktadır. Alişar'da geçen belgede ise “Büyük Kral Anitta, merdiven büyüğü Peruwa” yazılmıştır (Balkan, 1955: 5). Ayrıca Kültepe'de resmi depo binası olarak geçen bir kalıntıda üzerinde “Kral Anitta'nın Sarayı” yazılı bir hançer ele geçmiştir (Balkan, 1955: 25-26). Anitta'dan sonra Eski Hitit Krallığı'na kadar herhangi bir yazılı belge bulunamadığı için bu süreç hakkında bir bilgiye ulaşılamamıştır. Eski Hitit krallığı ile ilgili bilgiler; Telepinu Fermanı, I. Hattuşili'nin vasiyetnamesi ve kurban listeleridir (Osten, 1951: 64-66). Kurban listelerinde rastlanan bazı kralların isimlerine başka herhangi bir belgede rastlanmamaktadır. Kurban listelerinde ilk geçen isim Kantuzzili'dir. Daha sonra “Puşşarruma, Tuthalia'nın oğlu Pappadilmah ve Labarna'nın babası” ifadeleri yer almaktadır. Bu isimlerin krallık yapıp yapmadığı kesin olarak bilinmemektedir fakat eğer krallık yaptılarsa Puşşarruma ve Papahdilmah, Labarna ve Anitta arasındaki zamanda Kuşşara'da krallık yapmış olmalıdırlar. Ayrıca Puşşarruma ve Pappadilmah isimleri I. Hattuşili (KUB I 16 III 41-43) vasiyetnamesinde de geçmektedir. Ancak genel anlamda Eski Hitit Dönemi denildiğinde, devletin kurucu kralı I. Hattuşili ile başlatılır ve Telepinu ile sona erdirilir (Ünal, 2002: 67). Eski Hitit Dönemi'ne ait buluntulara Orta Anadolu'da; Eskişehir VI. tabaka (Sipahi, 2012: 14), İnandıktepe V. yapı katı (Özgüç, T. 1988: 1-8), Hüseyindede Tepesi I. tabaka (Sipahi ve Yıldırım, 2004: 53) gibi merkezlerde rastlanılmıştır.

Yukarıda verilen merkezlerin dışında Orta Anadolu Bölgesi'nde Büklükale'nin 3. tabakası (Matsumura, 2013: 274), Gordion/Yassıhöyük 10. tabaka (Voight, 2005: 27), Kayapınar 2. kat (Temizer, 1954: 317), Karaoğlan'ın IV. tabakası (Arık, 1939: 27) Kayalıpınar'ın V-VI. tabakaları (Müller-Karpe, vd., 2006: 222-233), Ovaören Toprak Höyüğü'nün I. tabakası ile teras yerleşiminin Ia. tabakası (Şenyurt, vd., 2013: 24-25), Asarcık/Ilıca'nın IV. tabakası (Orthmann, 1966: 27-88), Polatlı Höyük'ün IV. kültür katı XXIII-XXXI tabakaları (Llyod ve Gökçe, 1951: 33-52). Orta Tunç Çağı'na tarihlendirilmiştir. Bu merkezlerle ilgili elde edilecek yeni sonuçlar ve yapılacak

¹⁴ Rabi Simmiltim; merdiven büyüğü, krallardan sonraki en yüksek otoritedir. Belgelerde veliaht anlamında kullanılmıştır (Günbattı, 2012:127).

yayınlar, diğ er bölgelerle karşılaştırıldığında daha kesin tarihleri olan bölgenin kronolojisinin daha da sağlamlaşması kesindir.

İKİNCİ BÖLÜM

ORTA TUNÇ ÇAĞI'NDA BATI ANADOLU VE ORTA ANADOLU'NUN SİYASAL DURUMU

2.1. ORTA ANADOLU'NUN SİYASAL DURUMU

Anadolu, M. Ö. 3. binyıldan itibaren özellikle Mezopotamya kültürlerinin-devletlerinin ilgi odağı olmuştur. Bu durumun oluşmasında; Anadolu'nun doğal kaynaklar bakımından zenginliği ve ulaşılması kolay yollara sahip olması etkilidir. Anadolu ve Mezopotamya arasındaki etkileşim hem yazılı belgeler hem de arkeolojik bulgularla kanıtlanmıştır. Özellikle Erken Tunç Çağı'nın ikinci yarısında Orta Anadolu toplumlarının sosyal ve politik gelişimleri, M. Ö. 2. binyılda bu bölgede karşımıza çıkacak uluslararası ilk büyük merkezlerin oluşumuna öncülük etmiştir (Özgüç, T., 2005: 3, Kulakoğlu, 2018: 58). Erken Tunç Çağı II'nin geç safhasında Orta Anadolu (özellikle bu bölgenin kuzeyi) ve İç Batı Anadolu yerleşimlerinde açığa çıkarılan buluntular ekonomik, siyasal ve sosyal açılardan bölgenin ulaştığı seviyeyi göstermesi bakımından önemlidir. Bu durum, metal kaynaklarına yakın bölgelere kurulmuş olan ve *kent devleti* olarak tanımlanabilecek yerleşimlerin kurulması ile başka bir boyuta ulaşır. Hatti olarak da isimlendirilen bu topluluklar kendi iç dinamikleri ile dışarıdan gelen bazı etkileri de içine alarak hızla kent devleti oluşum sürecine girmiştir. Bu süreçte Mezopotamya ile gerçekleşen ticaret göz ardı edilmemelidir (Efe, 2003: 95, Tekin, 2015: 31-32). Orta Anadolu-Batı Anadolu kazıları ve Mezopotamya çevre kültür bölgesinde bulunmuş olan arkeolojik buluntular bölgeler arası ticaretin varlığını göstermektedir. Kültepe kazılarında bulunmuş olan Akkad ve sonrası döneme ait mühür ve mühür baskıları (Özgüç,T. 2005: 4, Kulakoğlu, 2018: 59), Küllüoba kazısında bulunan Suriye şişesi örnekleri (Efe, 2007: 58), Suriye'nin kuzeyindeki Tell Selenkahiye'de bulunmuş olan depas (Rahmstorf, 2006: 53) bu ilişkileri gösteren arkeolojik kanıtlardan bazılarıdır. Arkeolojik buluntular dışında Anadolu ile Mezopotamya arasındaki ilişkileri gösteren en önemli veriler yazılı belgelerden

gelmektedir. Özellikle Akad Devleti'nin kurucusu Sargon (M. Ö. 2334-2279) ve torunu Naram-sin (M. Ö. 2260-2223) dönemine ait yazılı belgeler Anadolu'nun Erken Tunç Çağı sonlarındaki siyasi ve ticari görünümü hakkında önemli bilgiler vermektedir. Bu döneme ait en eski belge Akadça yazılmış nüshasının Tel-El Amarna'da, Hititçe yazılmış nüshasının Boğazköy'de bulunduğu “Šar-tamhari / Muharebenin Kralı” metnidir. Metinde Sargon'un oradaki tüccarların şikayeti üzerine Buruṣhaddum'a yaptığı sefer anlatılmaktadır. Efsaneye göre Anadolu şehri Buruṣhaddum'dan Akkad kralı Sargon'a gönderilen delegasyon, ondan bu şehre savaş açmasını istemiş ve ayrıca memleketlerinin zenginliğini canlı bir biçimde tasvir ederek ilgisini çekmeyi çalışmışlardır (Vanstiphout, 1998: 573-576, Özgüç, T., 2005: 3-4, Kulakoğlu, 2018: 58). Naramsin dönemine ait bir belgede ise isyan eden 17 krallıktan bahsedildiği ve bu krallıkların arasında Kaneş'in de varlığı görülmektedir (Veenhof ve Eidem, 2008: 41).

Anadolu'da M. Ö. 2. binyılın başlarında erken dönemlere göre bambaşka bir ticari, kültürel ve siyasi ilişkiler ağı ortaya çıkmaya başlamıştır. Assur Ticaret Kolonileri Dönemi olarak da adlandırılan bu dönemde özellikle uzun mesafeli ticaret daha sistemli bir hale gelmiştir. Bu dönem kabaca M. Ö. 2. binyılın başından M. Ö. 18. yüzyılın sonundaki bir evreye tarihlenmektedir¹⁵ (Veenhof, 1998: 421-450, Özgüç, T., 2005: 9, Barjamovic, 2018: 28). Bu tarihlendirme önerileri için ana kaynak yıl ‘eponim’leridir. Assurlular tarihlemeyi Assur kralının saltanat yılı sayısına göre belirlemezlerdi. Yıllar, Assur şehrinde ‘limun (limmum)’ unvanı taşıyan ve Şehir Meclisini yöneten önemli bir resmi görevlinin adıyla anılırdı. Bu görev sırayla yapılır ve her yıl yeni bir kişi *limun* olarak belirlenip bu göreve atanırdı. Böylece Assurlular belirli yılı, bu işlevi yüklenen kişinin adını o yıla vererek ayırt ediyorlardı. Erken dönemlerde bazı benzerleri olan bu tarihleme sistemi, Assur imparatorluğu yıkılana kadar kullanılmıştır (Özgüç, T. 2005: 20-21, Veenhof, 2003: 3, 2011: 30-36). Tarihlendirme için kullanılan ikinci önemli buluntu grubu ise mühür ve mühür baskılı kil topaklardır (bullae). Özellikle bullae bu konuda önemli bilgilerin ortaya çıkmasını sağlamışlardır (Özgüç, N., 1989, 377-382, Özgüç, N. ve Tunca, 2001: 2-4)

Bu ticari sistemin bir ucunda bağımsız bir kent devleti olan Assur yer almaktadır. Ticaretin odak noktalarından biri olan Assur kenti hakkında yeterli bilgi yoktur. Asur kentinde M. Ö. 2. binyılın başlarına ait yazılı belge sayısı yirmiyi geçmez,

¹⁵ Kültepe Kaneş-Karum II M. Ö. 1945-1835, Ib M. Ö. 1800-1730'a tarihlenmektedir (Özgüç, 2005: 9).

Kültepe’de bu sayı yirmi dört bine yakındır (Özgüç, T., 2005: 4, Sagona ve Zimansky, 2009: 199, Günbattı, 2014: 2, Kulakoğlu, 2018: 68). Assur siyasi örgütlenmesinin yanında çok daha iyi bilinen yönü M. Ö. 2. binyılın başlarında Assur kentinde aile şirketi olarak örgütlenmiş tüccarların kurduğu ve bol kazanç sağladıkları, Anadolu’ya bir ağ gibi yayılmış ticaret kolonileridir. Assurlu tüccarlar, Kuzey Suriye’den Anadolu’nun kuzeyinde Karadeniz’e ve Orta Anadolu’nun batısına kadar uzanan geniş bir coğrafi bölgede faaliyet göstermişlerdir (Larsen, 2011: 64, Kool, 2012: 18, Radner, 2018: 3). Bu geniş ticari sistemin her iki tarafa da büyük kazanç getirdiği görülmektedir ve gerçekleştirilen ticaret tamamen antlaşmalar yoluyla yürütülmüştür. Bu antlaşmalarda Assurlu tüccarlara çeşitli haklar tanınmış ve ticaretin sorunsuz sürdürülmesi sağlanmıştır (Özgüç, T., 1999: 70). Ticaret Assur ile Anadolu arasında yürütülen ticaret kervanlarla yapılmaktaydı. Sistem kabaca dört evrede değerlendirilebilir;

- * İhraç edilecek malların satın alınması
- * Malların Anadolu’ya gönderilmesi
- * Bunların istenen malların alınabilmesi için hedef bölgede satılması ve
- * alınan malların Assur’a geri götürülmesi (Veenhof, 2011: 56).

Assurlular bu sistemin daha rahat yürütülmesi için Orta ve Güneydoğu Anadolu’da, çoğu yerli krallıkların merkezlerinde veya önemli şehirlerinde, karu(m) denilen birer ticaret merkezi-pazaryeri kurdular. Akadça ‘liman’ anlamına gelen karum; Anadolu’da ‘pazar yeri’ anlamında karşılık bulmaktadır. Assurlular’ın Anadolu’ya asıl girişlerinin yaşandığı ve Kültepe’deki stratigrafiye göre II. tabaka olarak adlandırılan dönemde buna benzer 30 yerleşim bilinmektedir. Bunlar arasında; Kaneş yerleşimi Assur’dan gelen ve Assur’a giden kervan yollarının ilk durağıdır. Kaneş dışında Anadolu’da diğer karumlardan bazıları Buruṣhaddum (Puruṣhanda), Durhumit, Karum-Hattuṣ, Urṣu, Waḥṣuṣana ve Zalpa’dır (Larsen, 1976: 366, Özgüç, N., 2015: 4-5, Radner, 2018: 7). Wabartum’lar (wabaratu) karumlara göre daha küçük ticaret merkezleridir. Akadça ‘misafir’ anlamına gelen wabartumlar; daha küçük boyutlu ve ticaret sistemindeki ağırlığı karumlara göre daha azdır (Özgüç, T., 2005: 6, Şahin, 2004: 106, Günbattı, 2012:8). Bunların dışında, herhangi bir kalıcı meclis oluşturmaya yetmeyecek kadar az sayıda Assurlu evin olduğu yerleşimlerde yaşayan tüccarlar, basitçe o yerin sakinleri ya da waṣbutum olarak biliniyordu. Bu üç katmanlı sistemde

wabartum ve wašbutumlar en önemli karum olan Kaneš'e bağlıydı (Barjamovic, 2018: 26-27). Anadolu'da Assurlular tarafından kurulmuş olan karumların merkezi Kültepe/Kaneš karumudur. Yönetim bakımından bütün karumlar Kaneš'e, o da doğrudan Assur'a bağlıydı. Kaneš, başkent Assur'la, kendine bağlı tüm Anadolu karumları arasında bağ kuruyordu. Kaneš karumu pek çok durumda Assur'un vekili olarak çalışıyor ve yönetici kurul ile göçmen topluluklar arasında başlıca aracı olarak çalışıyordu (Özgüç, T., 2005: 6, Barjamovic, 2018: 26-27). Bu sistemin rahat işlemesi için Assur Anadolu'ya çeşitli görevliler yollamış ve böylece Assurlu tüccarların Anadolu'da kurmuş oldukları kolonilerde, Assur'daki yönetimin bir benzerini Anadolu'daki koloni toplumunda kurmak istemişlerdir. Bu görevliler arasında en önemlilerin birisi 'rabi sikkatim'lerdir. Anadolu'daki krallık saraylarında görevlendirilen 'rabi sikkatim' adi verilen memurlar, hem devletin ihtiyacı olan altın, gümüş, 'amutum' ve 'ašium' gibi değerli madenlerin Assur'a taşınmasını, hem de kervanların güvenliğini sağlamış olduğu anlaşılmaktadır (Veenhoof, 1997:308, Şahin, 2002: 83). Koloni Çağı'nda Karumların, büyük şehirlerin ve sarayların da sayısı artmıştır. Bu konuda aydınlatıcı veriler Kültepe ve Acemhöyük kazılarından gelmektedir. Kültepe 7-8. katlarda üç, Acemhöyük III. katında ise iki anıtsal saray yapısı açığa çıkarılmıştır. Saraylar yönetim bölümleri, oturma ve malların konulduğu depo odalarından oluşmaktadır. Bu sarayların Eski Babil saraylarının normlarına göre, yerli teknik ve mimarlar tarafından inşa edildiği ileri sürülmektedir (Özgüç, T., 1999: 71, Özgüç, N., 2015: 5-6, Kulakoğlu, 2018: 62-65) .

Ticari sistemin ana hedefi her iki bölgede olmayan hammadde ve üretilmiş eşyanın belirli kurallara bağlı kalarak değiştirilmesine dayanmaktaydı. Anadolu'nun bu konudaki en önemli eksiğinin kalay olduğu görülmektedir. Anadolu kalay ve değerli taş ihtiyacını Mezopotamya üzerinden karşılamıştır¹⁶. Mezopotamya'nın kalayı nereden temin ettiği konusu tartışmalıdır. Kalay ile birlikte lapis lazulinin de Mezopotamya'ya Afganistan ve Orta Asya çevresinden gelmiş olmalıdır (Özgüç, T., 2005: 23, Barjamovic, 2018: 33). Kalay ve değerli taşların yanında Assurlu tüccarların

¹⁶ M. Ö. 2. bin yıllarına tarihlendirilen yazı belgeler üzerinde yapılan son çalışmalar ışığında Kestel'de keşfedilen Erlen Tunç Çağı kalay işletmelerine karşın, Kayseri'nin kuzeyinde Hisarcık merkez ilçesinde andesitten oluşan volkanik kayaların ve hematit ile birlikte kassiterit cevherine rastlanması Anadolu'da Kestel'in yanı sıra yeni bir kalay işletmesinin olduğu görüşünü desteklemektedir (Yalçın, 2009: 117). Fakat bulunan kalayın rezervinin küçük olması Anadolu'nun M. Ö. 2. bin yıl boyunca kalayı buradan sağladığı görüşünü tam karşılamamaktadır.

Anadolu'ya getirdikleri ve büyük karlar elde ettikleri diğer bir hammadde-ürün yün dokumalarıdır. Özellikle Babil ve Assur dokumaları Anadolu kentleri tarafından çok rağbet görmekteydi. Bu mallar Anadolu'ya altın ve gümüş karşılığında getirilmekteydi. Assurlu tüccarların Anadolu içinde de ticari girişimlerinin olduğu yazılı belgelerde açıkça görülmektedir. Buna göre Assurlu tüccarlar Anadolu içinde yerli yünün, yerli üretim dokuma ürünlerinin belli türleri ve bakır ticareti yapıyorlardı. Anadolu beyliklerinin ve özellikle Kaneş Krallığı'nın en büyük kazanç kaynağı vergilerdir. Bütün bu ticari organizasyonun düzenleyicisi, denetçisi, 'bēt karim'dir. Kolonilerde hem Assurlu hem de yerel krallıklarla ilişkilerin yürütülmesi için 'karum' dairesi kurulmuştur (Özgüç, T., 2005: 22-30, Kulakoğlu, 2018: 60). Assurlu tüccarların Anadolu'da etkinliklerine dair birçok merkezde kanıtlar ele geçse de Kaneş Karum tabakasının Ib evresinin sonlarında ticaretin azaldığı görülmektedir (Veenhoof, 1997: 308).

Assur Ticaret Kolonileri Dönemi, Anadolu'nun historik çağlara girişi olarak da tanımlanabilir. Çivi yazısı bu dönemde ticaretin bir getirisi olarak Anadolu kentlerine ulaşmış ve ticari konular başta olmak üzere birçok konu hakkında yazılmış belgeler açığa çıkarılmıştır. Bu yazılı belgelerden yola çıkılarak Kaneş krallarının saltanat sırası kesin olarak belirlenememesine karşın kralların adları tespit edilebilmiştir. Kaneş krallarının saltanat sıraları halen tartışılmakla birlikte II. katın tek bilinen kralı Labarna'dır (Günbattı, 2012: 25). Assur elçilerinin bir Anadolu kralına hitaben yazdıkları mektup ta (kt 01/k 217) Kaneş krallarının belirlenmesinde ve devrin siyasi durumu hakkında bilgi vermesi bakımından önemlidir. Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'nin geç safhasına tarihlenen mektup Assur elçileri tarafından, Harşamna kralı Hurmeli'ye yazılmıştır. Mektuba göre, Zalpa kralı ile Harşamna kralı savaş halinde olan Hurmeli, Assur kralı I. Şamşı-Adad'ın Zalpa kralına asker vererek desteklemesi nedeniyle, kızarak, Assur'dan gelen kervanların yollarını kapatmıştır. Kral Hurmeli, Assur elçilerinden, Zalpa'ya verilen yardımın kesilmesi için krallarını ikna etmelerini ister. Mektupta elçiler, Zalpa'ya asker vermemesi için defalarca krallarının huzuruna çıktıklarını, fakat krallarının kendilerine *Siz kendi işinize bakın ve biz büyük kralların arasına girmeyin* diye azarladığını söylemektedirler. Bu mektup, Assurlu tüccarların sıkıntı içinde oldukları, elçilerin ise çaresiz oldukları şeklinde yorumlanmıştır (Günbattı, 2014: 2). Hurmeli ve Asur kralı arasındaki yazışmanın I. Şamsi-Adad'ın ölümünden

kısa bir süre önce (M. Ö. 1775) kesildiği tahmin edilmektedir. Hurmeli'den başka beş 'ıqqiati' belgesinde 'rabi similtim' ünvanıyla anılan Harpatiwa'nın ise Kaneş tahtına geçip geçmediği bilinmemektedir. Hurmeli'den sonra Kaneş'te varlığı bilinen bir diğer kral İnar'dır. Dokuz yıl hüküm sürdüğü bilinen kral, Harşamna - Kaneş savaşlarını başlatmıştır ve olasılıkla Harşamna kralı Hurmeli'nin I. Şamşı-Adad'tan yardım istediği mektubun bu savaş sırasında yazıldığı düşünülmektedir. İnar I. Şamşı-Adad ile çağdaştır ve M. Ö. 1808-1775 yılları arasına tarihlendirilmektedir. İnar'dan sonra tahta oğlu Waršama'nın çıktığı bilinmektedir. Kültepe'de Ib katıyla çağdaş saray yapısında bulunan Mama kralı Anum-hirbi'nin Kaneş kralı Waršama'ya yazdığı mektup, Waršama'nın kral olduğu dönem ile ilgili önemli bilgiler vermektedir¹⁷ (Balkan, 1957: 8, Özgüç, T., 2005: 35). Şimdiye kadar, Anadolu'da iki kral arasında yapılmış yazışmaya dair en eski örneği oluşturan bu mektup, tarihi devirlerin başlangıcında Anadolu'da siyasi manzaranın, birbirleriyle mücadele halinde olan irili ufaklı şehir devletlerinden oluştuğunu ortaya koymaktadır. Bu mektup Kaneş Kralı Waršama'nın gönderdiği mektuba cevaben yazılmıştır. Mektupta Mama Kralı Anum-Hirbi, Kaneş kralına *Baban İnar, Harşamna şehrini 9 yıl boyunca kuşattığı zaman benim ülkem senin ülkeneye saldırıp, tek bir sığır veya koyun öldürdü mü?* demektedir. Mektuptan anlaşıldığı üzere Mama kralı komşu bir ülkeyle savaş halindedir. Bunu fırsat bilen Kaneş vasalı Taişama kralı, Mama hakimiyeti altındaki şehirleri tahrip edip, hayvanlarını almıştır. Bu durum karşısındaki rahatsızlığını belirten Anum-hirbi, Kaneş kralına var olan barışın devam etmesini dilemektedir. Bir borç senedinden dolayı öldürüldüğü bilinen Luhuzittiya Kralı Azu ve bir başka senette krallığı ele geçirdiği söylenen Labarša dışındaki kral isimleri 'ıqqāti' belgelerinde geçmektedir ve dönemin krallıklar arasındaki siyasi çekişmeleri hakkında önemli bir doküman niteliğindedir (Balkan, 1957;8, Özgüç, T., 2005: 35, Günbattı, 2012: 25). Bu metinden anlaşıldığı üzere Assurlu tüccarların Assur'un elinde olan bir imparatorluk himayesinde çalıştıkları görüşünü ortadan kaldırmıştır. Ele geçen tabletlerin yazı dilinin Assur yazısı olması yazın kültürünün Assur etkisi altında olduğunu göstermektedir (Veenhoof, 1997: 308). Kültepe'de 'Waršama Sarayının' M. Ö. 1775-1750 yıllarında Waršama tarafından inşa ettirildiği ileri sürülmektedir. Bu kralın çağdaşı olan Mari kralı Zimri-Lim'in ise M. Ö. 1762-1775 yıllarında hüküm sürdüğü düşünülmektedir. Waršama'dan sonra tahta

¹⁷ Detaylı bilgi için bakınız Balkan, 1957: 8.

Kuşşaralı Pithana çıkmıştır. Pithana Kuşşara'dan çıkarak Kaneş'i feth etmiş ve batıya doğru genişleme politikası gütmüştür. Saltanatının M. Ö. 1750-1740 tarihlerinde yaşandığı öne sürülmektedir (Günbattı, 2012: 25-36, Barjamovic, vd., 2018: 35-40).

Anadolu'da merkezi bir devlete yönelik ilk adımların atılmaya başlandığı döneme ait ilk izler Pithana oğlu Anitta tarafından Kuşşara kentinde atılmıştır. "Anitta Metni" olarak adlandırılan yazılı belgede Anitta, kendisinin ve babasının askeri seferlerinden bahsetmekte ve Neşa'da imar faaliyetlerinde bulunduğunu anlatmaktadır. Neşa, Zalpa ve Hattuş'u ele geçirmesinin ardından Anitta kendine "büyük kral" ünvanını vermiştir. Başkent yaptığı Neşa'da Resmi Depo Odası'nda ele geçen mızrak ucu üzerinde "Kral Anitta'nın Sarayı" yazması da onun Neşa'da krallık yaptığının bir başka kanıtıdır (Özgüç, T., 2005: 35-37, Topçuoğlu, 2011: 25). Kaneş kralı Zuzu'dan ise yine onayladığı belgeler vasıtasıyla haberdar olunmaktadır. Anitta ve Zuzu tarafından onaylanmış birkaç farklı metinde 'büyük kral' (rubā'um rabi'um) ünvanı ile anılmıştır. Bir iqqiati belgesinde ise Kaneş kralı Zuzu'dan "Alahzina'nın büyük kralı Zuzu" diye bahsedilmektedir. Alahzina isminden yola çıkarak Zuzu'nun Alahzina'yı yönettiği düşünülmektedir (Günbattı, 2012: 25, Barjamovic, vd., 2018:39).

Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'nin geç evresinde Kültepe'de ve Orta Anadolu'daki birçok yerleşimde yangın tabakası açığa çıkarılmıştır. Assurlu tüccarların Anadolu içindeki bu felaketlerde etkili olmadıkları düşünülmektedir. Yangınların sorumlusu Anadolu'daki şehirlerin yöneticileridir. T. Özgüç (Özgüç, T., 1986: 15, 1999: 71); kazı çalışmalarında ocağın üzerinde bırakılmış çömlek, kilerlerde dolu olarak bırakılan erzaklar ve in-situ buluntulardan yola çıkarak, halkın beklenmedik bir zamanda yangın ile karşı karşıya kaldığını söylemektedir.

Yazılı belge ve mimari kalıntıların eksikliğine rağmen Kültepe Ia katı buluntularının, Hitit kültürünün doğuşuna işaret ettiği vurgulanmaktadır. Özellikle Kültepe Ia katı mezarlarından toplanan veriler, bu kattaki yerleşimin sona ermesiyle Eski Hitit Dönemi'nin başlangıcı arasında oldukça kısa bir zaman aralığının olduğunu göstermektedir (Özgüç, T., 2005: 169, Kulakoğlu, 2011: 49, 2018: 65, 73). Bazı araştırmacılar ise bu boşluğun 75 yıl olduğunu öne sürerek, Hattuşa'nın I. Labarna, I. Hattuşili ve I. Murşili'nin saltanatları boyunca gerçekleşen sürecin M. Ö. 1650'den önce olamayacağını ifade etmektedir (Van Den Hout, 2013: 24).

I.Hattušili'nin hasta yatağında Kuššara'da yazdığı vasiyetnamesinin asıl konusu veliaht değişikliğidir. Vasiyetnamede I.Hattušili'den önce varlığı bilinen isimlerin geçtiği bölüm şöyledir;

“..Büyükbabam, kendi oğlunu, Labarna'yı, Šanahuitta şahrinde (veliaht ilan etmişti), sonradan onun köleleri, büyükleri onun sözünü bozdular, ve onu, Papahdilmah'ı onun yerine oturtular. Şimdi kaç yıl geçti, kaç kişi yürüdü..” Bu metinde Pušarruma isminin geçmemesine rağmen büyükbabam kelimesinden sonra adı kırık olan kralın kurban listeleri (KUB XI 7) göz önüne alınarak Pušarruma olması gerektiği önerilmektedir. Vasiyetnamede ve kurban listelerinde de geçen I. Hattušili'nin büyükbabasının Labarna ve Papahdilmah adlı iki oğlunun varlığı bilinmektedir. Labarna Šanahuitta şehrinde veliaht ilan edilirken, Papahdilmah ileri gelenlerce Kuššara'da tahta çıkarılmıştır. Labarna'nın krallık yaptığı Telepinu Fermanı'ndan da bilinmektedir fakat Papahdilmah'ın krallık yaptığına dair herhangi bir bilgiye rastlanmamıştır. I. Hattušili'nin kendisine Labarna dediği göz önüne alınırsa Telepinu Fermanı'nda da geçen Labarna'nın olasılıkla 'I. Labarna' olarak anılması gerekmektedir. Fakat Anitta ile I. Labarna arasındaki dönemde neler olup bittiğine dair herhangi bir bilgimiz yoktur (Yiğit, 2003:146-147).

Assur Ticaret Kolonileri Dönemi ile Hititler arasında sıkı bir bağ olduğu anlaşılmaktadır. Bu durum Hitit Dönemi'nde yerel dilde konuşanların kendi dillerini ifade etmek için kullandıkları kelime olan 'neš(um)nili' ifadesi ile de kendini göstermektedir (Barjamovic, 2018: 46). I. Hattušili ilk dönemlerinden itibaren devleti genişletmek adına fetih politikası izlemiştir. İzlediği politikayı yazdığı yıllıklardan bilmekteyiz. Eski Hitit Dönemi'ne ait en bilinen yazılı belgelerden olan I. Hattušili vasiyetnamesi; kralın ülkenin önde gelenlerine buyruklarını ilettiği fermanıdır (Yiğit, 2007: 2). I. Hattušili vasiyetnamesinde, tahta kendinden sonra oğlu Muršili'nin geçeceğini belirtmiştir. Hattušili yıllıklarından devletin fetih politikasının nasıl olduğu ve Önasya'ya düzenlediği seferlerinden bahsetmektedir. Assur ile biten ticari ilişkilerden sonra doğan kalay ihtiyacına yönelik Güneydoğu'ya doğru seferler düzenlemiştir. Hattušili'nin ardınan tahta geçen oğlu Muršili'dir. I. Muršili'de genişleme politikasıyla seferler düzenlemiştir. Muršili'nin öldürülmesinden sonra Telepinu tahta geçene kadar karmaşanın yaşandığı bir dönemdir. Bu dönemde Hantili, Zidanta, Ammuna, Huzziya tahtı zorla ele geçirmiştir (Ünal, 2002: 69). Yaşanan iç

karmaşalar nedeniyle Eski Hitit Devleti genişlemeye yönelik politikasına ara vermek zorunda kalmıştır. Tüm bu karmaşık geçen dönemin ardından tahta geçen Telepinu hakkında en önemli kaynak kuşkusuz “Telepinu Fermanı”dır¹⁸. Fermanın bir kısmında devletin kuruluşundan itibaren başa geçen hükümdarların neler yaptığı anlatılmaktadır. Devletin içine düştüğü durumdan kurtarmak adına Telepinu Fermanı’nda tahta geçişin hangi kurala uygun yapılması gerektiği anlatılmaktadır. Fermana göre; kralın eşinden olan en büyük oğlu kral olabilecek, eğer kralın oğlan çocuğu yok ise prenseslerden birine içgüveysi olan damat tahta geçecekti (Ünal, 2002: 72). Telepinu’nun tahta çıktığı zamanlarda devlet oldukça karmaşık bir durumdadır. Kuzey Suriye bölgesindeki hakimiyetini kaybetmesinin yanı sıra Anadolu içlerinde de devlete karşı yapılan ayaklanmalarla karşıya karşıya kalınmıştır. Bu karmaşıklığın giderilmesi adına Kizzuwatna (Çukurova/Adana) kralı İşputahşu ile bir antlaşma imzalamıştır. Telepinu’nun öldürülmesinden sonra tahta geçen krallar hakkında net bilgiler yoktur. Telepinu’dan sonra yerine Alluwamna geçmiştir ve kim olduğuna dair herhangi bir bilgi yoktur. Tahurwaili adlı kralın listelerde dahi ismine rastlanmamıştır. Krallarının Hantili (II), Zidanta (II) ve Huzziya (II) olarak geçtiği bilinir fakat icraaatlarına dair net bilgiler yoktur. Bu dönemin en belirgin özellikleri arasında hanedan üyelerinin Hurri kökenli olması gelmektedir. Hurri etkileri Anadolu içlerine kadar yayılmıştır. I.Muvattali’nin öldürülmesinin ardından tahta çıkan Tuthaliya ile Eski Hitit Dönemi son bulmaktadır (Ünal, 2002: 73).

M.Ö.2. binyılın başlarında, Anadolu ile Mezopotamya Kültür bölgesi arasında kurulan sistemli ticaret ağının hem Anadolu’ya hem de Mezopotamya kültürüne büyük etkileri olmuştur. Farklı kültürler birbirini etkilemiş, yazının kullanılmasıyla Anadolu’nun bu dönemi ile ilgili önemli kayıtlar tutulmuştur. Bu etkiyi ekonomik ve kültürel hayatın canlanması, zenginleşme ve kültürel etkileşim olarak ta tanımlamak mümkündür. M.Ö. 18. yüzyılın sonlarında Orta Anadolu ve çevresinde büyük bir kargaşanın olduğu görülmektedir. Bu süreç tam aydınlatılamamış olsa da Hitit izlerinin görülmeye başladığı da açıktır.

¹⁸ Telepinu Fermanı için bakınız Bryce, 2005: 64

2.2. BATI ANADOLU’NUN SİYASAL DURUMU

M.Ö.2. binyılın başlarında özellikle Batı Anadolu kıyı yerleşimleri kendi iç dinamikleri ile birlikte gelişimlerini sürdürürken, dış etkilere bağlı olarak açık bir kültürel yapıyı da yansıtmaktadırlar. M.Ö. 2. binyılın ilk yarısında Batı Anadolu bir taraftan Ege Adaları ve Kıta Yunanistan, diğer taraftan ise Orta Anadolu Bölgesi ile kültürel ve ticari ilişkiler ağını genişletmiştir. Orta Tunç Çağı’nda Batı Anadolu Bölgesi’nin siyasi durumu ile ilgili bilgiler yetersizdir ve M.Ö.2. binyılın ilk çeyreğine tarihlenen Koloni Çağı yazılı belgeleri Anadolu’nun batısı ile ilgili bilgi vermemektedir. Bu durum M.Ö.2.binyılın ikinci yarısında Hitit Devleti döneminde değişecek, Batı Anadolu’daki siyasi, sosyal ve ekonomik durumunu gösteren yazılı belgeler az da olsa ortaya çıkacaktır.

M.Ö.2. binyılın başlarında Ege Adaları’nda, Orta Anadolu’da olduğu gibi önemli gelişmeler yaşanmıştır. Özellikle Girit Adası’nda bu gelişim ve dönüşümün izleri Minos kültürünü yaratan topluluklara ait yerleşmelerde net bir şekilde görülmektedir.M.Ö.1900-1700 yılları Girit Adası’nda ‘Eski Saraylar’ olarak adlandırılmaktadır. Bu tarih aralığında ilk kez Girit’te, geniş ve karmaşık yapıları saraylar inşa edilmeye başlanmıştır. İnşa edilen saray yapıları hem yönetsel hem de dinsel nitelikleri ile ön plana çıkmakta, bu sarayların Orta Minos IIB’de yıkıldığı ve Orta Minos III’de üzerlerine yeni saray yapılarının inşa edildiği anlaşılmaktadır. Minos kültürü, Batı Anadolu kıyıların dışında Levant ve Mısır’a kadar olan bölgede de saptanmıştır. Bu kültüre ait izlerin bu kadar geniş alana yayılmasının üç yolla olduğu ileri sürülmüştür:

- * Minos kültürünün ve sanatından etkilenme,
- *Minos kültürüne ait ürünlerin ticareti,
- *Girit dışında kurulan Minos kolonileri (Castleden, 1993: 117).

Minos kültürünün izleri özellikle güneybatı Anadolu’da ve yakınındaki adalarda; Miletos, Iasos, Liman Tepe, Çeşme-Bağlararası, Trianda-Rodos, kuzeybatı Anadolu’da Troya gibi merkezlerde yapılan araştırmalardan bilinmektedir (Castleden, 1993: 117, Greaves, 2003: 67, Erkanal ve Keskin, 2009: 106). Batı Anadolu’da Girit-

Minos etkisinin en çok görüldüğü merkez Miletos'tur. Miletos'ta bulunan ve Orta Minos I – IIB'ye tarihlenen Kamares seramiği, Minos tipi tezgâh ağırlıkları, mühür örnekleri Miletos'un bir Minos kolonisi olarak yorumlanmasına neden olmuştur (Greave, 2003: 97-98, Tartaron, 2008: 101). Iasos, Liman Tepe, Çeşme-Bağlararası, Troya ise Minos etkili buluntular barındırmasına karşın buralarda bir Minos kolonisinin olduğuna dair yeterince kanıt yoktur. Iasos'ta Orta Minos IIB ve IIIA'ya tarihlenen Girit kökenli seramiğin yanında, Orta Minos IIB ve Geç Minos IA evresine tarihlenen Kamares ve Kamares taklidi seramik bulunmuştur (Mamigliano, 2009: 124-125). Çeşme Bağlararası'nın Orta Tunç Çağı II ve III. Tabakalarında Minos etkili Kiklad seramiği örneklerinin yanında, Girit çok renkli seramiği (Crete Polychrom Ware) ve doğu Girit Kökenli Tortoise-Shell Ripple Ware olarak adlandırılan seramik ele geçmiştir (Aykurt, 2008: 43, 52-53). Minoanisation terimi ile ifade edilen bu durum çok karmaşık ilişkiler ağını ifade etmektedir ve bu etkileşim ağında Batı Anadolu'da Girit Adasından gelenlerin olduğu kabul edilmiş ancak bunun bir kolonizasyona¹⁹ işaret etmediği de öne sürülmüştür (Mamigliano, 2009: 136-137). Bölgede bulunan Minos seramiği (Aykurt, 2010: 42-43) ve buluntuları moda eşyaların taklit edilmesi veya benimsenmesi olarak da yorumlanmış (Erkanal ve Keskin, 2009: 106), Çeşme-Bağlararası gibi bazı yerleşmelerin de Girit – Minos etkinliğinde gerçekleşen deniz ticareti ağında bir liman görevi üstlendiği ortaya çıkmıştır (Şahoğlu, vd. 2011: 489-490).

Kale yerleşimi ve yönetici sınıfa büyük boyutlu yapılara örnek olarak; Troya VI, Liman Tepe III, Panaztepe Akropol yerleşiminin IIB tabakası ve Beycesultan V yerleşiminde açığa çıkarılan kalıntılar verilebilmektedir. Her ne kadar Batı Anadolu kıyılarında bu döneme ait saray olarak tanımlanacak yapılar yoksa da, dönemin yönetim anlayışını yansıtan yapılardan birisi Beycesultan'ın V. tabakasında açığa çıkarılmıştır. Yanık Saray (Burnt Palace) olarak adlandırılan yapı, Orta Anadolu sarayları ile benzerliğinin yanında, Girit saraylarında uygulanan üst katın yönetici sınıfın ikamet ettiği, alt katı depo odalarından oluştuğu mimari anlayışın bu yapıda da uygulandığı görülmektedir. Ayrıca her iki bölgedeki avlu ve merdiven kalıntıları da bu karşılaştırma

¹⁹ F. Berti ise bu durumu: *Iasos ile Girit sürekli ve oturmuş ticaret ilişkilerinin varlığını akla getirir ve bu ilişkiler, yakın ve girişimci bir Minos kolonisi olan Miletos'un aracılığına atfedilmemeli, tersine, kısa süreli olmayan ve yerel halkla iyi ilişkiler kuran gerçek bir garnizon birliğinin uzun vadeli yönetiminin meyvesi olarak anlaşılmalıdır* diye açıklamaktadır (Berti, 1993. 136) .

da etkili olmuştur. Yine de Beycesultan hafirleri bulguların karşılaştırma için çok da yeterli olmadığı görüşündedir (Lloyd ve Mellaart, 1965: 33, 62; Naumann, 2007: 400). Mimari anlamda iki bölge arasındaki benzer uygulamalardan birisi de Çeşme-Bağlararası kazısında açığa çıkarılan şarap üretim yapısıdır. Orta Minos III dönemine tarihlenen bu yapı ile aynı üretim tarzını gösteren yapılar Girit'te Epano Zakros ve Vathypetro'da açığa çıkarılmıştır (Erkanal ve Keskin, 2009: 100, Şahoğlu vd. 2011: 496-497).

Girit Adasında kurulan sarayların deniz aşırı ticari faaliyetleri Levant'a kadar ulaşmıştır. Girit kökenli seramik, Ugarit, Byblos ve Sidon'da bulunmuştur (Betancourt, 1998: 6, Rüden, 2017: 233). Aynı şekilde Orta Minos II döneminde Tell Kabri ve Alalah'taki yapıların duvarlarında görülen duvar resimlerinin de Girit kökenli sanatçılar tarafından yapılmış olabileceği öne sürülmektedir. Yine Mari çivi yazılı belgelerinde geçen ve kalay ticareti ile ilgili olduğu düşünülen 'Caphtor' kelimesinin Girit'i ifade ettiği önerilmektedir (Betancourt, 1998. 9-10).

M.Ö.2. binyıl Batı Anadolu Bölgesi kıyı yerleşimlerinin Kıta Yunanistan ile de kültürel ve ticari iletişim halinde olduğu ele geçen buluntulardan bilinmektedir. Kıta Yunanistan'da Orta Hellas dönemi boyunca görülen Mat Boyalı seramik örnekleri ithal olarak Liman Tepe'de bulunmuştur (Günel, 2004: 205-206, Aykurt, 2010: 32-33, 42). Batı Anadolu'nun sahil kesimi ve bölgenin kuzeybatı kesiminde Orta Tunç Çağı'nda gri çanak çömleğin yaygın olarak kullanıldığı görülmektedir. Gri Minyas Seramiği tanımı ile arkeoloji literatüründe incelenen bu seramik grubunun kökeni hakkındaki tartışmalar günümüzde de sürmektedir. Orta Tunç (Orta Hellas) döneminde Kıta Yunanistan ve Batı Anadolu kıyılarında tanımlanan Gri Minyas seramiğinin kökeni hakkındaki tartışmalarda bu seramik grubunun aynı zaman diliminde farklı kültür bölgelerinde ortaya çıkarak gelişimini sürdürdüğü izlenmektedir (Aykurt, 2008. 11). Troya'da yapılan kazı çalışmalarında ortaya çıkan bu seramik geleneği 'Minyas' seramiği olarak tanımlanmaktadır²⁰ (Forsdyke, 1914:126).

M.Ö.17. yüzyılın ortalarında Hitit Devleti Orta Anadolu'da bir güç olarak ortaya çıkmıştır. Eski Hitit Dönemi yazılı belgelerinden I. Hattuşili'nin Batı Anadolu'ya sefer düzenlediği anlaşılmaktadır. Bu sefer için I. Hattuşili'nin yıllıklarında çok az bilgi

²⁰ Minyas seramik geleneği hakkında detaylı bilgi için bakınız Forsdyke, 1914: 126, Aykurt, 2008:9-22.

vardır. Yıllığında *ertesi yıl Arzawa'ya karşı yürüdüm, sığır ve koyun aldım* diyen I. Hattuşili daha fazla bilgi vermez. Bununla birlikte sefer yapılan tarihlerde Hitit Devleti'nin batı sınırı Arzawa ülkesine ulaşmış olmalıdır. Arzawa Ülkesi Hitit Devleti tarafından batıda bir tehdit olarak algılanmış, I. Hattuşili sınırlarını korumak ve Arzawa'ya bir uyarı yapmak için bu seferi düzenlemiştir ve elde ettiği ganimet göz önünde bulundurulursa bu seferin başarılı geçtiği anlaşılmaktadır. Ancak bu seferin Hurri saldırısı nedeniyle kısa sürdüğü düşünülmektedir (Bryce, 2005: 73-75, Collins, 2007: 37-38,39). Beycesultan V. tabaka sarayının, Eski Hitit Dönemi krallarından I. Hattuşili'nin bölgeye yaptığı sefer sırasında yıkıldığı öne sürülmektedir (Lloyd ve Mellaart, 1965: 73). Yazılı kaynaklarda Arzawa Ülkesi, Arzawa Şehri ve Arzawa Ülkeleri olarak geçmektedir. Batı Anadolu'nun tam olarak hangi bölümünü kapsadığı günümüzde de tartışılan Arzawa için iki bölge üzerinde durulmaktadır. Birinci bölge Aydın, Denizli, Uşak ve İzmir'in bir bölümünü içine alan coğrafya, ikinci bölge Antalya Körfezi'nin kuzeyi, Göller yöresi civarındır (Mellaart, 1958: 16-17, Akdeniz, 2006: 16-19, Collins, 2007: 31-32). Arzawa ve Batı Anadolu'nun diğer bölgelerine yapılan askeri seferler ve bölgedeki Hitit politik etkisi, III. Tuthalia, I. Şuppiluliuma, II. Murşili, II. Muwatalli ve IV. Tuthalia dönemi yazılı belgelerinde açıkça görülmektedir. Hitit krallarının bölgeye olan ilgisinin daha çok savunma amaçlı olduğu önerilmektedir (Simpson, 2003: 204-205, Genz, 2011: 303).

Orta Tunç Çağı Batı Anadolu bölgesinin kıyı kesimi için kültürel ve siyasi açıdan dışa kapalı olmayan bir aşamayı temsil eder. Bu dönemde Minos kültürünün izleri Batı Anadolu kıyılarına kadar ulaşmıştır. Bu durumun Miletos gibi merkezlerde kolonizasyona işaret ettiği önerilirken, diğer merkezlerde (Iasos, Liman Tepe, Çeşme-Bağlararası, Troya) çoğunlukla ticaret ve Minos seramiğinin taklidi ya da ticari olarak kendini göstermektedir. Bununla birlikte kıyı kesimi ve özellikle İç Batı Anadolu'nun Orta Anadolu ile de kültürel ilişkilerin olduğu da görülmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ORTA TUNÇ ÇAĞI'NDA BATI ANADOLU

3.1. BATI ANADOLU'DA YER ALAN ORTA TUNÇ ÇAĞI MERKEZLERİ

3.1.1. Troya

3.1.1.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi

Çanakkale İli'nin 30 km güneyinde Tevfikiye Köyü'nde Çanakkale Boğazı'na hakim bir konumda bulunmaktadır. Yerleşim Tunç Çağları boyunca Karamenderes (Skamandros) Nehri ve kolu olan Dümrek (Simoeis) çaylarının taşıdığı alüvyonun oluşturduğu dolgu ovadan 20-25 m yüksekliktedir. Troya kenti bir alüvyon ovası üzerinde yer almaktadır ve bu durumdan hareketle değişken coğrafi özelliklere sahiptir. (Kayan, 2002: 309-310, Korfmann, 2001: 234).

Höyükte ilk kazı çalışmaları Schliemann tarafından 1870-1890 yılları arasında yapılmıştır. 1893-1894 yıllarında Dörpfeld, 1932-1938 yılları arasında Blegen kazıları sürdürmüştür. 1988 yılından 2005 yılına kadar Korfmann başkanlığında kazı çalışmaları devam etmiştir. 2005 yılından 2012 yılına kadar Pernicka tarafından sürdürülen çalışmalar, 2013 yılından itibaren Aslan tarafından sürdürülmektedir (Aslan ve Polat, 2017: 145).

3.1.1.2. Stratigrafisi

Troya yerleşiminde H. Schliemann tarafından 1871 yılında yapılan kazı çalışmaları höyüğün bir ucundan bir ucuna doğru uzanmaktadır ve bu çalışmalar “*Schliemann Yarmaları*” olarak adlandırılmaktadır. Çalışmalarda Troya II dönemine ait iki farklı evre tespit etmiştir (Schliemann, 1874: 157-161). Schliemann kazı çalışmalarını anlattığı kitabında yerleşimde yedi farklı dönemin varlığı dile getirilmektedir fakat bu sonuçların güvenilirliği tartışmalıdır. Daha sonra çalışmaları devr alan Dörpfeld; Troya VI tabakasının bir kale yerleşimi olduğunu ve Troya da yedi dönem değil dokuz dönemin varlığını ortaya çıkarmıştır (Dörpfeld, 1902: 17-25). Dörpfeld belirlediği dokuz yerleşimi romen rakamlarıyla isimlendirilmiştir. Bu

yerleşimlerden Troya I yerleşiminin iki alt evresinin, Troya II yerleşiminin ise üç alt evresinin olduğu belirtilmiştir. Dörpfeld ayrıca Troya VII evresinin iki alt evreli olduğunu belirtirken, Troya IX evresini Roma Dönemi'ne tarihlenmiştir (Dörpfeld, 1902: 30-32).

1932 yılından itibaren kazıların başkanlığını üstlenen Blegen tarafından bugünde başvurulmuş bir tabakalanma sistemi geliştirilmiştir. Blegen; Troya I'in on alt evreli olduğunu (a, b, c, d, e, f, g, h, i, j) Erken Tunç Çağı I'e, Troya II'nin sekiz alt evreye ayrıldığını (a, b, c, d, e, f, g) ve Erken Tunç Çağı II'ye tarihlendirildiği belirlemiştir. Troya III ise dört alt evrede (a,b,c,d) ve Troya IV beş alt evresi (a, b, c, d, e) ile Erken Tunç Çağı III'e verilmektedir. Troya V (erken, orta, geç) üç alt evrede Erken Tunç Çağı III, Troya VI sekiz alt evrede, Troya VII üç evrede (VIIa, VIIb1, VIIb2), Troya VIII iki alt evre, Troya IX ise üç alt evreye sahiptir (Blegen, vd., 1950: 22).

1988 yılından itibaren Korfmann başkanlığındaki kazılarda Blegen tabakalanması geliştirilmiş ve kesin tarihlemelere gidilmiştir. Korfmann Troya I yirmi bir alt evreye (a, b, c, d, e, f, g, h, i, j, k, l, m, n, o, p, q, r, s, t, u), Troya II, Troya III beş alt evreye (a, b, c, d, e) ayrılmıştır. Troya II ve Erken Tunç Çağı I-II'ye, Troya III Erken Tunç Çağı III'e tarihlendirilmektedir. Denizsel Troya kültürü olarak adlandırılan ve Troya I, Troya II, Troya III'ü de içerisine alan bu tanımlamadaki amaç, Doğu Akdeniz, Ege ve Marmara sahilleri ile yakın ilişkilerin izlenmesi ve bu kültüre adını veren çanak çömlek türlerinin deniz ticareti aracılığıyla gelmesidir (Korfmann, 2001:236). Erken Tunç Çağı III'e tarihlenen Troya IV ve Troya V tabakaları Anadolu "Troya Kültürü" olarak tanımlanmıştır. Bu isim, kültürlerin bağlantılı olduğu Anadolu merkezleriyle daha yoğun ilişkileri gösteren buluntular nedeniyle verilmiştir (Korfmann, 1996: 215). Troya Vd ve Troya VIa, VIb-c Orta Tunç Çağı'na, Troya VI ve Troya VII Geç Tunç Çağı'na ait kalıntılar vermektedir. Troya VIII-IX ise Helenistik-Roma Dönemi'ne aittir (Korfmann, 2000: 281).

Tablo 1: Blegen'e göre Troya tabakalanması (Blegen, 1950, Blegen, vd. 1951, Blegen, vd., 1953, Blegen, vd., 1958, Pavúk, 2002: 35-38).

CARL BLEGEN TABAKALANMASI	
Troya I (a-k)	Erken Tunç Çağı I
Troya II (a-g)	Erken Tunç Çağı II
Troya III (a-d)	Erken Tunç Çağı III
Troya IV (a-e)	Erken Tunç Çağı III- Orta Tunç Çağı Geçiş
Troya V (erken-orta)	Erken Tunç Çağı III- Orta Tunç Çağı Geçiş
Troya VIa-c	Orta Tunç Çağı
Troya VIId-h	Geç Tunç Çağı
Troya VIIa-b	Geç Tunç Çağı
Troya VIII	Helenistlik Dönemi
Troya IX	Roma Dönemi

Tablo 2: Korfmann’a göre Troya Tabakalanması (Korfmann, 2000: 6, 2001: 201-203).

MANFRED KORFMANN TABAKALANMASI		
Troya I	Erken Tunç Çağı I/II	Denizsel Troya Kültürü
Troya II	Erken Tunç Çağı II	
Troya III	Erken Tunç Çağı III	
Troya IV	Erken Tunç Çağı III	Anadolu Troya Kültürü
Troya V	Erken Tunç Çağı III	
Troya Vd	Orta Tunç Çağı I	
Troya VIa	Orta Tunç Çağı II	Yüksek Troya Kültürü
Troya VIb-c	Orta Tunç Çağı III	
Troya VI	Geç Tunç Çağı	
Troya VII	Geç Tunç Çağı	Yüksek Troya Kültürü
Troya VIII	Helenistlik Dönem	
Troya IX	Roma Dönemi	

3.1.1.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi

Troya VI yerleşmesinde en önemli kalıntılarından biri de hiç kuşkusuz uzunluğu 550 metreyi bulan, testere dişi benzeri çıkıntıların yer aldığı, dikdörtgen biçimli yontulmuş taşlardan oluşturulmuş, hafif bombeli bir yapıya sahip duvarlardan oluşan surdur (Orthmann, 2001: 395). Surun yapımında üç farklı aşama izlenmektedir. İlk aşamada batı kesimde küçük ve neredeyse hiç işlenmemiş taşlar kullanılmış, güney kesimde ise dikdörtgen kesme taşlar, diğer kısımda ise büyük ve daha iyi işlenmiş taşlar kullanılmıştır. Duvar genişlikleri 4 ile 5 m arasında değişmekte ve taş zemin üzerine aynı genişlikte kerpiç ile devam etmektedir (Naumann, 2007: 256). Daha sonra ise aşağı şehre doğru surlara, biri doğu kapısında diğeri de güney kapısında olmak üzere iki büyük kule yapısı eklenmiştir. Kuzeydoğu ve batı tarafta ise dikkat çekici ve dik bastiyonlar bulunmaktadır. Arazinin güneyinde dört adet girişin yer aldığı tespit edilmiştir. Araba yolu sadece ana girişteki VI-T kapısında mevcuttur. Taş döşeme olarak yapılan araba yolu hafif eğimli olarak yükselmekteydi ve bir atık su yolu yer almaktadır. Diğer kapılara giden yolların daha dik olmasından yola çıkarak bu yolların yayalar tarafından kullanıldığı düşünülmektedir (Blegen, 1963: 111-113, Korfmann, 2001: 395). Troya VI kalesindeki yapılar, kale duvarının gerisinde çember şeklinde sıralanmış teraslar üzerinde yer almaktadır. Roma Dönemi'nde Troya da yapılan düzenlemelerde Tabaka VI'nın merkez yapılarının çoğu tahribata uğramıştır. Plan veren yapıların çoğunluğu büyük boyutlu saray tarzı yapılardır. Megaron tarzı plan veren (VIA, VIB, VIC ve VIG), çok odalı tip (VIW, VIM) ve tek odalı ev (VIE, VIF, VIQ) olmak üzere farklı mimari tarzları yansıtmaktadır (Naumann, 2007: 360). Evler blok kesme taşlar kullanılarak inşa edilmiştir ve evlerin bir tanesinin içerisinde ahşap ya da taş dikmelere ait olduğu düşünülen çukurlara rastlanmıştır. Merkezde olasılıkla yerleşimin en yüksek noktasında bir saray yapısının olduğu düşünülmektedir (Becks, 2011: 310). Troya VI aşağı şehir yerleşmesine bakıldığında ise, şehrin ana kaya içerisine açılmış bir hendek ile çevrili olduğu belirlenmiştir. Hendek, 4 m genişliğinde, 2 m derinliğindedir. Aşağı Şehir'in erken evrelerinde evlerin ahşaptan yapıldığı bu neden ile herhangi bir kalıntıya rastlanılmadığı düşünülmektedir (Korfmann, 2001: 397, Becks, 2011: 311).

3.1.1.4. Orta Tunç Çağı Mezarlığı

Troya’da Dörfeld ve Blegen tarafından yapılan kazı çalışmalarında M. Ö. 2.bin yıla tarihlenen mezarlar açığa çıkarılmıştır. İnamural ve ektramural mezarlar olmak üzere iki ana grupta ele alınmaktadır. İnamural mezar olarak iki adet çömlek mezar ve iki basit toprak mezar açığa çıkarılmıştır. Ektramural mezar ise surun dışarısında iki yerde bulunan mezarlar haricinde başka bir mezar ele geçmemiştir. M. Ö. 2.bin yılda mezar türleri olarak; basit toprak mezar, çömlek mezarlar, küp mezarlar olmak üzere üç tür belirlenmiştir. Basit toprak mezarlar Troya VIa yapı katına tarihlenen evlerin tabanlarının altında iki basit toprak mezar açığa çıkarılmıştır. Çömlek mezarlar hem inamural hem de ektramural gömü olarak belirlenmiştir. İnamural çömlek mezarlar evin tabanı altında ocağın doğusunda ve batısında taban altındadır. İki çömlek mezarda da bir yaşında bebek gömülerinin olduğu tespit edilmiştir. Ektramural çömlek mezar ise Troya VI surunun kapısının önünde sokağın altında, çevresinde de seramik parçaları görülmektedir. Küp mezarlara bakıldığında ise dört adet ana kayaya oyulmuş kalın bant bezemeli mezarlar açığa çıkarılmıştır. Troya’da ceset gömü ve yakma gömü geleneği olmak üzere iki tür gömü biçimi saptanmıştır. Bebeklere ait mezarlar pek fazla mezar eşyasına rastlanmamıştır (Blegen, 1953:6, Akyurt, 1998: 7-10).

3.1.2. Hanaytepe

3.1.2.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi

Çanakkale İli Ezine İlçesi’nin 20 km kuzey tarafında, Tevfikiye Köyü’nde Calvert Çiftliği’nin yakınlarında yer almaktadır. Hanaytepe Kemerdere Vadisi’nin Menderes Ovası’na açıldığı kısımda bir sırt üzerindedir (Aslan, 2013: 41).

1857 yılında Calvert tarafından çalışmalar başlatılmıştır. 1878-1879 yılları arasında H. Schliemann katılımıyla çalışmalar sürdürülmüştür. Troya kazı ekibi tarafından ilk çalışmalar Blegen tarafından gerçekleştirilmiştir. Devamında ise Korfmann tarafından yürütülen Troya kazıları sırasında tekrar çalışmalar yapılmıştır. 2011 yılında ise Aslan ve Polat tarafından gerçekleştirilen yüzey araştırmaları sırasında ziyaret edilmiştir (Akarca, 1978: 10, Aslan, 2013: 41).

3.1.2.2. Stratigrafisi

Bozköy-Hanaytepe’de yapılan çalışmalar sonucunda üç farklı kültür tabakası açığa çıkarılmıştır. A, B ve C olarak adlandırılmaktadır. A kültür katı; Bizans Çağı’na, B kültür katı; Erken Tunç Çağı’na tarihlendirilmektedir. C Kültür Katı ise Orta ve Geç Tunç Çağı’na ait kalıntılar tespit edilmiştir (Schachner: 1999: 36). Son yıllarda Aslan ve Polat tarafından yapılan çalışmalarda Son Kalkolitik Dönem’den başlayıp Geç Tunç Çağı’na kadar devam ettiği belirlenmiştir (Aslan, vd, 2011: 293).

3.1.2.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi

Hanaytepe’de yapılan yüzey araştırmalarından yola çıkarak ele geçen seramik buluntularından tarihlendirme yapılmıştır. Hanaytepe’de ele geçen seramiklerde C kültür katının tarihlendirilmesine katkı sağlayan örnekler, Troya VI’nın erken ve orta evresiyle çağdaştır (Bayne, 2000: 55). Calvert’in çalışmaları sonucunda eski sur duvarının üzerine bir çevre duvarının aldığı belirlenmiştir. Bu taş mimariden ayrı olarak tuğla döşeli bir alanda tespit edilmiştir. Tuğla zeminlerin varlığı ile birlikte C kültür katında uzun bir yerleşim süresinin olduğunu göstermektedir (Schachner, 1999: 12).

3.1.3. Bayraklı

3.1.3.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi

İzmir İli’nin Bayraklı İlçesi’nde, Yamanlar Dağı’nın Bornova Ovası’na doğru bakan eteklerinde, 100 hektarlık bir alanı kapsamaktadır. İzmir Körfezi’nin 600 m içerisindeki höyük deniz kıyısında bir liman kentidir. Antik dönemde batı ve güney kısmı denizlerle çevrili küçük bir tepecik olarak kurulmuştur. Tepe üzerinden ovaya doğru genişlemektedir (Akurgal, 1950: 2, Erdem, 2016: 27).

Bayraklı Höyük’te ilk çalışmalar 1930 yılında Miltner tarafından yapılmıştır. Miltner tarafından tek sezonluk bir arazi çalışması yapılmış ve Bayraklı’nın doğu surunu takip eden dört sondaj çukuru açılmıştır. Kazı çalışmalarına verilen uzun aradan sonra 1948-1951 yılları arasında bir İngiliz-Türk projesi olarak Cook ve E. Akurgal tarafından kazı çalışmalarına başlanılmıştır. 1967-1992 yıllarında ise E. Akurgal başkanlığında çalışmalara devam edilmiştir. 1993-2013 yılları arasında M. Akurgal başkanlığı sürdürürken, 2014 yılından itibaren Ege Üniversitesi’nden Tanrıver tarafından çalışmalar devam etmektedir (Erdem ve Tanrıver, 2016: 1-2).

3.1.3.2. Stratigrafisi

Bayraklı Höyüğün üst tabakalarında Helenistik Dönem buluntuları ele geçmiştir. Höyükte ilk detaylı çalışmalarını yapan E. Akurgal; Höyükte tespit ettiği ve Bayraklı I olarak adlandırdığı tabakayı M. Ö. 3. bin yıla tarihlemektedir. Bayraklı I tabakasının üç yapı katından oluştuğunu ve Erken Tunç Çağı'nı temsil ettiğini belirtmektedir. Bayraklı II ise daha çok seramik örneklerine dayanak Orta Tunç Çağı katı olarak tanımlanmıştır (Akurgal, 1950: 1-51).

Bayne yaptığı çalışmalar sonucunda Orta Tunç Çağı'na tarihlendirilen tabakada 14 yapı katının varlığını ortaya koymuştur. Doktora tezi kapsamında M. Ö. 2. bin mimarisini değerlendiren Nicholas Bayne, B açmasında 14 yapı katı tespit etmiştir ve ilk üç tabakanın Erken Tunç Çağı'na tarihlendirmektedir (Bayne, 2000: 62). H açmasında yapılan son çalışmalar sonucunda Bayraklı III tabakası tespit edilmiştir. Tabakadan ele geçen seramik örnekleri ve buluntular göz önüne alındığı Orta Tunç Çağı sonuna ait olabileceği söylenebilmektedir (Erdem, 2016: 28).

Tablo 3: Bayraklı Yerleşimi Stratigrafisi (Akurgal, 1950: 1-51, Bayne, 2000: 61-63).

BAYRAKLI	DÖNEM
I. Tabaka	Erken Tunç Çağı
II. Tabaka	Orta Tunç Çağı
III. Tabaka	Geç Tunç Çağı

3.1.3.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi

Bayraklı'nın M. Ö. 2. bin yıl yerleşime ait en kapsamlı bilgi Bayne'nin 1956-1961 yılları arasında doktora tezi çalışmaları kapsamında ele alınmıştır. B açmasında 4 yapı katının varlığını belirleyen Bayne tarafından 1-3. Yapı katları Erken Tunç Çağı'na tarihlendirilmektedir. 4-9 arasındaki yapı katlarında tahıl depolama ile ilgili kil çukurlar ve ocak yapıları açığa çıkarılmıştır. 5. yapı katında ise ilk kez bir teraslama sisteminin varlığı görülmektedir. 7. yapı katında da bir kent duvarının varlığı tespit edilmiştir. 10. ve 14. yapı katına bakıldığında ise; taş temelli önünde açık bir avluya sahip olan, kerpiç duvarlı küçük dörtgen planlı, taş temelli yapılar yer almaktadır. Bu dönemin sonunda herhangi bir yangın ya da istila izine rastlanmamıştır (Bayne, 2000: 61-82). Son yıllarda

H açmasında sürdürülen çalışmalarda üç yapı katının varlığı belirlenmiştir (Erdem ve Tanrıver, 2016: 1-2).

3.1.4. Bademgediği

3.1.4.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi

Bademgediği Tepesi; İzmir- Aydın otoyolunun Torbalı Kavşağı kenarında, İzmir'e yaklaşık 40 km uzaklıkta, Batı Anadolu'nun orta kesiminde Metropolis klasik kentine yakın bir bölgededir. Bademgediği kazıları; Trakya, Dokuz Eylül ve Yaşar Üniversitesi tarafından Metropolis kazıları ve INSTAP tarafından desteklenmiştir. 1999 yılında Meriç tarafından başlanılan kazı çalışmaları 2007 yılına kadar devam etmiştir (Meriç ve Öz, 2015: 589).

3.1.4.2. Stratigrafisi

Bademgediği yerleşiminde yapılan kazı ve araştırma sonuçlarında 6 seviye ve dört farklı dönem tespit edilmiştir. Tespit edilen seviyeler komşu bölgelerle karşılaştırmalı olarak tarihlendirilme yoluna gidilmiştir. Yerleşimin I. seviyesi Geç Geometrik Dönem-Demir Çağı'na aittir. Bu dönemde yerleşimin azaldığı ve daha özensiz bir sur sistemine sahip olduğu belirlenmiştir. Kötü korunan bir Demir Çağı mimarisinin yanı sıra Smyrna'nın Geç Geometrik Dönem seramikleriyle benzer seramikler ele geçmiştir. Bademgediği 2. seviye, 3. seviye ve 4-5. seviyeler ise Geç Tunç Çağı'na tarihlendirilmektedir. Ele geçen seramik örnekleri Beycesultan I ve Aphrodisias Geç Tunç Çağı seramikleriyle benzerlik göstermektedir. 6. seviyede ele geçen çok sayıda kırmızı astarlı seramik örnekleri ile Orta Tunç Çağı'na ait kap örnekleri ele geçmesinden dolayı Orta Tunç Çağı'na verilmektedir. Milet IV. tabakayla çağdaş örnekler ele geçmiştir (Meriç ve Öz, 2015: 589-606).

Tablo 4: Bademgediği Tepesi Stratigrafisi (Meriç ve Öz, 2015: 589-606).

BADEMGEDİĞİ	DÖNEM
1. Seviye	Geç Geometrik-Demir Çağı
2. Seviye	Geç Tunç Çağı
3. Seviye	Geç Tunç Çağı
4-5. Seviye	Geç Tunç Çağı
6. Seviye	Orta Tunç Çağı

3.1.4.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi

Bademgediği yerleşiminde Orta Tunç Çağı'na tarihlendirilen VI. seviyede; kiklopiyen tarzda inşa edilmiş duvar açığa çıkarılmıştır. 6 taştan meydana gelen duvar açmanın doğu profilinden çıkıp, son iki taşla hafif kavis yaparak güneye dönmektedir (Meriç, vd., 2003: 295). Bir başka buluntuda surun alt kısmında, 90 cm çapında kerpiç bloklar ile yapılmış oval bir yapı açığa çıkarılmıştır. Kerpiçlerden yedi tanesi ele geçirilmiştir ve ölçüleri 8 x 26,5 x 50 cm boyutlarındadır (Meriç, vd. , 2001: 89). Yerleşimde Orta Tunç Çağı'na ait mimari kalıntılar parçalar halinde ve bir bütünlük göstermemektedir. Dönem daha çok seramiklerle varlığını kanıtlamaktadır (Meriç ve Öz, 2015: 604).

3.1.5. Çeşme Bağlararası

3.1.5.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi

Bağlararası yerleşimi modern Çeşme limanının yaklaşık 70 m güney-güneydoğusunda, Çeşme'nin iki tepesi arasında kalan alüvyal bir vadi üzerindedir. İki taraftan vadiyi sınırlayan tepeler, rüzgarlara karşı yerleşimi koruma altına almaktadır. Çeşme Bağlararası yerleşimi Ege'nin avantajlı liman şartlarına sahip Sakız Adasına bakan bir konumda bulunmaktadır (Erkanal ve Karaturgut, 2003: 153). Çeşme merkezinde bulunan kazı alanı günümüz modern yapılaşmasının altında kalmıştır. Kazılar kısıtlı alanda gerçekleştirilmek zorunda kalmıştır (Şahoğlu, 2011: 83).

2001 yılında Çeşme Arkeoloji Müzesi uzmanı Hüseyin Vural tarafından tesadüf eseri keşfedilmiştir. 2002-2005 yılları arasında Çeşme Arkeoloji Müzesi Müdürü

Emrullah Karaturgut'un idari, H. Erkanal'ın bilimsel başkanlığında dört yıl boyunca devam etmiştir. Üç yıl aradan sonra 2009 yılından itibaren Şahoğlu başkanlığında kazılara başlanılmıştır ve günümüzde çalışmalar devam etmektedir (Şahoğlu, 2011: 83).

3.1.5.2. Stratigrafisi

Çeşme Bağlararası yerleşiminde bugüne kadar yapılan kazı ve araştırma çalışmalarında Erken Tunç Çağı'ndan Geç Tunç Çağı'na kadar belirli kesintilerle yerleşimin devam ettiği izlenmektedir. Çeşme Bağlararası yerleşiminin kültür tabakaları üst üste değil, kıyı şeridi yerleşimi olmasından dolayı yatay düzlemedir. Kazı çalışmalarında Erken Tunç Çağı II 'ye tarihlendirilen buluntular yoğun olarak karşımıza çıkarken, Orta Tunç Çağı ve Geç Tunç Çağı'na ait kalıntılarda açığa çıkarılmıştır (Erkanalve Karaturgut, 2003, Şahoğlu, 2007: 310).

Çeşme Bağlararası yerleşiminde 3.tabaka Erken Tunç Çağı II dönemini temsil etmektedir. Taş temelli kerpiç duvarlı yapılara sahip sokaklarla ayrılan bir yerleşim modeli tespit edilmiştir. Yapılan çalışmalarda 3.tabakadaki bu yerleşimin uzun süreli bir kullanım geçirdiği görülmüştür. Erken Tunç Çağı II döneminden sonra Çeşme Bağlararası'nda keskin bir yerleşimin varlığını yansıtacak buluntulara rastlanmamıştır.

Bir boşluktan sonra Çeşme Bağlararası 2. tabaka olarak adlandırılan iki evrelidir (Şahoğlu, 2011: 84-85). Çeşme Bağlararası 2b tabakası en geniş araştırılan tabakadır. Anadolu'da Eski Hitit Çağı, Ege'de ise Orta Minos III dönemi ile çağdaştır. Sokaklarla ayrılan yapı blokları karşımıza çıkmaktadır. Yapılan araştırmalar sonucunda yerleşimin bu dönem bir deprem geçirdiği tespit edilmiştir. Çeşme Bağlararası 2a tabakasından 2b tabakası kadar geniş bir yerleşim açığa çıkarılmamıştır (Şahoğlu, 2011: 88).

Çeşme Bağlararası 1. tabakası Orta Tunç Çağı III'e tarihlendirilmektedir. Çok az korunmuş bir mimariye sahip dönem, genel anlamda çöp çukurlarından tespit edilmektedir. Kazı alanlarında elde edilen bilgiler ışığında Çeşme Bağlararası'nın bir daha iskan görmediği anlaşılmıştır (Erkanal, ve Karaturgut, 2003:154).

Tablo 5: Çeşme Bağlararası Yerleşimi Stratigrafisi (Erkanal ve Karaturgut, 2003: 153-154, Şahoğlu, 2007:310, 2011: 83).

ÇEŞME BAĞLARARASI	DÖNEM
0.Tabaka	Geç Tunç Çağı
BOŞLUK	
1. Tabaka	Orta Tunç Çağı III
2a. Tabaka	Orta Tunç Çağı II
DEPREM	
2b. Tabaka	Orta Tunç Çağı II
BOŞLUK	
3. Tabaka	Erken Tunç Çağı II

3.1.5.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi

Çeşme Bağlararası yerleşiminin stratigrafisinde belirli boşluklar olmasına rağmen; yürütülen çalışmalarda Orta Tunç Çağı'na ait iki mimari tabaka tespit edilmiştir. Bu tabakalar arasında en eskiye tarihlendirilen tabaka en az iki alt evreye sahiptir (Erkanal ve Karaturgut, 2003: 154).

2b Tabakası

Çeşme Bağlararası yerleşiminin en detaylı olarak araştırılan tabakasıdır. Yerleşimde meydana gelen depremden önceki tabaka olduğu için iyi korunmuş mimari buluntulara sahiptir. Anadolu'da Eski Hitit Dönemi Ege'de ise Orta Minos III dönemi ile çağdaştır (Şahoğlu, 2011: 86). Erken Tunç Çağı yerleşim modelinin devamı şeklinde yorumlanan planda, cadde ve sokaklarla birbirinden ayrılmış yapı ve yapı grupları karşımıza çıkmaktadır. Yerleşimi iki kısma ayıran caddenin doğu kısmında Ev-19 olarak adlandırılan mimari yapı yer almaktadır. Dikdörtgen plana sahip yapı 11 x 4.30 m boyutlarındadır. Batı ve güney duvarı yolun kenarında, kuzey ve doğu duvarları ise diğer yapıların duvarlarını oluşturacak şekilde ikiz duvar olarak yapılmıştır. Evin taban kısmının bir tarafı levha taşlarla kaplı iken diğer kısmı sıva ile kaplanmıştır. Giriş kapısı güney kısımdaki dar duvar üzerinde tespit edilmiştir. Ev-19 yapısının içerisinde üst

kısmı kubbe biçiminde, oval bir görünüme sahip fırın açığa çıkarılmıştır. Fırının hemen yanında ise iki adet çömlek ele geçirilmiştir. Ev-19 yapısına bitişik olarak yapılmış üç küçük mekan belirlenmiştir (Erkanal ve Karaturgut, 2003: 2005: 155). Ev-10, 11, 12 olarak adlandırılmışlardır. Ev-19 yapısının kuzey kısmında ise Ev-13 ve 14 yapıları açığa çıkarılmıştır. İkiz duvar ile Ev-19 ayrılan Ev-13 yapısının boyutları 3.60 x 2.60 m olarak tespit edilmiştir. Trapez plana sahip evin güneybatı köşesinde caddeye açılan bir kapı girişi yer almaktadır. Yapının içerisinde sol tarafta bir fırın yapısı yer almaktadır (Tuğcu, 2010: 89).

Alanda güneydoğu-kuzeybatı doğrultusunda uzanan bir ana cadde ikiye ayrılmaktadır. Ana cadde üzerinde birden fazla taban açığa çıkarılmıştır. Küçük çakıl taşları ve levha taşlarla tabanın döşendiği belirlenmiştir. Ana cadde güney taraftan bir dar bir sokağa açılmaktadır (Erkanal ve Karaturgut, 2003: 156). Ana cadde ile dar sokağın birleşiminde ise atölye olarak tanımlanan ve büyük olasılıkla şarap üretiminde kullanılan yapı yer almaktadır. Trapez forma sahip bir ön mekanda üzümlerin ezilmesi ve suyunun elde edilmesi için oluşturulan iki kısımlı bir düzenek bulunmaktadır. Yapı 7 m uzunluğa sahiptir. Mekanın arkasında ise taban seviyesinden daha altta yer alan üç küçük dikdörtgen biçimli yapı açığa çıkarılmıştır. Yapılara girişi sağlayan bir kapı yapısının tespit edilememesinde dolayı girişlerin üst kısımdan sağlandığı düşünülmektedir. Mahzen olarak kullanılmış olduğu düşünüle yapılarda bol miktarda balık kılçığı, buğday ve üzüm çekirdekleri bulunmuştur. Ortada yer alan mekanın duvarları ve tabanları sıvalıdır ve şarapların dinlendirildiği özel işlevli mekandır. Kuzey kısımda yer alan mekanın tabanı levha taşlarla döşenmiştir. İçerisinde bol miktarda seramik parçaları ve insan yüzlü çömlek parçaları da bu kontekste ele geçmiştir (Şahoğlu, 2011: 87). 2010 yılında yapılan çalışmalarda alanda kuzeydoğu-güneybatı doğrultuda uzanan bir duvar Çeşme Bağlararası mimarisinde karşılaşılan em görkemli duvar yapısı açığa çıkarılmıştır ve sokak olarak tanımlanmıştır. Duvarın sağ kısmının özenle örülmesi ve güney kısma doğru bir dış çıkıntısının olmasından dolayı, yerleşimi doğudan çeviren bir sur duvarı olma ihtimali üzerine düşünülmüştür. 2012 yılında gerçekleştirilen çalışmalar sonucunda ise duvarın gerçekten yerleşimi çevreleyen bir sur duvarı olduğu tespit edilmiştir. Duvarın belirlenen uzunluğu 25 m'yi bulmaktadır. Duvarın üst kısmının kerpiç örgü şeklinde devam ettiği 2010 yılındaki kerpiç kalıntılarıyla belirlenmiştir. Sur duvarı 1. mimari tabakaya ait çöp çukurları tarafından

tahrip edilmiştir. Duvar tekniğine ilişkin bir plan açığa çıkarılmamıştır (Şahoğlu, vd., 2014: 181).

Çeşme Bağlararası yerleşiminde 2b tabakası büyük bir deprem ile sona ermiştir. Deprem sırasında yerleşimdeki evlerin kerpiç duvarları yıkılmıştır. Bazı evlerin içerisinde yangın çıktığı tespit edilmiştir. Evlerde kullanılan eşyalar ve malzemeler in-situ olarak ele geçmiştir. Çeşme Bağlararası yerleşimin yıkılmasına neden olan, olasılıkla Ege dünyasında hissedilen, Batı Anadolu'nun kıyı yerleşimlerini etkileyen büyük bir depremdir. Deprem ile sona eren tabaka yerleşimi uzun bir süre geçmeden mevcut mimari düzen belli oranda kullanılarak yeniden yapılaşmaya gidilmiştir (Şahoğlu, 2011: 87).

2a Tabakası

Yerleşimin tümünü yerle bir eden deprem felaketinin ardından toparlanma evresi dönemini yansıtmaktadır. 2b tabakası kadar uzun süreli bir yerleşimin olmadığı belirlenmiştir. 2b evresinde yapılan bazı yapı kalıntılarının (Ev 13-14) 2a döneminde yeniden kullanıldığı tespit edilmiştir. Evlerin arasında yer alan ara duvarlar kaldırılmış, geniş bir mekan elde edilmiştir. Kapı aralıkları levha taşlarla kapatılarak bir önceki dönemdeki kapı girişleri kapatılmıştır. Depremde yıkılan mekanlar tasfiye edilerek, yeni mekanların oluşumunda kullanılmıştır. Kapalı alanların yanı sıra 2a evresinde ortak kullanıma yönelik açık alanlarında varlığı belirlenmiştir. Tespit edilen yapı kalıntıları arasında çok miktarda ocak yerleri, kil sıvalı hazneler, taşlarla sınırlandırılmış hazneler ve özel çamurla sıvanmış hazneler yer almaktadır (Şahoğlu, 2011: 88). Bu alanların deprem sonrası oluşan ihtiyaçların giderilmesi amaçlı yapıldığı düşünülmektedir. Açığa çıkarılan ev yapılarının kalıntılarının çok az korunması nedeniyle bir önceki tabakadaki gibi trapez forma sahip yapılar olması gerekmektedir. Evlerin içerisinde kunneli ocal görünümlü fırınlar, at nalı biçiminde ocaklar yer almaktadır. Alanın kuzeybatı kısmında M-34 adı verilen mekan açığa çıkarılmıştır. 2a evresine tarihlendirilen yapı; küçük ölçülere sahiptir ve 1. mimari tabaka çöp çukuru tarafından tahrip edilmiştir. Mekanın tabanı orta ve küçük boyutu çakıl taşlarıyla döşenmiştir. Çeşme Bağlararası yerleşimin Orta Tunç Çağı'nda belirgin özelliğinden biri olan fırın ve onunla bağlantı yapılar M-34 içerisinde bulunamamıştır. Mekan içerisinde ele geçen buluntuların sınırlı olması nedeniyle mekanın işlevi hakkında sonuca varılamamıştır.

1. mimari tabakaya ait çöp çukuru tarafından tahrip edilen birçok yapı kalıntısı ele geçmesine rağmen işlevleri hakkında bir bilgiye ulaşılamamıştır (Erkanal ve Karaturgut, 2003: 156).

1 Tabaka

Çevresinde yapılan inşaat sırasında yüzey toprağı üzerinde oluşturulan tahribat nedeniyle Orta Tunç Çağı tabakası yoğun oranda tahribata uğramıştır. Tahribat sonucunda birbiri ile bağlantısı olmayan üç duvar açığa çıkarılmıştır. Duvarların arasında aynı tabakaya ait olduğu belirlenen çok sayıda çöp çukuru tespit edilmiştir. Çöp çukurları bir önceki tabakanın içerisine girip tahribata neden olmuştur. Alanın tümüne yayılan çöp çukurları içerisinde yoğun seramik ve hayvan kemikleri ele geçmiştir (Erkanal ve Karaturgut, 2003: 155).

3.1.6. Liman Tepe

3.1.6.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi

Liman Tepe yerleşmesi, İzmir İli Urla İlçesi İskele Mahallesi'nde yer almaktadır. Bugünkü modern limanın hemen doğu tarafında yer alan, son derece iyi liman koşullarına sahip olan merkez; prehistorik Klazomenai olarak ta adlandırılmaktadır. Karantina Adası'na bağlanan ana yolun üzerinde Ege Denizi'ne uzanan bir burnun üzerinde bulunmaktadır. İzmir- Çeşmealtı yolu tarafından doğu-batı yönünde ikiye bölünmüştür. Kuzeyinde bulunan yüksek kayalık alan sayesinde rüzgarlara karşı korunaklı olan Liman Tepe; Antik çağlarda doğu ve batısındaki körfezler sayesinde bir yarım ada görünümü kazanmıştır. Yerleşim bu ada görünümünü zaman içerisinde körfezin dolmasıyla kaybetmiştir. Yarımada üzerinde yer alan höyük güneye doğru alçalmakta ve antik Klazomenai ile birleşmektedir. Prehistorik tabakalar, kuyu, sarnıç ve yol tahribatı haricinde fazla yıpranmamıştır (Erkanal ve Hüryılmaz 1993: 361).

Liman Tepe yerleşiminin bulunduğu mevkiide 1920-1921 yılları arasında ilk kazı çalışmaları Oikonomos tarafından yapılmıştır. Yerleşimin prehistorik değeri ise ilk olarak Akurgal tarafından 1940'lı yıllarda Klazomenai antik kentinin Liman Tepe Mevkii'nde Tunç Çağı'na ait seramik örneklerine rastlanmasıyla ortaya konmuştur (Akurgal, 1950: 4). Daha sonra ise Anlağan başkanlığında 1979 yılında kurtarma

kazılarına başlanmış ve iki sondaj çukuru açılarak Prehistorik dönemler hakkında bilgiler gün yüzüne çıkarılmıştır. 1980 yılına kadar sürdürülen kurtarma kazıları, 1981 yılında Bakır başkanlığında gerçekleştirilen bilimsel kazılarla höyük ile ilgili kapsamlı araştırmalara başlanılmıştır (Erkanal ve Hüryılmaz, 1993: 361). 10 yıl ara verilen çalışmalar 1992 yılında ikinci dönem çalışmaları adıyla H. Erkanal başkanlığında başlatılmıştır ve günümüzde halen devam etmektedir (Erkanal vd. 2018).

3.1.6.2. Stratigrafisi

Liman Tepe yerleşmesinde ilk sistemli kazıların yapıldığı zamandan son zaman dek yapılan çalışmalarda 7 kültür katı belirlenmiştir. Oldukça geniş bir tabakalanmaya sahip olan Liman Tepe yerleşimi, Orta Kalkolitik dönemden, Helenistik-Arkaik Döneme kadar yerleşim ve seramik örnekleri açığa çıkarılmıştır. Tespit edilen 7 tabaka alt kendi içerisinde alt evrelere ayrılmaktadır (Erkanal 2008).

Liman Tepe I. kültür tabakası Geç Dönemlere tarihlendirilmektedir. Yerleşimin üst yüzeyinin yoğun tahribata maruz kalmasından dolayı dönem; sarnıç, kuyu ve mezarlarla temsil edilmektedir (Erkanal, H., vd., 2003: 168).

Liman Tepe'nin II. kültür tabakası Geç Tunç Çağı'nı temsil etmektedir. Geç Tunç Çağı tabakası kendi içerisinde 3 alt mimari tabakaya ayrılmaktadır. II.1. mimari tabaka Geç Tunç Çağı I, II.2. mimari tabaka Geç Tunç Çağı II, II.3. mimari tabaka Geç Tunç Çağı III olarak ayrılmaktadır (Erkanal, H. 2008: 95-96). Kuzey kazı alanında açığa çıkarılan Geç Tunç Çağı yerleşimi cadde, sokak ve evlerin oluşturduğu bir mahalle olarak karşımıza çıkmaktadır (Erkanal ve Aykurt, 2008: 236). Güney kazı alanında yapılan çalışmalarda kuzey kazı alanından daha iyi korunmuş kalıntılar açığa çıkarılmıştır. Güney kazı alanında doğu-batı doğrultusunda uzanan sur duvarı tespit edilmiştir (Erkanal, vd., 2016:137). Liman Tepe'de ele geçen kalıntılar ve seramik örnekleri göz önüne alındığında Geç Tunç Çağı'nda güçlü bir yerleşime ev sahipliği yaptığı ve Ege arkeolojisi için önemli buluntulara ışık tuttuğu söylenebilmektedir (Erkanal, H., 2008: 91).

Liman Tepe yerleşiminin III. kültür tabakası Orta Tunç Çağı'na verilmektedir. Orta Tunç Çağı tabakası kendi içerisinde dört alt mimari evrede ele alınmaktadır. III.4.

mimari tabaka Orta Tunç Çağı I, III.3. mimari tabaka Orta Tunç Çağı II, III.1/2. mimari tabaka Orta Tunç Çağı III'e tarihlendirilmektedir (Erkanal ve Günel, 1995:226).

Liman Tepe'nin IV. kültür tabakası iki mimari alt evrede karşımıza çıkmaktadır. Erken Tunç Çağı IIIA tarihlenen IV.2. mimari tabakada çok sayıda çukur ve adak yerleri tespit edilmiştir. Bu adak yerlerinin törensel faaliyetlerde kullanıldığı düşünülmektedir. Adak çukurları içerisinde yapılan çalışmalarda kapaklı vazo, çanağa ait parçalar, iki adet geyik boynuzu ve çok az sayıda kaplumbağa kabuğuna rastlanmıştır. Doğu kısımda açığa çıkarılan dört çukurdan bir tanesi diğerlerine göre daha fazla malzeme vermektedir. Tama yakın bir çömlek, çanak, kaplumbağa kabuğu ve geyik boynuzu yer almaktadır (Erkanal, vd., 2015: 329).

V. kültür tabakası ise Erken Tunç Çağı II'ye tarihlendirilmektedir. Yerleşimde bu dönemde iç kale ve aşağı şehir yerleşimleri ortaya çıkmaya başlamıştır. Güçlü bir savunma sistemine sahip, at nalı biçimli büyük bir bastiyona sahip olması Liman Tepe yerleşiminin görkemini yansıtmaktadır (Erkanal ve Şahoğlu, 2011: 225).

Erken Tunç Çağı I'i oluşturan VI. kültür tabakasında da bir savunma sistemine sahip bir yerleşim olarak karşımıza çıkmaktadır. Savunma sistemine dayalı uzun evlerin mevcut olduğu bir yerleşime ev sahipliği yaptığı görülmektedir. Evlerin aynı zamanda üretimde de kullanıldığı ele geçen buluntular ışığında açığa çıkarılmıştır (Erkanal, vd., 2008: 308).

Liman Tepe'nin VII. Mimari tabakası kendi içerisinde iki alt evreye ayrılmaktadır. VIIa mimari tabakası Geç Kalkolitik Çağ ile temsil edilmektedir. Döneme tarihlenen bir ev köşesi ve yangın tabakasında ele geçen buğday tohumları yer almaktadır. Izgara plana sahip iki yapı açığa çıkarılmıştır. Izgara planlı yapılardan batı kısımda yer alan yoğun tahribata maruz kalmıştır. Duvarlarının yaklaşık olarak 20 cm kalınlığında olduğu ve kerpiçle örüldüğü bilinmektedir. Liman Tepe'de açığa çıkarılan ızgara planlı yapılar Bakla Tepe'de ki örneklerine göre daha küçük inşa edilmesinden dolayı belki de depolama amaçlı yapıldıkları düşünülmektedir. Melos obsidyen bu dönemde yoğun olarak kullanılmıştır (Erkanal ve Şahoğlu, 2011: 221, Erkanal, vd., 2015: 331-332). VIIb mimari tabakası Orta Kalkolitik Döneme tarihlendirilmektedir.

Basit bir mimariye sahip yapı kalıntıları ve Melos obsidyenin kullanımı görülmektedir (Erkanal ve Şahoğlu, 2011: 220).

Tablo 6: Liman Tepe Stratigrafisi (Erkanal-Günel, 1995: 226, Erkanal, 2008: 95-96, Erkanal-Şahoğlu, 2011: 221-228, Kouka, 2009: 133-150, Aykurt ve Erkanal, H., 2017: 61, Erkanal, A., ve Aykurt 2017: 171).

LİMAN TEPE	DÖNEM
I.KÜLTÜR KATI	KLASİK DÖNEMLER
II.KÜLTÜR KATI	GTÇ
III.KÜLTÜR KATI	OTÇ
III.1/2.mimari tabaka	OTÇ III
III.3.mimari tabaka	OTÇ II
III.4.mimari tabaka	OTÇ I
IV.KÜLTÜR KATI	ETÇ III
V.KÜLTÜR KATI	ETÇ II
VI.KÜLTÜR KATI	ETÇ I
VII.KÜLTÜR KATI	KALKOLİTİK DÖNEM
VIIa.mimari tabaka	GKÇ
VIIb.mimari tabaka	OKÇ

3.1.6.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi

Liman Tepe yerleşiminde Orta Tunç Çağı'na tarihlendirilen III. kültür katı dört alt mimari tabakaya ayrılarak ele alınmaktadır. Mimari açıdan alt evreleriyle birlikte en iyi araştırılan tabakayı oluşturmaktadır.

Orta Tunç Çağı 4. Mimari Tabaka

Yerleşimde Orta Tunç Çağı'nın en erken evresini temsil etmektedir. Bu tabaka mimari açıdan iki planı açığa çıkarmaktadır. Oval planlı yapıya ait mimariye bakıldığında; uzun duvarların birbirlerine oval formlu kısa yan duvarların bağlanmasıyla oluşturulduğu belirlenmiştir. Planının oval biçimli oluşması nedeniyle 'Oval Ev' olarak adlandırılmıştır. Liman Tepe yerleşimde bu tabakaya ait mimari

yapıların genelinde oval bir plan gözlenmiştir. Yerleşimde kuzey kazı alanı olarak adlandırılan alanda yapılan çalışmalarda açığa çıkarılan oval evler taş döşemeli bir alanın etrafında sıraladığı görülmüştür (Erkanal ve Günel, 1996: 308). Bu taş döşemeli yapının güneyinde doğu-batı doğrultusunda uzanan Oval Ev-1 olarak adlandırılan bir yapı açığa çıkarılmıştır. Bu mimar kalıntı yerleşimde dönemin mimari anlayışı hakkında en net bilgilerin sağlandığı yapı olarak dönemin yorumlanmasına da katkı sağlamıştır. Oval Ev-1 yapısı 4.70 m genişliğe, 9.20 m uzunluğa ve korunan yüksekliği 0.40 ile 0.50 m arasında değişen ölçülere sahiptir (Erkanal ve Günel, 1997: 238). Duvarlarda belirli bir yapı tekniği belirlenmemiştir. Tek bir mekandan oluşan yapının tabanında taş döşeme yer almaktadır. Evin içerisinde üst üste iki oval ocak yapısı tespit edilmiştir. Evin doğusunda bir atık çukuru bulunmuştur. Kuzey-güney yönünde yaklaşık 2 m uzunluğa, doğu-batı yönünde 1 m genişliğe sahiptir. Oval Ev-1 yapısının yanında doğu-batı doğrultusunda bir duvar ve taş döşeme açığa çıkarılmıştır. Bu taş döşemenin içerisinde bir küpün alt kısmı açığa çıkarılmıştır. Burası bir depo alanı olarak yorumlanmıştır (Erkanal ve Günel, 1997: 239). Oval Ev -2 olarak adlandırılan yapıya ait ise sadece doğu apsisi ve kuzey duvarına ait bir kısmı tespit edilmiştir. Yapı içerisinde ocak ile bağlantılı olabileceği düşünülen küllü bir alan açığa çıkarılmıştır. Oval Ev-2 kullanım işlevini yitirdikten sonra dolgu olarak kullanılmıştır ve alan tekrardan düzenlenip Oval Ev- 3 için alan oluşturulduğu belirlenmiştir. Yapı 9.80 m uzunlukta, 4.80 m genişliktedir. Oval evin güney tarafında ise bol küllü alanda üç ocağa ait kalıntılar tespit edilmiştir. Ana mekana yakın kesimde de bir dikme deliği vardır (Erkanal, 2000: 255). Buradan yola çıkarak üzerinin bir örtüyle örtülebileceği yorumu yapılmıştır. Oval Ev-3'ün güneyinde paralel olarak uzanan Oval Ev-4 yapısı yer almaktadır. Yapının duvarlarının sağlam bir şekilde oluşturulduğu belirlenmiştir. Birden fazla defa kullanım gördüğü anlaşılan evde iki taban saptanmıştır. Evin apsis kısmında iki adet ocak yapısı da tespit edilmiştir (Erkanal ve Günel, 1995: 268). Oval Ev-5 olarak adlandırılan yapı ise yoğun tahribata maruz kaldığı için genişliğinin 4 m olması gerektiği, uzunluğunun ise 9 m civarı olduğu sanılmaktadır (Tuğcu, 2010: 32). Mimari açıdan bir bütünlük göstermese de Liman Tepe 4. mimari tabaka içerisinde ele alınan Oval Ev-6 yapısının kuzeydoğu-güneybatı doğrultusunda uzanan 7 m'lik duvar yapısı açığa çıkarılmıştır. Kuzey kazı alanının güneydoğusunda yine yoğun tahribata maruz kalan Oval Ev-7 yapısı yer almaktadır. Taş döşemeli tabana sahip yapı içerisinde üç

adet ocak yapısı tespit edilmiştir. Oval Ev-3'ün kuzeybatı yönünde açığa çıkarılan kalıntılar Oval Ev-8'e aittir. Yapının apsis kısmı korunmuştur ve iki evin apsisi birbirine yaslanmaktadır. Oval Ev-8'in apsis kısmı daha sonralarda kapı açıklığı olarak Oval Ev-9 yapısında kullanılmıştır. Kuzey kazı alanın güneyinde kör duvar tekniği ile yapılmış bir duvar ve fırın yapısı son yıllardaki kazılarda açığa çıkarılmıştır. Duvarın korunan yüksekliği 2. 74 m, 5 taş sırasından oluşmaktadır. Açığa çıkarılan fırın yapısı iki tabanlıdır. İlk taban seramik ve küçük taşlar ile oluşturulurken, ikinci taban kalın kum ve seramiklerle kaplıdır. Kuzey kazı alanında dönemin mimari anlayışı olarak genelinde oval planlı yapıların kullanıldığı tespit edilmiştir (Erkanal, vd., 2009: 302).

Güney kazı alanında bu mimari tabakaya ait yapı kalıntılarına bakıldığında işlevsel ve mimari olarak iki farklı plan karşımıza çıkmaktadır. Kuzey kazı alanının aksine güney kazı alanında dikdörtgen planlı bir mimari gözlemlenmektedir. Ayrıca bir teras yapısının varlığı tespit edilmiştir Erken Tunç Çağı II'ye ait olan bastiyon işlevini yitirdikten sonra bu dönemde bastiyonun doğu tarafı taşlarla doldurulmuştur ve güçlü bir teraslama uygulanmıştır (Erkanal ve Artzy, 2002: 377). Ana terasın yer aldığı alanda aynı zamanda dikdörtgen yapılarda yer almaktadır. Teras duvarının ön kısmında bastiyona yakın alanda kalıntılardan yola çıkılarak iki katlı bir yapının var olduğu ve Klasik Dönem su kuyusu tarafından tahrip edildiği görülmektedir (Erkanal, 1999: 328). Ana teras duvarının üzerinde birbirine paralel dikdörtgen planlı yapılar yer almaktadır (Erkanal ve Artzy, 2002: 378). Son yıllarda yapılan çalışmalarda güney kazı alanında Geç Tunç Çağı sur duvarının güneyinde kalıntılar açığa çıkarılmıştır. Orta Tunç Çağı I'e tarihlendirilen sur duvarının üzerine Geç Tunç Çağı surunun yapıldığı belirlenmiştir. ETÇ II surunu içerisine alan duvar örgüsünde kalın levha taşlar kullanılmıştır. Sur duvarının 0.55-0.65 m arasında bir yüksekliğe sahip olduğu belirlenmiştir. Sur duvarının güneydoğusunda iki duvar uzantısı açığa çıkarılmıştır. Duvarların doğusunda ise kalın levha taşlarla oluşturulmuş bir döşeme saptanmıştır (Erkanal, vd., 2016: 138-139).

Orta Tunç Çağı 3. Mimari Tabaka

Liman Tepe yerleşimde 3. mimari tabaka Orta Tunç Çağı II'ye tarihlendirilmektedir. Orta Tunç Çağı 4. mimari tabakadan farklı bir mimari anlayışın hakim olduğu belirlenmiştir. 3. mimari tabaka kendi içerisinde de üç farklı dönemde

kullanım görmüştür (Erkanal ve Günel,1997: 235). Birinci dönem mimari kalıntıları bakıldığında duvar yapıları, ocak kalıntıları ve tandırların varlığı belirlenmiştir. Alanda kuzeybatı-güneydoğu doğrultusunda yer alan duvar, 5.24 m uzunluğunda, 0.50 m genişliğindedir. Orta-büyük boy taşların arasının doldurulmasıyla yapılmıştır ve bir mimari bütünlük oluşturmamaktadır. Yerleşimde ilk tandır yapısı ocak kalıntılarının güneyindedir. Tandır yapısı; yuvarlak açılan çukurun kör duvar tekniği ile küçük taşlarla doldurulmasıyla yapılmıştır. Dairesel duvarın üzeri sıva ile kaplanmıştır. Tandırın çapı 1.80 m, açığa çıkarılan ve korunan yüksekliği ise 0.90 m'dir. Açığa çıkarılan kalıntılar mimari bir bütünlükte değerlendirilememektedir (Erkanal ve Günel, 1997: 236).

Liman Tepe 3. mimari tabakasının ikinci döneminde yığın şeklinde mimari kalıntılara rastlanmıştır. Üçüncü dönem mimari kalıntıları ise ilk iki evreye oranla daha fazla mimari kalıntı vermektedir. Açığa çıkarılan yapının kuzey duvarı 9.40 m uzunluğunda, 0.70 m genişliğindedir. Batı duvarının ise korunan uzunluğu 5.40 m'dir. Doğu duvarının ise korunan kalıntıları 2.20 m uzunluğundadır. Yapı bir ara duvarla iki mekana ayrılmıştır (Erkanal ve Günel, 1997: 237). Bu mimari kalıntıların güney tarafında 4.mimari tabakadan bilinen oval ev bulunmaktadır. Oval Ev-10 olarak adlandırılan yapıda apsis kısmının tabanının yükseltildiği görülmüştür ve sekiz tabana ait bir ocak kalıntısı açığa çıkarılmıştır (Erkanal ve Günel, 1995: 267). Kuzey kazı alanında 4. mimari tabakadan itibaren görülen mimari gelenek anlayışının 3. mimari tabakada da devam ettirildiği görülmektedir. Güney kazı alanında ise 4. mimari tabakada görülen teraslama sistemine ek yapılarak bu dönemde de kullanıldığı görülmüştür. Alanın doğu kısmında önceki yapılarla aynı doğrultuda yer alan duvarın korunan uzunluğu 5.30 m'dir. Yapıya giriş kısmı batı taraftandır (Erkanal ve Artyz, 2002: 379). Yapı ikinin kuzey duvarı temel seviyesinde korunmuştur. Klasik Dönem yapıları nedeniyle yoğun tahribata maruz kalmıştır. Kuzey teras duvarı yapının kuzey duvarı olarak kullanılmıştır. Batı duvarı ise bir önceki döneme ait kalıntılara ekleme yapılarak kullanılmıştır. Alanın batı kısmında ise üçüncü bir yapı açığa çıkarılmıştır ve dört safhalı olduğu saptanmıştır. Güneydeki duvarın korunan uzunluğu 4.70 m'dir. Yapının tabanı taş döşemelidir ve ikinci kullanım evresinde ise yapının tabanına kum döşendiği belirlenmiştir. Üçüncü evrede doğu duvarda bozulmalar oluşmuştur ve

bozulmanın giderilmesi adına kuzeybatı-güneydoğu doğrultusunda yeni bir duvar yapılmıştır (Erkanal ve Artzy, 2002: 378).

Liman Tepe yerleşmesindeki Orta Tunç Çağı 3. mimari tabakada mimari anlayışın değiştiği görülmektedir. Oval evler tekil olarak ve bir önceki döneme göre daha az sayıda görülmektedir (Tuğcu, 2010: 55).

Orta Tunç Çağı 2. Mimari Tabaka

Günümüz yerleşimlerinin oluşturduğu tahribata en yoğun maruz kalan tabakadır. Bu tabaka Liman Tepe yerleşimde Orta Tunç Çağı III'e tarihlendirilmektedir. Birbirinden bağımsız olarak karşımıza çıkan duvar kalıntıları, ocak yapısına ait kalıntılar ve yer yer açığa çıkarılan döşemeler döneme ait kalıntılardandır. Kuzey kazı alanında güçlü bir şekilde oluşturulan güçlü bir duvara ait kalıntıya rastlanmıştır. Açığa çıkarılan uzunluğu 3.50 metredir ve genişliği ize 1 metreden fazla olduğu tahmin edilmektedir. Duvarın kalınlığı nedeniyle büyük bir yapının varlığı öngörülmüştür ve yoğun tahribat nedeniyle bir bütünlük sağlanamamıştır (Erkanal, 2000: 256). Kuzey kazı alanının orta kısmında ise tarihlemeye yardımcı olan küçük taşlardan yapılmış bir taban döşemesi açığa çıkarılmıştır. Tahribata nedeniyle belirli parçaları ele geçmiştir (Erkanal ve Günel, 1995: 266).

3.1.7. Panaztepe

3.1.7.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi

İzmir İli, Menemen İlçesi, Kesik Köyü sınırlarında kaçak kazılar sonucunda 1983 yılında Menemen'in 13 km güneybatısında araştırmalara başlanılmıştır. Yapılan yüzey araştırmaları sonucunda seramik kalıntıları, soyulan mezarlara ait çukurlar ve buralardan sökülen çeşitli taşların çevreye yayıldığı tespit edilmiştir. Panaztepe yerleşmesi; İzmir İli, Menemen İlçesi merkezinin batısında, Yeditepeler olarak adlandırılan kesimin kuzey ucunda bir doğal tepenin üzerinde belirlenmiştir. Gediz Nehri'nin alüvyonları ile tamamen dolmuş dümdüz ovaların ortasında bulunan alçaklı yüksekli tepeler topluluğunun kuzeydoğu ucunda yer almaktadır. Prehistorik dönemlerde bugün ki konumundan 10 km içeride yer aldığı düşünülen yerleşim yeri İzmir körfezinde stratejik bir konuma sahiptir. 1985 yılında kurtarma kazılarında karşılaşılan mezarlar sonucunda kazı çalışmalarına başlanılmıştır (Erkanal, 1987: 254).

A. Erkanal tarafından başlatılan kazı çalışmaları bugün hale devam etmektedir (Erkanal, vd., 2017: 347).

3.1.7.2. Stratigrafisi

Panaztepe yerleşiminde yapılan araştırmalar ve kazı çalışmaları sonucunda; Akropol, Atölyeler Alanı, Mezarlık Alanı ve Liman Kent olarak adlandırılan alanlarında M. Ö. 2. binyıla tarihlendirilen kalıntılar ele geçmiştir. Akropol alanında yapılan çalışmalarda; M. Ö. 2. binyıla verilen kalıntılar akropol alanının kuzeydoğu yamacında açığa çıkarılmıştır. Akropol yerleşiminin tabakalanmasına baktığımızda iki tabakanın varlığı saptanmıştır. I. tabaka iki alt mimari tabakada ele alınmaktadır. Ia tabakası Klasik Dönem'e, Ib tabakası Arkaik Dönem'e tarihlendirilen buluntular ele geçmiştir. II. tabaka M. Ö. 2. bin yıla ait kalıntılar vermektedir. İki alt mimari tabakada ele alınmaktadır. Ila tabakası en fazla tahrip olan üst seviyeyi ifade etmektedir. Iib tabakası ise mimari kalıntıların ve seramik örneklerinin ele geçtiği ve farklı evrelerinin varlığı saptanmıştır (Günel, 1999: 24). Akropol alanında Orta Tunç Çağı'na ait bir megaron planlı bir yapı açığa çıkarılmıştır (Erkanal, 1990: 256). Atölyeler Alanı olarak adlandırılan alandaki çalışmalarda elde edilen sonuçlara bakıldığında; ele geçen seramik fırınları ve ocakların bulunduğu yerleşimin M. Ö. 2. binyıla ait bir atölyeler alanı olduğu şeklinde yorumlanmıştır (Erkanal, 2002: 306). Atölyeler Alanında Ia tabakası M. Ö. 2. binyıla ait kalıntıları en üst seviyesini oluşturmaktadır (Günel, 1999: 25). Son yıllarda yıllarda yapılan çalışmalar sonucunda Atölyeler Alanının Ia tabakasının Orta Tunç Çağı'nın II. evresine tarihlendirildiği belirlenmiştir (Erkanal, vd., 2017: 353). Ocak ve taş döşeli yapıların bulunduğu evre ise Ib tabakası olarak adlandırılmaktadır ve Orta Tunç Çağı I. evresine verilmektedir (Erkanal, vd., 2017: 354). Mezarlık Alanı; Panaztepe'nin güney eteklerinde açığa çıkarılmıştır (Erkanal, 1987: 254). Mezarlıkta yapılan çalışmalarda mezarlığın üç ana dönemde kullanıldığı anlaşılmıştır. İlk kez M. Ö. 2. binyılda kullanıldığı anlaşılan mezarlığın ikinci kullanımın Roma Dönemi'nde olduğu, üçüncü kullanımının ise İslami Döneme ait olduğu belirlenmiştir (Günel, 1999: 25). Liman Kenti olarak adlandırılan alanda Panaztepe yerleşimin doğu eteklerinde yer almaktadır. Bu kesimde Orta Tunç Çağı'na ait önemli mimari kalıntılar dikkat çekmektedir. 1997 yılında bu alanda yapılan çalışmalarda 1. ve 2. elektrik direği olarak adlandırılmıştır. 1. elektrik direğinin orada yapılan çalışmalarda Orta Tunç Çağı'na tarihlendirilen üçüncü mimari tabakada Orta Tunç Çağı'na verilen iki-üç evreli mimari

kalıntılar açığa çıkarılmıştır (Erkanal, 1992: 448). 2. elektrik direğinin orada yapılan çalışmalarda Orta Tunç Çağı'na tarihlendirilen üç mimari evreli yapı kalıntıları ele geçmiştir (Erkanal, 2000: 281). Panaztepe yerleşiminde Erken Tunç Çağı'ndan Osmanlı Dönemi'ne kadar uzayan geniş bir yerleşim süresince kullanıldığı tespit edilmiştir (Erkanal-Öktü, 2002: 190).

3.1.7.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi

1985 yılında başlayan kazılarda M. Ö. 2. bin yıla tarihlendirilen yerleşim alanı açığa çıkarılmıştır. Orta Tunç çağı II. tabakayı oluşturulan bu alanda, seramik fırını, çeşitli işlikler ve mimari kalıntılardan yola çıkarak burası “atölyeler mahallesi” olarak adlandırılmıştır. Bu yerleşmesinde seramik fırınının bulunduğu alanda, “rampalı yol” belirlenmiştir. Mimari olarak bir bütünlük göstermeyen kalıntıların yanı sıra yerleşmelerin doğusunda kalan rampalı yolun akropole uzandığı belirlenmiştir. Atölyeler alanında taş döşemeli alanlara da rastlanmıştır. Bu kalıntılardan yola çıkarak atölyeler mahallesinin farklı yapı evrelerine sahip olduğu belirlenmiştir. A mekanı olarak adlandırılan mekan içerisinde seramik fırını kaldırılmıştır ve mekanın girişinin güney kısımda olduğu belirlenmiştir. Mekan içerisinde yapılan çalışmalarda, buranın maden işçiliğinde kullanıldığını göstermektedir (Erkanal, 1987: 254-255, 1988: 347, 1989: 60, Günel, 1999: 25). Yerleşimin tepe kısmında Akropol alanında Orta Tunç Çağı kalıntıları dikkati çekmektedir. Birbirleriyle ortak duvar kullanımının belirlendiği dokuz mekana sahip yapı kompleksi açığa çıkarılmıştır. Arazi yapısına uygun olarak yapılan mekanlar, trapez biçiminde kuzeye doğru genişlemektedir. Bu mekanlarda çok sayıda ele geçen seramik, çömlek ve kaplardan yola çıkarak bu odaların birer depo odası olduğu düşünülmektedir (Erkanal, 1990: 452). Panaztepe yerleşiminde akropol kısmının doğu eteklerinde Liman Kent yerleşimi açığa çıkarılmıştır. Bu alanda açığa çıkarılan mimari akropol yerleşiminden farklı olarak güçlü bir mimari düzenleme göstermemektedir. Kuzeydoğu-güneybatı ekseninde 8 m uzunluğunda teras duvarı açığa çıkarılmıştır. Teras duvarının rüzgardan korunmak amacıyla yapıldığı düşünülmektedir. Terasın kuzey kesimi büyük boy taşların yığılmasıyla desteklenmiştir. Dış tarafı büyük taşlarla oluşturulan duvarın içi moloz taşlar ile doldurulmuştur. Teras duvarı bir yol/caddeye bağlanmaktadır. Orta-küçük boy yassı taşların arası çakıl taşları ile doldurulmuştur. Caddeye bağlı olarak kuzeydoğu-güneybeti doğrultusunda uzanan A-D mekanları yer almaktadır. Mekanların arasında ortak kullanılan duvarların varlığı

görülmektedir. Mekanların içerisinde fırın ve ocak yapıları açığa çıkarılmıştır. Tespit edilen mekanlar haricinde dönem mimarisini yansıtan bir diğer mimari kanal yapısıdır. Sokak olarak tanımlanan alanda, sokak ile paralel olarak ilerleyen kanal yapısı açığa çıkarılmıştır. Kanal yapısı taşlar döşenerek oluşturulmuştur ve su kanalı olarak yapıldığı düşünülmektedir (Erkanal, 1987: 255, 1998: 372-375, 2009: 105-109).

Panaztepe yerleşiminde Orta Tunç Çağı'na ait mimari kalıntılar üç alt evrede tespit edilmiştir. Geniş bir sokak ile bağlantılı olan çeşitli mekanlardan oluşan yapı kompleksleri ile belirli bir yerleşim planı ortaya çıkarılmıştır. Yerleşimde mahalleler ve atölye olarak tanımlanan yapılar yer almaktadır. Yapıları oluşturan mekanlar içerisinde, özellikle pişirmeye yönelik fırınların açığa çıkarılması ve bu fırınların mimari açıdan birbirleriyle benzer özellikler gösterdiği tespit edilmiştir. Buradan yola çıkarak ortak kullanım alanları içerisinde de bulunan fırın yapıları, yaşamsal ve kültürel gelişimin rahatça izlenebileceği bir kent olgusunu yansıtmaktadır. Açığa çıkarılan bazı mekanlarda depolamaya yönelik faaliyetlerde kullanıldığı da içerlerinde ele geçen buluntulardan kanıtlanmaktadır. Yerleşimde tüm kazılan alanlarda döneme ilişkin kalıntıların açığa çıkarıldığı alanın 2 km' lik bir alana yayıldığı ve dönemin önemli merkezlerinden biri olduğunu göstermektedir (Erkanal, vd., 2011: 429).

3.1.7.4. Orta Tunç Çağı Mezarlığı

Panaztepe'de Orta Tunç Çağı'na tarihlendirilen mezarlık alanı açığa çıkarılmıştır. Mezarlık alanında urneler, küp mezarlar, taş sanduka mezarlar ve tholos mezar açığa çıkarılmıştır. Tholos mezarın içerisinde duvar köşelerinde urnelerin dizildiği tespit edilmiştir. Küp mezarlardan ele geçen 11 tane örneği iki tanesi sağlam durumda bulunmuştur. Yatay olarak yerleştirilen küplerin ağzı yassı iri levha taş ile kapatılmıştır. Büyük boy küplerin aile, küçük boy küplerin çocuk gömülerinde kullanıldığı düşünülmektedir. Küp mezarların bir kısmında ise mimari bir düzenleme açığa çıkarılmıştır. Dikdörtgen planlı, iri taşlar ile oluşturulan molozlar ile desteklenmişlerdir. Açığa çıkarılan taş sanduka mezarlar yüzeye yakın olarak ele geçtiği için oldukça tahrip olmuştur. Yassı iri taşlar ile yapılan mezarlar dikdörtgen bir forma sahiptir. 6 adet tholos mezar yapısı açığa çıkarılmıştır. Taşlar ile örülü oval planlı, 2.10 x 2.80 cm, 1.30 x 1.50 cm ölçülerindedir. Tabandan düz yükselen duvarlar orta kısımdan itibaren içe doğru kıvrılarak kubbe şeklinde birleşmektedir. Odaların

genellikle kısa duvarları dromos olarak kullanıldığı, ikinci gömülerde ise tavandan açılıp içerisine cesedin yerleştirildiği belirlenmiştir (Erkanal, 1986: 96). Duvarlarda ya da tabanda yer yer yanık izlerine rastlanmıştır. Bunun ölü gömme ritüeli ile ilgili olduğu düşünülmektedir. Odalar içerisinde birden fazla iskelet kalıntısının varlığından yola çıkarak, bunların birere aile mezarlığı olduğu belirlenmiştir. Panaztepe mezarlığında ceset ve yakma gömü geleneği görülmektedir. Ölüler küp ve oda mezarlara ceset halinde gömülmüşlerdir. Urneler içerisinde 8 adet bireyde yakma gömü geleneğinin uygulandığı tespit edilmiştir. Panaztepe mezarlık alanının ilk kullanım evresi M. Ö. 2. bine, ikinci kullanım evresi Roma Dönemi'ne ve üçüncü kullanım evresinin ise İslami Döneme ait olduğu belirlenmiştir (Erkanal, 1986: 72).

3.1.8. Kocabaş Tepe

3.1.8.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi

Kocabaş Tepe, İzmir İli'nin Menderes İlçesi'ne bağlı Değirmendere'nin 4 km kuzeyinde yer almaktadır. Yerleşme kuzey-güney doğrultusunda 1 km' lik bir uzunluğa sahiptir. Deniz seviyesinden yüksekliği 150 m' dir. Çalı ve ağaçlarla kaplı tepe, erezyon nedeniyle olukça aşınmıştır. Yerleşmeye elverişli alanlar tepenin güney yanında olup tepenin batısı oldukça diktir (Erkanal ve Özkan, 1999: 41).

Yerleşim Tahtalı Barajı Kurtarma Kazıları ekibi tarafından 1996 yılında tespit edilmiştir. Yüzey araştırmaları sırasında birçok seramik parçasına rastlanmıştır. Kocabaş Tepe'de 1997-1999 yılları arasında kazı çalışmaları yapılmıştır (Aykurt, 2006: 113).

3.1.8.2. Stratigrafisi

Kocabaş Tepe yerleşiminde yapılan kazı ve yüzey araştırmaları sonucunda Orta Tunç Çağı'na ait yoğun miktarda buluntular ele geçmiştir. Yerleşimde yapılan kazı çalışmaları sonucunda da Orta Tunç Çağı'na tarihlendirilen 3 mimari tabaka açığa çıkarılmıştır. Daha geç ya da daha erken dönemlere ait herhangi bir mimari kalıntı tespit edilmemiştir (Erkanal ve Özkan, 1999: 41). Kocabaş Tepe yerleşiminde 3. mimari tabaka Orta Tunç Çağı I'e verilmektedir. Zayıf bir mimari tabakada tespit edilmiştir. 2. mimari tabaka ise Orta Tunç Çağı II'ye ait kalıntılara rastlanmıştır. Yerleşimin üzerinde yoğun tarımsal faaliyetler nedeniyle erozyondan oldukça etkilenmiştir. Kocabaş Tepe 1.

mimari tabaka Orta Tunç Çağı III'e tarihlendirilmektedir. Erezyon nedeniyle tabakaya ait bir mimari bütünlük ortaya çıkarılamamıştır. Çöp çukurları ve bebek mezarı dönemin kalıntılarıdır (Aykurt, 2010: 45).

Tablo 7: Kocabaş Tepe Yerleşim Stratigrafisi (Erkanal ve Özkan,1999: 41, Aykurt, 2010: 45).

KOCABAŞ TEPE	DÖNEM
1. mimari tabaka	Orta Tunç Çağı III
2. mimari tabaka	Orta Tunç Çağı II
3. mimari tabaka	Orta Tunç Çağı I

3.1.8.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi

Kocabaş Tepe'de Orta Tunç Çağına tarihlendirilen 3 mimari tabaka açığa çıkarılmıştır.

Orta Tunç Çağı 3. Mimari Tabaka

Kocabaş Tepe yerleşiminde en erken yerleşimi Orta Tunç Çağı I'e tarihlendirilen 3. mimari tabakada açığa çıkarılmıştır. Yerleşimde A alanı, B alanı, C alanı ve D alanında yapılan sondaj çalışmalarda 3. mimari tabakaya ait kalıntılara rastlanmıştır. A alanında yapılan çalışmalarda 4 ve 7 numaralı sondajlarda kalıntılar ele geçmiştir. 4 numaralı sondajda kuzeybatı doğrultusunda apsidal planlı bir ev ve bu ev ile kesişen dikdörtgen planlı ikinci bir ev kalıntısı açığa çıkarılmıştır. İki evin ortak bir duvar kullandığı belirlenmiştir. Apsidal plana benzeyen evin uzunluğu 4.89 m genişliği ise 1.70 m' dir. Evlerin duvarları büyük, orta ve küçük ölçekli toplama taşlardan yapılmıştır. Evlerin duvarları arasında ve sondaj çalışmasının yapıldığı alanın güneybatı köşesinde olmak üzere iki adet silo yapısı açığa çıkarılmıştır. Silolar yuvarlak plana sahiptir ve toplama taşlarla oluşturulmuştur. Siloların her ikisinde de buğday tanelerine ait kalıntılar ele geçmiştir. 7 numaralı sondaj çalışmalarında da bir ev kalıntısı belirlenmiştir. Açığa çıkarılan kalıntılara göre evin uzunluğu 3.98 m genişliği ise 3.75 m' dir (Aykurt, 2004: 14-15). B alanında yapılan 6 ve 14 numaralı sondaj çalışmalarında güneybatı-kuzeybatı doğrultusunda uzanan dört ev kalıntısı açığa

çıkarılmıştır. Biri apsidal planlı olan yapılardan üç tanesi ise dikdörtgen planlıdır. Giriş kısımları batıda yer almaktadır. Ayrıca bu evlerin giriş kısımlarında ocak yapıları da tespit edilmiştir. C alanında yapılan 10 numaralı sondaj çalışmasında 3. mimari tabakaya ait diğer sondaj çalışmalarında elde edilen mimari kalıntılardan farklılık göstermektedir. Kerpiçten yapılan 8 x 9 m ölçülerinde bir blokaj açığa çıkarılmıştır. Blokaj yapısının güneyinde ise bir taş döşeme yer almaktadır. Kuzeye doğu profile birleşen blokajın içerisine kısmen gömülü halde bir pithosta açığa çıkarılmıştır. Pithosun içerisinde tahıl tanelerinin yanı sıra büyükbaş hayvan kemiklerine de rastlanmıştır (Aykurt, 2004: 17). D alanında yapılan 15 numaralı sondaj çalışmasında ufak boyutlu taşlarla belirli bir düzende yapılan taş döşeme bulunmaktadır. Aynı alanda yapılan 2 numaralı sondaj çalışmasında ise oval görünümlü bir seramik fırını açığa çıkarılmıştır. 1.65 m uzunluğunda, 0.45 m yüksekliğinde ve 1.38 m genişliğinde olan kısımları korunmuş olarak ele geçmiştir. Seramik fırınının ızgaraları, tabanı ve korunan kısmı çamur ile sıvanarak yapılmıştır (Aykurt, 2006: 113). Kocabaş Tepe seramik fırını ile benzer örnekler Batı Anadolu bölgesinde Liman Tepe, Panaztepe ve Milet yerleşiminde karşımıza çıkmaktadır. Sadece Milet yerleşimindeki örnek Kocabaş Tepe ile benzerlik göstermektedir (Aykurt, 2006: 114).

Orta Tunç Çağı 2.Mimari Tabaka

Kocabaş Tepe’de Orta Tunç Çağı II’ye tarihlendirilen 2. mimari tabaka yerleşimin üzerinde modern zamanlarda yapılan yoğun tarımsal faaliyetler nedeniyle yoğun bir şekilde tahrip olmuştur. Kocabaş Tepe A alanı, B alanı ve D alanında 2. mimari tabakaya ait kalıntılar yer almaktadır. A alanında 4 numaralı sondaj çalışmasında 2. mimari tabakaya ait kül çukuru bulunmuştur. B alanında yapılan 6 ve 14 numaralı sondaj çalışmalarında Orta Tunç Çağı 2. mimari tabakaya ait bir taş döşeme açığa çıkarılmıştır. Taş döşeme küçük taşlarla ve yüzeye yakın olmasından dolayı çok tahrip olmuştur. D alanında yapılan 15 numaralı sondaj çalışmasında 2. Mimari tabakaya ait kalıntılar tespit edilmiştir. Kuzey-güney doğrultusunda uzandığı tespit edilen 4.45 m uzunluğunda, 0.43 m genişliğinde korunan yüksekliği ise 0.28 m olan bir duvar açığa çıkarılmıştır (Aykurt, 2004: 18).

Orta Tunç Çağı 1. Mimari Tabaka

Orta Tunç Çağı'nın en geç tabakasını oluşturan 1. mimari tabaka, Orta Tunç Çağı III'e tarihlendirilmektedir. A alanı ve B alanlarında 1. mimari tabakaya ait kalıntılar açığa çıkarılmıştır. A alanında 4 numaralı sondaj çalışmasında bir çöp çukuru açığa çıkarılmıştır. B alanında 6 numaralı sondaj çalışmasında bir bebeğe ait çömlek mezara rastlanmıştır. Ağız kısmı doğuya doğru yatırılan mezar çömleğinin ağız kısmının altına küçük taşların yerleştirildiği belirlenmiştir (Aykurt, 2004: 19).

3.1.9. Efes /Ayasuluk Tepesi

3.1.9.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi

İzmir İli'nin Selçuk İlçesi yakınlarında yer almaktadır. Uzun süre ticaret ve liman kenti özelliğini taşımasının nedeni Küçük Menderes Nehri'nin alüvyon ovaları üzerinde yer almasına borçludur. Ayasuluk Tepesi, Efes antik kentinin prehistorik yerleşimi olarak bilinmektedir. Prehistorik merkeze yönelik ilk çalışmalar 1990 yılında İç Kale'nin güney köşesinde başlamıştır. 1990 yılında başlayan ve ikinci dönem kazıları olarak adlandırılan çalışmalar 2003 yılına kadar Efes Müzesi Müdürlüğü tarafından devam ettirilmiştir. 2007 yılından itibaren ise kazı çalışmaları Müzeler Genel Müdürlüğü ve Büyükkolancı başkanlığında sürdürülmektedir (Konakçı, 2016: 136).

3.1.9.2. Stratigrafisi

Ayasuluk Tepesi'nde yapılan araştırma ve kazı çalışmalarında Geç Kalkolitik Çağ'dan (Büyükkolancı, 2002: 237) Demir Çağ'a kadar uzanan geniş bir yerleşim aşamasına ait seramikler ele geçmiştir (Büyükkolancı, 2005: 66-68). 14 yapı katı tespit edilen yerleşimde XIV. tabaka Geç Kalkolitik Çağ'a, XIII. tabaka iki alt evresiyle (XVIIIa, XVIIIb) Erken Tunç çağı I'e ve XII. tabaka Erken Tunç Çağı II'ye tarihlenir. Erken Tunç Çağı ile ilgili oldukça az mimari kalıntı tespit edilmiştir. Yapılan çalışmalarda Erken Tunç Çağı II'den sonra 400 yıllık bir boşluk süreci yaşandığı belirlenmiştir. XI. tabaka Orta Tunç Çağı'na verilmektedir ve iki alt evrede ele alınmaktadır. XIa tabakası erken Orta Tunç Çağı'na, IXb Orta Tunç Çağı II'ye, X. tabakası ise Geç Tunç Çağı'na tarihlendirilmektedir. IX. tabaka Protogeometrik Dönem, VIII. tabaka Geometrik Dönem, VII. tabaka Arkaik Dönem, VI. tabaka Klasik Dönem, V. tabaka Helenistlik Dönem, Helenistlik Dönem sonrası bir süre yerleşimin

görülmeyişi tespit edilmiştir. IV. tabaka Bizans Dönemi, III. tabaka Selçuklu Dönemi, II. tabaka Aydınoğulları Dönemi ve I. tabaka Osmanlı Dönemi'ne ait kalıntılara rastlanmıştır (Konakçı, 2016: 137-140).

Tablo 8: Ayasuluk Tepesi Yerleşim Stratigrafisi (Konakçı, 2016: 138).

AYASULUK TEPESİ	DÖNEM
Ia. Tabaka Ib. Tabaka	Osmanlı Dönemi
II. Tabaka	Aydınoğulları Dönemi
III. Tabaka	Selçuklu Dönemi
IV. Tabaka	Bizans Dönemi
HIATUS	
V. Tabaka	Helenistik Dönem
VI. Tabaka	Klasik Dönem
VII. Tabaka	Arkaik Dönem
VIII. Tabaka	Geometrik Dönem
IX. Tabaka	Protogeometrik Dönem
X. Tabaka	Geç Tunç Çağı
HIATUS	
XIa. Tabaka XIb. Tabaka	Orta Tunç Çağı
HIATUS	
XII. Tabaka	Erken Tunç Çağı II
XIIIa. Tabaka XIIIb. Tabaka	Erken Tunç Çağı I
XIV. Tabaka	Geç Kalkolitik Çağ?

3.1.9.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi

Sur yapısının altında kaymış toprak tabanının altında Orta Tunç Çağı'na tarihlenen kalıntılar açığa çıkarılmıştır. Şiddetli yangın geçiren bu tabakada in-situ çömlek ve yonca ağızlı testiler, yanmış kerpiç parçaları, ahşap ve küllerin arasında bulunmuştur. Yangın dolgunun arasında boşlukların bulunması ve gevşeklikten yola çıkarak yangından sonra buranın kullanılmadığı düşünülmektedir. Ele geçirilen kapların altında sekiye benzer sıvalı mimari kalıntılar açığa çıkarılmıştır. Orta Tunç Çağı başına tarihlenen bu buluntuların açığa çıkarıldığı yanmış kerpiç mimarisinin bir parçası olan ahşap hatıl belirlenmiştir. Ele geçirilen kalıntılar ışığında Ayasuluk Tepesi'nde Orta Tunç Çağı'nın en az iki yapı katına sahip olduğu tespit edilmiştir (Büyükkolancı, 2008 a: 44, 2008 b: 222).

3.1.10. Larisa/Buruncuk

3.1.10.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi

İzmir İli'nin Menemen İlçesi'nde, Aiolis olarak adlandırılan antik bölge içerisinde yer almaktadır. Larissa olarak adlandırılan kent 12 Aiol birliğini oluşturan kentlerden biridir. Buruncuk Köyü'nün sağ tarafında bir kayalık tepenin üzerine kurulmuştur. Kentin Gediz Nehri'nin taşıdığı alüvyonların doldurmasından önce Ege Denizi'ne kıyısı olan bir bölgede yer aldığı bilinmektedir. Yerleşimde ilk çalışmalar 1902 yılında başlatılmıştır. Alman-İsveç arkeologlarının işbirliği ile yürütülen kazıları 1932-1934 yılları arasında Böhlau, Schold ve Miltner'in devam ettirdiği işbirliğiyle çalışmalar tamamlanmıştır. Bugün mimari alanında çalışmalar Saner tarafından yapılmaktadır. (Mater, 2016: 41).

3.1.10.2. Stratigrafisi

Larisa/Buruncuk yerleşiminde Klasik Dönem öncesine ait prehistorik döneme tarihlendirilen buluntular ele geçmiştir. Ele geçen seramik buluntularından yola çıkarak Larisa I ve Larisa II olmak üzere iki ayrı tabakaya ayrılmıştır. En erken tabakası Larisa I Erken Tunç Çağı'na tarihlendirilirken, Larisa II, M. Ö. 2.bin yıla tarihlendirilen seramik buluntuları verdiği belirlenmiştir, Larisa yerleşimi prehistorik dönemlerde daha çok bir köy görünümünde olduğu belirlenmiştir (Boehlau ve Shefold, 1940: 4).

3.1.10.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi

Larisa/Buruncuk yerleşmesinde klasik döneme tarihlendirilen buluntuların yoğunluğu ve daha geniş perspektifte araştırılması nedeni ile prehistorik yerleşime ait çok az sayıda kalıntı açığa çıkarılmıştır. Yerleşmede Orta Tunç Çağı'na tarihlendirilen bir duvar kalıntısı tespit edilmiştir. Bir yapının güneydoğu köşesini oluşturan bu duvar yapısı, toplama taşların bir araya getirilmesiyle oluşturulmuştur. Yapının batı tarafına doğru bir bölme duvarının olduğu belirlenmiştir. Kalıntıların sınırlı bir alanda çalışılmasından dolayı yapı ile ilgili herhangi bir bütünlük ve işlevine yönelik bir sonuca ulaşılamamıştır (Boehlau ve Shefold, 1940: 2-12, Akurgal, 1950: 7).

3.1.11. Ulucak Höyük

3.1.11.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi

Ulucak Höyük; İzmir İli'nin Kemalpaşa İlçesi arasındaki Belkahve eşliğinin hemen doğusundadır. İzmir-Ankara yolunun 15. km' sinde, anayoldan 150 m içeride, Konak İlçesi'ne 25 km uzaklıkta yer almaktadır. 120 x 140 m boyutlarında olan höyüğün 5 m dolgu üzerinde yer aldığı ve ova taban seviyesinin altında kaldığı bilinmektedir. Deniz seviyesinden 220 m yükseklikte yer alan tepe kuzeye doğru hafif alçalmaktadır (Derin ve Öner, 1996: 411, Çilingiroğlu vd., 2012: 158).

Ulucak Höyük ilk olarak 1960 yılında İngiliz Arkeoloji Müzesi arkeologlarından French tarafından tespit edilmiştir. Daha sonra bölgede Meriç tarafından yüzey araştırması yapılmıştır. Höyükte ilk kazı çalışmaları 1995 yılında İzmir Arkeoloji Müzesi yönetiminde, Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Protohistorya ve Ön Asya Arkeolojisi Anabilim Dalı öğretim üyelerinden Çilingiroğlu başkanlığında 2008 yılına kadar yürütülmüştür (Derin ve Öner, 1996: 413). 2009 yılından itibaren Trakya Üniversitesi öğretim üyelerinden Çevik başkanlığında sürdürülmektedir (Çilingiroğlu vd., 2012: 158).

3.1.11.2. Stratigrafisi

Ulucak Höyük'te yapılan kazı ve araştırma çalışmaları sonucunda; Geç Roma-Erken Bizans Dönemi'nden Erken Neolitik Çağ'a kadar inen altı farklı kültür tabakasının varlığı tespit edilmiştir (Çilingiroğlu, vd., 2012: 159).

0.Tabaka olarak adlandırılan tabaka Geç Roma-Erken Bizans Dönemi'ne tarihlendirilmektedir. I. tabaka Orta ve Geç Tunç Çağlarına ait kalıntılar tespit edilmiştir. Döneme özgü olan seramik örnekleri ele geçmiştir. Yüzeye yakın tespit edilmesinden dolayı mimari bir kalıntı tam anlamıyla ele geçmemiştir. II. tabaka Erken Tunç Çağı ile çağdaştır ve kendi içerisinde iki alt evreye ayrılmaktadır. III. tabaka Orta Kalkolitik Çağ'a, IV. tabaka Geç Neolitik/Erken Kalkolitik Çağ'a tarihlendirilmektedir ve kendi içerisinde alt evrelere ayrılmaktadır. V. tabaka Geç Neolitik Dönem'e verilmektedir. Kendi içerisinde alt evrelere sahiptir. VI. tabaka Erken Kalkolitik Çağ'a tarihlendirilmektedir ve bu dönemde kendi içerisinde alt evreler halinde incelenmektedir (Çilingiroğlu, vd., 2012: 160-165).

Tablo 9: Ulucak Höyük Yerleşim Stratigrafisi (Çilingiroğlu, vd., 2012: 157-168).

ULUCAK HÖYÜK	DÖNEM
0. Tabaka	Geç Roma Dönemi-Erken Bizans Dönemi
I. Tabaka	Orta Tunç Çağı-Geç Tunç Çağı
II.a-b Tabaka	Erken Tunç Çağı
III. Tabaka	Orta Kalkolitik Çağ
IVa-IV.k Tabaka	Geç Neolitik Çağ - Erken Kalkolitik Çağ
Va-f. Tabaka	Geç Neolitik Çağ
VI.a-b. Tabaka	Erken Kalkolitik Çağ

3.1.11.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi

Ulucak Höyük'te Orta Tunç Çağı tabakaları, yerleşimim güneydoğusunda çalışmaların yapıldığı P 13 ve R 13 açmalarında rastlanmıştır. P 13 açmasında Orta Tunç Çağı'na tarihlendirilen 3 tabaka açığa çıkarılmıştır. Yüzeye yakın ele geçen kalıntılardan üç duvar ve yarım daire şeklinde platform dönemin en geç evresini temsil etmektedir. Kuzeybatı-güneydoğu doğrultusunda uzanan Duvar-1 kalıntısı 0.75-0.80 m genişliğindedir. Duvar- 15 ise 0.98 m' dir. Tahribat nedeniyle herhangi bir mimari kontekst sağlanmamıştır. Döneme ait buluntuların olduğu ikinci tabakayı Mekan 41 ve

Mekan 44 yapıları temsil etmektedir. Mekan 41; P13 açmasında yer almaktadır. Yamuk formu ve tek bir odadan oluşmaktadır. Mekanın uzun duvarı 4.80 m uzunluğunda, batı duvarı 3 m, doğu duvarı ise 2 m uzunluğundadır. Mekan- 41'in altında açığa çıkarılan fırın tabanları dönemin üçüncü evresini temsil etmektedir. Fırınların üç tanesi Mekan-41'in duvarı altında yer alan 5 adet fırın açığa çıkarılmıştır. Fırın-2; 0.64 x 0.50 m ölçülerindedir ve en alt kısmında altı adet ezme taşı ele geçmiştir. Seramik parçalarıyla oluşturulan taban sıvanmış, üzeri pise dolgu yapılmıştır. Fırın tabanlarıyla ilgili herhangi bir mimari yapı saptanamamıştır. Fırın yapılarının açık bir avlu içerisinde yer aldığı düşünülmektedir. R 13 açmasında mimari kalıntılara ait birkaç taş temel harici yapı kalıntısı ele geçmemiştir (Çevik, 2012: 146).

3.1.11.4. Orta Tunç Çağı Mezarlık Alanı

Ulucak Höyük'te Orta Tunç Çağı'na tarihlendirilen mezarlar, Erken Tunç Çağı mezarlarının üzerine yapılmıştır. 60-70 m²'lik bir alana yayılmaktadır. Orta Tunç Çağı'na ait 21 mezarın; sekiz tanesi pithos (Mezar 13, 14, 25, 26, 27, 28, 29 ve 30), beşi küp mezar (Mezar 17, 18, 19, 23 ve 31), geri kalanı ise (Mezar 15, 31, 16, 20, 21, 22, 24, 32 ve 33) çömlek mezardır. Ölüler üç farklı şekilde gömülmüştür. Küp mezarlara ölüler, hocker pozisyonunda (Mezar 13, 14, 17, 18, 19, 23, 30 ve 32) ya da kremasyon (Mezar 15, 31, 16 ve 33) şekilde konulmuştur. Mezarlarda genellikle tekli gömüler görülmektedir. Ulucak Höyük'te 14 ve 26 nolu mezarlarda çok sayıda gömü yer almaktadır. Mezar 27 de ise iki birey yüzleri birbirine dönük olarak yatırılmıştır. Birden fazla gömü barındıran mezarlarda yapılan çalışmalar sonucunda, ilk gömünün küpün dibine doğru itilerek yeni gömünün yerleştirildiği belirlenmiştir. Bebekler, çocuklar ve yetişkinler aynı nekropolde yer almaktadır. Mezarlarda belirli bir yön birliğini gösterecek kesin bilgilere ulaşılamamıştır. Ulucak Höyük ölü gömme geleneğinde pithoslar, büyük küpler ve çömleklere gömme geleneği Orta Anadolu ile ilişkilendirilmektedir. Ulucak mezarlığında ilk kez kremasyon Orta Tunç Çağı'nda kullanılmıştır. Erken Tunç Çağı'nda Batı Anadolu'da kremasyon geleneğine rastlanmamıştır (Çilingiroğlu, vd., 2004: 56-58).

3.1.12. Yassitepe Höyük

3.1.12.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi

İzmir İli'nin Bornova İlçesi'nde, Ege Üniversitesi Hastanesi'nin güneyinde yer almaktadır. Yassitepe Höyüğü alüvyonlar sayesinde ovadan yüksekliği 1-2 m olarak belirlenmiştir. 200 x 150 m boyutlarında ve denizden 19 m yüksekliğe sahiptir. Höyükte ilk kazı çalışmaları 2010 yılında itibaren Derin başkanlığında yapılmaktadır (Derin, 2015: 203).

3.1.12.2. Stratigrafisi

Yassitepe Höyüğü'nün yüzey araştırmaları ve kazı çalışmaları sonucunda üç ana kültür katına sahip olduğu tespit edilmiştir. Bizans Dönemi, Kalkolitik Çağ'a, Geç Neolitik Çağ tespit edilirken, höyüğün esas yerleşimi Tunç Çağlarında olduğu belirlenmiştir (Derin, 2006: 2). Höyükte en son kültür katı Geç Roma-Erken Bizans Dönemi'ne aittir. Yapılan araştırmada kültür katının çok kalın olmadığı anlaşılmıştır. I. kültür katı; A, B, C olmak üzere üç ayrı dönemde ele alınmaktadır. A; Roma Dönemi, B; Demir Çağı, C; Tunç Çağları olarak ayrılmıştır. Tunç Çağları kendi içerisinde; Geç Tunç Çağı, Orta Tunç Çağı ve Erken Tunç Çağı I a, b, c, d, e, f, g, h olarak ayrılmaktadır (Derin, 2015: 203). Höyükte en büyük seramik formu Orta Tunç Çağı ile çağdaştır. Erken Tunç Çağı'na verilen seramik örnekleri Batı Anadolu'daki yerleşimlerle paralel örneklerdir (Derin, 2006: 3). II. kültür katı Orta Kalkolitik Çağ'a tarihlenir. Ele geçen seramik örnekleri Yeşilova Höyüğü'nün Kalkolitik Çağ seramiğiyle benzerlikten yararlanarak tespit edilmiştir. Yassitepe Höyüğü'nün en erken yerleşimi Geç Neolitik Çağ'a verilmektedir. Ele geçen seramik örnekleri Yeşilova Höyük IV. kat Geç Neolitik Çağ seramikleriyle benzerlik göstermektedir (Derin, 2006: 3).

Tablo 10: Yassitepe Höyüğü Yerleşim Stratigrafisi (Derin, 2006: 1-3, 2015: 204)

YASSITEPE HÖYÜK	DÖNEM
I. Kültür Katı –A	Roma Dönemi
I. Kültür Katı-B	Demir Çağı
I. Kültür Katı-C	Tunç Çağları
C.1. Tabaka	Geç Tunç Çağı
C.2. Tabaka	Orta Tunç Çağı
C.3. Tabaka	Erken Tunç Çağı I a,b,c,d,e,f,g,h
II. Kültür Katı	Orta Kalkolitik Çağ 1-2
III. Kültür Katı	Geç Neolitik Çağ

3.1.12.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi

Orta Tunç Çağı'na ait seramiklerin yoğun olarak ele geçtiği alanda yapılan çalışmalarda döneme ait mimari ve seramik parçaları ele geçmiştir. Taş temel kalıntıları izlendiğinde geniş bir alana yayıldığı düşünülmektedir. 0.50-0.60 m kalınlığında olduğu belirlenen duvarlar, çay taşları ile kuru duvar tekniğinde, tek sıra halinde yapılmıştır. Tek sıra taş temel üzerine kerpiç olarak inşa edilmiştir. Yassitepe Höyüğü'nde açığa çıkarılan kalıntılar yüzeyin hemen çok az altında bulunması ve höyüğün dere yataklarının arasında yer almasından dolayı alüvyon tabakaları nedeniyle zamanla tahrip olduğu düşünülmektedir. Jeoarkeolojik olarak yapılan sondaj çalışmalarında Orta Tunç Çağı'na ait yerleşimin güney alana doğru yayılım gösterdiği tespit edilmiştir. Yassitepe Höyük'te Orta Tunç Çağı'na tarihlendirilen tabakalarda güçlü ve özel yapılara rastlanmaması nedeniyle geniş çaplı bir mimariden söz etmek mümkün değildir. Yapıların daha çok domestik özellikli olduğu yorumu yapılmaktadır. Yerleşimde Erken Tunç Çağı yapılarına göre daha basit ve dağınık bir yerleşim vardır. Dağınık ve basit yapılaşma höyükte dönemin zengin bir kültürün varlığı ile tanımlanamayacağını düşündürmektedir (Derin, 2015: 204-206).

1961 yılında Erim tarafından kazı çalışmaları başlatılmıştır. 1966-1974 yılları arasında Akropol Tepesi olarak bilinen Prehistorik yerleşim yerlerinde kazılar yapılmıştır (Joukowsky, 1986: 173). 1991 yılında. Smith başkanlığında kazı çalışmaları

sürdürülmüş ve günümüzde halen antik Aphrodisias'ta çalışmalar devam etmektedir (Smith, 2017: 263).

3.1.16.2. Stratigrafisi

Aphrodisias antik kentinin güneydoğusunda açığa çıkarılan Pekmez Höyük ve Akropolis yerleşmesinde yapılan çalışmalar sonucunda; Pekmez Höyük'te sekiz yapı katı açığa çıkarılmıştır. I. tabaka; I a ve I b olmak üzere iki alt evrede ele alınır ve Cumhuriyet Dönemi sonrasına aittir. II. tabaka; IIa ve II b olarak Bizans-Roma Dönemi'ne tarihlendirilmektedir. III. tabaka; III a-c olarak üç alt bölümde ele alınır ve Helenistik Dönem buluntuları tespit edilmiştir. IV. tabaka ise beş alt evreye ayrılmaktadır. IV a tabakası çok ince bir tabakaya sahip olmasından dolayı tarihlemeye yönelik herhangi bir buluntuya rastlanmamıştır. IV b-c tabakaları ise Orta Tunç Çağı'na ait buluntular vermektedir. V. tabaka ise V a-b olarak iki alt evrede karşımıza çıksa da tabaka hakkında kesin tarihleme yapılamamıştır. VI a-b tabakaları Erken Tunç Çağı II'ye, VII a-d ve VIII. tabakalar Geç Kalkolitik Çağ'a tarihlendirilmektedir (Joukowsky, 1986: 170-173). Akropolis yerleşmesinde ise M. Ö. 2. bine tarihlendirilen buluntuların verildiği akropolis 5-7-8 açmalarında tespit edilmiştir (Joukowsky, 1986: 375).

Tablo 11: Aphrodisias Yerleşimi Stratigrafisi (Kadish, 1971: 123, Joukowsky, 1986: 160).

PEKMEZ HÖYÜK	AKROPOLİS	DÖNEM
IVb	A-1	Orta Tunç Çağı
	A	
	B'	
	B	
	C'	
IVc	C	
	D	

3.1.16.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi

Pekmezhöyük'te Orta Tunç Çağı'na ait herhangi bir mimari kalıntıya rastlanmamıştır. Ancak çalışmalarda ele geçirilen kül kalıntıları içerisinde ele geçen çömlek parçalarından döneme ilişkin bilgiler tespit edilmiştir. Akropol yerleşiminde

Orta Tunç Çağı'na ait mimari kalıntılar Açma 5 ve 7'den ele geçirilmiştir. Orta Tunç Çağı buluntularının ele geçirildiği açmalardaki kompleksler, taş temel üzerine kerpiç olarak yapılmış duvarlara sahiptir. Açma 5'te açığa çıkarılan ve döneme ilişkin buluntu veren D,C ve B kompleksleri yer almaktadır. Açma 7'de ise B, B', C, C' ve D yapı kompleksleri bulunmaktadır. Döneme tarihlendirilen yapıların mimarisine baktığımızda; ortak duvar kullanımının belirlendiği yapı komplekslerinde duvarların bazıları taş temel üzerine kerpiç olarak devam ederken bazılarında gevşek büyük ve küçük boy taşlardan inşa edildiği görülmektedir. Yapılarda belirli bir mimari bütünlük izlenmemektedir. Akropolis'te alanda hem inşa edilen yapılar hem de yeniden yapılanmalar görülmektedir. Orta Tunç Çağı'na ait tabakalarda ocaklar, çukurlar, yanmış kerpiçler ve bir önceki dönem yapılarının temel olarak kullanılan parçaları yer almaktadır. Çukurlar içerisinde yapılan çalışmalarda çanak çömlek parçaları ve kül analizlerinden yola çıkarak tarihlendirilmesi yapılmıştır. Yapıların birçoğunda geç dönem yapıları tarafından tahribat söz konusudur. Akropolis bölgesi Orta Tunç Çağı'nda aktif olarak kullanılmıştır (Kadish, 1971: 129-132, Joukowsky, 1986: 108-126).

3.1.17. Çine- Tepecik Höyük

3.1.17.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi

Aydın İli'nin 36 km güneyinde, Çine Karakollar Köyü'nün 3 km güneybatısında, Çine Çayı'nın 1 km uzaklığında yer almaktadır. Menderes'in önemli güney kollarından birinin uzandığı ovada yer alan Tepecik Höyük; 40 x 120 m boyutlarında 9 m yüksekliğindedir (Günel, 2005: 20).

Tepecik Höyük, 1995 yılında ilk kez Akdeniz tarafından incelenmiştir. 2001 yılında yüzey araştırmalarına başlanmış üç yıl devam eden incelemeler sonucunda 2004 yılında Günel başkanlığında kazı çalışmaları başlamıştır. Bugün halen çalışmalar Günel başkanlığında devam etmektedir (Günel, 2005: 20).

3.1.17.2. Stratigrafisi

Çine-Tepecik yerleşmesinde yapılan araştırma ve kazı çalışmaları sonucunda beş yapı katı açığa çıkarılmıştır. En erken yerleşim V. tabakada Geç Neolitik Çağ'a aittir. IV. tabaka ise Kalkolitik Çağ'a tarihlendirilirken, III. tabaka Erken Tunç Çağı'na verilmektedir. II. tabaka iki evreli olarak izlenmektedir. II-I. mimari tabaka Geç Tunç

Çağı'na, II-2. mimari tabaka Orta Tunç Çağı'na tarihlendirilmektedir. I. tabaka iki alt mimari tabakada karşımıza çıkmaktadır. I-2. mimari tabaka Demir Çağı-Karia Geometrik Dönem'e, I-1. mimari tabaka Klasik Dönem'e ait kalıntılar ele geçmiştir (Günel, 2008: 130-139).

Tablo 12: Çine-Tepecik Yerleşimi Stratigrafisi (Günel, 2008:130-139).

ÇİNE-TEPECİK	DÖNEM
Tepecik V	Geç Neolitik Çağ
Tepecik IV	Kalkolitik Çağ
Tepecik III	Erken Tunç Çağı
Tepecik II-2	Orta Tunç Çağı
Tepecik II-1	Geç Tunç Çağı
Tepecik I-2	Demir Çağı-Karia Geometrik Dönem
Tepecik I-1	Klasik Dönem

3.1.17.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi

Çine Tepecik Höyük'te yapılan çalışmalar sonucunda Orta Tunç Çağı'na tarihlenen Tepecik II tabakasına ait buluntular, Geç Tunç Çağı'na ait yerleşmenin batı kısmında K/11 ve K/12, güneyinde ise M/12, İ/12 açmasında açığa çıkarılmıştır. İ/12 açmasında yürütülen çalışmalarda duvar uzantılarının oluşturduğu bir mimariye ait kalıntılara rastlanmıştır. Kuzey-güney doğrultusunda yaklaşık olarak 5 m uzunluğu tespit edilen duvar, 0.50-0.30 cm arasında kalınlığa sahiptir. Bu duvarla bağlantılı olan doğu-batı doğrultusunda yer alan duvar yapısı 1. yapı katı mimarisinin altına doğru devam etmektedir. Doğru-batı duvarının kalınlığı 0.90 m kalınlığında ve korunan yüksekliği 0.30-0.50 cm arasında değişmektedir. Kuzey-güney doğrultusunda uzanan duvar ile bağlantılı dere taşlarının kullanıldığı döşeme ve döşemenin üzerinde bir pithos açığa çıkarılmıştır. Bu pithosun kuzeybatısında ikinci bir pithosun yer aldığı belirlenmiştir. İ/12 açmasında mimari ile bağlantılı döşemede açığa çıkarılan pithos ve çevresinde yanmış buğday taneleri buranın depolama amaçlı kullanılan günlük kullanıma hizmet eden yapılanmanın varlığını göstermektedir (Günel, 2009:464-466). Açığa çıkarılan magazin yapısının kuzeybatı-güneydoğu yönünde bir duvarın 2.50 m'lik

uzantısı açığa çıkarılmıştır. Bu duvar güneydoğuda hafif bir yuvarlak oluşturarak diğer açmanın kazılmamış alanına doğru devam etmektedir. Duvar yaklaşık 0.30-0.40 m kalınlığında, çift taş sırasının oluşturduğu, yer yer ise daha iri boyutta taşların kullanıldığı tek sıradan oluşan bir duvar örgü sistemine sahiptir (Günel, 2010: 72-73). K/11 açmasında kuzeybatı-güneydoğu yönünde yaklaşık 65 cm kalınlığında bir duvar yapısı tespit edilmiştir. Yerleşmede Orta Tunç Çağı II-2. mimari tabakaya ait kalıntıların güney uzantısı M/12 açmasına doğru uzanmaktadır. M/12 açmasında yarısı korunmuş bir pithos açığa çıkarılmıştır ve bu pithosun “silo” işlevi gördüğü düşünülmektedir. Pithos ayrıca kırmızı renkte kerpiç bir dolguya oturmaktadır (Günel, 2011: 25). Orta Tunç Çağı II-2. mimari tabakaya ait kalıntılar yer yer düzgün bir uzantıyla takip edilen yangın tahribatının izlerini gösterir. Güneye doğru kalın kül tabakası yayılmaktadır. Külden alınan örneklerin analizi sonucunda Thera volkanik patlamasının Tepecik yerleşimine kadar etkili olduğunu göstermiştir (Günel, 2013: 113, 2014: 290, 2015: 205).

3.1.18. Milet

3.1.18.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi

Aydın İli'nin Söke ilçesinde yer alan yerleşim Büyük menderes deltasının alüvyonları nedeniyle denizden daha iç kesimde kalmıştır. Önemli liman kentleri arasında yer almaktadır. Milet'te kazılar 1899 yılında başlamıştır. Çalışmalar Wiegand tarafından Milet'in ilk geniş kapsamlı araştırması yapılmıştır. İkinci dünya savaşından sonra devam eden çalışmalara uzunca bir ara verilmiştir. Verilen uzun aranın ardından 1989-2012 yılları arasında Grave tarafından kazı çalışmaları devam etmiştir. Günümüzde çalışmalar Berns ve ekibi tarafından yürütülmektedir (Berns, 2014: 311).

3.1.13. Gavurtepe

3.1.13.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi

Manisa İli'nin güneydoğusunda, Alaşehir İlçesi'nin güneybatısında; Gediz Ovası'nın batı yakasında verimli topraklarda yer almaktadır. Kuzey-güney doğrultuda uzanan yerleşim; dik ve sarp yamaçlara sahiptir. 200 x 90 m genişliğinde bir höyüktür ve deniz seviyesinden 282 m yükseklikte yer almaktadır. 1987-1991 yılları arasında

Meriç tarafından çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Höyük Gediz Vadisi üzerinde yapılan çalışmaların ilkinin oluşturması bakımından önemli bir çalışmadır (Meriç, 1989: 157-159).

3.1.13.2. Stratigrafisi

Gavurtepe Höyüğü'nde yapılan kazı çalışmaları sonucunda yüzeyde Helenistlik Dönem'den Erken Tunç Çağı'na kadar uzanan karışık bir malzemedan sonra esas tabakaya inilmiştir. Höyükte en erken tabakalanmanın Kalkolitik Çağ'a kadar indiği belirtilmiştir (Meriç, 1989: 157). Kalkolitik Çağ'dan sonra yerleşimin Erken Tunç Çağı'nda güçlü bir yerleşime sahiplik yaptığı belirlenmiştir (Meriç, 1991: 180). Erken Tunç Çağı'ndan sonra yerleşim M. Ö. 2. binyılda güçlü bir yerleşime ev sahipliği yapmıştır. Orta Tunç Çağı ve Geç Tunç Çağı'na tarihlendirilen yoğun seramik buluntularının yanı sıra M. Ö. 2. binde önemli bir megaron yapısına da ev sahipliği yapmıştır (Meriç, 1991: 228). Yüzey üzerinde tespit edilen Helenistlik Dönem seramiklerinin ışığında höyüğün Helenistlik Dönem'e kadar yerleşim görüldüğü belirlenmiştir (Meriç, 1992: 355).

3.1.13.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi

Gavurtepe höyüğünün M. Ö. 2. bine ait anıtsal nitelikli yapıların varlığı yerleşime önemli bir özellik katmaktadır. Höyüğün güney ucunda kiklopiyen tarzda inşa edilmiş bir sur duvarı açığa çıkarılmıştır. Batı tarafta ise orthostat parçaları ele geçirilmiştir. Taştan iki bloktan güneyde olanı 1.35 cm yüksekliğinde ve 1.40 cm genişliğindedir. İkinci blok ise kuzey tarafta yer alanı 1.40 m yüksekliğinde 1.60 m genişliğindedir. M. Ö. 2. bin ana giriş kapısı da durdukları düşünülmektedir. Gavurtepe'de anıtsal megaron yapısı açığa çıkarılmıştır. Megaronun uzunluğunun 30 m' yi, genişliği ise 12 m' yi bulmaktadır. Megaron yapısının her iki dar duvarında iki küçük ara duvarın olduğu tespit edilmiştir. Kiklopiyen tarzda inşa edilmiş duvarların kalınlığı 2 m' dir. Megaronun iki duvarında duvar boyunca sekiler yer almaktadır. Yapılan çalışmalar sonucunda yapının iç genişliği 8.70 m olarak belirlenmiştir. Megaronun iç kısmında yapılan çalışmalarda M. Ö. 2. bin seramiği yoğun olarak ele geçmiştir (Meriç, 1986: 261, 1989: 180, 1991: 228, 1992: 365).

3.1.14. Hastane Höyük

3.1.14.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi

Manisa İli'nin Akhisar İlçesi'nde, Thyateria antik kentinin yayılım alanı içerisinde yer almaktadır. Höyük üzerine inşa edilen Devlet Hastanesi'nin varlığından dolayı Hastane Höyük olarak adlandırılmaktadır. Sit alanı olarak ilan edilen kısmı göz önüne alındığı höyük; 120 x 110 m ölçülerindedir. Höyüğün daha geniş olduğu tahmin edilmesine karşın hastanenin varlığından dolayı kesin boyutları belirlenememiştir. 1990 yılında ilk çalışmaların Manisa Müzesi tarafından höyüğün batı kısmında yapılmıştır. 2007-2010 yılları arasında ise Akdeniz tarafından yüzey araştırmaları yapılmıştır. 2011 yılından itibaren kazı çalışmalarına başlanmıştır (Akdeniz, 2012: 22).

3.1.14.2. Stratigrafisi

Höyük üzerinde yer alan Devlet Hastanesi'nin varlığı nedeniyle araştırmalar sınırlı bir alanda yapılmıştır. En erken yerleşimi Kalkolitik Çağ'ın son evresinden başladığını düşünülmektedir fakat herhangi bir mimari kalıntıya rastlanılmamıştır. Höyükte Erken Tunç Çağı'nın ilk mimari evresine ait kalıntılar tespit edilmiştir. Orta ve Geç Tunç Çağı'na ait kalıntılar seramik örnekleri şeklinde ele geçmiştir. Helenistik ve Erken Roma Dönemi'nde yerleşim alanı olarak kullanılmaya devam edilmiştir. M. S. 2. ve 3. Yy ' da ise alan mezarlık olarak kullanılmıştır (Akdeniz, 2012: 21-45).

3.1.14.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi

Hastane Höyük'te yapılan çalışmalar sonucunda Orta Tunç Çağı'na tarihlendirilen bol miktarda seramik kalıntıları ele geçmiştir. Çalışmalarda döneme ilişkin herhangi bir mimariye ait kalıntıya rastlanmamıştır (Akdeniz, 2012: 25, Akdeniz ve Erön, 2015: 83, 2016: 407, 2017: 7).

3.1.15. Kaymakçı

3.1.15.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi

Kaymakçı yerleşimi Manisa İli'nin Gölarmara İlçesi'nin sınırlarına yakın bir bölgede yer almaktadır. Kaymakçı yerleşimi 8. 6 hektarlık bir alanı kapsayan, bir kale yerleşimi, aşağı şehir ve mezarlık alanından oluşmaktadır. Yerleşim ilk kez 2001 yılında yapılan yüzey araştırmalarında keşfedilmiştir. Roosevelt ve ekibi bölgede 2006, 2007, 2008, 2009 yıllarında yaptığı çalışmalardan sonra 2011 yılında bölgeyi tekrar araştırmak

üzere yeniden çalışmalara başlamıştır (Roosevelt ve Luke, 2012: 237). Kazı çalışmaları 2014 yılından itibaren Roosevelt ve ekibi tarafından gerçekleştirilmiştir (Roosevelt, vd., 2015: 243).

3.1.15.2. Stratigrafisi

Kaymakçı yerleşimde yüzey araştırmalarından sonra başlanılan kazı çalışmaları sonucunda bugüne kadar gerçekleştirilen araştırmalarda 5 farklı alanda çalışılmıştır. Çalışmalar sonucunda Geç Tunç Çağı'na ait geniş bir yerleşim açığa çıkarılmıştır. Yerleşimde Geç Tunç Çağı; Geç Tunç Çağı I erken evre, Geç Tunç Çağı II geç evre olmak üzere iki alt mimari tabakada karşımıza çıkmaktadır. Orta Tunç Çağı'na verilen bol miktarda seramik örnekleri açığa çıkarılmıştır.(Roosevelt, vd., 2016: 563-586).

3.1.15.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi

Kaymakçı yerleşimi Orta ve Geç Tunç Çağı'na tarihlendirilmektedir. Kaymakçı kazıları ile M. Ö. 2. binyılda Batı Anadolu'nun Ege ve Anadolu'nun diğer bölgeleriyle ilişkiyi yansıtabilecek örneklerin ele geçeceği bir merkez olduğu düşünülmektedir. Geç Tunç Çağı'nda güçlü bir yerleşime sahip olan merkezde, doldurulan alanda ele geçen Orta Tunç Çağı seramik örneklerinin ele geçmesi, Kaymakçı'nın bu dönemde yerleşime sahne olduğunu göstermektedir. Henüz yapılan çalışmalarda döneme ilişkin herhangi bir mimariye rastlanmamıştır (Roosevelt, vd., 2015: 244, 2016: 575).

3.1.16. Aphrodisias

3.1.16.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi

Aphrodisias, Aydın İli, Karacasu İlçesi, Geyre Köyü'nde yer almaktadır. İzmir'e 230 km uzaklıkta ve Büyük Menderes Nehri'nin güneyindeki verimli vadide yer almaktadır. Aphrodisias antik kentinin güneydoğusunda ki Pekmez Höyük; Kuşkalesi ve Akropolis yerleşimleri tarihöncesi dönemlerden itibaren yerleşim görmüştür (Joukowsky, 1986: 19).

3.1.18.2. Stratigrafisi

Milet yerleşiminde son yıllarda yapılan çalışmalar neticesinde en erken yerleşimin Tunç Çağlarından daha önceye gittiği açığa çıkarılmıştır. Yerleşimde en erken Geç Kalkolitik Çağ'da yerleşim görüldüğü tespit edilmesinden sonra yerleşimde stratigrafide yeniden adlandırılmaya gidilmiştir. Bu sistemle birinci yapı dönemi Milet

IV, ikinci yapı dönemi Milet V ve üçüncü yapı dönemi Milet VI olarak yeniden adlandırılmıştır. En erken yerleşim olan Geç Kalkolitik Çağ Milet I. tabakada tespit edilmiştir. II. tabaka ise Erken Tunç Çağı'na tarihlenir. Erken Tunç Çağı'ndan sonra yerleşimin Orta Tunç Çağı'nda da devam ettiği belirlenmiştir. Orta Tunç Çağı Milet III. tabakanın tamamında ve Milet IV. tabakanın da bir kısmında açığa çıkarılmıştır. Milet IV, V. tabakalarda Geç Tunç Çağı'na, Milet VI. tabakada ise Geç Tunç Çağı sonuna verilen kalıntılar açığa çıkarılmıştır (Greaves, 2003: 58-59).

Tablo 13: Milet Yerleşimi Stratigrafisi (Graeves, 2003: 58-59, Berns, 2014: 311).

MİLET	DÖNEM
I. tabaka	Geç Kalkolitik Çağ
II. Tabaka	Erken Tunç Çağı
III. Tabaka	Orta Tunç Çağı
IV. Tabaka	Orta Tunç Çağı-Geç Tunç Çağı
V. Tabaka	Geç Tunç Çağı
VI. Tabaka	Geç Tunç Çağı sonu

3.1.18.3. Orta Tunç Çağı Yerleşmesi

Milet yerleşiminde Orta Tunç Çağı'na verilen Period III, Erken Orta Tunç Çağı'na benzer buluntular verirken, Anadolu açısından bakıldığında ise Milet IVa dönemi, Beycesultan IVa ile benzer örnekleri vermesinden dolayı Geç Orta Tunç Çağı'na tarihlendirilmektedir. Milet'te erken Orta Tunç Çağı'na verilen III. tabakada ele geçen seramik örneklerinin bir kısmı Beycesultan mallarına benzerken, büyük çoğunluğu Minos tipi yerel örneklerini oluşturmaktadır. Buradan hareketle Milet III; Minos Koloni yerleşmesi nitelini yansıtmaktadır. Milet III ait mimari kalıntılar bir bütünlüğü yansıtmamaktadır. Taş yapı olarak adlandırılan bir mekan açığa çıkarılmıştır. Doğu-batı yönünde devam eden duvar bir köşe oluşturarak kuzey-güney yönde devam etmektedir. Duvarların genişliği 0.60-0.70 cm arasında değişmektedir. Duvarların dış yüzeyleri levha taşlarla oluşturulurken iç kısımları küçük moloz taşlar ile doldurulmuştur. Benze duvar tarzı bölgede başka bir yerde bulunamamıştır. Kuzey-güney duvarı 4. 1 m uzunluğunda olduğu düşünülmektedir (Raymond, 2005: 45-46).

Taş yapının güney kesiminde üç adet ocak açığa çıkarılmıştır (Ocak-A, Ocak-B, Ocak-C). Ocak-A yapısı ana kaya üzerine yapılmıştır ve tabanı sıkıştırılmış toprak zemindir. B ve C ocakları birbirine 30 cm uzaklıktaki yanmış kerpiç alanlarda yer almaktadır. B ocağı, C ocağının güneyinde yer almaktadır ve bir sonraki dönem duvarları tarafından tahrip edilmiştir. Dikdörtgene yakın forma benzer ocakların kenarları yuvarlatılmıştır. Kenarları yükseltelen ocaklardan B ocağı, 1.25 x 0.98 cm iken C ocağı, 1.2x0.74 cm olarak belirlenmiştir. Ocakların seramik parçaları döşeli tabana sahip olmadıkları sıkıştırılmış toprak tabanlı oldukları tespit edilmiştir. Milet IV. tabakada ise Anadolu kökenli çanak çömlek örnekleri bulunmadığı, çanak çömlek örneklerinin çoğunluğunun Minos kökenli olduğu belirlenmiştir. Mimari kalıntılara bakıldığında Minos ev tipi mimarisinin örneklerine rastlanmıştır. Milet yerleşimi IV. tabakada koloni yerleşmesinden çıkıp tam anlamıyla bir Minos kenti kimliği taşımaktadır (Raymond, 2005: 48-54).

3.1.19. Beycesultan

3.1.19.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi

Beycesultan Höyüğü; Denizli İli'nin Çivril İlçesi Menteşe Köyü yakınlarında, Çivril-Denizli karayolu üzerinde, ilçe merkezine 5 km uzaklıkta yer almaktadır. Büyük Menderes Nehri'nin yakınında Çivril Ovası'nda bulunmaktadır. Çivril Ovası; doğu da Akdağ, kuzeydoğuda Ortadağ, kuzeyde Burgazdağı, güneyde Işık Gölü ve Büyük Menderes nehirleriyle sınırlandırılmaktadır. Höyük doğu-batı yönünde yaklaşık 800 m çapında, ova seviyesinden yüksekliği 25 m' dir. Deniz seviyesinden yüksekliği 810-850 m arasında değişmektedir. Yerleşim Batı Anadolu'nun kıyı kesimi yanı sıra Anadolu'nun orta ve güneyine açılan bölgeleri birbirine bağlayan güzergah üzerinde stratejik bir konumdadır (Lloyd ve Mellaart, 1962: 7-8, Abay, 2012: 40).

Yukarı Menderes Havzası'nda tarihöncesi devirleri kapsayan ilk araştırma James Mellaart tarafından 1954 yılında yapılmıştır. 1954-1959 yılları arasında altı sezonu kapsayan çalışmalar Lloyd başkanlığında Mellaart'ın katılımıyla başlatılmıştır (Lloyd ve Mellaart, 1962: 9-13). 2007 yılında T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü izniyle kırk sekiz yıl aradan sonra, Abay başkanlığında bir ekip tarafından çalışmalar devam etmektedir (Dedeoğlu ve Abay, 2014: 1)

3.1.19.2. Stratigrafisi

Beycesultan yerleşmesinde yapılan ilk dönem kazılarında yerleşim üzerindeki çalışmalar sonucunda SX açmasında ilk yerleşimin Geç Kalkolitik Çağ'da başladığı ve toplamda 40 kültür tabakası açığa çıkarılmıştır (Llyod ve Mellaart, 1962: 104-115).

XL-XX. tabakalar Geç Kalkolitik Çağ'a aittir ve 21 kültür tabakasına sahiptir. XIX-XVII. tabakalar Erken Tunç Çağı I'e tarihlendirilmektedir ve Geç Kalkolitik Çağ yerleşimiyle arasında herhangi bir boşluk tespit edilmemiştir. Tabakada yerleşim bir yangın ile sona ermiştir. Erken Tunç Çağı II'ye tarihlenen XVI-XIII. tabakalarda hem mimari hem de seramik anlayışında yenilikler görülmektedir. Erken Tunç Çağı II dönemi yangınla sona ermektedir. Yerleşim Erken Tunç Çağı III döneminde tekrar kurulmuştur. XII-VI. tabakalar arasına tarihlendirilen Erken Tunç Çağı III yerleşiminde, çömlekçi çarkının kullanımı, mimaride yenileşme saptanmıştır. Beycesultan'da V-IV. tabakalar Orta Tunç Çağı'na, III-I. tabakalar ise Geç Tunç Çağı'na verilmektedir. Orta Tunç Çağı tabakalarını detaylı bir şekilde aşağıda değinilecektir (Abay, 2012: 41-45).

Tablo 14: Beycesultan İlk Dönem Kazıları Yerleşim Stratigrafisi (Llyod ve Mellaart, 1962: 104-115, Abay, 2012: 41-45).

BEYCESULTAN	DÖNEM
XL-XX. Tabaka	Geç Kalkolitik Çağ
XIX-XVII. Tabaka	Erken Tunç Çağı I
XVI-XIII. Tabaka	Erken Tunç Çağı II
YANGIN	
XII-VI. Tabaka	Erken Tunç Çağı III
V-IV. Tabaka	Orta Tunç Çağı
III-I. Tabaka	Geç Tunç Çağı

Beycesultan yerleşmesinde yeni dönem kazıları olarak adlandırılan kazı çalışmalarında ise çalışılan N27, M27 alanda yeni tabakalaşmaya yönelik bulgular elde edilmiştir. Yapılan çalışmalar ışığında 1. tabaka üç alt evreli olarak Selçuklu Beylikler Dönemi'ne aittir. 2. tabaka 2a2 ve 2a1 olarak ve 2b olarak üç evrede Bizans Dönemi'ni

temsil etmektedir. 3. tabaka Demir Çağı'na tarihlendirilirken, Geç Tunç Çağı erken ve geç evre olmak üzere iki safhada ele alınmaktadır. Geç Tunç Çağı (geç evresi) 4a-4b tabakasına verilirken Geç Tunç Çağı (erken evre) 5a2-5a1, 5b, 6. tabakalara verilmektedir. Orta Tunç Çağı 7-8-9 ve 10. tabakaları temsil etmektedir (Abay, vd., 2017: 507-520). Orta Tunç tabakaları detaylı bir şekilde aşağıda ele alınacaktır.

Tablo 15: Beycesultan Yeni Dönem Kazıları Yerleşim Stratigrafisi (Abay, 2012: 39-62, 2017: 507-520).

BEYCESULTAN	DÖNEM
1a-1b-1c. Tabakaları	Selçuklu Beylikler Dönemi
2a2-2a1-2b. Tabakaları	Bizans Dönemi
3. Tabaka	Demir Çağı
4a-4b. Tabaka	Geç Tunç Çağı (geç evre)
5a2-5a1-5b. Tabaka	Geç Tunç Çağı (erken evre)
6. Tabaka	Geç Tunç Çağı (erken evre)
7. Tabaka	Orta Tunç Çağı
8. Tabaka	Orta Tunç Çağı
9. Tabaka	Orta Tunç Çağı
10. Tabaka	Orta Tunç Çağı

3.1.19.3. Orta Tunç Çağı Yerleşmesi

Beycesultan Höyüğü'nün V. tabakasının doğu konisinde; “Yanık Saray (Burnt Place)” olarak adlandırılan kamu yapısı ortaya çıkarılmıştır. Yanık Saray yapısı bir yönü ile Girit mimarisi ile benzer özellikler taşıırken diğer yönü ile Hitit mimarlığı ile ilgili benzerlikler taşımaktadır. Yapı Beycesultan yerleşiminin bir yandan Ege diğer bir yandan Anadolu ile ilişkileri yansıtmaları bakımından önemlidir. Acemhöyük ve Kültepe ile benzer duvar tekniği ile inşa edilmiştir. Taş temel üzerine kerpiç olarak yükselen duvarlar yatay ve dikey ahşap hatıllar ile desteklenmiştir. Yapı; dörtgen odalar, portikolu büyük avlular ve misafir odalarından oluşmaktadır. Yanık Saray'ın taban döşemeleri altında sarayın tamamında var olduğu görülen “hava kanalları” yer almaktadır. Çalışmalar sırasında bulunan taban kalıntıları yapının iki katlı olduğunu

ortaya koymaktadır. Yapının üç girişi olduğu belirlenmiştir. Saray kompleksi kanat olarak tanımlanan üç grupta ele alınmıştır (Llyod ve Mellaart, 1965: 4-7, Naumann, 1985: 400, Abay, 2012: 45).

Güneydoğu Kanadı: kalıntılardan yola çıkarak yangından sonra bir daha kullanılmadığı düşünülmektedir. Bu kısım sarayın depo odalarının yer aldığı idari kısım olduğu düşünülmektedir. İki-üç ana girişe sahiptir. Güney kısmında yer alan giriş avluya açılmasından dolayı hizmet girişi olarak tanımlanmıştır. Yapılardaki duvarların ortalama kalınlıkları 80-90 cm arasındadır ve duvarlar kirişlerle desteklenmiştir. Duvarların korunan kısımlarında kerpiç tuğlaların birer m arayla yerleştirildiği ve 1.50 m yükseklikteki ahşap hatıllarla desteklendiği görülmüştür. Güneydoğu kanadında; Oda-16a, 16, 10, 19, 14, 4, 9, 2, Avlu-1, 12, 13, 17, 20 numaralı yapılar yer almaktadır. Oda-16a; küçük bir ön oda olarak Oda-16'ya geçişi sağlamaktadır. Oda- 16; “Lustral Chamber (Özel Arınma Odası)” olarak adlandırılmaktadır. Odanın zemini kil ile kaplıdır. Doğu kapısının iç kısmında normal zemin seviyesinin 25 cm altında, üç tarafı kapalı dışarıya doğru uzanan 3.00 x 2.75 m ölçülerinde bir alan yer almaktadır. Oda-16'dan Oda-10 ve Oda-19'a geçişi sağlayan kapı yapıları mevcuttur. Oda-10; önemli bir resepsiyon odası karakterine sahiptir. Odanın duvarları beyaz sıvalı ile kaplı ve kırmızı renkte bir boya ile kaplanmıştır. Ancak herhangi bir figüratif resmin varlığına ilişkin kanıtlar ele geçmemiştir. Oda-10'nun güney kısmından bir kapı ile Oda-15'e geçiş sağlanmaktadır. Oda-16'nın batı duvarındaki kapıdan üç kısımdan oluşan Oda-19, 14 ve Oda-4'e geçilmektedir. Odalar içerisinde ele geçen farklı boyutlardaki depolama kaplarından yola çıkarak bu odalar hizmet ve depolama amaçlı kullanıldığı belirlenmiştir. 4 nolu depolama alanının kuzeybatı köşesinden Oda-9'a geçiş sağlanmaktadır. Odanın batı tarafında merdiven kalıntıları açığa çıkarılmıştır ve odanın orta kısmında yükseltilmiş oval bir delik tespit edilmiştir. Oval delik 2.00 x 1.50 m genişliğinde ve 1 m derinliğine sahiptir. Oda-9'un güney kısmından Oda-2'ye geçiş ahşap küçük merdivenlerle sağlanmıştır. Güneydoğu kanadında yer alan Avlu-1'in üstünün açık olduğu belirlenmiştir ve yapının içerisinde 2 dairesel, 1.50 x 2.00 m ölçülerinde sarnıçlar açığa çıkarılmıştır. Avlunun kuzey ucunda karmaşık yapılar Oda-12, 7 ve 13 numaralı yapılar yer almaktadır. Batı tarafı avluya açık olan Oda-20 yapısı “Boyalı Salon” olarak ta adlandırılmaktadır. Doğu ve güney duvarı iyi korunmuştur ve hava kanalları izlenebilmektedir. Simetrik olarak doğuya doğru yerleştirilmiş iki kapı

yapısı vardır. İkinci kapı girişi Oda-18'e bağlanmaktadır. Oda 9 x 11 m ölçülerindedir. Odanın duvarlarında; beyaz sıva üzerinde renkli (Kırmızı, sarı ve beyaz) boyaların kullanıldığı belirlenmiştir (Llyod ve Mellaart, 1965: 7-17).

Doğu Kanadı; Faaliyetlerin çoğunluğunun doğu kanadındaki yapılarda gerçekleştirildiği düşünülmektedir. Yapının en az korunan kısmıdır. Doğu kanadında, Oda-23, 48, 49, 46, 45, 22, 21, 18, 17 yapıları yer almaktadır. Minos Sarayları'ndaki benzerlikten yola çıkarak sarayın üst katına geçişin sağlandığı ana merdiven odasının olduğu Oda-23 yapısıdır. Kanadın en önemli odasıdır. 46 numaralı oda yapısı bir avlu yapısını işaret ederken, 45 numaralı odaya geçişi sağlamaktadır. 45 numaralı oda kabul odası olarak kabul edilmektedir. Oda-21 ve 22 yapısı arasındaki geçişte merdiven basamaklı bir geçişin varlığı tespit edilmiştir. Güney girişi ve doğu girişi arasında ise sarayın yönetim bölümü, mutfak, ambarlar bulunmaktadır. 48 ve 49 nolu odaların ana avluya bakan kısımlarının üst kısmı açık bırakılmıştır. 49 numaralı mekanın tabanı taş döşenmiştir. Doğu kanadı yoğun bir tahribe maruz kaldığı için mekanların işlevleri hakkında çok fazla yorum yapılamamıştır (Llyod ve Mellaart, 1965:17-20).

Batı Kanadı; Sarayın ana avlusunun batısında kalan kısımdır. En iyi korunan yapıların açığa çıkarıldığı kanattır. Üst katın varlığının gösteren enkaz kalıntıları ve sağlam temel yapısı batı kanadındaki yapılarda belirlenmiştir. Batı kanada giriş batıda yer alan girişten sağlanmaktadır. Batı kanadında; Oda-32, 28, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 41, 44 yapıları yer almaktadır. Oda-31 yapısı batı girişteki antre odasının işlevlerine sahiptir. Oda 9 x 7 m ölçülerindedir. Güney tarafında sıvalı bir pervaz ve taş eşikleriyle giriş yer almaktadır. Bu kapı girişinden Oda- 34'e geçiş sağlanmaktadır. Doğu tarafındaki 4.75 m açıklıkla Oda-32'ye geçilir. Oda-32, 4.50 m boyutlarında kare görünüme sahiptir. Oda-28 yapısı "Büyük Salon" olarak adlandırılmaktadır. Taban zemini 1.35 m' ye kadar yükseltilmiştir. Güney duvarının doğu ucunda 2.50 m genişliğinde kapı aralığı ile Oda-29'a geçilmektedir. 34 nolu odanın kapı yapısı karbonlaşmış halde ele geçmiştir. 5 cm kalınlığında, 1.05-1.40 m yüksekliğinde olduğu belirlenmiştir. Oda-34'ten 35 ve 33 nolu odalara geçiş sağlanmaktadır. Binanın kuzeybatı köşe tarafında yer alan 40, 41, 42, 43 ve 44 numaralı mekanlar yoğun tahribat nedeni ile işlevleri belirlenememiştir (Llyod ve Mellaart, 1965: 20-26).

Batı Tepedeki Yapılar: Batı tepede açığa çıkarılan yapılar ilk kez 1955 yılı kazı sezonunda “A” alanında ortaya çıkarılmıştır. Bu alanda büyük bir yapı kompleksi açığa çıkarılmıştır. Binanın içerisi duvarlarla bölümlere ayrılmıştır. Yapının duvarları sarayın duvar tekniğinden farklı olarak dikey hatlılar kullanılmamıştır. Çalışmalar sırasında kalıntılardan yola çıkarak binanın onarım geçirerek iki kullanım dönemi geçirdiği belirlenmiştir. 1955 yılı çalışmalarında açığa çıkarılan Oda-1 yapısının korunan duvar yüksekliği 40-60 cm kalınlığında ve 30 cm yüksekliğindedir. Oda-3’te ise yapının ikincil bir kullanım aşaması geçirdiğini gösteren kalıntılara rastlanmıştır. Oda-1 den geçilen Oda-8 güneydoğudan 1 m duvar ile sınırlandırılmıştır işlevine yönelik herhangi bir sonuca ulaşılamamıştır. Bu büyük yapısal kompleksi çevreleyen bir koruma duvarının varlığı açığa çıkarılmıştır. Bu koruma duvarı 7 m genişliğinde bir çevreye yayılmıştır. Korunan genişliği 1.30 m' dir ve 2 m aralıklar ile girişlerle desteklenmiştir. Bu yapı içerisinde ocak ve çanak çömlek kalıntısına rastlanılmamasından yola çıkarak yapı kamusal yapı olarak nitelendirilmiştir. Yapının odaları büyük ve planlanarak inşa edilmiştir. Tüm kamusal yapı kompleksini çevreleyen koruma duvarının olduğu düşünülmektedir (Llyod ve Mellaart, 1965: 27).

R Alanındaki Dinsel Binalar: R alanında iki tane dinsel yapı açığa çıkarılmıştır. Batı kısımda yer alan ve daha küçük olan dinsel yapı; Erken Tunç Çağı’nda megaron yapısıyla ve tapınak yapılarıyla benzer özellikleri göstermektedir. 7 x 4 m ölçülerinde, dikdörtgen bir salon, geniş bir caddeye ve açık alana bakan sığ bir portikodan oluşur. İç mekan ise göze çarpan özellik 33 cm yüksekliğinde kaidedir. Kaidenin üzerinde, çevresinde çömlek ve kült malzemeleri gruplandırılmıştır. Erken Tunç Çağı’ndan bilinen “kan-sunakları” ile benzerlik göstermektedir. Ana sunak ile batı duvarı arasında bir çeşit ışık perdesi olduğu düşünülen çapraz dar bir giriş bulunmuştur. İki tapınak arasındaki boşluk iki büyük oda ile sağlanmıştır. Büyük tapınağa bakıldığında ise; 22x6.50 m ölçülerinde, uzun dikdörtgen bir yapıdır. Dış duvarları 80 cm, kuzey tarafında ise 1 m kalınlığı bulmaktadır. Duvarların korunan yüksekliği 1.50 m' dir. Yapı ante duvarlarıyla bölümlere ayrılmıştır. Büyük tapınak 5 odadan oluşmaktadır. Oda-4 en küçük odadır ve doğu duvarında “kan-sunağı” bulunmaktadır. Oda-5’ten doğuya doğru geçildiğinde büyük bir ön oda girilmektedir. Kuzeydoğu ve güneydoğu köşelerinde çok sayıda çanak-çömlek parçaları bulunmuştur. Oda-6’nın doğu duvarındaki geçitle Oda-7’ye geçilmektedir. Oda-8’in güneydoğu köşesinde “kan-sunağı” ele geçmiştir. Odanın

merkezinde ise kül ile doldurulmuş üç taraflı kil ocak bulunmaktadır. Batı tapınağı planı bir insan konutunun zamansal gelişimini yansıtmaktadır. Ana eksen üzerinde portikoya bakan ahşap direkli ya da kaideli mimari, Girit'in en eski dinsel kültürü ile paraleldir. Büyük tapınak mimari açıdan daha önceki dönemlerde görülmemiş özelliklere sahiptir. Her iki ucunda da bulunan odalara ayrı girişler yer almaktadır ve her ikisinde de adak ritüeli yapılmaktadır. Geriye kalan 3 odanın ikisi kural alanının ön odalarını oluşturmaktadır. Üst katın olduğuna dair herhangi bir kanıt ulaşılamamıştır. Bbu binaların kentin yerleşimine yakın olduğu bu yüzden kuzey duvarının daha kalın yapıldığı düşünülmektedir (Llyod ve Mellaart, 1965: 39-46).

Son Dönem Kazıları

2007 yılında tekrar başlanılan kazı çalışmalarında Orta Tunç Çağı'na tarihlendirilen tabakalar 7-8-9-10 olarak belirlenmiştir. İlk defa 2012 yılında yapılan kazılarda belirlenmiştir. Orta Tunç Çağı kalıntıları 7. tabakada, 1, 2 ve 3 nolu mekanlar tespit edilmiştir. 7. tabaka, Llyod ve Mellaart'ın IVa-b olarak isimlendirdiği tabaka ile çağdaş olduğu düşünülmektedir (Llyod ve Mellaart, 1965:49). Mekanlarda ortak duvarların kullanıldığı iki evreli olan yapılardan 1 nolu mekanda tabanı seramik döşeli bir fırın yapısı açığa çıkarılmıştır. 1 nolu mekanın kuzeydoğu duvarı, kuzeydoğu-güneybatı uzantılı başka bir duvar ile birleşerek 2 nolu mekanı oluşturmaktadır. 1 numaralı mekanın yalnızca güney ve batı duvarının bir bölümü açığa çıkarılmıştır. Güney duvarının açığa çıkarılan uzunluğu 3 m iken, batı duvarının uzunluğu 1.40 cm olarak belirlenmiştir. Duvar kalınlıkları ise ortalama olarak 45 cm ölçülerindedir. Mekanın güneydoğu köşesinde ocak kalıntısı açığa çıkarılmıştır. Güney duvarının doğusunda en az iki bölmeli ve dikdörtgen formlu kerpiçten bir silo bulunmaktadır. Silo 46x40 cm ölçülerindedir. 7. tabakaya ait yanık sıvalı taban batıdan doğuya eğimli bir açı ile yayılmaktadır. 2 nolu mekanın tabanında sıkıştırılmış kilden bir taban üzerine taş döşeme ve bu döşemenin üzerinde sıvayla 3 katman tespit edilmiştir (Abay ve Dedeoğlu, 2013: 390). 8. tabakaya ait kalıntılar ilk kez 2015 yılında açığa çıkarılmıştır. Lloyd ve Mellaart dönemi kazılarında IVc olarak adlandırılan tabakayla çağdaş olduğu düşünülmektedir (Llyod ve Mellaart, 1965: 49). 1, 2, 3, 4 ve 5 nolu mekanlar açığa çıkarılmıştır. İlk olarak ortaya çıkarılan 1 ve 2 numaralı mekanlardan; 1 numaralı mekan kuzey-güney yönlü 3.60 m uzunluğunda 50 cm kalınlığında taş temeldir. 1 numaralı

mekanın batısında 2 numaralı mekan yer almaktadır. 2 numaralı mekanın taş temelleri 1.50 m olup, doğu duvarı 1 nolu mekanın batı duvarını oluşturmaktadır. 3 ve 4 numaralı mekanların ise güney ve doğu-batı duvarları ortak olarak kullanılmıştır. Çift sıra kerpiçten örülen duvarların kalınlığı 66 cm kalınlığındadır. 4 nolu mekanın doğusunda bulunann yoğun kül kalıntıları ocağın varlığına işaret etmektedir. 5 nolu 1.85 cm uzunluğunda, 50 cm kalınlığındadır. 5 ve 1 numaralı mekanın batısında, iki mekan arası geçişi sağlayan 80 cm kapı aralığı yer almaktadır. Üç mimari plan göz önüne alındığında 1 nolu mekanın 5 nolu mekanın avlusu olduğu düşünülmektedir (Abay, vd., 2015: 275). 9. tabakada ise; 4 numaralı mekanın 3 numaralı mekanın kalıntılarının üzerine yapıldığı anlaşılmaktadır. Kuzeybatı güneydoğu doğrutusunda uzanan taş temeller 5 numaralı mekanı oluşturur. 10. tabaka ait 3 numaralı mekanın batıya doğru uzanan sıvalı yanık tabanı açığa çıkarılmıştır. 2.40 x 3x40 cm ölçülerindeki mekanın sonunu sınırlandıran bir platform tespit edilmiştir. Kerpiçten yapılmış bu mimari unsurun doğuya doğru köşe yapan bölümünde 50 cm' lik alanda tahıl öbeklerine rastlanmıştır. Tahıllarla beraber sal parçaları bulunmuştur. Tahılların bir sepet içinde olduğu düşünülmektedir ve tahılların yakınında yanmış halde bulunan kumaş parçaları bu görüşü desteklemektedir. Kumaş parçalarının yanında ise disk biçimli ağırlıklar ele geçmiştir. 3 nolu mekan 6 x 7.20 cm ölçülerindedir (Abay, vd., 2017: 513).

3.1.20. Yanarlar Mezarlığı

3.1.20.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi

Yanalar Mezarlığı, Afyon İli'nin 30 km kuzeydoğusunda yer alan Seydiler Köyü'nün yakınlarında yer almaktadır. Kişiye özel bir mülk olan "Küpyer" olarak adlandırılan bir tarladadır. Tarlanın sürülmesi sırasında ortaya çıkan küpler sonucunda bölgede araştırmalarda bulunan D. Mermerci tarafından incelenmesi sonucunda kazı yapılmasına karar verilmiştir. 1975-1977 yılları arasında Emre tarafından kazı çalışmaları yürütülmüştür (Emre, 1978: 1-3).

3.1.20.2. Stratigrafisi

Yanarlar Mezarlık alanında yapılan çalışmalar sonucunda 41 adet mezarlık açığa çıkarılmıştır. Mezarlardan 11 tanesi çok az korunurken, 4 tanesi tamamen tahribe uğramış, 21 tanesi ise in-situ olarak ele geçmiştir (Emre, 1978: 15). Açığa çıkarılan mezarların M. Ö. 2. bin yılın ilk yarısına tarihlendirilmiştir (Emre, 1978: 15).

3.1.20.3. Orta Tunç Çağı Mezarlığı

Yanarlar'da yapılan çalışmalarda açığa çıkarılan mezarların hepsi küp mezarlardır. Arazide açılan 1. 5-2 m genişlikteki çukurların arazinin eğimi de dikkate alınarak küplere uygun bir biçimde açıldığı belirlenmiştir. Çukurlara küpler ağızları yukarıya bakacak şekilde yerleştirilmiştir. Küplerin ağızlarını kapatmak için kapak taşları kullanılmıştır. K. Emre'ye göre mezarlıkta küpler bir plan dahilinde yerleştirilmiştir; çünkü hiç bir mezar küpü birbirini kesmemekte ve yüzeysel işaretlere sahip olduğunu belirtmektedir (Emre, 1978: 16). Yanarlar küp mezarları üç ana gruba ayrılmıştır. Birinci grup diplerinin, gövdeye oranla çok ufak ve düz olanlarıdır. Dipleri gövdeye içbükey bir hat yaparak bağlanırlar. Kendi içerisinde alt gruplara ayrılır (Ia, Ib, Ic, Id, Ie, If). İkinci grup, yumurta biçiminde bir gövdeye sahiptir. Üçüncü grup, dört dik kulpu olan iri vazo şeklindedir. Yanarlarda bireylerde ceset halinde gömüldükleri saptanmıştır (Emre, 1978: 16-25-33). İyi şekilde korunan 5 küp mezardan elde edilen verilere göre; cesetler ayaklar dibe, baş ağız kenarına gelecek şekilde hocker²¹ tarzda yatırılmıştır. Mezarların içerisinde ölü hediyeleri de ele geçmiştir (Emre, 1978: 16).

3.1.21. Kusura

3.1.21.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi

Afyonkarahisar İli'nin 55 km güneybatısında; Sandıklı İlçesi'nin 12 km güneyindeki Kusura Köyü'nde yer almaktadır. Höyük 14 m yüksekliğinde, 400 m çapındadır. Sandıklı Ovası'nın doğusundadır. Kusura; 1935-1937 yılları arasında Lamb başkanlığında bir ekip ile kazılmıştır (Lamb, 1936: 2).

3.1.21.2. Stratigrafisi

Kusura'da yapılan çalışmalar sonucunda üç kültür tabakası tespit edilmiştir. Bu kültür tabakaların A, B ve C olmak üzere adlandırılmıştır. Yerleşimde Kalkolitik Çağ'dan Demir Çağı'na kadar iskan görmüştür. Kültür katlarından A tabakası Kalkolitik Çağ'a, B. tabakası Erken Tunç Çağı'na ve C. tabakası Orta Tunç Çağı'na tarihlendirilmektedir (Lamb, 1936: 2).

²¹ Hocker; ölen kişinin mezarı kasılmış, büzüşmüş ya da bir başka ifade ile anne karnındaki pozisyona getirilerek yerleştirilir (Uhri, 2006: 275).

Tablo 16: Kusura Yerleşimi Stratigrafisi (Lamb, 1936: 2-3).

KUSURA	DÖNEM
A	Kalkolitik Çağ/Erken Tunç Çağı I
B	Erken Tunç Çağı (I/II/III)
B-C GEÇİŞ	Erken Tunç Çağı'ndan Orta Tunç Çağı'na Geçiş
C	Orta Tunç Çağı

3.1.21.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi

Kusura yerleşiminde, Alan I, III-VIII'de yapılan çalışmalar sonucunda elde edilen buluntular Orta Tunç Çağı'na (C evresi) tarihlendirilmektedir. Alan I'de birbirine paralel duvarlar açığa çıkarılmıştır. Duvarların uzunluğu 1.10 cm ve 0.80 cm arasında değişmektedir ve büyük boyutlu taşların bir araya getirilmesiyle oluşturulmuştur. Alan III,VI-VII'de yerleşimin bir köy-kasaba görünümünde olduğu belirlenmiştir. Buluntuların çoğu taştır ve taban, kapı girişleri göz önüne alındığında da duvarlarında taştan yapıldığı düşünülmektedir. Taş ev duvarlarının korunan yüksekliği 0.90 cm' dir. Bazı duvarların üst kısımları kerpiç olarak devam etmektedir. Yapıların temellerinden anlaşıldığı üzere yapılar üç mimari evre geçirmiştir. Evlerin ya da yapıların bir bütün olarak korunamamasından dolayı mimari evreler hakkında kesin bir yorum yapılamamaktadır. Duvarların iç yüzeyleri beyaz sıvalıdır ve kapı söveleri de taştan yapılmıştır. Alan VI' da açığa çıkarılan VI numaralı odanın batı duvarı kerpiçten inşa edilmiştir. Odanın güneybatı duvarı açığa çıkarılamamıştır. VI numaralı odanın merkezinde tapınak olarak yorumlanmasını sağlayan bir oluşum bulunmaktadır. Arkada pişmiş topraktan yapılmış 0.47 cm yüksekliğinde iki kerpiç platform açığa çıkarılmıştır. Platformun ön ve yan yüzeyleri daire şeklinde damgalar yer almaktadır. Platformun arka kısmında kerpiçten yapılmış beyaz sıvalı sunak yapısı bulunmaktadır. Platformun hemen önünde yonca ağızlı testi, çanak çömlek parçaları ve bir öküz kafatası ele geçmiştir. VII1 ve VII2 odalarında pişmiş toprak platformlar odalardan daha ileride bulunmuştur. VII3 nolu oda, Batı Anadolu tipine benzer uzun ve dar olarak inşa edilmiştir. Uzun duvarlarda, kuzeybatı duvarında bir tane, güneydoğu duvarında ise iki tane olmak üzere üç girişe sahiptir. Duvarlar beyaz sıva ile sıvanmıştır. VII 4 nolu oda

içerisinde bir çukur tespit edilmiştir. Merkezde bir ocak olduğu düşünülse de kül kalıntılarına rastlanılmamasından dolayı bir havza olabileceği düşünülmektedir. Alan III'te küçük duvarlara sahip yapılar açığa çıkarılmıştır. Odalardan birinde kül dolu çukur bulunmuştur. Bu alanda daha önceki mimari evreye ait olduğu düşünülen büyük bir avlu ve salonların olduğu belirlenmiştir. Batı ve güneybatıdaki duvarlar daha sonraki evrede inşa edilmiştir. Avluda 5 tane çömlek açığa çıkarılmıştır ve bir tanesinin içerisinde kemikler ele geçmiştir (Lamb, 1936: 12-14, 1937: 11-12).

3.1.22. Dede Mezarı

3.1.22.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi

Afyon İli'nin Yukarı Çaybelen Köyü'nün batısında, Havuzbaşı Deresi'nin doğusunda yer almaktadır. Yerleşme kuzeybatı-güneydoğu istikametinde uzanmaktadır ve 160 x 110 m ölçülerindedir. Yüksekliği ise 21 m olarak ölçülmüştür. Eğimli bir arazi üzerine konumlanmıştır. Dede Mezarı nekropol alanında ilk çalışmalar 2005 yılında yapılmıştır. 2005 yılından bu yana çalışmalar Afyonkarahisar Müzesi adına Koçak tarafından sürdürülmektedir (Üyümez, vd., 2007: 815).

3.1.22.2. Stratigrafisi

Dede Mezarı Nekropol alanında bugüne kadar dört alanda çalışılmıştır ve yapılan çalışmalar sonucunda nekropol Orta Tunç Çağı'na tarihlendirilmiştir. Basit toprak mezar, küp mezar ve taş sanduka mezarların açığa çıkarıldığı mezarlık alanında mezar hediyeleri ve buluntular aynı döneme ait diğer çevre mezarlıklarıyla benzerlik yansıtmaktadır (Üyümez, vd., 2007: 834).

3.1.22.3. Orta Tunç Çağı Mezarlığı

2005 yılında Dede Mezarı Nekropolü'nde dört alanda çalışmalara başlanılmıştır. A açmasında iki küp mezar, iki de sandık mezar açığa çıkarılmıştır. A1 sandık mezarı alanın kuzeydoğu köşesinde yer almaktadır. Kuzeybatı-güneybatı yönünde uzanan mezar, yüzeye yakın konumdadır ve yoğun tahribata uğramıştır. A1 mezarı A3 sandık mezarına T biçiminde bitişiktir. Mezarın kısa kenarları küçük blok taşlarla oluşturulmuştur. A2 küp mezarı açmanın güneydoğu köşesinde yer almaktadır. Doğubatı yönünde yerleştirilen mezar, yüzeye yakınlığı nedeniyle yoğun tahribata maruz kalmıştır. Mezar küpü yaklaşık 47. 5 cm yüksekliğinde, ağız çapı 30. 5 cm, dip kısmının

genişliği ise 7 cm olarak belirlenmiştir. Ağız kısmının altında oyuk bezeme tespit edilmiştir. A3 sandık mezarı ise, güneybatı-kuzeydoğu yönünde yatırılmıştır ve kareye yakın dikdörtgen biçimindedir. A3 sandık mezarı A1 mezarına göre daha büyük olarak yapılmıştır. A4 kp mezarı kuzeybatı-güneydoğu yönünde yer almaktadır. 250x200 cm’lik oval bir alanın içerisine yerleştirilmiştir. Kaçak kazılar sonucunda çok büyük tahribata uğramıştır. B açmasında açığa ıkarılan B1 kp mezarı, ağız, karın ve dip kısmı taşlarla desteklenmiştir. Mezar küpü 130 cm yükseklikte, gövde genişliği ise 65 cm olarak ölçülmüştür. Ağız kısmından dip kısmına kadar bant bezeme yer almaktadır. C açmasında açığa ıkarılan C1 kp mezarı; güneydoğu kesimde yer almaktadır. C açmasında başka mezara rastlanmamıştır. C1 kp mezarı 74 cm yüksekliğinde, karın kısmı 48 cm genişliğinde, ağız kısmı 39. 5 cm, dip kısmı ise 9 cm’dır. Gövde ile omurga arasında dik iki adet kulp yer almaktadır. C1 kp mezarı en çok buluntu veren örnektir. E1 açmasında iki sandık mezar açığa çıkarılmıştır. 1 numaralı sandık mezar güneydoğu-kuzeybatı yönünde yerleştirilmiştir. 2 numaralı mezar ise güneydoğu-kuzeybatı yönünde yerleştirilmiştir ve içerisinde herhangi bir buluntuya rastlanmamıştır. E2 açmasında bir adet küp mezar açığa çıkarılmıştır. Mezar, kaçak kazılarda yoğun bir şekilde tahribata uğramıştır (ymez, vd., 2007: 816-821, ymez, 2008: 129).

3.1.23. Demircihyk

3.1.23.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi

Eskişehir İl merkezinin 25 km batısında, Çukurhisar İlçesi’nin kuzeybatısında, Zemzemiye sapağına gelmeden önce, İstanbul-Bursa karayolunun kuzeyinde yer almaktadır. Eskişehir Ovası’nın batı kenarında yer alan höyükte, yer yer alüvyon tabakalarının dolguları görülmektedir. Yerleşimde ilk kazı çalışmaları 1937 yılında Alman Arkeoloji Enstitüsü adına Bittel tarafından gerçekleştirilmiştir. Uzun bir aradan sonra çalışmalar 1975-1978 yılları arasında Korfmann tarafından sürdürülmüştür (Kull, 1998: 708).

3.1.23.2. Stratigrafisi

Demircihyk yerleşiminde yapılan kazı çalışmalarında Erken Tunç ağı I ve II evresine ait 17 yapı katı açığa çıkarılmıştır (D, E1, E2, F1, F2, F3, G, H, I, K1, K2, L, M, N, O, P). E1, E2 ve H yapı katları yoğun yangına maruz kalmasından dolayı

herhangi bir kalıntı belirlenememiştir. L yapı katında ise bir yıkıma maruz kaldığını gösteren buluntular elde edilmiştir. Erken Tunç Çağı'nda yerleşim testere biçiminde çıkıntılara sahip yer yer kalınlığı 7 m olan bir taş duvar ile çevrelenmiştir. Yerleşim yuvarlak planlı ve trapez biçimli evlerden oluşmaktadır. Erken Tunç Çağı II dönemine mimaride pek fazla değişiklik meydana gelmemiştir. Birkaç yüzyıl aradan sonra yerleşim Orta Tunç Çağı'nda devam ederken bir boşluktan sonra Helenistlik-Roma Dönemi'nde yeniden yerleşim görmüştür (Korfmann, 1983: 245-248).

Tablo 17: Demircihöyük Yerleşimi Stratigrafisi (Korfmann, 1983: 245-248, Efe, 1988: 116).

DEMİRCİHÖYÜK	DÖNEM
I-IV	Orta Tunç Çağı
HİATUS	
G-Q	Erken Tunç Çağı II
F-D	Erken Tunç Çağı I
HİATUS	

3.1.23.3. Orta Tunç Çağı Yerleşmesi

Demircihöyük yerleşmesinde Orta Tunç Çağı'na ait mimari kalıntılara bakıldığında; Erken Tunç Çağı höyüğünün kuzey, güney ve doğu yamaçları üzerinde olduğu belirlenmiştir. Orta Tunç Çağı'na tarihlendirilen tabakalar yüzeye yakın bir kısımda ele geçtiği için yoğun bir şekilde tahrip olmuştur. Batı Anadolu ve Orta Anadolu mimarisinin etkileri bir arada görülmektedir. İlk Çalışmaların yapıldığı GH 10 ve İKL 10/11 açmalarında en çok korunan örnekler ele geçirilmiştir. Höyüğün güney tarafındaki GH10 açmasında, Erken Tunç Çağı sur duvarının doğusunda küçük bir fırın kalıntısı bulunmuştur. Bir sonraki evrede batıya doğru genişlediği düşünülen teras üzerinde tam olarak tamamı açığa çıkarılmasa da bir apsis yaparak bittiği düşünülen yapı açığa çıkarılmıştır. Yapı içerisinde in-situ olarak buluntular ele geçmiştir. Benzerlerinin Elmalı Karataş'tan bilinen apsidal planlı yapıların Ege mimari geleneğinin “bağımsız ev” modelini yansıttığı belirlenmiştir (Kull, 1988: 8-9, 1998: 700). Yapının dolgusu üzerinde batıya doğru genişlemenin tespit edildiği evrede Erken

Tunç çağı surunun kalıntıları temel olarak kullanılmıştır. Höyüğün doğu kısmında İKL 10/11 açmasında yerleşimin höyüğün batı kısmına kadar uzandığı belirlenmiştir. Burada ön kısmında kare biçimli bir avlunun yer aldığı kısmen taş döşeli dörtgen bir yapı açığa çıkarılmıştır. Orta Anadolu mimarisinde görülen avlulu ev tipinin örneğini yansıtmaktadır. Avlunun içerisinde kubbeli bir fırına ait olduğu düşünülen yanık bir alan tespit edilmiştir. Demircihöyük yerleşiminde yapılarda ocak taşı kullanılmıştır ve duvarlar çift yüzlü örgü duvar örme tekniği ile yapılmıştır. Temel duvarlarının genişliği en alt evrede 30-50 cm arasında iken üst evrede 110 cm bulmaktadır. Demircihöyük'te "kare kompleks" olarak tanımlanan yerde yapılan sondaj çalışmalarında üç adet gömü tespit edilmiştir. Bir çocuk gömüsü, bir yeni doğmuş bebek gömüsü ve bir köpek gömüsü açığa çıkarılmıştır. Büyük olasılıkla ev tabanı altına gömü geleneğinin yansıtmaktadır (Kull, 1988: 16-28).

3.1.24. Demircihöyük-Sarıket Mezarlığı

3.1.24.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi

Eskişehir İli'nin 25 km kadar batısında, Bilecik İli'nin Söğüt sapağının batısında yer alan Demircihöyük yerleşiminin 250 m kadar güneybatısında mezarlık olarak kullanıldığı bilinen Sarıket yer almaktadır. 70 x 60 m boyutlarında sahip mezarlıkta 497 tane mezar açığa çıkarılmıştır. Demircihöyük-Sarıket Mezarlığı'nda çalışmalar 1990-1991 yılında Bursa Arkeoloji Müzesi ve Seeher iş birliğiyle kazı çalışmaları yapılmıştır (Seeher, 2000: 229).

3.1.24.2. Stratigrafisi

Demircihöyük-Sarıket Mezarlığı'nda yapılan araştırmalar sonucunda; Erken Tunç Çağı'ndan Helenistik Dönem'e kadar mezarlar kullanılmıştır. Açığa çıkarılan mezarların; 498 tanesi Erken Tunç Çağı'na, 79 tanesi Orta Tunç Çağı'na ve 26 tanesi Helenistik Dönem'e tarihlendirilmektedir (Seeher, 1992: 363).

3.1.24.3. Orta Tunç Çağı Mezarlığı

Demircihöyük yerleşmesinde Erken Tunç Çağı'ndan sonra, Orta Tunç Çağı'na gelindiğinde yeniden yerleşim başlamıştır ve Sarıket mevki mezarlık olarak kullanılmıştır. Mezarlık 80 x 30 m ölçülerinde bir alana yayılmıştır. 39 tane küp mezar, 8 tanesi kesin olarak belirlenmiş, 6 tanesi şüpheli olan 14 basit toprak mezar, 21 taş

sanduka mezar ve 4 kül çömleği tespit edilmiştir. Üç çömlek mezarda ve bir taş sanduka mezarda ölülerin yakılarak gömüldüğü belirlenmiştir. Mezarlar genellikle güneydoğuya dönük şekilde yerleştirilmiştir. Ölüler hocker pozisyonunda gömülmüştür. Bir mezarın birden fazla kullanıldığı gömüler dönemde sıkça karşılaşılan bir geleneği yansıtmaktadır. Mezarların yüzde kırkına yakınında mezar hediyesi bulunamamıştır ancak mezarların soyulduğu düşünülmektedir. Bu dönemin mezarlıkları ve buluntuları herhangi bir düzen yansıtmamaktadır. Mezarlarda görülen ikincil kullanım izleri ve soygun geçirmeleri nedeniyle ölü gömme gelenekleri hakkında pek detaylı bir bilgi elde edilememiştir. Orta Tunç Çağı sonlarına doğru hem yerleşimde hem de mezarlık alanda bir boşluk tespit edilmiştir. Sarıket mevkiinde Erken ve Orta Tunç Çağı'na tarihlendirilen mezarlar, uzunca yıllar değişmeden devam ettiği görülmüştür. Küp mezarlar, sanduka mezarlar ve toprak mezar gibi mezar türlerinde, gömülerin güneydoğuya doğru, hocker pozisyonunda yatırıldığı belirlenmiştir. Mezar tipleri ve mezar hediyelerine bakıldığında Orta Tunç Çağı'nda görülen tek yenilik ölülerin yakılmasıdır. Anadolu'nun batısı için bu geleneğin görüldüğü en erken mezarlıklardan biridir (Seeher, 2000: 15-27).

3.1.25. Çavlum Köyü Mezarlığı

3.1.25.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi

Eskişehir İli'nin merkezinin 16 km doğusunda, Alpu Ovası'nda yer almaktadır. 1995 yılında tespit edilmiştir. 1999 yılında ise Kültür Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nden alınan izinle birlikte Bilgen başkanlığında kazı çalışmaları başlamıştır. 2002 yılına kadar çalışmalar devam etmiştir (Bilgen, 2005: 171).

3.1.25.2. Stratigrafisi

Çavlum Köyü Mezarlığı'nda başlatılan 1999 yılından 2002 yılları arasında sürdürülen çalışmalar sonucunda elde edilen veriler ışığında mezarlık alanının M. Ö. 2. bin yıla yani Orta Tunç Çağı'na tarihlendirilen bir mezarlık alanı olduğu tespit edilmiştir (Bilgen, 2000: 403, 2001: 354, 2002: 397, 2003: 142).

3.1.25.3. Orta Tunç Çağı Mezarlığı

1999-2002 yılları arasında sürdürülen kazı çalışmaları sonucunda 73 adet mezar tespit edilmiştir. Basit toprak mezar, taş sanduka mezar, küp mezar, çömlek mezar ve

oda mezar olmak üzere beş farklı tip mezar açığa çıkarılmıştır. Küp mezarlara ve kapak taşlarına bakıldığında; 46 tane küp mezar tespit edilmiştir. Mezarların çoğunun ağızları kapak taşlarıyla kapatılırken, bazıları ikinci bir küp ile kapatılmıştır. Küp mezarlar kendi içerisinde üç tipte ele alınmaktadır. Sadece küpten oluşan mezarlar (M.1, M.2, M.3, M.4, M.5, M.6, M.8, M.9, M.10, M.13, M.14, M.15, M.19, M.20, M.21, M.23, M.25, M.26, M.27, M.28, M.29, M.30, M.33, M.34, M.35, M.36, M.37, M.38, M.41, M.42, M.44, M.45, M.46, M.47, M.51, M.58, M.60, M.64, M.65, M.67, M.72). Kapak taşı yerine küpün kullanıldığı iki küpten oluşan mezarlar (M.59). Küp ile çömleğin beraber kullanılmasıyla oluşan mezarlar (M.57, M.62, M.63). Açığa çıkarılan 13 tane küp mezarın ağızları kuzeydoğuya, 3 tanesinin ise ağızları güneydoğuya bakmaktadır. Küp mezarların bazılarının kapak taşları yakınında bulunmuştur. Çavlum Mezarlığı'ndaki küp mezarların benzeri Küçükhöyük ve Demircihöyük-Sarıket Mezarlığı'nda görülmektedir (Bilgen, 2002: 4-5). Çömlek mezarlara bakıldığında 18 tane mezar açığa çıkarılmıştır. Çömlek mezarlar iki ayrı tipe ayrılarak ele alınmıştır. Tek çömlekten oluşan mezarlar (M.7, M.11, M.17, M.18, M.22, M.32, M.49, M.52, M.53, M.56, M.69, M.73). İki çömlekten oluşan mezarlar (M.12, M.16, M.31, M.43, M.54, M.71). Çömlek mezarlardan beş tanesinin ağız doğuya, iki tanesinin batıya, iki tanesinin kuzeydoğuya, iki tanesinin güneydoğuya, üç tanesinin kuzeybatıya bakmaktadır. Bölgedeki en yakın örnekleri Küçükhöyük (Gürkan ve Seeher 1991: 49) ve Demircihöyük-Sarıket (Seeher 2000: 217), Yanarlar'da (Emre 1978: 22-23) bulunmaktadır. Taş sanduka mezarlara ait bir örnek açığa çıkarılmıştır (M.50). Çavlum Köyü Mezarlığı'nda açığa çıkarılan mezar tipleri arasında oda mezar tipi tek bir örnekte görülmektedir (M.66). Basit toprak mezarlardan 7 tane açığa çıkarılmıştır (M.39, M.40, M.48, M.55, M.61, M.68, M.70). Mezarlardan biri güney-kuzey yönünde, üç tanesi kuzeybatı-güneydoğu yönünde, üç tanesi de tahribata nedeniyle yönü belirlenememiştir. Küp mezarların ağız kısımlarına yakın yerlerde ya da mezarların ağızlarının alt kısımlarının moloz taşlarla desteklendiği görülmektedir. Açığa çıkarılan mezarlar içerisinde 45 numaralı mezarın kapak taşlarının üzerinde üzüm salkımı şeklinde dizilen taşların olduğu, oda mezarın tek örneği olan 66 nolu mezarın üst ve yan duvarları taşlarla çevrelendiği dik olarak yerleştirilmiş bir taş ile mezarın ikiye bölünüp üzeri taşlarla kaplanmış. Mezarlık alanında çok sayıda kireç taşı bulunmuştur ve bu taşların mezarların sınırlarına belirlemek için kullanıldığı düşünülmektedir.

Çavlum Köyü Mezarlığı'nda mezarlar içerisinde ele geçen iskeletlerin gömülme şekillerine bakıldığında; tekli ve çoklu gömü geleneğinin varlığı belirlenmiştir. Toplam 73 mezarda 101 birey ele geçirilmiştir. Bu mezarlardan 42 tanesi tekli gömüdür. Tekli gömünün ele geçtiği mezarlar; M.3, M.4, M.6, M.12, M.15, M.17, M.18, M.19, M.21, M.22, M.23, M.25, M.26, M.27, M.28, M.32, M.36, M.37, M.39, M.40, M.42, M.43, M.44, M.45, M.47, M.48, M.49, M.50, M.52, M.53, M.54, M.55, M.56, M.59, M.60, M.61, M.62, M.64, M.67, M.68, M.70, M.73'tür. İkili gömünün görüldüğü mezarlar 15 tanedir; M.9, M.10, M.14, M.16, M.20, M.29, M.31, M.34, M.38, M.41, M.46, M.57, M.63, M.66, M.72'dir. Üçlü gömü ise 8 mezarda görülmüştür bunlar; M.5, M.8, M.24, M.30, M.33, M.51, M.65, M.69'dur. Dörtlü gömü; M.35, M.58'de görülürken, tek bir mezarda altılı gömü (M.13) görülmüştür.

Mezarlıkta uygulanan gömme türlerine bakıldığında; 101 bireyde inhumasyon²² gömünün yoğunlukta olduğu çok az 9 tane kremasyon²³ gömünün varlığı tespit edilmiştir. 9 bireyin 7 tanesinde yarı-kremasyon uygulandığı, tekli mezarların yanında çoklu mezarlarda da kremasyon ve inhumasyon geleneği bir arada görülmektedir (Bilgen, 2005: 3-11).

²² İnhumasyon: ölü bedeninin toprağa açılan çukur, sandık ya da pithos içerisine hiçbir işleme tabi tutulmadan konulmasıdır.

²³ Kremasyon; “yakmak” anlamına gelen Latince kökenli ‘cremare’ sözcüğünden türetilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ORTA TUNÇ ÇAĞI'NDA ORTA ANADOLU

4.1. ORTA ANADOLU'DA YER ALAN ORTA TUNÇ ÇAĞI MERKEZLERİ VE MEZARLIKLARI

4.1.1. Boğazköy

4.1.1.1.Kazı, Konum ve Tarihçesi

Boğazköy; Çorum İli'nin 82 km güneybatısında, Budaközü Çayı vadisinin güney ucunda Boğazkale'nin doğusunda yer alan, Ankara'nın 150 km doğusunda, Hitit İmparatorluğuna uzun yıllar başkentlik yapmış, geniş bozkırlar ile kaplı, İç Anadolu ve Karadeniz bölgelerinin ikliminin geçiş noktasında yer almaktadır. Bir plato üzerinde yer alan yerleşimin denizden yüksekliği 1030 ile 1280 m arasında değişmektedir (Bittel, 1970: 3, Seeher ve Schnacher, 2014: 131-132).

Boğazköy yerleşiminde ilk çalışmalar 1882 yılında Humann ve O. Puchstein tarafından gerçekleştirilmiştir. 1893 yılında ise Chantre tarafından çalışmalar sürdürülmüştür. 1906-1912 yılları arasında çalışmalar Wickler ve Macridy tarafından devam ettirilmiştir. Daha sonra ise 1931 yılından 1970 yılına kadar Bittel, 1978 ve 1993 yılları arasında Neve çalışmalar yapmıştır. 1994-2004 yıllarında Seheer ve ekibi tarafından gerçekleştirilen çalışmalara, 2005 yılından itibaren Schnacher başkanlık etmektedir (Schnacher, 2008:167).

4.1.1.2. Stratigrafisi

Boğazköy yerleşiminde yapılan kazı çalışmaları Büyükkale, Kuzeybatı Terası, Aşağı Şehir ve Büyükkaya yerleşimlerinde sürdürülmektedir. Büyükkale'de yapılan çalışmalarda; beş yapı katı belirlenmiştir ve en üst tabaka Helenistlik-Roma Dönemi'ne verilmektedir. Romen rakamlarıyla adlandırılan tabakalardan I. tabaka (a, b, c) en fazla beş alt evreye ayrılmaktadır ve Geç Frig Dönemi'ne aittir. II. tabaka (a, b) en fazla üç

alt evreli olmak üzere Erken Frig Dönemi'ne, III. tabaka (a, b, c) Geç Hitit öncesi döneme, IV. tabaka (a, b, c, d) ise Eski Hitit-Assur Ticaret Kolonileri Dönemi yani Orta Tunç Çağı'na ait buluntular vermektedir. V. tabaka (a, b, c, d, e, f, g?) olmak üzere altı alt evreye ayrılmıştır ve Hitit öncesi dönem olarak adlandırılmıştır (Neve, 1982: 2-6).

Aşağı Şehir'de yapılan çalışmalarda ise beş tabaka açığa çıkarılmıştır. I. tabaka (a, b) Geç Hitit öncesi döneme, 2 ve 3. tabakalar Eski Hitit, 4. tabaka Assur Ticaret Kolonileri Dönemi ve 5. tabaka Hitit öncesi döneme tarihlendirilmektedir (Neve, 1992: 86).

Kuzeybatı Terası tabakalanmasına baktığımızda ise; dokuz yapı katının varlığı tespit edilmiştir. 1. tabaka Helenistik - Roma Dönemi, 2. tabaka Geç Frig Dönemi'ne, 3 ve 4. tabaka Erken Frig Dönemi'ne ait kalıntılar verirken, 5. tabaka Geç Hitit öncesi dönem, 6 ve 7. tabakalar Eski Hitit Dönemi'ne, 8. tabaka Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'ne, 9. tabaka ise Hitit öncesi dönem ile temsil edilmektedir (Neve, 1992: 89).

Tablo 18: Boğazköy Yerleşim Stratigrafisi (Orthmann, 1963, Tab.3, Bittel, 1970: Stratigraphic table, Neve, 1982: 2-6, 1992: 89).

DÖNEM	BÜYÜKKALE	AŞAĞI ŞEHİR	KUZEYBATI TERASI
Helenistik -Roma Dönemi	Üst Tabaka	Mezarlar	1
Frig Dönemi	Ia-b	Mezarlar	2
Erken Frig Dönemi	IIa-b	Mezarlar	3-4
Hitit Dönemi	IIIa-b	Ia-b	5
Eski Hitit Dönemi	IVa-b-c	2-3	6-7
Assur Ticaret Kolonileri Dönemi	IVd,Va-b	4	8
Erken Tunç Çağı	Vc-g	5	9

4.1.1.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi

Boğazköy'de Orta Tunç Çağı'na tarihlendirilen kalıntılar Aşağı şehirde geniş bir alanda açığa çıkarılmıştır. Aşağı şehir IV. tabakada geniş alanlarda gözlemlenen Orta Tunç Çağı kalıntıları yerleşimde aynı zamanda Büyükkale'de IVd tabakasında,

kuzeybatı yamaçta 8b-a, Büyükkaya’da ve de Yukarı Şehir’in bir kısmında da tespit edilmiştir.

Büyükkale IVd tabakasında Neve tarafından yapılan çalışmalarda, savunma duvarının iç kısmında mimari kalıntılar belirlenmiştir (Neve, 1982: 21-33). Yapı ve form özellikleri dikkate alındığında hem Büyükkale 5. tabaka evleri hem de Aşağı Şehir 4. tabaka evleri ile çağdaştır. Büyükkale yerleşiminde açığa çıkarılan tek ev örneği olan, 6 numaralı ev olarak adlandırılan yapı dört kısımdan oluşmaktadır ve teras şeklinde yapılmıştır. Yapının duvarları çağdaşlarına göre daha kalın olarak inşa edilmiştir. 6 numaralı evin doğusunda yer alan bir mekan ve mekan ile aynı büyüklükte dörtgen planlı iki oda yer almaktadır. Güney ve kuzeyde tarafta ise daha küçük boyutlu, düzensiz temeli olan dörder oda bulunmuştur. Avluda açığa çıkarılan ocak yeri, atık su kanalı, bir üfleç ve ateş kabı ele geçen buluntular arasında sayılmaktadır (Neve, 1982: 26-28, Müller-Karpe, A., 1994: 68-70). Birbirine bitişik inşa edilen bu yapıların birer depo odası olarak inşa edildiği düşünülmektedir (Schachner, 2018: 90). Yapının üst katlarının ise ikamet ihtiyacını karşılamaya yönelik kullanım gördüğü öne sürülmektedir. 6 numaralı evde yerli bir zanaatkarın yaşadığını düşündüren çok sayıda mühür baskılı bullar bulunmuştur (Neve, 1982: 30). Bu yapının daha eski evlerdeki evler ile benzerliği, Erken Tunç Çağı’ndan itibaren toplumsal geleneğin devam ettiğinin de bir göstergesidir (Schachner, 2018: 89-90).

Kuzeybatı yamaçtaki kalıntılara baktığımızda; 8b tabakasında açık bir kanal yapısına sahip yolun bir kısmı açığa çıkarılmıştır. Yolun iki kenarında olasılıkla evlerin yer aldığı düşünülmektedir. Evlerin odaları küçük boyutta yapılmış mekanlardan oluşmaktadır. Kuzeybatı yamacın 8a tabakasında “pithoslu yapı” olarak adlandırılan, mimari ve buluntularıyla yerleşimde bulunan diğer yapılardan farklı bir yapı açığa çıkartılmıştır. Konuttan farklı özelliklere sahip yapının, merkezi bir depo yapısı olarak tasarlandığı düşünülmektedir. Kuzeybatı yamacı ve Büyükkale’de birbirini takip eden mimari kalıntılar yerleşimin sürekliliği göstermektedir (Schachner, 2018: 92). Yukarı Şehir’de döneme ilişkin kalıntılara ulaşılabilmesi adına iki sondaj çalışması yapılmıştır. Balçıklı tabakanın üzerini örten moloz kalıntılarının Hitit yerleşiminden önce, Yukarı Şehir’de Assur Ticaret Kolonileri Dönemi’ne ait bir yerleşimin izlerine ulaşılmıştır.

Boğazköy'de Karum Dönemi'ne ait en geniş çaplı yerleşim Aşağı Şehir'de açığa çıkarılmıştır. Boğazköy'de ve Kültepe'de ele geçirilen yazılı kaynaklarda Aşağı Şehir'in adının Eski Assurca "Hattuş" olduğu bilinmektedir (Otten, 1957:1-40). Hattuş'un kuzey kısmında yer alan evlerde sayısı 70'in üzerinde tablet ele geçirilmiştir. 4. tabakada Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'ne tarihlendirilen bir mahalle belirlenmiştir. Bu mahallede kuzeydoğu-güneybatı yönünde devam eden ana yollar, daha sonra küçük yollar ile birleşmektedir. Yerleşimi oluşturan evler yollar boyunca belirli sıralar halinde yer almaktadır. Alanda 3 tane ev yapısının tamamı ortaya çıkarılmıştır. 1, 2 ve 3 nolu evler, M. Ö. 2. bin yılında yaygın olarak kullanılan merkezi odalı yapı tarzında inşa edilmiştir. Merkezde yer alan odalarda bir ocak yeri bir de fırın bulunmaktadır. Küçük odalarda ise çok sayıda depolamaya yönelik kullanımı gösteren kalıntılar tespit edilmiştir. Aşağı Şehir'de açığa çıkarılan evlerin Kültepe evleri ile benzer kullanım evrelerine sahip olduğu düşünülmektedir. Mimari kalıntılar haricinde Aşağı Şehir'in güneyinde moloz içerisinde kafes motifli mimari düzeni yansıtan üç boyutlu model bulunmuştur. Arka yüzeyinde kazıma olarak yapılmış kapı ve pencere modellerinin olduğu bir kült vazosuna ait olduğu sanılmaktadır. Modelin yan duvarları girintili çıkıntılı olarak olup ön yüzüne bir koçbaşı eklendiği belirlenmiştir ve bu modelin bir tapınak modelini yansıttığı düşünülmektedir (Schachner, 2010: 169).

Boğazköy'de Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'nde diğer Anadolu yerleşimleri gibi gelişmiş bir düzene ve yerleşime ev sahipliği yaptığı görülmektedir. Geçiş evresi ve Karum Dönemi'nde görülen mimari geleneğin birbirlerine benzer özellikler taşıması, maddi kültürün M. Ö. 3. bin yıldan itibaren süregelen varlığının kanıtı olarak yorumlanmaktadır. Hattuş'ta ele geçen kalıntılar Kültepe ile benzerlik gösterse de detaylı incelendiğinde farkların olduğu tespit edilmiştir. Maddi kültürlerdeki farklılıklara rağmen Eski Assur dilinde çivi yazılı tabletlerin bulunduğu yerleşimlerden biri olması bakımından önem taşımaktadır. Buradan yola çıkarak yerleşimin dönemin ticaretinde önemli merkezler arasında yer aldığına göstergesidir (Schachner, 2018: 102-103).

4.1.2. Eskiyapar

4.1.2.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi

Eskiyapar; Çorum İli'nin Sungurlu ve Alaca ilçelerini birleştiren yol üzerinde, Alaca'nın 5 km batısında yer almaktadır. Çevresinde yer alan üç önemli merkeze geçiş noktasında; Boğazköy'e 20 km, Alacahöyük'e 10 km ve Ortaköy'e 42 km uzaklıktadır. Doğu batı yönünde 280 m, kuzey-güney yönünde ise 320 m ölçülerinde ve denizden yüksekliği 960 m olarak belirlenmiştir (Sipahi, 2010: 83).

Eskiyapar deresinin üzerinde bereketli ovada yer alan höyüğün varlığı 19. yy' ın ilk yarısından itibaren bilinmektedir. Eskiyapar höyüğünden ilk bahseden William J. Hamilton'dur. Hans Von der Osten ise höyükten “Altıyapan” olarak söz etmektedir. Höyükte ilk sondaj çalışmaları Akurgal tarafından 1945 yılında gerçekleştirilmiştir ve aynı yıl içerisinde Ankara Müzesi Müdürü Temizer höyükte incelemelerde bulunmuştur. 1968 yılında bölge sakinleri tarafından Eskiyapar'dan boğa kabartmalı bir vazonun Ankara Müzesi'ne teslim edilmesiyle 1968 yılında Eskiyapar'da ilk arkeolojik kazılar başlatılmıştır. Ankara Müzesi başkanlığında yürütülen kazılar 1968 yılından 1982 yılına kadar devam etmiştir. 1999 yılında T. Özgüç, Hitit Dönemi için iyi korunmuş beş tabakanın varlığını belirlemiştir. Çalışmalara 2010 yılında Sipahi başkanlığında başlanılmıştır ve çalışmalar günümüzde de devam etmektedir (Sipahi, 2010: 83).

4.1.2.2. Stratigrafisi

Eskiyapar Höyüğü'nde yapılan çalışmalar ve araştırmalar sonucunda bugüne kadar yedi tabakanın varlığı saptanmıştır. 0.tabaka höyüğün üzerinde yer alan modern köy evlerini karşılamaktadır. 1. tabaka Frig Dönemi'ni, 2. tabaka Orta Hitit Dönemi'ne, 3-4-5. tabakalar Eski Hitit Dönemi'ne ait kalıntılar ile temsil edilmektedir (Sipahi, 2012: 12). 6. tabaka ise Erken M. Ö. 2. bine tarihlendirilmektedir. 7. tabakada ise yerleşimin en erken dönemine, Erken Tunç Çağı'na ait kalıntılar tespit edilmiştir (Sipahi, 2012: 7).

Tablo 19: Eskiypar Yerleşimi Stratigrafisi (Sipahi, 2012: 7-12).

ESKİYAPAR	DÖNEM
0. Tabaka	Modern Köy Evleri
1. Tabaka	Frig Dönemi
2. Tabaka	Orta Hitit Dönemi
3. Tabaka	Eski Hitit Dönemi
4. Tabaka	Eski Hitit Dönemi
5. Tabaka	Eski Hitit Dönemi
6. Tabaka	Erken M. Ö. 2. bin
7. Tabaka	Erken Tunç Çağı

4.1.2.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi

Eskiypar yerleşiminde ilk dönemden kazıları ve daha sonra sürdürülen çalışmalarda Eski Hitit Dönemi'nin yerleşimde güçlü bir şekilde temsil edildiğini göstermektedir. 1968 yılında yapılan çalışmalarda yerleşimin güney ve güneydoğu kesiminde Eski Hitit mahallesine ait yanmış ev yapılarının içerisinde ele geçen çok sayıda vazo, testi ve çanak çömlek parçaları bulunmuştur. Planı iyi korunmuş yanmış evlerin duvarları beyaz sıva ile sıvanmıştır. Kazı çalışmalarında plan veren yapılardan birinin içerisinde; bir fincan içerisinde oturan ve göğüslerini tutan, başında disk biçimli başlığı bulunan tanrıça ve diğer kaplar ile birlikte Eski Hitit Dönemi'ne tarihlendirilen kült odası içerisinde ele geçmiştir (Temizer, 1988: XVIII). A açmasındaki çalışmalarda kuzey yamacındaki çalışmalarda, 6. seviyede M. Ö. 2. bin yılın başlarından Eski Hitit Dönemi'ne kadar kalın bir kesit veren tabakanın varlığı belirlenmiştir. Seviyenin zemininde ise yoğun yangın izleri tespit edilmiştir. Tespit edilen kesik duvar izleri ve yer yer bozulmuş taban parçaları üst seviyede yer alan Eski Hitit seviyeleri tarafından tahribe uğramıştır. Taban seviyesinde in situ olarak ele geçirilen seramiklerden M. Ö. 2. bin yılın başına ait olduğu belirlenmiştir (Sipahi, 2012: 7). 2011 yılı çalışmalarında A alanında 3. Tabakada Eski Hitit “B” yapısı açığa çıkarılmıştır ve Eski

Hitit Dönemi'nin son safhasının yapısı olarak nitelendirilmiştir. Güney cephesi korunan yapının kuzey kesimi yoğun tahribata uğramıştır. Bina içerisinde çok miktarda ele geçirilen kabartmalı vazo parçalarından yola çıkarak, yapının kültle ilgili olduğu düşünülmektedir. Ve yapı içerisindeki buluntulardan da yola çıkarak yapının Eski Hitit Dönemi'nin son safhasına ait olduğu kesinleşmiştir. Höyüğün bu kesiminde Eski Hitit Dönemi üç safha ile temsil edilmektedir. Şiddetli bir yangın ile sona eren Assur Ticaret Kolonileri Dönemi çağdaşı tabakanın üzerinde ilk Hitit tabakası yer almaktadır. 2013 yılı çalışmalarında A alanındaki C açmasında, şiddetli yangın tabakalarının üzerine oturan Eski Hitit tabakasının kerpiç tuğlaları tespit edilmiştir. Kerpiç tuğlalar düzeltilmiş yangın tabakası üzerine konulmuştur ve bazı yerlerde taş temeller kullanılmamıştır. Ele geçirilen seramik örneklerinden en erken Eski Hitit tabakasından sonraki evrelere ait Eski Hitit tabakasına kesintisiz geçişin yaşandığı belirlenmiştir (Sipahi, 2013: 46-51). Buradan yola çıkarak Eski Hitit Dönemi'nde Eski yapar'ın önemli bir merkez olduğu söylenmektedir (Özgüç ve Temizer, 1993: 612).

4.1.3. Hüseyindede Tepesi

4.1.3.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi

Hüseyindede Tepesi; Çorum İli'nin Sungurlu İlçesi'nin 30 km güneybatısında, Yörüklü Beldesi'nin 2.5 km güneybatısında, Boğazköy'e 44 km, İnandıktepe' ye 60 km mesafede yol güzergahları üzerinde yer almasından dolayı önemli bir Eski Hitit Dönemi merkezidir. Yerleşim güneybatı-kuzeydoğu yönünde 2 km' lik alanı kapsamaktadır (Sipahi ve Yıldırım, 2004: 53).

Hüseyindede Tepesi'nde ilk olarak yapılan yüzey araştırmaları 1996-1997 yılları arasında Yıldırım ve Sipahi tarafından gerçekleştirilmiştir. İlk sistemli kazılar 1997 yılında başlamıştır ve 2004 yılına kadar Yıldırım ve Sipahi tarafından yürütülmüştür (Sipahi ve Yıldırım, 2012: 157).

4.1.3.2. Stratigrafisi

Hüseyindede yerleşmesinde yüzey araştırması sırasında bulunan seramik örneklerin yanı sıra kazı çalışmalarında 6 yapı kompleksi açığa çıkarılmıştır ve açığa çıkarılan tüm yapılar ve buluntular yerleşimde tek tabakanın varlığını ortaya koymuştur.

Eski Hitit Dönemi'ne tarihlendirilen yerleşimde başka herhangi bir tabaka ortaya çıkarılmamıştır (Sipahi ve Yıldırım, 2004: 53).

4.1.3.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi

I nolu yapı kompleksinin açığa çıkarılan temel kalıntıları ve bazı odaların duvar planları göz önüne alınarak yapı kısmen tamamlanmıştır. 26 x16 m ölçülerine sahip I. nolu yapı yerleşimde açığa çıkarılan en büyük yapı olma özelliğine sahiptir. Kare ve dikdörtgen plana sahip odalardan meydana gelen yapının I, II ve III nolu odalarının bodrum katına ait olduğu düşünülmektedir. İçerisinde kabartma bezemeli vazoların ve diğer kapların ele geçtiği I numaralı oda ise depo odası karakterini yansıtmaktadır. I numaralı oda 6.5x4.4 m ölçülerine sahiptir ve duvarları andezit- kalker taşlar ile kalınlaştırılmıştır. Duvarlarında herhangi bir ahşap kalıntısına rastlanmayan odanın bir duvarının önünde testilerin sıralandığı düşündürülen bir seki yer almaktadır. Tepenin eğimli kısmına uygun olarak inşa edilen yapı, İnandıktepe'de açığa çıkarılan mabed yapı kompleksinden farklı bir karakter yansıtmaktadır. Duvarları dik açılı olan ve dikdörtgen plana yakın inşa edilen yapının iki katlı olduğu düşünülmektedir. Kuzey kanadı tahrip olan yapıda merkezi avlu, kült alanı, cella gibi Hitit tapınaklarında rastlanılan buluntu grubu ele geçmemiştir (Sipahi vd., 1999: 349-352, Sipahi ve Yıldırım, 2012: 158-159).

Hüseyindede Tepesi'nin diğer yerleşimleri (II, III ve IV nolu binalar) daha küçük boyutlu ve bir sokağın iki kenarına dizilmiş Hitit ev tipini yansıtmaktadır. 5d plankaresinde yapılan çalışmalarda dikdörtgen planlı odalardan oluşan, bir odası "L" şeklinde düzenlenmiş, kısmen taş döşemeli II nolu yapı kompleksi açığa çıkarılmıştır. Yapının güneyi yoğun bir tahribe maruz kalmıştır. Yapının temelleri ve duvarları kalker ve andezitten yapılmıştır ve duvarların kalınlığı 60-80 cm arasında değişmektedir. Dikdörtgen taşlardan oluşturulan duvarların arası küçük taşlarla doldurulmuştur ve çamur ile sıvanmıştır. Duvarlarda beyaz boya ile yapılan sıva izine rastlanmamıştır. Binanın korunan kısmı kuzeybatı-güneydoğu doğrultusunda 13. 5 m, kuzeybatıdan-güneybatıya 10. 5 m olarak ölçülmektedir. Simetrik olmayan farklı ölçülere sahip odalardan küçük olanları toprak tabanlı iken büyük olan odaların tabanları iri taş döşemeye sahiptir. Taş döşemeli yapının kuzey duvarına paralel bir geçit ve hemen yanında yuvarlak planlı iki fırın yer almaktadır. Fırınlardan kuzeyinde açığa çıkarılan dört

oda yapısı ise I nolu yapının batı eklentisidir (Yıldırım ve Sipahi, 2000: 349-351). IV nolu yapının 10 adet odası birbirinden farklı ölçülere sahiptir. 4 numaralı oda aynı yapının diğer odalarından daha büyüktür ve merkezi bir avlu konumundadır. Güney duvarında giriş yer almaktadır. Yapının 5 ve 8 numaralı odaları küçük boyutludur ve iri depolama kapları buralarda ele geçmiştir. IV nolu yapının ölçüleri 12 x 7 m ölçülerindedir (Yıldırım ve Sipahi, 2001: 257-259). III. Nolu yapının güneybatı kesimi yoğun bir şekilde tahrip olmuştur. Çok odalı plan özelliği konut mimarisine uygun olarak inşa edilen III nolu yapı; doğusunda açığa çıkarılan 2 nolu avlulu evle, ortak duvarının bulunduğu 7 odadan oluşan bir yapı kompleksidir. Kuzeybatı-güneydoğu yönünde 11 m olan yapının, uzun kenarda 8 cm'ye kadar temelleri korunabilmiştir. Temel derinliği 95 cm'ye kadar gitmektedir ve sokağa bakan yüzde kademe yapacak şekilde sağlamlaştırılmıştır. Yapının dikdörtgen ve kare planlı odalarının temellerinde kalker, andezit ve çay taşı kullanılmıştır. 3 nolu oda 3.10 x 5 x 15 cm'lik ölçüsüyle yapının en büyük odasını oluşturmaktadır. III nolu yapının kuzeydoğusunda ortalama 2.60 m genişliğinde 14 m uzunluğunda bir sokak bulunmuştur. Sokağın güney ucunda fırın yapıları yer almaktadır. Sokak dik açıyla güneye doğru devam ettiği belirlenmiştir (Yıldırım ve Sipahi, 2002: 259-260).

I nolu dini binanın hemen batısında yer alan 11 odası bulunan IV nolu yapı kompleksi yer almaktadır. 16 x 7. 5 cm boyutlarında, kabaca dikdörtgen planlı ve dış duvarlarının kalınlığı 65 cm ölçülerindedir. 2 ve 3 nolu odalar yapının en küçük odalarıdır. 5 nolu odadan 80 cm genişliğinde bir girişle 2 ve 3 nolu odaya geçiş sağlanmaktadır (Yıldırım ve Sipahi, 2002: 260-261).

IV nolu yapı kompleksinin batısında VI nolu yapı kompleksi tespit edilmiştir. VI nolu yapının 4 odasının farklı simetriğe sahiptir. Temeller andezit ve kalker taşındandır. VI nolu yapının batı kısmı yoğun tahribe maruz kalmıştır (Sipahi, 2003: 179-181). VI nolu yapı kompleksinin 3 ve 4 nolu odaları açığa çıkarıldıktan sonra, 3 nolu odanın batısına doğru devam eden daha büyük boyutlara sahip başka bir odanın varlığı açığa çıkarılmıştır. VI nolu yapı kompleksi 5 odadan oluşmaktadır (Sipahi, 2004: 271-272).

Hüseyindede yerleşmesinde Eski Hitit Dönemi yerleşimlerinden bilinen anakaya üstüne inşa edilmiş tipik ev planlarını yansıtmaktadır. Yapı kompleksleri ortasından geçen sokak yapısıyla iki gruba ayrılmıştır. Diğer yapılardan daha yüksekte bulunan dini yapı kompleksi iki katlıdır ve bodrum katında depolama odaları yer almaktadır. Kaya içerisine açılan temel yatakları içine oturtulmuştur. Duvarların inşasında andezit, kalker ve çay taşı kullanılmıştır. Yerleşme şiddetli bir yangın ile son bulmuştur (Yıldırım ve Sipahi, 2004: 53).

4.1.4. İnandıktepe

4.1.4.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi

İnandıktepe; Çankırı İli'nin güneyinde, İnandık Köyü'ne 109 km ve Tüney Köyü'nün 2 km kuzeyinde yer alan yerleşim; 70 x 50 m boyutlarındadır. Deniz seviyesinden yüksekliği 700 m ve nehirden yüksekliği 140 m olarak belirlenmiştir. Höyük, Hacıbey Deresi ve Terme Çayı'nın kesiştiği noktaya yakın bir konumdadır (Özgüç, T. 1988: 21).

Höyükte ilk sistemli kazılar 1966 yılında başlamış ve ilk dönem kazıları olarak adlandırılan kazı çalışmaları kısa sürmüştür. İkinci dönem kazıları olarak adlandırılan kazı çalışmaları ise 1967 yılında başlatılmıştır. Kazılar Temizer başkanlığında gerçekleştirilmiştir (Temizer, 1988: XXI).

4.1.4.2. Stratigrafisi

İnandıktepe'de yapılan çalışmalarda 5 yapı katı açığa çıkarılmıştır. V. yapı katı Erken Tunç Çağı'na, IV-III. tabakalar Hitit Dönemi'ne tarihlendirilirken, II. tabakada Frig Dönemi'ne ait yapı kalıntılarının ele geçtiği belirtilmiştir. I.tabaka ise kilise yapısı bulunmasından dolayı kilise dönemi olarak adlandırılmıştır (Özgüç, T. 1988: 1-8).

Tablo 20: İnandiktepe Yerleşmesi Stratigrafisi (Özgüç, T., 1988: 1-8).

İNANDIK TEPE	DÖNEM
I. Tabaka	Kilise Dönemi
II. Tabaka	Frig Dönemi
III. Tabaka	Hitit Dönemi
IV. Tabaka	Eski Hitit Dönemi
V. Tabaka	Erken Tunç Çağı

4.1.4.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi

IV. yapı katının şiddetli bir yangın ile tahribatından sonra terk edilen Hitit mabedi, yerleşimde dönem ile ilişkili bilgilerin elde edildiği önemli kalıntılardandır. Yapının bir kısmı sağlam olarak bulunmuşken diğer tarafı tahribata uğramıştır. Dikdörtgen planlı, düz duvarları girintili çıkıntılı olarak tasarlanan yapının duvarlarında kalker taşının yoğun olarak kullanıldığı, andezitin ise az kullanıldığı tespit edilmiştir. Mabed yan yana ve arka arkaya dizilmiş odalardan meydana gelmektedir. Duvarlar kalın bir çamur tabakasıyla sıvalı ve kırmızımsı beyaz badanalıdır. İki yüzü taşlarla örülen duvarların araları molozla doldurulmuştur. Mabed odalarının çoğu küçük olarak inşa edilmiştir ve temellerin kalınlığının 1 m' ye yakın olması, bazı odaların depo odası olarak kullanılması, yapının iki katlı olabileceğini göstermektedir. Odaların tabanları çakıl taşları ve kum döşemelidir. Bazı odaların içerisinde ocak kalıntılarının yer aldığı tespit edilmiştir. Tahribe uğramamış odaların içerisinde Eski Hitit Dönemi'ne ait seramiklerin ele geçmesi tarihlendirme açısından kolaylık sağlamaktadır. Yapının odalarından iki tanesi dikdörtgen, iki tanesi ise kare planlıdır. Yapıda kullanılan ortak duvarların hem içleri hem dışları sıvalıdır. Küçük oda; güneyden kuzeye doğru bir rampa şeklinde uzayan koridorun sonunda yer almaktadır. Koridorun sıvalı üç taş basamağı korunmuş olarak ele geçmiştir. Üçüncü oda; küp ve ufak kaplar ile doludur ve küpler duvar boyunca belirli sıralar halinde dizilmiştir. Kabartmalı vazoda bu odada ele geçirilmiştir. İkinci oda da; daha büyük depolama küpleri ele geçirilmiştir. İnce bir taş duvarla ikiye bölünen odanın içerisinde herhangi bir kapı yapısı açığa çıkarılmamıştır.

Dördüncü oda da ise; çok sayıda küçük kap ele geçirilmiştir. İlk sıradaki yer alan odaların güney kısmında ikinci oda sıraları yer almaktadır. Bu odaların tabanları daha yüksek olarak yapılmıştır. Odalar dikdörtgen planlı ve duvarlar birbirlerini dik olarak kesmektedir. Onuncu oda da ocak ve fırın kalıntısı güney duvara yakın yerdedir. Doğu yönünde 14-16, 21-22 numaralı odalar tepenin üstüne, yan yana ve arka arkaya inşa edilmiştir. 21 ve 22. Numaralı odaların tabanları iyi korunmuştur. 21 numaralı odanın mutfak yapısı olduğu düşünülmektedir ve güneydoğu köşesinde dikdörtgen prizması şeklinde bir kaide bulunmuştur. Yassı taşlarla ana toprağa oturtulmuş avlu yapısının bir kısmı tespit edilmiştir. Avlunun kuzeydoğu kesiminden 21 numaralı odaya doğru bir kanal yapısı açığa çıkarılmıştır. İki kola ayrılan kanalın bir kolu batıya doğru devam ederken, ikinci kolu güneybatıya doğru devam etmiştir. Kanalın tabanı çakıllı toprak ile döşenmiş ve yassı taşlarla kaplanmıştır. M. Ö. 2. bin Orta Anadolu tipik kanal örneğine benzemektedir. Mabedin kuzey, güney ve doğu odaları avlunun etrafında toplanmıştır. 19. oda da bir kerpiç sunağın varlığı tespit edilmiştir. Buranın olasılıkla kutsal bir odadan fonksiyonu taşıdığı belirlenmiştir. Mabedin güney kanadını oluşturan odalar tahrip olmuştur. 28. odanın tabanı yassı taşlarla kaplı, 27 ve 26. odalar dikdörtgen planlı, 30. odanın tabanında yassı taşlarla döşenmiştir. Mabedin girişine ait herhangi bir ize rastlanmamıştır. Avluya doğru yükselen sekilere kurulmuş, dikdörtgen- kare planlı odalardan oluşan yapı kompleksi-mabed, herhangi bir koruma duvarı ile çevirili değildir. Mabed yapısının duvarları birden fazla defa sıvanmıştır. Büyük depolama kapları mabedin erzak ve içki ihtiyacına karşılamaya yönelik konulmuştur. Depo odaları hariç diğer odaların yangından önce boşaltıldığı düşünülmektedir (Özgüç, T., 1988: 2-5).

4.1.5. Büklükale

4.1.5.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi

Kırıkkale İli, Karakeçeli İlçesi'ne bağlı Büklükale mevkiinde, Kızılırmak Nehri'ni geçmeden sol tarafta kalan yerleşim, Ankara'nın 100 km güneydoğusundadır. Büklükale; doğu-batı yönünde yaklaşık 500 m, kuzey-güney yönünde ise genişliği 650 m olarak belirlenmiştir. Kayalık bir tepe üzerinde olan yerleşimin denizden yüksekliği ise 30 metredir. 2009 yılından bu yana çalışmalar Matsumura tarafından gerçekleştirilmektedir (Matsumura, 2013: 274).

4.1.5.2. Stratigrafisi

2009 yılından itibaren çalışmaların sürdürüldüğü Bükükale yerleşiminde; dört kültür tabakası tespit edilmiştir. Bulgular ışığında bakıldığında höyüğün Erken Tunç Çağı'ndan Osmanlı Dönemi'ne kadar kesintisiz iskan gördüğü tespit edilmiştir. I. tabaka Osmanlı Dönemi'ne, II. tabakada Geç Demir Çağı'na tarihlenen buluntular açığa çıkarılmıştır. III. tabaka Orta ve Geç Tunç Çağı'nı temsil ederken, IV. tabaka ise Erken Tunç Çağı'na ait kalıntılar vermektedir (Matsumura, 2013: 275).

Tablo 21: Bükükale Yerleşimi Stratigrafisi (Matsumura, 2013:245).

BÜKLÜKALE	DÖNEM
I. Tabaka	Osmanlı Dönemi
II. Tabaka	Geç Demir Çağı
III. Tabaka	Orta -Geç Tunç Çağı
IV. Tabaka	Erken Tunç Çağı

4.1.5.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi

Orta Tunç Çağı'na ait kalıntılar tepenin en yüksek bölümünde açığa çıkarılmıştır. En önemli buluntuları arasında iki kere inşa edildiği belirlenen kiklopiyen bir mimari göze çarpmaktadır. Duvarlar 2 m' ye varan büyüklükteki taşların arasına küçük taşlar doldurularak yapılmıştır. Bu mimari örneğin kuzey-güney yönde yaklaşık 50 m, doğu-batı yönünde ise 20 m' den fazla olduğu tahmin edilmektedir. Kiklopiyen mimarinin son evresi bir yangın tabakasıyla sona erdiği belirlenmiştir. Bu döneme ait bir bina yapısı açığa çıkarılmıştır ve binanın güneydoğusunda dört oda bulunmuştur. Dört oda da pithoslar bulunmuştur ve burası depo alanı olarak yorumlanmıştır. Oda R-107'de çift sıra halinde sekiz adet pithos bulunmuştur. Pithosların ortalama yüksekliği 2 m, genişliği 1. 4 m' dir. Tabanı sıvalı oda da pithoslar yarıya kadar gömülü olarak yerleştirilmiştir. R 109 nolu mekanın içerisinde yarıya kadar gömülü 18 tane pithosun dip kısmı ele geçirilmiştir. Açmanın batısına doğru devam eden yangın tabakası açığa çıkarılmıştır. Yangından tahrip olmuş üç odanın tabanı yumruk büyüklüğünde taşlar ile döşenmiştir. Taşların düzenli bir görünüm sağlamasından yola çıkarak bu taşların taban döşemesi olmadığı düşünülmektedir. Kiklopiyen mimarinin ilk evresinde yanmış kerpiç

mimari odasının bölmeleri tespit edilmiştir. R62 numaralı mekanın tabanın altında çok sayıda kadeh bulunmuştur. Bu tabakanın altında da tabanda taş döşemesi açığa çıkarılmıştır. Aşağı şehirde yapılan manyetik araştırmalar sonucunda, Hitit sur duvarının yanı sıra iki farklı şekilde inşa edilmiş sur duvarı kalıntıları tespit edilmiştir. Sur duvarı kalıntılarının Hitit Dönemi'nden eski olduğu ve tepede tespit edilen Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'nin şehir surunun devamı olduğu ön görülmektedir (Matsumura, 2016: 72-81).

4.1.6. Kaman Kalehöyük

4.1.6.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi

Kaman Kalehöyük; Kırşehir İli, Kaman İlçesi, Ankara'ya yaklaşık 100 km uzaklıkta yer almaktadır. Yerleşimin çapı 280 m, yüksekliği ise 16 m ve tropozoid biçimli bir görünüme sahiptir. 1985 yılında civarda Japonya Ortadoğu Kültür Merkezi tarafından yürütülen yüzey araştırmaları sırasında höyük ile ilgili bilgiler kesinleşmiştir. Kazı çalışmaları ise 1986 yılında S. Omura tarafından başlatılmıştır ve halen devam etmektedir (Omura ve Mori, 1989: 335).

4.1.6.2. Stratigrafisi

Kaman Kalehöyük yerleşmesinde günümüze kadar yapılan çalışmalar sonucunda höyükte dört kültür katı tespit edilmiştir. I.kat 14-17 yy'lara tarihlenen Beylikler ve Osmanlı Dönemi'ni temsil etmektedir. I. kat ile II. kat arasında iskansız bir dönem olduğu belirlenmiştir. II. kat ise M. Ö. 12 yüzyıl'dan M. Ö. 4.yüzyıl'ın ikinci yarısına kadar devam eden Demir Çağı'na tarihlendirilmektedir. III. kat ise Orta ve Geç Tunç çağlarına ait buluntular vermektedir ve üç mimari evrede ele alınmaktadır. IIIa Geç Tunç Çağı, IIIb Eski Hitit Dönemi ve IIIc Assur Ticaret Kolonileri Dönemi ile çağdaştır. IV. kat ise Erken Tunç Çağı'na ait kalıntılar tespit edilmiştir (Omura, S., 1997: 134, 2008: 197).

Tablo 22: Kaman Kalehöyük Yerleşimi Stratigrafisi (Omura, S., 1997 :134, 2008:197).

KAMAN KALEHÖYÜK	DÖNEM
I. Kat	Beylikler ve Osmanlı Dönemi
II. Kat	Demir Çağı
IIIa	Geç Tunç Çağı
IIIb	Eski Hitit Dönemi
IIIc	Assur Ticaret Kolonileri Dönemi
IV. Kat	Erken Tunç Çağı

4.1.6.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi

Kaman Kalehöyük yerleşiminde, yukarıda da belirtildiği üzere, III. tabaka üç alt evrede ele alınmaktadır. Orta ve Geç Tunç çağlarına tarihlenen tabakada; IIIa evresi Hitit Çağı, IIIb evresi Eski Hitit Çağı ve IIIc evresi ise Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'ne ait kalıntılar vermektedir. Hitit Dönemi'ne tarihlenen tabakanın kaldırılmasından sonra Eski Hitit Dönemi'ne tarihlendirilen kalıntılar açığa çıkarılmıştır. 50 cm kalınlığındaki tabakada yuvarlak planlı 5 adet yapı kalıntısı tespit edilmiştir. Yuvarlak yapı kalıntılarının ilki 15 cm çapında, 4.5 m yüksekliğindedir. Yapı içerisindeki kül tabakası içerisinde bullalar açığa çıkarılmıştır ve yapının tarihlendirilmesine olanak sağlamıştır. Açığa çıkarılan ikinci yuvarlak yapının çapı 12-15 cm arasında değişmektedir ve yüksekliği 3-4 m' dir. Yuvarlak iki yapı arasındaki farka bakıldığında; yuvarlak Yapı-1'in duvarlarının ve tabanının taş döşemeli olduğu, yuvarlak Yapı-2'nin ise taş ile kaplanmadığı belirlenmiştir. Yuvarlak Yapı- 1'in tabanı ve duvarları kırmızı boya ile kalın sıvalara sahiptir. Tabanında da taş döşeme üzerinde kalın beyaz sıva tabakası tespit edilmiştir. Her iki yapının içerisindeki duvarların üzerinin beyaz sıvalı olduğu görülmüştür. Kaman Kalehöyük yerleşiminde açığa çıkarılan 5 adet yuvarlak planlı yapı yerleşimin merkezinde yer alan kompleks yapılar olduğu düşünülmektedir (Omura, S., 1997: 314; 1999: 218).

IIIc evresi, Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'ne tarihlendirilen mimari kalıntılar, doğu-batı istikametinde uzanan bir duvar ve kalın duvarın hemen kuzeyine çakıl ve seramik döşemeli 2.5 m genişliğinde bir sokak, sokağa bağlanan yapıdır. Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'ne tarihlendirilen bu sokak ve ona bağlı mimari yapılar yoğun yangın geçirmiştir. Yangın geçiren yapı Kompleksi-1'i oluşturan odalar (R-148, R-150, R-298, R-299) açığa çıkarılmıştır. Yapı Kompleksi-2'yi ise R-158 ve R-208 nolu odalar oluşturmaktadır. Odalar içerisinde yanmış iskeletler ve bronz silahlar bulunmuştur. R-299 nolu odanın içinde odayı ikiye ayıran şekilde taş temelli kerpiç duvarlar tespit edilmiştir. Bu duvarlar sayesinde iki küçük oda oluşturulmuştur. Yapı Kompleksi-1 ve 2 arasında bir avlu yapısı açığa çıkarılmıştır. III c evresinde açığa çıkarılan beş yapı kompleksini içerisinde yoğun yangın izleri, silahlar ve insan iskeletleri ele geçirilmiştir (Omura, S., 2000: 329; 2001: 390; 2002: 12; 2007: 4).

4.1.7. Alishar

4.1.7.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi

Yozgat İli'nin 45 km güneydoğusunda yer alan Sorgun İlçesinde Kadılı Köyü yakınlarında, Alishar Köyü'nün 2,5 km kuzeyinde bulunmaktadır. Geniş bir ovanın ortasında konumlanan höyük, 520 x 350 m ölçülerinde, 30 m yüksekliğinde Anadolu'nun büyük höyüklerinden biridir (von der Osten, 1937).

1927-1932 yıllarında Chicago Üniversitesi'nden von der Osten başkanlığında bir ekip tarafından kazılmıştır. 1993-1994 ve 1998-1999 yıllarında ise Gorny tarafından araştırmalar ve kazılar devam ettirilmiştir (Gorny, 1994: 191).

4.1.7.2. Stratigrafisi

Alishar Höyük'te yapılan araştırma ve kazı çalışmaları Tepe (Mound/M) ve Teras (Terrace/T) olarak adlandırılan iki alanda gerçekleştirilmiştir. Höyük Geç Kalkolitik Dönem'den Selçuklu- Osmanlı Dönemi'ne kadar kesintisiz yerleşim görmüştür. Höyükte çalışmalar gerçekleştiren Von der Osten tarafından oluşturulan tabakalanma sistemine baktığımızda; Tepe (Mound/M) yerleşiminde; on dokuz tabakanın varlığı tespit edilmiştir. Tepe yerleşimde 1. tabaka; Osmanlı-Bizans ve Roma Dönemi'ne tarihlendirilirken 2. ve 3. tabaka Helenistik Döneme ait kalıntılar vermektedir. 4. tabaka üç alt evreli olarak (a,b,c,) Frig Dönemi, Hitit İmparatorluk Dönemi (Mezopotamyalı

Tüccarların olduğu dönem dahil) 5. tabaka Erken Tunç Çağı ve Orta Tunç Çağı'na, 5-6. tabaka ise Erken Tunç Çağı ile çağdaştır. 7- 11. tabakalar Bronz Çağı'na, 9- 12. tabakalar Kalkolitik Çağ'a verilmektedir (von der Osten, 1937: Pl:1).

Teras (Terrace/T) yerleşimin tabakalanmasına baktığımızda ise; 14 tabakanın varlığı saptanmıştır. 1. tabaka; Osmanlı- Selçuk Dönemi'ne tarihlendirilirken, 2. ve 3. tabakalar Bizans-Roma Dönemi'ne, 4-7. tabakalar Helenistik Dönem'e, 8-9. tabakalar Frig Dönemi'ne, 10-11. tabakalar Hitit İmparatorluk Dönemi (Mezopotamyalı Tüccarların olduğu dönem dahil), 12. tabaka Erken Tunç Çağı'na, 13-14. tabakalar Bronz Çağı ile çağdaş buluntular vermektedir (von der Osten, 1937: Pl:1). Von der Osten tabakalanması farklı bilim adamların tarafından farklı olarak yorumlanmıştır çünkü dönemlerin sınıflandırılması ve isimlendirilmesi tutarlı bulunmamıştır. Bittel ve diğer araştırmacılar romen rakamlı sıralamayı koruyarak Alişar için 3 kültür katı ve alt evreleri belirlenmiştir. Alişar 0 (19-15. tabakalar), Alişar Ia (15-12. tabakalar), Alişar Ib (11-7. tabakalar), Alişar III (6-5. tabakalar) olarak sınıflandırılmıştır. Bittel ve Orthmann arasında ise 15 M ve 12 M tabakaların belirlenmesinde farklılıklar söz konusudur (Orthmann, 1963: 15). Kültepe'de yapılan kazı çalışmaları sonucunda Alişar Höyük'te M. Ö. 2. bin yılın tarihlendirilmesinde bir yol oluşturmuştur. Ele geçen seramiklere bakıldığında Alişar 11T, Kaniş Karum'un II. yapı katı, Alişar 10T ise Kaniş Karum Ib tabakası ile benzer örneklerle rastlanmıştır. N. Özgüç tarafından 11T ve 10T tabakaları Assur Ticaret Kolonileri Dönemi ve Eski Hitit Dönemi ile çağdaş olduğu vurgulanmıştır (Özgüç, N., 1945: 90).

Tablo 23: Alişar Tepe (Mound/M) Yerleşimi Stratigrafisi (von der Osten, 1937, Pl: 1, Orthmann,1936: Tab:1, Mellink, 1992: Tab:3).

TEPE(MOUND/M)	DÖNEM	ALİŞAR
1M	Osmanlı - Selçuklu Dönemi	
2M-3M	Bizans - Roma Dönemi	
4M(a,b,c)	Frig Dönemi	
5M	Erken Tunç Çağı / Orta Tunç Çağı	III
6M	Erken Tunç Çağı IIIB	III
7M	Erken Tunç Çağı IIIA	Ib
11M-8M	Erken Tunç Çağı II	Ib
14M-12M	Erken Tunç Çağı Ib	Ia
15M	Erken Tunç Çağı Ia	Ib
19M-16M	Geç Kalkolitik Çağ / Erken Tunç Çağı Ia	0-Ia

Tablo 24: Alişar Teras (Terrace/T) Yerleşimi Stratigrafisi (von der Osten, 1937, Pl:1, Orthmann,1936: Tab:1, Mellink, 1992: Tab:3).

TERAS(TERRACE/T)	DÖNEM	ALİŞAR
1T	Osmanlı-Selçuklu Dönemi	
2T-3T	Bizans - Roma Dönemi	
4T-7T	Helenistik Dönemi	
8T-9T	Frig Dönemi	
10T-11T	Assur Ticaret Kolonileri Dönemi /Eski Hitit Dönemi	II
12T	Erken Tunç Çağı / Orta Tunç Çağı	III
12T	Erken Tunç Çağı IIIB	III
13T	Erken Tunç Çağı IIA	Ib
14 T	Erken Tunç Çağı II	Ib

4.1.7.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi

Alişar Höyük Teras yerleşiminde 10T ve 11T olarak adlandırılan tabakalarda döneme ilişkin kalıntılara rastlanmıştır. Alişar Höyük'ün Orta Tunç Çağı'nda bir sur duvarı ile çevrelendiği belirlenmiştir. Testere dişi tarzında inşa edilmiş sur duvarı, 11 m uzunluğunda doğu yönünde, 7 m kuzey yönünde devam etmektedir. Küçük taşların temellere oturtulduğu ve yer yer ahşap hatılların kullanıldığı görülmektedir. Duvarlar 0.70-1.70 m arasında değişen kalınlıklara sahiptir. Ahşap sütunların boyutları 0.70-1 m arasında değişmektedir. Oluşturulan odaların hem iç hem dış duvarları eşit kalınlığa (1.20 m) sahiptir ve odalar tam olarak dikdörtgen biçiminde değildir (von der Osten, 1937: 18). Alişar Höyük'te iki büyük yapı kompleksi açığa çıkarılmıştır. 11T tabakasında açığa çıkarılan yapıların belirli bir plana göre inşa edildiğini düşünülmektedir. 11T tabakasında açığa çıkarılan duvarların büyük bir çoğunluğunun 45-50 cm kalınlığında olduğu belirlenmiştir. Taş temellerin yüksekliği ise 30 ila 50 cm arasında değişmektedir. Taş temeller üzerinde yükselen duvarlar kerpiç olarak inşa edilmiştir. Fakat çok az miktarda korunan kerpiç kalıntılarında duvarların boyutları hakkında kesin bilgiler elde edilememiştir. Alanın doğu kesiminde 11.tabakaya ait mimari kalıntılar ya çok parçalı ya da devamlılığı belirlenemeyen kalıntılardır. Seviye 11T'nin mimari kalıntıların bulunduğu en geniş alanda döneme ait bir yapı kompleksi II (P-T 26-31) tespit edilmiştir. Kompleks içerisinde yapılan çalışmalarda yüzeyin güneyden kuzeye, batıdan doğuya doğru eğimli olduğunu göstermektedir. Kompleks yapısından güney-güneydoğu yönünde eğimli bir ana cadde açığa çıkarılmıştır. Sokağın doğu kısmında sıkıştırılmış toprak, moloz ve çanak çömlek parçalarıyla döşeli sert bir yüzey belirlenmiştir. Kompleksin kuzeydoğu kesiminde döşemeye sahip bir sokak bulunmaktadır. Ana caddenin doğusunda büyük boy taşlar ile döşeli oval bir alan yer almaktadır. Caddenin güney ucunda ise bir bölümü belirlenen yapı kompleksi tespit edilmiştir (P-Q 30-31). Güney tarafta açığa çıkarılan odaların birinin tabanının büyük taşlar ile döşendiği görülmüştür. Höyüğün güneyine doğru büyük yapı komplekslerinden hariç üç bina kompleksi daha açığa çıkarılmıştır. Bina komplekslerinden birisinin iki odalı olduğu ve açığa çıkarılan iki odasının da taştan inşa edildiği belirlenmiştir (von der Osten, 1937: 11-15).

Alişar Höyük 10 T tabasında ise yapı Kompleksi-I açığa çıkarılmıştır. Yapının temelleri 11T seviyesine göre daha kalın ve daha büyük taşlardan inşa edilmiştir. Taş

temellere sahip duvarların üst kısımlarının kerpiç olarak devam ettiği belirlenmiştir. Yapının odalarından birinde (R-28) sıkıştırılmış kerpiç zemine sahip, kenar kısımları kerpiç tuğlalardan oluşturulmuş bir fırın yapısı açığa çıkarılmıştır. Odaların içerisinde taştan kapı söveleri bulunmuştur. 1931 yılında yapılan çalışmalarda 10 T tabakasının orta evresine ait bina yapısı tespit edilmiştir. Binanın güneydoğu köşesindeki odanın batısında iki küçük odaya yer almaktadır. Güneydeki oda 3.50x3.50 m ölçülerinde, kuzeydeki oda ise 3.65 x 3.90 m, güneybatıda köşedeki oda ise 5.80x3.70 m ölçülerindedir. B odası olarak adlandırılan yapıda ocak yerleri, erzak küpleri ele geçirilmiştir ve günlük yaşamın burada geçtiği belirlenmiştir. Bu yapı kompleksi içerisinde yanmış ahşap kalıntıları bulunmuştur ve bu kalıntıların olasılıkla çatı yapısının kalıntıları olduğu düşünülmektedir. Kömürleşmiş ahşap kalıntılarının yanında kerpiç parçalarına da rastlanmıştır. Buradan yola çıkarak ahşap iskeletin üzerinin kerpiç ile sıvandığı düşünülmektedir. Yapı kompleksi içerisindeki odalarda kapı girişlerine ait söve taşları ele geçirilmiştir. Bazı odalarda ise depolamaya yönelik kullanıldığı belirlenmiştir. Kompleks içerisindeki kalıntılar göz önüne alındığında yapının 10T tabakasının en erken ve en son evresi arasında tam bir tarihleme yapılamamıştır (von der Osten, 1937: 15-24).

4.1.7.4. Orta Tunç Çağı Mezarlığı

Höyükte von der Osten tarafından yapılan kazılarda Aşağı Şehir de 11T ve 10T yapı katında olmak üzere toplamda 47 tane mezar açığa çıkarılmıştır. Mezarların çoğu odaların tabanı altına tek ve çoklu gömüler şeklindedir. 10T yapı katına ait I. yapı kompleksi B binasında ocak yeri ve erzak küpleri günlük yaşamın geçtiği 9. nolu odanın tabanı altında 12 adet mezar açığa bulunmuştur. Alishar'da M. Ö. 2. bin yılda dört farklı mezar türü tespit edilmiştir. Bunlar; basit toprak mezarlar, üzeri seramik parçalı mezarlar, küp mezarlar ve taş sanduka mezarlardır. Alishar Höyük'te 16 adet basit toprak mezar belirlenmiştir. 16 mezarın 4 tanesi 11T yapı katından, 12 tanesi ise 10T yapı katından ele geçmiştir. Basit toprak mezarlarda 7 tane çocuk gömüsü hocker tarzda gömülmüştür. Yetişkinlerden 4 tanesi dorsal, ikisi sağa veya sola dönük hocker şeklinde yatırılmıştır. Üzeri seramik parçalı mezarlara bakıldığında ise, 1 tanesi 11T yapı katında, üçü 10 T yapı katında olmak üzere toplamda 4 adet mezar belirlenmiştir. Mezarlarda herhangi bir yön birliği gözetilmemiştir. Alishar da 23 adet küp mezar saptanmıştır. Küp mezarlar iki türe ayrılmaktadır. Tek küp mezarlar; biri 11T diğeri ise

10T yapı katındadır. Yatay olarak yerleştirilen küplerin ağızları levha taşlar ile kapatılmıştır. Yön birliği bulunmayan mezarlarda küp içerisine ilk önce baş kısımlar yerleştirilmiştir. Bazı küplere çift gömü yapılmıştır. Çocuklar hocker pozisyonda yatırılırken, yetişkinler hocker ya da dorsal pozisyonundadır. Çift küp mezarlar ise, orta boy 2 küpün ağız ağza getirilmesi ile oluşturulmaktadır. Taş sanduka mezar sadece 10 T yapı katında oda tabanında tek örnek ile temsil edilmektedir. Mezarın üzeri iri seramik parçaları ve yassı taşlar ile üçgen çatı şeklinde kapatılmıştır. Kuzeybatı yönünde yatırılan iskelet yarı hocker pozisyonundadır. Alişar'da sadece ceset gömü görülmektedir (von der Osten, 1937: 84-91). Mezarlarda 11T yapı katındaki buluntular 10T yapı katı ile benzer özellikler göstermektedir. Küp mezarlarda ölü hediyeleri daha yoğundur. Mezarlara hediye olarak bırakılan seramiklerin çoğunluğu içerisine sıvı konulan türdendir. Kuş biçimli çanak Anadolu'daki ilk örnektir (Akyurt, 1998: 66). Mezarlardaki süs eşyaları genelde benzerdir. Altın, gümüş, tunç ve kurşun eşyaların çoğu çocuk mezarlarından. Amulet biçimli bir taş mühür, iki taş damga mühür, kırık tunç bıçak, kemik bız, kemik saplar, hematit ağırlık, aşık kemiği ve bir aşı boyası parçası 10T yapı katındaki mezarlarda ele geçmiştir (von der Osten, 1937: 85-87).

4.1.8. Kayapınar

4.1.8.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi

Tokat İl merkezinin 25 km güneybatısında Yenice Köyü'nün 5 km batısında; Ayazmayeni Köyü'nün 3 km güneyindedir. Kayapınar Höyüğü; oval bir biçime sahiptir ve 45 m genişliğinde, 70 m uzunluğundadır (Temizer, 1954: 317).

1949 yılında Kayapınar Mevkii'nde define araştırmaları yapan Artovalı Yusuf Erdost'un Müzeler Müdürlüğü'ne getirdiği eserler sayesinde höyük tespit edilmiştir. Höyükte ilk çalışmalar 1952 yılında kurtarma kazısı olarak Temizer başkanlığında yapılmıştır (Temizer, 1954: 317).

4.1.8.2. Stratigrafisi

Kayapınar yerleşmesinde kısa süreli de olsa yapılan kazı ve araştırma çalışmalarının sonuçlarına göre dört yapı katı açığa çıkarılmıştır. I.yapı katı Frig Dönemi ile çağdaştır. Geç ve Erken Frig Dönemi'ne tarihlendirilen örnekler ele geçmiştir. II. yapı katı Hitit Dönemi'ne tarihlendirilmektedir. III. yapı katı Erken Tunç

Çağı'na tarihlendirilirken, IV. yapı katı Kalkolitik Çağ'a ait kalıntılar vermektedir (Temizer, 1954: 324).

Tablo 25: Kayapınar Yerleşimi Stratigrafisi (Temizer, 1954: 324).

KAYAPINAR	DÖNEM
I.yapı katı	Frig Dönemi
II.yapı katı	Hitit Dönemi
III.yapı katı	Erken Tunç Çağı
IV.yapı katı	Kalkolitik Dönem

4.1.8.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi

Kayapınar'da yapılan araştırmalarda; döneme ilişkin herhangi bir mimari tespit edilememiştir. Bunun yanı sıra dışarı kalınlaştırılmış ağız kenarlı, keskin omuzlu, kahverengi ve kırmızı astarlı kapların M. Ö. 2. bin yılın başlarından itibaren kullanıldığı belirlenmiştir. Bu tür kapların örnekleri Kültepe ve Boğazköy'deki örnekleri ile benzerliğinden yola çıkarak Eski Hitit Dönemi ve Assur Ticaret Kolonileri Dönemi ile çağdaştır (Temizer, 1954: 323).

4.1.9. Kayalıpınar

4.1.9.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi

Kayalıpınar; Sivas İli'nin Yıldızeli İlçesi'nde, Kızılırmak Nehri'nin kuzey kısmında verimli bir ova yakınlarında yer almaktadır. Yüzeyi üzerinde ele geçen Hitit yazılı tableti sayesinde araştırılmaya başlanan yerleşimde; 2002-2003 yılları arasında sistemli yüzey araştırmaları V. Müller-Karpe ve A. Müller-Karpe tarafından gerçekleştirilmiştir. 2005 yılından itibaren ise ilk kazı çalışmaları başlamıştır. 2012 yılında ise Bora Uysal bilimsel danışmanlığında gerçekleşen kazılara²⁴ 2014 yılından itibaren V. Müller-Karpe başkanlık etmektedir (Müller-Karpe, ve Müller-Karpe, 2011: 407).

²⁴ Bu bilgi Sivas Arkeoloji Müzesi Müdürlüğü ve Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Arkeoloji Bölümü'nde öğretim üyesi olan Dr. Öğretim Üyesi Bora Uysal'la yapılan görüşmelerde elde edilmiştir.

4.1.9.2. Stratigrafisi

Kayalıpınar'da yürütülen çalışmalar ışığında yerleşimde altı tabakanın varlığı tespit edilmiştir. I. tabaka Geç Roma-Erken Bizans Dönemi'ne tarihlendirilen kalıntılar vermektedir. Geç Roma Dönemi'ne ait bir yapı açığa çıkarılmıştır ve bu yapının mezarlarla bağlantılı olduğu düşünülmektedir. II. tabaka ise Hitit Dönemi'ne tarihlendirilmektedir. Tabakada erozyon nedeniyle çok az sayıda mimari kalıntı parçaları tespit edilmiştir. III-IV. tabakalar Orta Hitit Dönemi'ne ve IV. tabakanın başlangıcı Eski Hitit Dönemi'ne kadar inmektedir (Müller-Karpe ve Müller-Karpe, 2011:408-409). V. tabaka Assur Ticaret Kolonileri Dönemi-Eski Hitit Dönemi yani Orta Tunç Çağı'na ait kalıntılar vermektedir. VI. tabakada da bu döneme ait kalıntıların devam ettiği düşünülmektedir (Müller-Karpe, ve Müller-Karpe, 2016: 300).

Tablo 26: Kayalıpınar Yerleşmesi Stratigrafisi (Müller-Karpe ve Müller-Karpe, 2011: 408-409, 2016: 300).

KAYALIPINAR	DÖNEM
I. Tabaka	Geç Roma-Erken Bizans
II. Tabaka	Hitit Dönemi
III. Tabaka	Orta Hitit Dönemi
IV. Tabaka	Orta Hitit Dönemi
V. Tabaka	Orta Tunç Çağı
VI. Tabaka	Orta Tunç Çağı

4.1.9.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi

Kayalıpınar yerleşmesinde Orta Tunç Çağı'na tarihlendirilen en eski kalıntılar VI. Tabakadan ele geçmiştir. İki tane birbirine yakın ev yapısına ait kerpiç duvar kalıntıları açığa çıkarılmıştır. Taş temellere sahip olduğu belirlenen yapıların temel genişlikleri 68 ile 85 cm arasında değiştiği belirlenmiştir. Açığa çıkarılan yapılarda yapılan çalışmalar sonucunda, yapıların konut niteliği taşıdığı anlaşılmıştır. Evler Eski Hitit Dönem'ine tarihlendirilen V. tabaka yerleşimlerinin üzerine inşa edilmiştir ve bir önceki tabakayı tahrip etmiştir. Yapılan çalışmalarda V. tabaka ile VI. tabaka arasında herhangi bir boşluğu rastlanmadığı belirlenmiştir. Bu sonuçlardan yola çıkarak

yerleşmesinin ara vermeden devam ettiği açığa çıkarılmıştır. V. Tabakaya ait buluntular 840 m² bir alanı kapsamaktadır ve tabakaya ait kalıntıları yansıtan kısa duvar parçaları bulunmuştur. Kerpiç duvarlar yer yer 1. 3 m yüksekliğine kadar korunmuştur. Duvarların yapım tekniği Hitit Dönemi kerpiç mimarisinden farklılık göstermektedir. Daha ince olarak yapılmış kerpiçlere dayanıklılık vermek adına ahşap hatıllar kullanılmamıştır. Tabakaya ilişkin en önemli buluntular A ve B yapılarının arasında kalan alandan ele geçirilmiştir. Burada açığa çıkarılan yapılardan bir tanesi içerisinde bir tüccara ait olduğu düşünülen yapının temellerinde ele geçen Eski Assurca yazılmış tabletten yola çıkarak; kuzeydeki bina “Tamura Evi”, güneydeki bina ise “Tatali Evi” olarak adlandırılmıştır. Tamura’nın Evi’nde kuzeydoğuya doğru uzanan kepiç duvarın önündeki küllü alanda kil kapatma parçası ele geçmiştir. Her iki bina yapısı da birbirine benzer paralel ve dikdörtgen planlı olarak inşa edilmiştir. Buradan hareketle yapıların bir plan dahilinde inşa edildiği düşünülmektedir. Yapıların içerisinde herhangi bir merdivene ait iz ya da kalıntıya rastlanmamasından yola çıkarak yapıların tek katlı olduğu söylenmektedir. İki binanın da girişinin batı tarafta olduğu belirlenmiştir. Kültepe Kaniş Karum II ve Ib tabakasıyla benzer bir mimari anlayış görülmektedir (Müller-Karpe, A., 2006: 12, Müller-Karpe ve Müller-Karpe, 2014:13-14, 2016:302).

4.1.10. Gordion/Yassihöyük

4.1.10.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi

Gordion/Yassihöyük; Ankara İli’nin Polatlı İlçesi’nin 18 km kuzeybatısında Yassihöyük Köyü’nde, Sakarya Nehri’nin güneyinde bulunmaktadır. Mühendis Körte tarafından 1893 yılında keşfedilen höyükte kazı çalışmaları 1900 yılında Körte tarafından gerçekleştirilmiştir. 1950 yılından 1973 yılına kadar çalışmalar Young tarafından sürdürülmüştür. 1974-1988 yılları arasında ise kazı çalışmaları Voight ve DeVries tarafından devam ettirilmiştir. 1988-2014 yılı arasında çalışmalar Sams başkanlığında yapılmıştır (Gunter, 1991: 1). 2014 yılından itibaren ise Rose tarafından çalışmalar sürdürülmektedir (Rose, 2015: 467).

4.1.10.2. Stratigrafisi

Yassihöyük’teki çalışmalarda yerleşim ile ilgili en erken bilgiler mezarlık alanında bir mezar tümülüsünden (F Tümülüsü) gelmektedir. F tümülüsü altında bulunan bir taş sanduka mezarda ele geçen seramik örnekleri sayesinde en erken

yerleşimin Erken Tunç Çağı I’de olduğu açığa çıkarılmıştır. Erken Tunç Çağı I’e ait alanda çalışmalar dar bir alanda yapıldığı için herhangi bir mimari kalıntı belirlenememiştir (Gunter, 1991: 1-20). Daha sonra karışık dönemlere ait seramik örneklerinin ele geçtiği bir boşluk tabakasının varlığı tespit edilmiştir. Erken Tunç Çağı sonlarında yerleşim gördüğü belirlenen “City Mound” olarak adlandırılan bölgede; kesin yerleşimin Erken Tunç Çağı IIIa’da başladığı belirlenmiştir. Erken Tunç Çağı IIIa 8. tabaka, Erken Tunç Çağı IIIb 7. tabakaya tarihlendirilmektedir (Gunter, 1991: Tab.1). Bu tabaka Gordion’da bir yangın tabakasıyla sona ermiştir. Yassı Höyük yerleşmesinde M. Ö. 2.bine tarihlenen yerleşim Megaron 10 yapısının altında gerçekleştirilen sondaj çalışmalarında açığa çıkarılmıştır. Yassihöyük’te yapılan çalışmalarda 10 tabakanın varlığı belirlenmiştir. Orta Tunç Çağı 10.tabakada açığa çıkarılırken, 9-8. tabaka Geç Tunç Çağı’nı temsil etmektedir. 7. tabaka Erken Demir Çağı’na, 6A-B. tabaka ise Erken Frig Dönemi’ne tarihlendirilmektedir. Frig Dönemi’nin tüm aşamalarının rastlandığı yerleşimde Orta Frig Dönemi 5. tabakaya verilmiştir. Geç Frig Dönemi 4. tabakaya tarihlendirilirken, Helenistlik Dönem Erken ve Geç Evre olarak iki safhada ele alınmaktadır. Erken Helenistlik Dönem 3B tabakasına verilirken, 3A tabakası Geç Helenistlik Döneme tarihlendirilmektedir. Roma Dönemi 2. tabakaya tarihlendirilirken, Orta Çağ 1. tabakaya verilmektedir. 0. tabaka ise günümüz yerleşimi, Cumhuriyet sonrası döneme tarihlendirilmektedir (<http://sites.museum.upenn.edu./gordion/history/chronology,2018>).

Tablo 27: Gordion/Yassı Höyük Yerleşimi Stratigrafisi (<http://sites.museum.upenn.edu./gordion/history/chronology,2018>).

YASSIHÖYÜK	DÖNEM
4	Geç Frig Dönemi
5	Orta Frig Dönemi
6A-B	Erken Frig Dönemi
7	Erken Demir Çağı
8-9	Geç Tunç Çağı
10	Orta Tunç Çağı

4.1.10.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi

Gordion Yassihöyük'te Orta Tunç Çağı'na tarihlendirilen buluntular Frig Dönemi'ne tarihlendirilen Megaron 10 yapısının altında yapılan çalışmalarda açığa çıkarılmıştır. Yapının altında kırmızı astarlı "Hitit" tipi çömleklerin bulunmasından en erken tabakanın Orta Tunç Çağı olduğu saptanmıştır. 7 x 15 m'lik bir alanda yapılan çalışmalarda üst üste tabakalarda karışık dönemlere ait seramik buluntularının ardından M. Ö. 2. bine tarihlendirilen duvar kalıntısı açığa çıkarılmıştır. Temelleri taş olan duvarın yüksekliği 1.60 cm olarak belirlenmiştir. Büyük kireçtaşı bloklar ve kerpiçten yapılan duvarın kalınlığı 1.50 cm'dir. Duvar kalıntısının yanında kırmızımsı-devetüyü renkte seramik kalıntıları ele geçmiştir. Gordion'da ele geçen seramik örnekleri Kültepe yerleşmesiyle benzerlik göstermesine rağmen, Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'nde önemli merkezler arasında yer almadığı düşünülmektedir. Orta Tunç Çağı sonlarına doğru Hitit krallığının kurulmaya başladığı sıralarda Gordion yerleşiminin Orta Anadolu ile daha yoğun ilişkiler içerisinde olduğu görülmektedir (Gunter, 1991: 2-3, 113).

4.1.10.4. Orta Tunç Çağı Mezarlığı

Gordion'daki mezarlık alanı kuzeybatı-güneydoğu yönünde 100x60 m² bir alanda yer almaktadır. Mezarlığın bu alanında M. Ö. 2. binin ilk yarısına tarihlendirilen 45 mezar tespit edilmiştir. Mezarlık alanında; basit toprak mezar, etrafı taş çevrili mezar, çömlek mezar, küp mezar ve taş sanduka mezarlar saptanmıştır. 5 tane basit toprak mezar ana kayaya oyularak yerleştirilmiştir. Bazı mezarların üzeri kerpiç ile örtülürken bazı mezarların üzeri taşlarla örtülmüştür. İçerisinde hocker ya da yarı hocker tarzı gömüler yer alırken, mezarlarda belirli bir yön birliğine rastlanmamıştır. Mezarlık alanında bir mezarın etrafı yarım daire şeklinde taşlar ile çevrelenmiştir. Ceset, kuzey-güney yönünde hocker pozisyonunda yatırılmıştır. Beş adet içerisinde çocukların bulunduğu çömlek mezarlar açığa çıkarılmıştır. Dik ve yatay biçimde yerleştirilen çömleklerin ağızları kerpiç, taş ya da çamur ile sıvanarak kapatılmıştır. Gordion mezarlığında 29 tane küp mezar tespit edilmiştir. Anakayaya açılan çukurlar üzerine eğik olarak yerleştirilmişlerdir. Küplerin ağızları yassı levha taş ya da kerpiç ile kapatılmıştır. 3 adet taş sanduka mezarın yan duvarları iri blok taşlarla oluşturulmuştur. Mezarlarda herhangi bir yön birliği tespit edilememiştir. Mezarlara ceset halinde hocker

ya da yarı hocker tarzda gömülerin görüldüğü ve genellikle tekli gömünün uygulandığı belirlenmiştir (Mellink, 1956: 3-4).

4.1.11. Asarcık Höyük/İlica

4.1.11.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi

Ankara İli'nin batısında, Ayaş İlçesinin 9,5 km güneybatısında yer alan İlica Köyü'nün kuzeydoğu kenarında yer almaktadır. Bazalt bir tepe üzerinde bulunan höyük 70x120 m ölçülerindedir. Höyükte çalışmalar 1963-1964 yılları arasında Orthmann tarafından gerçekleştirilmiştir (Orthmann, 1966: 27).

4.1.11.2. Stratigrafisi

Asarcık Höyük/İlica'da yapılan çalışmalarda beş yapı katı açığa çıkarılmıştır. I-II. tabaka Helenistik-Roma Dönemi'ne tarihlendirilmektedir. III. tabaka Geç Frig Dönemi'ne tarihlendirilirken, IV. tabaka Orta Tunç Çağı ile çağdaştır. V.tabaka iki alt mimari tabakayla temsil edilmektedir. Va tabakası Erken Tunç Çağı III'ten Orta Tunç Çağı'na geçişi, V.tabaka Erken Tunç Çağı II-Erken Tunç Çağı III olarak yerleşimin en erken kalıntılarını vermektedir (Orthmann, 1966: 27-88).

Tablo 28: Asarcık Höyük/İlica Stratigrafisi (Orthmann, 1966: 27-88).

ASARCIK HÖYÜK/ILICA	DÖNEM
I.Tabaka	Helenistik-Roma Dönemi
II. Tabaka	Helenistik-Roma Dönemi
III. Tabaka	Geç Frig Dönemi
IV. Tabaka	Orta Tunç Çağı
Va. Tabaka	Erken Tunç Çağı III'ten Orta Tunç Çağı'na geçiş
V. Tabaka	Erken Tunç Çağı II- Erken Tunç Çağı III

4.1.11.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi

Asarcık Höyük yerleşmesinde yapılan çalışmalarda Orta Tunç Çağı'na ait kalıntılar IV. tabakadan ele geçmektedir. Beş alanda gerçekleştirilen çalışmalarda döneme ilişkin bilgilerin açığa çıkarıldığı tabakada yoğun yangın izleri tespit edilmiştir.

Düzensiz oyulmuş taşlardan yapılmış geniş duvarlar açığa çıkarılmıştır. Duvarlar arasındaki boşluklar moloz taşlar ile doldurulmuştur ve belirli bir zemin tabanına rastlanmamıştır (Orthmann, 1966: 40-41).

Ilıca Mezarlığı

Asarcık Höyük yerleşmesinin 800 m kuzeyinde dikili taşların bulunduğu alanda yanmış kül ve kemik parçalarına rastlanması sonucunda burada çalışmalara başlamıştır. 300x700 m bir alana yayılan mezarlık alanında on üç açmada çalışılmıştır. Çalışmalar sonucunda A evresine giren mezarlar Eski Tunç Çağı'na, B evresi başına ve B evresinde toprak, yakma ve bir taş sanduka mezar M. Ö. 16 yy, C evresine ait ceset mezarlar ve oda mezarlar Geç Helenistlik- Roma Dönemi'ne tarihlendirilmektedir. A, L, N, P, R, S, J alanlarında Eski Hitit Dönemi'ne ait kalıntılar vermektedir (Orthmann, 1966: 10-35, 60). Ilıca mezarlığında mezar türlerine bakıldığında; basit toprak mezarlar, urneler, üzeri seramik parçalı mezarlar ve taş sanduka mezarlar olmak üzere dört ana tip belirlenmiştir. Basit Toprak mezarlar olarak A ve N alanlarında ele geçirilen dört mezardan sadece bir tanesi içerisinde kafatası parçalarına rastlanmıştır. Üzeri seramik parçalı mezarlardan üç tanesi A alanında açığa çıkarılmıştır. Bir nolu mezarda cesedin üzeri seramik parçaları ile örtülüyken diğer iki mezarda sadece kafatası parçaları ele geçmiştir. Ilıca mezarlığında 129 adet urne tespit edilmiştir. Yakma geleneği gözlemlenen gaga ağızlı testiler yarıya kadar çukura gömülü şekilde toprağa oturtulmuştur. Urnelerin ağızları ters çevrilmiş çanak ya da kaseler ile kapatılmıştır. Urne olarak kullanılan gaga ağızlı testilerin formlarında belirgin bir farklılık tespit edilmemiştir. Mezarlıktaki tek bir örnek ile temsil edilen taş sanduka mezar örneği A alanından ele geçmiştir. Doğu-batı yönünde uzanan taş sanduka mezarın, güney duvarı tek yassı bir taşla diğer duvarları küçük taşlar ile yapılmıştır. Hocker tarzında yatırılan iskeletlerin başı doğuya doğru bakmaktadır (Orthmann, 1966: 20-35).

Ilıca mezarlığında gömme biçimlerine bakıldığında ise; ceset gömü ve kremasyon geleneği tespit edilmiştir. Ceset gömüye ait 7 bireye ait kemik kalıntıları mezarlık alanında dağılmış halde ele geçirilmiştir. Kremasyon gömü ise 118 birey üzerinde tespit edilmiştir. 3 mezarda ise yakılıp yakılmadığına ilişkin kanıtlar bulunamamıştır. Urnelerde genelde tekli gömü yapıldığı belirlenmiştir. Mezarların içerisinde ölü hediyeleri ele geçirilmiştir. Yine de Ilıca mezarlık alanında açığa çıkarılan mezar sayılarına oranla az ölü hediyesi bulunmuştur (Orthmann, 1966: 53-55).

4.1.12. Karaoğlan

4.1.12.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi

Ankara İli'nin 25 km güneyinde Karaoğlan Köyü'nün yakınında yer almaktadır. Elmadağ eteklerinde ve Konya, Kayseri, Aksaray'a bağlanan yol güzergahlarına yakın bir bölgededir. Höyük ilk defa 1937 yılında Türk Tarih Kurumu başkanı Afet İnan tarafından keşfedilmiştir ve 1937 yılında kısa bir çalışma yapılmıştır. 1938-1941 yılları arasında ise Arık ve ekibi tarafından çalışmalar yapılmıştır (Arık, 1939: 27).

4.1.12.2. Stratigrafisi

Höyükte yapılan çalışmalar sonucunda Kalkolitik Dönemden Osmanlı Dönemi'ne kadar süren yerleşim izleri tespit edilmiştir. Çalışmalarda Karaoğlan Höyük'te beş tabaka açığa çıkarılmıştır. I. tabaka Klasik Dönem'e tarihlendirilmiştir. II. tabaka Demir Çağı verilirken III. tabakada Hitit Dönemi'ne ait kalıntılara rastlanmıştır. IV. tabaka M. Ö. 3. bin yıldan 2. binyıla geçiş dönemini temsil ederken, V. tabaka kendi içerisinde üç alt mimari tabakaya ayrılmaktadır. Va ve Vb tabakaları Erken Tunç Çağı II. Evre'ye tarihlendirilirken, Vc tabakası Kalkolitik Çağ'a tarihlendirilmektedir (Arık, 1948: 47).

Tablo 29: Karaoğlan Höyük Yerleşim Stratigrafisi (Arık, 1948: 47).

KARAOĞLAN	DÖNEM
I. Tabaka	Klasik Dönem
II. Tabaka	Demir Çağı
III. Tabaka	Hitit Dönemi
IV. Tabaka	M. Ö. 3. binden 2. bine geçiş dönemi

4.1.12.3. Orta Tunç Çağı Yerleşmesi

Karaoğlan Höyük'te döneme ilişkin herhangi bir mimari tespit edilememiştir. Dönem ile ilişkili bilgilere seramik ve küçük buluntulardan yola çıkarak ulaşılmıştır

4.1.13. Polatlı Höyük

4.1.13.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi

Ankara İli'nin Polatlı İlçesi'nin 65 km güneybatısında yer almaktadır. Höyük 25 m yüksekliğinde ve 200 m çapındadır. Polatlı Höyük'te çalışmalar Lloyd ve Gökçe tarafından 1949 yılında yapılmıştır (Llyod ve Gökçe, 1951: 21).

4.1.13.2. Stratigrafisi

Polatlı Höyük'te yapılan kazı ve araştırma çalışmaları sonucunda; dört kültür katına tarihlendirilen otuz bir seviye belirlenmiştir. I. kültür katında I-X. seviyeler arasında Erken Tunç Çağı I'e tarihlendirilen kalıntılar açığa çıkarılmıştır. II. kültür katı ise XI-XV. seviyelerde açığa çıkarılan Erken Tunç Çağı III'e tarihlendirilmektedir. III. kültür katı; XVI-XXII. seviyeler arasında Erken Tunç Çağı III'ten Orta Tunç Çağı'na tarihlendirilen buluntular ele geçmiştir. IV. kültür katına gelindiğinde ise XXIII-XXXI. seviyelerde izlenen Orta Tunç Çağı'na tarihlendirilmektedir (Llyod ve Gökçe, 1951: 21-31).

Tablo 30: Polatlı Höyük Yerleşim Stratigrafisi (Llyod ve Gökçe, 1951: 21-31).

POLATLI HÖYÜK	DÖNEM	KÜLTÜR KATI
XXIII-XXXI. Seviye	Orta Tunç Çağı	IV
XVI-XXII. Seviye	Erken Tunç Çağı III'ten Orta Tunç Çağı'na Geçiş	III
XI-XV. Seviye	Erken Tunç Çağı III	II
I-X. Seviye	Erken Tunç Çağı II	I

4.1.13.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi

Polatlı Höyük'te "E" açmasında yapılan çalışmalarda, dört seviyeye ait duvar kalıntıları açığa çıkarılmıştır. XXIX ve XXX seviyelerinde kullanılan duvarların onarılarak tekrar kullanıldığı tespit edilmiştir. XXX. Tabakada iyi korunmuş halde

bulunan bir odanın taş temel üzerine kerpiç olarak inşa edildiği belirlenmiştir. Buradan yola çıkarak dört seviyede de duvarların aynı mimari tarzda inşa edildiği söylenebilmektedir. Seviye XXXI’de yüzeyin hemen altında taş döşeme açığa çıkarılmıştır (Llyod veGökçe, 1951: 31).

4.1.14. Konya Karahöyük

4.1.14.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi

Konya Karahöyük yerleşimi; Konya İli’nin güneyinde Harmancık Köyü’nde yer almaktadır. Yüksekliği 29 m olarak belirlenen höyük; 800 x 500 m boyutlarındadır. Konya Ovası’nda çalışmalar yapan Mellaart tarafından keşfedilen Konya Karahöyük’te ilk çalışmalar 1953 yılında Alp tarafından yapılmıştır. Höyükte; 1959, 1967, 1968, 1969 ve 1970 yıllarında kazı çalışmaları durdurulmuştur. 1994 yılında yapılan çalışmayla höyükte kazı çalışmalarına son verilmiştir (Güneri, 2013: 23).

4.1.14.3. Stratigrafisi

Konya Karahöyük yerleşmesinde yapılan çalışmalar sonucunda 28 tabaka açığa çıkarılmıştır. I-IV. tabakalar Assur Ticaret Kolonileri Dönemi yani Orta Tunç Çağı’na tarihlendirilmektedir. V-VI. tabakalar ise Erken Tunç Çağı’ndan Orta Tunç Çağı’na geçiş dönemini temsil etmektedir. Ele geçen seramik örneklerinde hem el yapımı hem de çark yapımı örneklerle rastlanmıştır (Alp, 1961: 523-524). VII-XI. tabakalar ise Erken Tunç Çağı III dönemine ait kalıntılar tespit edilmiştir. XII-XVII. tabakalar Erken Tunç Çağı II’ye tarihlendirilirken, XVIII-XXVIII. tabakalar en erken yerleşim Erken Tunç Çağı I’e ait kalıntılar vermektedir (Alp, 1964: 116, 1994: 12).

Tablo 31: Konya Karahöyük Yerleşim Stratigrafisi (Alp, 1964: 116, 1994: 12).

KONYA KARAHÖYÜK	DÖNEM
I.-IV. Tabaka	Orta Tunç Çağı
V.- VI. Tabaka	Erken Tunç Çağı’ndan Orta Tunç Çağı’na Geçiş
VII.-XI. Tabaka	Erken Tunç Çağı III
XII.-XVII. Tabaka	Erken Tunç Çağı II
XVIII-XXVIII. Tabaka	Erken Tunç Çağı I

4.1.14.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi

Konya Karahöyük yerleşmesinin akropol alanının kuzey yamacında büyük bir yapı açığa çıkarmıştır. Yapının korunan ölçüleri 20 x 21 m olarak belirlenmiş ve muhtemelen bir saray yapısı olduğu düşünülmektedir. Duvarlar ortalama 1 m kalınlığa sahiptir ve iki merdiven yapısının açığa çıkarılmasından yola çıkarak yapının iki katlı olduğu düşünülmektedir. Çevrede ele geçen kerpiç kalıntıları da göz önüne alındığında duvarların taş temel üzerine kerpiç olarak inşa edildiği belirlenmiştir. Yapının duvarları horizontal (yatay) ve vertikal (dikey) girişler ile daha sağlam bir hale getirilmiştir. Duvarların iç kısımları beyaz renkte sıva ile sıvanmıştır. Doğu kısmında ise bir caddenin varlığı düşünülmektedir. Yapının batı kısmı ise masif çakıl taşlar ile sınırlandırılmış ve desteklenmiştir. Güney kısmında merkezi bir salon ve salonun etrafında gruplandırılmış olan küçük odalardan oluşmaktadır. Bazı odalar içerisinde küplere rastlanması bu odaların kiler ya da depo odaları olarak kullanıldığını göstermektedir. 5 nolu oda da iki adet fırın yapısı ile fırın odası olduğu düşünülmektedir. 8 numaralı odanın doğu duvarının ön kısmında oturma yeri olarak kullanılan alanda oval biçimli bir banyo kabı in-situ olarak ele geçmiştir. Bu odanın banyo odası olduğu düşünülmektedir. Yapının kuzey tarafı ele geçirilememiştir. Merkezi salon etrafında gruplanan odalarda yüzlerce mühürlü kapatma bulunmuştur. Saray olarak tanımlanan yapının güney batısında bir çöp çukuru açığa çıkarılmıştır. Bu çukurlar sayesinde yerleşimin 5 katı tahrip olmuştur. Büyük çukur olarak adlandırılan çukur oval biçimlidir ve tarihlendirilmesine yardımcı seramik örnekleri incelendiğinde Kaniş Karum Ib tabakası ile çağdaş olduğu belirlenmiştir. Şehrin güney terasında I.kata ait bir mezarda ise bir fayans mühür açığa çıkarılmıştır (Alp, 1972: 12-16).

4.1.15. Acemhöyük

4.1.15.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi

Ankara'nın 225 km güneyinde, Aksaray İli'nin merkezinden 18 km uzakta olan Yeşilova Kasabası'nda, Tuz Gölü'nün güneyinde kesimindedir. Acemhöyük'ün güneyinde Hasan Dağı, kuzeydoğu tarafında ise Ekecik Dağı yer almaktadır. Kültepe yerleşimin kuzeybatısında, Konya'nın kuzeydoğusunda, Ulurmak'ın (Melendiz Çayı) suladığı geniş ovanın ortasındadır. Çukurova'dan uzanan kuzey-güney ana yolun yakınında, Konya-Kayseri yolunun 10 km kuzeyindedir. Döneminde ticaret yolları

üzerinde yer alan höyük, maden yataklarına yakın bir konumda bulunmaktadır. Oval bir biçime sahip höyük; doğu-batı istikametinde 700 m, kuzey-güney istikametinde genişliği ise 600 m ölçülerindedir ve denizden yüksekliği 970 m' dir. Yerleşimde üzerine bugün modern yerleşimlerin kurulduğu aşağı şehir yerleşimi de yer almaktadır. Aşağı şehrin genişliğinde höyüğe yakın ölçülerdedir. Höyüğün en yüksek noktası, köylüler tarafından Sarıkaya olarak adlandırılmaktadır ve ova seviyesinden yüksekliği 20 m olarak belirlenmiştir. Belirlenen ölçüler Anadolu'nun en büyük höyüklerinden biri olduğunu göstermektedir (Özgüç, N., 1964: 96).

Acemhöyük'te ilk kazılar 1962 yılında Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü ile Ankara Üniversitesi ortak çalışmasıyla N. Özgüç başkanlığında yapılmıştır (Özgüç, N., 1968 : 3). Dört yıl ara verilen kazılara 1989 yılında Öztan tarafından devam edilmiştir ve günümüzde de sürdürülmektedir (Öztan, 2012: 59).

4.1.15.2. Stratigrafisi

Acemhöyük yerleşmesinde yapılan kazı ve araştırma çalışmaları sonucunda 12 yapı katı açığa çıkarılmıştır. Yerleşimde en eski tabaka Erken Tunç Çağı II'ye tarihlendirilmektedir ve XII-X. tabakalarda tespit edilmektedir (Öztan, 1989:409). IX-VI. yapı katı Erken Tunç Çağı II'den Erken Tunç Çağı III'e geçişi temsil etmektedir (Özgüç, N., 1968:2). V-IV. yapı katları M. Ö. 2. bin yıla, Erken Tunç Çağı III-Orta Tunç Çağı'na tarihlendirilmektedir. I-III. yapı katları Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'ne ait kalıntılar vermektedir. III. yapı katı Acemhöyük yerleşiminin en görkemli zamanına yansıtmaktadır (Özgüç, N., 1968: 3).

Tablo 32: Acemhöyük Yerleşim Stratigrafisi (Özgüç, N., 1968: 2-3, Öztan, 1989: 409, 2011: 59-62).

ACEMHÖYÜK	DÖNEM
I. Tabaka	Orta Tunç Çağı
II. Tabaka	Orta Tunç Çağı
III. Tabaka	Orta Tunç Çağı
IV. Tabaka	Erken Tunç Çağı III- Orta Tunç Çağı
V. Tabaka	Erken Tunç Çağı III
VI. Tabaka	Erken Tunç Çağı III'ten Erken Tunç Çağı II'ye Geçiş
VII. Tabaka	Erken Tunç Çağı III'ten Erken Tunç Çağı II'ye Geçiş
VIII. Tabaka	Erken Tunç Çağı III'ten Erken Tunç Çağı II'ye Geçiş
IX. Tabaka	Erken Tunç Çağı III'ten Erken Tunç Çağı II'ye Geçiş
X. Tabaka	Erken Tunç Çağı II
XI. Tabaka	Erken Tunç Çağı II
XII. Tabaka	Erken Tunç Çağı II

4.1.15.3.Orta Tunç Çağı Yerleşimi

Acemhöyük yerleşiminde V ve IV. yapı katları M. Ö. 2. bin yılın başlarına tarihlendirilmektedir ve Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'nin en erken evresi olarak tanımlanmaktadır. N. Özgüç'e göre bu yapı katları Kaniş Karum'un IV-III ve II. yapı katları ile benzerlik göstermektedir. Çok katlı, taş temelli, ahşap hatıllı, avlulu evler bu evrenin mimarisini oluşturmaktadır. Yamuklu planlı yapıların içerisinde dikdörtgen formlu fırın kalıntıları açığa çıkarılmıştır. Fırınlardan dikdörtgen planlı olması evrenin tipik özelliğidir (Öztan, 1993: 283).

Yerleşimin I-III. yapı katları ise Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'nde iskan görmüştür. III. yapı katı yerleşimin en iyi araştırılmış tabakasıdır. Bu yapı katına tarihlendirilen dört tane anıtsal bina, özel ev yapıları ve bir mutfak açığa çıkarılmıştır. Anıtsal yapılardan ilk inşa edilen Hatipler Sarayı; höyüğün kuzey kısmında Hatipler Tepesi olarak adlandırılan alanda yer almaktadır. Yapı iki katlı ve en az 76 odaya sahiptir. Diğer saray yapısından farklı olarak bir iç avluya sahip değildir. Sarayın giriş

kısmı tam olarak tespit edilememiştir fakat yapının güneydoğusunda ana giriş olabilecek izlere rastlanmıştır. Taş temel üzerine yükselen kerpiç duvarlar ahşap hatıllarla desteklenmiştir. Saray giriş kısmından itibaren iç içe uzun odalardan meydana gelmektedir. Sarayın batı kısmı oldukça tahrip olmuştur. Yapılan çalışmalar sonucunda C14 tarihlendirilmelerine göre Hatipler Sarayı, Sarıkaya Sarayı'ndan önce inşa edilmiştir. Bu sonuçlardan yola çıkarak ele geçen buluntular doğrultusunda; N. Özgüç'e göre burası Sarıkaya Sarayı'nın inşa edilmesinden sonra depo alanı olarak kullanılmıştır. Yapı şiddetli bir yangınla son bulmuştur (Özgüç, N., 1973: 432, 1974: 550).

Hatipler Sarayı'ndan sonra inşa edilen Sarıkaya Sarayı, höyüğün güney kısmında yer almaktadır. Köylüler tarafından yanmış büyük sarı renkli kerpiç enkazından dolayı buraya 'Sarıkaya' adını vermişlerdir ve saray arkeoloji literatürüne "Sarıkaya Sarayı" olarak geçmiştir. Kuzey-güney doğrultuda uzanmaktadır ve Anadolu'daki en iyi korunmuş ve en zengin buluntulara sahip saray yapısıdır. Sarayda yapılan çalışmalar; sarayın inşa edildikten sonra herhangi bir onarım geçirmediği ve bir seferde inşa edildiğini göstermiştir. İki katlı, en az 50 odalı ve bir iç avluya sahip sarayda dönemin krallarının oturduğu düşünülmektedir. İç avlusuyla birlikte 5467 m² bir alanı kapsamaktadır (Özgüç, N., 1977: 357). Taş temellerin üzerine belirli aralıklar ile yerleştirilen ahşap hatıllarla oluşturulan iskeletin kerpiç ile örüldüğü belirlenmiştir. Esas girişi kuzey tarafta yer alan sarayın, temellerinin 4 m' yi bulduğu tespit edilmiştir. Ana girişten sonra birbirlerine yarım duvar ile bağlı ilk oda grubuna girilmektedir (1-3, 15, 16). 1 nolu oda giriş odasıdır ve buradan aynı zamanda iç odalara ve avluya geçilmektedir (Özgüç, N., 1977: 357). Duvarların iç ve dış kısmı sıvalıdır ve 145 cm kalınlığındadır. Kuzey girişten ana kapı yapısına paralel ikinci oda sırasına geçilmektedir (4-6, 10-11, 14-17). Odalar birbirinden farklı büyüklüklere sahiptir. Doğuya bakanlar büyük odalardır. Bu odalar birbirine ve 11 nolu odadan da avluya açılmaktadır. Kuzey kısmında yer alan avlu ve avlunun etrafında üst kata çıkmayı sağlayan merdiven yerleri yer almaktadır. Merdiven yerlerinin batı kısmında oda yapıları bulunmaktadır (12-13, 18-19). Yapının üç tarafı mermer kaidelere basan revaklarla çevrilidir. Yapının güney kısmı yamaçta yer almasından dolayı tahrip olmuştur. Saray yapısındaki çalışmalar resmi bina olmasının yanı sıra, yerleşim,

depolama, imalat üretiminin de yapıldığını göstermektedir. Saray büyük bir yangın geçirmiştir (Özgüç, N., 1977: 358-360).

Hizmet Binası III. yapı katının iki önemli yapısı olan Sarıkaya Sarayı ve Hatipler Sarayı arasında yer almaktadır. Kuzeybatı-güneydoğu doğrultusunda uzanan yapının odaların bazıları birbiriyle bağlantılıdır. Herhangi bir odaya bağlantısı olmayan kapalı mekanlar da vardır. Güneybatı kısmında köşedeki odaların birçoğu bu şekilde oluşturulmuştur. Bu odalar hafif içe doğru giriş yapılarak oluşturulan duvarları sayesinde dışarıdan bir dış görüntüsü sağlanmıştır. Diğer yapılar gibi bu yapının da iki katlı olduğu ve üst kata ahşap merdivenler sayesinde geçildiği düşünülmektedir (Öztan, 2001: 121). Yapının hatıl dikmelerle desteklenen duvarların kalınlıkları 90 cm' dir. Yapı içerisinde sekiler ve bazı odaların içerisindeki platformlar bu yapıya özgüdür. Aynı zamanda saray yapılarından farklı olarak ocak kalıntıları da açığa çıkarılmıştır. Hizmet Binası aynı zamanda onarım geçirilerek kullanıldığı, kuzey taraftaki mekanlardan anlaşılmaktadır. Yapı şiddetli bir yangın geçirmiştir (Öztan, 2004: 235).

Höyüğün kuzeybatı kısmında ise anıtsal olmayan yapılar özel konutlar, depolar ve işlikler açığa çıkarılmıştır. Dikdörtgen veya yamuk planlı, çok odalı, birbirine bitişik düzende yapılmıştır. Yapıların temellerinde ahşap hatıllar ve taşların bir arada görülmesi III. yapı katı için yeni bir özelliktir. Kuzeybatı kesiminde on iki adet fırın bulunmuştur. Fırın yapılarının saraya hizmet ettiği düşünülmektedir (Öztan, 1995: 190, 1996: 211). III. yapı katına ait kalıntılara höyüğün batı kısmında da rastlanmıştır. Batı kısmında saray yapıları ile çağdaş yangın geçirmiş bir bina açığa çıkarılmıştır. Aşağı Şehir de III. Yapı katına ait kalıntıların taş temelli, taş döşemeli ve kerpiç duvarlı yapılarıdır. Bu yapı katı şiddetli bir yangın ile son bulmuştur (Özgüç, N., 1981: 379).

4.1.16. Ovaören

4.1.16.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi

Ovaören; Nevşehir İli, Gülşehir İlçesine bağlı Ovaören Köyü yakınlarında yer almaktadır. Yassıhöyük ve Topakhöyük olarak iki yerleşimden oluşmaktadır. Yassıhöyük 500 x 450 x 15 m boyutlarında, Topakhöyük ise 100 x 100 x 20 m boyutlarındadır. Ovaören; Hasan Dağı ve Erciye Dağı'nın oluşturduğu geniş bir plato üzerinde yer almaktadır. Kızılırmak Nehri'nin 22 km güneyindedir (Şenyurt 1999:451).

İlk çalışmalar 1996 yılında S. Omura tarafından yapılan yüzey araştırmaları sırasında gerçekleştirilmiştir. 1997 yılında ise Şenyurt tarafından yüzey araştırması yapılmıştır. 2007 yılından bu zamana kadar devam edilen kazı çalışmaları Şenyurt başkanlığında devam etmektedir (Şenyurt ve Akçay, 2017: 571).

4.1.16.2. Stratigrafisi

Ovaören yerleşimde yapılan kazı ve araştırma çalışmaları üç alanda gerçekleştirilmektedir. Yassıhöyük, Topak Höyük ve Teras yerleşiminde yapılan çalışmalar sonucunda; Yassıhöyük'te en erken Erken Tunç Çağı III dönemine tarihlendirilen yerleşimde, Geç Tunç Çağı'nda iki alt evreli, Orta Demir Çağı'nda üç alt evreli ve Geç Demir Çağı'nda üç alt evreli olarak devam ettiği belirlenmiştir (Şenyurt ve Akçay, 2017: 572). Topak Höyük'te yapılan çalışmalarda; en erken yerleşimin Kalkolitik Dönem'e kadar indiği tespit edilmiştir. II. tabakanın Erken Tunç Çağı III'e tarihlendirildiği yerleşimde, en geniş yerleşim Orta Tunç Çağı'nda yaşanmıştır. Orta Tunç Çağı'ndan sonra yerleşime ait izlere ulaşılamamıştır. Teras yerleşimde ise, dört tabaka açığa çıkarılmıştır. IV. tabaka Erken Tunç Çağı III erken evresine, III. tabaka iki alt evreye ayrılmaktadır ve Erken Tunç Çağı III' e tarihlendirilmektedir. II. tabaka Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'nin Geçiş evresini yansıtmaktadır. I.tabaka üç alt evreli olarak Orta Tunç Çağı/Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'ne tarihlendirilmektedir (Şenyurt, vd., 2013: 67-71).

Tablo 33: Ovaören Yerleşimi Stratigrafisi (Şenyurt, vd., 2013: 67-71, Şenyurt ve Akçay, 2017: 573).

TERAS YERLEŞİMİ	DÖNEM	TOPAK HÖYÜK	DÖNEM
Ia Ib Ic	Orta Tunç Çağı/Assur Ticaret Kolonileri Dönemi	III	Orta Tunç Çağı
II	Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'ne Geçiş	II	Erken Tunç Çağı III
IIIa IIIb	Erken Tunç Çağı III	I	Kalkolitik Çağ
IV	Erken Tunç Çağı III (erken)		

4.1. 18.6.Orta Tunç Çağı Yerleşimi

Ovaören yerleşiminde Orta Tunç Çağı'na tarihlendirilen yerleşimler Topakhöyük ve Topakhöyük'ün teras yerleşimini oluşturan Aşağı Şehir yerleşiminde açığa çıkarılmıştır. Aşağı Şehir'de yapılan çalışmalar dört farklı alanda yapılmıştır.

A alanında, 2 m genişliğinde seramik kırıntıları ile döşenmiş bir sokağın kuzeydoğu-güneybatı doğrultusunda uzandığı tespit edilmiştir. Orta Tunç Çağı'na tarihlendirilen seramik örneklerinde farklılık görülmezken mimariye ait kalıntılarda ise üç farklı mimari evre belirlenmiştir (Ia, Ib ve Ic). Ia evresinde dört açmanın birleştiği alanda, dairesel planlı, 1.8 m çapında, çeperli taşlardan örülü duvarlara sahip, zemini sıkıştırılmış toprak kaplı bir depo yapısı açığa çıkarılmıştır. Depo yapısı içerisinde bol miktarda Orta Tunç Çağı'na tarihlendirilen seramik buluntuları ele geçmiştir. Teras yerleşimi Ib evresinde ise döneme ait iki adet bütünlük gösteren mimari kalıntı açığa çıkarılmıştır (A ve B yapısı). A yapısı olarak adlandırılan oluşum yoğun tahribata uğramıştır. Korunan kısımlardaki taş temellere bakıldığında genişliğinin 35 cm kadar korunduğu belirlenmiştir. A yapısının en az iki mekana sahip olduğu ve kuzeybatı-güneydoğu ekseninde uzandığı tespit edilmiştir. Kuzey tarafta yer alan mekan 3.2 x 1.4 m ölçülerindedir ve A yapısına giriş kısmının olduğu düşünülmektedir. B yapısı olarak nitelendirilen yapı doğu-batı yönünde genişlemektedir. Güney tarafta sonradan eklendiği düşünülen trepozoidal yapı yer almaktadır. Merkezde yer alan odadan hariç yapının doğusuna uzanan bir oda daha bulunmaktadır. Mekan içerisindeki ahşap dikme delikleri yapının bir sundurma olabileceğini düşündürmektedir. Ic evresine ait taş temel kalıntıları ise Ib evresi tarafından yoğun bir şekilde tahrip edilmiştir. Ic evresinde ayrıca bir oval biçimli ocak, ocak yapısı ile bağlantılı bir kül çukuru ve kuzey kısımda toprağa gömülü yarım bir çömlek açığa çıkarılmıştır. B alanındaki çalışmalarda I.tabakaya ait bir çöp çukuru tespit edilmiştir. Çukurda tespit edilen seramikler yoluyla Orta Tunç Çağı'na tarihlendirme yapılmıştır. II. tabakada ise iki duvara ait mimari kalıntılar bulunmuştur. Duvarlar kısmen korunmasına karşın tarihlendirme seramik buluntularından yapılmıştır. C alanında yapılan çalışmalarda; yüzeyden itibaren oldukça sert bir kil dolgu ile karşılaşmıştır. Derinleşme çalışmalarında herhangi bir kültür kalıntısına rastlanmamıştır. D alanındaki çalışmalar teras yerleşiminin sınırını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Teras yerleşiminin I. ve II. tabakasıyla benzer mimari kalıntılar bu alanda yer almamaktadır (Şenyurt, vd., 2013: 62-72).

4.1.17. Kültepe

4.1.17.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi

Kayseri İli'nin 20 km kuzeydoğusunda; Karahöyük köyünün güneyinde, 450x550 m boyutlarında ve yaklaşık 20 m yüksekliğe sahip bir höyük ve aşağı şehirden oluşmaktadır. Höyükte ilk araştırmalar 1893- 1894 yıllarında Chantre tarafından yapılmıştır. 1906'da Winckler ve 1925 yılında ise Hronzy kazılara başlamıştır. Kültepe' de gerçek anlamda ilk sistemli kazılar 1948 yılında Türk Tarih Kurumu'nun desteğiyle T. Özgüç tarafından başlatılmıştır (Şahin, 2007: 154). 2005 yılında ise Kutlu Emre ve Fikri Kulakoğlu tarafından sürdürülen çalışmalar bugün halen devam etmektedir (Kulakoğlu, 2011: 40).

4.1.17.2. Stratigrafisi

Kültepe yerleşmesinde yapılan çalışmalar sonucunda Karum'da dört seviye, Tepe yerleşiminde ise 18 seviye açığa çıkarılmıştır. Tepe yerleşiminde Seviye 1-2 Roma Dönemi'ne tarihlendirilirken, Seviye 3 Helenistik Dönem'e, seviye 4-5 arası ise Demir Çağı'na tarihlendirilmektedir. Seviye 6-10 arası ise Assur Ticaret Kolonileri Dönemi olarak ta adlandırılan Orta Tunç Çağı ile çağdaştır. Seviye 11-13 arası ise Erken Tunç Çağı III'e ait kalıntılar açığa çıkarılmıştır. Tabakada üç büyük bina yapısı dönemin özelliklerini yansıtmaktadır. Seviye 14-17 arası Erken Tunç Çağı II'ye tarihlendirilmektedir. Erken Tunç Çağı III tabakasının yapıları sayesinde tahrip olduğu için Seviye 14-17 arası dar bir alanda çalışılmıştır. Seviye 18'de Erken Tunç Çağı I'e tarihlendirilen el yapımı, tek renkli, kırmızı astarlı seramik örnekleri ele geçmiştir (Kulakoğlu, 2015: 10-13). Karum'da ise dört seviye açığa çıkarılmıştır. Seviye Ib, II, Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'ne verilmektedir (Emre, 1963: 87-89).

Tablo 34: Kültepe Yerleşim Stratigrafisi (Kulakoğlu, 2015: 10-13, Emre, 1963: 87-89).

KÜLTEPE/TEPE YERLEŞİMİ	DÖNEM	KÜLTEPE/ KARUM	DÖNEM
1-2. seviye	Roma Dönemi	Ib. Tabaka	Assur Ticaret Kolonileri Dönemi
3. seviye	Helenistlik Dönem	II. Tabaka	Assur Ticaret Kolonileri Dönemi
4-5. seviye	Demir Çağı	III. Tabaka	Orta Tunç Çağı'na Geçiş
6-10. seviye	Assur Ticaret Kolonileri Dönemi	IV. Tabaka	Orta Tunç Çağı'na Geçiş
11-13. seviye	Erken Tunç Çağı III		
14-17. seviye	Erken Tunç Çağı II		
18. seviye	Erken Tunç Çağı I		

4.1.17.3.Orta Tunç Çağı Yerleşimi

Kültepe Höyüğü kuzey, doğu ve güneyden hilal biçimli bir aşağı şehre sahiptir. Aşağı Şehir ya da bir başka tabirle Kaneş Karumu'nda 250 yıl boyunca yaşam devam etmiştir. Aşağı Şehir'in çapı 2 km'lik bir alanı kapsamaktadır. Sur ile çevreli korunak bir yerleşim, meydanlar ve sokaklarla ayrılan mahallelerden oluşmaktadır. Arabaların bile rahatlıkla geçebileceği genişlikteki sokaklar taş döşelidir. Sokaklar toprak tabanlı ve yassı taşlarla döşelidir (Kulakoğlu, 2011: 45-46). Caddelerde atık sular için oluşturulan drenaj kanalları yer almaktadır. Çöp çukurları küçük boş alanlara veya meydanlara açılmıştır. Mahalleler ve evlerin sırtları birbirlerine yakın inşa edilmiştir. Yapılar birbirlerine bitişik olmalarının yanı sıra her evin kendine ait alanları mevcuttur. Açığa çıkarılan evlerin oda sayıları ve boyutları göz önüne alındığında kalabalık ailelerin yaşadığı düşünülmektedir. Yapılarının üstlerinin düz dam şeklinde kapatıldığı iki katlı yapılar, taş temel üzerine kerpiç olarak inşa edilmiştir. Karum da var olan yapıların inşaatında iri poligonal taşlar kullanılmamıştır. II. yapı katında Ib yapı katından farklı olarak direk taş kullanımı görülmemektedir. Taş temelin iç ve dış tarafına ahşap hatıllar konulmuştur. Karum da ağaç en çok II. kat evlerinde kullanılmıştır. Evlerin çoğu sıvalıdır ve 3-4 kez üst üste sıva izlerine rastlanmıştır. Evlerin bazılarının dar-uzun odaları taş döşelidir. Buraların evlerin en çok su kullanılan

bölümleri olduğu düşünülmektedir. Evler genellikle dikdörtgen planlıdır ve en basit görülen ev planı dikdörtgen planlı ve iki odalı evlerdir. İki katlı olan evlerin alt katında bulunan ocak, fırın yapıları günlük aktivitelerin alt katta yapıldığını göstermektedir. At nalı biçimli ocaklar Karum II. tabakanın tipik özelliği olarak karşımıza çıkmaktadır. Kerpiç duvarların korunmuş olmasına rağmen herhangi bir pencere kalıntısına rastlanmamıştır. Bu dönemin en yaygın ev planı olarak üç odalı dikdörtgen planlı yapılardır. Çoğu iki katlıdır ve büyük odadan açılan iki yan odaya sahiptir. Fırın ve ocak yapıları büyük odalar içerisinde yer almaktadır. Evlerin içerisinde iki ocak kalıntısının açığa çıkarılmasından dolayı evlerin iyi ısındığı düşünülmektedir. Orta Anadolu’da için tipik mimari bir özelliktir. Assurlu tüccarlar ile bir arada yaşayan yerli halktan farklı olarak Assurlu tüccarlar küçük odalarında kilitli olan ticari malları ve altın-gümüş gibi kıymetli nesneleri sakladıkları tespit edilmiştir. Ib ve II. Kat şehir planlarında genel özelliği kalabalık olarak düzenlenmiş binalar, sokaklar ve meydanlardan oluşmaktadır (Özgüç, T., 2005: 53-57).

Atölyeler: Kültepe Kaneş Karum’unun II. Ve Ia-b şehirlerinde atölye yapıları açığa çıkarılmıştır. Atölyeler yerleşimin çeşitli bölgelerine dağılmış halde bulunmaktadır. Planları dönemin konut mimarisine benzer bir şekilde inşa edilmiştir. Taş temel üzerine kerpiç olarak inşa edilen yapıların ocakları daha büyük boyutludur ve daha sağlam, tabanları taş döşelidir. Açığa çıkarılan yapıların atölye olarak adlandırılmasını sağlayan içerisinde ele geçen kalıntılar ışığındadır. Taşınılabılır taş maden kalıpları, taş platformlar üzerine yerleştirilmiş kalıplar, çok sayıda potalar, üfleçler, kurşun-gümüş-bakır külçeler ve aletlerden anlaşılmaktadır. Atölyelerin çoğu meydanlara ve sokağa açılmaktadır. Bu atölyelerde ustalar aynı zamanda aileleriyle birlikte yaşamışlardır. Atölyelerde yalnızca maden değil aynı zamanda taş ve kemik objelerinde yapıldığı tespit edilmiştir (Özgüç, T., 2005: 114).

Tapınaklar: Kaniş şehrinde iki tapınağın varlığı anlaşılmaktadır. Sitadelin dışarısındaki bu tapınaklar birbiriyle benzer özellikler göstermektedir. Tapınaklar arasında çok az farklar mevcuttur. Uzunlukları 27 m, genişlikleri 22 m olarak tapınaklar, dikdörtgen plana sahiptir ve yapıların köşelerinde kuleye benzer çıkıntılar yer almaktadır. Temellerinin üzerinde Hitit orthostatlarının kökenini oluşturan “dik duran” taşlar bulunmaktadır ve üzeri kerpiç örgü şeklinde devam etmektedir. Kaniş Ib

katı ile benzer mimari özellikler göstermektedir. Yapının batıya bakan iki kulesi arasında ön tarafı açık bir alan yaratılmıştır. Bu açıklığın üstünün kapalı olduğu önünün açık olduğu düşünülmektedir. Tapınağın kuzey ve güney kısımlarında, iç ve dış kısımlarda 3 x 10 m boyutlarında iki küçük oda bulunmaktadır. Ortada yer alan büyük salon tapınağın en önemli odasını oluşturmaktadır. Tapınağın girişi doğu taraftandır ve herhangi bir avlu izine rastlanmamıştır. Bu tapınakların çevresinde en az iki tane daha tapınak yapısının varlığına dair izler bulunmuştur. Tapınakların Karum Ib döneminde şehrin bir bölümünde toplandığı görülmüştür (Özgüç, T., 1999: 46-47, 2005: 113).

Resmi Depo Binası: Sitadelin batısında 18 m uzunluğunda 7.50 m genişliğinde dikdörtgen planlı bir depo binası açığa çıkarılmıştır. Kaneş Karum Ib katıyla çağdaş bir yapıdır. Temeli 1 m genişliğinde olan yapının tabanı taş döşemelidir. Taşlar düzenli olarak yontulmamıştır gelişi güzel taşlardan oluşmaktadır. Taş duvarlarda ahşap dikmeler kullanılmamıştır. Bina içten ante duvarlarıyla dört bölüme ayrılmıştır. Yapıya giriş batı taraftandır. Bina içerisinde bulunan en önemli eser üzerinde çivi yazısının bulunduğu Kıbrıs tipi hançerdir. Hançer 29,1 cm uzunluğundadır ve üzerinde “*È-gal A-ni-ta ru-ba-im*” yazmaktadır. Bu yazı Türkçeye “Kral Anitta’nın evi” olarak çevrilmiştir ve yapının tarihlendirilmesini sağlamıştır (Özgüç, T., 1956: 30-31).

Kültepe kazıları sırasında Orta Tunç Çağı ya da Assur Ticaret Kolonileri Dönemi’ne tarihlendirilen üç anıtsal yapı açığa çıkarılmıştır. Güney tarafta yer alan, Güney Teras Sarayı II. tabakada açığa çıkarılan Eski Saray ve büyük saray yapısı olan Waršama Sarayı’dır.

Eski Saray: Waršama Sarayı’nın hemen altında, Kaneş Karum’un II.tabakasıyla çağdaş olan saray yapısı bulunmaktadır (Özgüç, T., 1956: 31). İki katlı olan saray yapısı, en az üç binadan oluşan bir yapı kompleksidir. Binalardan biri 80 m bir alanı kapsamaktadır ve merkezi bir avlu etrafında sıralan yapılar sitadelin şekline uygun olarak inşa edilmiştir (Özgüç, T., 2005: 105). Bina taş temel üzerine kerpiç olarak inşa edilmiştir ve ahşaplarla desteklenmiştir. İki odadan tabanı taşlar ile döşenmiş olan oda da küçük bir ocak kalıntısı açığa çıkarılmıştır. Bu ocak yapısı Kaneş Karum II. tabaka ocaklarıyla aynı yapıya sahiptir. Saray kompleksinin girişinin güney kısımda olduğu düşünülmektedir (Kulakoğlu, 2011: 43). Çalışmalarda açığa çıkarılan yapının hizmet ve ikamet bölümleridir, tahrip olan kısımda ekonomik ve idare bölümlerinin olduğu

düşünülmektedir. Yapının üzerine daha sonra Waršama Sarayı inşa edilmiştir (Özgüç, T., 1999: 23).

Waršama Sarayı: II. tabaka sarayının hemen üzerinde yer almaktadır. Sarayın bazı bölümleri kullanılarak Waršama Sarayı için bir platform oluşturulmuştur. Dikdörtgen bir plana sahip saray yapısı; 110 x 100 m ölçülerindedir. Duvarların inşasında çoğunlukla andezit taş bloklar kullanılmıştır ve araları molozlarla doldurulmuştur. Taş temellere sahip yapının tabanı 2 m yüksekliğe kadar ulaşmıştır. Dış duvarlarda destek payandaları yer almaktadır. Bu taş temeller arasına ahşap hatıllar yerleştirilmiştir. Ahşap hatılların üzerinde kerpiç örgü yer almaktadır. Yapının hem iç hem dış duvarlarında sıva kalıntıları tespit edilmiştir. Büyük bir avlu etrafında yer alan odalardan meydana gelmektedir. Saray dik köşeli sitadel suruna bağlı olarak inşa edilmiştir. Bu tarz yapı Anadolu’da ilk defa karşımıza çıkmaktadır. Sarayın dış duvarları düz bir hat üzerinde görülmektedir ve hiçbir girinti çıkıntıya sahip değildir. 1 ve 8 numaralı odaların saray duvarına sonradan eklendiği belirlenmiştir. Sarayın girişinden itibaren yer alan odalar güneybatı köşeye bağlanmaktadır. Potern buranın altında yer almaktadır. Odaların ve surun poterni güçlendirmek amaçlı yapıldığı düşünülmektedir (Özgüç, T., 2005: 91). Saray yapısına girişi sağlayan kapının güney tarafta olduğu belirlenmiştir. Sitadelin giriş kapısı 10 m uzunluğunda ve 6 m genişliğindedir. Sarayın odalarının çoğunluğu kuzey bölümünde toplanmıştır. Kuzey bölümünde 42 oda yapısı açığa çıkarılmıştır. Kuzeybatı ve güneydoğu köşelerinde yer alan 13 ve 50 nolu odalar ile 28 ve 47 nolu odalar en büyük boyutlu odalardır. Merdiven odaları haricinde diğer odaların boyutları birbirine yakındır (Özgüç, T., 2005: 95-96). Hronzy tarafından yapılan çalışmalarda saray avlusu ve bazı odaları açığa çıkarılmıştır ancak yapıların tüm temelleri ortadan kaldırılmıştır (Mellink, 1969: 205). Sarayın temellerinin güçlü oluşu ve yapımında kullanılan ahşap hatılların çokluğundan yola çıkarak yapının iki katlı olduğu düşünülmektedir. Kültepe Sarayı’nın en yakın benzeri N. Özgüç tarafından Acemhöyük’te ortaya çıkarılan saray yapısıdır (Özgüç, T., 1966: 29). İki sarayında ortak özelliklerine bakıldığında merkezde bir avlu etrafında sıralanan odalar ve her ikisi de şiddetli bir yangın geçirmesidir.

Güney Teras Sarayı: Kaneş’teki Assur Ticaret Kolonileri Dönemi’nin başlarına tarihlendirilen 8.tabaka açığa çıkarılmıştır. Diğer saraylardan farklı bir plana sahiptir.

Saray taş döşeli geniş bir avluya bir avluya açılan, ahşap- taş döşeli koridor ve koridorun iki tarafına dizili odalardan meydana gelmektedir (Kulakoğlu, 2011: 43). Avluya girişin doğrudan kuzey taraftan sağlandığı düşünülmektedir. Sarayın uzunluğu 90 m'dir. Açığa çıkarılan iki kanadının da doğuda bulunan kısmında 14 tane oda yer alırken, batı kanadında 12 ve batı kanadının kuzey kesiminde 4 oda yapısı ele geçirilmiştir. Doğu kanadında yer alan odalar dikdörtgen planlı, duvarları sıvalıdır. İki odanın içerisinde ocak kalıntıları açığa çıkarılmıştır. Bu ocak yapıları Karum evlerinden farklı olarak ısıtmak amaçlı yapılmışlardır. Odalardan birinde üst kata çıkmayı sağlayan merdiven kalıntıları bulunmuştur. Avlunun doğu tarafında olduğu gibi batı taraftaki yapılarda yoğun tahribe uğramıştır. İki katlı binanın zemin katının hizmet, depo ve oturma alanlarının olduğu, üst katın ise kral dairesine ve kabul salonuna ayrılan bölüm olduğu düşünülmektedir (Özgüç, T., 1999: 35, 2005: 106-108).

4.1.18. Yassihöyük

4.1.18.1. Kazı, Konum ve Tarihçesi

Yassihöyük yerleşmesi, Anadolu'nun ortasında, Kızılırmak'ın doğusunda, Kırşehir İli'nin 20 km kuzeybatısında, Çayağazı Beldesi'nde yer almaktadır. Kaman Kalehöyük yerleşmesinin 25 km doğusunda yer alan merkez doğu-batı istikametinde 625 m, kuzey-güney istikametinde 500 m genişliğinde ve 13 m yüksekliğinde oval bir görünüme sahiptir. Höyükte ilk çalışmalar, Japon Anadolu Arkeoloji Enstitüsü tarafından 1986, 2000 ve 2002 yılında gerçekleştirilen yüzey araştırmalarıdır. Yapılan yüzey araştırmaları sonucunda 2009 yılında M. Omura tarafından kazı çalışmaları başlatılmıştır ve günümüzde halen çalışmalar devam etmektedir (Omura, M., 2010: 360).

4.1.18.2. Stratigrafisi

Höyükte yapılan çalışmalarda yüzey toprağının aşınmasından dolayı 20 cm derinlikten hemen sonra yapı kalıntıları açığa çıkarılmıştır. 2009 yılındaki kazı çalışmaları sonucunda höyükte dört yapı katı belirlenmiştir. 2010 yılındaki kazı çalışmalarında ise ilk üç yapı I. kültür katı olarak, 4. yapı katını da II. kültür katı olarak belirlenmiştir. I. kültür katı (1-3. yapı katı) Demir Çağı'na tarihlendirilirken, II. kültür katı (4. yapı katı) Orta ve Erken Tunç Çağı'na tarihlendirilmektedir (Omura, M., 2011: 272).

Tablo 35: Yassihöyük Yerleşimi Stratigrafisi (Omura, M., 2010: 361, 2011: 272).

YASSIHÖYÜK	DÖNEM
I. KÜLTÜR KATI (I-II- III yapı kstı)	Demir Çağı
II. KÜLTÜR KATI 4. yapı katı	Orta ve Erken Tunç Çağı

4.1.18.3. Orta Tunç Çağı Yerleşimi

Yassihöyük yerleşmesinde yapılan kazı çalışmaları sonucunda Orta Tunç Çağı'na tarihlendirilen yapının varlığı jeofizik çalışmalar sonucunda belirlenmiştir. Yapılan jeofizik araştırmalarında höyüğün kuzey eteklerinde bir aşağı şehir yerleşimin varlığı tespit edilmiştir. Bölgede gerçekleştirilen yüzey araştırmaları sonucunda ele geçen seramikler ve eserlerden yola çıkarak bu alanda Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'nin varlığını göstermiştir (Omura, M., 2014: 306). Sonraki yıllarda bu alanda yapılan çalışmalarda Demir Çağı yapı kalıntılarının altında, Erken Tunç Çağı'na tarihlendirilen yangın tabakasının üzerinde büyük taşlardan oluşturulmuş, geniş temellere sahip duvar parçaları olan oda tabanına rastlanmıştır. Açığa çıkarılan yapı kalıntıları yerleşimde Demir Çağı ile Erken Tunç Çağı'ndan Orta Tunç Çağı'na geçiş döneminin arasında M. Ö. 2. bin yıla tarihlendirilen yapılarında varlığını kanıtlamıştır. Höyüğün kuzey tarafında jeofizik çalışmaları sonucunda belirlenen yapı kompleksinin kısıtlı bir alanı açığa çıkarılmıştır (Omura, M., 2015: 306-307). Area 1 alanının güneybatı köşesin doğru dik bir şekilde inen yangın tabakasını örten ve tabakanın eğimine göre inşa edilen, aşağı doğru inen kerpiç merdiven basamakları belirlenmiştir. Alanın doğu tarafında ise büyük duvar temelleri yangın tabakasının üzerine inşa edilmiştir. Kuzeybatı köşede bir köşesi yuvarlak iki odalı özel bir yapı açığa çıkarılmıştır. Sıvalı kerpiç duvarlara sahip iki odanın birinde yuvarlak ocak ve mutfak kabı, daha küçük olarak yapılmış diğer odada duvar önünde kerpiç sekilerin döşendiği alan bulunmaktadır (Omura,M. ,2016: 344–345).

BEŞİNCİ BÖLÜM

SERAMİK VE KÜÇÜK BULUNTULAR IŞIĞINDA ORTA TUNÇ ÇAĞI'NDA BATI ANADOLU VE ORTA ANADOLU İLİŞKİLERİ

5.1. SERAMİK

5.1.1.Çanaklar

Çanak terimi genellikle toprak veya metalden yapılan, yayvan ya da çukurca kaplara denilmektedir. Kazılarda yoğun olarak ele geçirilen çanaklar, İngilizce “bowl”, Almanca “schale”, Fransızca “bol” sözcükleriyle ifade edilmektedir (Ökse, 2012: 88, 105). Çalışmada incelenen çanaklar 11 tip ve bu tiplerin oluşturduğu 7 alt tipte ele alınarak açıklanmaya çalışılmıştır.

Tip1

Tip 1 içerisinde ele alınan bu çanaklar; ağız kenarının basit yöntemler ile düz, yuvarlak, sivri, ince veya kütleştirilmiş şekilde biçimlendirilmesiyle oluşturulur (Ökse, 2012: 199). Basit ve en çok üretilen grup olan basit ağızlı, yarı küresel-yuvarlak gövdelidir. Yuvarlak dipli örneklerinin dışında birkaç düz dipli örneklerine rastlanmıştır (Lev. 1-7).

Yoğun kullanıma sahip basit çanaklar; Orta Anadolu Bölgesi'nde Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'ne tarihlendirilen Kültepe yerleşiminde (Özgüç, T., 1950: Şek. 149-260) ve Boğazköy'ün Büyükkale yerleşimi IVd tabakasında (Fischer, 1963: Taf.88/765-811), Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'nin geç safhası ile çağdaş Acemhöyük yerleşimi Sarıkaya Sarayı 2 nolu mekanda (Öztan, 1990: 249), M. Ö. 2. bin yıl başlarına verilen Alışar'ın II. tabakasında (von der Osten, 1937: Fig. 166/c-2195, 167/d-2664, Pl. IV/c-652) bulunan örnekler ile temsil edilmektedir. Ovaören yerleşiminde Orta Tunç Çağı tabakalarında bu tip içerisinde ele alınan çanak örneklerine sıklıkla rastlanmıştır (Aydın, 2012: Lev. 1/1-4, 2/1-2-4, 3/1-2-3).

Bu tip içerisinde ele alınan basit çanak örnekleri ise Batı Anadolu Bölgesi'nde geniş bir alanda karşımıza çıkmaktadır. Orta Tunç Çağı'na tarihlendirilen Troya'da (Blegen, vd., 1951: 178/2, 180/10, 182/3, 256/2-4) yapılan kazılarda tarihlendirilen beş örnek, Panaztepe'de mezarlık alanında (Günel, 1999: Lev. 1-2) Kocabaştepe'de (Aykurt: 2004, Lev. 3/a-d) bu tip çanaklarla benzerlik göstermektedir. Bu yerleşimlere ek olarak ise Aphrodisias'ta Trench 4, Complex I-E (Joukowsky, 1986: 615, 625, 679, Fig. 442/1-3-7, 454/16, 485/3), Milet'in III. tabakasında (Raymond, 2005: fig. 3.12), Beycesultan'ın V. tabakasında (Llyod ve Mellaart, 1965: 92, Fig. P.5/4-9), Demirci Höyük'te I-IV. tabakalarda (Kull, 1988: Taf. 1/2-4, 3/1-2, 4/9-10, 9/1-2-5-6-9), Demircihöyük Sarıket Mezarlığı'nda (Seeher, 2000: Abb. 62, G213, Abb. 65, G267/a) ve Çavlum Köyü Mezarlığı'nda (Bilgen, 2005: Lev. LXXI/ 15-18) bu tip içerisinde ele alınan örneklerle rastlanmıştır.

Tip 2

Tip 1'den farklı olarak bu tip; hafif dışa eğik basit ağız kenarlı, konik gövdeli, yuvarlak diplidir (Lev. 8-10). Anadolu'da M. Ö. 2. bin yıl boyunca Orta Anadolu Bölgesi başta olmak üzere yoğun bir kullanıma sahiptir. Orta Anadolu Bölgesi'nde Boğazköy yerleşiminde bu form; Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'nin erken safhasından itibaren Hitit İmparatorluk Dönemi boyunca yoğun bir kullanım görmüştür (Fischer, 1963: Taf. 84/706). M. Ö. 2. bin yıl başlarına tarihlendirilen Alişar'ın II. tabakasında (von der Osten, 1937: Fig. 166: c1396, d2830, c2161, c826) ve Assur Ticaret Kolonileri Dönemi geç safhasına verilen Kaman Kalehöyük yerleşimi IIIc tabakasında (Omura, S., 1991: Res. 10/3) bu tip içerisinde yer alan bir çanak örneği ile temsil edilmektedir.

Tip 2 içerisinde ele alınan çanak örneklerine Batı Anadolu'da Troya'nın VI. yerleşimin d/e evrelerinde (Blegen, vd., 1951:183/1), Panaztepe'de atölyeler alanı, mezarlık alanı ve akropol Ila (Günel, 1999: Lev. 6/1-4, 6-7), Kocabaş Tepe'de (Aykurt, 2004: Lev. 5/a-c), Yassitepe Höyük'te (Derin, 2015: Fig. 7/2-4, 8/7-9) ve Demirci Höyük'te (Kull, 1988: Taf. 9/8) bulunan benzer çanaklar Orta Tunç Çağı'na tarihlendirilmektedir.

Tip 2a

Tip 2'nin alt formunu oluşturan Tip 2a; hafif dışa eğik basit ağız kenarlı, konik gövdelidir ve Tip 2'den farkı çanakların düz bir dibe sahip olmasıdır (Lev. 11-14). Anadolu'da geniş yayılım alanına sahip Tip 2a olarak tanımlanan form, Orta Anadolu Bölgesi'nde yoğun kullanım görmüştür. Orta Anadolu'da Assur Ticaret Kolonileri Dönemi erken ve geç safhasına verilen Acemhöyük'ün III. tabakasında yer alan Sarıkaya Sarayı'nda ve II. katında örnekler bulunmuştur (Öztan, 1988: Çiz. 28, Türker, 2008: Çiz. XVI/25). Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'nin geç safhası ile çağdaş Kaman Kalehöyük'ün III. tabakasında (Omura, S., 2007: Fig. 52-53) ve M. Ö. 2. bin yılın başlarına verilen Alişar'ın II. tabakasında (von der Osten, 1937: Fig. 168/ d2679) Tip 2a ile birlikte değerlendirilebilecek çanaklar ele geçmiştir.

Tip 2a içerisinde ele alınan örneklere ait buluntular Batı Anadolu Bölgesi'nde ise Kocabaş Tepe'de (Aykurt, 2004: Lev. 1/a-c), Ulucak Höyük'te (Abay, vd., 1999: 367, Çiz. 7/a), Aphrodisias'ta akropol alanında (Joukowsky, 1986b: 629, 635, 679, 454/9-13, 457/2, 485/1) , Beycesultan yerleşiminde V ve IVb tabakalarında (Llyod ve Mellaart, 1965: P.5/2-7-8-13-14-15, P.25/2) Orta Tunç Çağı tarihlendirilen örnekler yayımlanmıştır.

Tip 2b

Tip 2b olarak adlandırılan kaplar basit ağız kenarlıdır. Bu tipin Tip 2a dan farkı konik gövdesi yumuşak bir dönüş yaparak ağız kenarına doğru dik gelecek şekilde yükselmesidir (Lev. 15-17). Orta Anadolu'da birçok merkezde 2b tipi çanaklara rastlanmıştır. Bu tip içerisinde ele alınan örneklere ait buluntular; Orta Anadolu Bölgesi'nde Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'ne tarihlendirilen Boğazköy'de Aşağışehir'de (Fischer, 1963: Taf. 92/824) ve Eski Hitit Dönemi'ne verilen Ilıca Mezarlığı'nın A evresinde Orthmann, 1967: Taf. 1/11) bu tip çanaklara rastlanmıştır.

Batı Anadolu Bölgesi'nde ise Kocabaş Tepe'de (Aykurt, 2004: Lev. 8, 9/a-c), Panaztepe'de atölyeler alanında (Günel, 1999: Lev.11/1-6) ve Demircihöyük'ün 1 ve 5. tabakalarında (Kull,1988: Taf. 3/5, 9/9) bu tip çanakların kullanıldığı bilinmektedir.

Tip 2c

Tip 2c'ye ait olan çanaklar; basit ağız kenarlı, dipten yukarıya doğru konik biçimde genişleyen gövdenin belirgin bir dönüş yaparak yatay olarak yükselmesi Tip 2b'den farklıdır (Lev. 18-19). İncelenen tek örnek dışında diğerlerinin dip kısmı korunamamıştır.

Anadolu'da pek çok merkezde karşımıza çıkan bu tip çanaklara ait örnekler; Orta Anadolu Bölgesi'nde Assur Ticaret Kolonileri Dönemi geç safhası ile çağdaş Boğazköy'ün Aşağışehir yerleşiminde (Fischer, 1963: Taf. 98/891) ve Acemhöyük'ün III. katında bir binada karşımıza çıkmaktadır (Öztan, 1988: Çiz. 24).

Bu çanakların Orta Tunç Çağı'na tarihlendirilen örnekleri Batı Anadolu Bölgesi'nde yapılan kazılarda da ele geçmiştir. Bölgedeki örnekleri Troya'nın V. yerleşiminden (Blegen, vd., 1951: 177/8-9), Kocabaş Tepe'de (Aykurt, 2004: Lev. 7/a-d), Aphrodisias'ta akropolden (Joukowsky, 1986: 603, 436/3), Beycesultan'ın IVa tabakasından (Llyod ve Mellaart, 1965: Fig. P.33/9) ve Demircihöyük'ten (Kull, 1988: Taf. 9/6) bilinmektedir.

Tip 2d

Tip 2d içerisinde ele alınan çanaklar konik biçimde gövdeye sahip, gövde üst kısma doğru keskin bir dönüşle basit ağız kısmına dik olarak bağlanarak Tip 2c'den ayrılmaktadır (Lev. 20-22). Anadolu'da uzun bir sürede kullanılan bu tip çanaklara ait örnekler Orta Anadolu Bölgesi'nde Assur Ticaret Kolonileri Dönemi ile çağdaş Boğazköy'ün Büyükkale ve Aşağışehir yerleşiminde (Fischer, 1963: Taf: 85/720, 114/991) ve Eski Hitit Dönemi'ne tarihlendirilen Gordion Mezarlığı'nda bir örnek tespit edilmiştir (Mellink, 1956: Pl. 30/f).

Bu tip içerisindeki örnekler Orta Anadolu Bölgesi haricinde Batı Anadolu Bölgesi'nde yapılan kazı ve araştırma çalışmalarında da tespit edilmiştir. Bölgede örnekler Troya'da (Blegen, vd., 1951: 254/14), Kocabaş Tepe'de (Aykurt, 2004: Lev.10/d), Beycesultan'ın IVb tabakasından (Llyod ve Mellaart, 1965: Fig. P.25/10) ve Demircihöyük'te (Kull, 1988: Taf. 9/14, 26/16) Orta Tunç Çağı'na tarihlenen örnekleri ele geçmiştir.

Tip 3

Tip 3 oluşturan çanaklar dışa çekik basit ağız kenarlı yayvan gövdeli, yuvarlak dipli çanaklardır (Lev. 23). Bu tip içerisinde ele alınan örnekler Orta Anadolu Bölgesi'nde Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'nin geç safhasına tarihlendirilen Kaman Kalehöyük III.tabakasında bulunmuştur (Omura, S., 2007: Fig. 60-61-62, 2008: Fig. 35).

Orta Anadolu Bölgesi'nde tespit edilen örneklerin paralelleri ise Batı Anadolu Bölgesi'nde Orta Tunç Çağı'na ait olduğu düşünülen Çavlum Köyü Mezarlığı'nda (Bilgen, 2005: Lev. LXXI/21) ve Eski Hitit Dönemi'ne verilen Yanarlar Mezarlığı'ndandır (Emre, 1978: Lev. XXXIX/105-107)

Tip 4

Tip 4 içerisinde yer alan çanaklar; dışa çekik basit ağız kenarlı, dip kısmından ağız kenarına doğru genişleyen, yuvarlak bir dönüş yaparak ağız kenarına doğru daralarak bağlanmaktadır (Lev. 24-25). Bu form Orta Tunç Çağı'na Geçiş Dönemi'nin en karakteristik formları arasında yer almaktadır (Şahin, 2013: 65). Bu tipi oluşturan örnekler; Orta Anadolu Bölgesi'nde Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'ne tarihlenen Kültepe güney kısmında yer alan saray yapısında Özgüç, 1999: Şek. C15), Boğazköy'de Büyükkale ve Yukarışehir'in batı yamacında (Fischer, 1963: Taf. 6/76, 10/133) bulunmuştur. Buna ek olarak Eski Hitit Dönemi'ne verilen Polatlı Höyük'te (Llyod ve Gökçe, 1951: Fig. 6/grup2/5-7) ve Ilıca Mezarlığı'nın A evresinde (Orthmann, 1967: Taf. 3/22) birer örnekle temsil edilmektedir.

Batı Anadolu Bölgesi'nde ise Troya'nın VI. yerleşiminin a/c evrelerinde (Blegen, 1953: Lev. 452/2), Kocabaş Tepe'de (Aykurt, 2004: Lev. 24) ve Beycesultan'ın V. tabakasında (Llyod ve Gökçe, 1965: Fig. P.24/2) bulunan çanaklar bu tip içerisinde ele alınmaktadır.

Tip 5

Tip 5 içerisinde ele alınan örnekler; dışa çekik ağız kenarlı, yarı küresel gövdeli derin çanaklardır (Lev. 26-27). Bu tip içerisinde ele alınan çanaklar, Batı Anadolu Bölgesi'nde Kocabaş Tepe'de, Panaztepe'de Akropol Ib tabakasında, Liman Tepe'nin

III.4. tabakasında (Günel, 1999: Lev. 45/2, 50/3-4, Aykurt, 2013: Fig. 1), Milet'in III. tabakasında (Aykurt, 2013: Fig. 2) bulunan örnekler Orta Tunç Çağı'na tarihlendirilmektedir. Orta Anadolu Bölgesi'nde ise Ovaören yerleşimi Orta Tunç Çağı tabakasında Batı Anadolu'daki örneklerle benzer çanak örnekleri tespit edilmiştir (Aydın, 2012: Lev. 16/1-4).

Tip 6

Çanak Tip 6'yı oluşturan örnekler; dışa çekik ağız kenarlı, konik biçimli gövde üstte keskin bir dönüş yaparak ağız kenarına doğru daralmaktadır (Lev. 28-29). Bu tip içerisinde ele alınan çanaklar; Orta Anadolu Bölgesi'nde Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'nin geç safhasına tarihlendirilen Boğazköy'de Aşağışehir'in 4. tabakasında (Fischer, 1963: Taf. 112/980-981) ve Yassıhöyük yüzey araştırmasında (Omura, M., 2008: Fig. 52) tespit edilen örnekler bu tip içerisinde ele alınmıştır.

Orta Anadolu Bölgesi'nin yanı sıra bu tip çanaklar Batı Anadolu Bölgesi'nden de bilinir. Bölgede Orta Tunç Çağı'na tarihlendirilen Troya VI. yerleşiminin erken evresinde (Blegen, 1953: 425/6), Panaztepe yerleşiminde akropol ve atölyeler alanında (Günel, 1999: Lev. 16/5), Kocabaş Tepe'de (Aykurt, 2004: Lev. 11/b-c) ve Demircihöyük'te (Kull, 1988: Taf. 28/8) benzer çanaklara rastlanmıştır.

Tip 7

Tip 7 içerisinde yer alan çanaklar; dışa çekik ağız kenarlı, keskin omuzlu, dibe doğru daralan gövde profili vermektedir (Lev. 30). Bu tip çanak örnekleri Orta Anadolu'da Ovaören'in Orta Tunç Çağı tabakalarında (Aydın, 2012: Lev. 18/1-5) ve Assur Ticaret Kolonileri Dönemi geç safhası ile çağdaş Kaman Kalehöyük'ün III. tabakasında bulunmuştur (Omura, S., 2008: Fig. 36). Paraleli ise Batı Anadolu'da Orta Tunç Çağı'na tarihlendirilen Kocabaş Tepe yerleşiminde tek bir örnek üzerinde izlenmektedir (Aykurt, 2013: Fig. 18).

Tip 7a

Bu tip içerisinde ele alınan çanakların Tip 7'den tek farkı dört kulba sahip olmalarıdır (Lev. 31). Bu tip örnekler Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'nin geç safhası ile çağdaş Kaman Kalehöyük'ün III. tabakasında (Omura, S., 2007: Fig. 54),

Bayraklı'da (Bayne, 2000: Fig. 7/8-9) ve Panaztepe'nin Akropol IIb yerleşiminde (Günel, 1999: Lev.67/3) bulunur. Bu örnekler Orta Tunç Çağı'na tarihlenmektedir.

Tip 8

Çanak Tip 8; içe çekik basit ağız kenarlı, dipten yukarıya genişleyen yuvarlak gövde ağız kısmına bağlanır ve düz ya da yuvarlak dipli profile sahiptir (Lev. 32-33). Orta Anadolu Bölgesi'nde Boğazköy Büyükkale'de IVd tabakasında (Fischer, 1963: Taf. 87/752, 92/817-834) Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'ne ait örnekler bulunmuştur. Batı Anadolu Bölgesi'nde ise Troya'nın V. yerleşiminde (Blegen, 1951: Lev. 177/24, 179/7-8, 1953: Lev. 439/36), Panaztepe mezarlık alanında (Günel, 1999: Lev. 25/3-5-6), Kocabaş Tepe'de (Aykurt, 2004: Lev. 18a), Yassitepe'de (Derin, 2015: Fig. 7/1-3-6), Milet'in III. tabakasında (Raymond, 2005: Fig. 3.12) ve Demircihöyük'te (Kull, 1988: Taf. 19/16) bu tip çanaklara ait parçalar bulunmuştur. Bu örnekler Orta Tunç Çağı'na tarihlendirilmiştir.

Tip 8a

Tip 8a içerisinde ele alınan çanaklar; içe çekik basit ağız kenarlı, dipten yukarıya doğru genişleyen gövde hafif bir omuz yaparak yukarıya doğru daralmaktadır (Lev. 34-36). Tip 8'den farklı olarak yuvarlak omuza sahiptir. Orta Anadolu'da geniş bir kullanıma sahip olan bu forma ait örnekler Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'nin erken safhası ile çağdaş Kültepe Eski Saray'da (Özgüç, T., 1999: 26, Şek. B1) bulunurken, Boğazköy Büyükkale yerleşiminin Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'ne tarihlendirilen tabakasında (Fischer, 1963: Taf. 5/63, 7/90, 85/732) ele geçmiştir. Bunun yanı sıra Ovaören yerleşiminde yapılan kazılarda da bu form içerisinde ele alınabilecek çanaklar tespit edilmiştir (Aydın, 2012: Lev. 2/3-5, 4/3).

Orta Anadolu Bölgesi'nde bulunan bu örneklerin yanı sıra Batı Anadolu Bölgesi'nde yer alan yerleşimlerde de aynı tip kapların geniş bir alanda kullanılmıştır. Bölgede bu tip içerisinde ele alınan çanaklar; Panaztepe'de akropol alanı, mezarlık alanı ve çevresinde yapılan kazılarda (Günel, 1999: Lev. 30/4-5-7), Kocabaş Tepe'de (Aykurt, 2004: Lev.19) ve Beycesultan'ın V ve IV. tabakalarında (Llyod ve Mellaart, 1965: Fig. P.3/17-18, P.13/1) bulunmuştur. Bu çanaklar Orta Tunç Çağı'na tarihlendirilmektedir. Bu merkezlere ek olarak M. Ö. 2. bine tarihlenen Kusura C

evresinde ele geçen bir örnekte (Lamb, 1938: Fig. 15/2) bu çanaklarla birlikte ele alınabilir.

Tip 9

Tip 9 içerisinde ele alınan örnekler; içe çekik ağızlı, dipten yukarıya doğru gövdenin ortasından yumuşak dönüş yaparak ağız kısmına bağlanmaktadır (Lev. 37-40).

Yoğun bir kullanıma sahip bu çanak tipi Orta Anadolu'da Boğazköy'de Büyükkale yerleşiminden (Fischer, 1963: Taf. 85/718-723, 103/928-929) ve Ilıca Mezarlığı'nın A evresinden (Orthmann, 1967: Taf. 1/13-14) bilinmektedir. Bu çanaklardan Boğazköy örnekleri Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'ne, Ilıca örnekleri ise Eski Hitit Dönemi'ne tarihlenir. Batı Anadolu'da ise Troya (Blegen, 1951: Pl.176/32.67), Kocabaş Tepe (Aykurt, 2004: Lev. 22-23), Aphrodisias (Joukowsky, 1986b: 436/5) ve Demircihöyük'te (Kull, 1988: Taf.18/5) Orta Tunç Çağı'na tarihlendirilen tabakalardan bilinir.

Tip 10

Tip 10; içe çekik ağız kenarlı, konik gövdeli, yuvarlak omuzlu, düz ya da yuvarlak diplidir (Lev. 41-44). Bu çanaklar hem Orta Anadolu'da hem de Batı Anadolu'da geniş bir alanda kullanılmıştır.

Orta Anadolu Bölgesi'nde Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'nin geç safhasına verilen örnekleri Boğazköy Büyükkale'nin IVc ve Aşağışehir tabakalarında (Fischer, 1963: Taf. 85/724-728, 92/829), Yassihöyük'te (Omura, M., 2008: Fig. 49), Kaman Kalehöyük'ün III.tabakasında (Omura, S., 1990: Res.10/4) ele geçmiştir. Eski Hitit Dönemi'ne tarihlendirilen Ilıca Mezarlığı'nın A evresinde (Orthmann, 1967: Taf. 1/2) ve Kayapınar Höyük'te (Temizer, 1954: Res. 12a) birer örnekle temsil edilir. Bu yerleşimlere ek olarak Ovaören'de bulunan iki örnekte (Aydın, 2012: Lev. 1/5-6) Orta Tunç Çağı'na tarihlendirilmiştir. Batı Anadolu'da Orta Tunç Çağı'na tarihlenenleri Panaztepe'de mezarlık alanının çevresinde yapılan kazılarda (Günel, 1999: Lev. 4/5-9, 9/2-4), Kocabaş Tepe'de (Aykurt, 2004: Lev. 17/c-d), Beycesultan'nın V. tabakasında

(Llyod ve Mellaart, 1965: Fig. P.4/17) ve Demircihöyük'te (Kull, 1988: Taf. 4/17, 9/12, 13/3) karşımıza çıkmaktadır.

Tip 11

Çanak Tip 11'i oluşturan örneklerin konik biçimli gövdesi dipten yukarıya doğru yükselmektedir. Üst kısma doğru yumuşak bir dönüş yapan gövde basit ağız kısmına doğru yarı "s" yapmaktadır (Lev. 45-46).

Orta Anadolu Bölgesi'nde yoğun kullanılan bu formda çanaklar; Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'ne tarihlendirilen Boğazköy Aşağışehir'de (Fischer, 1963: Taf. 98//897-899), Büyükkale IV. tabakasında (Fischer, 1963: Taf. 98/887); Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'nin geç safhasına verilen Kültepe'de (Özgüç, T., 1999: Şek. A14,12) ve Eski Hitit Dönemi'ne tarihlendirilen Ilıca Mezarlığı'nın A evresinde (Orthmann, 1967: Taf.1/5) bu form kullanılmıştır. Paralelleri Batı Anadolu'da Troya'da (Blegen, vd., 1951: 177/12, 181/6, 182/10, 256/15-18, 1953: 427/19, 440/23-24), Kocabaş Tepe'de (Aykurt, 2004: Lev. 15/a-b), Beycesultan'nın IVb tabakasında (Llyod ve Mellaart, 1965: Fig. P.25/13, 14, 15, 16), Demircihöyük'te (Kull, 1988: Taf. 30/5, 32/14) bulunmuştur. Bu çanaklar Orta Tunç Çağı'na tarihlendirilmiştir.

Tip 11a

Tip 11a çanaklarının Tip 11'den farkı dışarı çekik ağız kenarlı, "s" profilli keskin karınlı bir gövdeye sahip olmasıdır (Lev. 47-48). Diğer tiplere göre daha az kullanım gören bu çanaklara Ovaören (Aydın, 2012: Lev. 11/1-3, 21/1-2) ve Yassıhöyük'te (Omura, M., 2008: Fig. 53) bulunmuştur. Bu örnekler Orta Tunç Çağı'na tarihlendirilmiştir. Ayrıca Batı Anadolu Bölgesi'nde Hanaytepe C tabakasında (Schachner, 1999: Abb. 17/2-5), Hastane Höyük (Akdeniz, 2012: Res. 14/a-d, 15:f) ve Demircihöyük Sarıket Mezarlığı'nda (Seeher, 2000: Abb. 65, G.384/a) bu çanaklara ait parçalar ele geçmiştir. Bunlardan Demircihöyük Sarıket mezarlığı örnekleri Orta Tunç Çağı, Hastane Höyük ve Hanay Tepe örnekleri ise M. Ö. 2. bin seramiği içinde değerlendirilmiştir.

5.1.2. Tabaklar

Arapça kökenli bir sözcük olan “tabak”, yiyecek koymaya yarayan, yayvan kaplara verilen addır. Çapı yüksekliğinin yaklaşık olarak dört katından fazladır ve bu özelliğinin sonucu olarak sığ bir yapıya sahiptirler (Türker, 2008: 88, Ökse, 2012: 89). Tabak sözcüğü İngilizce “plate”, Almanca “teller”, Fransızca “plat” kelimelerini ifade etmektedir (Ökse, 2012: 105). Orta Anadolu’da Assur Ticaret Kolonileri Dönemi’ne tarihlenen Acemhöyük’ün Sarıkaya Sarayı’nda ve V. tabakasında bulunan örnekler (Türker, 2008: XV/2-4) ile paraleli Orta Tunç Çağı’na tarihlenen Çavlum Köyü Mezarlığı’nda ele geçen örnek (Bilgen, 2005: LXXI/1, kat. No.96) bölgelerarası ilişkileri göstermesi bakımından önemlidir (Lev. 49).

5.1.3. Fincanlar

Arkeolojik yayınlarda tek kulplu bardaklar ile aynı adla anılan fincanlar; boyutlarının bardaklara oranla daha küçük olması nedeniyle bardaklardan ayırt edilmektedir. Arapça kökenli olan “fincan” terimi günümüzde sıcak içeceklerin içilmesinde kullanılmaktadır. Fincan İngilizce “cup”, Almanca “tasse/henkaltasse”, Fransızca “tasse” terimlerine karşılık gelmektedir (Ökse, 2012: 92, 106). Çalışma kapsamında Batı ve Orta Anadolu Bölgesi arasındaki ortak görülen fincanlar basit ağız kenarlı ve tek kulpludur (Lev. 50-52). Fincan örneklerine Assur Ticaret Kolonileri Dönemi’nin geç safhasına tarihlendirilen Acemhöyük’ün I. katında (Türker, 2008: Lev. XIII/1/25), Kaman Kalehöyük’ün III. tabakasında (Omura, S., 2007: Fig. 55) ve M. Ö. 2. binin başlarına verilen Alişar yerleşiminin II. tabakasında (von der Osten, 1937: Fig. 173,c 1233) bulunmuştur. Batı Anadolu Bölgesi’nde ise Aphrodisias’ta Trench 4, Complex I’de (Joukowsky, 1986b: Fig. 444/22) bulunan benzer bir örneği ise Orta Tunç Çağı’na tarihlenir.

5.1.4. Maşrapalar

Metal ya da topraktan yapılmış, geniş ağızlı, kulplu, genellikle sıvıların aktarma/boşaltma işlemlerinde kullanılan, orta boy kaplara maşrapa denilmektedir. Pişmiş topraktan yapılan örnekleri genellikle fincandan büyük tek kulplu, boyunlu/boyunsuz kaplardır (Ökse, 2012: 92-93). Maşrapa terimi İngilizce “mug”, Almanca “henkelbecher/schöpfgefäß”, Fransızca “chope” olarak kullanılmaktadır

(Ökse, 2012: 106). Kültepe'nin Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'nin erken safhası ile çağdaş Karum'un II. katında (Özgüç, T., 1950: Şek. 237-239-240-241-242, Özgüç, T. ve Özgüç, N., 1953: Şek. 175-176-177-184) ve Liman Tepe'nin Orta Tunç Çağı I'e tarihlenen III. 4. mimari tabakasında (Erkanal ve Günel, 1996: Res.7) tespit edilen maşrapa örneği iki bölge arasındaki kronolojik açıdan da bir ilişkiyi yansıtması bakımından önemlidir (Lev. 53).

5.1.5. Çan Gövdeli Konik Bardaklar

Genellikle sıvı maddeleri içmek için kullanılan kaplara “bardak” denilmektedir. Arkeolojik literatürde ağız kısmı dışa doğru açılan, ağız ya da gövde genişliği kaplardan az olan kaplar “bardak” olarak adlandırılmaktadır (Ökse, 2012: 91) (Lev. 54-57). Bardaklar İngilizce “beaker”, Almanca “becher/napf”, Fransızca “gobelet” terimlerini karşılamaktadır (Ökse, 2012: 106).

Batı Anadolu ve Orta Anadolu Bölgesi'nde ortak olarak görülen çan gövdeli konik bardakların Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'ne tarihlenen örnekleri Acemhöyük yerleşiminin III ve IV. tabakalarında (Türker, 2008: VII/1-3) ve Kültepe'de Eski Sarayı'nda (Özgüç,T., 1999: Lev. 89/1-4), M. Ö. 2. bine tarihlenen örnekleri Boğazköy'de Büyükkale'nin IVb-d tabakalarında (Fischer, 1963: Taf. 7/97-103) kazı çalışmaları sonucunda yayımlanan çan gövdeli konik bardak örnekleri incelenmiştir. Polatlı Höyük'te 25.seviyede bulunan bardak bu tip ile benzer özelliklere sahiptir (Llyod ve Gökçe, 1951: Fig.12/5). Paralelleri Batı Anadolu'da Kocabaş Tepe'de Orta Tunç Çağı 1 (Aykurt, 2004:100, Lev. 38a) Milet IV ve İasos'ta agorada (Aykurt, 2013: Fig. 25) bulunmaktadır.

5.1.6. Yonca Ağızlı Testiler

Farça “el” anlamında kullanılan “dest” sözcüğünden türetilen “desti”, elle taşınan anlamına gelmektedir. Testi kulplu, geniş gövdeye sahip, dar boğazlı, emzikli ya da emziksiz, topraktan üretilmiş kaplardır. Ağız biçimlerine göre adlandırılan testilerden ağızları yonca yaprağı biçiminde olup, iki, üç veya dört yapraklı olanlara “yonca ağızlı testiler” denilmektedir (Ökse, 2012: 99). Yonca ağızlı testi tanımı İngilizce de “trefoil-jug”, Almanca da “kleeblattkanne”, Fransızca da “cruchet trilobée enochoë” olarak

kullanılmaktadır (Ökse, 2012: 109). Gövde kısmına tek dikey kulp ile bağlanan yonca ağızlar testiler iki tipte ele alınmıştır.

Tip 1

Üç yapraklı yonca ağızlı, orta boylu, dar ince uzun boyunlu, yuvarlak gövdeli, hafif düz dipli ve dikey kulpludur (Lev. 58). Batı Anadolu Bölgesi'nde yer alan Eski Hitit Dönemi'ne tarihlendirilen Yanarlar Mezarlığı'nda 2 nolu mezardan ele geçirilen ve tip 1 içerisinde ele alınan bir örnek (Emre, 1978: Lev. XXXI, 3 / Şek.71), Çavlum Köyü Mezarlığı'nda H4 açmasında 36 nolu mezar önünde bir adet (Bilgen, 2005: Lev. LXXVII, 9/ Kat. No. 137) yonca ağızlı testi incelenmiştir.

Batı Anadolu Bölgesi ile ilişkileri yansıtan Orta Anadolu Bölgesi örneklerine bakıldığında; Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'nin geç safhasına tarihlendirilen Kültepe'de Ib tabakasındaki 7 numaralı mezarda 1 tane (Özgüç, T. ve Özgüç, N. 1953, Res. 106), M. Ö. 2. bin yılın başlarına verilen Alişar'ın II. tabakasında (von der Osten, 1937: Fig. 180/e 31) orta boylu yonca ağızlı testi örneği ele alınmıştır.

Tip 2

Tip 2 içerisinde ele alınan örnekler; üç yapraklı yonca ağızlı, ufak boylu, kısa boyunlu, yuvarlak gövdeli, halka dipli ve tek şerit kulpludur (Lev. 59). Seyitömer Höyük Orta Tunç Çağı'na tarihlendirilen IV. tabakada bulunan yonca ağızlı testi örneği (Bilgen, 2011: Res. 233) ve Kültepe'de II. tabakada benzer formda Assur Ticaret Kolonileri Dönemi erken safhasına tarihlendirilen yonca ağızlı testi bulunmaktadır (Özgüç, T. ve Özgüç, N., 1953: Şek. 110).

5.1.7. Gaga Ağızlı Testiler

Yüksek ağızlı, geniş veya dar boyunlu, çift koni ya da küresel gövdeli, dip kısmı düz veya yuvarlak olan testiler gaga ağızlı testiler olarak adlandırılmaktadır. Genellikle tek kulba sahip testilerin kulpları; ağız kenarından başlayarak dikey olarak omuz ya da gövde üzerinde birleşir. Gaga ağızlı testilerin; Batı'da Kumtepe IB döneminde (Korfmann, 1995: 247) , Turan Efe'ye göre ise Erken Tunç Çağı'na geçiş dönemi olarak adlandırılan dönemin başlangıcına tarihlendirilmektedir. Geç Kalkolitik Çağ'ın fincan ve testilerinin gelişmiş bir formu olan bu testiler zaman içerisinde farklı form ve

bezemelerle gelişerek uzun süre kullanım görmüştür (Efe, vd., 1995: 376). Gaga ağızlı testiler formsal özellikleri göz önüne alınarak iki grupta ele alınmıştır.

Tip 1

Tip 1 içerisinde ele alınan gaga ağızlı testiler kısa boyun, keskin gövde çift koni biçiminde, halka ya da düz dipli, kalkık kısa gagalı ve tek dikey kulpludur (Lev. 60). Orta Anadolu Bölgesi'nde Acemhöyük III. tabaka yerleşiminde bir örnek (Türker, 2008: XXXVI/12) ele geçmiştir. Paraleli Batı Anadolu Bölgesi'nde Beycesultan'ın V. tabakasında (Llyod ve Mellaart, 1965: Fig. P.6.16) tespit edilmiştir. Bu testilerden Acemhöyük örneği Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'nin geç safhasına, Beycesultan örneği ise Orta Tunç Çağı'nın başına tarihlenmektedir.

Tip 2

Tip 2 olarak adlandırılan gaga ağızlı testiler keskin karınlı, halka dipli, dik uzun gagalı, tek kulpludur (Lev. 61). Kültepe yerleşiminde Asur Ticaret Kolonileri Dönemi'ne tarihlenen yerleşiminde çok sayıda gaga ağızlı testi kullanılmıştır. Gaga ağızlı testi örnekleri içerisinde bir örnek bu tip içerisinde yer almaktadır (Özgüç, T., 1959: Lev. XXIX/1). Benzer örnek ise Batı Anadolu Bölgesi'nde sadece Seyitömer Höyük yerleşiminin IV. tabakasından ele geçmiştir (Bilgen, 2011: Res. 302).

5.1.8. Yuvarlak Ağızlı Testiler

Yuvarlak ağızlı testiler boyun ve gövde formları göz önüne alınarak iki tipe ayrılmıştır.

Tip 1

Tip 1 yuvarlak ağızlı testiler; dışa çekik yuvarlak ağız kenarlı, ince uzun boyunlu, yuvarlak gövdeli, yuvarlak veya halka dipli, tek dikey kulpludur (Lev. 62). Eski Hitit Dönemi'ne ait Yanarlar Mezarlığı'nda yuvarlak dipli bir örnek ele geçmiştir (Emre, 1978: Lev. XXXII/3, Şek.78). Yanarlar Mezarlığı'ndaki ile benzer forma sahip örnek Alişar Höyük'te M. Ö. 2. bin yılın başlarına verilen II. tabakaya ait Complex I yapısında bulunmuştur. Bu örnek halka bir dibe sahiptir (Schmidt, 1932: Pl. XIII/b 2528).

Tip 2

Tip 2 testileri; dışa çekik yuvarlak ağızlı, orta boylu, dar boyunlu, yuvarlak gövdeli, halka veya sivri dipli, tek dikey kulpludur (Lev. 63). Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'nin geç safhası ile çağdaş Acemhöyük'ün II. kat mezarlığında bu formla birlikte değerlendirilebilecek örneğe rastlanmıştır (Türker, 2008: XLI/I, Kat. No. 297). Hitit Mezarlığı olan Gordion'da yapılan çalışmalarda da ele geçen yuvarlak ağızlı bir testi de (Mellink, 1956: Pl. 13/f, Kat. No. 511) önemlidir.

Batı Anadolu'da ise Eski Hitit Dönemi'ne tarihlenen Yanarlar Mezarlığı'nda Orta Anadolu'daki örneklerle benzer yuvarlak ağızlı testi örneği yayımlanmıştır (Emre, 1978: Lev. XXXIV/1a-b, Şek. 86).

5.1.9. Çaydanlıklar

Farsça “dân” ve Türkçe “lik” ekleriyle oluşturulan çaydanlık en çok kullanılan mutfak kaplarından. Günümüz çaydanlık formlarına benzemesinden dolayı bu adı almışlardır. Çaydanlık terimi İngilizce “teapot”, Almanca “teekanne”, Fransızca “théière/bibéron” sözcüklerine karşılık gelmektedir (Türker, 2008: 136, Ökse, 2012: 100, 109) (Lev. 64).

Batı Anadolu Bölgesi'nde Beycesultan yerleşimi Orta Tunç Çağı'na tarihlenen V. tabakasında (Llyod ve Mellaart, 1965: Fig. P.8.3) bulunan çaydanlık kulpsuz ve dikey akıtacaklıdır. Paralellerini Acemhöyük Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'nin geç safhasına verilen II. kata ait bir örnek (Türker, 2008: Lev. XXXIII, 3) ile Boğazköy'de Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'ne ait Büyükkale'nin IVd tabakasına ait üç örnek (Fischer, 1963: Taf. 35/351-352-353) oluşturur.

5.1.10. İbrikler

Gövdenin yan tarafına bağlanmış kulbuna göre yanda kalan düz ve ince boru şeklinde akıtacak kısmına sahip testi formu “ibrik” olarak adlandırılmaktadır (Türker, 2008: 145). Çalışmamız kapsamında ele alınan ibrikler; dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlı, keskin karınlı, halka dipli, geneli tek kulplu olmasının yanı sıra iki kulplu örnekleri de mevcuttur. Batı Anadolu'da Eski Hitit Dönemi'ne verilen Yanarlar Mezarlığı'nda, 2 nolu, 39 nolu, 26 nolu ve 21 nolu mezarlarda örneklerine rastlanmıştır

(Emre, 1978: Şek. 92-93-94-95-96). Orta Anadolu’da Hitit Mezarlığı olan Ilıca Mezarlığı’nda A tabakasında bulunan bir örnek (Orthmann, 1967: Taf. 5/137) Batı Anadolu’daki ibriklerle benzerlik göstermektedir (Lev. 65-66).

5.1.11. Vazolar

Gövde genişlikleri, gövde yüksekliklerinin yaklaşık olarak iki katı olan, ağız çapı ise gövde genişliğinin yarısından az ölçülerde, boyunlu veya boyunsuz kaplara “vazo” denilmektedir. Vazo terimi İngilizce, Almanca ve Fransızca’da “vase” sözcüğü ile ifade edilmektedir (Ökse, 2012: 97, 108). Çalışma kapsamında vazolar iki tipe ayrılarak ele alınmıştır.

Tip1

Birinci tipe giren vazolar; dışa çekik geniş ağızlı, kısa boyunlu, keskin karınlı, düz dipli ve çift kulpludur. Kulpları genellikle karın genişliği üzerinde yer almaktadır (Lev. 67). Tip 1 içerisinde ele alınan vazo örnekleri Assur Ticaret Kolonileri erken ve geç safhaları ile çağdaş olan Acemhöyük’ün II-III. katlarında (Türker, 2008: Lev. XXVIII/2-5), paraleli ise Batı Anadolu’da Orta Tunç Çağı III ile çağdaş Beycesultan IVb tabakasında (Llyod ve Mellaart, 1965: Fig. P.28/6) tespit edilmiştir.

Tip 2

Tip 2 içerisinde ele alınan vazolar; hafif dışa çekik ağızlı, içbükey silindirik dar boyunlu, yuvarlak gövdeli, düz ve halka dipli, çift veya daha fazla kulpludur (Lev. 68). Orta Anadolu Bölgesi’nde Assur Ticaret Kolonileri Dönemi boyunca kullanım gören vazolardan tip 2 içerisinde ele alınan örnekler; Assur Ticaret Kolonileri geç safhası ile çağdaş Kültepe’de Karum Ib tabakasında halka dipli örnek (Özgüç, T., ve Özgüç, N., 1953: Lev. XXXII/221) ve Assur Ticaret Kolonileri Dönemi’nin erken safhasına tarihlendirilen Acemhöyük’ün V. tabakasında düz dipli, dört kulplu örnek (Türker, 2008: Lev. XXVIII/9) incelenmiştir. Batı Anadolu Bölgesi’nde Orta Anadolu Bölgesi ile kültürel ilişkileri yansıtan tek örnek ise M. Ö. 2. bine tarihlenen Kusura’nın C evresinden (Lamb, 1937: Fig. 10/12) gelmiştir. Söz konusu örneğin yarısı korunmuştur.

5.1.12. Çömlekler

“Çömlek” gövde genişlikleri ve yükseklikleri birbirine yaklaşık, ağız çağı gövdenin yarısına yakın kaplara denilmektedir. Çömlek terimi İngilizce, “jar-pot”, Almanca “topf”, Fransızca “jarre-pot” kelimeleri ile ifade edilmektedir (Ökse, 2012: 95,107). Çömlekler özelliklerine göre 7 tip altında toplanmıştır.

Tip 1

Tip 1’i oluşturan çömlekler; hafif dışa doğru çekik basit ağız kenarlı, çok kısa silindirik boyunlu örneklerdir (Lev. 69-70). Bu tip içerisinde ele alınan örnekler Orta Anadolu Bölgesi’nde Assur Ticaret Kolonileri Dönemi’ne tarihlenen Boğazköy’ün Büyükkale yerleşiminin IVd tabakasında (Fischer, 1963: Taf. 57/507); Batı Anadolu Bölgesi’nde ise Orta Tunç Çağı’na tarihlenen Kocabaş Tepe’nin 1-3. tabakalarında (Aykurt, 2004: Lev. 48/d), Aphrodisias’ta akropolde (Joukowsky, 1986b: 436/17) ve Beycesultan’ın V. tabakasında (Llyod ve Mellaart, 1965: Fig. P.9/3) kullanılmıştır.

Tip 1a

Tip 1a; dışa çekik basit ağız kenarlı örneklerin Tip 1’den farkı kısa boyunlarının altında var olan yuvarlak omuzlu profilidir (Lev. 71-72).

Bu tip altında ele alınan çömlekler Orta Anadolu Bölgesi’nde Assur Ticaret Kolonileri Dönemi’nin geç safhası ile çağdaş Boğazköy’de Büyükkale yerleşiminin IV. tabakasında bulunmuştur (Fischer, 1963: Taf. 4/56). Benzer örnekleri ise Batı Anadolu Bölgesi’nde gerçekleştirilen kazı çalışmalarında Kocabaş Tepe’nin (Aykurt, 2004: Lev. 50), Aphrodisias akropol alanının 5. tabakasından (Joukowsky, 1986b: 457/5) ve Demircihöyük’ün (Kull, 1988: Taf. 6/11, 12/2, 15/2, 29/16) Orta Tunç Çağı’na tarihlenen tabakalarından tanınmaktadır.

Tip 2

Tip 2 içerisinde ele alınan çömlekler; hafif içe çekik basit ağız kenarlı, küresel gövdeli, genellikle düz diplidir (Lev. 73-74). Bu çömlekler Orta Anadolu Bölgesi’nde Orta Tunç Çağı’na tarihlendirilen Ovaören yerleşiminde yapılan çalışmalarda (Aydın, 2012: Lev. 50), ve Assur Ticaret Kolonileri Dönemi’ne tarihlenen Acemhöyük’ün III. katında bulunmuştur (Türker, 2008: Lev. XXV/1). Paralelini Batı Anadolu Bölgesi’nde

Orta Tunç Çağı'na tarihlendirilen Çavlum Köyü Mezarlığı'nda ele geçen bir örnek temsil edilmektedir (Bilgen, 2005: Lev. LXX/10/LIX/3).

Tip 3

Bu tipe giren çömlek örnekleri dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlı, kısa boyunlu, geniş karınlıdır (Lev. 75). Orta Anadolu'da Boğazköy Yukarışehir'de ele geçirilen bir örnek Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'ne tarihlenir (Fischer, 1963: Taf. 52/574). Batı Anadolu'da ise Kocabaş Tepe'de Orta Tunç Çağı II ve III tarihlenen tabakalarında (Aykurt, 2004: Lev. 45) ele geçmiştir.

Tip 4

Tip 4'ü oluşturan bu çömlekler dışa çekik ağız kenarlı, gövdenin üst kısmı konik bir görünüme sahip, kısa boyun oluşturarak keskin dönüşle ağız kısmına bağlanmaktadır (Lev. 76-77). Daha dar bir kullanım gördüğü görülen bu örnekler Orta Anadolu Bölgesi'nde Boğazköy'ün Büyükkale yerleşiminden (Fischer, 1963: Taf. 54/506) ve Alişar'ın II. tabakasından (Schmidt, 1932: Fig. 138) gelmektedir. Bu çömleklerden Boğazköy örneği Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'ne, Alişar örneği ise M. Ö. 2. binin ilk yarısına tarihlenir. Batı Anadolu'da karşılaştırabilecek paralelleri Beycesultan'ın V. tabakasından (Llyod ve Mellaart, 1965: Fig. P.9/9) ve Kocabaş Tepe'nin 1. tabakasından bulunmuştur (Aykurt, 2004: Lev. 48/a-b). Orta Tunç Çağı III'e tarihlenen Kocabaş Tepe örneklerini sadece boyun kısımları korunmuştur.

Tip 5

Dışa çekik ağız kenarlı, kısa boyunlu, yuvarlak omuzlu bir profil vermektedir (Lev. 78-79). Bu tip örnekler Orta Anadolu'da yapılan çalışmalarda sadece Boğazköy'ün Büyükkale yerleşiminde ele geçmiştir. Sağlam olarak bulunan bu örnek halka diptir (Fischer, 1963: Taf. 66/605). Benzerlerini ise Batı Anadolu'dan Beycesultan'da Orta Tunç Çağı'na tarihlenen V. tabakasından gelen dört örnek oluşturur (Llyod ve Mellaart, 1965: P. 10/10). Bunun yanı sıra Kocabaş Tepe'de Orta Tunç Çağı III'e tarihlenen tabakada sadece boyun kısımları korunan üç örnek bu tip çömleklerle birlikte değerlendirilebilir (Aykurt, 2004: Lev. 49/c-e).

Tip 6

Çömlekler içerisinde en yoğun kullanım Tip 6 grubudur. Dışa çekik ağız kenarlı, uzun boyunlu bu tip çömlekler basit ağız kenarına sahiptir (Lev. 80-83). Orta Anadolu Bölgesi'nde Alişar'ın Eski Hitit Dönemi tabakalarında bu tip çömleklere rastlanmıştır (von der Osten, 1937: Fig. 195/c1085-e1436, Fig. 196/d2979). Bununla birlikte Boğazköy'de Aşağışehir'de (Fischer, 1963: Taf. 60/552) ve Kaman Kalehöyük'ün 3. tabakasında (Omura, S., 1992: Res. 11/2) bu tip içerisinde ele alınabilecek parçalar tespit edilmiştir. Söz konusu örnekler M. Ö. 2. bine tarihlenir.

Batı Anadolu Bölgesi'nde de birçok merkezden bu çömlekler bilinmektedir. Bu örnekler Kocabaş Tepe örnekleri 1-3. tabakalarında (Aykurt, 2004: Lev. 55/a-d), Beycesultan örnekleri V ve IVb ve tabakalarında (Llyod ve Mellaart, 1965: Fig. P.30/3) ve Demircihöyük Sarıket Mezarlığı'nda (Seeher, 2000: Abb. 72,G.462/4) ele geçmiştir. Söz konusu merkezlerde ele geçen çömlekler Orta Tunç Çağı'na tarihlenir. Bunun yanı sıra Kusura'nın C evresinde bulunan kısa boyunlu bir örnekte bu tip içinde değerlendirilebilir (Lamb, 1937: Fig. 15/13). Kusura örneği ise M. Ö. 2. bine tarihlenir.

Tip 6a

Dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlı bu tip çömlekler geniş uzun boyunlarıyla Tip 6'dan farklılık göstermektedir (Lev. 84-85). Orta Anadolu'da Boğazköy Aşağışehir ve Osmankayası'nda yapılan kazılarda benzer tipte boyuna sahip örnekler bulunmuştur (Fischer, 1963: Taf. 59/540-541, 64/586). M. Ö. 2. bin yılın ilk yarısı boyunca uzunca kullanılan bu tip çömleklere ait örneklerin ele geçtiği diğer bir merkez Kültepe'dir (Özgüç, T., 1999: Şek. A.1,6). Batı Anadolu'da da Aphrodisias'ta akropol 5'te yapılan çalışmalarda bu tip içerisindeki örnekler ile benzer parçalara rastlanmıştır (Joukowsky, 1986b: 457/22). Kocabaş Tepe'de Orta Tunç Çağı III ile çağdaş tabakalarda da benzer forma sahip çömlek örnekleri incelenmiştir (Aykurt, 2004: Lev. 56).

Tip 7

Tip 7 içerisinde ele alınan çömlekler; basit ağız kenarlı, yuvarlak gövdeli, üç ayaklı ve kulpludur (Lev. 86-87). Orta Anadolu'da sadece Acemhöyük'ün IV. kat yerleşiminden bu tip içerisinde ele alınabilecek bir örnek ele geçmiştir (Türker, 2008:

Lev. XXIV/12). Batı Anadolu Bölgesi'nde ise bu çömlekler daha çok merkezde kullanılmıştır. Bu merkezleri Liman Tepe'nin III.4. mimari tabakası (Erkanal ve Artzy, 2002: Res. 3), Milet'in III. tabakası (Raymond, 2005: Fig. 5.30) ile Kusura'nın C evresi (Lamb, 1938: Fig. 10/11) yerleşimleri oluşturur. Bu merkezlerden Liman Tepe ve Milet yerleşimleri Orta Tunç Çağı'na, Kusura yerleşimi ise M. Ö. 2. bine tarihlenir.

5.1.13. Ayakkabı Biçimli Ritonlar

Ayakkabı biçimli ritonlar genellikle Tunç Çağlarında yoğunlukla kullanılmasına rağmen ilk örnekleri Neolitik Dönem'de karşımıza çıkmaktadır²⁵. Bu tip ritonlar Orta Tunç Çağı'nda Orta Anadolu Bölgesi'nde yoğun olarak karşımıza çıkmaktadır (Lev. 88-91). Monochrome ve polychrome örneklerine rastlanan ayakkabı biçimli ritonlar yoğun olarak Kültepe yerleşiminde Asur Ticeret Kolonileri Dönemi tabakalarında ele geçmiştir (Özgüç, T. ve Özgüç, N., 1953: Lev. XLII/338-341, Özgüç, T., 1986: Lev. 119/4, Kulakoğlu ve Kangal, 2011: Kat. 103-218-220-221). Alışar II'de (Schmidt, 1932: Fig. 164/b2205) ve Boğazköy Büyükkale IV. tabaka ve Aşağışehir yerleşiminde ayakkabı biçimli ritonlar bulunmuştur (Fischer, 1963: Taf. 131/1241-1243). Bu ritonların paraleli ise sadece İçbatı Anadolu Bölgesi'nde yer alan Seyitömer Höyük'ün Orta Tunç Çağı'na tarihlenen IV. tabakasından bilinmektedir (Bilgen, 2015: Fig.106).

5.2. DEĞERLENDİRME

Seramik örneklerini bir kültürün belirleyici unsuru yapan hiç kuşkusuz kolay taşınabilmesi ve taklidinin kolay olmasıdır. Bu özellikleri göz önüne alındığında seramik, kültürel ilişkileri en iyi yansıtan malzeme gruplarından sayılmaktadır. Orta Tunç Çağı boyunca çeşitli seramik kültürleri gerek Batı Anadolu Bölgesi gerek ise Orta Anadolu Bölgesi'nde gelişmiştir. Bölgelerde yerel olarak üretilen seramik örnekleri zaman zaman geliştiği bölgeden taşıp farklı bölgelere yayılım göstermiştir. Seramik örneklerinin tez çalışması kapsamında ele alınmasını sağlayan önemli nedenlerden biri; belirli bir bölgeye ait yerel özellikteki seramik formlarının kültürel ilişkiler ile farklı bölgelere ithal edilmesi veya yerel taklitlerinin takip edilmesidir.

²⁵ Neolitik Dönem'de ilk ayakkabı biçimli riton örnekleri Höyücek ve Bademağacı yerleşimlerinde açığa çıkarılmıştır. Höyücek yerleşiminde açığa çıkarılan riton hakkında detaylı bilgi için bakınız (Duru, 1991: 157).

Bademağacı yerleşiminde bulunan ayakkabı biçimli riton Erken Neolitik II tabakasına tarihlendirilmiştir. Detaylı bilgi için bakınız (Duru, 2005: 11-15).

Orta Anadolu Bölgesi'nde "Assur Ticaret Kolonileri Dönemi" olarak isimlendirilen dönem Orta Tunç Çağı'nın başlangıcına ile eş tutulmaktadır. Batı Anadolu'nun iç kesimleri ile Orta Anadolu Bölgesi'nin kültürel olarak birleştiği ve Orta Tunç Çağı'na geçiş döneminde ortaya çıkmaya başlayan Orta Anadolu seramiği, Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'nin erken safhasında sınırlarını korurken, geç safhasında ve Eski Hitit Dönemi'nde sınırlarında siyasi sebeplerden dolayı olduğu düşünülen değişiklikler yaşanmıştır. İç kuzeybatı Anadolu Bölgesi'nin Orta Tunç Çağı seramiğinin gelişimi Demircihöyük yerleşiminden bilinmektedir. Demircihöyük'te yapılan çalışmalar sonucunda incelen seramik örnekleri kendi içerisinde bir bütünlük gösterdiği gibi Konya Ovası'na kadar uzanan bir benzerlik göstermektedir (Emre, 1968: 75, Kull, 1998:702). Demircihöyük yerleşiminde ele geçen seramiklerin büyük bir kısmı ince maldan yapılmıştır. İnce mallar hızlı çarkta yapılmıştır. Assur Ticaret Kolonileri Dönemi geç safhasında seri üretimin ağırlık kazandığı düşünülmektedir. Çark yapımı seramiğin bazen tamamen çarkta bazen de elde şekil kazandırıldıktan sonra çarkta yapılmıştır. En karakteristik formlar arasında "beadrim bowl" olarak adlandırılan çanaklar, "S" profilli çanaklar Orta Tunç Çağı boyunca örneklerine rastlanan seramik gruplarındandır. Erken evrelerde örneklerine az rastlanan yonca ağızlı testiler geç evrede daha yoğun kullanılmıştır. Çömleklerin büyük boyutlu ve kaba olarak yapılan örneklerinde ip delik ve at nalı biçiminde tutamak sık kullanılan tutamak örneklerindendir. Orta Tunç Çağı'nda Demircihöyük yerleşiminde görülen seramiklerin yüzeyinde görülen bezemelerde bir azalma söz konusudur. Demircihöyük'ün M. Ö. 2. Bin yerleşimi Troya'nın VI. yerleşimin geç safhasıyla son bulmaktadır (Kull, 1998: 705).

Mellaart'ın "Güneybatı Anadolu Orta Tunç Çağı Kültür Bölgesi" (Büyük Menderes Havzası) olarak tanımladığı bölgenin seramiklerinin yayılım alanının Aşağı Menderes Vadisi'nden Kütahya-Tavşanlı'ya kadar uzandığı belirtmektedir (Llyod ve Mellaart, 1965: 80). Batı Anadolu- Orta Anadolu ilişkileri ilk kez Kusura kazıları ile birlikte gündeme gelmiştir. Geniş bir zaman dilimini kapsayan Kusura C evresi karmaşık bir kültüre işaret etmektedir (Lamb, 1938: 23). Güneybatı Anadolu Bölgesi'nin Orta Tunç Çağı seramiği ile ilgili detaylı bilginin elde edildiği merkez Beycesultan yerleşimidir. Beycesultan V. tabaka Assur Ticaret Kolonileri erken evre (Karum II), IVb-c tabakası Assur Ticaret Kolonileri geç evresine (Karum Ib), IVa

tabakası ise Eski Hitit Dönemi (Karum Ia) ile çağdaştır (Aykurt, 2010: 1-69). Beycesultan V. tabakada Orta Anadolu etkisi yoğun olarak hissedilmektedir. Çanaklar, fincanlar, testiler, iki ve üç yapraklı yonca ağızlı testiler yerel formlar arasındadır. Oval gövdeli çömlekler ve memecikli depolama kapları Assur Ticaret Kolonileri Dönemi seramik geleneğini yansıtmaktadır (Mellaart, 1970: 60). IVc evresine gelindiğinde ise V.tabaka seramiğinin devam ettiği, bunun yanı sıra “beadrim bowl” kaselerin kullanımında bir yoğunluk olduğu tespit edilmiştir. Aynı zamanda keskin karınlı çanakların kullanılmaya başlandığı görülmektedir (Llyod ve Mellaart, 1965: 93). M. Ö. 2. Bin yılın ikinci yarısına verilen IVb evresinde görülen yeniliklerin başında kısa boyunlu yuvarlak ağızlı testiler ve dört yapraklı yonca ağızlı testiler gelmektedir (Mellaart, 1970: 61). Aphrodisias yerleşiminde tespit edilen Orta Tunç Çağı seramiği Beycesultan yerleşimi ile benzerlik göstermektedir.

Kuzeybatı Anadolu Bölgesi içerisinde yer alan Troya yerleşiminin Orta Tunç Çağı seramiği Troya VI. Tabakada tespit edilmiştir. Pavúk tarafından son dönemde yapılan çalışmalar sonucunda Troya VI yerleşimi dört evreye ayrılmıştır (1. Evre: Troya VIa, 2. Evre: VIb-c, 3. Evre: IVd-f, 4. Evre: VIg-h) (Pavúk, 2018: 373-400). Bu dönemde ilk kez ortaya “Anadolu Gri Malı” olarak adlandırılan iyi pişirilmiş, çark yapımı, gri astarlı mallar literatüre girmektedir. Anadolu Gri malı kuzeybatı Anadolu’nun iç kesimlerinde ortaya çıkan bir seramik grubudur (Sarı, 2011: 207).

İzmir Bölgesi’nde yer alan yerleşimler üzerinde yapılan çalışmalarda Orta Tunç Çağı’nın üç safhada (I-II-III) geliştiği izlenmiştir. Orta Tunç Çağı I’de yerli ve ithal örneklerin görüldüğü dönemde seramikler; çarkta şekillendirilmiş, kalın astarlı ve perdahlı, iyi fırınlanmıştır. Yerli seramikte kırmızı astarlı, devetüyü astarlı, krem renkte astarlı, genellikle düz veya halka dipli, çift koni gövdeli, içe çekik ağız kenarlı, dışa çekik ağız kenarlı kaplardan oluşmaktadır. İzmir Bölgesi’nde yoğunluklu olarak karşımıza çıkan formlar arasında dışa çekik ağız kenarlı çanaklar, yonca ağızlı testiler ve oval gövdeli boyunlu çömlekler yer almaktadır (Aykurt, 2010: 54). Orta Tunç Çağı II’ye gelindiğinde ise yerli seramiklerde Orta Tunç Çağı I’e oranla astarların daha ince yapıldığı görülmektedir. Bu dönemde görülen seramik formları “s” profilli kaseler, dışa çekik ağız kenarlı omurgalı kaseler, çift koni gövdeli yassılaştırılmış ağız kenarlı kaseler ve dikey kulplar görülmektedir (Aykurt, 2010: 42-55). Orta Tunç Çağı III’e

gelindiğinde bölgenin genelinde astarın incelendiği buna bağlı olarak ta renklerde açılmanın söz konusu olduğu görülmektedir. Bu dönemde bir önceki evreden devam eden seramik geleneğinin varlığı görülmektedir. Bu evrede dışa dönük ağız kenarlı, ilmek kulplu kaseler ortaya çıkmaktadır. Omuz üzerinde çift kulplu boyunlu çömlekler sık kullanılan formlar arasındadır (Aykurt, 2010: 56). İzmir Bölgesi'nde Orta Tunç Çağı üç safha halinde gelişmiştir. Yerleşimlerde açığa çıkarılan mimari buluntuların yanı sıra ithal ve yerli seramik örnekleri, Batı Anadolu Bölgesi için kronolojik dizilim açısından avantaj sağlamaktadır (Aykurt, 2010: 57).

Batı Anadolu Bölgesi ve Orta Anadolu Bölgesi'nde Orta Tunç Çağı boyunca kültürel ilişkileri yansıtan çanaklar, tabaklar, fincanlar, maşrapalar, çan gövdeli konik bardaklar, yonca ağızlı testiler, gaga ağızlı testiler, yuvarlak ağızlı testiler, çaydanlıklar, ibrikler, çömlekler, vazolar ve ayakkabı biçimli ritonlar olmak üzere toplamda 13 seramik grubu incelenmiştir. İncelenen seramik grupları içerisinde en basitten karmaşığa doğru bir ayırım yapılmıştır.

Seramik örnekleri içerisinde Batı ve Orta Anadolu Bölgesi'nde ortak olarak görülen formlar üzerinde yapılan çalışmalarda; Tip 1 ve Tip 2 çanaklarının iki bölgede de yoğun olarak kullanıldığı görülmüştür. Tip 3 çanağının kullanımı ise iki bölgede de azdır. Batı Anadolu'da çok az yerleşimden bulunan Tip 4 çanaklar Orta Anadolu Bölgesi'nde daha yoğundur. Buradan hareketle Orta Anadolu Bölgesi'nde bilinen bu tip çanakların batıya doğru yayılım gösterdiği söylenebilmektedir. Batı Anadolu'da Tip 4 çanaklarının yanında, Tip 5 çanaklarının yoğun olarak bulunmasından yola çıkarak bu tip çanakların Batı Anadolu Bölgesi'nden Orta Anadolu Bölgesi'ne taşındığı öngörülebilmektedir. Batı Anadolu'da örnekler ile temsil edilen Tip 6, Tip 8 çanaklarının yanı sıra Tip 7 ve Tip 10 çanakları Orta Anadolu Bölgesi'ne göre daha az örnekle temsil edilmektedir. "S" profilli çanakların oluşturduğu Tip 11 ise Batı Anadolu Bölgesi'nden yayılıp genişleyen form olarak paraleli Orta Anadolu Bölgesi'nde izlenmektedir. Seramik buluntuları içerisinde ikinci yoğun grubu oluşturan çömleklerin basit ağız kenarlı kısa boyunlu örnekleri (Tip 1, Tip 6) Anadolu'da uzun bir süre kullanılmıştır. Bu nedenden dolayı karşılaştırmaya olanak vermemektedir. Tip 2 içerisinde ele alınan çömlekler ise Batı Anadolu Bölgesi'nde Orta Anadolu Bölgesi'ne nazaran daha azdır. İki bölgede de az sayıda örneğine rastlanan Tip 3 ve Tip 4

çömlekleri daha dar bir alanda kullanım görmüştür. Tip 5 ve Tip 7 çömlekleri Orta Anadolu Bölgesi'nde, Batı Anadolu'ya oranla daha az örnek ile temsil edilmektedir. İncelenen seramik grupları içerisinde çanaklar ve çömleklerin iki bölge arasında paralel zaman dilimleri içerisinde kullanıldığı görülmüştür. Tespit edilen örneklerin Batı Anadolu Bölgesi ve Orta Anadolu Bölgesi arasında kültürel anlamda bir taşınmanın varlığının göstergesidir.

Orta ve Batı Anadolu Bölgesi'nde az sayıda örneğine rastlanan tabaklar olasılıkla Orta Anadolu'dan İçbatı Anadolu'ya yayılım göstermiştir. Tabakların yanı sıra iki bölgede de tespit edilen diğer bir grubu fincanlar oluşturmaktadır. Basit ağızlı fincanların ilk örnekleri Troya yerleşiminden bilinmektedir. Bu örnek göz önüne alındığında fincanların Batı Anadolu'dan gelişen ve yayılım gösteren bir form olduğu sonucuna varılabilmektedir. Bu formlara ek olarak Orta Anadolu kökenli olduğu bilinen maşrapalar, Orta Anadolu'nun Batı Anadolu Bölgesi ile kültürel etkileşimin bir parçasını oluşturmaktadır. Bu formların dışında Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'ne geçiş safhasından itibaren bilinen çan gövdeli bardaklar iki bölgede de kullanılmaktadır. Mezopotamya kökenli olduğu düşünülen bu tip bardakların Orta Anadolu Bölgesi'nde ilk olarak kullanıldığı oradan batıya yayılımın gerçekleştiği düşünülmektedir.

Yonca ağızlı testilerin Tip 1 içerisinde ele alınan uzun boyunlu olanları tipik Orta Anadolu formunu yansıtmaktadır. Batı Anadolu Bölgesi'nde de kullanılan bu tip yonca ağızlı testilerin Orta Anadolu'dan geldiğini söyleyebiliriz. Bir diğer testi grubunu oluşturan yuvarlak ağızlı testilerin, Tip 1 içerisinde ele alınan uzun boyunlu örnekleri Kıbrıs, Girit ve Ege Adaları kökenlidir. Anadolu'ya buralardan taşındığı düşünülen form, Batı Anadolu'dan da Orta Anadolu Bölgesi'ne taşınmıştır. Tip 2 içerisinde ele alınan kısa boyunlu olanları ise Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'nde kullanılmaya başlamıştır. İki tip arasındaki bölgeler arası bağlantı göz önüne alındığında yuvarlak ağızlı testilerin Orta Anadolu'dan Batı Anadolu'ya kültürel ilişkilerin önemli göstergelerinden olduğu söylenebilmektedir. Anadolu'da en erken örneği Alacahöyük'ten bilinen çaydanlıklar ise Orta Anadolu kökenli olarak sayılmaktadır ve buradan İçbatı Anadolu'ya yayılım gösterdiği görülmektedir. Çaydanlıklardan gelişen bir form olan ibrikler Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'nin geç safhasında kullanılmaya başlamıştır ve Eski Hitit Dönemi'nin sonuna kadar kullanım görmüştür. Erken

örneklerine Orta Anadolu Bölgesi'nde rastlanan ibriklerin bu bölgeden İçbatı Anadolu'ya yayıldığı görülmektedir. İki bölge arasındaki kültürel ve ticari anlamda etkileşimin varlığının göstergesi olan diğer bir formu vazolar oluşturmaktadır. Vazolar Eski Hitit Dönemi'nde ortaya çıkmıştır ve incelenen örnekler ışığında Orta Anadolu'dan Batı Anadolu'ya yayılan bir form olduğu düşünülmektedir. Batı ve Orta Anadolu Bölgesi arasında inanç sistemi ile alakalı da bir birlik görülmektedir. Bu birliğin kuşkusuz kanıtları arasında sayılan ayakkabı biçimli ritonların kullanımının M. Ö. 2. bin yılda yoğun olarak kullanıldığı izlenmektedir. Orta Anadolu Bölgesi'nde üretilen bu ritonların paralel örneklerinin İçbatı Anadolu' tespit edilmesinden dolayı buraya Orta Anadolu'dan getirildiği düşüncesi hakim olmaktadır.

Batı Anadolu ve Orta Anadolu Bölgesi arasında ortak görülen ve ortak bir tipoloji yansıtan eserler iki bölge arasındaki kültürel ilişkilerin yoğunluğunu göstermektedir. Hiç kuşkusuz yapılacak yeni çalışmalar ile bu ilişki ağı daha da sağlam sonuçlar ile açıklanabilecektir.

5.3. MÜHÜRLER

Arkeoloji terimi olarak mühür; baskı yüzeyi içe doğru oyularak işlenen üzerinde bezemelerin yer aldığı baskılama araçlarıdır. Sümerce “kısıb”, Akadça “kunukku”, Fransızca “sceau”, Almanca “siegel”, İngilizce “seal” sözcükleri mühür tanımı için kullanılmaktadır (Darga, 1992: 69). Mühürler genellikle pişmiş topraktan, güneşte kurutulmuş kilden, kemik, boynuz, taş ve metalden yapılmaktadır. Anadolu'da damga şekline sahip mühürlerin en eski örnekleri ilk olarak Çatalhöyük'ten bilinmektedir. M. Ö. 7 ve 6. Yy tarihlenen bu mühürler, pişmiş topraktan yapılmıştır (Türkcan, 2013:235). Damga ve silindir mühürler olmak üzere iki türde ele alınan mühürlerin kullanım alanlarına bakıldığında;

- Bir baskı için kullanılan damga mühür, mühür baskısı
- Bir nesne olarak kendisi
- Mal ve nesnenin sahibini belirleme
- Malın ve eşyanın korunmasını sağlama
- Malın ağırlığı, ölçüsü ve kapasitesini bildirme
- Mektup, sözleşme ve fermanları onaylama
- Bir ifadenin doğruluğunu belirleme

- Otorite aracı
- Şans getirme ve koruma amacıyla kullanılmıştır (Darga, 1992: 68-69).

5.3.1. Damga Mühürler

Damga mühür farklı dönemler boyunca kullanılmıştır. Damga mühürler ele alınırken damga yüzey şekilleri ve tutamak kısımlarına göre bir sınıflandırma yapılmıştır.

5.3.1.1. Oval Baskı Yüzeyli-Oval Tutamaklı Damga Mühürler

Orta Anadolu Bölgesi'nde yer alan Alishar Höyük'te mezarlıktan ele geçen bir adet (von der Osten, 1937: Fig. 479/ c600), bir Hitit Mezarlığı olan Gordion Mezarlığı'nda bir tane (Mellink, 1956: Lev. 23/m-n), Konya Karahöyük I.katta bir tane (Alp, 1972: Lev.17/40) ve Assur Ticaret Kolonileri Dönemi geç safhası ile çağdaş Kültepe Karum Ib yerleşiminde bir tane oval damga yüzeyine sahip oval tutamaklı damga mühür tespit edilmiştir (Özgüç, T., 1986: Res. 17a/b). Batı Anadolu Bölgesi'nde ise Orta Tunç Çağı nekropolü olan Çavlum Köyü Mezarlığı'nda mezar hediyesi olarak bir tane damga mühür bulunmuştur (Bilgen, 2005: XLVIII/2a) (Lev. 92).

5.3.2. Silindir Mühürler

Mühür yüzeyi üzerine kazılmış bezemeler basıldığı alanda tekrar oluşturan mühürlerdir. Batı Anadolu Bölgesi'nde Orta Tunç Çağı'na tarihlendirilen Seyitömer Höyük IV. tabaka yerleşiminde 2 tane (Bilgen, 2007: Res.9, 2015: Fig.133) silindir mühür tespit edilmiştir. Orta Anadolu Bölgesi'nde Kültepe Karum Ib yerleşiminde 11 tane (Özgüç, T., 1986: Lev.71/4a, Kulakoğlu ve Kangal, 2011: Fig.469-479), Kaman Kalehöyük III.tabakada 1 tane (Omura, S., 2016: Res.7) Assur Ticaret Kolonileri Dönemi geç safhasına tarihlendirilen silindir mühür örnekleri ele alınmıştır. M. Ö. 2.binin ilk yarısına verilen Alishar'ın II. Tabakasında 3 tane (Schmidt, 1932: Fig.179) silindir mühür incelenmiştir (Lev. 93-94).

5.4. DEĞERLENDİRME

Mülkiyet simgesi taşıyan mühürler arkeolojik açıdan büyük önem taşımaktadır. Küçük olmalarının ziyade devrin sanat özelliklerini, tanrılar ve araç gereçler hakkında bilgileri sunmaktadır. Her dönemin ve bölgenin mühür sanatı farklı olduğu için

bulundukları tabakayı tarihleme açısından yardımcı olmaktadır. Mezopotamya’da önceleri damga mühür kullanılırken, M. Ö. 4 binde Sümerlilerle birlikte ortaya çıkan silindir mühürler damga mühürleri yerini almıştır. Suriye, İran ve Mezopotamya’da silindir mühür kullanılırken Anadolu’da damga mühür kullanılmıştır. Silindir mühür Anadolu’ya ancak Assur Ticaret Kolonileri Dönemi’nde Anadolu’ya gelen Assurlular tarafından tanıtılmıştır. Assurluların Anadolu’dan ayrılmasıyla tekrardan damga mühür kullanılmaya devam etmiştir. Kültepe’de ele geçen silindir mühürler Assur, Suriye ve Babil’den ithal edilmiştir. Hem ithal edilen hem de yerli mühürler yerel üslupla işlenmiştir. Assur üslubunda yapılan mühürler daha kaba ve sanatsal değer bakımından daha zayıftır. Eski Babil üslubunda ithal edilen mühürler çok iyi işlenmiştir. Eski Babil üslubunda olan mühürler az figürlü ve mührün yüzeyine gelişi güzel işlenmiştir. Eski Suriye üslubundaki mühürler sürekli gelişim göstermektedir. Figürlerin sayısı başlangıçta çok iken daha sonralarda azalma görülmektedir. Yerli Anadolu üslubundaki mühürlere bakıldığında ise zengin bir işçilik görülmektedir. Kendine has figür ve şekillerin yanı sıra tasvir alanı boş yer kalmayacak şekilde doldurulmuştur. Figürler birbirine paralel hatlar ile işlenmiştir (Özkan, 2011:148-151). Tez çalışmasında ele aldığımız mühürlerin büyük çoğunluğu Assur Ticaret Kolonileri’nin merkezi olan Kültepe, Alişar ve Kaman Kalehöyük yerleşimlerinde bulunurken, Orta ve Batı Anadolu ilişkilerine yön veren buluntu Seyitömer Höyük’ten ele geçmiştir. Seyitömer Höyük’te bulunan silindir mühürler Eski Assur üslubuyla işlenmesi bakımından Mezopotamya- Orta Anadolu, Orta Anadolu-İçbatı Anadolu ilişkileri hakkında bilgi vermektedir.

5.5. MADEN ÜRETİMİNDE KULLANILAN ARAÇLAR

5.5.1. Kalıplar

Döküm tekniği yoluyla metal yada metal alaşımlarından oluşan bir nesne elde etmek için üretilmiş modellere kalıp denilmektedir. Kalıplar pişmiş toprak ya da taştan yapılmaktadır. Orta Anadolu Bölgesi’nde yer alan Kültepe yerleşiminde kullanılan kalıplar genelde taş ve kilden yapılmıştır. Taştan yapılan gümüş külçe kalıpları genellikle ikili üçlü çubuklar halinde çoklu kalıplarda üretilmektedir. Kurşun figürin kalıpları genellikle tanrı-tanrıça, hayvan figürlerinin betimlendiği kalıplardır. Kalıplar

genellikle ikili kalıp olarak kullanılırken, gümüş külçelerin elde edilmesinde çoklu kalıp kullanılmıştır (Kulakoğlu ve Kangal, 2011: 275-278).

5.5.1.1. Gümüş Külçe Kalıpları

Kültepe’de Karum’un Ib tabakasında (Özgüç, T., 1986: Lev. 92/4) ve Acemhöyük’ün II. Tabakasında (Ekmen-Özkalalı, 2012: Lev. 20/150) ele geçen birer tane gümüş külçe kalıpları Assur Ticaret Kolonileri Dönemi’nin geç safhasına tarihlenmektedir. Bunun yanı sıra Alişar’ın M. Ö. 2. binin ilk yarısına verilen II. tabakasında da 1 tane (Schmidt, 1932: Fig.152/b2013) gümüş külçe kalıbı tespit edilmiştir.

Batı Anadolu Bölgesi’nde yapılan araştırmalarda ise Troya’nın VI. yerleşiminde (Branigan, 1974: Pl. 44) ele geçen bir gümüş külçe kalıbı ise Orta Tunç Çağı buluntuları arasında değerlendirilmiştir (Lev.95-96).

5.5.1.2. Kurşun Figürin Kalıpları

Kurşun figürin kalıpları üzerinde daha çok tanrı-tanrıça figürlerinin tasvir edildiği görülmektedir (Lev. 97-100). Bu kalıpların yoğun bir şekilde ele geçtiği merkezi Kültepe oluşturur. Kültepe’nin Assur Ticaret Kolonileri Dönemi’ne tarihlenen Karum II ve Ib yerleşiminde 10 tane figürin kalıbına rastlanmıştır (Müller-Karpe, A., 1994: Taf. 60/1-5,7-9-11). Kültepe dışından Boğazköy’de Büyükkale’nin Assur Ticaret Kolonileri Dönemi’nin geç safhası tarihlendirilen IVd tabakasında (Müller-Karpe, A., 1994: Taf. 60/6) ve Alişar’ın M. Ö. 2. binin ilk yarısına tarihlenen II. tabakasında (Müller-Karpe, A., 1994: Taf. 60/8) bulunan birer tane kurşun figürin kalıbı yayınlanmıştır. Ayrıca Manisa Akhisar ilçesi kökenli olduğu ileri sürülen bir kurşun figürin kalıbı da kültürel ilişkileri göstermesi bakımından önemlidir. 1994 yılında A. Müller-Karpe tarafından yayınlanan bu kalıp, üzerindeki doldurma motiflerinden yola çıkılarak Assur Ticaret Kolonileri Dönemi’ne tarihlendirilmiştir (Müller-Karpe, A., 1994: Taf. 60/13).

5.5.2. Potalar

Pişmiş topraktan veya taştan üretilen, içerisinde maden eritmeye yarayan araçlara pota denilmektedir. Anadolu’da ele geçen potaların bir çoğu pişmiş topraktan yapılmıştır (Lev. 101-103). Çalışmamız kapsamında ele alınan merkezlerde ele geçen

örneklerin çoğu oval-yuvarlak formlu olup, genelinde akıtmaya yarayan bir ağız yer almaktadır. Kültepe’de Assur Ticaret Kolonileri Dönemi’ne verilen Karum’un II ve Ib tabakalarında 6 tane (Kulakoğlu ve Kangal, 2011: Kat. 250-252-253-254-255-256), Acemhöyük Assur Ticaret Kolonileri Dönemi’nin geç safhasına tarihlenen II. tabakasında 5 tane (Ekmen-Özkalalı, 2012: Lev. 29/189, 30/190, 31/194, 33/203-204), Alishar’ın M. Ö. 2. binin ilk yarısına tarihlenen II. tabakasında 1 tane (Schmidt, 1932: Fig. 144), Beycesultan’ın Orta Tunç Çağı’na tarihlendirilen IV. tabakada 1 tane (Mellaart ve Murray, 1965: Fig. O.28/256), Seyitömer’in ise IV. tabakasında 3 tane (Bilgen, 2015: Fig.113) pota bulunmuştur.

5.6. MADENİ ALETLER

İnsanı diğer canlılardan ayıran en önemli özelliklerden biri alet yapabilme becerisidir. Paleolitik Çağ’ın en erken evrelerinden itibaren aletler; ağaç dalı, boynuz, kemik ve taşlardan yapılmaktaydı ve doğrudan el ile kullanıldıkları bilinmektedir. Alet üretiminin temel amacı besin elde etmektedir. Genellikle aletler, kesme, delme, tutma ve ezme işlemlerinde aktif rol oynamaktadır. M. Ö. 3. bin yılda değişik döküm tekniklerinin yoğunlaşmasıyla birçok alanda madeni aletler kullanılmaya başlanmıştır. Arkeolojik buluntular göz önüne alındığında madeni aletlerin döküm yoluyla tekrar kullanılmasından dolayı kazılarda fazlaca alet ele geçmemektedir (Tekin, 2018: 190-191).

5.6.1. Bıçaklar

Bir şeyi kesmek ya da biçimlendirmek istenildiğinde en çok kullanılan alet bıçaktır. Günümüzde de günlük yaşamın ayrılmaz parçası olan bıçaklar, insan elinin rahatça kavramasını sağlayan bir sapa sahiptir. Farklı boyut ve kesme yüzeyleri sayesinde en yumuşak ve en sert besinlerde kullanıma olanak sağlamaktadır (Tekin, 2018: 192). Çalışmamız kapsamında incelen bıçaklar iki alt sınıfta ele alınmaktadır²⁶.

1. Düz Ağızlı Bıçaklar
2. İçbükey Ağızlı Bıçaklar

²⁶ Bıçakların tipolojik sınıflandırılmasında Halil Tekin’n madeni eser tipolojisi kitabından yararlanılmıştır.

5.6.1.1. Düz Ağızlı Bıçaklar

Bıçakların kenar kısımları kullanım alanları hakkında bilgi vermektedir. Ağız kısmı düz olan bıçaklar genellikle ileri geri hareketler ile kullanılmaktadır. Düz ağızlı bıçaklar çoğunlukla bir perçin yardımıyla bir sapa bağlanmaktadır (Tekin, 2018: 193). Ele aldığımız merkezlerden Alişar'ın M. Ö. 2. binin ilk yarısına tarihlenen II. tabakasına ait 4 tane (Schmidt, 1932: Fig. 194), Boğazköy'de Büyükkale'nin IVd tabakasına ait 5 tane (Boehmer, 1972: Taf. XV; 254-255-259-263-265), Assur Ticaret Kolonileri geç safhası ile çağdaş Konya Karahöyük'ün I. katına ait 1 tane (Alp, 1972: 249, 759), Demirci Höyük'ün Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'nin geç safhası-Eski Hitit Dönemi'ne tarihlenen tabakalarından 1 tane (Kull, 1988: Taf. 41/9), Aphrodisias'ta Akropol'ün Orta Tunç Çağı'na tarihlenen 7. tabakasından 1 tane (Joukowsky, 1986b: Fig. 469-69) bıçak yayınlanmıştır (Lev. 104-107).

5.6.1.2. İçbükey Ağızlı Bıçaklar

İçbükey ağızlı bıçaklarda kesme işlemi kullanıcıya dönük olarak uygulanmaktadır. Bir besinin ağaçtan toplanması ya da sert bir cismin yontulmasında içbükey ağızlı bıçaklar daha kullanışlıdır. Bıçağın ağızı hafifi içbükey olabildiği gibi yarım ay biçimli olan örnekleri de vardır (Tekin, 2018: 196). İçbükey ağızlı bıçak örnekleri yerleşimlerden Boğazköy'de Büyükkale'nin IVd. tabakasında bulunan 2 örnek Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'ne (Boehmer, 1972: Taf. XV; 256-258), Aphrodisias'ta Akropol 7. tabakasında 2 tane (Joukowsky, 1986b: Fig. 478/23, 482/33) içbükey ağızlı bıçak ele geçmiştir (Lev. 108).

5.7.2. Keskiler

Sert bir yüzey üzerinden parça koparmaya yarayan keskiler, iki bölümden meydana gelmektedir. Birinci bölümü kesme işlemine yarayan ağız kenarı, diğeri ise vurma işlemini uygulamak için kullanılan başka bir aletin vurduğu ökçe kısmıdır. Keski yaparken kullanılan metal sertlik derecesi yüksek bir metaldir. Keskileri baltalardan ayıran kısım keskilerde var olan ökçe kısmıdır. Yassı baltalarda bu ökçe kısmına rastlanmamaktadır (Tekin, 2018: 200). Çalışmamızda ele aldığımız merkezlerde ortak grup olarak karşımıza dışbükey ağız kenarlı keskiler çıkmaktadır.

5.7.2.1. Dışbükey Ağızlı Keskiler

Keskinin ağız kenarının dışbükey biçimde yapılmasıyla oluşturulmuştur. Dışbükey ağızlı keskilerin ahşap gibi görece yumuşak organik nesnelerin kesmesinde kullanılmaktadır (Lev. 109-110). Dışbükey ağızlı kestiler; Boğazköy'de Büyükkale'nin Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'nin geç safhası-Eski Hitit Dönemi'ne tarihlenen IVb-d yerleşimine ait 3 tane (Boehmer, 1972: Taf. XIII/209-219-220), Kusura'nın C evresine ait 2 tane (Lamb, 1938: Fig. 21/10-11), Beycesultan'ın Orta Tunç Çağı'na tarihlenen V. tabakasına ait 1 tane (Mellaart ve Murray, 1995: Fig. O.1/9) keski incelenmiştir.

5.8.3. Oraklar

İnsanoğlunun ilk yaşam biçimini oluşturan avcı-toplayıcı dönemlerden itibaren orakların varlığı bilinmektedir. İlk orak örnekleri küçük boyutlu taşların bir ağaç dalı ya da kemik/boynuz içerisine yerleştirilmesi ile oluşturulmuştur. Bir orakta aranılan en önemli özellik bitkinin istenilen şekilde kesilmesine uygun olmasıdır. Madeni oraklar organik bir sapa geçirilerek kullanımları kolay bir hale getirilmiştir (Tekin, 2018: 206) (Lev. 111-114).

Orta Anadolu Bölgesi'nde Kültepe'de Koloniler Dönemi'ne tarihlendirilen Karum II ve Ib tabakalarında 4 (Özgüç, T., 1955: Res. 38a, Kulakoğlu ve Kangal, 2011: Kat.292-293), Acemhöyük'ün Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'nin geç safhasına tarihlenen I-II ve III. tabakalarda 3 tane (Öztan, vd., 2010: 321: Res.2, Ekmen-Özkalalı, 2012: Lev. 5/31-35), Alishar'ın M. Ö. 2. binin ilk yarısına tarihlenen II. tabakasında 1 tane (Schmidt, 1932: Fig.196), Boğazköy'de Büyükkale'nin Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'nin geç safhası-Eski Hitit Dönemi'ne tarihlenen IVc-d tabakasında 4 (Boehmer, 1972: Res. 1128-1131) ve Hüseyindede Tepesi'nin Eski Hitit Dönemi yerleşiminde 1 (Sipahi, 2003: 186; Res. 8) tane olmak üzere madeni oraklar ele geçmiştir. Batı Anadolu Bölgesi'nde ise Seyitömer Höyük IV. tabakasından 2 tane (Bilgen, 2011: Res. 309, 2015: Fig. 117) orak örnekleri yayınlanmıştır. Ayrıca Troya'nın M. Ö. 2. bine tarihlenen VI. yerleşiminde bulunan bir örnek te bu eserlerle birlikte değerlendirilebilir (Dörpfeld, 1902: 394, Fig. 379; Schmidt, 1902: 246, Cat. 6137).

5.8.4. Yabalar

Tarım aleti olan yaba, hasat sonrası oluşan tahıl saplarının toplanması ve dağıtılmasında kullanılan bir alettir (Lev. 115-116). Genellikle çatala benzer iki kola sahip olan yabalar, kazılarda nadir olarak ele geçmektedir. Bazı büyük boylu ve üç kollu yabaların savunma silahı olarak ta kullanılması mümkündür (Tekin, 2018: 208).

Yabalar; Kültepe’de Assur Ticaret Kolonileri Dönemi’nin geç safhasına tarihlenen Karum Ib katında 6 tane (Özgüç, T., 1986: Lev. 128/7-8-9, Kulakoğlu ve Kangal, 2011: Kat. 289-290-291), Yassıhöyük’te Orta Tunç Çağı’na tarihlenen 1 tane (Omura, M., 2013: Res.10), Seyitömer Höyük’ün Orta Tunç Çağı’na tarihlenen IV. tabakada 1 tane (Bilgen, 2015: Fig.116) yaba ele geçmiştir.

5.9. MADENİ SİLAHLAR

İnsanoğlunun karşılaştığı tehlikelere karşı, el becerisiyle doğada bulduğu hammaddeler ile savunmadaki eksikliklerinin giderilmesi amacıyla silahlar üretilmiştir. Başlangıçta eldeki hammaddeler ile basit şekilde üretilen silahlar, uzun bir süreç içerisinde daha karmaşık yapıya bürünmüştür. Silahların temeline bakıldığında ilk örneklerin Paleolitik Çağ’a dayandığı görülmektedir. İlk üretilen silahlar “temel silahlar” olarak adlandırılan ok, mızrak ve baltalardır. Başlangıçta taş, kemik, ağaç ve boynuzdan üretilen silahlar zaman içerisinde etkili ve dayanıklı olan metal aletlere yerini bırakmıştır. Kullanım alanlarına göre silahlar alt gruplara ayrılmaktadır. Gruplandırma yapılırken ilk olarak silahların hangi amaç ile (saldırı/savunma) kullanıldığının belirlenmesidir. Silahların kullanılacağı hedefe uzakta veya yakında olması (yakın mesafe/uzak mesafe) gruplandırma yapılırken başvurulacak diğer bir yöntem arasında yer almaktadır (Tekin, 2018: 20-29).

5.9.1. Ok Uçları

Uzak mesafe silahları arasında ilk akla gelen ok uçlarıdır. Tarihöncesi dönemlerden itibaren kullanılan ok ve yayın üretiminde organik malzemelerden yararlanılmıştır. Metalin kullanımının başlanması ve uygulanmasıyla birlikte ok uçları başta bakır, tunç, demir ve bazı alaşımlardan kullanıma hazırlanmıştır. İlk metal ok ucu örnekleri basit formlara sahipken zamanla farklı biçimlerde üretilmiştir. Madeni silahların sınıflandırmasında Halil Tekin’in tipolojisi dikkate alınmıştır. Çalışmamızın

konusu kapsamında Orta Tunç Çağı'nda Batı ve Orta Anadolu'da ortak olarak karşımıza çıkan ok uçları “kanatlı ok uçları”dır (Tekin, 2018: 30-32).

5.9.1.1. Kanatlı Ok Uçları

Kanatlı ok uçları her iki yanında çıkıntı yapan “kanatlara” sahiptir. Kanat oluşturma yeteneğinin Paleolitik Çağ'dan itibaren kullanıldığı bilinmektedir (Lev. 117-119). İlk kanatlı ok uçları çakmaktaşıdan üretilmiştir. Metal kullanılmaya başlandığı ilk dönemlerde kanatlı ok uçlarının üretimine teknolojik yetersizlikten dolayı rastlanmamıştır. Kanatlı ok uçları M. Ö. 2. bin yılın başlarından itibaren yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır. Ok ucunun iki kanata sahip olması saplandığı gövdeden düşmesini veya çıkartılmasını zorlaştırmaktadır. Bu özelliğinden dolayı kanatlı ok uçları M. Ö. 2. bin yılın düzenli ordularında çok tercih edilmesinin nedenleri arasında sayılabilmektedir (Tekin, 2018: 37).

Orta Anadolu Bölgesi'nde yer alan Kültepe'de Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'ne tarihlenen Karum II ve Ib katında 9 (Erkanal, H. 1977: Taf. 17/49-54-55-56-60-63; 18/67-68, Yıldırım, 2011: 266), Acemhöyük yerleşmesinin Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'ne tarihlenen II-III. tabakalarında 2 (Erkanal, H. 1977: Taf. 17/46, Ekmen-Özkalalı, 2012: Lev. 2/7-8), Boğazköy'de Büyükkale'nin IVc. Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'nin geç safhasına-Eski Hitit Dönemi'ne tarihlenen yerleşiminde 10 (Erkanal, H. 1977: Taf. 17/48, 18/69-70-71-72-73-74-75-76-77), Kaman Kalehöyük'ün M. Ö. 2. bine tarihlenen IIb-c tabakasında 1 (Omura,S., 2016: 536, Res. 8), Alishar'ın M. Ö. 2. binin ilk yarısına tarihlenen II. tabakasında 2 (Schmidt, 1932: Fig.192/ b-2151, Erkanal, H. 1977: Taf. 17/47) tane kanatlı ok ucuna rastlanmıştır.

Batı Anadolu'da ise sadece Seyitömer Höyük'ün Orta Tunç Çağı'na verilen IV. tabakasında 17 (Bilgen, 2015: 103, Fig. 115) tane kanatlı ok ucu ele geçirilmiştir.

5.9.2. Hançerler

Yakın mesafe silah grubu içerisinde yer alan hançerler, kol mesafesindeki hedeflere karşı etkili bir düzeneğe sahiptir. Sıklıkla ele geçen buluntu grubu içerisinde yer alan hançerler ilk kez Paleolitik Çağ sonlarında taştan yapılmış olarak karşımıza çıkarken zaman içerisinde metal olarak üretilmeye başlanmıştır. Çalışmamızın konusu kapsamında Orta Tunç Çağı'nda Batı ve Orta Anadolu'da ortak olarak karşımıza çıkan

hançerler iki alt gruba; namlusu yaprak biçimli ve namlusu sırtlı hançerler olmak üzere ayrılmaktadır (Tekin, 2018: 53).

5.9.2.1.. Namlusu Yaprak Biçimli Hançerler

Tek parçalı döküm kalıbında elde edilen ve namlu kısmı yaprak biçiminde olan hançerler yassı dörtgen bir kesite sahiptir. Hançerlerin ilk örneklerinde dil kabzanın içine ip ile bağlanırken zaman içerisinde dil kısmının ucu kıvrılmıştır. Metalürjik gelişmeler sonrasında en sıkı biçimde bağlamanın yolunun perçin ile olduğu keşfedilmiştir. Kabza kısımlarının genellikle organik malzemeden üretilmesinden dolayı çoğu ele geçmemiştir (Tekin, 2018: 55-56) (Lev. 120-123).

Namlusu yaprak biçimli hançerler Orta Anadolu Bölgesi'nde Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'ne tarihlenen 3 örneği Kültepe'de Karum II ve Ib tabakalarında (Erkanal, H. 1977: Taf. 12/20-21-23), Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'nin geç safhasına tarihlenen örneklerinden 3 tanesi Boğazköy Büyükkale IVd yerleşiminde (Erkanal, H. 1977: Taf. 11/12, 12, 27, 13/ 33), 3 tanesi ise Acemhöyük II. katında (Erkanal, H. 1977: Taf. 11/11, Ekmen-Özkalalı, 2012: Lev. 1/1-3) ele geçmiştir. Bunun yanı sıra Alishar'ın II. tabakasında ele geçen 5 örnek ise M. Ö. 2. binin ilk yarısına tarihlenir (Erkanal, H. 1977: Taf. 11/13-14-17, 12/22-24).

Batı Anadolu Bölgesi'nde ise Seyitömer Höyük IV. tabaka yerleşiminde 1 tane (Bilgen, 2015: 105, Fig. 118) namlusu yaprak biçimli hançer tespit edilmiştir. Bu örnek Orta Tunç Çağı'na verilmektedir.

5.9.2.2. Namlusu Sırtlı Hançerler

Çift parçalı döküm kalıbında üretilen hançerlerin namlu kısmında sırt yer almaktadır. Bu sırt uç kısmından omuza kadar uzanan düz bir çizgi halinde ilerlemektedir. Namlunun alt ve üst kısımlarında yatay bir düzlem olacak şekilde her iki kenara keskinlik verecek şekilde altı yüzeyli olmasını sağlamaktadır (Tekin, 2018: 57) (Lev. 124-125).

Namlusu sırtlı hançerler Orta Anadolu Bölgesi'nde Kültepe'de Geç Koloniler Dönemine tarihlendirilen Karum Ib yerleşiminde 3 (Erkanal, 1977: Taf. 10/4-7, 11/16), Acemhöyük Geç Koloni yerleşmesi III. katta 1 (Ekmen- Özkalalı, 2012: Lev. 1/4) tane bulunmuştur.

Batı Anadolu Bölgesi'nde yer alan Seyitömer Höyük IV. tabaka yerleşiminde ise 4 tane (Bilgen, 2015: 105, Fig. 118) namlusu sırtlı hançer ortaya çıkarılmıştır.

5.9.3. Mızrak Uçları

Yakın mesafe silahı olan mızraklar, ilk düzenli orduların en çok tercih ettiği silahlar arasındadır. Mızrak uçları hem delme hem de kesme işlemlerinde kullanıma uygundur. Silah olmalarının yanı sıra bir saygınlık unsuru olarak görülmesi sıklıkla karşılaşılan bir durumdur (Tekin, 2018: 69). Çalışmamızın konusu kapsamında Orta Tunç Çağı'nda Batı ve Orta Anadolu'da ortak olarak karşımıza çıkan mızrak uçları "kovanlı mızrak uçları" dır.

5.9.3.1. Kovanlı Mızrak Uçları

M. Ö. 3. bin yılın ikinci yarısından itibaren metal silahın içerisine yerleştirilmeye başlandığı görülmektedir. Mızrak ucunun dil kısmının bir kovan şeklinde üretilmesiyle oluşturulan uçlar, iki yöntem kullanılarak elde edilmektedir. Kovan kısmı ya döküm esnasında elde edilmekteydi ya da kilden oluşturulan öz kullanılarak sap kısmı yaratılmaktadır (Tekin, 2018: 76).

Kovanlı mızrak uçları Orta Anadolu Bölgesi'nde Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'nin geç safhasına tarihlenen örneği Acemhöyük'ün III. kat yerleşiminde (Ekmen-Özkalalı, 2012: Lev. 2/5); M. Ö. 2. binin ilk çeyreğine tarihlenen örnekleri Kültepe Karum Ib, III ve IV. katlarında (Erkanal, H. 1977: Taf. 15/ 9-16), M. Ö. 2. binin ilk yarısına tarihlenen örneği Alişar'ın II. tabakasında (Erkanal, H. 1977: Taf. 16/22), Eski Hitit Dönemi'ne tarihlenen örneği Bitik Höyük'te (Erkanal, H. 1977: Taf. 16/ 23) ele geçmiştir.

Batı Anadolu Bölgesi'nde ise Seyitömer Höyük'ün IV. tabaka yerleşiminde ele geçen 1 kovanlı mızrak ucu (Bilgen, 2015: 105, Fig. 118) Orta Tunç Çağı'na verilmektedir (Lev. 126-128).

5.9.4. Baltalar

İnsanoğlunun ilk ürettiği silahlardan olan baltalar önceleri taştan üretilmiştir ve bir sapa ihtiyaç duyulmadan kas gücü ile kullanılmıştır. Zaman içerisinde organik bir sapa bağlanan baltalar daha etkili bir hale dönüştürülmüştür. Metal eser üretiminin

başlamasıyla ilk üretilen silah türü baltalardır. Baltalar tek parça kalıpta yassı gövdeli ve dikdörtgen kesitlidir. Metalurjideki değişim baltalarında zaman içerisinde farklı özellikler kazanmasını sağlamıştır. İnce işçilik gösteren baltaların bazıları sadece törenlerde kullanılan güç simgesi üst düzey baltalar olarak silahlardan ayrılmaktadır (Tekin, 2005: 81). Çalışmamızın konusu kapsamında Orta Tunç Çağı'nda Batı ve Orta Anadolu'da karşımıza çıkan baltalar üç tipte “yassı baltalar” “kolcuklu baltalar” ve “çift ağızlı baltalar” olarak ele alınmaktadır.

5.9.4.1. Yassı Baltalar

Metalden yapılan baltaların ilk örneğini oluşturan yassı baltalar dikdörtgen bir kesit ve görünüme sahiptir (Lev. 129-130). Döküm yoluyla tek parçalı kalıpta üretilen yassı baltalar ahşap bir sapa ipe bağlanarak kullanılmaktadır. Uzun yıllar boyu kullanıldığı bilenen baltalar zaman içerisinde çeşitli farklı formlara dönüşmüştür (Tekin, 2018: 82). Orta Anadolu'da Acemhöyük'ün II. kat yerleşmesinde 1 tane (Ekmen-Özkalalı, 2012: Lev. 3/15), Kültepe'de Karum'un Ib katında 1 tane (Özgüç, T., 1986: Lev.79/5) Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'nin geç safhasına tarihlenir. Batı Anadolu'da Beycesultan'ın IV. tabakasında bulunan örnek ise Orta Tunç Çağı'na verilmektedir (Mellaart ve Murray, 1995: Fig. O.4/36).

5.9.4.2. Kolcuklu Baltalar

Yassı baltaların zaman içerisinde biçimsel ve sap ile bağlantılı olan kısmında meydana gelen değişimler sonucu kolcuklu baltalar meydana gelmiştir. Baltanın namlu kısmının iki yanına yapılan küçük çıkıntılara kolcuk adı verilmektedir ve bu tür baltalara “kolcuklu balta” denilmektedir (Tekin, 2018: 83) (Lev. 131- 136).

Orta Anadolu Bölgesi'nde Assur Ticaret Koloniler Dönemi'nin geç safhasında Acemhöyük'ün II. katında 4 (Öztan, 2009: 250, Res: 11, Ekmen-Özkalalı, 2012: Lev. 3/13-14), Kültepe'de Karum Ib katına ait mezarda 4 (Erkanal, H. 1977: Taf. 1/2-3-6, Taf. 2/17) ve Konya Karahöyük'ün I. katında 1 (Alp, 1972: 249/758); M. Ö. 2. binin ilk yarısında Alişar'ın II. tabakasında 5 (von der Osten, 1937: Fig. 286/c1741, Erkanal, 1977: Taf. 3/26-34); Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'nin geç safhasına-Eski Hitit Dönemi'nde Boğazköy'de Büyükkale'de 2 (Erkanal, H. 1977: Taf. 2/14-15), Eski Hitit Dönemi'ne ise Bitik Höyük'te 1 (Erkanal, H. 1977: Taf. 4/40) örnekle temsil edilmektedir.

Batı Anadolu Bölgesi'nde ise Seyitömer Höyük'ün IV. tabaka yerleşiminde bulunan 3 (Bilgen, 2015: 102, Fig. 114), Beycesultan'ın IV ve V. tabakalarında ele geçen 3 (Mellaart ve Murray, 1995: 152, Fig. O.2/17, 154, Fig. O.4/35-46) örnek Orta Tunç Çağı'na tarihlenen kolcuklu baltaları oluşturur.

5.9.4.3. Çift Ağızlı Baltalar

Çift ağızlı baltalar, İki tarafında da aynı görünüme sahip namlunun tek sap deliği etrafında bir araya gelmesiyle oluşturulan baltalardır. İki yüzeyi de kullanılan baltalar tarihi çağlarda mitolojik tanrı veya kahramanların simgesi olarak dikkat çekmektedir. İlk örnekleri Neolitik Çağ'dan bilinen çift ağızlı baltalar taştan yapılmıştır. Sonraları bir simge haline dönüşmesine rağmen başlangıçta silah olarak ortaya çıktıkları düşünülmektedir (Tekin, 2018: 89) (Lev. 137).

Orta Anadolu Bölgesi'nde yer alan Kültepe'de Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'nde Karum II ve Ib yerleşiminde 2 tane (Özgüç, 1955: 60, Erkanal, H. 1977: Taf.6/66), Batı Anadolu Bölgesi'nde Orta Tunç Çağı I'de (Orta Anadolu'da Assur Ticaret Koloniler Dönemi'nin erken safhası) Liman Tepe'de III. 4 yerleşiminde 1 tane (Erkanal, H. vd., 2010: 460, Res: 8) çift ağızlı balta örneği tespit edilmiştir.

5.10. DEĞERLENDİRME

Madencilik Anadolu'da Kalkolitik Çağ'ın sonlarından itibaren gelişmiştir. Gelişen madencilik faaliyetleri sonucunda madeni silah ve alet üretimi de ortaya çıkmıştır. M. Ö. 2. binin başlarında madeni eserler geniş kitlelerce kullanılmaya başlamış ve metal aletlerin bazıları günlük kullanımın bir parçası haline gelmiştir. Bu durumun sonucu olarak ta atölyeler artmış ve Orta Anadolu'ya gelen Mezopotamyalı tüccarlar sayesinde, süregelen silah ve aletlerin yanında çeşitli madeni silahların tanınması da sağlanmıştır. Anadolu yerlileri bilinen silah üretiminin yanında yabancı silahların üretimini de yerli atölyelerde gerçekleştirmişlerdir (Yıldırım, 2011: 116).

Bir merkezde madeni alet ve silah üretiminin yapıldığını gösteren en önemli kanıtlar şüphesiz ele geçen pota ve kalıplardır. Assur Ticaret Kolonileri Dönemi potaları tutamaklı ve tutamaksız olmak üzere ayrılrsa da yoğun grubu tutamaklı potalar oluşturmaktadır. Çalışmada ele aldığımız potaların yoğunluklu grubu Orta Anadolu Bölgesi'nde bulunmuştur. Batı Anadolu Bölgesi'nde bulunan potalardan Seyitömer

Höyük'te bulunan örnek Koloni merkezlerinden Kültepe ele geçen örnekler ile benzerlik göstermektedir. Beycesultan'da bulunan pota ise diğer örneklerle oranla daha yuvarlak ve kısa saplıdır.

Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'nde kullanılan kalıplar çoğunlukla metal külçeleri oluşturmak amacıyla kullanılmıştır. Genellikle taştan yapılan kalıplardan gümüş çubukların oluşturulmasında kullanılan örnekler Batı ve Orta Anadolu ilişkileri için önemli bir kanıt oluşturmaktadır. Kültepe, Alishar ve Acemhöyük gibi Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'nin geç safhasına tarihlenen merkezlerde ele geçen seri üretim örneği gümüş çubuk kalıplarının benzerinin Troya'da bulunması dönemin ticari faaliyetlerinde ortak kullanım olduğunu göstermektedir²⁷. Bir diğer kalıp türünü ise figürin kalıpları oluşturmaktadır. Figürin kalıplarını çoğu steatitten yapılmıştır. Figürin kalıplarının en yoğun ele geçtiği merkez Kültepe'dir. Koloni Dönemi merkezlerinde hariç Akhisar'da bulunan kurşun figürin kalıbı taşıdığı Assurlu üslup özelliklerinden dolayı ilişkileri gösteren önemli bir buluntudur.

Çalışma kapsamında kültürel ilişkileri yansıtan, ok uçları, hançerler, mızrak uçları ve baltalar olmak üzere dört tip silah ve alet olarak bıçaklar, keskiler, oraklar ve yabalar incelenmiştir. Döküm tekniğinde yapılan ok uçlarına yapılan kanatlar Assur Ticaret Kolonileri Çağı'nın bir yeniliği olarak karşımıza çıkmaktadır (Yıldırım, 2011: 121). Boğazköy'de yoğun olarak ele geçirilen kanatlı ok uçları, Kültepe'de Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'nin erken safhasına Karum'un II. tabakasında, Acemhöyük ve Kaman Kalehöyük'ün Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'nin geç safhasına tarihlenen yerleşiminde, Alishar'ın M. Ö. 2. binin ilk yarısına tarihlenen II. yerleşimde bulunmuştur. İç batı Anadolu Bölgesi'nde yer alan Seyitömer Höyük'te de Assur Ticaret Kolonileri Dönemi özellikleri gösteren kanatlı ok uçları ilişkileri gösteren örnekler arasındadır. Hançerler genellikle namlusu yaprak biçimindedir ve yüzeyi üzerinde oluşturulan ince çizgiler maden işlemede ustalaşmanın izlerini yansıtmaktadır. Orta Anadolu Bölgesi'nde ele geçirilen hançerlerin Batı Anadolu'da ki paralelini yansıtan örnekler sadece Seyitömer Höyük'te tespit edilmiştir. Kovanlı mızrak uçları Kültepe II. tabakadan bilinmektedir. Kültepe II ile benzer tipte mızrak ucu tek bir örnekle Seyitömer Höyük'te bulunmuştur. Baltalar üç ayrı tipte ele alınmıştır. İlk tip olan

²⁷ Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'nde gümüş mallar ile takas edilmek ve belli başlı alanlarda para olarak kullanılmaktaydı (Şahin, 2004: 98).

kolcuklu baltaların Kültepe’de bulunan maden atölyelerinde iki kolcuklu balta kalıbının ele geçmesi kolcuklu baltaların burada üretildiğinin kanıtı olarak yorumlanmıştır (Özgüç, T., 1955: 74). Acemhöyük, Konya Karahöyük ve Alishar Höyük’te de kolcuklu baltalar tespit edilmiştir. Paralel örneğini yansıtan ve aynı zamanda üretiminde yapıldığını gösteren kalıpların bulunmasıyla Seyitömer Höyük ve Beycesultan’da bulunan kolcuklu baltaların üretiminin benzer tiplerde olduğunu göstermektedir. Yassı baltaların ise üretimi Kalkolitik Çağ’da başlamış ve Assur Ticaret Kolonileri Dönemi’ne kadar devam etmiştir. Kültepe ve Acemhöyük’te bulunan yassı baltaların benzeri Beycesultan’da aynı döneme tarihlendirilen tabakalarda bulunmuştur.

Kültürel ilişki anlamında önemli kanıtlarından biri olan çift ağızlı baltalar, M. Ö. 2. bin yılda savaş aleti olarak kullanılmaya başlamıştır. Kültepe’de çivi yazılı belgelerin ele geçtiği bir oda da bulunan çift ağızlı baltaların aralarındaki küçük farklılıklara rağmen Mezopotamya ve Suriye kökenli örneklerle benzediği belirtilmiştir (Özgüç, T., 1955: 61). Batı Anadolu’da Liman Tepe yerleşiminin Assur Ticaret Kolonileri Dönemi ile çağdaş olan III. tabakasında ele geçen tunçtan yapılan baltanın Kültepe örneği ile benzer olduğu tespit edilmiştir.

Erken Tunç Çağı II-Erken Tunç Çağı III dönemi boyunca kesme işlemlerinde kullanıldığı düşünülen bıçaklar Orta Tunç Çağı’nda da kullanılmaya devam edilmiştir (Yılmaz, 2009: 36). Bıçaklar yoğun olarak Orta Anadolu Bölgesi’nde Assur Ticaret Kolonileri Dönemi’nin geç safhası-Eski Hitit tabakalarında ele geçmiştir. Batı Anadolu Bölgesi’nde ise Aphrodisias ve Demircihöyük’te benzer tipte bıçakların ele geçmesi, iki bölge arasındaki kültürel ilişkiler sonucu çeşitli tiplere sahip ortak aletler arasında sayılabilmektedir. Diğer bir alet türünü oluşturan keskiler ele geçirilen merkezde maden işleminin yapıldığını gösteren buluntular arasında yer almaktadır. Batı ve Orta Anadolu’da orta kullanıma sahip ortak alet türleri arasındadır.

İlk yerleşik yaşama geçişten itibaren görülen oraklar M. Ö. 2. bin yılın başlarında da kullanılmıştır. T. Özgüç (1955: 76) orakları elde tutulan bir nevi silah olarak yorumlamıştır. Batı Anadolu’ya nazaran Orta Anadolu Bölgesi’nde daha çok ele geçen oraklar, madeni alet üretiminde ortak anlayışın diğer bir ürünüdür. Çatal biçimli yabalar diğer bir deyişle dirgenler, Anadolu’da Assur Ticaret Kolonileri Dönemi’nde kullanılan silah olarak ta kullanılan bir alet türüdür. Çatal şeklindeki aletler

Mezopotamya kökenlidir (Ekmen, 2013: 38). Kültepe’de tespit edilen yabalara ek örnek son dönem kazıları arasında sayılan Yassihöyük yerleşimden gelmiştir. Mezopotamya kökenli bu aletlerin Orta ve Batı Anadolu kültürel ilişkilerine ışık tutan buluntusu ise Seyitömer kazısında ele geçmiştir.

Her iki bölgenin kültürlerinde de madeni eserlerin özellikle metal silahların ve aletlerin üretiminde birbirlerinden bağımsız olmadığı, yapım tekniklerinde benzerlikler olduğunu göstermektedir. Döküm kalıplarının Assur Ticaret Kolonileri Dönemi’nde çoklu niteliğe bürünmesi Orta ve Batı Anadolu’da seri üretimin aynı dönemde geniş alanlara yayıldığının göstergesi olarak sayılmaktadır.

5.11. DOKUMA ALETLERİ

Anadolu’da dokumacılığın tarihi Neolitik Dönem ile başlamaktadır. Assur Ticaret Kolonileri Dönemi’ne tarihlendirilen çivi yazılı belgelerde yünün ve dokuma ürünlerinin gümüş, altın ve tunç karşılığında satıldığını gösteren ibareler dokumanın değerini gözler önüne sermektedir. İlk dokumanın bitkisel liflerden (keten) olduğu, Kalkolitik Çağ’a gelindiğinde yünün kullanıldığı belirlenebilmiştir. Yünün kullanılması beraberinde giysi yapılması ve işlenmesi adına yeni aletlerin üretilme ihtiyacını doğurmuştur. Bu ihtiyaç doğrultusunda üretilen tezgah ağırlıkları, ağırşaklar, bızlar, iğneler, makaralar, fırçalar ve sivri uçlu aletler yapılan kazı çalışmalarında dokumacılığa ait bilgilerin ele geçmesi sağlamıştır (Tütüncüler, 2005: 92-103, Maner, 2018:43).

5.11.1. Ağırlıklar

Genellikle pişmiş topraktan yapılan ağırlıklar, dokuma tezgah iplerinin dokuma esnasında gergin durmasını sağlamaktadır. Dokuma tezgahlarının kullanıldığının en önemli göstergesi ağırlıkların biçimsel özellikleri zamansal ve coğrafi dağılımın göstergesi olarak kabul edilmektedir. Dokuma ağırlıklarının sayısı, tezgah boyu ve kumaşın cinsine göre değişim göstermektedir (Karaoğlu, 2010: 37). Ağırlıkların biçimsel özellikleri göz önüne alınarak Batı ve Orta Anadolu Bölgesi’nde ortak bir tipoloji oluşturulmuştur²⁸. Tipolojik sınıflandırma sonucunda dört ana tip belirlenmiştir:

²⁸ Ağırlıkların tipolojik sınıflandırılmasında Özlem Tütüncüler’in doktora tezi ve Gürkan Ergün’ün yüksek lisans tezinden yararlanılmıştır.

1. Hilal Biçimli Ağırlıklar
2. Dikdörtgen/Dörtgen Biçimli Ağırlıklar
3. Piramid Biçimli Ağırlıklar

5.11.1.1. Hilal Biçimli Ağırlıklar

Orta Anadolu Bölgesi'nde Assur Ticaret Kolonileri erken ve geç safhası ile çağdaş Konya Karahöyük I-IV. kat yerleşmesinde 63 tane (Alp, 1972: Lev. 144-243) tam olarak korunmuş ve üzeri mühür baskılı hilal biçimli ağırlık ve Kültepe Karum II ve Ib tabakalarında 12 tane (Kulakoğlu ve Kangal, 2011: 236; Lev.164-175) ağırlık incelenmiştir. M. Ö. 2. Bin yıl başlarına tarihlenen Alişar II. Tabaka 6 tane (Schmidt, 1932: Fig.149) ağırlık yayımlanmışken, Kaman Kalehöyük III.tabakada 5 tane (Omura,S., 1992: Res.7/10, 1993: Res.10/1, 1994: Çiz.10/11, 1999: Çiz.9/3-4-5), Yassıhöyük yüzey araştırmalarında 1 tane (Omura, M., 2008: Fig.10) Assur Ticaret Kolonileri Dönemi geç safhasına tarihlendirilen ağırlık incelenmiştir.

Batı Anadolu Bölgesi'nde Orta Tunç Çağı yerleşimlerinden Beycesultan V.tabakada 5 tane (Mellaart ve Murray, 1995: 143; Fig. O 27, Tütüncüler, 2005: Res.32/1), Aphrodisias Akropol 7.tabakada 4 tane (Joukowsky, 1986b: 451/9-18-26, 471/7), Demirci Höyük'te 23 tane (Kull, 1988: Lev.36/14, 38/2, 39/2-8, 40/1-2, 41/2, 43/1-2-3-4-5-6-7-8, 44/2, 46/7-8-9-11, 48/8-14-15) ağırlık yayımlanmıştır. M. Ö. 2. Bin yıla tarihlendirilen Kusura C evresinde 4 tane (Lamb, 1936: Fig. 15) ve Seyitömer Höyük IV. tabakada 33 tane (Bilgen, 2015: Fig. 110-111, Karaoğlu, 2018: çiz.3) hilal biçimli tezgah ağırlığı incelenmiştir (Lev. 138-148).

5.11.1.2. Dikdörtgen/Dörtgen Biçimli Ağırlıklar

Batı Anadolu Bölgesi'nde Orta Tunç Çağı'na tarihlendirilen Beycesultan'ın IV. tabakada (Mellaart ve Murray, 1995:138; Fig. O14), Liman Tepe'de (Tütüncüler, 2000: Lev. XXVI-XXXIV), (Roosevelt, vd., 2018: Fig.19/3) birer tane, Seyitömer Höyük IV. tabakasında ise 3 tane (Karaoğlu, 2018: Çiz.5/g4- g5- g11) dikdörtgen/dörtgen biçimli ağırlık incelenmiştir.

Orta Anadolu Bölgesi'nde Assur Ticaret Kolonileri geç safhası ile çağdaş Kültepe Karum Ib yerleşiminde 2 tane (Özgüç, T., 1950: Lev.LXV, Özgüç, T., ve

Özgüç, N., 1953: Lev. LXIII) dikdörtgen/dörtgen biçimli tezgah ağırlığı ele alınmıştır (149-151).

5.11.1.3. Piramid Biçimli Ağırlıklar

Batı Anadolu Bölgesi'nde yer alan Seyitömer Höyük'te IV.tabakada 6 tane (Karaoğlu, 2018: Çiz.4/e1,e4,f4,f7, Çiz.5/ g6), Troya VI. tabakada (Blegen, vd., 261; Fig. 236), Aphrodisias Akropol 5.tabakada (Joukowsky, 1986b: 624, Fig.451/6) Kaymakçı'da birer tane (Roosevelt, 2018: Fig.19/2) Orta Tunç Çağı'na tarihlendirilen piramid biçimli tezgah ağırlığı açığa çıkarılmıştır.

Orta Anadolu Bölgesi'nde Assur Ticaret Kolonileri geç safhasında Kültepe Karum Ib yerleşiminde 3 tane (Özgüç, T., 1950: Lev. LXV, Kulakoğlu ve Kangal, 2011: kat.178, 237,179), Konya Karahöyük'te I.katta 1 tane (Alp, 1972: 245), Kaman Kalehöyük III. tabakada 2 tane (Omura, S. 1993: Res.9/3, 2008: fig.42) piramid biçimli tezgah ağırlığına rastlanmıştır (Lev. 152-153).

5.12. DEĞERLENDİRME

Dokuma aletleri olarak ele alınan grup içerisindeki çift koni formlu ağırşaklar en yoğun kullanılan grubu oluşturmaktadır. Anadolu'nun yerel formu olan çift koni, M. Ö. 2.bin yıl boyunca kullanılan ağırşak formudur. Yüzeyi üzerine bezeme uygulanan en yoğun grup çift koni formlu ağırşaklardır (Tütüncüler, 2005: 181). Yüzeyi üzerinde yer alan bezemelere göre çift koni formlu ağırşaklar üç tipe ayrılarak ele alınmıştır. Tip 1 içerisinde ele alınan çift koni biçimli ağırşaklar basit çentik çizi bezemeye sahiptir. Ele alınan örneklerde bu tip içerisinde ele buluntular yoğun olarak Batı Anadolu Bölgesi'ndeki merkezlerde ele geçmiştir. Orta Anadolu Bölgesi'nde ise Alişar yerleşiminde benzer örneklerin ele geçmesinden yola çıkarak bu tür bezemenin yoğun olarak Batı Anadolu'da kullanıldığı söylenebilmektedir. İkinci tipi oluşturan çift koni biçimli ağırşaklar ise yay biçimli çizi bezemeye sahiptir. Kalkolitik Dönem'den M. Ö. 2. Bin yıla kadar kullanım gören en yaygın bezeme tipidir. Bu grup içerisinde ele alınan ağırşakların yoğun örneklerine Batı Anadolu Bölgesi'nde rastlanırken Orta Anadolu Bölgesi'nde Alişar ve Kaman Kalehöyük yerleşiminde benzerine rastlanmıştır. Üçüncü tip içerisinde ele alınan yıldız motifli ağırşaklara Orta Anadolu'da Polatlı Höyük'te bulunurken, Batı Anadolu Bölgesi'nde birden fazla merkezde bulunmuştur. Konik formlu ağırşaklarda yüzeyleri üzerinde yer alan bezemelerine göre üç tipte ele

alınmıştır. Tip 1 içerisinde yer alan açi biçimli çizi bezeme Batı Anadolu'da Troya ve Milet gibi kıyı yerleşimlerinde kullanılmıştır. Orta Anadolu'da ise döneme ilişkin tek örnek Kaman Kalehöyük yerleşiminden bilinmektedir. Tip 2 içerisinde ele alınan konik formlu ağırşaklar yay biçimli çizi bezemeye sahiptir. Orta Anadolu Bölgesi'nde Kaman Kalehöyük yerleşiminde ele geçen örneğin yanı sıra Batı Anadolu Bölgesi'nde birden fazla merkezde ele geçmiştir. Konik formlu ağırşakların yüzeyi üzerindeki bezemeye göre son sınıflandırmayı karışık biçimli bezemeler oluşturmaktadır. Orta Anadolu Bölgesi'nde Batı Anadolu bölgesine göre daha fazla kullanım görmüştür. Küresel formlu ağırşaklar çok nadir olarak kullanılmıştır. Batı Anadolu Bölgesi'nde sadece Troya'da, Orta Anadolu'da ise Kaman Kalehöyük yerleşiminde küresel formlu ağırşak bulunmuştur.

Dokuma tezgah ağırlıklarının merkezlerde ele geçmesi bölgede dikey dokuma tezgahlarının varlığının bir göstergesidir. Biçimsel olarak çeşitli formlarda karşımıza çıkan dokuma ağırlıkları üç tipte ele alınmıştır. Hilal biçimli ağırlıklar büyük boyutlu olanları Orta Anadolu kökenlidir. Alişar'ın M. Ö. 2. Bin yılları başına tarihlendirilen II tabakasında yaygın olarak kullanılan bu tip ağırlıkların İçbatı Anadolu'daki örnekleri biraz daha küçük olarak yapılmıştır. Ege kıyı kesiminde kullanım için seçilmeyen ağırlık tipidir. Bazıları üzerinde mühür baskıları bulunan (Alişar, Konya Karahöyük) ağırlıkların iki ucu deliktir. Orta ve İçbatı Anadolu'da çokça sayıda ele geçen bu buluntu grubu iki bölge arasındaki ilişkiyi yansıtan önemli buluntulardandır. Bazı tip ağırlıkların belli bölgelerde görülmemesi yerleşimler üzerinde hakim konumda olan siyasi güçlerin alet konusunda yerleşimi etkilemesinden kaynaklı olduğu düşünülmektedir (Tütüncüler, 2005: 183). Dönemsel olarak aynı zaman diliminde kullanılan bu tip ağırlıklar Anadolu içerisinde dokumada teknolojik gelişimi göstermesi bakımından da önem taşımaktadır. Dikdörtgen/Dörtgen biçimli ağırlıklar Özgüç tarafından dört yüzlü ağırlıklar olarak ta tanımlanmıştır (Özgüç, T., ve Özgüç, N., 1953:74). Aphrodisias yerleşimin ETÇ tabakalarından itibaren görülen bu tip ağırlıklar Batı Anadolu'da kullanılırken, Orta Anadolu'da bu tip içerisine alınan örnekler Kültepe'de yerleşiminin Geç Koloni Dönemi tabakası Ib katında karşımıza çıkmaktadır. Piramid biçimli ağırlıklar tüm Anadolu'da Tunç çağları boyunca geniş bir alanda kullanılmıştır. Batı Anadolu yerleşmesinde Orta Anadolu Bölgesine göre daha çok sayıda örnek ele geçmiştir. Anadolu kökenli olan bu tip ağırlıklar, Ege kıyı

kesimlerinden Orta Anadolu içlerine ve Suriye'ye kadar geniş yayılım alanı izlemektedir (Tütüncüler, 2005: 183). M. Ö. 2. Bin yılda ilişkilerin karayolu ile sağlandığının bir göstergesi olarak sayılmaktadır.

5.13. SÜRTME TAŞ ENDÜSTRİSİ

İnsanoğlunun var olduğu zamanlardan beri hayatta kalmak için ihtiyaç duyduğu besinleri elde etmek amacıyla aletler meydana gelmiştir. Genellikle taşların hammadde olarak kullanıldığı aletler, yapım teknikleri bakımından yontma taş ve sürtme taş olmak üzere iki grupta ele alınmaktadır. Arkeolojik kazılarda ortaya çıkarılan sürtme taş aletler bitkisel besinlerin işlemiden geçirilmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Sürtme taş aletler biçimsel özellikler ve yapım özellikleri yanı sıra ölçü, ağırlık ve yoğunluk olarak değerlendirilmektedir. Genellikle sürtme taş aletlerin biçimlendirilmesinde doğrudan vurma ya da sert çekiçleme yöntemi uygulanmaktadır. Sürtme taş aletler; öğütme taşları, ezme taşları, kesici aletler olarak alt gruplara ayrılmaktadır (Güldoğan, 2011: 42-43). Kesici sürtme taş aletler grubu içerisinde yer alan baltalar tezimizde ele alınmaktadır.

5.13.1. Taş Baltalar

Kesici ağız kenarıyla belirlenen taş baltalar, sürtülerek biçimlendirilmektedir ve genellikle yüzeyi perdahlanmaktadır. Baltaların yapımında, sert kayalar türleri kullanılmıştır. Kazılarda ele geçirilen baltaların hemen hemen hepsinin bir sapa takılarak kullanıldığı düşünülmektedir (Gündoğan, 2011: 47).

Batı Anadolu Bölgesi'nde yer alan Seyitömer Höyük IV. tabaka yerleşiminde 2 tane (Bilgen, 2011: Res.205; 2015: Fig.125), Beycesultan V.tabakada 1 tane (Mellaart ve Murray, 1995:Fig. O.26/234), Demircihöyük'te 1 tane (Kull, 1988: Taf.47/5), Kusura C evresinde 1 tane (Lamb,1937: Fig.21/1a), Hanaytepe C evresinde 3 tane (Schacner, 1999:Abb.13/1-2-3-) Orta Tunç Çağı'na tarihlendirilen taş balta ele alınmıştır.

Orta Anadolu Bölgesi'nde M. Ö. 2.binin ilk yarısına verilen Alishar'ın II.tabaka yerleşiminde 3 tane (Schmidt, 1932: Fig.211), Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'nin geç safhası ile çağdaş Kültepe Karum Ib katında 1 tane (Özgüç, T., 1986: Lev. 95/5),

Yassıhöyük'te 1 tane (Omura, M., 2008: Fig.11) yassı taş balta incelenmiştir (Lev. 154-156).

5.14.DEĞERLENDİRME

Erken dönemlerden itibaren insanoğlunun kullandığı aletlerden olan taş baltalar sürtme taş aletler grubu içerisinde ele alınmıştır. Sapa geçirilerek kullanıldığı bilinen baltalar ince kesim ve ot biçme işlemlerinde kullanılmıştır. Orta ve Batı Anadolu arasında kültürel ilişkiler açısından bakış açısı sunan taş baltalar Kültepe, Alishar, Yassıhöyük'ten, Kusura, Beycesultan, Demirci Höyük ve Hanay Tepe'de bulunmuştur.

5.14. SÜS EŞYALARI

Süs eşyaları başlangıçta hayvan dişleri ve yumuşakça kabuklardan üretilmiştir. Bu hammaddeler bir ipe dizilerek boyun ya da bileklerde taşınmıştır. Isının kontrol altına alındığı Neolitik Çağ'da obsidyen ve magmatik taşlar ısıtılarak süs eşyaları yapılmış, Geç Neolitik Dönem sonlarında yer altı madenlerinin kullanılmaya başlanmasıyla birlikte madenden süs eşyası üretilmeye başlanmıştır. Madenden yapılmış iğne biçimli ilk süs eşyalarının uç kısmının ipe bağlanması nedeniyle, alet olarak ta kullanıldı düşünülmektedir. Bu eserler zaman içerisinde “estetik” katılarak süs eşyası biçimine dönüştürülmüştür (Tekin, 2018: 117-118).

5.14.1. İğneler

Paleolitik Çağ'ın sonlarından itibaren hayvan kemiği gibi organik malzemeden üretilen iğnelerin varlığı bilinmektedir. İğnelerin ilk örnekleri süs eşyası olmasından ziyade delik açmak amacıyla alet olarak kullanılmıştır. Veriler ışığında bakıldığında metalden üretilen ilk süs eşyalarının iğneler olduğu görülmektedir. Metalden üretilen ilk iğnelerinde, önceki dönemlerdeki gibi, alet olarak kullanıldığı söylenmektedir. Süreç içerisinde, estetik kaygının da ön plana çıkmasıyla birlikte iğnelerde farklı biçimlerde üretilmiştir. İğneler boyut, ağırlık, biçim ve işlevsel özelliklerine göre alt sınıflara ayrılmaktadır (Tekin, 2018: 119-123).

Batı ve Orta Anadolu bölgeleri arasındaki ilişkileri gösteren süs iğneleri çift spiral başlı, başı dilimli, tepesi düğmecikli, küre başlı, mercimek başlı ve başı kıvrık olanlar olmak üzere çeşitlilik göstermektedir.

5.14.1.1. Çift Spiral Başlı İğneler

Baş kısımlarının iki tarafında spiral yer alan örnekler çift spiral başlı iğne olarak tanımlanmaktadır. Bu iğnelerin baş kısımlarının döküm esnasında yapıldığı ileri sürülmektedir. Çift spiral başlı iğnelerin ilk örnekleri M. Ö. 4. bin yılın sonlarına tarihlenmektedir (Tekin, 2018: 134) (Lev. 157-158).

Batı Anadolu Bölgesi'nde yer alan Orta Tunç Çağı'na tarihlenen Liman Tepe'nin III. kültür katında 1 (Erkanal, H. vd., 2008: 320, Res. 7), Seyitömer Höyük'ün IV. tabakasında 3 (Bilgen, 2011: Res. 320, 312, 2015: 106, Fig.120), Demirci Höyük Sarıket Mezarlığı'nda 2 (Seeher, 2000: 209/a,212), Çavlum Köyü Mezarlığı'nda 4 (Bilgen, 2005: Lev. LXXVIII/1-4) ve M. Ö. 2.bine tarihlenen Kusura C evresinde 4 (Lamb, 1937: 40, Fig. 18: 14-17) tane çift spiral başlı iğne ele geçmiştir.

Orta Anadolu Bölgesi'nde ise çift spiral başlı iğnelere ait örnekler Kaman Kalehöyük'ün Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'nin geç safhası ile çağdaş III. tabakasında (Tüzemen-İrfan, 2000: Lev. 14/2) ve Gordion'un Hitit Mezarlığı'nda (Mellink,1956: Pl. :18/b) birer tane spiral başlı iğne bulunmuştur.

5.14.1.2. Başlı Dilimli İğneler

Başlı dilimli iğneler silindirik gövdeli ve sivri uçlu olup baş kısımları dilim şeklinde olan iğnelerdir. Baş kısmının dilimlerinden yola çıkarak çift parçalı kalıpta döküm tekniğiyle oluşturulduğu söylenebilmektedir. İğnelerin baş kısımlarının bazı örneklerde farklı bir metal ya da egzotik taşlarla süslendiği görülmektedir (Lev. 159-165).

Batı ve Orta Anadolu'da yapılan kazılarda bu tip iğnelere ait çok örnek ele geçmiştir. Batı Anadolu Bölgesi'nde yer alan Orta Tunç Çağı'na tarihlendirilen Kaymakçı'da (Roosevelt, vd., 2018: 670, Fig.20/4-5), Beycesultan'ın IV. tabakasında (Mellaart ve Murray, 1995: 153; Fig. O.3: 23-26) ikişer tane dilimli iğne bulunurken, Seyitömer Höyük'ün IV. tabakasında 6 (Bilgen, 2015: 160, Fig.120, Çekicioğlu, 2009: Çiz.1-5) Çavlum Köyü Mezarlığı'nda 12 (Bilgen, 2005: Lev. LXXIX) ve Demircihöyük Sarıket Mezarlığı'nda 3 (Seeher, 2000: 209/b, 210/b, 213/a, 214/c) tane başlı dilimli iğnelere ait örnek yayımlanmıştır. Bunun yanı sıra Eski Hitit Dönemi'ne tarihlenen

Yanarlar Mezarlığı'nda ise 2 tane (Emre,1978: Fig.118-119) başı dilimli iğne örneği incelenmiştir.

Orta Anadolu Bölgesi'ne gelindiğinde ise Kültepe Karum II ve Ib katında ele geçen çok sayıdaki örnek (Özgüç, 1955: Fig:73-78,84-85-87-88-89-91, 1986: Lev.125/13-14) ile Boğazköy'de bulunan birden fazla örnek (Boehmer, 1972: 412 / 414 / 415 / 446 / 447 / 569 / 570 / 571 / 572 / 573) Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'ne tarihlenirken; Acemhöyük'ün III. katına ait 7 örnek (Ekmen-Özkalalı, 2012: Lev. 6/ 43-44-45, 2013:Çiz.1/7-10) ile Kaman Kalehöyük'ün III. katında yer alan 5 örnek (Omura, 1996: Fig.24/6, 1997: Fig. 20/2, 1998: Fig.31/14, 2005: Fig.80, 2006: Fig.49); Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'nin geç safhasına; Alişar'ın II. tabakasındaki çok sayıdaki örnek (von der Osten, 1937: Fig. 282) M. Ö. 2. binin ilk yarısına verilmektedir. Ayrıca Gordion Mezarlığı'ndaki dilim başlı iğne bir örnekte (Mellink, 1956: Plate.19/o) Eski Hitit Dönemi'ne aittir.

5.14.1.3. Tepesi Dügmeçikli İğneler

Baş kısımları konik görünümde, üst kısımları düğme biçiminde olan bu tip iğneler döküm tekniği ile çift parçalı kalıpta üretilmiştir. M. Ö. 3. bin yılın ikinci yarısında Fırat Havzası boyunca yaygın olarak görülen bu iğneler, Karkamış'ta açığa çıkarılan sanduka mezarlarda bulunmuş olmasından dolayı "Karkamış Tipi" olarak adlandırılmaktadır (Tekin, 2018: 133). Orta Tunç Çağı'nda da yaygın olarak görülen bu iğnelerin gerek Orta Anadolu, gerekse Batı Anadolu'da yapılan kazılarda da bir çok örneği ele geçmiştir (Lev. 166-168):

Orta Anadolu Bölgesi'ne ait örneklerin sayısı Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'ne verilen Boğazköy'ün Büyükkale yerleşiminin IV. tabakasinda 6 (Boehmer,1979: 341/ 342/ 343/ 344/ 345/ 349/ 379/ 380), M. Ö. 2. binin ilk yarısına tarihlendirilen Alişar'ın II. tabakasinda 35 tane (von der Osten, 1937: Fig. 267-268-281) ve Eski Hitit Dönemi'ne ait Gordion Mezarlığı'nda ise 2 tanedir (Mellink, 1956: Pl.19).

Batı Anadolu Bölgesi'ne gelindiğinde ise Beycesultan'ın IV. tabakada yerleşiminde ele geçen 2 örnek (Mellaart ve Murray, 1995: 153, Fig. O3: 31-32), Seyitömer Höyük'ün IV. tabakasındaki 2 örnek (Çekicioğlu, 2009: 67: 21-22), Çavlum

Köyü Mezarlığı'nda bulunan 7 örnek (Bilgen, 2005: Lev. XLI: 10-17) Orta Tunç Çağı'na tarihlenmektedir. Bununla birlikte Eski Hitit Dönemi'ne verilen Yanarlar Mezarlığı'nda da 2 tane (Emre, 1978: Fig. 114-116) tepesi düğmecikli iğneye rastlanmıştır.

5.14.1.4. Küre Başlı İğneler

Çift parçalı kalıpta üretilen iğnelerin baş kısmı küre görünümüne sahiptir. Giysi üzerinde rahatça tespit edilebilen iğnelerin baş kısmı gövdeye oranla daha büyüktür. Ele geçen bazı örneklerin baş kısmına değerli taşlar eklenmiştir (Tekin, 2018:130) (Lev. 169-172).

Küre başlı iğnelere ait çok sayıda örnek Batı Anadolu Bölgesi'nde yapılan kazılarda ele geçmiştir. Bu örneklerden Liman Tepe III. kültür katında (Erkanal, H., vd., 2008: 320; Res. 8), Panaztepe'de (Erkanal, A., vd., 2017: 364, Res.7), Beycesultan'ın V. tabakasında (Mellaart ve Murray, 1995: 151, Fig. O.1/2) ele geçen birer örnek, Seyitömer Höyük'ün IV. tabakasında bulunan 5 örnek (Çekicioğlu, 2009: 67, Çiz.:20-24) ile Çavlum Köyü Mezarlığı'ndaki 2 örnek (Bilgen, 2005: Lev. LXXXI/2-3) Orta Tunç Çağı'na tarihlenir. Eski Hitit Dönemi ile çağdaş Yanarlar Mezarlığı'nda ise 2 tane (Emre, 1978: Şek.112-122) küre başlı iğne örneğine rastlanmıştır. Ayrıca M. Ö. 2. bine verilen Kusura C evresine ait 2 örnekte (Lamb, 1937: Fig. 18/6) küre başlı örneklerle birlikte değerlendirilebilir.

Orta Anadolu Bölgesi'nde ise Batı Anadolu ile ilişkileri yansıtan küre başlı iğnelerin Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'ne tarihlenen örneklerinin sayısı Boğazköy'ün Büyükkale yerleşmesi olan IVb-c tabakalarında 5 tane (Boehmer, 1972: 377/ 377A/ 378/ 383/ 389); Assur Ticaret Kolonileri geç safhası ile çağdaş örneklerinin sayısı Kaman Kalehöyük III. tabaka yerleşmesinde (Omura, 1991: Res. 7/7, 1995: Res. 9/8, 1997: Fig. 20/9) ve Acemhöyük II ve III. katlarında (Ekmen-Özkalalı, 2013: Lev. 6/37-39) üçer tanedir. Ayrıca M. Ö. 2. binin ilk yarısına tarihlenen Alişar'ın II. tabaka yerleşimine ait birçok (von der Osten, 1937: Fig. 279-280), Kültepe Karum I-II ve III. katta 5 tane (Özgüç, T., 1955: Şek. 71/82/83, Özgüç, T., ve Özgüç, N., 1953: Lev. LVI: 542-546) küre başlı iğne yayımlanmıştır. Eski Hitit Dönemi'ne verilen Gordion Mezarlığı'nda ise 2 tane (Mellink, 1956: Pl. 19/l-m) küre başı iğne ele geçmiştir.

5.14.1.5. Mercimek Başlı İğneler

Baş kısmı mercimek şeklinde olan iğnelere her dönemde sıklıkla karşılaşılmaktadır. Bunun neden olarak estetik kaygısından çok, üretim teknolojisi ve kullanımda pratiklikten kaynaklanması gösterilmektedir. Baş kısmı bir çekiç - örs yardımıyla yapılan iğnelerin döküm olarak yapılan gövdeleri silindirik ya da dörtgen kesitlidir (Tekin, 2018: 127) (Lev. 173-176).

Orta Anadolu Bölgesi'nde mercimek başlı iğnelerin en yoğun ele geçtiği merkezlerden biri M. Ö. 2.binin ilk yarısına verilen Alişar'ın II. tabakası oluşturur (von der Osten, 1937: Fig. 279-280). Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'ne tarihlenen Kültepe'de Karum'un II. katında 3 tane (Özgüç, T., 1950: Şek. 376/377, 1955: 70), Acemhöyük II ve III. katlarında 4 tane (Ekmen, 2013: Çiz. 1/ 13-16), Boğazköy Büyükkale IV. tabakasında da çok sayıda (Boehmer 1972: 285/ 343/ 350/ 387/ 390-399/401), Kaman Kalehöyük'ün III. katında ise 8 tane (Omura, S. 1995: Fig. 9/14, 1997: Fig. 20, 3/11, 1998: Fig. 31, 7/ 17, 2006: Fig. 57-58) mercimek başlı iğne bulunmuştur.

Batı Anadolu'da ise bu tip iğnelere İçbatı Anadolu'da rastlanılmaktadır. Söz konusu bölgede Orta Tunç Çağı'na tarihlenen Çavlum Köyü Mezarlığı'nda 7 tane (Bilgen, 2005: LXXX/1-7), Demircihöyük Sarıket Mezarlığı'nda ise 6 tane (Seeher, 2000: Abb. 65; G.236/f-g, Abb. 67; G.572/c, Abb. 70/10-11) mercimek başlı iğne örneği tespit edilmiştir.

5.14.1.6. Başlı Kıvrık İğneler

İnce uzun bir tel halinde döküm yoluyla elde edilen iğnelerin gövdesinin üst kısmı içeriye doğru bükülmesiyle bağlama deliği oluşturulmaktadır. Bağlama deliği örs ya da çekiç ile biçimlendirilmiştir. Günümüz çuvaldızlarına benzer türden olan başlı kıvrık iğneler, ipin bağlanmasına uygun bir yapıya sahiptir (Tekin, 2018: 146) (Lev. 177-179).

Orta Anadolu Bölgesi'nde yer alan Acemhöyük II ve III. tabakalarında 3 tane (Ekmen-Özkalalı, 2012: Lev. 7/63-65), Kaman Kalehöyük III. tabakada 4 tane (Omura, S., 1996: Fig. 24,13, 1997: Fig. 20,7-8, 1998: Fig. 31/18), Kültepe Karum Ib tabakasında 1 tane (Özgüç, T., 1986: Lev. 70/21) Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'nin

geç safhasına tarihlendirilen örnekler yayımlanmıştır. M. Ö. 2. binin ilk yarısı ile çağdaş Alişar'ın II. tabakasında 9 tane (von der Osten, 1937: 284) başı kıvrık iğne bulunurken, Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'ne tarihlendirilen Boğazköy'ün Büyükkale yerleşiminde IV. tabakada 9 tane (Boehmer, 1972: 435-438), Gordion Mezarlığı'nda 5 (Mellink, 1956: Pl.17; n,o, Pl. 18; a,c) örnek ele geçmiştir.

Batı Anadolu Bölgesi'nde Orta Anadolu ile ilişkileri yansıtan iğne örneklerinin Orta Tunç Çağı'na tarihlendirilen örnekleri Beycesultan'ın IV. tabakasında 4 tane (Mellaart ve Murray, 1995: 151; Fig. O.1/4, 153; Fig. O.3/24-25-33), Seyitömer Höyük'ün IV. tabakasında 3 tane (Bilgen, 2015: 160; Fig. 120), Çavlum Köyü Mezarlığı'nda 2 tane (Bilgen, 2005: Lev. LXXVIII;6-7); M. Ö. 2. bine tarihlenen örnekleri Kaymakçı'da (Roosevelt, vd., 2018: Fig. 20,6) ve Kusura C evresinde (Lamb, 1937: Fig. 21,17) birer tanedir. Başı kıvrık iğnelerin ele geçtiği bir diğer merkez ise Eski Hitit Dönemi'ne tarihlenen Yanarlar Mezarlığı'dır. Bu mezarlığa ait 2 tane (Emre, 1978: Fig. 123-124) başı kıvrık iğne örneği yayımlanmıştır.

5.14.2.Kemik İğneler

Madenin kullanımının geniş bir alana yayılmadığı dönemlerde alet ya da delgiler iğnelerin ilk temsilcileri sayılmaktadır. İğnelerin yapımında genellikle hayvanlara ait ince kemikler ya da kuş kemikleri kullanılmıştır. İlk örneklerinde kemiğin eklem kısımları iğne başı olarak kullanılırken, daha sonra baş kısımları şekillendirilmiştir. Kemik iğnelerin baş kısmındaki bezemelerin bazıları madeni örneklerde de görülmektedir (Tüzemen-İrfan, 2000: 135).

Orta ve Batı Anadolu'da ele geçen ve tipolojik açıdan benzerlikler gösteren kemik iğneler stilize çift kuş başlı ve levha başlı iğneler²⁹ olmak üzere iki alt grup oluşturmaktadır.

5.14.2.1. Stilize Çift Kuş Başlı İğneler

Stilize çift kuş başlı iğneler, başları ters tarafa bakan uzun boyunlu iki kuşun başıyla süslüdür. Gövde üzerindeki baş kısmı bezemelidir ve iki figür arasındaki boşlukta delik yer almaktadır (Tüzemen-İrfan, 2000: 96) (Lev. 180).

²⁹ Kemik iğnelerin tipolojik sınıflandırmasında Handan İrfan Tüzemen'in doktora tezi esas alınmıştır.

Gerek Batı Anadolu’da, gerekse Orta Anadolu’da çok az sayıda örnekle temsil edilen bu iğneler; Batı Anadolu’da Seyitömer Höyük’ün Orta Tunç Çağı’na tarihlendirilen IV. tabakasında 1 tane (Bilgen, 2015: Fig. 135); Orta Anadolu Bölgesi’nde ise Alişar’ın M. Ö. 2. binin ilk yarısına verilen II. tabakasında 3 tane (Schmidt, 1932: Fig. 230), Kültepe’de Karum’un Assur Ticaret Kolonileri Dönemi’nin erken safhasına tarihlendirilen II. katında 1 tane (Özgüç, T., 1950: Lev. LXVI) örnekle temsil edilmektedir. Bunun yanı sıra Assur Ticaret Kolonileri Dönemi’nin geç safhası-Eski Hitit Dönemi’ne verilen Boğazköy’ün Büyükkale yerleşiminin IVb-d tabakalarında da 4 tane (Boehmer, 1972:1927/1928/1932/1934) stilize çift kuş başlı iğne örneği bulunmaktadır.

5.14.2.2. Levha Başlı İğneler

Levha başlı iğnelerin baş kısmı yassı levha ya da diğer bir ifade ile tebel biçiminde hafifçe şekillendirilmiştir (Tüzemen-İrfan, 2000: 98) (Lev. 181).

Bu tip iğnelere ait örnekler Batı Anadolu Bölgesi Kusura’nın C evresinden (Lamb, 1938: Fig.24/22) ve Seyitömer Höyük IV. tabakasından (Bilgen, 2015: Fig.135) birer örnekle tanınmaktadır. Kusura örneği M. Ö. 2. bine, Seyitömer Höyük örneği ise Orta Tunç Çağı’na tarihlenmektedir. Bu iğneler Orta Anadolu Bölgesi’nde ise sadece M. Ö. 2. binin ilk yarısına verilen Alişar’ın II. tabakasında 1 örnekle temsil edilir (von der Osten, 1937: Fig. 283).

5.14.3. Bilezikler

Süs eşyaları arasında ilk akla gelen eseri bilezikler oluşturu. Önceleri organik malzemelerden yapılan bilezikler, Neolitik Çağ’da obsidyen gibi volkanik kayalardan elde edilmiştir. Metalin döküm yoluyla biçimlendirilmesiyle başta bakır olmak üzere farklı metallerden bilezikler üretilmiştir. M. Ö. 3. bin yılın başından itibaren altın, gümüş ve elektrik hammadde olarak bilezik yapımında kullanılmaya başlanmıştır. Bilezikler önceleri basit halkalar şeklinde görünüme sahipken sonraları uçları açık bırakılmıştır (Tekin, 2018: 148).

Tipolojik olarak halka ve uçları açık bilezikler olarak tanımlanan bu süs eşyaları Orta Anadolu ve Batı Anadolu Bölgesi’nde yapılan kazılarda az sayıda ele geçmiştir.

5.14.3.1. Halka Bilezikler

En sade bilezik türü olan halka bilezikler kişinin bilek ölçüsüne göre üretilmektedirler. Bu tür bilezikler kütleli bir yapıya sahiptir. Halka biçimli bileziklerin üzeri döküm sırasında herhangi bir bezek ile süslü olmasa da sonradan çizi ya da kazıma ile bezek yapılmaktadır (Tekin, 2018: 150).

Batı Anadolu Bölgesi'nde Orta Tunç Çağı'na tarihlendirilen Seyitömer Höyük IV. tabakada 1 tane (Bilgen, 2015: Fig. 122) halka bilezik bulunmuştur. Orta Anadolu Bölgesi'nde ise Assur Ticaret Kolonileri Dönemi geç safhası ile çağdaş Kültepe'de Karum'un Ib katında 2 tane (Akyurt, 1998: şek. 108-y, Kulakoğlu ve KANGAL, 2011: 358), M. Ö. 2. binin ilk yarısı ile çağdaş Alishar'ın II. tabakasında 2 tane (Akyurt, 1998: Şek.87; o-r) halka bilezik örneği ele alınmıştır. Eski Hitit Dönemi ile çağdaş olan Boğazköy'ün Büyükkale yerleşiminin IVb katında ele geçen 2 halka bilezik örneği de (Boehmer, 1972: 1026-1027) bu örneklerle birlikte değerlendirilebilir (Lev. 182).

5.14.3.2. Uçları Açık Bilezikler

Uçları açık bilezikler, insanın koluna rahatlıkla takılabilmesi için ince uzun gövdeli bir çubuğun bükülmesiyle oluşturulmaktadır. Dörtgen kesitli bileziklerin iki ucu birbiriyle birleşmemektedir. Gövdeleri üzerinde bezeme olmayan örnekler olduğu gibi bezeli olanlarda mevcuttur (Tekin, 2018: 153).

Bu tip bileziklere ait örnekler Batı Anadolu Bölgesi'nde sadece Seyitömer Höyük'ün Orta Tunç Çağı'na tarihlendirilen IV. tabakasında ele geçen 2 örnekten ibarettir (Bilgen, 2015: Fig.122). Orta Anadolu Bölgesi'nde ise Assur Ticaret Kolonileri Dönemi geç safhası ile çağdaş Kültepe Karum I b katında 2 tane (Kulakoğlu ve KANGAL, 2011:354-355); Eski Hitit Dönemi'ne tarihlenen Gordion Mezarlığı'nda 2 tane (Akyurt, 1998: 64; j-k) ve Boğazköy'ün Büyükkale yerleşiminin IV b katında 4 tane (Boehmer, 1972: 1019a-1021-1028-1030) uçları açık bilezik tespit edilmiştir (Lev. 183).

5.14.4.Küpeler

Üst Paleolitik Çağ'dan bu yana kulağa süs eşyası takma geleneği bilinen bir uygulamadır. Küpeler sadece estetik kaygı amacıyla değil toplulukların aidiyet unsuru olarakta kullanılmaktadır. Neolitik Çağ'da organik malzemenin yanı sıra pişmiş toprak nesneler de kulağa takılmıştır. Metalürjinin başlamasıyla birlikte ince telin halka

biçiminde kulağa takılmasıyla ilk metal küpeler ortaya çıkmıştır. Bakırdan yapılan küpeler M. Ö. 4. bin yılın sonlarından itibaren gümüş ve değerli madenlerden üretilmiştir. Zaman içerisinde göz alıcı birere estetik ürünü olarak karşımıza çıkmaktadır (Tekin, 2018: 163)

Uçları açık ve sandal biçimli küpeler iki bölge arasında ortak kültür materyalini oluşturur.

5.14.4.1. Uçları Açık Küpeler

Uçları açık küpeler küçük ve ince metal çubukların yarım ay şeklinde bükülmesiyle elde edilir. Bu tür küpeler doğrudan kulağa ya da orta kısmından bir metal veya iple kulağa geçirilmektedir. Küpelerin uçları gövdeye nazaran daha kalın ve yassı yapılmaktadır (Tekin, 2018: 167). (Lev. 184-185).

Bu tip küpelere ait örneklerin sayısı Orta Anadolu Bölgesi'nde Assur Ticaret Kolonileri Dönemi ile çağdaş Kültepe tabakalarında çok (Özgüç, T., 1986: Lev. 67-68/14-15) M. Ö. 2. binin ilk yarısına verilen Alişar'ın II. tabakasında 2 (von der Osten, 1937: Fig. 134), Eski Hitit Dönemi'ne tarihlenen Gordion Mezarlığı'nda ise 5 tanedir (Akyurt, 1998: Şek. 64; a-e).

Batı Anadolu Bölgesi'nde ise Orta Tunç Çağı'na verilen Dede Mezarlığı'nda (Üyümez ve Koçak, 2010: Res. 9) ve Aphrodisias'ta Akropol 7. tabakasında birer tane (Joukowsky, 1986b: 455/23, 458/13), Çavlum Köyü Mezarlığı'nda ise çok sayıda (Bilgen, 2005: Lev. LXXXII/1-18) uçları açık küpeler bulunmuştur.

5.14.4.2. Sandal Biçimli Küpeler

Sandal biçimli küpeler, küpelerin gövde kısmı bir sandala benzemesinden dolayı bu adı almaktadır. Sandal biçimli gövde iki parçadan oluşmaktadır. Küpelerin gövdeleri sade olabildiği gibi bezemeli ya da granül bezeli süslemelere de sahiptir (Tekin, 2018: 176) (Lev. 186).

Batı Anadolu Bölgesi'nde yer alan Seyitömer Höyük IV. tabakasında 1 tane (Bilgen, 2015: Fig. 122), Beycesultan Erken Koloni Dönemi ile çağdaş V. tabakasında 2 (Mellaart ve Murray, 1995: Fig. O.2; 19) tane sandal biçimli küpe ele geçirilmiştir. Orta Anadolu Bölgesi'nde ise sadece Kaman Kalehöyük Assur Ticaret Kolonileri

Dönemi'nin geç safhası ile çağdaş olan III. tabakasında 2 tane (Omura, S., 1991: 333; Res. 9; 7) sandal biçimli küpeye rastlanmıştır.

5.14.5.Boncuklar

Taştan, kemikten, pişmiş topraktan, metalden ya da kemikten yapılan genellikle bireysel süs eşyaları olarak tanımlanan boncuklar, dönemler boyunca geniş kullanım alanına sahiptir. Boncukların yapımında ilk olarak kaba şeklinin verildiği yongalama işleminin uygulandığı daha sonra sürtme ve perdahlama işlemi uygulandığı belirlenmiştir (Baysal, 2015: 17).

Orta Tunç Çağı'nda Batı Anadolu ve Orta Anadolu bölgeleri arasındaki bağlantı kurulmasını sağlayan boncuklar dilimli, daire kesitli-oval gövdeli ve silindir biçimli boncuklar³⁰ olmak üzere üç alt grup olarak ele alınabilir.

5.14.5.1. Dilimli Boncuklar

Bu tip boncukların Batı Anadolu Bölgesi'ndeki örneklerinin sayısı Orta Tunç Çağı'na tarihlenen Çavlum Köyü Mezarlığı'nda 3 (Bilgen, 2005: LXXXIX/16-17-18), Eski Hitit Dönemi'ne tarihlendirilen Yanarlar Mezarlığı'nda 1 (Emre, 1978: Lev. XLII/5d-e) ve Gordion Mezarlığı'nda 2 tanedir (Mellink, 1956: Pl.21/e-t). Orta Anadolu Bölgesi'nde ise Kültepe'de ele geçen 3 tane Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'ne (Özgüç, T., 1986: Lev. 74/9-10, 75/4a-b), Alişar'ın II. tabakasında ele geçen 1 örnek de M. Ö. 2. binin ilk yarısına (Schmidt, 1932: Fig. 233/b.2635) tarihlenmektedir (Lev. 187).

5.14.5.2. Daire Kesitli Oval Gövdeli Boncuklar

Batı Anadolu Bölgesi'nde Orta Tunç Çağı'na tarihlendirilen Çavlum Köyü Mezarlığı'nda 13 tane (Bilgen, 2005: Lev. LXXXVII/1-13) ve Eski Hitit Dönemi'ne verilen Yanarlar Mezarlığı'nda 2 tane (Emre,1978: Pl. XLII/5b-c) boncuk bulunmuştur. Orta Anadolu Bölgesi'nde ise Assur Ticaret Kolonileri Dönemi geç safhası ile çağdaş Acemhöyük'ün II. tabakasında 1 tane (Ekmen-Özkalalı, 2012: Lev. 8/75) ve Eski Hitit Dönemi'ne tarihlenen Gordion Mezarlığı'nda 1 tane (Mellink, 1956: Pl.21/f) kesitli oval gövdeli boncuk tespit edilmiştir (Lev. 188).

³⁰³⁰ Boncukların biçimsel olarak sınıflandırılmasında Nejat Bilgen'in Çavlum Köyü Mezarlığı'ndaki tipoloji esas alınmıştır.

5.14.5.3. Silindir Biçimli Boncuklar

Silindir biçimli boncuklara ait örnekler az sayıda merkezden tanınmaktadır. Orta Anadolu Bölgesi'nde Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'nin geç safhasına tarihlendirilen Kaman Kalehöyük'ün III. tabakası yerleşmesinde (Omura, S., 1994: Çiz. 10/6) ve Yassıhöyük'te (Omura, M., 2013: Res. 12a) birer tane silindir biçimli boncuk ele geçmiştir. M. Ö. 2. binin yılın ilk yarısına verilen Alişar'ın II. tabakasında 2 tane (Schmidt, 1932: Fig. 233, b2386- b2699), Gordion Mezarlığı'nda ise 1 tane (Mellink, 1956: Pl. 21/j) boncuk örneği yayımlanmıştır. Batı Anadolu Bölgesi'nde yer alan Orta Tunç Çağı'na tarihlendirilen Çavlum Köyü Mezarlığı'nda da 13 tane (Bilgen, 2005: Lev. LXXXIX/1-14) silindir biçimli boncuk incelenmiştir (Lev. 189).

5.15. DEĞERLENDİRME

Batı Anadolu ve Orta Anadolu bölgeleri arasındaki kültürel ilişkileri en iyi yansıtan madeni buluntular arasında süs eşyaları da yer almaktadır. Süs eşyaları hem küçük ve kolay taşınabilir olması hem de kişilerin özel eşyaları olarak kullanılmasından dolayı ilişkileri yansıtan birincil kanıtlar arasındadır. Batı ve Orta Anadolu'da madenlerden üretilen süs eşyalarının ele geçmesi, madencilikte ileriye giden bir işçiliğinin varlığını da göstermektedir. Süs eşyaları arasında en yoğun grubu oluşturan iğneler; altı ayrı tipe ayrılarak ele alınmıştır. İğneler haricinde kemik iğneler, bilezikler, küpeler ve boncuklardan oluşan çeşitli eserler incelenmiştir.

Batı Anadolu ve Orta Anadolu Bölgesi'nde yoğun bir şekilde karşımıza çıkan çift spiral başlı iğnelerin erken örneklerinin Ege kültür bölgesi içerisinde yer alan merkezlerde ortaya çıkması bu tip iğneleri Ege kültür bölgesine bağlamaktadır. Bu bağlamda söz konusu dönemde ele geçen çok az sayıdaki örneğin batıdan İçbatı Anadolu'ya ve Orta Anadolu'ya geldiğini söyleyebiliriz. Başlı dilimli iğneler ise Orta Anadolu'da Asur Ticaret Kolonileri Dönemi'nin tipik formu olarak karşımıza çıkmaktadır. Tahsin Özgüç (2005: 203) bu iğnelerin olasılıkla Kuzey Suriye'den Anadolu'ya getirildiğini söylemektedir. Orta Anadolu'da yoğun olarak ele geçen bu tip iğnelere Batı Anadolu'da rastlanılması kültürel ilişkilerin önemli kanıtıdır. Başlı dilimli iğneler Mezopotamya ve Suriye'den başlayan, Orta Anadolu'dan Batı Anadolu'ya uzanan geniş ticaret ağını ve kültürel bağlantıları kanıtlamaktadır. Tepesi düğmecikli iğneler, Karkamış'ta sanduka mezarda bulunmasından dolayı "Karkamış tipi" iğneler

olarak anılır ve ortaya çıkış yerleri olan Güneydoğu Anadolu bir tip olduğu söylenmektedir. Batı Anadolu Bölgesi'nde daha çok mezarlıklarda bulunan bu tip örnekler, Orta Anadolu'da Orta Tunç Çağı'na tarihlendirilen mezarlık alanlarda çalışmaların daha az olmasından dolayı az sayıda ele geçmiştir. Küre başlı iğneler; Mezopotamya tipi iğne olarak bilinmektedir. Mezopotamya tasvirli sanatında genellikle elbiseleri tutturmak için kullanıldığı bilinmektedir (Parrot, 1962: 166). M. Ö. 2. bin yılda Anadolu'da yaygın kullanıma sahip bu tip iğneler, Mezopotamya'dan Orta Anadolu'ya oradan da Batı Anadolu Bölgesi'ne uzanan geniş ağı bir göstergesidir. Batı ve Orta Anadolu'da birçok merkezde ve mezarlıkta ele geçen bu iğneler M. Ö. 2. bin yıl boyunca kullanılmıştır. Mercimek başlı iğneler; kolay olarak üretilmesin ve seri üretime uygun olmasından dolayı daha fazla tercih dilen iğne tiplerindendir. Hem Batı Anadolu hem de Orta Anadolu'da karşımıza çıkan bu tip iğneler ortak seri üretim bilincinin varlığını göstermektedir. Başlı kıvrık iğnelerin en erken örneği Erken Tunç Çağı I'de Mersin Yumuktepe'de (Avilova, 2008: 79) karşımıza çıkmasından dolayı bu tip iğnelerin Orta Anadolu'dan Batı Anadolu'ya yayıldığı düşünülmektedir. Orta ve Batı Anadolu Bölgesi'nde yerleşim ve mezarlık alanında bulunan bu tip iğneler ilişkilerin yayılımının izlenmesinde rol oynamaktadır.

Kemik iğnelere bakıldığında ise stilize kuş başlarının tasvir edildiği iğnelerin en erken örneklerin Kültepe yerleşiminde Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'nin erken safhasına tarihlenmesinden dolayı Orta Anadolu kökenli olduğu düşünülmektedir (İrfan-Tüzemen, 2000: 95). Kültepe dışında Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'nin geç safhasına-Eski Hitit Dönemi'ne tarihlenen Alishar ve Boğazköy'de örneklerin yanı sıra, Batı Anadolu'ya taşındığını gösteren kanıt Seyitömer Höyük'ün Assur Ticaret Koloni Dönemi ile çağdaş tabakasında ele geçmiştir. Koloni Çağı'nda ortaya çıkan bir diğer kemik iğne grubu levha başlı iğnelerdir. Bu iğnelerin erken örnekleri Alishar Höyük'te ele geçmiştir. Schmidt bu iğneleri Alishar II'nin karakteristik iğne tipi olarak açıklamıştır (Schmidt, 1932: 159). Orta Anadolu kökenli olan bu iğnenin benzeri Seyitömer Höyük'te Assur Ticaret Kolonileri Dönemi ile çağdaş tabakasında ve Kusura'nın M. Ö. 2. bine tarihlenen tabakasında tespit edilmiştir.

Kültürel ilişkileri yansıtan buluntular arasında yer alan süs eşyalarından bilezikler iki tipe ayrılarak ele alınmıştır. Halka bilezikler Assur Ticaret Kolonileri

Dönemi'ne tarihlendirilen Orta Anadolu merkezlerinden bilinirken, paralelini oluşturan tek örnek bu dönem ile çağdaş tabakalara sahip Seyitömer Höyük'te bulunmuştur. Uçları açık bilezikler; Kültepe II ve Ib tabakasında, Boğazköy'ün Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'nin geç safhasına-Eski Hitit Dönemi'ne tarihlenen tabakalarında ve Gordion Mezarlığı'ndan bilinmektedir. İçbatı Anadolu Bölgesi'nde Assur Ticaret Kolonileri Dönemi ile çağdaş Seyitömer Höyük'te bulunması kültürel anlamda bir taşınmanın varlığının göstergesi sayılabilmektedir. Buluntu grubu içerisinde yer alan uçları açık küpelerden Kültepe bulunan örneklerin Anadolu ve Suriye geleneğini yansıttığı söylenmektedir (Özgüç, T., 2003: 227). Kültepe dışında Eski Hitit Dönemi'nde Alişar ve Gordion Mezarlığı'nda ele geçen bu tip küpelere Batı Anadolu Bölgesi'nde Assur Ticaret Koloni Dönemi ile çağdaş Seyitömer Höyük'te; Orta Tunç Çağı'na tarihlenen Dede ve Çavlum Köyü mezarlıkları ve Aphrodisias yerleşimlerinde rastlanması geniş bir coğrafyaya yayılan bir tür olduğunu göstermektedir. Orta Anadolu Bölgesi'nde Mezopotamya kökenli küpeler, Batı Anadolu Bölgesi'nde kendi yerli özellikleri de katılarak yapılmıştır. Sandal biçimli küpelerin ise en erken örneğinin Batı Anadolu Bölgesi'nde ele geçmesinden dolayı buradan yayılan ve gelişen bir tür eşya olduğu düşünülmektedir. Seyitömer Höyük ve Beycesultan da bulunan örneklerle paralel olarak Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'nin geç safhasına verilen Kaman Kalehöyük yerleşiminde bu tip küpeler bulunmuştur.

Süs eşyası olarak kendisi ve süs eşyalarının yapımında kullanılan boncuklar üç tipe ayrılarak ele alınmıştır. Dilimli boncuklar; Mezopotamya ve Kuzey Suriye'de yoğun olarak kullanılmıştır (Özgüç, T., 1986: 34). Kültepe'de bulunan dilimli boncuklar Assur ile Kaneş arasındaki ilişkinin bir göstergesidir. Kültepe'deki örneklerle benzeyen boncuklar Alişar'da ve Gordion Mezarlığı'nda tespit edilmiştir. Batı Anadolu Bölgesi'nde Çavlum Köyü ve Yanarlar mezarlıklarında da bulunmuştur. Bu tip içerisinde ele alınan boncuklar, Assur Ticaret Kolonileri Dönemi ve Eski Hitit Dönemi'nde kullanım görmüştür. Daire kesitli oval gövdeli boncukların kullanımı geniş bir alanda karşımıza çıkmaktadır. Mezarlık alanlarda açığa çıkarılan bu tür boncuklar Orta Anadolu Bölgesi'nde Acemhöyük ve Gordion Mezarlığı'nda, Batı Anadolu Bölgesi'nde ise Çavlum Köyü ve Yanarlar mezarlıklarında ele geçmiştir. Silindirik biçimli boncuklar; Orta Anadolu Bölgesi'nde çok sayıda merkezden bilinirken, Batı Anadolu Bölgesi'nde sadece Çavlum Köyü Mezarlığı'nda tespit edilmiştir.

Metal ya da farklı malzemelerden yapılmış süs eşyalarının bazıları Önasya'da dönemin modasına ışık tutan tiplerin Anadolu'ya taşınması, Batı ve Orta Anadolu'daki yerel tiplerin yanında yabancı tiplerin yerel özellikler ile harmanlanmasıyla oluşmaktadır. Orta ve Batı Anadolu arasındaki kültürel ilişkilerin ilerlemesi sonucu madeni eserler hızlı bir yayılım göstermiştir.

5.16. FİGÜRİNLER

Arkeolojide en az çalışan malzeme grubu içerisinde yer alan figürinler, aynı zamanda en ilgi çekici malzeme grubunu oluşturmaktadır. Figürinlerin genel anlamda ne anlattığı tam kesin bilinmese de üzerinde en çok tartışılan konular arasında yer almaktadır. Tanımı çeşitli olan figürinler, bölgesel ve kronolojik farklılıklar da göstermektedir. Taşınabilir özelliğe sahip olmaları ve üç boyutlu formlarıyla heykelcik özelliğine de sahiptirler. En eski dönemlerden itibaren görülen figürinler, insanların değer verdiği, kutsal kabul ettiği ve aynı zamanda duygularını yansıtmaya aracı olarak üretilmiş olduğu söylenmektedir. İnsan eliyle yapılan figürinler, insan, hayvan, tanrı-tanrıça gibi çeşitli formlarda karşımıza çıkmaktadır. Figürinler pişmiş toprak, taş, fildişi, kil, çeşitli metallerden yapılmışlardır (Yücel,2018:228-229). Çalışmamızda incelediğimiz figürinler hammaddelerine göre iki alt grupta ele alınmaktadır.

1. Pişmiş Toprak Figürinler
2. Kurşun Figürinler

5.16.1. Pişmiş Toprak Figürinler

Anadolu'da pişmiş toprağın kullanımı yüzyıllar öncesine dayanmaktadır. İnsanoğlu pişmiş toprağı ilk olarak barınma ihtiyacını karşılamak amacıyla kullanılırken daha sonra seramik kap-kacak yapımında, sonrasında yaratıcılık ve inançlar doğrultusunda ise çeşitli süs eşyalarında kullanılmıştır (Yücel, 2018: 231-232) (Lev. 190-196).

Yerleşimlerimizden Troya VI. tabakada 3 tane (Blegen, vd., 1953: Fig. 322; 33.184, 37.973,37.974), Liman Tepe'de Orta Tunç Çağı 3'e tarihlendirilen III. 1/2 mimari tabakada 3 tane (Erkanal, H. ve Günel, 1995: Res.12-13-14, Sözen,1999: Lev. XXIV, XXV), Çine Tepecik Orta Tunç Çağı II.2. mimari tabakasında 1 tane (Günel, 2009: Res.8), Kusura geniş bir dönemi kapsayan C evresinde 1 tane (Lamb,1938: No.

8), Aphrodisias Akropol 7.tabakada 1 tane (Joukowsky, 1986a: Res.290, no:236), Beycesultan'da IV ve V.tabakada 4 tane (Lamb, 1938:252; no.9; Mellaart ve Murray, 1995: Fig.O. 13;156, Fig. O.14; 165-166) pişmiş toprak figürin ele alınmıştır. Orta Anadolu Bölgesi'nde Assur Ticaret Kolonileri geç safhası ile çağdaş Kaman Kalehöyük III.tabakada 1 tane (Omura,S., 2008: Fig.28), Kültepe Karum II ve Ib yerleşiminde 2 tane (Özgüç, 1986: Lev.118/3a-c; Kulakoğlu ve Kangal, 2011:Fig. 184/233), M. Ö. 2.bin yılın başlarına verilen Alişar II. tabakada (Schmidt, 1932: Fig.158-159) pişmiş toprak figürin incelenmiştir.

5.16.2. Kurşun Figürinler

Kurşun figürinler çalışmamız kapsamında ele alınan merkezlerden Assur Ticaret Kolonileri geç safhası ile çağdaş Acemhöyük III ve IV.tabakada 4 tane (Ekmen-Özkalalı, 2012:Lev.17/143, 18/146-147-148), Boğazköy'ün Büyükkale yerleşimi IVd tabakasında 1 tane (Boehmer,1972: Fig.1707), Konya Karahöyük'te 1 tane (Aruz, 2008: Fig.45), Kültepe Karum Ib tabakasında 3 tane (Özgüç, T., ve Özgüç, N.,1953: Fig: 278, 1986: Lev. XXXIV/1, Kulakoğlu ve Kangal, 2011: Fig.239) kurşun figürin ele geçmiştir. M. Ö. 2.bin yıla tarihlendirilen Alişar II.tabaka yerleşiminde 3 adet (Schmidt, 1932:Fig.157), Yassihöyük'te 1 tane (Omura, M., 2014: Fig.9) kurşundan yapılmış Asur Ticaret Kolonileri Çağı mühülerinde ve tasvirlerinde görülen aslan-adam figürini ele alınmıştır. Batı Anadolu Bölgesi'nde ise Koloni Dönemi ile çağdaş olan Seyitömer Höyük IV.tabakada 1 adet kurşun figürin tespit edilmiştir (Bilgen, 2015: Fig.121) (Lev. 197-201).

5.17. DEĞERLENDİRME

Döküm tekniği ile yapılan kurşun figürinler ilk kez İlk Tunç Çağı'nda ortaya çıkmış ve Orta Tunç Çağı'na kadar kullanım görmüştür. Tanrı ve tanrıça tasvirinin görüldüğü kurşun figürinlerin kültürel amaçlı yapıldığı düşünülmektedir. Tanrıçalar çıplak, kıyafetli ya da kanatlı olarak gösterilmiştir. Mitolojik figürinlerin tasvirinde görülen aslan adam sadece Yassihöyük'te ele geçmiştir. Anadolu'da metal işçiliğinde geline noktaı gözler önüne seren figürinler aynı zamanda geniş bir alana yayılan dini inanç sistemini de göstermektedir. Kültepe'de ele geçen figürinler dönemin sanatı hakkında da bilgi vermektedir. Tanrılar genellikle sivri serpuşları ve uzun sakalları ile tasvir edilmektedir. Ön cepheden tasvir edilen tanrılar kısa etekli olarak betimlenmiştir.

Tek betimlemelerin yanı sıra üçlü “aile grubu” olarak ta nitelendirilen figürler bulunmuştur. Orta Anadolu Bölgesi’nin de özel bir grubu temsil bu figürinler Acemhöyük, Kültepe, Alishar ve Boğazköy gibi önemli Asur Ticaret Kolonileri merkezlerinden ele geçmesi önemlidir. Elleri ile göğüslerini sunan tanrıça tasvirleri mühür baskıları üzerinden yola çıkarak Eski Asur üslubunda olduğu şeklinde yorumlanmıştır (Emre, 1971: 60). Erkek tanrı tasvirlerine ise genellikle Geç Koloni Döneminde rastlanmıştır. Koloni Dönemi ile çağdaş yerleşim Seyitömer Höyük’te ele geçen kurşun figürin grubunun tasviri Eski Suriye üslubunda yapılmıştır. Figürlerdeki üslup özelliklerinin benzerliği Acemhöyük yerleşmesindeki örneğe benzemektedir.

M. Ö. 3. bin yılın son çeyreğinden M. Ö. 2. Bin yılın ilk çeyreğine kadar devam eden figürinler tamamı kurşundan yapılmıştır. Çeşitli kurşun figürinler Asur Ticaret Kolonileri Çağı’nın özellikle geç safhasında ortaya çıkmıştır. Farklı tanrı tasvirleri Mezopotamya-Anadolu ilişkilerinin ve bu yol ile gelen silindir mühürlerin rolü tartışılmazdır. Anadolu sahip olduğu yüksek sanat seviyesi nedeni ile Mezopotamya’yı taklitten öte Anadolu’ya özgü yerel tarzlı bir üslup yaratmıştır (Emre, 1971: 83).

Pişmiş toprak figürinlerde görülen hayvan tasvirleri ETÇ’den gelen bir özelliğin Orta Tunç Çağı’nda devam ettiğini göstermektedir. ETÇ’den farklı; geyik, kaz, koç ve yılan gibi hayvanlar Orta Tunç Çağı’nda tasvir edilmiştir. Orta Tunç Çağı’nda boya, kazıma, yiv ve süslemede farklılıklar göze çarpmaktadır. Liman Tepe’de ele geçen kaz başında görülen kilin monte edilmesiyle oluşturulan uzuvlar, Kültepe’deki örnek ile yapılışı bakımından benzerlik göstermektedir.

SONUÇ

“Seramik ve Küçük Buluntuları Işığında Orta Tunç Çağı’nda Batı Anadolu ve Orta Anadolu İlişkileri” konulu tez çalışması kapsamında 44 merkez ve bu merkezlerden elde edilen arkeolojik kanıtlar ile iki bölge arasındaki ilişkiler ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Batı ve Orta Anadolu Bölgesi arasındaki ilişkiler Erken Tunç Çağı’ndan itibaren yoğunlaşmaya başlamış, Erken Tunç Çağı sonlarında ise özellikle uzak mesafe ticareti ile gelişmeye ve genişleme yönelimi göstermiştir. Bu dönemde gelişen uzak mesafe ticareti ile özellikle Batı Anadolu Bölgesi, Ege Dünyası ile yakın ilişkiler içerisine girmiştir. Aynı zamanda Anadolu Yarımadası’nda olduğu gibi Ege Dünyası’nda da bir çok yerleşimde yangın ve yıkım izlerinin olması değişen güç dengelerinin kanıtları olarak yorumlanmaktadır. Özellikle Girit Adası’nda yaşanan bu değişim Minos kültürünün izlerini taşımaktadır. Eski Saraylar dönemi olarak adlandırılan bu dönemde özellikle mimari açıdan dinsel ve yönetsel işlevleri ön plana çıkan saray yapıları dikkat çekmektedir. Gelişkin denizcilik faaliyetleriyle Orta Tunç Çağı’nda Doğu Akdeniz ticaretinde önemli bir aktör haline gelen Minoslular Anadolu, Kıbrıs, Mısır ve Levant gibi geniş bir coğrafyaya ulaşmayı başarmışlardır. Batı Anadolu’da yapılan kazılarda tespit edilen arkeolojik veriler Minos kültürü ile Batı Anadolu’nun içerisinde bulunduğu ilişkileri kanıtlaması açısından büyük önem taşımaktadır.

Orta Anadolu Bölgesi’nde ise Orta Tunç Çağı’na Assur Ticaret Kolonileri Dönemi damgasını vurmuştur. Sahip olduğu maden yatakları ve doğal zenginlikler Anadolu’nun bu dönemde bir hammadde pazarı haline gelmesine neden olmuştur. Anadolu’nun doğal zenginliklerinden olan bakır, maden, gümüş ve altın Assurlu tüccarlar için önemli hammadde iken, Anadolu’nun ihtiyacı olan kalay Assur’dan sağlanmaktaydı. Karşılıklı ihtiyaçların karşılandığı bir sisteme dayalı bu ticarete; Assur kentinden yola çıkan tüccarlar başta Kaneş olmak üzere farklı güzergahlar izlemişlerdir. Getirilen mallar burada oluşturulan sistem ile farklı bölgelere dağıtılmıştır. Bu etkileşim Anadolu’da yazının tanınmasının yanı sıra, çanak çömlek, sanat eserleri ve inanç sistemi gibi bir çok konuda etkileşimin yaşandığı yapılan arkeolojik kazı çalışmaları sonucunda kanıtlanmıştır. Bir yandan Assurlu tüccarlar İçbatı Anadolu’ya, diğer bir yandan Giritli tüccarlar Batı Anadolu sahil kesimine ticaret kolonileri kurmuşlardır.

Orta Anadolu Bölgesi'nde Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'nin sonlarına tarihlendirilen kültür katlarında Kültepe başta olmak üzere bir çok merkezde yangın tabakası açığa çıkarılmıştır. Anadolu'nun kendi içerisinde oluşan ve yangınla son bulan bu karışıklık Assurlu tüccarların Anadolu'dan yavaş yavaş çekilmesine neden olmuştur. Sonraki süreçte ise Anadolu'da ilk merkezi devleti olan Hitit Devleti'ne ait yönetimin izleri görülmektedir. Hitit Devleti'nin kuruluş aşaması bir önceki dönemden farklı olmayan bir kültürün varlığına işaret etmektedir. Orta Anadolu Bölgesi'nde I. Hattuşili'nin hakim olduğu Hitit Devleti zamanında, yayılım politikası Suriye üzerine yönelik olsa da Batı Anadolu ile de ilişkilerin varlığı yazılı belgelerden bilinmektedir. Eski Hitit Dönemi'nde I. Hattuşili'den sonra Batı Anadolu Bölgesi ile ilgili yazılı bir kaynak, yaşanan karmaşıklık ve merkezi otoritenin zayıflamasından sonra başa geçen Telipinu'ya kadar bilinmemektedir. Telepinu Fermanı'nda Labarna'ya ait faaliyetlerin anlatıldığı satırlarda "Parşuanda" ve "Uliwanda" da sayılmaktadır. Parşuanda Puruşanda ve Pruşhattum/Bolvadin Üçhöyük ile özleştirilmektedir. Telipinu Fermanı'nda bahsi geçen Batı Anadolu Bölgesi'nde yer alan yerel güçlerin Hititlere karşı çıktığından bahsedilir. Fakat bu çatışmanın sonucuna dair herhangi bir bilgiye yer verilmez. Batı Anadolu Bölgesi'nin zengin altın, gümüş ve bakır yataklarına ulaşım yolları üzerinde olması bölgeyi kent devletleri bakımından cezbeden bir konumdadır.

Bölgeler arasındaki kültürel ilişkiler T. Özgüç'ün de (2002: 401) ifade ettiği gibi sadece ticaret sonucu gelişmemiştir. Batı Anadolu ve Orta Anadolu Bölgesi'nde kültürel anlamda ilişki gösteren arkeolojik kalıntılar ithal olabilecekleri gibi yerel üretimde de direk ya da dolaylı etkileşim görülmektedir. Her iki bölge de maden yatakları bakımından zengindir. Bu doğal zenginlik her iki bölgede de madencilik alanında atölyeler ve ustaların meydana çıkmasını sağlamıştır. Gerek ithal gerek ise taklit yoluyla yerel üretim metal eşyaların bölgeler arasındaki dağıtımının en önemli ayağını maden atölyeleri ve ustaları gerçekleştirmiştir. Maden atölyeleri bölgeler arasında yaptığı ham madde alışverişi ve değiş tokuş sayesinde Batı Anadolu ve Orta Anadolu Bölgesi arasında farklı tipte eserlerin yaygınlaşması sağlanmıştır. Ticaretin geniş alanlara yayıldığına gösteren Mezopotamya ve Suriye kökenli eserlerdir.

Batı ve Orta Anadolu arasındaki kültürel ilişkileri yansıtan arkeolojik kalıntılar arasında en yoğun grubu seramik oluşturmaktadır. Batı Anadolu Bölgesi'nde Orta Tunç

Çağı I evresinde yerli ve ithal seramiğin bulunduğu dönemde yerel seramiklerin astarlarının kalın ve sırlı bir yüzeye sahip olduğu görülmektedir. Yerel seramiklerin çoğunluğa yakınının kırmızı astarlı, açık kahverengi astarlı ve perdahlı, gri ve altın mika katkılı özelliğe sahiptir. Bölgede kazısı yapılan yerleşmelerin tamamına yakınında dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlı, omurgalı çanaklar, boyunlu çömlekler ve yonca ağızlı testiler görülen seramik formları arasındadır. Batı Anadolu Bölgesi'ndeki Orta Tunç Çağı I süreci, İçbatı Anadolu'da Beycesultan'ın V. tabakasının geç evresi, Troya V. yerleşimin son safhası VI. yerleşimin başı, Milet'in III. tabakası ile aynı dönem denk düşmektedir. Bu dönem aynı zamanda Orta Anadolu Bölgesi'nde ise Kültepe Karum II.tabaka, Büyükkale IV.tabakanın erken evresi ve Alişar 11T katı ile çağdaştır. Görüldüğü üzere, Batı Anadolu Bölgesi'ndeki Orta Tunç Çağı, Orta Anadolu'da Assur Ticaret Kolonileri erken evresi ile paralel bir dönem olarak gelişmiştir. Orta Tunç Çağı II evresinde ise bir önceki evreye nazaran seramik formları üzerinde görülen astar daha ince olarak yapılmıştır. Bu dönemde kullanılan formlar arasında yuvarlak omuzlu çanaklar, dışa çekik ağızlı boyunlu çömlekler, yivli boyuna sahip çömleklerin sayısında artış görülmektedir. Yonca ağızlı testiler aynı oranda devam ederken, içbükey ağızlı çanaklar, "S" profilli çanaklar ve kadehler ortaya çıkmıştır. Bu dönem seramik örnekleri Troya VIa/b, Beycesultan IVb/c, Milet IVa (erken evresi) ve Kültepe Karum Ib , Büyükkale IVd, Alişar 10T tabakalarında karşımıza çıkmaktadır. Orta Tunç Çağı II dönemi Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'nin geç safhası ile eş zamanlıdır. Orta Tunç Çağı'nın III. safhasında Batı Anadolu Bölgesi'nin çoğunluğunda ince astarlı seramik ve astarın incilmesiyle birlikte renklerde oluşan bir açıklık söz konusudur. Yerel seramik kap formlarında dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlı oluklu ağızlar, boyunlu çömlekler, keskin karınlı çanakların hakimiyetinin devam ettiği görülmüştür. Bu dönemde konik gövdeli bardaklar tarihlendirme açısından önemli bir rol oynamaktadır. Hem yerel hem de ithal seramik örnekleri Troya VIc, Beycesultan IVa ve Kültepe Karum II ile çağdaştır (Aykurt, 2013: 55-57). Assur Ticaret Kolonileri Dönemi merkezlerinden Kültepe yerleşiminde dönemin seramiğinin çoğunluğunun metal kapların taklidi olarak yapılmıştır (Özgüç, T.,1986: 49-50).

Anadolu yerleşimlerinde bulunan seramik formlarından en yoğun grubu oluşturan çanaklarda Batı ve Orta Anadolu Bölgesi'nde benzer formların yerel özellikler ile yapıldığı görülmektedir. Yoğun kullanımın görüldüğü diğer bir form grubunda

çömlekler oluşturmaktadır. T. Özgüç (1950: 71); boyunsuz basit ağız kenarlı çömleklerin Anadolu'da uzun bir zaman dilimi içerisinde kullanıldığını ve bu sebepten dolayı karşılaştırma yapmanın sağlıklı sonuçlar vermeyeceğini söylemiştir. İri kapaklı vazoların ise teknik, biçim ve boyları göz önüne alındığında Eski Hitit Dönemi'nde ortaya çıktığı ve Hitit Dönemi boyunca kullanıldığını göstermektedir (Özgüç, T., 1950: 73). Üç alt başlık altında incelenen testilerden ilk grubu oluşturan yonca ağızlı testilerin uzun boyunlu, yuvarlak gövdeli ve yuvarlak dipli örneklerini, Özgüç'ler (Özgüç, T., ve Özgüç, N., 1953: 36) İç Anadolu Bölgesi'nde özellikle Kültepe Kaniş Karum'a özgü form olabileceğini söylemektedir. M. Ö. 2. bin yıl başlangıcında doruk noktasına ulaşan ticaretin yayılımını göstermesi bakımından önemlidir. Testiler içerisinde ele alınan ikinci grup yuvarlak ağızlı testilerdir. Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'nin geç safhasında ortaya çıkan yuvarlak ağızlı testiler tipik Koloni Çağı seramiğini yansıtmaktadır. Gaga ağızlı testiler ismini aldığı gagaya benzer akıtacak kısımlarına formlara ayrılmaktadır. Gaga kısmı sivri olarak yapılan örnekler Orta Tunç Çağı'na geçiş döneminde kullanılmaya başlanıp Hitit Dönemi'ne kadar kullanımın devam ettiği bilinmektedir. İkinci tip gaga formu ise kesik gaga ağızdır ve Assur Ticaret Kolonileri erken safhasında çok az sayıda örneği bulunurken geç safhada yoğun olarak kullanılmıştır (Korkmaz, 2006: 105-107). İbrikler diğer bir değişle emziği yandan testiler, merkezlerde incelenen seramik örneklerinden yola çıkarak Assur Ticaret Kolonileri Çağı'nın geç safhasında kullanılmaya başlandığı Eski Hitit Dönemi'ne kadar kullanımının devam ettiği görülmektedir. Ayrıca Kültepe Karum Ib katında bulunan ibriklerin şekil özelliklerinin metal bir görünüm kazandığı bilinmektedir. Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'ne has olan ağız kenarları kalınlaştırılmış ibrikler Hitit Dönemi'ne doğru azalmıştır ve emziklerin yerini boruların aldığı görülmektedir. (Özgüç, T., 1986: 51). Anadolu'da incelenen merkezlerde bulunan çan gövdeli konik bardaklar Orthmann (1963: 26) tarafından Orta Tunç Çağı'na geçiş dönemine verilmektedir. Ur kral mezarlarında açığa çıkarılan mamul bardaklardan yola çıkan Fischer (1963: 30), bu bardakların Anadolu'yu etkilediği görüşünü kabul etmiştir ve Boğazköy'de bulunan bir örneğin formlar benzerliği ve katkı maddelerinin benzerliğinden dolayı bu bardakların Anadolu'ya ithal edilmiş olabileceğini düşünmüştür. Bu görüşe karşılık Orthmann (1963: 31), ithal örneklerin etkisinin Anadolu'nun bazı bölgelerinde üretilmiş olabileceğini vurgulamıştır. Assur Ticaret Kolonileri Çağı her safhasında görülen

fincanlar Batı ve Orta Anadolu'da ele aldığımız örneklerin dışı çekik ağız kenarlı ve yuvarlak gövdeli olarak standart bir formda üretildiği görülmüştür. Orta Anadolu kökenli olarak yorumlanan maşrapaların en yoğun olarak bulunduğu merkez hiç kuşkusuz Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'ne damga vuran Kültepe'dir (Özgüç, T., 1950: 70). Batı Anadolu'da Liman Tepe yerleşiminde bulunan maşrapa birebir Orta Anadolu kökenlidir (Erkanal ve Günel, 1996: Res.7). Neolitik Çağ'dan itibaren varlığı bilinen ayakkabı biçimli ritonlar M. Ö. 2. bin yılda yoğunluk kazanmıştır. Kültepe'de bulunan ayakkabı biçimli ritonlar diğer örneklerden farklı olarak polikrom özelliklere sahiptir. İçki sunma ve mezar hediyesi olarak kullanılan bu kapların kullanıldığı merkezler göz önüne alındığında bu tip kapların üretiminin Orta Anadolu Bölgesi'nde yapıldığı düşünülmektedir (Alassad, 2014: 46).

Batı ve Orta Anadolu Bölgesi arasında kültürel ilişkilere ışık tutan seramik örnekleri kronolojik olarak iki bölge arasında benzerliği göstermesi bakımından önemli buluntu gruplarını oluşturmaktadır.

Bu tez çalışması kapsamında ele alınan küçük buluntular arasında metal eserler grubunda yer alan silah ve aletlere bakıldığında Batı ve Orta Anadolu Bölgesi arasında atölyelerin birbirinden bağımsız olmadığının göstergesidir. Orta Anadolu ve Batı Anadolu'da örneğine rastladığımız çift taraflı baltalar, yabalar (çatal biçimli silah) ilk defa Mezopotamya'da kullanılan silah tiplerindendir. Yerli atölyelerde yerel özellikler ile üretilen silah tipleri de kullanılmıştır. Uzak mesafe silahı içerisinde ele alınan Batı ve Orta Anadolu'da örneğine rastlanılan kanatlı ok uçları ise ilk defa Asur Ticaret Kolonileri Dönemi'nde karşımıza çıkmaktadır.

Batı ve Orta Anadolu Bölgesi arasındaki kültürel ilişkiye dair önemli kanıtları ortaya sunan diğer grubu süs eşyaları oluşturmaktadır. Madenciliğin gelişimi ile birlikte süs eşyalarında da çeşitlilik artmıştır. Yerel üretim olan süs eşyalarının yanı sıra ithal olan ürünlerde söz konusudur. Batı ve Orta Anadolu Bölgesi'nde örneklerini gördüğümüz küre başlı iğne Mezopotamya, başı kıvrık iğnelerin ise Kuzey Suriye'den gelme tipik Asur Ticaret Kolonileri formu olduğu bilinmektedir. İğne grubu içerisinde yer alan her iki bölgede ve Mezopotamya'ya kadar yayılımı izlenen spiral başlı iğne Ege kökenli olarak tanımlanmaktadır. Metalden yapılan süs eşyalarının yanı sıra hammaddesinin kemiği oluşturduğu stilize kuş başlı iğneler ve levha başlı iğnelere ait

örnekler Batı ve Orta Anadolu’da bulunmasına karşın ilk örnekleri Orta Anadolu Bölgesi’ne aittir. Çeşitli taşlardan yapılan boncuklarda süs eşyaları içerisinde önemli bir grubunu oluşturmaktadır. Her iki bölgede incelen boncuklardan dilim başlı boncuk tipinin en erken kullanımı Mezopotamya’ya dayanmaktadır. Bu sonuçlardan hareketle; Asur Ticaret Koloni Dönemi’nde Orta Anadolu Bölgesi ile Mezopotamya ve Suriye arasındaki ticaret sisteminin yansımasının Batı Anadolu Bölgesi’ne kadar genişlediği görülmektedir. Tez kapsamında ele alınan metal eserlerin çoğunluğunun Orta Anadolu Bölgesi’nde Batı Anadolu Bölgesi’ne taşındığı arkeolojik kalıntıların incelenmesiyle tespit edilmiştir.

Sistemli kazılar sonucunda kurşun figürin ve taş kalıplarının Anadolu’da Erken Tunç Çağı’nın son safhasından itibaren yapılmaya ve kullanılmaya başladığını göstermektedir. Bu sürecin ise Assur Ticaret Kolonileri Dönemi’nin son safhasına kadar devam ettiği kanıtlanmaktadır. Merkezlerden ele geçen kurşun figürin örneklerinin benzer özelliklerine bakıldığında; kurşundan yapılmış olmaları, ön yüzlerinin tasvirli arka yüzlerinin boş olması, dini ve mitolojik konuları tasvir etmesi bakımından benzemektedir. Kurşun figürinlerin evlerin içerisinde, enkaz ve çöp çukurunda ele geçmesinden dolayı bu eserlerin şahısların evlerini koruduğunu düşünülmektedir (Emre, 1971: 82). M. Ö. 3. bin yılda yapımına başlanılan ve M. Ö. 2. bin yılın ilk çeyreğine kadar devam eden kurşun figürinler zaman içerisinde değişik özellikler kazanmıştır. Kurşun figürinler ve kalıplar üzerinde yer alan tanrı tasvirlerine bakıldığında Mezopotamya-Anadolu ilişkilerinin ve bu yolla gelen silindir mühürlerin etkisinin yoğun olduğu düşünülmektedir. N. Özgüç (1965: 4) Assur Ticaret Kolonileri Dönemi’nde Anadolu’nun sahip olduğu sanat seviyesinin Mezopotamya’yı taklitten çok öteye gittiğini ve Anadolu’ya has bir tarzın ve üslubun yaratıldığını söylemektedir. Örneğin yarım küre biçimli başlık ilk defa M. Ö. 2. bide Kültepe II. katta ortaya çıkmıştır. Kurşun figürinler üzerindeki tasvirlerle bakıldığında Assur Ticaret Kolonileri Dönemi’nin erken safhasına tarihlendirilen örnekler içerisinde elleri ile göğüslerini takdim eden tanrıça ve karışık varlıkların tasvir edildiği görülmektedir. Assur Ticaret Kolonileri Dönemi’nin geç safhasına tarihlendirilen figürinler ise kanatlı tanrıçalar, tanrı çifti ve silahı orak biçimli tanrıların tasvir edildiği görülmüştür. Orta Anadolu ile kültürel anlamda ilişkilerin varlığını gösteren örnek Seyitömer Höyük’ten bulunmuştur.

Fazla ürünün kontrol altında tutulması amacıyla ortaya çıkan mühürler aynı zamanda bir aidiyet simgesi olarak ta yorumlanmaktadır. Bu çalışmamızda damga ve silindir olmak üzere iki tipte ele aldığımız mühürlerden Orta ve Batı Anadolu ilişkilerine örnek olan buluntu grubunu silindir mühürler oluşturmaktadır. Sümerlilerin Anadolu'ya getirdiği yenilikler arasında yer alan silindir mühürler, Assur Ticaret Kolonileri Dönemi'nde Assurlu tüccarların etkisiyle Anadolu'ya taşınmıştır. Orta Tunç Çağı'nda Konya Karahöyük'te bulunan silindir mühürlerin yüzeyi üzerindeki motiflerin Girit'teki Phaistos Sarayı'ndaki benzerliği Orta Anadolu Bölgesi ve Ege Bölgesi arasındaki ilişkiyi açıklamaktadır (Alp, 1968: 220). Kültepe yerleşimde çok sayıda bulunan silindir mühürler Assur, Babil ve Suriye'den ithal edilmiştir. Silindir mühür üzerinde tasvir edilen motiflerin Assur özelliği ile tasvir edilmesi bize Batı ve Orta Anadolu ilişkilerini göstermektedir.

Dokuma işleminde kullanılan ağırşakların çalışmada ele aldığımız örnekler sonucunda en yoğun grubunu çift koni biçimli ağırşakların oluşturduğu tespit edilmiştir. Bu formu konik formlu ve küre formlu ağırşaklar takip etmektedir. Ağırşaklar yüzeyi üzerindeki bezeme türlerine göre alt tiplere ayrılmıştır. Bezemelerine bakılan ağırşaklarda en yaygın görülen Kalkolitik Çağ'dan itibaren görülen yay biçimli çizi bezemedir. Her tür ağırşak yüzeyi üzerinde uygulanan bu bezeme M. Ö. 2. bin süresince kullanılmıştır. Ağırşağın tüm yüzeyi üzerine bezeme uygulama geleneği M. Ö. 2. binde tüm Ege yerleşimlerinde görülen bir özelliktir. Dokuma tezgah ağırlıkları ise bir bölgede dikey dokuma tezgahlarının varlığını gösteren kanıtlar arasındadır. Bölgesel küçük farklılıklara sahip tezgah ağırlıkları çevre kültür bölgeleri ile alış-verişin boyutlarında gözler önüne sermektedir. Çalışmamızda üç tipe ayrılarak incelenen ağırlıklardan "hilal biçimli" tezgah ağırlıkları Ege Bölgesi'nin daha çok iç kesimlerinde (Aphrodisias, Beycesultan, Seyitömer Höyük) görülen İç Anadolu Bölgesi ile ilişkileri göstermektedir. Belirli tezgah ağırlık formlarının belirli bölgenin dışında görülmemesi yerleşimler üzerindeki siyasi ve ekonomik anlamda yerleşimlerin etkilenmemesi olarak yorumlanmaktadır (Tütüncüler, 2005:183). Anadolu kökenli tezgah ağırlığı olarak tanımlanan ikinci tipte ele alınan grup piramidal biçimli tezgah ağırlıklarıdır. Anadolu'nun iç kesiminden (Kültepe, Kaman Kalehöyük, Konya Karahöyük) Batı Anadolu'daki Aphrodisias, Kaymakçı ve Troya kadar uzanan alanda bulunması kültürel anlamda ilişkiler bakımından önemlidir.

Ağaç, dal, ot ve kemik gibi ürünlerin kesilmesi ve işlenmesinde kullanılan taş baltalar M. Ö. 2. binde kullanım görmüştür. Ağız kısmı sivriltilmiş olan baltalar küçük kesim işlemlerinde kullanılmıştır. Batı ve Orta Anadolu Bölgesi'nde ortak kullanım gören taş baltalar Alishar, Kültepe, Yassıhöyük'ten başlayarak iç kesimde Kusura, Beycesultan, Demircihöyük ve Hanay Tepe'ye kadar yayılımı görülmektedir.

Batı Anadolu ve Orta Anadolu Bölgesi arasındaki ilişkiler Erken Tunç Çağı'ndan itibaren başlamış ve dönemin sonlarına doğru gelişen ticaret ile birlikte doruk noktasına ulaşmıştır. Erken Tunç Çağı'ndan başlayarak devam eden kültürel ve ticari ilişkilerin Orta Tunç Çağı'nda devam ettiği, mevcut veriler ışığında rahatlıkla açıklanabileceği gibi yapılacak yeni çalışmalar ile bu ilişki ağının bileşenlerinin daha net anlaşılacağı aşikardır.

KAYNAKÇA

- Abay, Eşref, vd., (1999), “Ulucak Höyük Kazıları 1988”, *Kazı Sonuçları Toplantısı 12/1*: 359-370.
- Abay, Eşref (2012), “Beycesultan”, Altan Çilingiroğlu, vd. (Eds), *Ege Üniversitesi Arkeoloji Kazıları*: 39-64.
- Abay, Eşref ve Dedeoğlu, Fulya (2013), “Beycesultan 2012 Yılı Kazı Çalışmaları”, *Kazı Sonuçları Toplantısı 35/3*: 386-397.
- Abay, Eşref, vd., (2015), “Beycesultan 2016 Yılı Kazı Çalışmaları”, *Kazı Sonuçları Toplantısı 38/2*: 273-287.
- Abay, Eşref, vd. (2017), “Beycesultan Höyüğü 2016 Yılı Kazı Çalışmaları”, *Kazı Sonuçları Toplantısı 39/1*:507-520.
- Akarca, Aşkıldil (1978), “Troas’ta Aşağı Kara Menderes Ovası Çevresindeki Şehirler”, *Belleten*, 47/165: 1-52.
- Akdeniz, Engin (2012), “2011 Yılında Thyateria Antik Kenti ve Hastane Höyüğü’nde Gerçekleştirilen Arkeolojik Çalışmalar”, *Kazı Sonuçları Toplantısı 34/2*: 429-444.
- Akdeniz, Engin (2012), “Kuzey Lydia’daki Thyateria’nın Erken Dönem Yerleşimi: ‘Hastane Höyüğü’ Kazısı”, *TÜBA-AR-15*: 21-45.
- Akdeniz, Engin ve Erön, Aydın (2016), “ 2015 Yılı Akhisar-Thyateria Antik Kenti ve Hastane Höyüğü Kazısı”, *Kazı Sonuçları Toplantısı 38/2*: 403-416.
- Akdeniz, Engin ve Erön, Aydın (2015), “ 2014 Yılı Akhisar-Thy ateria Antik Kenti ve Hastane Höyüğü Kazısı”, *Kazı Sonuçları Toplantısı 37/2*: 81-94.
- Akdeniz, Engin, vd. (2017), “2016 Yılı Akhisar-Thyateria Antik Kenti ve Hastane Höyüğü Kazısı”, *Kazı Sonuçları Toplantısı 39/2*: 1-14.
- Akurgal, Ekrem (1950), “Bayraklı Kazısı Önrapor”, *Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 8/11: 2-97.
- Akyurt, Metin (1998), *M. Ö. 2.binde Anadolu’da Ölü Gömme Adetleri*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.
- Alp, Sedat (1961), “Karahöyük Kazısı”, *Belleten* 25 S:99: 523-524.
- Alp, Sedat (1963), “Kaniş=Anişa=Nişa, Erken Hitit Çağı’nın Başkenti”, *Belleten* 27/107:367-386.
- Alp, Sedat (1964), “Konya Karahöyük Hafriyatı 1964 Yılı Çalışmaları Hakkında Kısa Faliyet Raporu”, *Türk Arkeoloji Dergisi XIII-2*: 116-117.

- Alp, Sedat (1972), *Konya Civarında Karahöyük Kazılarında Bulunan Silindir ve Damga Mühürler*, 2. Basım, Türk Tarih Kurumu Basımevi: Ankara.
- Arık, Remzi Oğuz (1939), “Anadolu’nun En Garp Eti İstasyonu Karaoğlan Höyüğü”, *Belleten*, 3/9: 27-42.
- Arık, Remzi Oğuz (1948), “Karaoğlan Höyüğü Bakır Çağı Mimarlığındaki Özellikler”, *Türk Tarih Kurumu III*: 47-59.
- Aslan, Rüstem (2013), “Troas Bölgesi’nde Yeni Bir Tunç Çağı Merkezi: Bozköy-Hanaytepe”, Rüstem Aslan, Fecri Polat (Eds.), *Boğazköy-Hanaytepe ve Çevresi Prehistorik Dönem Araştırmaları*, Troya Vakfı Yayınları-2 : Çanakkale, 41-43.
- Aslan, Rüstem ve Polat Fecri (2017), “Troia Ören Yeri 2016 Yılı Kazı Çalışmaları”, *Kazı Sonuçları Toplantısı* 39/2:145-164.
- Atalay, İbrahim (1982), *Türkiye Jeomorfolojisine Giriş*, Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları: İzmir.
- Atalay, İbrahim (1992), *Türkiye Coğrafyası*, Ege Üniversitesi Basımevi: İzmir.
- Atalay, İbrahim (2005), “Kuvaterner’deki İklim Değişmelerinin Türkiye Doğal Ortamı Üzerindeki Etkileri” *Turqua* 5:121-128.
- Aydın, Ali (2012), *Ovaören 2012 Kazı Sezonu Orta Tunç Çağı Seramik Buluntuları*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Aykurt, Ayşegül (2004), *Kocabaş Tepe Orta Tunç Çağı Seramiğinin Ege Arkeolojisindeki Yeri ve Önemi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Aykurt, Ayşegül (2006), “Kocabaş Tepe Seramik Fırını”, Armağan Erkanal-Öktü vd. (Ed.), *Hayat Erkanal’a Armağan: Kültürlerin Yansıması*, Homer Kitabevi: İstanbul, 113-119.
- Aykurt, Ayşegül (2008), “Batı Anadolu’da Gri Seramiğin Kökeni ve Gelişimi”, Armağan Erkanal-Öktü, Sevinç Günel, Ulaş Deniz (Eds.), *Batı Andolu ve Doğu Akdeniz Geç Tunç Çağı Kültürleri Üzerine Yeni Araştırmalar*, Hacettepe Üniversitesi Yayınları, Ankara: 9-22.
- Aykurt, Ayşegül (2010), “İzmir Bölgesi Orta Tunç Çağı Seramiği”, *Belleten* 74/269: 1-69.
- Aykurt, Ayşegül (2013), “An Updated Assessment on Western Anatolian Middle Bronze Age Chronology in Light of Excavations of the İzmir Region”, *Colloquium Anatolicum XII*: 37-77.
- Balkan, Kemal (1955), *Kaniş Karumu’nun Kronoloji Problemleri Hakkında Müşadeler*, Türk Tarih Kurumu Yayınları.

- Balkan, Kemal (1957), *Letter of King Anum-Hirbi of Mama to King Warshama of Kanish*, Türk Tarih Kurumları Basımevi: Ankara.
- Barjamovic, Gojko, Larsen, Mogan ve Hertel, Thomas (2012), *Ups and Downs at Kanesh: Chronology, History and Society in the Old Assyrian Period*, Nederlands Instituut Voor Het Nabije Ossten.
- Barjamovic, Gojko (2018), “Tüccarlar ve Seyyahlar: Anadolu’da Asurlular (M. Ö. 2000-1600)”, Kemalettin Köroğlu ve Selim Ferruh Adalı (Eds.), *Asurlular, Dicle’den Toroslar’a Tanrı Asur’un Krallığı*, Yapı Kredi Yayınları: İstanbul, 26-53.
- Bayne, Nicholas (2000), *The Grey Wares of North-West Anatolia in the Middle and Late Bronze Age and the Early Iron Age and their Relation to the Early Greek Settlements*, Dr. Rudolf Habelt GMBH, Bonn.
- Becks, Ralf (2011), “Troia”, Necmi Karul (Ed.), *Tarih Öncesinden Demir Çağı’na Anadolu’nun Arkeo Atlası*: 310-315.
- Berns, Cristof (2014), “Milet Araştırmaları: Geçmişe Bir Bakış ve Yeni Perspektif”, *Anatolien- Kùltürlerin Köprüsü Anadolu*, S: 27: 311-324.
- Berti, Fede (1993), “Karia Iasos’u”, *Arslantepe, Hieropolis, Iasos, Kyme Türkiye’deki İtalyan Kazıları*, (Çev. Erendiz Özbayoğlu), Ankara İtalyan Kültür Heyeti: Ankara, 119-142.
- Betancourt, Philip (1998), “Middle Minoan Object in the Near East, Eric Cline and Diane Harris-Cline (Eds.), *The Aegean and the Orient in the Second Millenium*, Liège: 5-11.
- Bilgen, Nejat (2000), “1999 Yılı Çavlum Köyü Mezarlık Kazısı”, *Kazı Sonuçları Toplantısı 22/1*: 399-408.
- Bilgen, Nejat (2002), “2001 Yılı Çavlum Köyü Mezarlık Kazısı”, *Kazı Sonuçları Toplantısı 24/1*: 389-396.
- Bilgen, Nejat (2005), *Çavlum: Eskişehir Alpu Ovası’nda Bir Orta Tunç Çağı Mezarlığı*, Anadolu Üniversitesi Yayınları: Eskişehir.
- Bilgen, Nejat (2011), *Seyitömer Höyük Kazısı Ön Raporu (2006-2010)*, Kütahya.
- Bilgen, Nejat, Bilgen Zeynep, vd. (2015), *Seyitömer Höyük I*, Nejat Bilgen (Ed.), Arkeoloji ve Sanat Yayınları: İstanbul.
- Bittel, Kurt (1970), *Boğazköy Führer-Boğazköy Rehberi*, Ankara.
- Blegen, Carl, Caskey, John Langhdon, vd., (1950), *Troy I: General Introduction. The First and Second Settlements*, Princeton University Press: London.
- Blegen, Carl, Caskey, John Langhdon ve Rawson, Marion (1951), *Troy II: The Third, Fourth, and Fifth Settlements*, Princeton University Press: London.

- Blegen, Carl ve Caskey, John Langhon (1953), *Troy III: The Sitxh Settlements*, Princeton University Press: London.
- Blegen, Carl ve Caskey, John Langhon (1953), *Troy III/2: The Sitxh Settlements*, Princeton University Press: London.
- Blegen, Carl, Caskey, John Langhon, vd., (1958), *Troy IV; Settlements VIIa, VIIb and VIII*, Princeton University Press: London.
- Blegen, Carl (1963), *Troy and the Trojans*, Thames and Hudson: London.
- Boehlau, J. ve Schefold, K. (1940), *Larisa am Hermos: Die Ergebnisse der Ausgrabungen 1902-1934*, Band I, Berlin.
- Boehmer, Rainer Michael (1972), *Die Kleinfunde aus der Unterstadt von Boğazköy Grabungskampagnen 1931-1939 und 1952-1969*, Berlin.
- Boehmer, Rainer Michael (1979), *Die Kleinfunde aus der Unterstadt von Boğazköy Grabungskampagnen 1931-1939 und 1970-1978*, Berlin.
- Bryce, Trevor (2005), *The Kingdom of the Hittites*, Oxford University Press: New York.
- Büyükkolancı, Mustafa (2002), “St. Jean Anıtı ve Ayasuluk Tepesi 2000 Yılı Kazı ve Onarım Çalışmaları”, *Müze Kurtarma Kazıları Semineri 9*: 361-370.
- Büyükkolancı, Mustafa (2005), “Eski Efes-Ayasuluk Tepesi”, M.Şahin ve İ.H.Mert (Eds.), *Ramazan Özgan’a Armağan/ Festschrift für Ramazan Özgan*, İstanbul: 65-77.
- Büyükkolancı, Mustafa (2008a), “Selçuk Ayasuluk Tepesi (Eski Efes) “Appasa” mı?”, A. Erkanal, S. Günel, U. Deniz (Eds.), *Batı Anadolu Ve Doğu Akdeniz Geç Tunç Çağı Kültürleri Üzerine Yeni Araştırmalar*. Ankara. 41 - 55.
- Büyükkolancı, Mustafa (2008b), “Ayasuluk Tepesi ve St. Jean Anıtı 2007 Yılı Çalışmaları”, *Kazı Sonuçları Toplantısı 30/4*: 219-233.
- Collins, Billy Jean (2007), *The Hittites and Their World*, Society of Biblical Literature Atlanta.
- Çevik, Özlem (2012), “Ulucak Höyük 2009-2011 Yılı Kazı Çalışmaları”, *Kazı Sonuçları Toplantısı 34/1*: 143-158.
- Çilingiroğlu, Altan, vd. (2004), *Ulucak Höyük: Excavations Conducted Between 1995 and 2002*, Altan Çilingiroğlu, vd. (Eds.), *Ancient Near Eastern Studies Supplement 15*, Louvian.
- Çilingiroğlu, Altan, vd. (2012) “Ulucak Höyüğü”, Altan Çilingiroğlu, Zeynep Mercangöz (Eds.), *Ege Üniversitesi Arkeoloji Kazıları: Protohistorya ve Ön Asya Arkeolojisi, Klasik Arkeolojisi, Sanat Tarihi*, Ege Üniversitesi Yayınları: İzmir, 157-168.

- Darkot, Besim ve Tuncel, Metin (1978), *Ege Bölgesi Coğrafyası*, İstanbul Üniversitesi Yayınları: İstanbul.
- Dedeoğlu, Fulya ve Abay Eşref (2014), “Beycesultan Höyük Excavations Project: New Archaeological Evidence from Late Bronze Age Layers”, *Arkeoloji Dergisi XIX*: 1-39.
- Derin, Zafer ve Öner, Ertuğ (1996), “Ulucak Höyük Kazıları ve Paleo-coğrafya Araştırmaları 1995”, *Kazı Sonuçları Toplantısı 18/1*: 411-439.
- Derin, Zafer (2006), “İzmir’den İki Yeni Prehistorik Yerleşim Yeri: Yassitepe Höyüğü, Çakallar Tepesi Höyüğü”, *Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi VII*: 1-16.
- Derin, Zafer (2015), “İzmir Yassitepe Höyüğü Orta Tunç Çağı Yerleşimi”, Celal Şimşek vd. (Ed.), *Mustafa Büyükkolancı’ya Armağan*, Ege Yayınları: İstanbul, 203-214.
- Dewdney, John (1971), *Turkey*, London.
- Dewdney, John (1971a) “Physical, Human and Economic Geography of Turkey”, Angus Campbell (Ed.), *Geology and History of Turkey*, Tripoli:83-90.
- Doğdu, Müfit Şefik ve Sağnak, Cengiz (2008), “Climate Change, Drought and Over Pumping Impacts on Groundwaters: Two Examples from Turkey” *Balwois 2008 – Ohrid, Republic of Macedonia*, 27-31 May 2008: 1-13.
- Doumas, Christos (2008), “The Aegean Islands and their Role in the Development of Civilization”, Hayat Erkenal, vd. (Eds.), *The Aegean in the Neolithic, Chalcolithic and the Early Bronze Age Symposium*, Ankara Üniversitesi Yayınları: Ankara, 131-140.
- Düring, Bleda (2016), *Küçük Asya Tarihöncesi. Karmaşık Avcı-Toplayıcılardan Erken Kentsel Toplumlara*, Koç Üniversitesi Yayınları, İstanbul.
- Efe, Turan (1988), *Demircihüyük III/2: Die Ergebnisse Der Ausgrabungen 1975-1978, Die Keramik 2*, Verlag Philip von Zabern, Mainz an Rhein.
- Efe, Turan (1998), “New Concepts on Tarsus-Troy Relations at the Beginnings of the EB3 Period” *XXXIV. Uluslararası Assirioloji Kongresi*, 6-10/VII/1987:297-304.
- Efe, Turan (2003), “Pottery Distribution Within the Early Bronze Age of Western Anatolia and its Implications Upon Cultural, Political (and Ethnic?) Entities”, Mihriban Özbaşaran, vd. (Eds.), *Archaeological Essay in Honour of Homo Amatus: Güven Arsebük için Armağan Yazılar*, Ege Yayınları, İstanbul, 87-103.
- Efe, Turan (2007), “The theories of the 'Great Caravan Route' between Cilicia and Troy: the Early Bronze Age III Period in Inland Western Anatolia” *Anatolian Studies 57*: 47-64.

- Efe, Turan ve Türkiye'deki, Murat (2011) "İç Batı Anadolu Bölgesi: Giriş", Vasıf Şahoğlu, vd. (Eds.), *Karşıdan Karşıya-M. Ö. 3.bin'de Kiklad Adaları ve Batı Anadolu*, Sakıp Sabancı Müzesi: İstanbul: 186-191.
- Ekmen-Özkalalı, Gülden (2012), *Acemhöyük'te Assur Ticaret Kolonileri Çağı Metal Eşya Üretimi*, Birleştirilmiş Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Emre, Kutlu (1971), *Anadolu Kurşun Figürinleri ve Kalıpları*, Türk Tarih Kurumu Basımevi: Ankara.
- Emre, Kutlu (1978), *Yanarlar: Afyon Yöresinde Bir Hitit Mezarlığı*, 1.Basım, Türk Tarih Kurumu Yayınları: Ankara.
- Erdem, Aylin (2016), "İzmir Bayraklı Höyük'te Prehistorik Çalışmalar 2015", *Türk Eski Çağ Bilimleri Enstitüsü Haberler*-41:27-28.
- Erdem, Aylin ve Tanrıver, Cumhuriyet (2016), "2015 Yılı Bayraklı Höyük Kazıları: Tunç Çağı Çalışmalarına Dair Ön Rapor", *Arkeoloji Dergisi XXI*:1-9.
- Erinç, Sırrı (1978), "Changes in the Physical Environment in Turkey Since the End of the Last Glacial", William Brice (Ed.), *The Environmental History of the Near and Middle East Since the Last Ice Age*, London: 87-110.
- Erkanal, Armağan (1987), "Panaztepe Kazısının 1985 Yılı Sonuçları", *Kazı Sonuçları Toplantısı VIII-I*: 253-261.
- Erkanal, Armağan (1988). "Panaztepe Kazıları 1986 Yılı Sonuçları", *Kazı Sonuçları Toplantısı IX-I*: 345-350.
- Erkanal, Armağan (1989), "Panaztepe Kazıları 1987 Yılı Sonuçları", *Kazı Sonuçları Toplantısı X-II*: 59-65.
- Erkanal, Armağan (1990), "1988 Panaztepe Kazısı Sonuçları", *Kazı Sonuçları Toplantısı XI-I*: 255-260.
- Erkanal, Armağan (1992), "1990 Panaztepe Kazısı Sonuçları", *Kazı Sonuçları Toplantısı XIII-I*: 447-455.
- Erkanal, Armağan (2000), "1998 Panaztepe Kazısı Sonuçları", *Kazı Sonuçları Toplantısı XXI-I*: 279-286.
- Erkanal, Armağan (2002), "2000 Panaztepe Kazısı Sonuçları", *Kazı Sonuçları Toplantısı XXIII-I*: 305-312.
- Erkanal-Öktü, Armağan (2002), "İzmir Bölgesi Arkeolojik Araştırmalarında Panaztepe Kazısının Yeri", *İzmir Kent Kültür Dergisi 5*: 188-195.
- Erkanal, Armağan, vd., (2017), "2016 Yılı Panaztepe Kazısı Sonuçları", *Kazı Sonuçları Toplantısı 39/2*: 347-366.

- Erkanal, Hayat (1977), *Die Äxte und Beile des 2.Jahrtausends in Zentralanatolien*, München, C.H. Beck'sche Verlagsbuchhandlung.
- Erkanal, Hayat (1999), "1997 Liman Tepe Kazıları", *Kazı Sonuçları Toplantısı* 20/1: 325-336.
- Erkanal, Hayat (2000), "1998 Liman Tepe Kazıları", *Kazı Sonuçları Toplantısı* 21/1: 251-262.
- Erkanal, Hayat ve Hüryılmaz Halime (1993), "1992 Liman Tepe Kazıları", *Kazı Sonuçları Toplantısı* 15/1: 361-373.
- Erkanal, Hayat ve Artzy Michail (2002), "2001 Yılı Liman Tepe Kazı Çalışmaları", *Kazı Sonuçları Toplantısı* 24/1: 423-436.
- Erkanal, Hayat ve Artzy Michail, vd. (2003), "2002 Yılı Liman Tepe Kazı Çalışmaları", *Kazı Sonuçları Toplantısı* 25/2: 165-178.
- Erkanal, Hayat ve Aykurt, Ayşegül (2008), "Liman Tepe 2006 Yılı Kara Kazıları", *Kazı Sonuçları Toplantısı* 29/3: 223-242.
- Erkanal, Hayat ve Aykurt, Ayşegül, vd., (2015), "Liman Tepe 2014 Yılı Kara ve Sualtı Kazıları", *Kazı Sonuçları Toplantısı* 37/1: 323- 340.
- Erkanal, Hayat ve Aykurt, Ayşegül, vd., (2016), "Liman Tepe 2015 Yılı Kara ve Sualtı Kazıları", *Kazı Sonuçları Toplantısı* 38/3: 133- 150..
- Erkanal, Hayat ve Günel, Sevinç (1995), "1993 Liman Tepe Kazıları", *Kazı Sonuçları Toplantısı* 16/1: 263-279.
- Erkanal, Hayat ve Günel, Sevinç (1996), "1994 Liman Tepe Kazıları", *Kazı Sonuçları Toplantısı* 17/1: 305-327.
- Erkanal, Hayat ve Günel, Sevinç (1997), "1995 Liman Tepe Kazıları", *Kazı Sonuçları Toplantısı* 18/1: 231-260.
- Erkanal, Hayat ve Karaturgut, Emrullah (2003), "Çeşme Bağlararası 2002 Yılı Kazıları", *Kazı Sonuçları Toplantısı* 25/2: 153-165.
- Erkanal, Hayat ve Keskin, Levent (2009), "Relations between the Urla Peninsula and the Minoan World", Colin Macdonald, Erik Halleder and Dietrich Niemer (Eds.), *The Minoans in the Central, Eastern and Northern Aegean: New Evidence, Danish Institute at Athens Monograph* 8: 97-110.
- Erkanal, Hayat ve Özkan, Turhan (1999), *Tahtalı Barajı Kurtarma Kazıları Projesi*, Kültür Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, İzmir Arkeoloji Müzesi Müdürlüğü: İzmir.
- Erkanal, Hayat, Şahoğlu, Vasıf, vd., (2008), "Liman Tepe 2007 Yılı Kazıları", *Kazı Sonuçları Toplantısı* 30/1 : 299-322.

- Erkanal, Hayat, Şahoğlu, Vasıf, vd., (2010), “Liman Tepe 2009 Yılı Kazıları”, *Kazı Sonuçları Toplantısı* 32/4 : 446-462.
- Erkanal, Hayat ve Şahoğlu, Vasıf (2012), “Liman Tepe (1992-)”, *Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi* 75. Yıl Armağanı Arkeoloji Bölümü ve Tarihçesi, Kazıları (1936-2011)-Anadolu, III/2: 219-230.
- Erol, Oğuz (1971), “Konya, Tuzgölü ve Burdur Havzalarındaki Pluvial Göllerin Çekilme Safhalarının Jeomorfolojik Delilleri”. *Coğrafya Araştırmaları Dergisi* 3-4: 13-52.
- Evans, G. 1971 “The Recent Sedimentation of Turkey and the Adjacent Mediterranean and Black Sea: A Review”, Angus Campbell (Ed.), *Geology and History of Turkey*, Tripoli: 385-406.
- Forlanini, Massimo (1992), “ Am Mitleren Kızılırmak”, Ekrem Akurgal, vd., (Eds.), *Sedat Alp’a Armağan/Festschrift Für Sedat Alp. Hittite and Other Anatolian and Near Eastern Studies in Honour of Sedat Alp*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.
- Genz, Hermann (2011), “Foreign Contacts of the Hittites”, Hermann Genz and Dirk Paul Mielke (Eds.), *Insights Into Hittite History and Archeology*, Leuven-Paris: 301-331.
- Gorny, Lee (1994), “ The 1993 Season at Alişar Höyük in Central Turkey”, *Anatolica* XX: 191-202.
- Graeves, Alan (2003), *Miletos Bir Tarih*, (Çev. Hüseyin Çınar Öztürk), Homer Kitabevi: Ankara.
- Gunter, Ann (1991), *Gordion Excavation Final Reports III, The Bronze Age*, University Museum: Philadelphia.
- Güldoğan, Emre (2011), “Aşıklı Höyük Sürümler Buluntu Topluluğu”, *TÜBA-AR* 14: 41-58.
- Günbattı, Cahit (2008), “An Eponym List (KEL G) from Kültepe” , *AoF* 35: 1-30.
- Günbattı, Cahit (2014), Harşamna Kralı Hurmeli’ye Gönderilen Mektup ve Kaniş Kralları, Türk Tarih Kurumu Yayınları: Ankara.
- Günel, Sevinç (1999), *Panaztepe II*, Türk Tarih Kurumu Basımevi: Ankara.
- Günel, Sevinç (2004), “Orta Hellas Dönemi Mat Boyalı Seramiği ve Liman Tepe’de Ele Geçen Mat Boyalı Seramiğin Ege Arkeolojisi Kültürel Gelişimindeki Önemi”, *TÜBA-AR* 7: 97-214.
- Günel, Sevinç (2005), “Çine-Tepecik Höyüğü 2004 Yılı Kazıları”, *Kazı Sonuçları Toplantısı* 27/1: 19-28.

- Günel, Sevinç (2008), “Çine – Tepecik Kazıları ve Bölge Arkeolojisine Katkıları”, A. Erkanal, S. Günel, U. Deniz (Eds.). *Batı Anadolu Ve Doğu Akdeniz Geç Tunç Çağı Kültürleri Üzerine Yeni Araştırmalar*. Ankara. 129 – 139.
- Günel, Sevinç (2009), “2008 Yılı Çine-Tepecik Kazıları”, *Kazı Sonuçları Toplantısı* 31/1:459-474.
- Günel, Sevinç (2010), “Çine-Tepecik 2009 Yılı Kazıları”, *Kazı Sonuçları Toplantısı* 32/1:69-80.
- Günel, Sevinç (2011), “Çine-Tepecik 2010 Yılı Kazıları”, *Kazı Sonuçları Toplantısı* 33/2:19-38.
- Günel, Sevinç (2013), “Çine-Tepecik 2012 Yılı Kazıları”, *Kazı Sonuçları Toplantısı* 35/2:111-123.
- Güneri, Semih (2013), “Three Flange Hilted Bronze Daggers From Konya Karahöyük”, *Anatolia Antiqua XXI*: 23-32.
- Higgins, Michael ve Higgins, Reynold (1996), *A Geological Companion to Greece and the Aegean*, Duckworth Publisher: London.
- İzbırak, Reşat (1978), *Hidroğrafya, Akarsular ve Göller*, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih- Coğrafya Fakültesi Yayınları; Ankara.
- Joukowsky, Sharp Marta (1986a), *Prehistoric Aphrodisias: an account of the excavations and artifact studies, V.1: excavations and studies*, Brown University.
- Joukowsky, Sharp Marta (1986b), *Prehistoric Aphrodisias: an account of the excavations and artifact studies, V.2: excavations and studies*, Brown University.
- Kadish, Barbara (1971), “Excavations of Prehistoric Remains at Aphrodisias, 1968 and 1969”, *American Journal of Archaeology* 75/2: 121-140.
- Kayan, İlhan (2002), “Troia Yöresinin Yüzey Şekilleri; Alüvyon Ovasının Jeomorfolojisi ve Paleocoğrafik Açından Rekonstrüksiyonu”, *Troia Düş ve Gerçek*, 1.baskı, Homer Yayınları: 309-314
- Koçman, Asaf, Işık, Şevket ve Mutluer, Mustafa (1995), “ Ege Ovalarında Yağış Değişkenliği ve Kuraklık Sorunu”, *Ege Coğrafya Dergisi* 8: 25-36.
- Konakçı, Erim (2016), “Geç Tunç Çağı’nda Ayasuluk Tepesi”, *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S: 25, ss. 135-165.
- Korfmann, Manfred (1983), *Demircihüyük I: Architektur, Stratigraphie und Befunde*, Verlag Philip von Zabern, Mainz am Rhein.
- Korfmann, Manfred (1996), “Troia 1995 Kazıları”, *Kazı Sonuçları Toplantısı* 18/1:213-230.

- Korfmann, Manfred (2000), "Troia-Ausgrabungen 1999", *Studia Troica*, S:10,1-52.
- Korfmann, Manfred (2001), "Tarih Öncesi Yerleşim Yeri Hisarlık Tepesi Aşağıdan Yukarıya "Troia'nın 10 Kenti", *Troia Düş ve Gerçek*, Kondrad Theiss Verlag: Stuttgart, 203-204.
- Korfmann, Manfred (2001), "Yüksek Troia Kültürü (Troia VI ve VIIa) ", *Troia Düş ve Gerçek*, Kondrad Theiss Verlag: Stuttgart, 395-406.
- Korfmann, Manfred, Kromer, Bend ve Jablonca, Peter (2003), "Heidelberg Radiocarbon Dates for Troia I to VIII and Kumtepe", Ernst Upperman, Günther Wagner, vd. (Eds.), *Troia and the Troad*, Scientific Approaches. Berlin-Heidelberg: New York.
- Kulakoğlu, Fikri (2011), *Anadolu'nun Önsözü: Kültepe Kaniş Karumu Asurlular İstanbul'da*, Fikri Kulakoğlu, Selmin Kangal (Eds.), 1.Baskı, Kayseri Büyükşehir Belediyesi: Kayseri.
- Kulakoğlu, Fikri ve Michel, Cecile (2015), *Proceeding of the 1st Kültepe International Meeting, Kültepe, Subartu XXXV*, Fikri Kulakoğlu ve Cecile Michel (Eds.), Belgium.
- Kull, Brigitte (1988), *Demircihüyük V: Die Mittelbronzezeitliche Siedlung*, Verlag Philip von Zabern, Mainz am Rhein.
- Lamb, Winifred (1936), "Excavations at Kusura near Afyon Karahisar", *Archeologia LXXXVI*: 1-64.
- Larsen, Mogens (1976), *Old Assyrian City-State and Its Colonies*, Akademisk Forlag: Copenhagen.
- Larsen, Mogens (2011), "Koloni Sisteminin Yönetimi", Fikri Kulakoğlu ve Selmin Kangal (Eds.), *Anadolu'nun Önsözü, Kültepe Kaniş-Karumu, Asurlular İstanbul'da*, Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları: İstanbul, 64-69.
- Larsen, Mogens (2015), *Ancient Kanesh: a Merchant Colony in Bronze Age Anatolia*, Cambridge University Press.
- Llyod, Seton ve Mellart, James (1962), *Beycesultan Vol.1: The Chalcolithic and Early Bronze Age Levels*, The British Institute and Archeology at Ankara: London.
- Llyod, Seton ve Mellart, James (1965), *Beycesultan Vol.2: Middle Bronze Age Architecture and Pottery*, The British Institute and Archeology at Ankara: London.
- Llyod, Seton ve Gökçe, Nuri (1951), "Excavations at Polatlı", *Anatolian Studies 1*: 21-75.
- Macqueen, J. G. 1959 "Hittian Mythology and Hittite" *Anatolian Studies 9*: 171-188.

- Mamigliano, Nicoletta (2009), “Minoans at Iasos”, Colin Macdonald, Erik Halleder and Dictrick Niemer (Eds.), *The Minoans in the Central, Eastern and Northern Aegean: New Evidence, Danish Institute at Athens Monograph 8*: 121-140.
- Mater, Gizem (2016), “Larisa(Buruncuk) Araştırma ve Kazılarının Tarihçesi: İlk Çalışmalar 1902, 1932-1934”, Turgut Saner (Ed.), *Larisa/ Buruncuk: Mimari Araştırmaları*, 1. Baskı, Ege Yayınları: İstanbul, 41-60.
- Louis, Herbert (1943), “İç Anadolu ve Coğrafi Hudutları”, *Türk Coğrafya Dergisi* 1: 51-70.
- Matsumura, Kimiyoshi (2013), “Büklükale”, Meltem Doğan Alparslan, Metin Alparslan (Eds.), *Hititler: Bir Anadolu İmparatoru*, 1. Baskı, Yapı Kredi Yayınları: İstanbul, 274-282.
- Mellink, Machteld (1956), *A Hittite Cemetery at Gordion*, The University Museum, Philadelphia.
- Mellink, Machteld (1992), “Anatolian Chronology”, Robert Ehrich (Ed.), *Chronologies in Old World Archaeology*, University of Chicago Press: 207-220.
- Meriç, Recep (1988), “1987 Yılı Alaşehir Kazıları”, *Kazı Sonuçları Toplantısı* 10/1: 157-170.
- Meriç, Recep (1989), “1988 Yılı Alaşehir Kazıları”, *Kazı Sonuçları Toplantısı* 11/1: 179-190.
- Meriç, Recep (1991), “1990 Yılı Alaşehir Kazıları”, *Kazı Sonuçları Toplantısı* 13/1: 227-236
- Meriç, Recep (1992), “1991 Yılı Alaşehir Kazıları”, *Kazı Sonuçları Toplantısı* 16/2: 355-364.
- Meriç, Recep, vd. (2001), “Metropolis 2000 Yılı Kazı Raporu”, *Kazı Sonuçları Toplantısı* 23/1: 87-98.
- Meriç, Recep, vd. (2003), “Metropolis 2002 Yılı Kazı Raporu”, *Kazı Sonuçları Toplantısı* 25/2: 293-302.
- Meriç, Recep ve Öz, Kazım Ali (2015), “Bademgediği Tepe (Puranda) Near Metropolis”, Nicholas Chr. Stampolidis, Çiğdem Maner, Konstantinos (Eds.), *Nostoi: Indigenous Culture, Migration and Integration*, 1.Baskı, Koç Üniversitesi Yayınları: İstanbul, 589-606.
- Müller-Karpe, Andreas (1994), *Altanatolisches Metallhandwerk*, Neumünster: Wachholtz.
- Müller-Karpe, Andreas (2006), “Untersuchungen in Kayalıpınar 2005”, *Mitteilungen der Deutschen Orent-Gesellschaft zu Berlin (MDOG)*138:211-247.

- Müller-Karpe, Andreas ve Müller-Karpe, Vuslat (2011), “Kayalıpınar’da Yapılan Araştırmalar”, *Kazı Sonuçları Toplantı* 29/2: 407-418.
- Müller-Karpe, Andreas, ve Müller-Karpe, Vuslat (2016), “Kayalıpınar/Samuha’da Yapılan Kazı Çalışmaları”, *Kazı Sonuçları Toplantı* 38/3: 297-316.
- Naumann, Rudolf (2007), *Eski Anadolu Mimarlığı*, Türk Tarih Kurumu Yayınevi: Ankara
- Neu, Erich (1974), Der Anitta Text, *StBot* 18: 12-13.
- Neve, Peter (1982), *Büyükale Bauwerke Grabungen 1954-1966*, Gebr. Mann Verlag: Berlin.
- Neve, Peter (1992), “Hattuša-Stadt der Götter und Tempel”, *Antike Welt*: 1-89.
- Omura, Masako (2010), “2009 Yılı Yassihöyük Kazıları”, *Kazı Sonuçları Toplantısı* 32/2:360-367.
- Omura, Masako (2011), “Yassihöyük Kazıları 2010”, *Kazı Sonuçları Toplantısı* 33/4:271-286.
- Omura, Masako (2014), “Yassihöyük Kazıları 2013”, *Kazı Sonuçları Toplantısı* 36/2: 301-313.
- Omura, Masako (2015), “Yassihöyük Kazıları 2014”, *Kazı Sonuçları Toplantısı* 37/3:303-314.
- Omura, Masako (2016), “2015 Yassihöyük Kazıları”, *Kazı Sonuçları Toplantısı* 38/1:343-352.
- Omura, Sachihiro ve Mikami, Tsugio (1987), “1986 Yılı Kaman-Kalehöyük Kazıları”, *Kazı Sonuçları Toplantısı* 9/2:1-20.
- Omura, Sachihiro (1990), “ 1989 Yılı Kaman-Kalehöyük Kazıları”, *Kazı Sonuçları Toplantısı* 12/1: 427-422.
- Omura, Sachihiro (1991), “1991 Yılı Kaman-Kalehöyük Kazıları”, *Kazı Sonuçları Toplantısı* 13/1: 319-336.
- Omura, Sachihiro (1992), “1990 Yılı Kaman-Kalehöyük Kazıları”, *Kazı Sonuçları Toplantısı* 14/1:307—326.
- Omura, Sachihiro (1993), “1991 Yılı Kaman-Kalehöyük Kazıları”, *Kazı Sonuçları Toplantısı* 14/1: 305-325.
- Omura, Sachihiro (1994), “1993 Yılı Kaman-Kalehöyük Kazıları”, *Kazı Sonuçları Toplantısı* 16/1: 313-330.

- Omura, Sachihito (1993), “1991 Yılı Kaman-Kalehöyük Kazıları”, *Kazı Sonuçları Toplantısı* 14/1: 305-325.
- Omura, Sachihito (1997), “1996 Yılı Kaman-Kalehöyük Kazıları”, *Kazı Sonuçları Toplantısı* 19/1: 311-322.
- Omura, Sachihito (2000), “1999 Yılı Kaman-Kalehöyük Kazıları”, *Kazı Sonuçları Toplantısı* 22/1: 327-336.
- Omura, Sachihito (2001), “2000 Yılı Kaman-Kalehöyük Kazıları”, *Kazı Sonuçları Toplantısı* 23/1: 389-396.
- Omura, Sachihito (2002), “2001 Yılı Kaman-Kalehöyük Kazıları”, *Kazı Sonuçları Toplantısı* 24/1: 11-16.
- Omura, Sachihito (2007), “2003-2006 Yılları Kaman-Kalehöyük Kazıları”, *Kazı Sonuçları Toplantısı* 29/3: 1-16.
- Omura, Sachihito (2008), “Preliminary Report on the 22nd Excavation Season at Kaman-Kalehöyük in 2007”, *Anatolien Archaeological Studies* 17: 1-44.
- Omura, Sachihito (2016), “2015 Yılı Kaman-Kalehöyük Kazıları”, *Kazı Sonuçları Toplantısı* 38/3: 527-536.
- Omura, Sachihito ve Mori, Masao (1989), “1988 Kaman Kalehöyük Kazıları”, *Kazı Sonuçları Toplantısı* 11/1: 335-354.
- Orthmann, William (1963), *Die Keramik der Frühen Bronzezeit aus Inneranatolien*, Verlag Gebr. Mann: Berlin.
- Orthmann, William (1966), “Untersuchungen auf dem Asarcık Höyük bei Ilica”, *Istanbuler Mitteilungen* 16: 27-88.
- Otten, Henrich (1957), “Die altassyrischen Texte aus Boğazköy”, *Mitteilungen der Deutschen Orient-Gesellschaft* 89: 68-79.
- Von der Osten, Hens (1937), *The Alishar Hüyük Seasons of 1930-32 Researches in Anatolia*, Part I, OIP 28: Chicago.
- Von der Osten, Hens (1937), *The Alishar Hüyük Seasons of 1930-32 Researches in Anatolia*, Part II, OIP 28: Chicago.
- Von der Osten, Hens (1937), *The Alishar Hüyük Seasons of 1930-32 Researches in Anatolia*, Part III, OIP 28: Chicago.
- Ökse, Tuba (2005), “Kızılırmak ve Fırat Havzalarını Birbirine Bağlayan Eski Kervan Yolları” *Bilig* 34: 15-32.

- Ökse, Tuba (2012), *Önasya Arkeolojisiinde Çanak Çömlek, Teknik Özellikler, Biçimler, Türkeçe, İngilizce, Almanca ve Fransızca Terimler*, Arkeoloji ve Sanat Yayınları: İstanbul.
- Özdoğan, Mehmet (2007), “ Neolitik Yaşam Biçiminin Orta Anadolu’dan Avrupa’ya Aktarımı”, Nezih Başgelen (Eds.), *12.000 Bin Yıl Önce: Uygarlığın Anadolu’dan Avrupa’ya Yolculuğunun Başlangıcı- Neolitik Dönem*, Yapı Kredi Yayınları: İstanbul, 63-70.
- Özgüç, Nimet (1945), “Alişar Eti Buluntularının Tarihlendirilemesi”, *Arkeoloji Araştırmaları II*: 73-93.
- Özgüç, Nimet (1964), “Acemhöyük Kazıları”, *Türk Arkeoloji Dergisi XIII-2*: 96-97.
- Özgüç, Nimet (1968), “Acemhöyük Kazıları”, *Anadolu* 10: 1-28.
- Özgüç, Nimet (1973), “Haberler: Acemhöyük’te 1971 Yılı Çalışmaları”, *Belleten* 36/143: 430-432.
- Özgüç, Nimet (1977), “Acemhöyük Sarayı’nda Bulunmuş Olan Mühür Baskıları”, *Belleten* 42/162: 357-381.
- Özgüç, Nimet (1989), “Bullae from Kültepe”, Kutlu Emre, vd., (Eds.), *Tahsin Özgüç’e Armağan, Anatolia and the Ancient Near East, Studies in Honor of Tahsin Özgüç*, Türk Tarih Kurumu Yayınları: Ankara, 377-405.
- Özgüç, Nimet ve Tunca, Özhan (2001), *Kültepe Kaniş, Mühürlü ve Yazıtlı Kil Bullalar*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara.
- Özgüç, Nimet (2015), *Acemhöyük – Buruşhaddum I. Silindir Mühürler ve Mühür Baskılı Bullalar*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara.
- Özgüç, Tahsin (1950), *Türk Tarih Kurumu Tarafından Yaptırılan Kültepe Kazısı Raporu 1948*, Türk Tarih Kurumu Yayınları: Ankara.
- Özgüç, Tahsin (1955), “Kültepe Hafriyatı 1954 Ib Katı Eserleri”, *Belleten* 19/79: 55-63.
- Özgüç, Tahsin (1956), “Anitta Hançeri”, *Belleten* 20/77:29-39.
- Özgüç, Tahsin (1956), “Kültepe”, *Anatolien Studies* 9: 25-26.
- Özgüç, tahsin (1959), *Kültepe Kaniş II. Asur Ticaret Kolonilerin Merkezinde Yapılan Yeni Araştırmalar*, Türk Tarih Kurumu Yayınları: Ankara.
- Özgüç, Tahsin (1964), “Yeni Araştırmalar Işığında Eski Anadolu Arkeolojisi”, *Anadolu* 7: 23-42.
- Özgüç, Tahsin (1986), *Kültepe Kaniş II. Eski Yakındoğu’nun Ticaret Merkezinde Yeni Araştırmalar*, Türk Tarih Kurumu Yayınları: Ankara.

- Özgüç, Tahsin (1988), *İnandıktepe: Eski Hitit Çağında Önemli Bir Kült Merkezi*, Türk Tarih Kurumu Yayınları: İstanbul.
- Özgüç, Tahsin (1999), *Kültepe-Kaniş/Neşa Sarayları ve Mabedleri*, Türk Tarih Kurumu Yayınları: Ankara.
- Özgüç, Tahsin (2004), “İnandıktepe”, *Arkeoatlas* 3: 25.
- Özgüç, Tahsin (2005), *Kültepe- Kaniş/Neşa*, Yapı Kredi Yayınları: İstanbul.
- Özgüç, Tahsin ve Özgüç, Nimet (1953), *Kültepe Kazısı Raporu 1949*, Türk Tarih Kurumu Basımevi: Ankara.
- Özgüç, Tahsin ve Temizer, Raci (1993), “Eskiyapar Treasure”, M. Mellink, E. Proda ve T. Özgüç (Eds.), *Nimet Özgüç’e Armağan, Aspects of Art and Iconography: Anatolia and Neighbours, Studies in Honor of Nimet Özgüç*: 613-628.
- Öztan, Aliye (1988), “Acemhöyük Taş Kapları”, *Belleten* 52/203: 393-405.
- Öztan, Aliye (1989), “A Group of Early Bronze Age Pottery from the Konya and Niğne Region”, M.Mellink, vd. (Eds.), *Tahsin Özgüç’e Armağan-Anatolia and the Ancient Near East*, Türk Tarih Kurumu Yayınları: Ankara, 407-418.
- Öztan, Aliye (1990), “1989 Yılı Acemhöyük Kazıları”, *Kazı Sonuçları Toplantısı* 12/1: 247-258.
- Öztan, Aliye (1993), “1991 Yılı Acemhöyük Kazıları”, *Kazı Sonuçları Toplantısı* 14/1: 281-300.
- Öztan, Aliye (1995), “1993 Yılı Acemhöyük Kazıları”, *Kazı Sonuçları Toplantısı* 16/1: 189-192.
- Öztan, Aliye (1996), “1994 Yılı Acemhöyük Kazıları”, *Kazı Sonuçları Toplantısı* 17/1: 209-Öztan, Aliye (2001), “1998-1999 Acemhöyük Kazıları”, *Kazı Sonuçları Toplantısı* 22/1: 119-128.
- Öztan, Aliye (2004), “2002 Yılı Acemhöyük Kazıları”, *Kazı Sonuçları Toplantısı* 25/2: 231-238.
- Öztan, Aliye (2009), “Acemhöyük 2008 Yılı Kazıları”, *Kazı Sonuçları Toplantısı* 31/2: 235-250.
- Öztan, Aliye (2012), “Acemhöyük (1962-1988, 1989-)”, *Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi* 75. Yıl Armağanı Arkeoloji Bölümü ve Tarihçesi, *Kazıları (1936-2011)-Anadolu*, III/2: 59-66.
- Pavúk, Peter (2007), “New Perspectives on Troia VI Chronology”, Manfred Biatek ve Ernst Czerny (Eds.), *The Synchronisation of Civilization in the Eastern Mediterranean in the Second Millenium B.C. III, Proceeding of the SCIEM 2000-2nd Euro Conference Vienna*, 28th of May-1st of June 2003. Wien:8-473.

- Pavúk, Peter, Pieniążek, Magda ve Kozal, Ekin (2018), “The Troad, South Aegean, and the Eastern Mediterranean”, Martin Bartelheim ve Thomas Scholten (Eds.), *Bronzezeitlicher Transporter: Akteure, Mittel und Wege-Ressourcenkulturen 8*, Tübingen University Press:375-410.
- Radner, Karen (2018), “Assur Kenti ve Assur Krallığı Tarihine Genel Bakış”, Kemalettin Köroğlu ve Selim Ferruh Adalı (Eds.), *Asurlular, Dicle’den Toroslar’a Tanrı Asur’un Krallığı*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul:2-23.
- Rahmstorf, Lorenz (2006), “Zur Ausbreitung Vorderasiatischer Innovation in die frühbronzezeitliche Ägäis”, *Praehistorische Zeitschrift* 81:49-86.
- Raymond, Amy Eloise (2005), *Miletus in the Middle Bronze Age and Minoan Presence in the Eastern Aegean*, Yüksek Lisans Tezi, Toronto Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Toronto.
- Rose, Brian (2015), “Gordion 2014”, *Kazı Sonuçları Toplantısı* 37/1: 467-480.
- Roosevelt, Christopher ve Luke, Christina (2012), “The Central Lydia Archaeological Survey: 2011 Work at Kaymakçı and in the Marmara Lake Basin”, *Araştırmaları Sonuçları Toplantısı* 30/1: 237-254.
- Roosevelt, Christopher, vd. (2015), “The Central Lydia Archaeological Survey: 2014 Work at Kaymakçı and in the Marmara Lake Basin”, *Araştırmaları Sonuçları Toplantısı* 33/2: 251-262.
- Roosevelt, Christopher, vd.(2015), “Kaymakçı Arkeoloji Projesi: 2014 Yılı Kazı Sonuçları”, *Kazı Sonuçları Toplantısı* 37/2: 243-268.
- Roosevelt, Christopher, vd.(2016), “Kaymakçı Arkeoloji Projesi: 2015 Yılı Kazı Sonuçları”, *Kazı Sonuçları Toplantısı* 38/2: 563-586.
- Roosevelt, Christopher, vd.(2018), “Exploring Space, Economy and Interregional Interaction at a Second-Millennium B.C.E. Citadel Western Anatolia:2014-2017 Research at Kaymakçı”, *American Journal of Archeology* 122/4: 645-688.
- Rüden, von Constance (2017), “Producing Aegeanness- An Innovation and its Impact in Middle and Late Bronze Age Syria/Northern Levant”, Stefan Burmeister and Reinhard Bernbeck (Eds.), *The Interplay of People and Technologies. Archaeological Case Studies on Innovation*, Berlin: 225-249.
- Sagona, Antonio ve Zimansky, Paul (2009), *Arkeolojik Veriler Işığında Türkiye’nin En Eski Kültürleri M. Ö. 1.000.000-550*, Özgür Yılmaz (Ed.), Arkeoloji ve Sanat Yayınları: 199-222.
- Sarı, Deniz (2012), “İlk Tunç Çağı ve Orta Tunç Çağı’nda Batı Anadolu’nun Kültürel ve Siyasal Gelişimi” *M. A. S.R.O.P.7*: 112-249.
- Sazcı, Göksel (2007) *Troia Hazineleleri*, 1.Basım, Aygaz, İstanbul.

- Schachner, Andreas (1999), “Der Hanay Tepe und seine Bedeutung für die bronzezeitliche Topographie der Troas: Die prähistorischen Funde der Grabungen von Frank Calvert im Berliner Museum für Vor- Frühgeschichte”, *Acta Praehistorica et Archaeologica* 31: 7-47.
- Schachner, Andreas (2008), “Boğazköy-Hattuša 2006 Yılı Çalışmaları”, *Kazı Sonuçları Toplantısı* 29/3: 167-184.
- Schachner, Andreas (2010), “Die Ausgrabungen in Boğazköy-Hattuša 2009”, *Archäologischer Anzeiger* 2010/1:16-121.
- Schachner, Andreas (2018), “Asur Ticaret Kolonileri Çağı’ndaki Hattuş”, Kemalettin Köroğlu ve Selim Feruh Adalı (Ed.), *Asurlular: Dicle’den Toroslar’a Tanrı Assur’un Krallığı* 1.Basım: İstanbul, 84-105.
- Schliemann, Heinrich (1874), *Atlas Trojanischer Altertümer: Photographische Berichte über die Ausgrabungen in Troja*, Brockhaus: Leipzig.
- Seeher, Jürgen (2000), *Die Bronzezeitliche Nekropole von Demircihüyük-Sarıket*, Verlag Ernst Wasmuth, Tübingen.
- Simpson, Hope (2003), “The Dodecanese and the Ahhiyawa Question”, *The Annual of the British School at Athens* 98: 203-237.
- Sipahi, Tunç ve Yıldırım, Tayfun (2000), “1999 Yörüklü/Hüseyindede Kazısı”, *Kazı Sonuçları Toplantısı* 22/1:349-354.
- Sipahi, Tunç ve Yıldırım, Tayfun (2001), “2000 Hüseyindede Tepesi Kazısı”, *Kazı Sonuçları Toplantısı* 23/2:257-264.
- Sipahi, Tunç ve Yıldırım, Tayfun (2002), “2001 Yörüklü/Hüseyindede Tepesi Kazısı”, *Kazı Sonuçları Toplantısı* 24/2:259-266.
- Sipahi, Tunç ve Yıldırım, Tayfun (2004), “Hüseyindede”, *Arkeoatlas* 3: 53.
- Sipahi, Tunç ve Yıldırım, Tayfun (2012), “Hüseyindede Tepesi (1997-2003)”, *Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi* 75. Yıl Armağanı Arkeoloji Bölümü ve Tarihçesi, *Kazıları (1936-2011)*, Anadolu, III/2: 157-164.
- Sipahi, Tunç (2003), “2002 Yılı Hüseyindede Kazısı”, *Kazı Sonuçları Toplantısı* 25/2: 179-186.
- Sipahi, Tunç (2010), “Eskiyapar Kazıları”, 1. *Çorum Kazı ve Araştırmaları Sempozyumu*, Çorum İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları: Çorum.
- Sipahi, Tunç (2012), “2011 Yılı Eskiyapar Kazıları”, 2. *Çorum Kazı ve Araştırmaları Sempozyumu*, Çorum İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları: Çorum.
- Sipahi, Tunç (2012), “2012 Yılı Eskiyapar Kazıları”, 3. *Çorum Kazı ve Araştırmaları Sempozyumu*, Çorum İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları: Çorum.

- Sipahi, Tunç (2012), “Yeniden Başlayan Eskiyaar Kazısı ve Buluntuları Üzerine Genel Bir Değerlendirme”, *Türk Eski Çağ Bilimleri Enstitüsü Haberler*: İstanbul.
- Sipahi, Tunç (2013), “ 2013 Yılı Eskiyaar Kazıları”, *4. Çorum Kazı ve Araştırmaları Sempozyumu*, Çorum İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları: Çorum.
- Smith, Roland (2017), “Aphrodisias 2016”, *Kazı ve Araştırma Sonuçları* 39/2: 263-284.
- Spanu, Marcello (2014), “The 2012 and 2013 Excavationand Research Campaings at Iasos”, *Kazı Sonuçları Toplantısı* 36/3: 575-596.
- Spier, Jeffrey (1983), “*Prehistoric and Protohistoric Periods*”, *Sardis from Prehistoric to Roman Times Result of the Archaeological Exploration of Sardis 1958-1975*, G. M. A. Hanfmann (Ed.), Harward University Press: Cambridge.
- Süzen, Mehmet Lütfü, ve Rojay, Bora (2006), “ Active Shoreline Changes of Büyük Menderes River Delta in Last 50 Years”, Erdal Özhan (Ed.), *Proceedeings of the Seventh International Conference on the Mediterranean Coastal Environment*: 1309-1316.
- Şahin, Ali Hasan (2002), “Anadolu’da Asur Ticaret Kolonileri Devri Koloni Çağı’nda (M. Ö. 2000-1750) Anadolu’da Bulunan Asurlu Görevliler”, *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 12: 69-88.
- Şahin, Ali Hasan (2004), *Anadolu’da Asur Ticaret Kolonileri Devri*, Erciyes Üniversitesi Yayınları: Kayseri.
- Şahin, Ali Hasan (2007), “Cumhuriyetin 80. Yılında Kültepe Kaniş Kazıları”, *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 22/1: 151-166.
- Şahin, Fatma (2013), Küllüoba Höyüğü Orta Tunç Çağı’na Geçiş Dönemi (Übergangsperiode): Mimari ve Çanak Çömlek, Yayınlanmış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: İstanbul.
- Şahin, Fatma (2015), “Küllüoba’da Erken Tunç Çağı III Döneminde Kalınlaştırılmış Dudaklı (Bead-rim) Kaselerin Ortaya Çıkışı ve Gelişimi”, *Colloquium Anatolicum* 14: 100-119.
- Şahoğlu, Vasıf (2007), “Çeşme Bağlararası: A new Excavation in Western Anatolia”, Folrens Felten, Walter Gauss ve Rudolfine Smetane (Eds.), *Middle Helladic Pottery and Synchronisms, Proceedings of the International Workshop held at Salzburg, October 31st-November 2nd, 2004*:309-322.
- Şahoğlu, Vasıf (2012), “Çeşme-Bağlararası (2002-2005, 2009-)” *Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi* 75. Yıl Armağanı Arkeoloji Bölümü ve Tarihçesi, *Kazıları (1936-2011)-Anadolu*, III/2: 83-90.
- Şahoğlu, Vasıf, vd. (2011), “Çeşme-Bağlararası 2010 Yılı Kazıları” *Kazı Sonuçları Toplantısı* 33/4: 489-508.

- Şenyurt, Yücel (1999), “Nevşehir İli Yüzey Araştırması”, *Araştırma Sonuçları Toplantısı XVI/I*: 451-466.
- Şenyurt, Yücel, vd., (2013), “Ovaören 2012 Yılı Kazıları”, *Kazı Sonuçları Toplantısı 35/2*:62-80.
- Şenyurt, Yücel ve Akçay, Atakan (2017), “Ovaören 2015-2016 Yılı Kazıları”, *Kazı Sonuçları Toplantısı 39/2*:571-586.
- Tartaron, Thomas (2008), “Aegean Prehistory as World Archaeology: Recent Trends in the Archaeology of Bronze Age Greece”, *Journal of Archaeological Research 16/2*: 83-161.
- Tekin, Halil (2018) *Madeni Eser Tipolojisi*, Bilgin Kültür Sanat Yayınları, Ankara.
- Temizer, Raci (1954), “Kayapınar Höyüğü Buluntuları”, *Belleten XIII*-52: 317-330.
- Topçuoğlu, Oya (2011), “Anitta Metni”, Fikri Kulakoğlu ve Selmin Kangal (Eds.), *Anadolu'nun Önsözü, Kültepe Kaniş-Karumu, Asurlular İstanbul'da*, Kayseri Büyükşehir Belediyesi Yayınları, İstanbul: 24-29.
- Tuğcu, İrfan (2012), *İzmir Bölgesi Orta Tunç Çağı Mimarisi*, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Türker, Atilla (2008), *Assur Ticaret Kolonileri Çağı'nda Acemhöyük Çanak Çömleği*, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Tüzemen-İrfan, Handan (2000), *M. Ö. 2. Bin Yılda Orta Anadolu İğneleri*, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Uhri, Ahmet (2006), *Batı Anadolu'da Erken Tunç Çağı Ölü Gömme Gelenekleri*, Doktora Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji Ana Bilim Dalı, İzmir.
- Ünal, Ahmet (2002), *Hititler Devrinde Anadolu-I*, 1.Basım, Arkeoloji ve Sanat Tarihi Yayınları.
- Üyümez, Mevlüt, vd.(2007), “Afyonkarahisar’ın Doğusunda Önemli Bir Orta Tunç Çağı Nekropolü: Dede Mezarlığı”, *Belleten LXXI*, S:262: 811-876.
- Üyümez, Mevlüt, vd., (2008), “ Dede Mezarı Nekropolü 2007 Yılı Raporu”, *Kazı Sonuçları Toplantısı 30/3*: 183-196.
- Üyümez, Mevlüt, vd., (2010), “ Dede Mezarı Nekropolü 2009 Yılı Çalışmaları”, *Kazı Sonuçları Toplantısı 32/2*: 117-132.
- Vanstiphout, Herman (1998) “Comparative Notes on Šar tamhāri”. Hayat Erkanal, vd., (Eds.), *XXXIV. Uluslararası Assirioloji Kongresi. Kongreye Sunulan Bildiriler*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, İstanbul: 573-589.

- Van Den Hout, Theo (2013), “ Hitit Krallığı ve İmparatorluğu’nun Kısa Tarihi”, Meltem Doğan-Alparslan ve Metin Alparslan (Eds.), *Hititler, Bir Anadolu İmparatorluğu*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul: 22-47.
- Veenhof, Klass (1998) “ The Chronology of *Kārum* Kanish. Some New Observations”, Hayat Erkanal, vd., (Eds.), *XXXIV. Uluslararası Assirioloji Kongresi. Kongreye Sunulan Bildiriler*, 6-10/VII/1987, Türk Tarih Kurumu Yayınları, İstanbul: 421-450.
- Veenhof, Klass (2000), Old Assyrian Chronology”, *Akkadica* 119-120: 137-150.
- Veenhof, Klass ve Eidem, Jesper (2008), *Mesopotamia: The Old Assyrian Period*, Academic Press: Vandenhoeck&Ruprecht, Göttingen.
- Veenhof, Klass (2011) “Eski Asur Kara Ticaretinin Yapısı”, Fikri Kulakoğlu ve Selmin Kangel (Eds.), *Anadolu’nun Önsözü, Kültepe Kaniş-Karumu, Asurlular İstanbul’da*, Kayseri Büyükşehir Belediyesi Yayınları, İstanbul: 56-63.
- Westaway, Rob, Pringle, Malcolm, vd. (2003), “Pliocene and Quarternary Surface Uplift of Western Turkey Revealed by Long-term River Terrace Sequences” *Current Science* 84: 1090-1101.
- Yalçın, Ünsal ve Özbal, Hamdi (2009), “Ein Neues Zinnvorkommen in Kayseri-Hisarcık, -Zentralanatolien: Ein Vorbericht”, *TÜBA-AR* 12: 117-122.
- Yazıcı, Hakkı (2002), *İç Anadolu Bölgesi Coğrafyası*, 1.Basım, Nobel Yayınları: Ankara.
- Yıldırım, Tayfun (2011), “Kültepe’nin Silahları”, Fikri Kulakoğlu ve Selim Kangel (Eds.), *Anadolu’nun Önsözü Kültepe Kaniş Karumu*, Kayseri Büyükşehir Kültür Yayınları: Kayseri: 116-123.
- Yılmaz, Derya (2009), *M. Ö. III. Binde Batı ve Orta Anadolu İlişkileri*, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Yılmaz, Yücel (1997), “Geology of Western Anatolia”, Conrad Schindler, Martin Pfisler (Eds.), *Active Tectonics of Northwestern Anatolia- The Marmara Poly-Project: a multidisciplinary approach by space-geodesy, geology, hydrogeology, geothermics and seismology*, Zürich:31-53.
- Yiğit, Turgut (2003), “Hitit Krallığı’nda Veliadın Belirlenmesi Üzerine”, *Tarih Araştırmaları Dergisi* 34: 141-147.
- Yiğit, Turgut (2007), “Eski Hitit Dönemine Ait Bir Ferman”, *Ankara Üniversitesi Tarih Araştırmaları Dergisi* XVI/41, 1-9.

KATALOG

Katalog No	001	Levha/Şekil	Lev. 1a
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Acemhöyük-Sarıkaya Sarayı 2 nolu mekan		
Tanım	Basit ağız kenarlı, yarı küresel gövdeye sahip ve yuvarlak diplidir.		
Yayın Yeri	Öztan, 1990:Res.13		
Katalog No	002	Levha/Şekil	Lev. 1b
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Boğazköy, Aşağışehir- J/20 açması		
Ölçüleri (cm)	Yük.:7.5 cm Ağız çapı: 24.6 cm		
Tanım	Kahverengi astarlı perdahlı, basit ağız kenarlı, yuvarlak gövdeli ve yuvarlak diplidir.		
Yayın Yeri	Fischer, 1963: Taf.88/765		
Katalog No	003	Levha/Şekil	Lev. 1c
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Büyükkale Schicht Ivd, aa/13		
Tanım	Açık kahverengi hamurlu, basit ağız kenarlı, yuvarlak gövdelidir. Dip kısmı kırık olarak ele geçmiştir.		
Yayın Yeri	Fischer, 1963: Taf.92/811		
Katalog No	004	Levha/Şekil	Lev. 1d
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Kaneş Karum		
Ölçüleri (cm)	Yük:5-8cm Ağız çapı:14-23 cm		
Tanım	Devetüyü ya da boz renkte astara sahip, basit ağız kenarlı, yarı küresel gövdeli ve yuvarlak diplidir.		
Yayın Yeri	Özgüç, T., 1950: Lev.XLV/206		
Katalog No	005	Levha/Şekil	Lev. 1e
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Kaneş Karum		
Ölçüleri (cm)	Yük.:5-5.8 cm Ağız çapı:16-18.5 cm		
Tanım	Devetüyü kırmızı astarlı perdahlı, basit ağız kenarı kalıncadır. Yarı küresel gövdeye sahip çanak yassı diplidir.		
Yayın Yeri	Özgüç, T., ve Özgüç, N., 1953: Lev. XXVIII/149		
Katalog No	006	Levha/Şekil	Lev. 1f

Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Alişar II, BB-24		
Ölçüleri (cm)	Yük.:6.3 cm Ağız çapı:16 cm		
Tanım	Devetüyü-gri hamurlu yamuk olarak şekillendirilmiş, basit ağız kenarlı yarı küreel gövdeli yuvarlak dipli, ağız kenarından ufak bir		
Yayın Yeri	Von der Östan, 1937: Şek.166/c2195		
Katalog No	007	Levha/Şekil	Lev. 2a
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Alişar II, U-28		
Ölçüleri (cm)	Yük.:4.9 cm Ağız çapı: 13.5 cm		
Tanım	Devetüyü-gri hamurlu, orta derecede pişirilmiş, koyu kırmızı astarlı perdahlı, basit ağız kenarlı, yarı küresel gövdeli ve yuvarlak diplidir. Ağız kenarında hafif kırıklar mevcuttur.		
Yayın Yeri	Von der Osten, 1937: Şek.167/d2664		
Katalog No	008	Levha/Şekil	Lev. 2b
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Alişar II, J-29		
Ölçüleri (cm)	Yük.:9 cm Ağız çapı:15.3 cm		
Tanım	Devetüyü renginde, orta derecede pişmiş, devetüyü rengi astarlı; olasılıklı olarak kırmızı renkte olduğunu gösteren beş yatay çizgi mevcuttur. Basit ağız kenarlı, yarı küresel gövdeli ve yuvarlak		
Yayın Yeri	Von der Osten, 1937: Plate IV/c652		
Katalog No	009	Levha/Şekil	Lev. 2c
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Ovaören, GF 148d/8-4		
Ölçüleri (cm)	Ağız çapı:9.2		
Tanım	Dış ve iç yüzeyi kırmızı astarlı perdahlı, çok az mikar ve ince kum katkılı, basit ağız kenarlı yarı küresel gövdeli, yuvarlak diplidir.		
Yayın Yeri	Aydın, 2012: Lev. I/1		
Katalog No	010	Levha/Şekil	Lev. 2d
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri ve	Ovaören - GF 148b/5-2		
Ölçüleri (cm)	Ağız çapı:13 cm		
Tanım	Islakken düzeltilmiş, iç ve dış açık gri renkte, çok az ince kum ve mika katkılı, basit ağız kenarlı, yarı küresel gövdeli ve dip kısmı		

Yayın Yeri	Aydın, 2012: Lev. I/2		
Katalog No	011	Levha/Şekil	Lev. 2e
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Ovaören - GG 148a/37-3		
Ölçüleri (cm)	Ağız Çapı: 13 cm		
Tanım	İç ve dış yüzei aynı renkte olan çanak ıslakken düzetilmiştir. Ağız kenarı açık kahverengi-kırmızı boyalı, orta mika ve taş katkılı, hamuru ince gri bir öze sahiptir. Basit ağız kenarlı çanak, yarı küresel gövdeye sahiptir ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Aydın, 2012: Lev. I/3		
Katalog No	012	Levha/Şekil	Lev. 2f
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Ovaören - GE 147/8-2		
Ölçüleri (cm)	Ağız çapı: 19 cm		
Tanım	Dış ve iç yüzeyi kırmızı astarlı perdahlıdır. Çok az mika ve bol kum katkılı hamura sahiptir. Basit ağız kenarlı, yarı küresel gövdelidir ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Aydın, 2012: Lev. I/4		
Katalog No	013	Levha/Şekil	Lev. 2g
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Ovaören - GG 148/5-1		
Ölçüleri (cm)	Ağız çapı: 10 cm		
Tanım	Dış ve iç yüzeyi pembemsi renkte, ıslakken düzetilmiştir. Çok az mika ve çok az miktarda kireç, orta miktarda ince kum ve küçük taşçık katkılıdır. Basit ağız kenarlı, yarı küresel gövdelice yuvarlak		
Yayın Yeri	Aydın, 2012: Lev.2/1		
Katalog No	014	Levha/Şekil	Lev. 2h
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Ovaören - GF 148b/2-11		
Ölçüleri (cm)	Ağız çapı: 11. 4 cm		
Tanım	Islakken düzetilmiş dış yüzey grimsi kahve-çok açık kahve alacalı bir renktedir. İç yüzey rengi çok açık kahverengidir. Sarımsı kahverengi renkte hamuru; çok az bitki ve az iri taşçık-mika katkılıdır. Basit ağız kenarlı yarı küresel gövdeli ve yuvarlak diptir.		
Yayın Yeri	Aydın, 2012: Lev.2/2		

Katalog No	015	Levha/Şekil	Lev. 2i
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri ve	Ovaören - GG 148a/25-2		
Ölçüleri (cm)	Ağız çapı: 10. 8 cm		
Tanım	Açık kahverengi dış yüzeyi ıslakken düzeltilmiştir. İç yüzeyi çok açık		
Yayın Yeri	Aydın, 2012: Lev.2/4		
Katalog No	016	Levha/Şekil	Lev. 3j
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Ovaören - GF 148a/9-4		
Ölçüleri (cm)	Ağız çapı:17 cm		
Tanım	İç ve dış yüzeyi beyazımsı renkte ve ıslakken düzeltilmiştir. Açık kahverengi renkte hamuru; az bitki, küçük taşçık ve çok az mika		
Yayın Yeri	Aydın, 2012: Lev.3/1		
Katalog No	017	Levha/Şekil	Lev. 3k
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Ovaören - GG 148a/17-3		
Ölçüleri (cm)	Ağız çapı:17 cm		
Tanım	Dış yüzeyi sarımsı-beyaz renkte, iç yüzeyi ise çok açık kahverengidir ve yüzeyler ıslakken düzeltilmiştir. Sarımsı renkte hamuru, çok az miktarda mika katkılı, ince kum katkılı ve az bitki katkılıdır. Basit ağız kenarlı, yarı küresel gövde, dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Aydın, 2012: Lev.3/2		
Katalog No	018	Levha/Şekil	Lev. 3l
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Ovaören - GF 148a/15-18		
Ölçüleri (cm)	Ağız çapı:15 cm		
Tanım	Kırmızımsı sarı renkte iç ve dış yüzeyi ıslakken düzeltilmiştir. Sarımsı kırmızı renkte hamuru içerisinde bol miktarda küçük ve iri taşçık katkılıdır. Basit ağız kenarlı, yarı küresel gövdeli ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Aydın, 2012: Lev.3/3		
Katalog No	019	Levha/Şekil	Lev. 3f
Eserin Adı	Basit Çanak		

Buluntu Yeri	Panaztepe - Atölyeler Mahallesi Ia		
Ölçüleri (cm)	Yük: 3 cm Ağız çapı:11.3 cm		
Tanım	Kırmızımsı sarı renkte hamurlu, iç ve dış yüzeyi aynı renkte astarlı ve perdahlıdır. Basit ağız kenarlı, yarı küresel gövdeli ve düz diplidir.		
Yayın Yeri	Günel, 1999: Lev.1/1		
Katalog No	020	Levha/Şekil	Lev. 3g
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Panaztepe - Mezarlık Alanı Y/14		
Ölçüleri (cm)	Yük: 2. 5 cm Ağız çapı: 10 cm		
Tanım	Basit ağız kenarlı, yarı küresel gövdeli ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Günel, 1999: Lev.1/2		
Katalog No	021	Levha/Şekil	Lev. 3h
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Panaztepe - Mezarlık Alanı L/12		
Ölçüleri (cm)	Yük: 1. 8 cm Ağız çapı:10 cm		
Tanım	Basit ağız kenarlı, yarı küresel gövdeli ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Günel, 1999: Lev.1/3		
Katalog No	022	Levha/Şekil	Lev. 3i
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Panaztepe - Mezarlık Alanı Y/13		
Ölçüleri (cm)	Yük: 1. 6 cm Ağız çapı: 10 cm		
Tanım	Basit ağız kenarlı, yarı küresel gövdeli ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Günel, 1999: Lev.1/4		
Katalog No	023	Levha/Şekil	Lev. 3i
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Panaztepe - Mezarlık Alanı K/15		
Ölçüleri (cm)	Yük: 1. 8 cm Ağız çapı: 10.2 cm		
Tanım	Basit ağız kenarlı, yarı küresel gövdeli ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Günel, 1999: Lev.1/5		
Katalog No	024	Levha/Şekil	Lev. 3j

Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Panaztepe - Mezarlık Alanı M/11		
Ölçüleri (cm)	Yük: 1. 7 cm Ağız çapı: 17 cm		
Tanım	Basit ağız kenarlı, yarı küresel gövdeli ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Günel, 1999: Lev.1/6		
Katalog No	025	Levha/Şekil	Lev. 3k
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Panaztepe - Atölyeler Alanı Ib		
Ölçüleri (cm)	Yük:2 cm Ağız çapı: 13 cm		
Tanım	Basit ağız kenarlı, yarı küresel gövdeli ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Günel, 1999: Lev.1/7		
Katalog No	026	Levha/Şekil	Lev. 3l
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Panaztepe - Atölyeler Mahallesi Ia		
Ölçüleri (cm)	Yük:2.2 cm Ağız çapı: 12 cm		
Tanım	Basit ağız kenarlı, yarı küresel gövdeli ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Günel, 1999: Lev.2/1		
Katalog No	027	Levha/Şekil	Lev. 3m
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Panaztepe - Atölyeler Mahallesi Ia		
Ölçüleri (cm)	Yük: 2. 9 cm Ağız çapı: 13.5 cm		
Tanım	Basit ağız kenarlı, yarı küresel gövdeli ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Günel, 1999: Lev.2/2		
Katalog No	028	Levha/Şekil	Lev. 3n
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Panaztepe - K/13		
Ölçüleri (cm)	Yük: 3 cm Ağız Çapı: 12.2 cm		
Tanım	Basit ağız kenarlı, yarı küresel gövdeli ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Günel, 1999: Lev.2/3		
Katalog No	029	Levha/Şekil	Lev. 3o

Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Panaztepe - Mezarlık Alanı M/11		
Ölçüleri (cm)	Yük: 3. 3 cm Ağız Çapı: 12 cm		
Tanım	Basit ağız kenarlı, yarı küresel gövdeli ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Günel, 1999: Lev.2/4		
Katalog No	030	Levha/Şekil	Lev. 3ö
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Panaztepe - Mezarlık Alanı L/12		
Ölçüleri (cm)	Yük: 2. 9 cm Ağız Çapı: 12 cm		
Tanım	Basit ağız kenarlı, yarı küresel gövdeli ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Günel, 1999: Lev.2/5		
Katalog No	031	Levha/Şekil	Lev. 3p
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Panaztepe - Mezarlık Alanı O/11		
Ölçüleri (cm)	Yük: 2. 5 cm Ağız Çapı: 15 cm		
Tanım	Basit ağız kenarlı, yarı küresel gövdeli ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Günel, 1999: Lev.2/6		
Katalog No	032	Levha/Şekil	Lev. 3r
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Panaztepe - Mezarlık Alanı K/13		
Ölçüleri (cm)	Yük: 2. 5 cm Ağız Çapı: 16 cm		
Tanım	Basit ağız kenarlı, yarı küresel gövdeli ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Günel, 1999: Lev.2/7		
Katalog No	033	Levha/Şekil	Lev. 4a
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Kocabaştepe - S-15		
Ölçüleri (cm)	Yük. 3.7 cm Gövde çapı:10. 6 cm Ağız çapı:10 cm		
Tanım	İç –dış rengi kırmızımsı sarı renkte, basit ağız kenarlı, yarım küre biçimli gövde ve düz diplidir.		

Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.3/a		
Katalog No	034	Levha/Şekil	Lev. 4b
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Kocabaştepe OTÇ III		
Ölçüleri (cm)	Yük: 2.8 cm Gövde çapı: 8 cm Ağız çapı: 8 cm		
Tanım	Dış rengi kırmızımsı sarı renkte, iç rengi sarımsı kırmızı renktedir. Basit dışa eğik kenarlı, yarım küre biçimli gövde ve düz dibe sahiptir.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.3/b		
Katalog No	035	Levha/Şekil	Lev. 4c
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Kocabaştepe – OTÇ III		
Ölçüleri (cm)	Yük: 2 cm Gövde çapı: 12. 3 cm Ağız çapı:12 cm		
Tanım	İç ve dış rengi açık kahverengidir. Basit dışa eğik ağız kenarlı, yarım küre biçimli gövdeye sahiptir, dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.3/c		
Katalog No	036	Levha/Şekil	Lev. 4d
Eserin Adı	Basit Çanak		
Ölçüleri (cm)	Yük: 2. 8 cm Gövde çapı: 23. 6 cm Ağız çapı: 22 cm		
Tanım	Dış yüzeyi ve iç yüzeyi kırmızımsı-sarı renkte, basit dışa eğik ağız kenarlı, yarı küresel gövdeli ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.3/d		
Katalog No	037	Levha/Şekil	Lev. 5a
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Aphrodisias - Akropol U açması Complex I-E		
Tanım	Kızıl-kırmızımsı kahverengi, iç-dış sarımsı kırmızı astarlı perdahlıdır. Basit ağız kenarlı yarı küresel gövdeli, yuvarlak diplidir.		
Yayın Yeri	Joukowsky, 1986b: 442/1		
Katalog No	038	Levha/Şekil	Lev. 5b
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Aphrodisias - Akropol U açması Complex I-E		
Tanım	Açık kırmızı renkte, iç ve dış astarlı perdahlı, basit ağız kenarlı, yarı küresel gövde, yuvarlak diplidir.		

Yayın Yeri	Joukowsky, 1986b: 442/3		
Katalog No	039	Levha/Şekil	Lev. 5c
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Aphrodisias - Akropol U açması Complex I-E		
Tanım	Açık kırmızı renkte hamurlu, iç-dış astarlı perdahlı, basit ağız kenarlı, yarı küresel gövdeli, düz diplidir.		
Yayın Yeri	Joukowsky, 1986b: 442/7		
Katalog No	040	Levha/Şekil	Lev. 5d
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Aphrodisias - Akropolis Trench 5, Complex E-F		
Tanım	Kırmızımsı sarı renkte, iç-dış açık kırmızı astarlı perdahlı yer yer açık kırmızımsı kahverengi renkte değişmektedir. Basit ağız kenarlı, yarı küresel gövdeli ve düz diplidir.		
Yayın Yeri	Joukowsky, 1986b: 454/16		
Katalog No	041	Levha/Şekil	Lev. 5e
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Aphrodisias - Akropolis Trench 7, Complex B		
Tanım	Kırmızımsı sarı renkte hamurlu, iç-dış kırmızı astarlı perdahlı, basit ağız kenarlı, yarı küresel gövdelidir ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Joukowsky, 1986b: 485/3		
Katalog No	042	Levha/Şekil	Lev. 5f
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Beycesultan V.tabaka		
Tanım	Kemik ile perdahlanmış, kırmızı-kahverengi renkte boya banyo astarlı, basit ağız kenarlı, yarı küresel gövdeli ve yuvarlak diplidir.		
Yayın Yeri	Llyod ve Mellaart, 1965: P.5. 4		
Katalog No	043	Levha/Şekil	Lev. 6a
Eserin Adı	Basit Çanak		

Buluntu Yeri	Beycesultan V.tabaka		
Tanım	Yumurta kabuğu biiçimli, kemik ile perdahlanmış, kırmızı-kahverengi boya banyo astarlı, basit ağız kenarlı, yarı küresel gövde ve dip kısmının bir kısmı korunamamıştır. İki düğme kulbu vardır.		
Yayın Yeri	Llyod ve Mellaart, 1965: P. 5. 9		
Katalog No	044	Levha/Şekil	Lev. 6b
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Milet III		
Tanım	Basit ağız kenarlı çaka, yarı küresel gövdeye sahiptir. Dip kısmı		
Yayın Yeri	Raymond, 2005: Fig. 3.12, A.T.98.279.10		
Katalog No	045	Levha /Şekil	Lev. 6c
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Milet III		
Tanım	Basit ağız kenarlı çanak, yarı küresel gövdeye sahiptir. Dip kısmı korunmamıştır.		
Yayın Yeri	Raymond, 2005: Fig. 3.12, A.T.98.188.2		
Katalog No	046	Levha/Şekil	Lev. 6d
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Demircihöyük Sarıket Mezarlığı G123 mezarı		
Tanım	Kum katkılı hamurlu, basit ağız kenarlı, yarı küresel gövdeli ve yuvarlak diplidir.		
Yayın Yeri	Seeher, 2000: Abb.62		
Katalog No	047	Levha/Şekil	Lev. 6e
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Demircihöyük Sarıket Mezarlığı G267		
Tanım	Mika katkılı hamuru sahip çanağın yarısı korunmuştur. Koyu kırmızı renkte yer yer siyaha çalan renkte astarlı ve perdahlıdır. Basit ağız kenarlı, yarı küresel gövdeli ve yuvarlak diplidir.		
Yayın Yeri	Seeher, 2000: Abb.65/a		
Katalog No	048	Levha/Şekil	Lev. 6f
Eserin Adı	Basit Çanak		

Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - I2 açması kuzeydoğusu, 50 nolu mezar içinde		
Ölçüleri (cm)	Yük: 3. 8 cm Ağız çapı: 10.8 cm		
Tanım	Hamuru kumlu, seyrek taşçıklı, syerek gözenekli ve az mikalıdır. Kızıl kahverengi renkte astarlı ve perdahlıdır. Tam olarak ele geçen çanak, basit ağız kenarlı, yarı küresel gövde ve düz diplidir.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005: LXXI/15		
Katalog No	049	Levha/Şekil	Lev. 6g
Eserin Adı	Basit çanak		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - G5-H5 araba yolu, 62a nolu mezar içinden		
Ölçüleri (cm)	Yük: 3. 8 cm Ağız çapı: 11. 8 cm		
Tanım	Az miktarda mikalı, ince kireç katkılı, seyrek küçük gözenekli ve az miktarda ince kum katkılıdır. Açık kiremit renginde astarlı perdahlı, basit ağız kenarlı, yarı küresel gövde, düz diplidir. İki parça halinde birleştirilmiştir.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005:LXXI/16		
Katalog No	050	Levha/Şekil	Lev. 6h
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - G6 açması güneydoğusunda, 72 nolu mezarda		
Ölçüleri (cm)	Yük: 4. 3 cm Ağız çapı: 12. 7 cm		
Tanım	Hamuru az mika katkılı, ince kireçli, seyrek küçük gözenekli, ince kumludur. Açık kiremit renli, basit ağız kenarlı, yarı küresel gövde ve düz diplidir.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005: LXXI/17		
Katalog No	051	Levha/Şekil	Lev. 6ı
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - E 5 açması, 24 nolu mezarın kenarından		
Ölçüleri (cm)	Yük:4.0 cm Ağız çapı:11.2 cm		
Tanım	Kumlu, küçük seyrek taşçıklı, küçük gözenekli ve bol miktarda mika katkılıdır. Koyu gri renkte, basit ağız kenarlı, yarı küresel gövde, düz diplidir.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005: LXXI/18		
Katalog No	052	Levha/Şekil	Lev. 6j

Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Demircihöyük - İKL10/11		
Ölçüleri (cm)	Ağız çapı: 9-18 cm arasında		
Tanım	Kireç ve kum katkılı hamurlu, kahverengi-kırmızı astarlı, basit ağız kenarlı, yarı küresel gövdeli, yuvarlak diplidir.		
Yayın Yeri	Kull, 1988: Taf.1/2		
Katalog No	053	Levha/Şekil	Lev. 6k
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Demircihöyük - İKL 10/11		
Ölçüleri (cm)	Ağız çapı: 9-18 cm arasında		
Tanım	Kireç ve kum katkılı hamurlu, kahverengi-kırmızı astarlı, basit ağız kenarlı, yarı küresel gövdeli, yuvarlak diplidir.		
Yayın Yeri	Kull, 1988: Taf.1/4		
Katalog No	054	Levha/Şekil	Lev. 6l
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Demircihöyük - İKL 10/11		
Ölçüleri (cm)	Ağız çapı: 9-18 cm arasında		
Tanım	Kireç ve kum katkılı hamurlu, kahverengi-kırmızı astarlı, basit ağız kenarlı, yarı küresel gövdeli, yuvarlak diplidir.		
Yayın Yeri	Kull, 1988: Taf.3/1		
Katalog No	055	Levha/Şekil	Lev. 7a
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Demircihöyük - İKL 10/11		
Ölçüleri (cm)	Ağız çapı: 9-18 cm arasında		
Tanım	Kireç ve kum katkılı hamurlu, kahverengi-kırmızı astarlı, basit ağız kenarlı, yarı küresel gövdeli, yuvarlak diplidir.		
Yayın Yeri	Kull, 1988: Taf.3/2		
Katalog No	056	Levha/Şekil	Lev . 7b
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Demircihöyük - İKL 10/11		
Ölçüleri (cm)	Ağız çapı: 9-18 cm arasında		
Tanım	Kireç ve kum katkılı hamurlu, kahverengi-kırmızı astarlı, basit ağız		

	kenarlı, yarı küresel gövdeli, yuvarlak diplidir.		
Yayın Yeri	Kull, 1988: Taf.4/9		
Katalog No	057	Levha/Şekil	Lev. 7c
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Demircihöyük - İKL 10/11		
Ölçüleri (cm)	Ağız çapı: 9-18 cm arasında		
Tanım	Kireç ve kum katkılı hamurlu, kahverengi-kırmızı astarlı, basit ağız kenarlı, yarı küresel gövdeli, yuvarlak diplidir.		
Yayın Yeri	Kull, 1988: Taf.4/10		
Katalog No	058	Levha/Şekil	Lev. 7d
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Demircihöyük - İKL 10/11		
Ölçüleri (cm)	Ağız çapı: 9-18 cm arasında		
Tanım	Kireç ve kum katkılı hamurlu, kahverengi-kırmızı astarlı, basit ağız kenarlı, yarı küresel gövdeli, yuvarlak diplidir.		
Yayın Yeri	Kull, 1988: Taf.9/1		
Katalog No	059	Levha/Şekil	Lev. 7e
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Demirichöyük - İKL 10/11		
Ölçüleri (cm)	Ağız çapı: 9-18 cm arasında		
Tanım	Kireç ve kum katkılı hamurlu, kahverengi-kırmızı astarlı, basit ağız kenarlı, yarı küresel gövdeli, yuvarlak diplidir.		
Yayın Yeri	Kull, 1988: Taf.9/2		
Katalog No	060	Levha/Şekil	Lev. 7f
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Demircihöyük - İKL 10/11		
Ölçüleri (cm)	Ağız çapı: 9-18 cm arasında		
Tanım	Kireç ve kum katkılı hamurlu, kahverengi-kırmızı astarlı, basit ağız kenarlı, yarı küresel gövdeli, yuvarlak diplidir.		
Yayın Yeri	Kull, 1988: Taf.9/5		
Katalog No	061	Levha/Şekil	Lev. 7g
Eserin Adı	Basit Çanak		

Buluntu Yeri	Demircihöyük - İKL 10/11		
Ölçüleri (cm)	Ağız çapı: 9-18 cm arasında		
Tanım	Kireç ve kum katkılı hamurlu, kahverengi-kırmızı astarlı, basit ağız kenarlı, yarı küresel gövdeli, yuvarlak diplidir.		
Yayın Yeri	Kull, 1988: Taf.9/6		
Katalog No	062	Levha/Şekil	Lev. 7h
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Demircihöyük - İKL 10/11		
Ölçüleri (cm)	Ağız çapı: 9-18 cm arasında		
Tanım	Kireç ve kum katkılı hamurlu, kahverengi-kırmızı astarlı, basit ağız kenarlı, yarı küresel gövdeli, yuvarlak diplidir.		
Yayın Yeri	Kull, 1988: Taf.9/9		
Katalog No	063	Levha/Şekil	Lev. 8a
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Büyükkale IVd, K20		
Tanım	Beyaz perdah kaplamalı, kahverengi hamurlu, basit ağız kenarlı, yarı küresel gövdeli ve alt kısmı eksiktir.		
Yayın Yeri	Fischer,1963: Taf.84/706		
Katalog No	064	Levha/Şekil	Lev. 8b
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Alişar II - I 33		
Ölçüleri (cm)	Yük: 5. 5 cm Ağız çapı: 11. 6 cm		
Tanım	Devetüyü-gri renkte hamurlu, orta dereceli ateşte pişmiş, astarlı ve perdahlıdır. Basit ağız kenarlı, konik gövdeli, yuvarlak diplidir. Ağız kenarından bir parça eksiktir.		
Yayın Yeri	Von der Osten, 937: Fig.166/c1396		
Katalog No	065	Levha/Şekil	Lev. 8c
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Alişar II- Q 29		
Ölçüleri (cm)	Yük: 7. 8 cm Ağız çapı: 22. 9 cm		
Tanım	Açık devetüyü-gri renkte hamurlu, orta derecede pişirilmiş, kabaca şekillendirilmiştir. Basit ağız kenarlı, konik gövdeli, parçalar		

	birleştirilmiştir.		
Yayın Yeri	Von der Osten, 1937: Fig.166/d2830		
Katalog No	066	Levha/Şekil	Lev. 8d
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Alişar II - BB 24		
Ölçüleri (cm)	Yük: 5. 8 cm Ağız çapı: 12. 8 cm		
Tanım	Hamuru devetüyü-gri renkte, orta derecede pişirilmiş, astarlı-perdahlıdır. Basit ağız kenarlı, konik gövdeli ve yuvarlak diplidir.		
Yayın Yeri	Von der Osten, 1937: Fig.166/c2161		
Katalog No	067	Levha/Şekil	Lev. 8e
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Alişar II - I 33		
Ölçüleri (cm)	Yük: 2. 8 cm Ağız çapı: 9. 6 cm		
Tanım	Devetüyü-gri renkte hamurlu, astarlı ve perdahlı, orta derecede pişirilmiştir. Basit ağız kenarlı, konik gövdelidir.		
Yayın Yeri	Von der Osten, 1937: Fig.166/c826		
Katalog No	068	Levha/Şekil	Lev. 8f
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Kaman Kalehöyük - III. kat		
Tanım	Yeşilimsi krem renkte astarlı, perdahlı, basit ağız kenarlı, konik gövdeli ve yuvarlak diplidir.		
Yayın Yeri	Omura, S, 1991: Res.10/3		
Katalog No	069	Levha/Şekil	Lev. 9b
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Panaztepe - Akropol Ila		
Ölçüleri (cm)	Yük: 3 cm Ağız çapı: 8 cm		
Tanım	Basit ağız kenarlı, konik gövdelidir ve dip kısmı korunmamıştır.		
Yayın Yeri	Günel, 1999: Lev.6/1		
Katalog No	070	Levha/Şekil	Lev. 9c
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Panaztepe - Mezarlık Alanı M/11		

Ölçüleri (cm)	Yük: 3 cm Ağız çapı: 10 cm		
Tanım	Basit ağız kenarlı, konik gövdelidir ve dip kısmı korunmamıştır.		
Yayın Yeri	Günel, 1999: Lev.6/2		
Katalog No	071	Levha/Şekil	Lev. 9d
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Panaztepe - K/14		
Ölçüleri (cm)	Yük: 3. 1 cm Ağız çapı: 10 cm		
Tanım	Basit ağız kenarlı, konik gövdelidir ve dip kısmı korunmamıştır.		
Yayın Yeri	Günel, 1999: Lev.6/3		
Katalog No	072	Levha/Şekil	Lev. 9e
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Panaztepe - Mezarlık Alanı O/11		
Ölçüleri (cm)	Yük: 3. 2 cm Ağız çapı: 10 cm		
Tanım	Basit ağız kenarlı, konik gövdelidir ve dip kısmı korunmamıştır.		
Yayın Yeri	Günel, 1999: Lev.6/4		
Katalog No	073	Levha/Şekil	Lev. 9f
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Panaztepe - K/14		
Ölçüleri (cm)	Yük:2.3 cm Ağız çapı: 11 cm		
Tanım	Basit ağız kenarlı, konik gövdelidir ve dip kısmı korunmamıştır.		
Yayın Yeri	Günel, 1999: Lev.6/6		
Katalog No	074	Levha/Şekil	Lev.9g
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Panaztepe – Mezarlık Alanı N/11		
Ölçüleri (cm)	Yük: 2. 3 cm Ağız çapı: 11. 5 cm		
Tanım	Basit ağız kenarlı, konik gövdelidir ve dip kısmı korunmamıştır.		
Yayın Yeri	Günel, 1999: Lev.6/7		
Katalog No	075	Levha/Şekil	Lev. 9h
Eserin Adı	Basit Çanak		

Buluntu Yeri	Kocabaştepe – OTÇ 2		
Ölçüleri (cm)	Yük: 3.4 cm Gövde çapı:8.3 cm Ağız çapı:8.1 cm		
Tanım	İç yüzeyi sarı renkte, dış yüzeyi kahverengimsi sarı renktedir. Basit ağız kenarlı, konik gövdelidir.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.5/a		
Katalog No	076	Levha/Şekil	Lev. 9ı
Eserin Adı	Basit Çanak		
Ölçüleri (cm)	Yük:3.7 cm Gövde çapı: 9.8 cm Ağız çapı: 9.6 cm		
Tanım	İç yüzeyi açık kahverengi, dış yüzeyi kırmızımsı sarı renktedir. Basit ağız kenarlı, konik gövdeli, dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.5/b		
Katalog No	077	Levha/Şekil	Lev. 9i
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Kocabaştepe – OTÇ 3		
Ölçüleri (cm)	Yük: 2. 4 cm Gövde çapı: 15. 2 cm Ağız çapı:15. 2 cm		
Tanım	İç ve dış yüzeyi açık zeytini kahverengi, basit ağız kenarlı, konik gövdeli ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.5/c		
Katalog No	078	Levha/Şekil	Lev. 10a
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Yassitepe Höyük- OTÇ		
Ölçüleri (cm)	Ağız çapı: 20. 5 cm		
Tanım	Açık kırmızı renkte hamurlu, kırmızı astarlı, açık kahverengi iç astarlı, perdahlıdır. Hamuru kum ve mika katkılı, iyi pişirilmiştir. Basit ağız kenarlı, konik gövdeli, dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Derin, 2015: Fig.7/2		
Katalog No	079	Levha/Şekil	Lev. 10b
Eserin Adı	Basit Çanak		
Ölçüleri (cm)	Ağız çapı: 14 cm		
Buluntu Yeri	Yassitepe Höyük- OTÇ		
Tanım	Kırmızımsı sarı renkte hamurlu, kızılımsı kahverengi astarlı, orta derecede pişmiş, el yapımıdır. Hamuru kum katkılıdır. Basit ağız kenarlı, konik gövdeli ve dip kısmı korunmamıştır.		

Yayın Yeri	Derin, 2015: Fig.7/4		
Katalog No	080	Levha/Şekil	Lev. 10c
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Yassitepe Höyük- OTÇ		
Ölçüleri (cm)	Ağız çapı: 19 cm		
Tanım	Koyu sarı renkte hamurlu, kahverengi-gri renkte astarlı, açık kahverengi iç astarlıdır. Hamuru içerisinde kum ve mika katkılı, iyi dercede pişirilmiş, perdahlıdır. Basit ağız kenarlı, konik gövdeli, dip kısmı eksiktir.		
Yayın Yeri	Derin, 2015: Fig.8/7		
Katalog No	081	Levha/Şekil	Lev. 10d
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Yassitepe Höyük- OTÇ		
Ölçüleri (cm)	Ağız çapı: 21 cm		
Tanım	Açık kırmızı renkte hamurlu, kırmızı astarlı, perdahlıdır. Hamuru kalker katkılı ve çok iyi pişmiştir. Basit ağız kenarı ve konik gövdelidir.		
Yayın Yeri	Derin, 2015: Fig.8/9		
Katalog No	082	Levha/Şekil	Lev. 10e
Eserin Adı	Basit Çanak		
Buluntu Yeri	Demircihöyük - İKL 10/11		
Ölçüleri (cm)	Ağız çapı: 9-18 cm arasında		
Tanım	Kırmızımsı kahverengi renkte, basit ağız kenarlı, konik gövdeli, yuvarlak diplidir.		
Yayın Yeri	Kull, 1988: Taf.9/7		
Katalog No	083	Levha/Şekil	Lev. 11a
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Acemhöyük - Sarıkaya Sarayı, 17 numaralı oda		
Ölçüleri (cm)	Yük: 4. 2 cm Genişliği: 15. 5 cm		
Tanım	Bazalttan yapılan çanağın yarısı korunmuştur. Basit ağız kenarlı, koni biçimli gövde, küçük halka diplidir.		
Yayın Yeri	Öztaş, 1988: Çiz.28		
Katalog No	084	Levha/Şekil	Lev. 11b

Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Acemhöyük - II. kat, PA/38		
Ölçüleri (cm)	Yük: 5. 5 cm Ağız çapı: 9. 3 cm		
Tanım	Hamuru mika ve kalker katkılı, devetüyü rengindedir. Dış yüzeyi hamur renginde bırakılmış ve ıslakken düzeltilmiştir. Basit ağız kenarlı, konik gövdeli ve düz diplidir.		
Yayın Yeri	Türker, 2008: Lev. XVI/24		
Katalog No	085	Levha/Şekil	Lev. 11c
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Acemhöyük – II. kat, 1. Oda, AA/31		
Ölçüleri (cm)	Yük: 5, 2 cm Ağız çapı: 11 cm		
Tanım	Devetüyü renginde hamurlu, mika ve kireç katkılıdır. Basit ağız kenarlı, konik gövdeli ve düz diplidir.		
Yayın Yeri	Türker, 2008: Lev. XVI/25		
Katalog No	086	Levha/Şekil	Lev. 11d
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Alishar II - T 30		
Ölçüleri (cm)	Yük: 6. 9 cm Ağız çapı: 17. 5 cm		
Tanım	Devetüyü-gri renkte, orta derecede pişirilmiş, astarlı perdahlı, basit ağız kenarlı, konik gövdeli ve düz diplidir.		
Yayın Yeri	Von der Osten, 1937: Fig.168/d2679		
Katalog No	087	Levha/Şekil	Lev. 11e
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Kaman Kalehöyük - North Sector V		
Tanım	El yapımı, basit ağız kenarlı, konik biçimi gövde ve düz bir dibe sahiptir.		
Yayın Yeri	Omura, S, 2007: Fig.52		
Katalog No	088	Levha/Şekil	Lev. 11f
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Kaman Kalehöyük - North Sector V		
Tanım	El yapımı, basit ağız kenarlı, koni biçimli gövde, düz diplidir.		
Yayın Yeri	Omura, S., 2007: Fig.53		
Katalog No	089	Levha/Şekil	Lev. 12a

Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Kocabaştepe - OTÇ III		
Ölçüleri (cm)	Yük: 2. 4 cm Gövde çapı: 11. 7 cm Ağız çapı: 11. 7 cm		
Tanım	İç yüzeyi kırmızımsı sarı renkte, dış yüzeyi kırmızımsı sarı renktedir. Dışa eğik basit ağız kenarlı, konik gövdeli, dip kısmı eksiktir.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.1/a		
Katalog No	090	Levha/Şekil	Lev. 12b
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Kocabaştepe - OTÇ I		
Ölçüleri (cm)	Yük: 2. 2 cm Gövde çapı:13. 5 cm Ağız çapı: 13. 5 cm		
Tanım	İç-dış yüzeyi kırmızımsı sarı renkte, basit ağız kenarı hafif dışa eğik, konik gövdeli ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.1/b		
Katalog No	091	Levha/Şekil	Lev.12c
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Kocabaştepe - OTÇ II		
Ölçüleri (cm)	Yük: 2. 4 cm Gövde çapı:19. 2 cm Ağız çapı:18. 6 cm		
Tanım	İç-dış kahverengi renkte, basit ağız kenarlı, konik gövdeli, dip kısmı eksiktir.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.1/c		
Katalog No	092	Levha/Şekil	Lev. 12d
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Aphrodisias - Akropolis V, Complex E ve F		
Tanım	Pembemsi beyaz renkte, aynı renkte astarlı, perdahlı, basit ağız kenarlı, konik gövdeli ve düz diplidir.		
Yayın Yeri	Joukowsky, 1986b: 454.9		
Katalog No	093	Levha/Şekil	Lev. 12e
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Aphrodisias - Akropolis V, Complex E ve F		
Tanım	Kırmızımsı sarı renkte, aynı renkte astarlı, perdahlı, basit ağız kenarlı, konik gövdeli ve düz diplidir.		
Yayın Yeri	Joukowsky, 1986b: 454. 13		

Katalog No	094	Levha/Şekil	Lev. 12f
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Aphrodisias - Akropolis V, Complex C ve B		
Tanım	Pembe renkte, iç-dış astarlı, basit ağız kenarlı, konik gövdeli ve düz diplidir.		
Yayın Yeri	Joukowsky, 1986b: 457. 2		
Katalog No	095	Levha/Şekil	Lev. 13a
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Aphrodisiaas - Akropolis 7, Complex B		
Tanım	Kırmızımsı sarı renkte, el yapımı, iç-dış astarlı, basit ağız kenarlı, konik gövdeli ve düz diplidir.		
Yayın Yeri	Joukowsky, 1986b: 485. 1		
Katalog No	096	Levha/Şekil	Lev. 13b
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Beycesultan IVb		
Tanım	Koyu kahverengi boyalı, basit ağız kenarlı, konik gövdeli ve düz diplidir.		
Yayın Yeri	Llyod ve Mellaart, 1965: P.25/2		
Katalog No	097	Levha/Şekil	Lev. 13c
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Beycesultan V		
Tanım	Kırmızı boya banyolu, devetüyü renkte hamurlu, basit ağız kenarlı, konik gövdeli ve düz diplidir.		
Yayın Yeri	Llyod ve Mellaart, 1965: P.5/7		
Katalog No	098	Levha/Şekil	Lev. 13d
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Beycesultan V		
Tanım	Devetüyü renkte hamurlu, devetüyü boya banyolu, basit ağız kenarlı, konik gövdeli ve düz diplidir.		
Yayın Yeri	Llyod ve Mellaart, 1965: P.5/8		
Katalog No	099	Levha/Şekil	Lev. 13e

Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Beycesultan V		
Tanım	Devetüyü renkte, basit ağız kenarlı, konik gövdeli, düz diplidir.		
Yayın Yeri	Llyod ve Mellaart, 1965: P.5/13		
Katalog No	100	Levha/Şekil	Lev. 14a
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Beycesultan V		
Tanım	Devetüyü renkte hamurlu, basit ağız kenarlı, konik gövdeli, düz diplidir.		
Yayın Yeri	Llyod ve Mellaart, 1965: P.5/14		
Katalog No	101	Levha/Şekil	Lev. 14b
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Beycesultan V		
Tanım	Devetüyü renkte hamurlu, basit ağız kenarlı, konik gövdeli, düz diplidir.		
Yayın Yeri	Llyod ve Mellaart, 1965: P.5/15		
Katalog No	102	Levha/Şekil	Lev. 14c
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Beycesultan V		
Tanım	Devetüyü renkte hamurlu, kırmızı boya banyo astarlı, perdahlı, basit ağız kenarlı, konik gövdeli ve düz diplidir.		
Yayın Yeri	Llyod ve Mellaart, 1965: P.5/7		
Katalog No	103	Levha/Şekil	Lev. 14d
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Ulucak Höyük - OTÇ mezarı		
Tanım	Kahverengi hamurlu, gri astarlı, hamuru kum ve taşık katkılı, basit ağız kenarlı, konik gövdeli, düz diplidir.		
Yayın Yeri	Abay, vd., 1999 : Çiz.7/a		
Katalog No	104	Levha/Şekil	Lev. 15a
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Boğazköy - Schict 4, J-K/20-21		

Ölçüleri (cm)	Yük: 6. 2 cm Ağız çapı:15 cm		
Tanım	Kahverengi renkte, basit ağız kenarlı konik gövde yumuşak bir dönüş yaparak ağız kısmına doğru dik bir şekilde uzanmakta ve yuvarlak diplidir.		
Yayın Yeri	Fischer, 1963: Taf.92/824		
Katalog No	105	Levha/Şekil	Lev. 15b
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	İlca Mezarlığı - Schnict A		
Ölçüleri (cm)	Ağız çapı: 20 cm		
Tanım	Turuncumsu kahverengi astarlı, perdahlı, basit ağız kenarlı, hafif içe doğru dönüş yaparak ağız kenarına yükselen gövde, dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Orthmann, 1967: Taf.1/11		
Katalog No	106	Levha/Şekil	Lev. 15c
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Demircihöyük - İKL/10-11		
Tanım	Basit ağız kenarlı, hafif dönüş yaparak ağız kısmına doğru yükselen gövde, dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Kull, 1988: Taf.3/5		
Katalog No	107	Levha/Şekil	Lev. 15d
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Demircihöyük - İKL/10-11		
Tanım	Basit ağız kenarlı, hafif dönüş yaparak ağız kısmına doğru yükselen gövde, dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Kull, 1988: Taf.9/9		
Katalog No	108	Levha/Şekil	Lev. 16a
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe - OTÇ I		
Ölçüleri (cm)	Yük:4. 1 cm Gövde çapı:13. 7 cm Ağız çapı:13. 4 cm		
Tanım	Sarımsı kahverengi renkte, basit ağız kenarlı, yumuşak bir dönüş yaparak ağız kenarına doğru yükselen gövde, düz diplidir.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.8/a		

Katalog No	109	Levha/Şekil	Lev. 16b
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe - OTÇ III		
Ölçüleri (cm)	Yük: 2. 8 cm Gövde çapı:12. 7 cm Ağız çapı:12. 5 cm		
Tanım	İç-dış yüzey kırmızımsı sarı renkte, basit ağız kenarlı, yumuşak bir dönüş yaparak ağız kenarına doğru yükselen gövde, düz diplidir.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.8/b		
Katalog No	110	Levha/Şekil	Lev. 16c
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe - OTÇ I		
Ölçüleri (cm)	Yük:3. 1 cm Gövde çapı:10. 7 cm Ağız çapı:10 cm		
Tanım	İç ve dış yüzey kırmızımsı sarı renkte, basit ağız kenarlı, yumuşak bir dönüş yaparak ağız kenarına doğru yükselen gövde, dip kısmı korunmamıştır.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.8/c		
Katalog No	111	Levha/Şekil	Lev. 16d
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe - OTÇ III		
Ölçüleri (cm)	Yük:3 cm Gövde çapı:12. 2 cm Ağız çapı:11. 8 cm		
Tanım	Açık kahverengi renkte, basit ağız kenarlı, yumuşak bir dönüş yaparak ağız kenarına doğru yükselen gövde, dip kısmı korunmamıştır.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.8/d		
Katalog No	112	Levha/Şekil	Lev. 16e
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe - OTÇ III		
Ölçüleri (cm)	Yük: 3 cm Gövde çapı:14. 6 cm Ağız çapı:14. 2 cm		
Tanım	İç- dış kırmızımsı sarı renkte, basit ağız kenarlı, yumuşak bir dönüş yaparak ağız kenarına doğru yükselen gövde, dip kısmı korunmamıştır.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.8/e		
Katalog No	113	Levha/Şekil	Lev. 16f

Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe - OTÇ II		
Ölçüleri (cm)	Yük.:4.1 cm Gövde çapı:15 cm Ağız çapı:15 cm		
Tanım	Açık kahverengi renkte, basit ağız kenarlı, yumuşak bir dönüş yaparak ağız kenarına doğru yükselen gövde, dip kısmı korunmamıştır.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.9/a		
Katalog No	114	Levha/Şekil	Lev. 16g
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe - OTÇ III		
Ölçüleri (cm)	Yük.:3 cm Gövde çapı:17 cm Ağız çapı:17 cm		
Tanım	İç yüzey sarı renkte, dış yüzey zeytini sarı renkte, basit ağız kenarlı, yumuşak bir dönüş yaparak ağız kenarına doğru yükselen gövde, dip kısmı korunmamıştır.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.9/b		
Katalog No	115	Levha/Şekil	Lev. 16 h
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe - OTÇ III		
Ölçüleri (cm)	Yük.3 cm Gövde çapı:18. 6 cm Ağız çapı:18 cm		
Tanım	İç-dış kırmızımsı sarı renkte, basit ağız kenarlı, yumuşak bir dönüş yaparak ağız kenarına doğru yükselen gövde, dip kısmı korunmamıştır.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.9/c		
Katalog No	116	Levha/Şekil	Lev. 17a
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Panaztepe - Atölyeler Mahallesi Ia		
Ölçüleri (cm)	Yük: 2. 2 cm Ağız Çapı: 10. 5 cm		
Tanım	Kırmızımsı sarı renkte hamurlu iç ve dış yüzeyi hamuruyla aynı renktedir. Basit ağız kenarlı, yumuşak bir omuz yaparak ağıza doğru yükselen gövde ve düz diplidir.		
Yayın Yeri	Günel, 1999: Lev.11/1		
Katalog No	117	Levha/Şekil	Lev. 17b

Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Panaztepe - Atölyeler Mahallesi Ia		
Ölçüleri (cm)	Yük: 2. 5 cm Ağız Çapı: 10. 6 cm		
Tanım	Kırmızımsı sarı renkte hamurlu iç ve dış yüzeyi hamuruyla aynı renktedir. Basit ağız kenarlı, yumuşak bir omuz yaparak ağıza doğru yükselen gövde ve düz diplidir.		
Yayın Yeri	Günel, 1999:Lev.11/2		
Katalog No	118	Levha/Şekil	Lev. 17c
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Panaztepe - Atölyeler Mahallesi Ia		
Ölçüleri (cm)	Yük: 2. 5 cm Ağız Çapı: 10. 6 cm		
Tanım	Kırmızımsı sarı renkte hamurlu iç yüzeyi hamuruyla aynı renktedir. Dış yüzey ise açık kırmızı renktedir. Basit ağız kenarlı, yumuşak bir omuz yaparak ağıza doğru yükselen gövde ve düz diplidir.		
Yayın Yeri	Günel, 1999:Lev.11/3		
Katalog No	119	Levha/Şekil	Lev. 17d
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Panaztepe- Atölyeler Mahallesi Ia		
Ölçüleri (cm)	Yük: 2. 5 cm Ağız Çapı: 10. 6 cm		
Tanım	Kırmızımsı sarı renkte hamurlu iç yüzeyi hamuruyla aynı renktedir. Dış yüzey ise çok açık kahverengi renktedir. Basit ağız kenarlı, yumuşak bir omuz yaparak ağıza doğru yükselen gövde ve düz diplidir.		
Yayın Yeri	Günel, 1999:Lev.11/4		
Katalog No	120	Levha/Şekil	Lev. 17e
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Panaztepe - Atölyeler Mahallesi Ia		
Ölçüleri (cm)	Yük: 2. 1 cm Ağız Çapı: 10. 6 cm		
Tanım	Kırmızımsı sarı renkte hamurlu iç ve dış yüzeyi hamuruyla aynı renktedir. Basit ağız kenarlı, yumuşak bir omuz yaparak ağıza doğru yükselen gövde ve düz diplidir.		
Yayın Yeri	Günel, 1999: Lev.11/5		

Katalog No	121	Levha/Şekil	Lev. 17f
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Panaztepe - Atölyeler Mahallesi Ia		
Ölçüleri (cm)	Yük: 3 cm Ağız Çapı: 12 cm		
Tanım	Kırmızımsı sarı renkte hamurlu iç yüzeyi hamuruyla aynı renktedir. Dış yüzeyi ise sarımsı kırmızı renktedir. Basit ağız kenarlı, yumuşak bir omuz yaparak ağıza doğru yükselen gövde ve düz diplidir.		
Yayın Yeri	Günel, 1999: Lev.11/6		
Katalog No	122	Levha/Şekil	Lev. 18a
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Acemhöyük - Sarıkaya Sarayı çağdaşı yanmış bina		
Ölçüleri (cm)	Yük: 3. 6 cm Genişliği: 4. 7 cm		
Tanım	Mermerden yapılmıştır. Basit ağız kenarlı, dibe doğru daralan konik gövde, yarım olarak ele geçmiştir.		
Yayın Yeri	Öztan, 1988: Çiz.24		
Katalog No	123	Levha/Şekil	Lev. 18b
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Büyükkale z/13, Schict IVb		
Tanım	Açık kahverengi hamur üzerine, kırmızımsı kahverengi astarlı, perdahlı, basit ağız kenarlı, dibe doğru daralan konik gövde, dip kısmı korunamamıştır		
Yayın Yeri	Fischer, 1963: Taf.98/891		
Katalog No	124	Levha/Şekil	Lev. 18c
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Aphrodisias- Akropolis 4, Complesex IV-VI		
Tanım	Kırmızı kahverengi astarlı, yer yer benekli dış yüzey, basit ağız kenarlı, konik gövdesi dibe doğru daralmaktadır ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Joukowsky, 186b: 436/3		
Katalog No	125	Levha/Şekil	Lev. 18d
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Beycesultan IVa		

Tanım	Devetüyü renkte astarlı, perdahlı,basit ağız kenarlı, konik gövdesi dibe doğru daralmakta ve yarısı korunmuştur.		
Yayın Yeri	Llyod ve Mellaart, 1965: Fig. P.33/9		
Katalog No	126	Levha/Şekil	Lev.19a
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe – OTÇ 1		
Ölçüleri (cm)	Yük: 3. 2 cm Gövde çapı:12. 4 cm Ağız çapı: 12. 4 cm		
Tanım	İç yüzeyi kahverengi, dış yüzeyi soluk kırmızı renkte, basit ağız kenarlı, dipten yukarıya doğru genişleyen konik gövde ve düz diplidir.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.7/a		
Katalog No	127	Levha/Şekil	Lev. 19b
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe - OTÇ III		
Ölçüleri (cm)	Yük: 2. 7 cm Gövde çapı:10 cm Ağız çapı:10 cm		
Tanım	Açık kahverengi renkte astarlı, perdahlı, basit ağız kenarlı, dipten yukarıya doğru genişleyen konik gövde ve dip kısmı korunmamıştır.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.7/b		
Katalog No	128	Levha/Şekil	Lev. 19c
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe - OTÇ III		
Ölçüleri (cm)	Yük:2. 8 cm Gövde açapı:10. 5 cm Ağız çapı:10. 5 cm		
Tanım	İç yüzeyi uçuk kırmızı renkte, dış yüzeyi kırmızımsı sarı renktedir. Basit ağız kenarlı, dipten yukarıya doğru genişleyen konik gövde ve dip kısmı korunmamıştır.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.7/c		
Katalog No	129	Levha/Şekil	Lev. 19d
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe - OTÇ III		
Ölçüleri (cm)	Yük:3.1 cm Gövde çapı:11 cm Ağız çapı:10.4 cm		
Tanım	İç-dış yüzey kırmızımsı sarı renkte, basit ağız kenarlı, dipten yukarıya doğru genişleyen konik gövde ve dip kısmı korunmamıştır.		

Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.7/d		
Katalog No	130	Levha/Şekil	Lev. 19e
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Demircihöyük - İKL/10-11		
Tanım	Basit ağız kenarlı, dipten yukarıya doğru genişleyen konik gövde, dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Kull,1988: Taf.9/6		
Katalog No	131	Levha/Şekil	Lev. 20a
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Büyükkale bb-cc/14, Schict IVb		
Ölçüleri (cm)	Yük.:8 cm Ağız çapı:26 cm		
Tanım	Kırmızımsı kahverengi asratlı, perdahlı, basit ağız kenarlı, konik gövde keskin bir dönüş yaparak dibe doğru daralmaktadır. Dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Fischer, 1963: Taf.85/720		
Katalog No	132	Levha/Şekil	Lev. 20b
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Büyükkale u-t/16		
Ölçüleri (cm)	Yük.:10.2 cm Ağız çapı:33 cm		
Tanım	Çok iyi pişirilmiş, yeşilimsi beyaz renkte astarlı, perdahlı, basit ağız kenarlı, konik gövde keskin bir dönüş yaparak dibe doğru daralmaktadır, halka diplidir.		
Yayın Yeri	Fischer, 1963: Taf.114/991		
Katalog No	133	Levha/Şekil	Lev. 20c
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Gordion Mezarlığı - H 24 mezarı		
Tanım	Basit ağız kenarlı, keskin dönüş yaparak aşağıya doğru daralan konik gövde, yarısı korunmuştur.		
Yayın Yeri	Mellink, 1956: Plt.30/f		
Katalog No	134	Levha/Şekil	Lev. 20d
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Troya OTÇ		

Tanım	Basit ağız kenarlı, keskin profil vererek dönüş yapan konik gövde dibe doğru daralamaktadır. Yarısı korunmuştur.		
Yayın Yeri	Blegen, vd., 1951: 254/14		
Katalog No	135	Levha/Şekil	Lev. 21a
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Beycesultan IVb		
Tanım	Kırmızı renkte boya banyolu, basit ağız kenarlı, konik gövde keskin bir dönüş yaparak dibe doğru daralmakta ve halka diptir.		
Yayın Yeri	Llyod ve Mellaart, 1965: Fig. P.25/10		
Katalog No	136	Levha/Şekil	Lev. 21b
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Demircihöyük - İKL/10-11		
Tanım	Basit ağız kenarlı, keskin dönüş yaparak dibe doğru daralan gövde, dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Kull, 1988: Taf.9/14		
Katalog No	137	Levha/Şekil	Lev. 21c
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Demircihöyük - GH 10		
Tanım	Basit ağız kenarlı, konik gövde keskin bir dönüş yaparak dibe doğru daralmakta, dip kısmı eksiktir.		
Yayın Yeri	Kull, 1988: Taf.26/16		
Katalog No	138	Levha/Şekil	Lev. 22a
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe - OTÇ III		
Ölçüleri (cm)	Yük:3.5 cm		
Tanım	Kırmızımsı sarı renkte, basit ağız kenarlı, keskin omuzlu ve çok az parçası korunmuştur.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.10/a		
Katalog No	139	Levha/Şekil	Lev. 22b
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe - OTÇ II		
Ölçüleri (cm)	Yük: 3. 6 cm Göve çapı: 11. 8 cm Ağız çapı:11. 2 cm		

Tanım	İç-dış yüzeyi kırmızımsı sarı renkte, basit ağız kenarlı, konik biçimli gövde üstte keskin bir dönüş yaparak dik olarak yükselmektedir. Dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.10/b		
Katalog No	140	Levha/Şekil	Lev. 22c
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe - OTÇ III		
Ölçüleri (cm)	Yük: 2. 2 cm Gövde çapı:14. 5 cm Ağız çapı:14 cm		
Tanım	Açık kahverengi renkte, basit ağız kenarlı, konik biçimli gövde üstte keskin bir dönüş yaparak dik olarak yükselmektedir. Dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.10/c		
Katalog No	141	Levha/Şekil	Lev. 22d
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe - OTÇ III		
Ölçüleri (cm)	Yük 7. 1 cm Gövde çapı: 32 cm Ağız çapı: 31. 8 cm		
Tanım	Kırmızımsı sarı renkte, basit ağız kenarlı, konik biçimli gövde üstte keskin bir dönüş yaparak dik olarak yükselmektedir. Dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.10/d		
Katalog No	142	Levha/Şekil	Lev. 23a
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Kaman Kalehöyük – North Sector VI		
Tanım	Dışa çekik ağızlı, yayavan gövdeli ve yuvarlak diplidir.		
Yayın Yeri	Omura, S., 2007: Fig.60		
Katalog No	143	Levha/Şekil	Lev. 23b
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Kaman Kalehöyük – North Sector VI		
Tanım	Dışa çekik ağızlı, yayavan gövdeli ve yuvarlak diplidir.		
Yayın Yeri	Omura, S., 2007: Fig. 61		
Katalog No	144	Levha/Şekil	Lev. 23c

Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Kaman Kalehöyük – North Sector VI		
Tanım	Dışa çekik ağızlı, yayavan gövdeli ve yuvarlak diplidir.		
Yayın Yeri	Omura, S., 2007: Fig.62		
Katalog No	145	Levha/Şekil	Lev. 23d
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Kaman Kalehöyük – North Sector VII-VIII		
Tanım	Dışa çekik ağızlı, yayvan gövdeli ve yuvarlak diplidir. Dip kısmı tam olarak korunmamıştır.		
Yayın Yeri	Omura, S., 2008: Fig. 35		
Katalog No	146	Levha/Şekil	Lev. 23e
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Yanarlar Mezarlığı – Eski Hitit		
Ölçüleri (cm)	Yük:5 cm Genişliği:13. 4 cm		
Tanım	Devetüyü kahverengi renkte astarlı, ağız kenarı dıştan bir yivle bezeli, yuvarlak diplidir.		
Yayın Yeri	Emre,1978: Lev. XXXIX/105		
Katalog No	147	Levha/Şekil	Lev. 23f
Eserin Adı	Çanak		
Ölçüleri (cm)	Yük.:4 cm Genişlik: 14 cm		
Buluntu Yeri	Yanarlar Mezarlığı – Eski Hitit		
Tanım	Kırmızı astarlı, geniş ağızlı dışa çekik ağızlı, yayvan gövdeli ve yuvarlak ağızlıdır.		
Yayın Yeri	Emre, 1978: Lev. XXXIX/106		
Katalog No	148	Levha/Şekil	Lev. 23g
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Yanarlar Mezarlığı – Eski Hitit		
Ölçüleri (cm)	Yük: 3. 7 cm Genişlik: 14. 5 cm		
Tanım	Kızıldevetüyü hamurlu, kırmızı astarlı, iyi perdahlı, dışa çekik ağızlı, yayvan gövdeli, yuvarlak diplidir.		
Yayın Yeri	Emre, 1978: Lev. XXXIX/107		
Katalog No	149	Levha/Şekil	Lev. 23h

Eserin Adı	Çanak		
Ölçüleri (cm)	Yük: 3. 7 cm Ağız çapı: 11. 5 cm		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı – 16 nolu mezarın batısından		
Tanım	Açık kiremit renkli, az mika, ince kum katkılı hamura sahiptir. Dışa çekik ağızlı, yayvan gövdeli ve yuvarlak diplidir. Ağız kısmında hafif kırıklar mevcuttur.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005: LXXI/21		
Katalog No	150	Levha/Şekil	Lev. 24a
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Büyükkale		
Tanım	Kırmızı astarlı perdahlı, kahverengi hamurlu, dışa çekik ağızlı, yuvarlak omuzlu dibe doğru daralan gövde, dip kısmı korunmamıştır.		
Yayın Yeri	Fischer, 1963: Taf.6/76		
Katalog No	151	Levha/Şekil	Lev. 24b
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Büyükkale		
Tanım	Kahverengi hamurlu, kırmızı astarlı ve perdahlı çanak, dışa çekik ağızlı, yuvarlak omuzlu, dibe doğru daralan gövdeye sahiptir. Dip kısmı korunmamıştır.		
Yayın Yeri	Fischer, 1963: Taf. 10/133		
Katalog No	152	Levha/Şekil	Lev. 24c
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	İlica Mezarlığı - Schnitt A		
Tanım	Kırmızı astarlı perdahlı, dışa çekik ağız kenarlı, yumuşak omuzlu, dip kısmı korunmamıştır.		
Yayın Yeri	Orthmann, 1967: Taf.3/22		
Katalog No	153	Levha/Şekil	Lev. 24d
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Polatlı Höyük - Level XXXI		
Tanım	Devetüyü renkte hamurlu, perdahsız, dışa çekik ağızlı ve yuvarlak omuzludur. Yarısı korunmuştur.		
Yayın Yeri	Llyod ve Gökçe, 1951: Fig.6/2, group 2		

Katalog No	154	Levha/Şekil	Lev. 24e
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Polatlı Höyük - Level XVI		
Tanım	Pembe renkte astarlı, perdahlı, dışa çekik ağızlı, yuvarlak omuzludur ve dip kısmı eksiktir.		
Yayın Yeri	Llyod ve Gökçe, 1951: Fig.6/5, group 2		
Katalog No	155	Levha/Şekil	Lev. 24f
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Polatlı Höyük - Level XXXI		
Tanım	Devetüyü renkte hamurlu, perdahsızdır. Dışa çekik ağız kenarlı, yuvarlak omuzludur ve yarım olarak ele geçmiştir.		
Yayın Yeri	Llyod ve Gökçe, 1951: Fig.6/7, group 2		
Katalog No	156	Levha/Şekil	Lev. 25a
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe - OTÇ III		
Ölçüleri (cm)	Yük: 4 cm Gövde çapı: 18. 7 cm Ağız çapı: 15. 7 cm		
Tanım	Çok açık kahverengi renkte, dışa çekik ağız kenarlı, yuvarlak omuzludur. Dip kısmı korunmamıştır.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.24/a		
Katalog No	157	Levha/Şekil	Lev. 25b
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe - OTÇ III		
Ölçüleri (cm)	Yük: 1. 7 cm Gövde çapı: 18. 5 cm Ağız çapı: 17 cm		
Tanım	İç ve dış yüzey kırmızımsı sarı renkte, dışa çekik azpılı, yuvarlak omuzludur. Dip kısmı eksiktir.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.24/b		
Katalog No	158	Levha/Şekil	Lev. 25c
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe - OTÇ III		
Ölçüleri (cm)	Yük: 2. 7 cm Gövde çapı: 24 cm Ağız çapı: 20. 6 cm		
Tanım	Sarımsı kırmızı renkte, dışa çekik ağızlı, yuvarlak omuzlu ve dip kısmı korunmamıştır.		

Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.24/c		
Katalog No	159	Levha/Şekil	Lev. 25d
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe - OTÇ III		
Ölçüleri (cm)	Yük: 2. 6 cm Gövde çapı:23. 8 cm Ağız çapı: 22. 4 cm		
Tanım	İç ve dış yüzey kırmızı renkte, dışa çekik ağızlı, yuvarlak omuzlu ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.24/d		
Katalog No	160	Levha/Şekil	Lev. 25e
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe - OTÇ III		
Ölçüleri (cm)	Yük: 4. 1 cm Gövde çapı: 27. 5 cm Ağız çapı: 25 cm		
Tanım	Kırmızımsı sarı renkte, dışa çekik ağızlı, yuvarlak omuzlu ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.24/e		
Katalog No	161	Levha/Şekil	Lev. 25f
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe - OTÇ III		
Ölçüleri (cm)	Yük: 4. 2 cm Gövde çapı: 27. 2 cm Ağız çapı: 25 cm		
Tanım	İç ve dış yüzeyi kırmızımsı sarı renkte, dışa çekik ağızlı, yuvarlak omuzlu ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.24/f		
Katalog No	162	Levha/Şekil	Lev. 25g
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Beycesultan IVb		
Tanım	Dışa çekik ağız kenarlı, yuvarlak omuzlu, yüzeyi üzerinde bıyık motifi yer almaktadır. Dip kısmı korunmamıştır.		
Yayın Yeri	Llyod ve Mellaart, 1965: Fig. P .24/2		
Katalog No	163	Levha/Şekil	Lev. 25h
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Troya VI erken, Squares F 7-8-9		
Tanım	Dışa çekik ağız kenarlı, yuvarlak omuzlu, dip kısmı korunmamıştır.		

Yayın Yeri	Blegen, vd., 1953: 425/2		
Katalog No	164	Levha/Şekil	Lev. 26a
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Panaztepe - Atölyeler Alanı Ib		
Ölçüleri (cm)	Yük: 6. 5 cm Ağız çapı: 30 cm		
Tanım	Dışa çekik ağızlı, yarım küresel gövdeli ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Günel, 1999: Lev.45/2		
Katalog No	165	Levha/Şekil	Lev. 26b
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Panaztepe - Atölyeler Alanı Ib		
Ölçüleri (cm)	Yük: 4. 2 cm Ağız çapı: 20 cm		
Tanım	Dışa çekik ağızlı, yarım küresel gövdeli ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Günel, 1999: Lev.50/3		
Katalog No	166	Levha/Şekil	Lev. 26c
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Panaztepe - K 12		
Ölçüleri (cm)	Yük: 4.2 cm Ağız çapı: 24 cm		
Tanım	Dışa çekik ağızlı, yarım küresel gövdeli ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Günel, 1999: Lev.50/4		
Katalog No	167	Levha/Şekil	Lev. 26d
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe - OTÇ III		
Ölçüleri (cm)	Yük.:4.2 cm Gövde çapı:15.6 cm Ağız çapı:14 cm		
Tanım	İç ve dış yüzeyi kırmızımsı sarı renkte, dışa çekik ağızlı, yarım küre gövde ve dip kısmı eksiktir.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.26/c		
Katalog No	168	Levha/Şekil	Lev. 26e
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Liman Tepe - III.4		
Tanım	Dışa çekik ağızlı, yarım küresel gövdeli ve dip kısmı korunamamıştır.		

Yayın Yeri	Aykurt, 2013: Fig.1		
Katalog No	169	Levha/Şekil	Lev. 27a
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Milet III		
Tanım	Dışa çekik ağızlı, yarım küresel gövdeli ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2013: Fig.2		
Katalog No	170	Levha/Şekil	Lev. 27b
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Milet III		
Tanım	Dışa çekik ağızlı, yarım küresel gövdeli ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2013: Fig.2		
Katalog No	171	Levha/Şekil	Lev. 27c
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Ovaören - GG 147c/13-2		
Ölçüleri (cm)	Ağız çapı: 21 cm		
Tanım	İç ve dış yüzeyi açık kahverengi, ıslakken düzeltilmiş, astarsız ve perdahsızdır. Hamuru açık kahverengi rengine; çok az mika, kum ve bitki katkılıdır. Dışa çekik ağız kenarlı yarım küre gövdeli, dip kısmı korunmamıştır.		
Yayın Yeri	Aydın, 2012: Lev.16/1		
Katalog No	172	Levha/Şekil	Lev. 27d
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Ovaören - GG 148a/37-4		
Ölçüleri (cm)	Ağız çapı:22 cm		
Tanım	İç ve dış yüzeyi açık kahverengi, ıslakken düzeltilmiş, astarsız ve perdahsızdır. . Hamuru açık kahverengi rengine; çok az mika, kum ve bitki katkılıdır. Dışa çekik ağız kenarlı yarım küre gövdeli, dip kısmı korunmamıştır.		
Yayın Yeri	Aydın, 2012: Lev.16/2		
Katalog No	173	Levha/Şekil	Lev. 27e
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Ovaören - GG-148a/25-7		

Ölçüleri (cm)	Ağız çapı:27 cm		
Tanım	İç ve dış yüzeyi kırmızı asratlı ve perdahlıdır. Hamuru açık kahverengi rengine; az miktarda taşçık ve mika katkılıdır. Dışa Çekik ağız kenarlı, yarım küre gövdeli ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Aydın,2012: Lev.16/3		
Katalog No	174	Levha/Şekil	Lev. 27f
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Ovaören - GF-148a/9-1		
Ölçüleri (cm)	Ağız çapı: 22. 4 cm		
Tanım	İç ve dış yüzeyi açık gri renktedir. Hamuru kırmızımsı sarı renkte; kireç ve iri taşçık katkılıdır. Dışa çekik ağız kenarlı, yarım küre gövdeli ve dip kısmı korunmamıştır.		
Yayın Yeri	Aydın, 2012: Lev.16/4		
Katalog No	175	Levha/Şekil	Lev. 28a
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Büyükkale, K20/a-r, Schnicht 4		
Tanım	Kırmızı renkte astarlı, perdahlı, dışa çekik ağız kenarlı, keskin omuzlu dibe doğru daralan konik biçimli gövde, dip kısmı korunmamıştır.		
Yayın Yeri	Fischer, 1936: Taf.112/980		
Katalog No	176	Levha/Şekil	Lev. 28b
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Boğazköy - J-K/20, Schnicht 4		
Tanım	Kahverengi astarlı, perdahlıdır. Dışa çekik ağız kenarlı, keskin omuzlu, dibe doğru daralan konik biçimli gövde, dip kısmı eksiktir.		
Yayın Yeri	Fischer, 1963: Taf.112/981		
Katalog No	177	Levha/Şekil	Lev. 28c
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Yassıhöyük		
Tanım	İç yüzeyi pembe renkte, dış yüzeyi açık kırmızı renktedir.Orta dereede pişmiş, hamuru kireç ve mika katkılıdır. Dışa çekik ağız kenarlı, keskin omuzlu, dibe doğru daralan konik gövde, dip kısmı korunmamıştır.		
Yayın Yeri	Omura, M., 2008: Fig.52,86000102		
Katalog No	179	Levha/Şekil	Lev.28d
Eserin Adı	Çanak		

Buluntu Yeri	Yassihöyük		
Tanım	Orta derecede pişirilmiş hamuru kireç ve mika katkılıdır. İç yüzeyi kızılkahve renginde, dış yüzeyi koyu kırmızı renkte, astarlı ve perdahlıdır. Dışa çekik ağzı kenarlı, keskin omuzlu, dibe doğru daralan konik gövde, dip kısmı korunmamıştır		
Yayın Yeri	Omura, M., 2008: Fig.52,07000031		
Katalog No	180	Levha/Şekil	Lev. 28e
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Yassihöyük		
Tanım	Çok iyi derecede pişirilmiş hamuru bitki ve kum katkılıdır. İç ve dış yüzeyi pembe renktedir. Soluk sarı renkte astarlı, perdahlıdır. Dışa çekik ağzı kenarlı, keskin omuzlu, dibe doğru daralan konik gövde, dip kısmı korunmamıştır.		
Yayın Yeri	Omura, M., 2008: Fig.52 86000062		
Katalog No	181	Levha/Şekil	Lev. 28f
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Yassihöyük		
Tanım	İyi derecede pişirilmiş hamuru kireç ve bitki katkılıdır. İç-dış yüzeyi kahverengidir. Dışa çekik ağzı kenarlı, keskin omuzlu, dibe doğru daralan konik gövde, dip kısmı korunmamıştır		
Yayın Yeri	Omura, M., 2008: Fig.52, 86000007		
Katalog No	182	Levha/Şekil	Lev. 28g
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Yassihöyük		
Tanım	Orta derecede pişirilmiş hamuru bitki ve kum katkılıdır. İç yüzeyi kırmızı renkte, dış yüzeyi açık kızılkahve rengindedir. Dışa çekik ağzı kenarlı, keskin omuzlu, dibe doğru daralan konik gövde, dip kısmı korunmamıştır		
Yayın Yeri	Omura, M., 2008: Fig.52, 88000021		
Katalog No	183	Levha/Şekil	Lev. 29a
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Yassihöyük		
Tanım	Orta derecede pişirilmiş hamuru kum katkılıdır. İç-dış yüzeyi kırmızı renktedir. Dışa çekik ağzı kenarlı, keskin omuzlu, dibe doğru		

	daralan konik gövde, dip kısmı korunmamıştır		
Yayın Yeri	Omura, M., 2008: Fig.52, 86000009		
Katalog No	184	Levha/Şekil	Lev. 29b
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Panaztepe - L/14		
Ölçüleri (cm)	Yük:4.3 cm Ağız Çapı: 20 cm		
Tanım	Dışa çekik ağız kenarlı, konik gövdesi eskin bir omuz yaparak dibe doğru daralmaktadır. Dip kısmı eksiktir.		
Yayın Yeri	Günel, 1999: Lev.16/5		
Katalog No	185	Levha/Şekil	Lev. 29c
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Demircihöyük - F		
Tanım	Dışa çekik ağız kenarı kalınlaştırılmış, konik gövdesi eskin bir omuz yaparak dibe doğru daralmaktadır. Dip kısmı korunamıştır.		
Yayın Yeri	Kull,1988: Taf.28		
Katalog No	186	Levha/Şekil	Lev. 29d
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Troya VI, Squares7-8-9		
Tanım	Dışa çekik ağız kenarlı, keskin omuzlu, dip kısmı korunmamıştır. Ağız kenarının altı yiv bezemelidir.		
Yayın Yeri	Blegen, vd., 1953: 425/6		
Katalog No	187	Levha/Şekil	Lev. 29e
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe - OTÇ		
Ölçüleri (cm)	Yük: 3. 7 cm Gövde çapı:13. 6 cm Ağız çapı:12. 9 cm		
Tanım	Açık kahverengi renkte, dışa çekik ağızlı, konik gövdesi yukarıya doğru keskin bir dönüş yaparak genişlemektedir. Dip kısmı eksiktir.		
Yayın Yeri	Aykurt,2004:Lev.11/b		
Katalog No	188	Levha/Şekil	Lev. 29f
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe - OTÇ III		

Ölçüleri (cm)	Yük:9 cm Gövde çapı:30. 6 cm Ağız çapı:30 cm		
Tanım	İç yüzeyi uçuk kırmızı renkte, dış yüzeyi gri renkte, astarlı ve perdahlıdır. Dışa çekik ağızlı, konik gövdesi yukarıya doğru keskin bir dönüş yaparak genişlemektedir. Dip kısmı eksiktir.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.11/c		
Katalog No	189	Levha/Şekil	Lev. 30a
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Ovaören - GF 148b/2-5		
Ölçüleri (cm)	Ağız çapı:18 cm		
Tanım	Sarımsı kırmızı renkte hamuru, çok az kireç ve mika katkılıdır. Dış ve iç yüzeyi kırmızı renkte astarlı ve perdahlıdır. Dışa çekik ağızlı, keskin omuzlu, dibe doğru daralan gövde ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Aydın, 2012: Lev.18/1		
Katalog No	190	Levha/Şekil	Lev. 30b
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Ovaören - GF 148a/5-4		
Ölçüleri (cm)	Ağız çapı:21 cm		
Tanım	Açık kahverengi renkte hamuru, çok az mika ve ince kum katkılıdır. Dış yüzeyi devetüyü renkte astarlı ve perdahlıdır. Dışa çekik ağızlı, keskin omuzlu, dibe doğru daralan gövde ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Aydın, 2012: Lev.18/2		
Katalog No	191	Levha/Şekil	Lev. 30c
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Ovaören - GF 148a/5-3		
Ölçüleri (cm)	Ağız çapı:24 cm		
Tanım	Açık kahverengi renkte hamuru az mika ve ri taşçık katkılıdır. Dış ve iç yüzeyi kırmızı renkte astarlı ve perdahlıdır. Dışa çekik ağızlı, keskin omuzlu, dibe doğru daralan gövde ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Aydın, 2012: Lev.18/3		
Katalog No	192	Levha/Şekil	Lev. 30d

Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Ovaören - GF 148b/36-15		
Ölçüleri (cm)	Ağız çapı: 24 cm		
Tanım	Açık kahverengi renkte hamuru, az miktarda mika, iri taşçık ve kuvars katkılıdır. Dış yüzeyi kırmızı renkte astarlı ve perdahlıdır. Dışa çekik ağızlı, keskin omuzlu, dibe doğru daralan gövde ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Aydın, 2012: Lev.18/4		
Katalog No	193	Levha/Şekil	Lev. 30e
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Ovaören - GF 148a/2-5		
Ölçüleri (cm)	Ağız çapı: 23 cm		
Tanım	Çok açık kahverengi hamuru, az miktarda mika, küçük taşçık ve kum katkılıdır. Dış yüzeyi çok açık kahverengi astarlı ve perdahlıdır. Dışa çekik ağızlı, keskin omuzlu, dibe doğru daralan gövde ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Aydın,2012: Lev.18/5		
Katalog No	194	Levha/Şekil	Lev. 30f
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Kaman Kalehöyük - Strata IIIC		
Tanım	Dışa çekik ağızlı, kesin omuzlu, dibe doğru daralan gövde ve yuvarlak diplidir.		
Yayın Yeri	Omura, S., 2008: Fig.36		
Katalog No	195	Levha/Şekil	Lev. 30g
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Kocabaş tepe – OTÇ III		
Ölçüleri (cm)	Yük:4.2 cm Gövde çapı:15.6 cm Ağız çapı:14 cm		
Tanım	İç ve dış yüzeyi kırmızımsı sarı renkte astarlı ve perdahlıdır. Dışa çekik ağızlı, keskin omuzlu, yarım küre gövde ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.26/c		
Katalog No	196	Levha/Şekil	Lev. 31a

Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Kaman Kalehöyük - Stratum IIIb-IIIc		
Tanım	Dışa çekik ağızlı, keskin omuzlu, dibe doğru daralan konik gövde, dip kısmı korunamamıştır. Dört kulp yatay-yuvarlak olarak gövdeye bağlanmaktadır.		
Yayın Yeri	Omura,S., 2007: Fig.54		
Katalog No	197	Levha/Şekil	Lev. 31b
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Panaztepe - Akropol IIb		
Ölçüleri (cm)	Yük: 15. 7 cm Ağız Çapı: 40 cm		
Tanım	Hafif dışa çekik ağızlı, keskin omuzlu, dibe doğru daralan konik gövde ve dip kısmı eksiktir. Dört kulp gövdeye yatay-yuvarla olarak bağlanmaktadır.		
Yayın Yeri	Günel, 1999: Lev.67/3		
Katalog No	198	Levha/Şekil	Lev. 31c
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Bayraklı - Level 4-6		
Tanım	Kırmızı astarlı perdahlı, dışa çekik ağızlı, keskin omuzlu, dört yatay-yuvarlak kulpludur. Dip kısmı eksiktir.		
Yayın Yeri	Bayne, 2000: Fig.7/8		
Katalog No	199	Levha/Şekil	Lev. 31d
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Bayraklı - Level 4-6		
Tanım	Kırmızı astarlı perdahlı, dışa çekik ağızlı, keskin omuzlu, dört yatay-yuvarlak kulpludur. Dip kısmı eksiktir.		
Yayın Yeri	Bayne, 2000: Lev.7/9		
Katalog No	200	Levha/Şekil	Lev. 32a
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Büyükale A binası Schnicht III		
Ölçüleri (cm)	Yük:10 cm Ağız çapı:17. 3 cm		
Tanım	Kahverengi astarlı, perdahlı, içe çekik ağızlı, yarı küresel gövdeli ve yuvarlak diplidir.		
Yayın Yeri	Fischer, 1963: Taf.87/752		

Katalog No	201	Levha/Şekil	Lev. 32b
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Büyükkale z-i/5, Schicht IVc		
Tanım	Kahverengi astarlı ve perdahlı, içe çekik ağızlı, yarı küresel gövdeli ve yuvarlak diplidir.		
Yayın Yeri	Fischer, 1963: Taf.92/817		
Katalog No	202	Levha/Şekil	Lev. 32c
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Büyükkale – J-K/20-21 Schicht IV		
Ölçüleri (cm)	Yük: 6. 1 cm Ağız çapı: 14. 8 cm		
Tanım	Kahverengi astarlı, perdahlı, içe çekik ağızlı, yarı küresel gövdeli ve yuvarlak diplidir.		
Yayın Yeri	Fischer, 1963: Taf.92/824		
Katalog No	203	Levha/Şekil	Lev. 32d
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Troya VI		
Tanım	İçe çekik ağızlı, yarı küresel gövdeli ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Blegen, vd., 1951: Lev.177/7		
Katalog No	204	Levha/Şekil	Lev. 32e
Eserin Adı	Çanak		
Tanım	İçe çekik ağızlı, yarı küresel gövdeli ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Blegen, vd., 1951: Lev.177/8		
Katalog No	205	Levha/Şekil	Lev. 32f
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Troya		
Tanım	İçe çekik ağızlı, yarı küresel gövdeli ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Blegen, vd., 1951: Lev.177/24		
Katalog No	206	Levha/Şekil	Lev. 32g
Eserin Adı	Çanak		

Buluntu Yeri	Troya		
Tanım	İçe çekik ağızlı, yarı küresel gövdeli ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Blegen, vd., 1953: Lev.439/36		
Katalog No	207	Levha/Şekil	Lev.33a
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Panaztepe - Mezarlık Alanı M/13		
Ölçüleri (cm)	Yük: 4 cm Ağız Çapı: 15 cm		
Tanım	İçe çekik ağızlı, yarı küresel gövdeli ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Günel, 1999: Lev.25/2		
Katalog No	208	Levha/Şekil	Lev. 33b
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Panaztepe - K/12		
Ölçüleri (cm)	Yük: 2. 8 cm Ağız Çapı:16 cm		
Tanım	İçe çekik ağızlı, yarı küresel gövdeli ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Günel, 1999: Lev.25/3		
Katalog No	209	Levha/Şekil	Lev. 33c
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Panaztepe - K/12		
Ölçüleri (cm)	Yük: 2. 6 cm Ağız Çapı: 18 cm		
Tanım	İçe çekik ağızlı, yarı küresel gövdeli ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Günel, 1999: Lev.25/6		
Katalog No	210	Levha/Şekil	Lev. 33d
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe - OTÇ III		
Ölçüleri (cm)	Yük:3.2 cm Gövde çapı:18.4 cm Ağız çapı:17 cm		
Tanım	Kırmızımsı sarı renkte astarlı, perdahlı, içe çekik ağızlı, dipten yukarıya doğru genişleyen yuvarlak omuzlu ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.18/a		

Katalog No	211	Levha/Şekil	Lev. 33e
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Yassitepe - OTÇ		
Tanım	İçe çekik ağızlı, dipten yukarıya doğru genişleyen yuvarlak omuzlu ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Derin, 2015: Fig.7/1		
Katalog No	212	Levha/Şekil	Lev. 33f
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Yassitepe - OTÇ		
Tanım	İçe çekik ağızlı, dipten yukarıya doğru genişleyen yuvarlak omuzlu ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Derin, 2015: Fig.7/3		
Katalog No	213	Levha/Şekil	Lev. 33g
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Milet III		
Tanım	İçe çekik ağızlı, dipten yukarıya doğru genişleyen yuvarlak omuzlu ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Raymond, 2005: Fig.3.12, AT 98.210.10		
Katalog No	214	Levha/Şekil	Lev. 33h
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Milet III		
Tanım	İçe çekik ağızlı, dipten yukarıya doğru genişleyen yuvarlak omuzlu ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Raymond, 2005: Fig.3.12, AT 98.210.12		
Katalog No	215	Levha/Şekil	Lev. 33i
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Demircihöyük - GH 10		
Tanım	İçe çekik ağızlı, dipten yukarıya doğru genişleyen yuvarlak omuzlu ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Kull,1988: Taf.19/16		
Katalog No	216	Levha/Şekil	Lev. 34a
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Büyükkale		

Tanım	Kahverengi renkte hamurlu, iç ve dış yüzey kırmızı astarlı ve perdahlı, el yapımıdır. İç çekik ağız kenarlı, yuvarlak omuzlu, yarı küresel gövde ve yuvarlak diplidir.		
Yayın Yeri	Fischer, 1963: Taf.5/63		
Katalog No	217	Levha/Şekil	Lev. 34b
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Büyükkale v/12, Schnicht IVb		
Tanım	Yoğun kum katkılı hamurlu, açık kahverengi astarlı ve perdahlı, iç çekik ağız kenarlı, yuvarlak omuzlu, yarı küresel gövdeli, dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Fischer, 1963: Taf.7/90		
Katalog No	218	Levha/Şekil	Lev. 34c
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Büyükkale z/15, Schicht IVc		
Tanım	Açık kahverengi renginde astarlı, perdahlı, iç çekik ağız kenarlı, yuvarlak omuzlu ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Fischer, 1963: Taf.85/732		
Katalog No	219	Levha/Şekil	Lev. 34d
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Ovaören - GG 148a/25-1		
Ölçüleri (cm)	Ağız çapı: 11 cm		
Tanım	Açık kahverengi renkte hamurlu, küçük taşçıklı ve az mika katkılıdır. İç ve dış yüzeyi açık kahverengi renkte astarlı ve perdahlıdır. İç çekik ağız kenarlı, yarı küresel gövde ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Aydın, 2012: Lev.2/3		
Katalog No	220	Levha/Şekil	Lev. 34e
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Ovaören - GG 148a/57-3		
Ölçüleri (cm)	Ağız çapı: 11 cm		
Tanım	Çok açık kahverengi hamurlu, az mikatarda mika katkılı ve taşçıklıdır. İç ve dış yüzeyi çok açık kahverengi renginde astarlı ve perdahlıdır. İç çekik ağız kenarlı, yarı küresel gövde ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Aydın,2012: Lev.2/5		

Katalog No	221	Levha/Şekil	Lev. 34f
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Ovaören - GF 148a/15-16		
Ölçüleri (cm)	Ağız çapı:24 cm		
Tanım	Pembe renkte hamurlu, az miktarda mika, kum ve taşçık katkılıdır. İç ve dış yüzeyi pembe renkte astarlı ve perdahlıdır. İç çekik ağız kenarlı, yarı küresel gövde ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Aydın,2012: Lev.4/3		
Katalog No	222	Levha/Şekil	Lev. 35a
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Beycesultan V		
Tanım	Devetüyü renkte hamurlu, kırmızı boya banyo astarlı, iç çekik ağızlı, yarı küresel gövdeli, yarısı korunmuştur.		
Yayın Yeri	Llyod ve Mellaart, 1965: Fig. P.3/17		
Katalog No	223	Levha/Şekil	Lev. 35b
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Beycesultan V		
Tanım	Yeşilimsi devetüyü renkte hamurlu, aynı renkte astarlı ve perdahlı, iç çekik ağız kenarlı, yarı küresel gövdeli ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Llyod ve Mellaart, 1965: Fig. P.3/18		
Katalog No	224	Levha/Şekil	Lev. 35c
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Beycesultan IVc		
Tanım	Kırmızı astarlı, perdahlı, iç çekik ağız kenarlı, yarı küresel gövde ve yuvarlak diplidir.		
Yayın Yeri	Llyod ve Mellaart, 1965: Fig. P.13/1		
Katalog No	225	Levha/Şekil	Lev. 36a
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Kusura – Period C, From V/ room 5		
Tanım	Devetüyü- kırmızı renkte hamurlu, astarlı, perdahlı, iç çekik ağız kenarlı, yarı küresel gövde, yuvarlak diplidir. Çift kulp dikey olarak gövdeye bağlanmaktadır.		
Yayın Yeri	Lamb, 1938: Fig.15/2		

Katalog No	226	Levha/Şekil	Lev. 36b
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Panaztepe		
Tanım	İçe çekik ağızlı, yarı küresel gövdeli ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Günel, 1999: Lev.30/4		
Katalog No	227	Levha/Şekil	Lev. 36c
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Panaztepe - Mezarlık Alanı L/13		
Ölçüleri (cm)	Yük: 3. 9 cm Ağız Çapı: 18 cm		
Tanım	İçe çekik ağızlı, yarı küresel gövdeli ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Günel,1999: Lev.30/5		
Katalog No	228	Levha/Şekil	Lev. 36d
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Panaztee - Akropol IIb		
Ölçüleri (cm)	Yük: 2. 1 cm Ağız Çapı: 17 cm		
Tanım	İçe çekik ağızlı, yarı küresel gövdeli ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Günel, 1999: Lev.30/7		
Katalog No	229	Levha/Şekil	Lev. 36e
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe - OTÇ III		
Ölçüleri (cm)	Yük: 2. 4 cm Gövde çapı:11. 8 cm Ağız çapı:11. 2 cm		
Tanım	Sarı renkte astarlı, perdahlı, içe çekik ağızlı, dipten yukarıya doğru genişleyen gövde hafif bir dönüş yaparak daralır. Dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.19/a		
Katalog No	230	Levha/Şekil	Lev. 36f
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe - OTÇ III		
Ölçüleri (cm)	Yük:2.4 cm Gövde çapı:16.5 cm Ağız çapı:17.8 cm		
Tanım	İç-dış yüzeyi kırmızımsı sarı renkte astarlı, perdahlı, içe çekik ağız kenarlı, dipten yukarıya doğru genişleyen gövde hafif bir dönüş yaparak daralır. Dip kısmı korunamamıştır.		

Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.19/b		
Katalog No	231	Levha/Şekil	Lev. 36g
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe - OTÇ III		
Ölçüleri (cm)	Yük:3. 6 cm Gövde çapı:18. 3 cm Ağız çapı:17 cm		
Tanım	Kırmızı msı sarı renkte, içe çekik ağızlı, dipten yukarıya doğru genişleyen gövde hafif bir dönüş yaparak daralır. Dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.19/c		
Katalog No	232	Levha/Şekil	Lev. 36h
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe - OTÇ III		
Ölçüleri (cm)	Yük:3.2 cm Gövde çapı:21.3 cm Ağız çapı:20 cm		
Tanım	Kırmızımsı sarı renkte, içe çekik ağızlı, dipten yukarıya doğru genişleyen gövde hafif bir dönüş yaparak daralır. Dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.19/d		
Katalog No	233	Levha/Şekil	Lev. 37a
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Büyükkale		
Ölçüleri (cm)	Yük: 6. 9 cm Ağız çapı:14 cm		
Tanım	Kahverengi hamuru kum katkılıdır. İç ve dış yüzeyi soluk kırmızımsı kahverengi renkte, içe çekik ağızlı, yuvarlak gövdeli ve yuvarlak diplidir.		
Yayın Yeri	Fischer, 1963: Taf.85/718		
Katalog No	234	Levha/Şekil	Lev. 37b
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Büyükkale z-i/5 Schicht IVc		
Ölçüleri (cm)	Yük: 7 cm Ağız çapı:17.9 cm		
Tanım	Kırmızımsı kahverengi hamuru kil katkılıdır. İç ve dış yüzeyi açık kahverengi renkte astarlı ve perdahlıdır. İçe çekik ağız kenarlı yuvarlak gövdeli ve dip kısmı korunmamıştır.		

Yayın Yeri	Fischer, 1963: Taf.85/723		
Katalog No	235	Levha/Şekil	Lev. 37c
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Büyükkale z-aa/16 Schicht IVc		
Tanım	Kahverengi hamurlu, iç ve dış yüzeyi kırmızımsı kahverengi astarlı ve perdahlıdır. İç çukuk ağız kenarlı yuvarlak gövdeli ve dip kısmı korunmamıştır.		
Yayın Yeri	Fischer, 1963: Taf.103/928		
Katalog No	236	Levha/Şekil	Lev. 37d
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Büyükkale z-aa/14-16, Schicht IVb		
Tanım	Açık kahverengi hamurlu, iç ve dış yüzey kahverengi astarlı ve perdahlıdır. İç çukuk ağız kenarlı yuvarlak gövdeli ve dip kısmı korunmamıştır.		
Yayın Yeri	Fischer, 1963: Taf.103/929		
Katalog No	237	Levha/Şekil	Lev. 37e
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	İlica Mezarlığı - Schnitt A		
Tanım	İç ve dış yüzeyi pürüzsüz beyazımsı sarı renkte astarlı ve perdahlıdır. İç çukuk ağız kenarlı, yuvarlak gövdeli ve dip kısmı korunmamıştır.		
Yayın Yeri	Orthmann, 1967: Taf.1/13		
Katalog No	238	Levha/Şekil	Lev. 38a
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	İlica Mezarlığı- Schnitt A		
Tanım	İç ve dış yüzeyi kahverengi astarlı ve perdahlıdır. İç çukuk ağız kenarlı, yuvarlak gövdeli ve dip kısmı korunmamıştır.		
Yayın Yeri	Orthmann, 1967: Taf.1/14		
Katalog No	239	Levha/Şekil	Lev. 38b
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Aphrodisias - Akropolis 4, Complexes VI-IV		
Tanım	Koyu gri renkte hamurlu, iç ve dış yüzeyi metalik gri renkte boya banyo astarlı, iç çukuk ağızlı, yuvarlak gövdeli ve dip kısmı korunmamıştır.		
Yayın Yeri	Joukowsky, 1986b: 436/5		

Katalog No	240	Levha/Şekil	Lev. 38c
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Demircihöyük - İKL 10/11		
Tanım	İçe çekik ağızlı, yuvarlak gövdeli ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Kull, 1988: Taf.18/5		
Katalog No	241	Levha/Şekil	Lev. 39a
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe - OTÇ		
Ölçüleri (cm)	Yük.:1.5 cm Gövde çapı:17.2 cm Ağız çapı:12.7 cm		
Tanım	Gri renkte astarlı ve perdahlı, içe çekik ağız kenarlı, dipten yukarıya doğru daralan yuvarlak gövde ve dip kısmı korunmamıştır.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.22/b		
Katalog No	242	Levha/Şekil	Lev. 39b
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe - OTÇ III		
Ölçüleri (cm)	Yük..5 cm Gövde çapı:17.8 cm Ağız çapı:16 cm		
Tanım	Kırmızı renkte astarlı perdahlı, içe çekik ağız kenarlı, dipten yukarıya doğru daralan yuvarlak gövde ve dip kısmı korunmamıştır.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.22/c		
Katalog No	243	Levha/Şekil	Lev. 39c
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe- OTÇ III		
Ölçüleri (cm)	Yük.:4.1 cm Gövde çapı:19.2 cm Ağız çapı:16.5 cm		
Tanım	Açık kahverengi renkte astarlı perdahlı, içe çekik ağız kenarlı, dipten yukarıya doğru daralan yuvarlak gövde ve dip kısmı korunmamıştır.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.22/d		
Katalog No	244	Levha/Şekil	Lev. 39d
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe - OTÇ III		
Ölçüleri (cm)	Yük.:1.7 cm Gövde çapı:24.4 cm Ağız çapı:22.4 cm		
Tanım	Kırmızımsı sarı renkte astarlı, perdahlı, içe çekik ağız kenarlı, dipten		

	yukarıya doğru daralan yuvarlak gövde ve dip kısmı korunmamıştır.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.22/e		
Katalog No	245	Levha/Şekil	Lev. 39e
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe - OTÇ III		
Ölçüleri (cm)	Yük: 4.5 cm Gövde çapı:18 cm Ağız çapı:15 cm		
Tanım	Kırmızımsı sarı renkte astarlı, perdahlı, içe çekik ağız kenarlı, dipten yukarıya doğru daralan yuvarlak gövde ve dip kısmı korunmamıştır.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.23/a		
Katalog No	246	Levha/Şekil	Lev. 40a
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe – OTÇ III		
Ölçüleri (cm)	Yük: 3.8 cm Gövde çapı:21.3 cm Ağız çapı:18 cm		
Tanım	İç ve dış yüzeyi kırmızımsı sarı renkte astarlı, perdahlı, içe çekik ağız kenarlı, dipten yukarıya doğru daralan yuvarlak gövde ve dip kısmı korunmamıştır.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.23/b		
Katalog No	247	Levha/Şekil	Lev. 40b
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe – OTÇ III		
Ölçüleri (cm)	Yük:2.7 cm Gövde çapı:22.5 cm Ağız çapı:20 cm		
Tanım	Kırmızımsı sarı renkte astarlı, perdahlı, içe çekik ağız kenarlı, dipten yukarıya doğru daralan yuvarlak gövde ve dip kısmı korunmamıştır.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.23/c		
Katalog No	248	Levha/Şekil	Lev. 40c
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe – OTÇ III		
Ölçüleri (cm)	Yük:5.9 cm Gövde çapı:25.5 cm Ağız çapı: 22 cm		
Tanım	Kırmızımsı sarı renkte astarlı, perdahlı, içe çekik ağız kenarlı, dipten yukarıya doğru daralan yuvarlak gövde ve dip kısmı korunmamıştır.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.23/d		

Katalog No	249	Levha/Şekil	Lev. 40d
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe – OTÇ III		
Ölçüleri (cm)	Yük.:5.8 cm Gövde çapı:31.2 cm Ağız çapı:29 cm		
Tanım	İç yüzeyi kırmızımsı sarı renkte astarlı, dış yüzeyi gri renkte perdahlı, içe çekik ağız kenarlı, dipten yukarıya doğru daralan yuvarlak gövde ve dip kısmı korunmamıştır.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.23/e		
Katalog No	250	Levha/Şekil	Lev. 40e
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Troya		
Tanım	İçe çekik ağız kenarlı, yuvarlak gövdeli ve çift dikey kulba sahiptir.		
Yayın Yeri	Blegen, vd., 1951: 176/32.65		
Katalog No	251	Levha/Şekil	Lev. 41a
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Büyükkale - Schicht IVc		
Ölçüleri (cm)	Yük:5.8 cm Ağız çapı:23.5 cm		
Tanım	Kahverengi renkte astarlı, perdahlı, içe çekik ağızlı, konik gövdeli ve dip kısmı eksiktir.		
Yayın Yeri	Fischer, 1963: Taf.85/724		
Katalog No	252	Levha/Şekil	Lev. 41b
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Büyükkale- Shicht IVc		
Tanım	Kahverengi astarlı, perdahlı, içe çekik ağızlı, konik gövdeli, alt kısmı korunmamıştır.		
Yayın Yeri	Fischer, 1963: Taf.85/728		
Katalog No	253	Levha/Şekil	Lev. 41c
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Büyükkale - J-L/20-21 Schicht 4		
Ölçüleri (cm)	Yük.:5.2 cm Ağız çapı:15.7 cm		
Tanım	Kahverengi renkte astarlı, perdahlı, içe çekik ağızlı, konik gövdeli ve		

	sivri diplidir.		
Yayın Yeri	Fischer, 1963: Taf.92/829		
Katalog No	254	Levha/Şekil	Lev. 41d
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	İlica Mezarlığı - Schnitt A		
Tanım	İç ve dış yüzeyi kırmızımsı kahverengi astarlı ve perdahlıdır. İç çekik ağız kenarlı, konik gövdeli ve dip kısmı korunmamıştır.		
Yayın Yeri	Orthmann, 1967: Taf.1/2		
Katalog No	255	Levha/Şekil	Lev. 41e
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Kayapınar - Kat II		
Tanım	Ağız kısmı kırmızı renkte astarlı, geri kalan yüzey devetüyü renktedir. İç çekik ağız kenarlı, konik gövde ve düz diplidir.		
Yayın Yeri	Temizer, 1954:Res.12a		
Katalog No	256	Levha/Şekil	Lev. 41f
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Yassihöyük		
Tanım	Hamuru bitki katkılı, iyi pişirilmiş, iç ve dış yüzeyi kırmızıkahve rengindedir. İç çekik ağız kenarlı, konik gövdeli ve dip kısmı korunmamıştır.		
Yayın Yeri	Omura, M., 2008:Fig.49, 86000014		
Katalog No	257	Levha/Şekil	Lev. 41g
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Yassihöyük		
Tanım	İyi derecede pişirilmiş hamuru, mika, bitki ve kireç katkılıdır. İç ve dış yüzeyi kırmızıkahve renginde astarlı ve perdahlıdır. İç çekik ağızlı, konik gövdeli ve dip kısmı korunmamıştır.		
Yayın Yeri	Omura, M.,2008: Fig.49, 86000003		
Katalog No	258	Levha/Şekil	Lev. 41h
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Yassihöyük		
Tanım	Orta derecede pişirilmiş hamur, kireç katkılıdır. İç ve dış yüzeyi çok açık kahverengi renginde astarlı ve perdahlıdır. İç çekik ağızlı, konik		

	gövdeli ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Omura, M., 2008: Fig. 49, 88000011		
Katalog No	259	Levha/Şekil	Lev. 42a
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Yassihöyük		
Tanım	Orta derecede pişmiş hamuru, kireç ve mika katkılıdır. İç yüzey pembe renkte, dış yüzey kırmızı renkte astarlı ve perdahlıdır. İçte çekik ağızlı, konik gövdeli ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Omura, M., 2008: Fig.49, 86000015		
Katalog No	260	Levha/Şekil	Lev. 42b
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Ovaören - GE 147/38-1		
Ölçüleri (cm)	Ağız çapı:21 cm		
Tanım	Çok açık kahverengi hamuru, küçük taşçık ve orta miktarda mika katkılıdır. Dış yüzeyi çok açık kahverengi rengine astarlı ve perdahlıdır. İçte çekik ağızlı, konik gövdeli ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Aydın, 2012: Lev.1/5		
Katalog No	261	Levha/Şekil	Lev. 42c
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Ovaören - GF 148b/41-8		
Ölçüleri (cm)	Ağız çapı:24 cm		
Tanım	Açık sarımsı kahverengi hamuru, kum ve az miktarda bitki katkılıdır. Dış yüzeyi hamur rengine, İçte çekik ağızlı, konik gövdeli ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Aydın, 2012: Lev.1/6		
Katalog No	262	Levha/Şekil	Lev. 42d
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Kaman Kalehöyük - III.kat		
Tanım	İçte çekik ağızlı, konik gövdeli ve düz diptir.		
Yayın Yeri	Omura, S., 1990: Res.10/4		

Katalog No	263	Levha/Şekil	Lev. 43a
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Panaztepe - L/13		
Ölçüleri (cm)	Yük: 2.2 cm Ağız Çapı: 15 cm		
Tanım	İçe çekik ağız kenarlı, dibe doğru daralan konik gövde ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Günel, 1999: Lev.4/5		
Katalog No	264	Levha/Şekil	Lev.43b
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Panaztepe - L/14		
Ölçüleri (cm)	Yük: 1.7 cm Ağız çapı: 15.5 cm		
Tanım	İçe çekik ağız kenarlı, dibe doğru daralan konik gövde ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Günel, 1999: Lev.4/6		
Katalog No	265	Levha/Şekil	Lev. 43c
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Mezarlık Alanı M/13		
Ölçüleri (cm)	Yük: 2.4 cm Ağız Çapı: 16 cm		
Tanım	İçe çekik ağız kenarlı, dibe doğru daralan konik gövde ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Günel, 1999: Lev.4/7		
Katalog No	266	Levha/Şekil	Lev. 43d
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Panaztepe - Mezarlık Alanı L/12		
Ölçüleri (cm)	Yük: 2 cm Ağız Çapı: 24 cm		
Tanım	İçe çekik ağız kenarlı, dibe doğru daralan konik gövde ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Günel, 1999: Lev.4/8		
Katalog No	267	Levha/Şekil	Lev. 43e
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Panaztepe - Mezarlık Alanı M/13		
Ölçüleri (cm)	Yük: 5.5 cm Ağız Çapı: 24 cm		

Tanım	İçe çekik ağız kenarlı, dibe doğru daralan konik gövde ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Günel, 1999: Lev.4/9		
Katalog No	268	Levha/Şekil	Lev. 43f
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Panaztepe - K/14		
Ölçüleri (cm)	Yük: 2.8 cm Ağız Çapı: 11 cm		
Tanım	İçe çekik ağız kenarlı, dibe doğru daralan konik gövde ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Günel, 1999: Lev.9/2		
Katalog No	269	Levha/Şekil	Lev. 43g
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Panaztepe - Mezarlık Alanı M/11		
Ölçüleri (cm)	Yük: 2.9 cm Ağız Çapı: 14 cm		
Tanım	İçe çekik ağız kenarlı, dibe doğru daralan konik gövde ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Günel, 1999: Lev.9/4		
Katalog No	270	Levha/Şekil	Lev. 43h
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Beycesultan V		
Tanım	Devetüyü renkte astarlı, perdahlı, içe çekik ağızlı, konik gövdeli ve yuvarlak diplidir.		
Yayın Yeri	Llyod ve Mellaart, 1965:Fig. P.4/17		
Katalog No	271	Levha/Şekil	Lev. 43ı
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Demircihöyük - İKL 10/11		
Tanım	İçe çekik ağız kenarlı, dibe doğru daralan konik gövde ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Kull, 1988: Taf.4/15		
Katalog No	272	Levha/Şekil	Lev. 44a
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe – OTÇ III		

Ölçüleri (cm)	Yük.:19 cm Gövde çapı:11.1 cm Ağız çapı:10 cm		
Tanım	İç ve dış yüzeyi kırmızımsı sarı renkte astarlı, perdahlıdır. İç çekik ağız kenarlı, dibe doğru daralan konik gövde ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.17/c		
Katalog No	273	Levha/Şekil	Lev. 44b
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe – OTÇ III		
Ölçüleri (cm)	Yük.:2.6 cm Gövde çapı:13.7 cm Ağız çapı:26 cm		
Tanım	İç yüzey sarımsı kırmızı renkte, dış yüzey kahverengi renkte astarlı ve perdahlıdır. İç çekik ağız kenarlı, dibe doğru daralan konik gövde ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.17/d		
Katalog No	274	Levha/Şekil	Lev. 45a
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Boğazköy - J/20, Schicht 3		
Tanım	Parlak altınrenkli mikalı gri renkte astarlı, pardahlı, yarım “s” profilili, konik biçimde gövde ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Fischer, 1963: Taf.98/897		
Katalog No	275	Levha/Şekil	Lev. 45b
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Boğazköy - J/20		
Ölçüleri (cm)	Yük:6.1 cm Ağız çapı:20 cm		
Tanım	Kahverengi astarlı ve perdahlı, yarım “s” profilili konik gövdeli ve sivri diplidir.		
Yayın Yeri	Fischer, 1963: Taf.98/899		
Katalog No	276	Levha/Şekil	Lev. 45c
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Boğazköy - Schicht IVc		
Tanım	Altın mika kapmalı kahverengi astarlı ve perdahlıdır. Yarım “s” profilili konik gövdeli ve sivri diplidir.		
Yayın Yeri	Fischer, 1963: Taf.98/887		

Katalog No	277	Levha/Şekil	Lev. 45d
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	İlica Mezarlığı - Schnitt A		
Tanım	Turuncumsu astarlı, perdahlı, yarım “s” profilli konik gövdeli ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Orthmann, 1967: Taf.1/5		
Katalog No	278	Levha/Şekil	Lev. 45e
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Demircihöyük - N7, N8, MN8		
Tanım	Yarım “s” profilli konik gövdeli ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Kull,1988: Taf 30/5		
Katalog No	279	Levha/Şekil	Lev. 45f
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Demircihöyük - K7, İK9-10		
Tanım	Yarım “s” profilli konik gövdeli ve düz diplidir.		
Yayın Yeri	Kull, 1988: Taf.32/14		
Katalog No	279	Levha/Şekil	Lev. 46a
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Beycesultan VIb		
Tanım	Kırmızı astarlı, perdahlı, yarım “s” profilli konik gövdeli ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Llyod ve Mellaart, 1965: Fig. P.25/13		
Katalog No	280	Levha/Şekil	Lev. 46b
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Beycesultan IVb		
Tanım	Kırmızı astarlı, perdahlı, yarım “s” profilli konik gövdeli ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Llyod ve Mellaart, 1965: Fig.P.25/14		
Katalog No	281	Levha/Şekil	Lev. 46c
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Beycesultan IVb		

Tanım	Kırmızı astarlı, perdahlı, yarım “s” profilli konik gövdeli ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Llyod ve Mellaart, 1965: Fig.P.25/15		
Katalog No	282	Levha/Şekil	Lev. 46d
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Beycesultan IVb		
Tanım	Kırmızı astarlı, perdahlı, yarım “s” profilli konik gövdeli ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Llyod ve Mellaart, 1965: Fig.P.25/15		
Katalog No	283	Levha/Şekil	Lev. 46e
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe- OTÇ II		
Ölçüleri (cm)	Yük.:4.2 cm Gövde çapı:16.1 cm Ağız çapı:16 cm		
Tanım	İç ve dış yüzeyi gri renkte astarlı ve perdahlıdır. Yarım “s” profilli, yukarıya doğru konik yükselen gövde, dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Aykurt,2004: Lev.15/a		
Katalog No	284	Levha/Şekil	Lev. 46f
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe – OTÇ I		
Ölçüleri (cm)	Yük: 8.8 cm Gövde çapı:23.2 cm Ağız çapı:22 cm		
Tanım	İç ve dış yüzeyi gri renkte astarlı ve perdahlıdır. Yarım “s” profilli, yukarıya doğru konik yükselen gövde, dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.15/b		
Katalog No	285	Levha/Şekil	Lev. 47a
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Ovaören - GG 147c/13-4		
Ölçüleri (cm)	Ağız çapı:20 cm		
Tanım	Sarımsı kırmızı renkte hamuru, kuvars, küçük taşçık ve mika katkılıdır. İç ve dış yüzeyi kırmızı renkte astarlı ve perdahlıdır. Dışa çekik ağızlı, “s” profilli, dibe doğru daralan konik gövde ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Aydın, 2012: Lev.11/3		
Katalog No	286	Levha/Şekil	Lev. 47b

Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Ovaören - GF 148a/18-3		
Ölçüleri (cm)	Ağız çapı:26 cm		
Tanım	Açık kahverengi hamuru, küçük taşçık, bitki ve az miktarda mika katkılıdır. Dış yüzey kırmızı astarlı ve perdahlıdır. Dışa çekik ağızlı, “s” profilli, dibe doğru daralan konik gövde ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Aydın, 2012: Lev.21/1		
Katalog No	287	Levha/Şekil	Lev. 47c
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Ovaören - GG 148a/37-1		
Ölçüleri (cm)	Ağız çapı:30 cm		
Tanım	Açık sarımsı kahverengi hamuru, mika, bitki, kireç, kum ve küçük taşçık katkılıdır. Dış yüzey kırmızı astarlı ve perdahlıdır. Dışa çekik ağızlı, “s” profilli, dibe doğru daralan konik gövde ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Aydın, 2012: Lev.21/2		
Katalog No	288	Levha/Şekil	Lev. 47d
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Yassıhöyük		
Tanım	İyi derecede pişirilmiş, kireç ve mika katkılıdır. Dış yüzeyi kırmızı renkte, iç yüzeyi kırmızı kahve rengindedir. Dışa çekik ağızlı, “s” profilli, dibe doğru daralan konik gövde ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Omura, M, 2008: Fig.53, 8600013		
Katalog No	289	Levha/Şekil	Lev. 48a
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Hastane Höyük OTÇ		
Ölçüleri (cm)	Ağız çapı: 15 cm		
Tanım	İyi derecede pişirilmiş kırmızı renkte hamuru, kum, mika ve kuvars katkılıdır. Mikalı sarı astarlı perdahlıdır. “S” profilli dibe doğru daralan konik gövde ve dip kısmı korunmamıştır.		
Yayın Yeri	Akdeniz, 2012: Res. 14/a		
Katalog No	290	Levha/Şekil	Lev. 48b

Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Hastane Höyük OTÇ		
Tanım	İyi derecede pişirilmiş kırmızı renkte hamuru, kum, mika ve kuvars katkılıdır. Mikalı sarı astarlı perdahlıdır. “S” profilli dibe doğru daralan konik gövde ve dip kısmı korunmamıştır.		
Yayın Yeri	Akdeniz, 2012: Res. 14/b		
Katalog No	291	Levha/Şekil	Lev. 48c
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Hastane Höyük OTÇ		
Tanım	İyi derecede pişirilmiş kırmızı renkte hamuru, kum, mika ve kuvars katkılıdır. Mikalı sarı astarlı perdahlıdır. “S” profilli dibe doğru daralan konik gövde ve dip kısmı korunmamıştır.		
Yayın Yeri	Akdeniz, 2012: Res. 14/c		
Katalog No	292	Levha/Şekil	Lev. 48d
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Hastane Höyük OTÇ		
Tanım	İyi derecede pişirilmiş kırmızı renkte hamuru, kum, mika ve kuvars katkılıdır. Mikalı sarı astarlı perdahlıdır. “S” profilli dibe doğru daralan konik gövde ve dip kısmı korunmamıştır.		
Yayın Yeri	Akdeniz, 2012: Res. 14/d		
Katalog No	293	Levha/Şekil	Lev. 48e
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Hastane Höyük OTÇ		
Tanım	İyi derecede pişirilmiş kırmızı renkte hamuru, kum, mika ve kuvars katkılıdır. Mikalı sarı astarlı perdahlıdır. “S” profilli dibe doğru daralan konik gövde ve dip kısmı korunmamıştır.		
Yayın Yeri	Akdeniz, 2012: Res. 15/f		
Katalog No	294	Levha/Şekil	Lev. 48f
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Demircihöyük Sarıket Mezarlığı - G-384		
Tanım	İç ve dış yüzeyi kırmızımsı kahverengi astarlı ve perdahlıdır. S” profilli dibe doğru daralan konik gövde ve yuvarlak dibe sahiptir.		
Yayın Yeri	Seeher,2000: Abb.65/a		
Katalog No	295	Levha/Şekil	Lev. 48g

Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Hanay Tepe - Stratum C		
Tanım	S'' profilli dibe doğru daralan konik gövde ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Schacner, 1999: Abb.17/2		
Katalog No	296	Levha/Şekil	Lev. 48h
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Hanay Tepe- Stratum C		
Tanım	S'' profilli dibe doğru daralan konik gövde ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Schacner, 1999: Abb.17/3		
Katalog No	297	Levha/Şekil	Lev. 48i
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Hanay Tepe - Stratum C		
Tanım	S'' profilli dibe doğru daralan konik gövde ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Schacner, 1999: Abb.17/4		
Katalog No	298	Levha/Şekil	Lev. 48i
Eserin Adı	Çanak		
Buluntu Yeri	Hnay Tepe - Startum C		
Tanım	S'' profilli dibe doğru daralan konik gövde ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Schacner, 1999: Abb.17/5		
Katalog No	299	Levha/Şekil	Lev. 49a
Eserin Adı	Tabak		
Buluntu Yeri	Acemhöyük - Sarıkaya Sarayı		
Ölçüleri (cm)	Yük.:8 cm Genişlik:34 cm		
Tanım	Devetüyü renkte hamuru, taş, mika, kireç ve kum katkılıdır. Açık kahverengi astarlı ve perdahlıdır. Ağız kenarı hafif dışa eğik, derin bir gövde ve düz bir dibe sahiptir.		
Yayın Yeri	Türker, 2008: Lev.XV/2		
Katalog No	300	Levha/Şekil	Lev. 49b
Eserin Adı	Tabak		

Buluntu Yeri	Acemhöyük - BB 50, Kat V		
Ölçüleri (cm)	Ağız çapı: 31 cm		
Tanım	Devetüyü renkte hamuru, kireç ve mika katkılıdır. İç yüzeyi kırmızımsı sarı renkte, dış yüzeyi kırmızımsı sarı renkte astarlı ve perdahlıdır. Ağız kenarı hafif dışa eğik, derin bir gövde ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Türker, 2008: Lev. XV/4		
Katalog No	301	Levha/Şekil	Lev. 49c
Eserin Adı	Tabak		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - 66 nolu mezar		
Ölçüleri (cm)	Yük:4.2 cm Ağız çapı: 19 cm		
Tanım	Açık kiremit renkli, ince kireç katkılı, az mikalı, ince kumludur. Ağız kenarı hafif dışa eğik, derin bir gövde ve halka diplidir.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005: LXXI/1		
Katalog No	302	Levha/Şekil	Lev. 50a
Eserin Adı	Fincan		
Buluntu Yeri	Acemhöyük - Kuzeybatı çukuru, T/31		
Ölçüleri (cm)	Yük.:8.2 cm Ağız çapı:8.3 cm		
Tanım	Açık kahverengi gri renkte hamuru taş katkılıdır. Basit ağız kenarlı, yuvarlak gövdeli ve yuvarlak diplidir.		
Yayın Yeri	Türker, 2008: Lev.XIII/1		
Katalog No	303	Levha/Şekil	Lev. 50b
Eserin Adı	Fincan		
Buluntu Yeri	Acemhöyük - Aşağı Şehir, B ocağı I.kat		
Ölçüleri (cm)	Yük.:4.8 cm Ağız çapı:4.4 cm		
Tanım	Devetüyü renkte hamurlu, kırmızı renkte astarlı ve perdahlıdır. Basit ağız kenarlı, yuvarlak gövdeli ve yuvarlak diplidir.		
Yayın Yeri	Türker, 2008: Lev.XIII/25		
Katalog No	304	Levha/Şekil	Lev. 50c
Eserin Adı	Fincan		
Ölçüleri (cm)	Yük.:1.7 cm Genişlik: 8.4 cm		

Tanım	Kırmızı astarlı perdahlı, basit ağız kenarlı, yuvarlak gövdeli ve yuvarlak diplidir.		
Yayın Yeri	Von der Osten, 1937: Plt. IV/c1233		
Katalog No	305	Levha/Şekil	Lev. 51a
Eserin Adı	Fincan		
Buluntu Yeri	Kaman Kalehöyük - North Sector V		
Tanım	Basit ağız kenarlı, yuvarlak gövdeli ve yuvarlak diplidir.		
Yayın Yeri	Omura, S., 2007: Fig.55		
Katalog No	306	Levha/Şekil	Lev. 51b
Eserin Adı	Fincan		
Buluntu Yeri	Aphrodisias - Complex I-E		
Tanım	Kırmızı astarlı ve perdahlıdır. Basit ağız kenarlı, yuvarlak gövdeli ve dip kısmı korunmamıştır.		
Yayın Yeri	Joukowsky, 1986b: Fig.444/22		
Katalog No	307	Levha/Şekil	Lev. 52a
Eserin Adı	Maşrapa		
Buluntu Yeri	Kultepe - I.kat		
Ölçüleri (cm)	Yük.:17.5 cm Genişlik: 16 cm		
Tanım	Devetüyü renkte astarlı ve perdahlıdır. Dışa çekik ağız kenarlı, keskin karınlı, küçük halka dipli ve tek dikey kulpludur.		
Yayın Yeri	Özgüç, T., ve Özgüç, N., 1953: Şek.175		
Katalog No	308	Levha/Şekil	Lev. 52b
Eserin Adı	Maşrapa		
Buluntu Yeri	Kultepe - I.kat		
Ölçüleri (cm)	Yük:8 cm Genişlik:11.5 cm		
Tanım	Sarımsı beyaz renkte astarlı ve perdahlıdır. Dışa çekik ağız kenarlı, keskin karınlı, düz dipli ve tek dikey kulpludur.		
Yayın Yeri	Özgüç, T., ve Özgüç, N., 1953: Şek.176		
Katalog No	309	Levha/Şekil	Lev. 52c
Eserin Adı	Maşrapa		
Buluntu Yeri	Kultepe I.kat		

Ölçüleri (cm)	Yük.:17.5 cm Genişlik:17.5 cm		
Tanım	Devetüyü renkte astarlı ve perdahlıdır. Dışa çekik ağız kenarlı, keskin karınlı, küçük düz dipli ve tek dikey kulpludur.		
Yayın Yeri	Özgüç, T., ve Özgüç, N., 1953: Şek.177		
Katalog No	310	Levha/Şekil	Lev. 52d
Eserin Adı	Maşrapa		
Buluntu Yeri	Kültepe - I.kat		
Ölçüleri (cm)	Yük.:10 cm Genişlik:10.5 cm		
Tanım	Yeşile çalan krem renkte astarlı ve perdahlıdır. Dışa çekik ağız kenarlı, keskin karınlı, düz dipli ve tek dikey kulpludur.		
Yayın Yeri	Özgüç, T., ve Özgüç, N., 1953: Şek.176		
Katalog No	311	Levha/Şekil	Lev. 52e
Eserin Adı	Maşrapa		
Buluntu Yeri	Kaneş Karum A/B ocağında, kerpiçli ev		
Ölçüleri (cm)	Yük.:9-16 cm Genişlik:10-15 cm		
Tanım	Kirli beyaz krem –devetüyü renkte astarlı ve perdahlıdır. Dışa çekik ağız kenarlı, keskin karınlı, küçük halka dipli ve tek dikey kulpludur.		
Yayın Yeri	Özgüç, T., 1950: Şek.237		
Katalog No	312	Levha/Şekil	Lev. 52f
Eserin Adı	Maşrapa		
Buluntu Yeri	Kaneş Karum A/B ocağında, kerpiçli ev		
Ölçüleri (cm)	Yük.:9-16 cm Genişlik:10-15 cm		
Tanım	Kirli beyaz krem –devetüyü renkte astarlı ve perdahlıdır. Dışa çekik ağız kenarlı, keskin karınlı, küçük halka dipli ve tek dikey kulpludur.		
Yayın Yeri	Özgüç, T., 1950: Şek.239		
Katalog No	313	Levha/Şekil	Lev. 53a
Eserin Adı	Maşrapa		
Buluntu Yeri ve Katı	Adad Sululi'nin evi		
Ölçüleri (cm)	Yük:17-18.5 cm		
Tanım	Ağız ve karın kısmı kırmızı renkte astarlı v eperdahlı, karın kısmından altı toprak rengindedir. Dışa çekik ağız kenarlı, keskin		

	karınlı, küçük halka dipli ve tek dikey kulpludur.		
Yayın Yeri	Özgüç, T., 1950: Şek.240		
Katalog No	314	Levha/Şekil	Lev. 53b
Eserin Adı	Maşrapa		
Buluntu Yeri	Kaneş Karum A/B ocağında, kerpiçli ev		
Ölçüleri (cm)	Yük.:9-16 cm Genişlik:10-15 cm		
Tanım	Kirlı beyaz krem –devetüyü renkte astarlı ve perdahlıdır. Dışa çekik ağız kenarlı, keskin karınlı, küçük halka dipli ve tek dikey kulpludur.		
Yayın Yeri	Özgüç, T., 1950: Şek.241		
Katalog No	315	Levha/Şekil	Lev. 53c
Eserin Adı	Maşrapa		
Buluntu Yeri	Kaneş Karum A/B ocağında, kerpiçli ev		
Ölçüleri (cm)	Yük.:9-16 cm Genişlik:10-15 cm		
Tanım	Kirlı beyaz krem –devetüyü renkte astarlı ve perdahlıdır. Dışa çekik ağız kenarlı, keskin karınlı, küçük halka dipli ve tek dikey kulpludur.		
Yayın Yeri	Özgüç, T., 1950: Şek.242		
Katalog No	316	Levha/Şekil	Lev. 53d
Eserin Adı	Maşrapa		
Buluntu Yeri	Liman Tepe - OTÇ IV		
Tanım	Kırmızı astarlı perdahlı, dışa çekik ağız kenarlı, keskin karınlı, düz dipli ve tek dikey kulpludur.		
Yayın Yeri	Erkanal ve Günel, 1996: Res.7		
Katalog No	317	Levha/Şekil	Lev. 54a
Eserin Adı	Çan Gövdeli Konik Bardak		
Buluntu Yeri	Acemhöyük - Kuzeybatı çukuru, U/31 plankare, III.kat		
Ölçüleri (cm)	Yük.:5.8 cm Ağız çapı:8.1 cm		
Tanım	Pembemsi devetüyü rengine astarlı ve perdahlıdır. Basit ağız kenarlı, çan gövdeli konik biçimli ve düz diplidir.		
Yayın Yeri	Türker, 2008: VII/1		
Katalog No	318	Levha/Şekil	Lev. 54b
Eserin Adı	Çan Gövdeli Konik Bardak		

Buluntu Yeri	Acemhöyük - Z/30 plankarae, IV.kat		
Ölçüleri (cm)	Yük.:6.9 cm Ağız çapı:11.5 cm		
Tanım	Kiremit renkli hamuru kireç ve kum katkılıdır. Basit ağız kenarlı, çan gövdeli konik biçimli, düz diplidir.		
Yayın Yeri	Türker, 2008: VII/2		
Katalog No	319	Levha/Şekil	Lev. 54c
Eserin Adı	Çan Gövdeli Konik Bardak		
Buluntu Yeri	Acemhöyük - U/32 plankare, IV.kat		
Ölçüleri (cm)	Yük.:5.7 cm Ağız çapı:9 cm		
Tanım	Krem rengi hamuru mika ve kum katkılıdır. Basit ağız kenarlı, çan gövdeli konik biçimli, düz diplidir.		
Yayın Yeri	Türker, 2008: VII/3		
Katalog No	320	Levha/Şekil	Lev. 55a
Eserin Adı	Çan Gövdeli Konik Biçimli Bardak		
Buluntu Yeri	Kultepe - Teras Sarayı 3 nolu Oda		
Ölçüleri (cm)	Yük:8 cm Genişlik:13 cm		
Tanım	Kahverengi hamurlu, dış yüzeyi dumanlı isli bir görünüme sahiptir. Basit ağız kenarlı, çan gövdeli konik biçimli, düz diplidir.		
Yayın Yeri	Özgüç, T., 1999: Lev.89/1		
Katalog No	321	Levha/Şekil	Lev. 55b
Eserin Adı	Çan Gövdeli Konik Biçimli Bardak		
Buluntu Yeri	Kultepe - Teras Sarayı 3 nolu Oda		
Ölçüleri (cm)	Yük:11 cm Genişlik:15 cm		
Tanım	Kahverengi hamurlu, dış yüzeyi dumanlı isli bir görünüme sahiptir. Basit ağız kenarlı, çan gövdeli konik biçimli, düz diplidir.		
Yayın Yeri	Özgüç, T., 1999: Lev.89/2		
Katalog No	322	Levha/Şekil	Lev. 55c
Eserin Adı	Çan Gövdeli Konik Biçimli Bardak		
Buluntu Yeri	Kultepe - Teras Sarayı 3 nolu Oda		
Ölçüleri (cm)	Yük:8 cm Genişlik:10.5 cm		
Tanım	Krem renkli hamurludur. Basit ağız kenarlı, çan gövdeli konik biçimli, düz diplidir.		

Yayın Yeri	Özgüç, T., 1999: Lev.89/3		
Katalog No	323	Levha/Şekil	Lev. 55d
Eserin Adı	Çan Gövdeli Konik Biçimli Bardak		
Buluntu Yeri	Kültepe - Teras Sarayı 3 nolu Oda		
Ölçüleri (cm)	Yük:12.5 cm Genişlik:15 cm		
Tanım	Koyu kahverengi hamurlu, dış yüzeyi dumanlı isli bir görünüme sahiptir. Basit ağız kenarlı, çan gövdeli konik biçimli, düz diplidir.		
Yayın Yeri	Özgüç, T., 1999: Lev.89/4		
Katalog No	324	Levha/Şekil	Lev. 55e
Eserin Adı	Çan Gövdeli Konik Biçimli Bardak		
Buluntu Yeri	Büyükkale IV d z-aa/13-14		
Tanım	Kum renkli, basit ağız kenarlı, çan gövdeli konik biçimli, düz diplidir.		
Yayın Yeri	Fischer, 1963: Taf.7/97		
Katalog No	325	Levha/Şekil	Lev. 55f
Eserin Adı	Çan Gövdeli Konik Biçimli Bardak		
Buluntu Yeri	Büyükkale IV d z-aa/15-16		
Tanım	Kum renkli, basit ağız kenarlı, çan gövdeli konik biçimli, düz diplidir.		
Yayın Yeri	Fischer, 1963: Taf.7/98		
Katalog No	326	Levha/Şekil	Lev. 55g
Eserin Adı	Çan Gövdeli Konik Biçimli Bardak		
Buluntu Yeri	Büyükkale IV c , z/15		
Tanım	Kum renkli, basit ağız kenarlı, çan gövdeli konik biçimli, düz diplidir.		
Yayın Yeri	Fischer, 1963: Taf.7/99		
Katalog No	327	Levha/Şekil	Lev. 55h
Eserin Adı	Çan Gövdeli Konik Biçimli Bardak		
Buluntu Yeri	Büyükkale IV b, V/12		
Tanım	Kum renkli, basit ağız kenarlı, çan gövdeli konik biçimli, düz diplidir.		

Yayın Yeri	Fischer, 1963: Taf.7/100		
Katalog No	328	Levha/Şekil	Lev. 56a
Eserin Adı	Çan Gövdeli Konik Biçimli Bardak		
Buluntu Yeri	Büyükkale IV b, V/12		
Tanım	Kum renkli, basit ağız kenarlı, çan gövdeli konik biçimli, düz diplidir.		
Yayın Yeri	Fischer, 1963: Taf.7/101		
Katalog No	329	Levha/Şekil	Lev. 56b
Eserin Adı	Çan Gövdeli Konik Biçimli Bardak		
Buluntu Yeri	Büyükkale IV b, V/12		
Tanım	Kum renkli, basit ağız kenarlı, çan gövdeli konik biçimli, düz diplidir.		
Yayın Yeri	Fischer, 1963: Taf.7/102		
Katalog No	330	Levha/Şekil	Lwv. 56c
Eserin Adı	Çan Gövdeli Konik Biçimli Bardak		
Buluntu Yeri	Büyükkale IV b, V/12		
Tanım	Kum renkli, basit ağız kenarlı, çan gövdeli konik biçimli, düz diplidir.		
Yayın Yeri	Fischer, 1963: Taf.7/103		
Katalog No	331	Levha/Şekil	Lev. 56d
Eserin Adı	Çan Gövdeli Konik Biçimli Bardaklar		
Buluntu Yeri	Polatlı Höyük - Level 30		
Tanım	Koyu hamurlu, basit ağız kenarlı, çan gövdeli konik biçimli, düz diplidir.		
Yayın Yeri	Llyod ve Gökçe, 1951: Fig.12/5		
Katalog No	332	Levha/Şekil	Lev. 57a
Eserin Adı	Çan Gövdeli Konik Biçimli Bardaklar		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe - OTÇ I		
Ölçüleri (cm)	Yük.:6.9 cm Genişlik:7.4 cm		
Tanım	Beyaz renkte astarlı ve perdahlı, basit ağız kenarlı, çan gövdeli konik biçimli, düz diplidir.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.38a		
Katalog No	333	Levha/Şekil	Lev. 57b

Eserin Adı	Çan Gövdeli Konik Biçimli Bardaklar		
Tanım	Basit ağız kenarlı, çan gövdeli konik biçimli, düz diplidir.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2013: Fig.25		
Katalog No	334	Levha/Şekil	Lev. 58a
Eserin Adı	Yonca Ağızlı Testi		
Buluntu Yeri	Yanarlar Mezarlığı - 2 nolu mezar		
Ölçüleri (cm)	Yük.:19 cm Genişlik: 10 cm		
Tanım	Devetüyü rengi hamuru mika tanecikleri içermektedir. Portakala çalan kırmızı astarlı ve iyi perdahlıdır. Uzun ve içbükey hatlı boynunun omuzla bağlantısı kabartma şeritle belirlidir. Yuvarlak karınlı, yuvarlak dipli ve tek şerit kulpludur.		
Yayın Yeri	Emre, 1978: XXXI/3, şek.71		
Katalog No	335	Levha/Şekil	Lev. 58b
Eserin Adı	Yonca Ağızlı Testi		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - H 24 açması 36 nolu mezar		
Ölçüleri (cm)	Yük.:20 cm Genişlik: 12.3 cm		
Tanım	Açık kiremit renkli, yer yer koyu kiremit renkli astarlı ve perdahlıdır. Yoğun kireç, ince seyrek taşçık, kum ve kuvars katkılı bir hamura sahiptir. Dar ve uzun boyunlu, Yuvarlak gövdeli, düz dipli ve tek dikey kulpludur.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005: LXXVII/9		
Katalog No	336	Levha/Şekil	Lev. 58c
Eserin Adı	Yonca Ağızlı Testi		
Buluntu Yeri	Kültepe - Ib 7 nolu mezar		
Ölçüleri (cm)	Yük:16.5 cm Genişlik: 11 cm		
Tanım	Krem renkte astarlı ve perdahlıdır. Uzun boyunlu, yuvarlak gövde , yuvarlak dip ve tek dikey kulpludur.		
Yayın Yeri	Özgüç, T ve Özgüç, N., 1953: Şek.106		
Katalog No	337	Levha/Şekil	Lev. 58d
Eserin Adı	Yonca Ağızlı Testi		
Buluntu Yeri	Alişar II- P 27		
Ölçüleri (cm)	Yük.:18.1 cm Genişlik:9.9 cm		

Tanım	Orta derecede pişmiş, sarımsı kırmızı renkte astarlı perdahlı, uzun dar boyunlu, yuvarlak gövdeli, yuvarlak dipli ve tek dikey kulpludur.		
Yayın Yeri	Von der Osten, 1937 :Fig.180/e31		
Katalog No	338	Levha/Şekil	Lev. 59a
Eserin Adı	Yonca Ağızlı Testi		
Buluntu Yeri	Seyitömer Höyük - A odası		
Tanım	Kısa geniş boyunlu, yuvarlak gövde, halka dip ve şerit kulpludur.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2011: Res.233		
Katalog No	339	Levha/Şekil	Lev. 59b
Eserin Adı	Yonca Ağızlı Testi		
Buluntu Yeri	Kültepe - I.kat		
Ölçüleri (cm)	Yük.:20 cm Genişlik: 18 cm		
Tanım	Kısa boyunlu, yuvarlak gövde, halka dipli ve şerit kulpludur.		
Yayın Yeri	Özgüç, T., ve Özgüç, N., 1953: Şek.110		
Katalog No	340	Levha/Şekil	Lev. 60a
Eserin Adı	Gaga Ağızlı Testi		
Buluntu Yeri	Acemhöyük - AA/30, III.kat		
Ölçüleri (cm)	Yük.:28.5 cm Genişlik:20.5 cm		
Tanım	Devetüyü renkte hamuru, taş, kum ve mika katkılıdır. Kırmızı renkli astarlı ve perdahlıdır. Kısa boyunlu, yuvarlak karınlı ve düz diplidir.		
Yayın Yeri	Türker, 2008: XXXVI/12		
Katalog No	341	Levha/Şekil	Lev. 60b
Eserin Adı	Gaga Ağızlı Testi		
Buluntu Yeri	Beycesultan V		
Tanım	Kırmızı astarlı ve perdahlıdır. Kısa boyunlu, yuvarlak karınlı ve düz diplidir.		
Yayın Yeri	Llyod ve Mellaart, 1965: Fig. P.6.16		
Katalog No	342	Levha/Şekil	Lev. 61a
Eserin Adı	Gaga Ağızlı Testi		
Buluntu Yeri	Kültepe - Ib katı		

Ölçüleri (cm)	Yük.:25 cm genişlik:14.5 cm		
Tanım	Kahverengi astarlı, perdahlı, halka dipli, dik gagalıdır.		
Yayın Yeri	Özgüç, T., 1956: XXIX/1		
Katalog No	343	Levha/Şekil	Lev.61b
Eserin Adı	Gaga Ağızlı Testi		
Buluntu Yeri	Seyitömer Höyük		
Tanım	Kırmızı renkte astarlı ve perdahlıdır. Yuvarlak karınlı, halka dipli, dik gagalı ve tek diket kulpludur.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2011: Res.302		
Katalog No	344	Levha/Şekil	Lev. 62a
Eserin Adı	Yuvarlak Ağızlı Testi		
Buluntu Yeri	Yanarlar Mezarlığı - 16 nolu mezar		
Ölçüleri (cm)	Yük:19.8 cm Genişlik: 12.2 cm		
Tanım	Koyu kırmızı renkte hamuru iyi işlenmiş, açık kırmızı renkte astarlı, perdahlıdır. Yuvarlak ağızlı, ince uzun boyunlu, yuvarlak gövdeli, yuvarlak dipli ve şerit kulpludur.		
Yayın Yeri	Emre, 1978: XXXXII/3, şek.78		
Katalog No	345	Levha/Şekil	Lev. 62b
Eserin Adı	Yuvarlak Ağızlı Testi		
Buluntu Yeri	Alişar II- Complex I		
Tanım	Yuvarlak ağızlı, ince uzun boyunlu, yuvarlak gövdeli, halka dipli ve şerit kulpludur.		
Yayın Yeri	Schmidt, 1932: Plt.XIII/b2528		
Katalog No	346	Levha/Şekil	Lev. 63a
Eserin Adı	Yuvarlak Ağızlı Testi		
Buluntu Yeri	Acemhöyük - II.kat mezarlığı		
Ölçüleri (cm)	Yük.:24 cm Genişlik:16 cm		
Tanım	Kırmızı astarlı ve perdaglı, yuvarlak ağızlı, ince boyunlu, şikin karınlı, halka dipli ve şerit kulpludur.		
Yayın Yeri	Türker, 2008: XLI/1		
Katalog No	347	Levha/Şekil	Lev. 63b
Eserin Adı	Yuvarlak Ağızlı Testiler		

Buluntu Yeri	Gordion Mezarlığı- H 25 mezarından		
Ölçüleri (cm)	Yük.:26.5 cm Genişlik:14.5 cm		
Tanım	Kiremit kırmızısı rengine hamurlu, kırmızı renkte astarlı ve perdahlıdır. Yuvarlak ağızlı, ince boyunlu, şişkin gövdeli, hafif sivri dipli, şerit kulpludur.		
Yayın Yeri	Mellink, 1956: Plt.13/f		
Katalog No	348	Levha/Şekil	Lev. 63c
Eserin Adı	Yuvarlak Ağızlı Testi		
Buluntu Yeri	Yanarlar Mezarlığı - 15 nolu mezar		
Ölçüleri (cm)	Yük.:26.2 cm Genişlik:15.8 cm		
Tanım	Kiremit rengine hamurlu, hamuruyla aynı renkte astarlı ve perdahlıdır. Yuvarlak ağızlı, ince boyunlu, şişkin karınlı, halka dipli ve şerit kulpludur. Gövdesi üzerinde iki yuvarlak düğmecik yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Emre, 1978: XXXIV/a		
Katalog No	349	Levha/Şekil	Lev. 64a
Eserin Adı	Çaydanlık		
Buluntu Yeri	Beycesultan V		
Tanım	Devetüyü renkte, basit ağız kenarlı, keskin gövdeli ve düz dipliir. Dik bir akıtacağa sahiptir.		
Yayın Yeri	Llyod ve Mellaart, 1965: Fig. P.8/3		
Katalog No	350	Levha/Şekil	Lev. 64b
Eserin Adı	Çaydanlık		
Buluntu Yeri	Acmhöyük - RA/35 plankaresi, II.kat		
Ölçüleri (cm)	Yük:11 cm Ağız çapı: 8.6 cm Karın genişliği:14.3 cm		
Tanım	Devetüyü renkte hamuru mika ve kum katkılıdır. Basit ağız kenarlı, keskin karınlı, düz dipli ve akıtacağa sahiptir.		
Yayın Yeri	Türker, 2008: XXXIII/3		
Katalog No	351	Levha/Şekil	Lev. 64c
Eserin Adı	Çaydanlık		
Buluntu Yeri	Büyükkale, K odası, E binası, IVd katı		
Ölçüleri (cm)	Yük:10.6 cm Ağız çapı: 8.6 cm Karın genişliği: 15.2 cm		
Tanım	Kahverengi hamurlu, basit ağız kenarlı, keskin gövdeli ve düz		

	diplidir. Dikey akıtacaklı, tek serit kulpludur.		
Yayın Yeri	Boehmer, 1972: Taf.35/351		
Katalog No	352	Levha/Şekil	Lev. 64d
Eserin Adı	Çaydanlık		
Buluntu Yeri	Büyükkale, aa/14, IVd binası		
Ölçüleri (cm)	Yük:10.2 cm Ağız çapı: 8.4 cm Karın genişliği:17.8 cm		
Tanım	Kahverengi hamurlu, basit ağız kenarlı, keskin gövdeli ve düz diplidir. Dikey akıtacak kısmına sahip, tek şerit kulpludur.		
Yayın Yeri	Boehmer, 1972: Taf.35/352		
Katalog No	353	Levha/Şekil	Lev. 64e
Eserin Adı	Çaydanlık		
Buluntu Yeri	Büyükkale F binası		
Ölçüleri (cm)	Yük.:14.5 cm Ağız genişliği: 8.4 cm Karın genişliği:17.8 cm		
Tanım	Açık kahverengi hamurlu, basit ağız kenarlı, keskin karınlı ve düz diplidir. Dikey akıtacak kısmına sahip, tek şerit kulpludur.		
Yayın Yeri	Boehmer, 1972:Taf.35/353		
Katalog No	354	Levha/Şekil	Lev. 65a
Eserin Adı	İbrik		
Buluntu Yeri	Yanarlar Mezarlığı - 11 nolu mezar		
Ölçüleri (cm)	Yük:14 cm Genişliği:15 cm		
Tanım	Kiremit renginde hamurlu, soluk kırmızı boya banyolu astarlı ve perdahlıdır. Dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlı, keskin karınlı, halka diplidir. Gövdesinin ortasından yükselen dikey akıtacak ve yan taraftan gövdeye bağlanan dik kulp yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Emre, 1978: Şek.92		
Katalog No	355	Levha/Şekil	Lev. 65b
Buluntu Yeri	Yanarlar Mezarlığı - Satın alma		
Tanım	Kiremit renginde hamuru iri kum katkılıdır. Kırmızı astarlı ve perdahlıdır. Dışa çekik ağızlı, keskin gövdeli ve halka diplidir. Gövdenin ortasından yükselen akıtacak ve gövdeye yandan bağlı dikey kulpludur.		
Yayın Yeri	Emre, 1978:Şek.93		

Katalog No	356	Levha/Şekil	Lev. 65c
Eserin Adı	İbrik		
Buluntu Yeri	Yanarlar Mezarlığı – 30 nolu mezar		
Ölçüleri (cm)	Yük:15.6 cm Genişlik:13.2 cm		
Tanım	Koyu kiremit renginde hamuru iri taneli kum katkılıdır. İnce kırmızı renkli astarlı ve perdahlıdır. Dışa çekik ağız kenarlı, keskin karınlı ve halka diplidir. Gövdenin ortasından yükselen akıtacak ve gövdeye yandan bağlanan şerit kulp yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Emre, 1978: Şek.94		
Katalog No	357	Levha/Şekil	Lev. 65d
Eserin Adı	İbrik		
Buluntu Yeri	Yanarlar Mezarlığı Eski Hitit		
Ölçüleri (cm)	Yük.:19.6 cm Genişlik:16 cm		
Tanım	Kiremit rengi hamuru iri taneli kum katkılıdır. Dışa çekik ağızlı, keskin gövdeli ve halka diplidir. Gövdenin ortasından yükselen akıtacak ve gövdeye yandan bağlı dikey kulpludur.		
Yayın Yeri	Emre, 1978: Şek.95		
Katalog No	358	Levha/Şekil	Lev. 65e
Eserin Adı	İbrik		
Buluntu Yeri	Yanarlar Mezarlığı Eski Hitit		
Ölçüleri (cm)	Yük.:17.8 cm Genişlik: 16 cm		
Tanım	Kırmızı renkte hamuru iri taneli kum katkılıdır. Kısmen perdahlıdır. Dışa çekik ağızlı, keskin gövdeli ve halka diplidir. Gövdenin ortasından yükselen akıtacak ve gövdeye yandan bağlı dikey kulpludur.		
Yayın Yeri	Emre, 1978: Şek.96		
Katalog No	359	Levha/Şekil	Lev. 66a
Eserin Adı	İbrik		
Buluntu Yeri	İlica Mezarlığı - A		
Ölçüleri (cm)	Yük.:9 cm		
Tanım	Keskin gövdeli, düz dipli, gövdenin ortasından yükselen akıtacak ve gövdeye yandan bağlı dikey kulp ve gövdenin diğer tarafından ağız kısmına doğru bağlanan yatay kulpa sahiptir.		

Yayın Yeri	Orthmann, 1967: Taf.5/137		
Katalog No	360	Levha/Şekil	Lev. 67a
Eserin Adı	Vazo		
Buluntu Yeri	Acemhöyük - PA-RA/37-38 plankare, I nolu oda, III.kat		
Ölçüleri (cm)	Yük.:35 cm Ağız çapı: 23.5 cm Karın genişliği:38 cm		
Tanım	Kahverengi renkte hamuru, kalker ve mika katkılıdır. Keskin karın kısmından itibaren ağız kenarına kadar kırmızı boyalı astarlı ve perdahlıdır. İki dikey kulpludur.		
Yayın Yeri	Türker, 2008: XXVIII/2		
Katalog No	361	Levha/Şekil	Lev. 67b
Eserin Adı	Vazo		
Buluntu Yeri	Acemhöyük - Kuzeybatı çukuru II.kat		
Ölçüleri (cm)	Yük:46.5 cm Karın genişliği: 38 cm		
Tanım	Devetüyü hamurlu ve yüzeyi hamurun renginde bırakılmıştır. Omuz kısmının üzeri kırmızı bir kuşak halinde boyalıdır. Dışa çekik ağız kenarlı, kısa boyunlu, keskin karınlı ve düz diplidir. Gövdenin iki yanına bağlanan çift dikey kulpa sahiptir.		
Yayın Yeri	Türker, 2008: XXVIII/5		
Katalog No	362	Levha/Şekil	Lev. 67c
Eserin Adı	Vazo		
Buluntu Yeri	Beycesultan IVb		
Tanım	Kahverengi boya banyo astarlı ve perdahlıdır. Dışa çekik ağız kenarlı, kısa boyunlu, keskin omuzlu ve düz diplidir. Gövdenin iki kenarına bağlanan üçgen biçimli kulplara sahiptir.		
Yayın Yeri	Llyod ve Mellaart, 1965: Fig. P.28/6		
Katalog No	363	Levha/Şekil	Lev. 68a
Eserin Adı	Vazo		
Buluntu Yeri	Kultepe - Ib katı, B ocağı		
Ölçüleri (cm)	Yük:32 cm Genişlik: 25 cm		
Tanım	Boyun kısmı krem renkte astarlı, gövde kısmı devetüyü renkte astarlı ve perdahlı, alt kısım ise toprak rengindedir. Silindir boyunlu, yuvarlak gövdeli ve küçük halka diplidir. Gövdeye bağlanan iki yatay kulba sahiptir.		

Yayın Yeri	Özgüç, T, ve Özgüç, N., 1953: XXII/221		
Katalog No	364	Levha/Şekil	Lev. 68b
Eserin Adı	Vazo		
Buluntu Yeri	Acemhöyük - Z/29 plankare, III.kat, mutfak		
Ölçüleri (cm)	Yük.:42 cm Ağız çapı: 28 cm Karın genişliği: 35.5 cm		
Tanım	Devetüyü renkte hamuru mika ve kireç katkılıdır. Dış yüzeyi kırmızımsı sarı renkte astarlı ve perdahlı, alacalıdır. Silindir boyunlu, yuvarlak gövdeli ve düz diplidir. Gövde üzerinde karşılıklı olarak yerleştirilmiş dört dikey kulp yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Türker, 2008: XXVIII/9		
Katalog No	365	Levha/Şekil	Lev. 68c
Eserin Adı	Vazo		
Buluntu Yeri	Kusura - Period C		
Tanım	Grimsi kırmızı renkte astarlı ve perdahlıdır. Silindir boyunlu, yuvarlak gövdeli ve çift dikey kulpludur. Dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Lamb, 1937: Şek.10/12		
Katalog No	366	Levha/Şekil	Lev. 69a
Eserin Adı	Çömlek		
Buluntu Yeri	Büyükkale - Schicht IVd		
Ölçüleri (cm)	Yük.:6.4 cm		
Tanım	Kırmızımsı-gri renkte astarlı ve perdahlıdır. Basit ağız kenarlı, kısa silindir boyunludur. Sadece ağız kısmı ele geçmiştir.		
Yayın Yeri	Fischer, 1963: Taf.57/507		
Katalog No	367	Levha/Şekil	Lev. 69b
Eserin Adı	Çömlek		
Buluntu Yeri	Aphrodisias - Complex VI-IV		
Tanım	Yüzeyi kırmızımsı kahverengi astarlı ve perdahlıdır. Benekli bir yüzeye sahiptir. Basit ağız kenarlı, kısa silindir boyunludur ve sadece ağız kısmı korunmuştur.		
Yayın Yeri	Joukowsky, 1986b: 436/17		
Katalog No	368	Levha/Şekil	Lev. 69c
Eserin Adı	Çömlek		
Buluntu Yeri	Beycesultan V		

Tanım	Kırmızı renkte astarlı ve perdahlıdır. Basit ağız kenarlı, kısa silindir boyunlu, yuvarlak gövdeli ve yuvarlak diplidir. Gövdeye bağlanan çift dikey kulpludur.		
Yayın Yeri	Llyod ve Mellaart, 1965: Fig.P.9/3		
Katalog No	369	Levha/Şekil	Lev. 70a
Eserin Adı	Çömlek		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe – OTÇ III		
Ölçüleri (cm)	Yük.:3.5 cm Gövde çapı:18.6 cm Ağız çapı:16 cm		
Tanım	İç yüzeyi kırmızımsı sarı renkte, dış yüzeyi sarı renkte astarlı ve perdahlıdır. Basit ağız kenarlı, kısa silindir boyunlu ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.48/a		
Katalog No	370	Levha/Şekil	Lev. 71a
Eserin Adı	Çömlek		
Buluntu Yeri	Büyükkale IVd		
Tanım	Gri renkte hamurlu, kırmızı astarlı ve perdahlıdır. Dışa çekik ağız kenarlı, kısa boyunlu ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Fischer, 1963: Taf.4/56		
Katalog No	371	Levha/Şekil	Lev. 71b
Eserin Adı	Çömlek		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe –OTÇ I		
Ölçüleri (cm)	Yük.:2.8 cm Ağız çapı:16.4 cm		
Tanım	Kırmızımsı sarı renkte astarlı ve perdahlıdır. Dışa çekik ağızlı, kısa boyunlu ve yuvarlak omuzludur.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev50/a		
Katalog No	372	Levha/Şekil	Lev. 71c
Eserin Adı	Çömlek		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe -OTÇ		
Ölçüleri (cm)	Yük.:1.89 cm Ağız çapı:21.4 cm		
Tanım	Kırmızı renkte astarlı ve perdahlıdır. Dışa çekik ağızlı, kısa boyunlu ve yuvarlak omuzludur.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.50/b		
Katalog No	373	Levha/Şekil	Lev. 71d

Eserin Adı	Çömlek		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe -OTÇ		
Ölçüleri (cm)	Yük.:4.2 cm Gövde çapı:26.4 cm Ağız çapı: 24 cm		
Tanım	Kırmızımsı sarı renkte astarlı ve perdahlıdır. Dışa çekik ağızlı, kısa boyunlu ve yuvarlak omuzludur.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.50/c		
Katalog No	374	Levha/Şekil	Lev. 71e
Eserin Adı	Çömlek		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe – OTÇ III		
Ölçüleri (cm)	Yük.:3.1 cm Ağız çapı:25 cm		
Tanım	İç yüzey kırmızımsı sarı, dış yüzey açık kahverengi renkte astarlı ve perdahlıdır. Dışa çekik ağızlı, kısa boyunlu ve yuvarlak omuzludur.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.50/d		
Katalog No	375	Levha/Şekil	Lev. 71f
Eserin Adı	Çömlek		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe – OTÇ III		
Ölçüleri (cm)	Yük.:2.9 cm		
Tanım	İç yüzey kırmızımsı sarı, dış yüzey açık kahverengi renkte astarlı ve perdahlıdır. Dışa çekik ağızlı, kısa boyunlu ve yuvarlak omuzludur.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.50/e		
Katalog No	376	Levha/Şekil	Lev. 72a
Eserin Adı	Çömlek		
Buluntu Yeri	Aphrodisias - Akropolis trench 5, Complex C ve B		
Tanım	Kırmızı renkte astarlı ve perdahlıdır. Dışa çekik ağızlı, kısa boyunlu ve yuvarlak omuzludur.		
Yayın Yeri	Joukowsky, 1986b:457/5		
Katalog No	377	Levha/Şekil	Lev. 72b
Eserin Adı	Çömlek		
Buluntu Yeri	Demircihöyük - İKL 10/11		
Tanım	Dışa çekik ağızlı, kısa boyunlu, yuvarlak omuzlu, gövdeye bağlanan iki dikey kulba sahiptir.		
Yayın Yeri	Kull,1988: Taf.6/11		

Katalog No	378	Levha/Şekil	Lev. 72c
Eserin Adı	Çömlek		
Buluntu Yeri	Demircihöyük - İKL 10/11		
Tanım	Dışa çekik ağızlı, kısa boyunlu, yuvarlak omuzlu, yuvarlak gövdeli, gövdeye bağlanan iki dikey kulpa sahiptir.		
Yayın Yeri	Kull, 1988/Taf.12/2		
Katalog No	379	Levha/Şekil	Lev. 72d
Eserin Adı	Çömlek		
Buluntu Yeri	Demircihöyük - İKL 10/11		
Tanım	Dışa çekik ağızlı, kısa boyunlu ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Kull,1988: Taf.15/2		
Katalog No	380	Levha/Şekil	Lev. 72e
Eserin Adı	Çömlek		
Buluntu Yeri	Demircihöyük - F 9 ve FG8		
Tanım	Dışa çekik ağızlı, kısa boyunlu ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Kull,1988: Taf.29/16		
Katalog No	381	Levha/Şekil	Lev. 73a
Eserin Adı	Çömlek		
Buluntu Yeri	Ovaören - GG 148a/25-4		
Ölçüleri (cm)	Ağız çapı: 17 cm		
Tanım	Kahverengi renkte hamuru, bitki, bol kuvars, taşçık ve az miktarda mika katkılıdır. İç ve dış yüzeyi açık kahverengi astarlı ve perdahlıdır. İçe çekik basit ağız kenarlı, küresel gövdeli ve dip kısmı korunmamıştır. Gövdeye bağlanan çift dikey kulpludur.		
Yayın Yeri	Aydın, 2012: Lev.50/1		
Katalog No	382	Levha/Şekil	Lev. 73b
Eserin Adı	Çömlek		
Buluntu Yeri	Ovaören - GF 148a/15-1		
Ölçüleri (cm)	Ağız çapı:17.5 cm		
Tanım	Açık kahverengi hamuru, bol kum, küçük taşçık, az miktarda mika ve taşçık katkılıdır. İçe çekik basit ağız kenarlı, küresel gövdeli ve dip kısmı korunmamıştır. Gövdeye bağlanan çift dikey kulpludur.		

Yayın Yeri	Aydın, 2012: Lev.50/2		
Katalog No	383	Levha/Şekil	Lev. 73c
Eserin Adı	Çömlek		
Buluntu Yeri	Ovaören - GG 148a/25-x		
Ölçüleri (cm)	Ağız çapı: 17 cm		
Tanım	Kırmızımsı sarı renkte hamuru, kum, taşçık, kireç ve bol miktarda kuvars katkılıdır. İçe çekik basit ağız kenarlı, küresel gövdeli ve dip kısmı korunmamıştır. Gövdeye bağlanan çift dikey kulpludur.		
Yayın Yeri	Aydın, 2012: Lev.50/3		
Katalog No	384	Levha/Şekil	Lev. 73d
Eserin Adı	Çömlek		
Buluntu Yeri	Acemhöyük - III.kat		
Ölçüleri (cm)	Yük. :27 cm Ağız çapı: 22.5 cm		
Tanım	Açık kahverengi renkte hamuru kireç ve kum katkılıdır. İçe çekik basit ağız kenarlı, küresel gövdeli ve yuvarlak diplidir. İki yan tarafında dikey kulpa sahiptir.		
Yayın Yeri	Türker, 2008: XXV/1		
Katalog No	385	Levha/Şekil	Lev. 74a-b
Eserin Adı	Çömlek		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - M 56		
Ölçüleri (cm)	Yük.:55 cm Ağız çapı: 38 cm Genişlik:52 cm		
Tanım	Sert hamuru kırmızı kiremit renginde, küçük ve iri gözenekli, bol kumlu ve taşçık katkılıdır. İçe çekik basit ağız kenarlı, derin-şişkin gövde, dar ve düz diplidir. Ağız kısmından gövdeye doğru inen çift kulpa sahiptir.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005: LXX/10		
Katalog No	386	Levha/Şekil	Lev. 75a
Eserin Adı	Çömlek		
Buluntu Yeri	Boğazköy - Tempel V		
Ölçüleri (cm)	Yük.:15.8 cm Ağız çapı:14.4 cm		
Tanım	Grimsi renkte astarlı ve perdahlı, yuvarlak gövdeli, yuvarlak dipli ve gövdeye bağlanan çift kulpludur.		
Yayın Yeri	Fischer, 1963: Taf.52/574		
Katalog No	387	Levha/Şekil	Lev. 75b

Eserin Adı	Çömlek		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe – OTÇ II		
Ölçüleri (cm)	Yük.:7.6 cm Gövde çapı:22 cm Ağız çapı:18 cm		
Tanım	Sarımsı kırmızı renkte astarlı ve perdahlı, dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlı ve geniş karınlıdır. Dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.45/a		
Katalog No	388	Levha/Şekil	Lev. 75c
Eserin Adı	Çömlek		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe – OTÇ III		
Ölçüleri (cm)	Yük.:5.8 cm Gövde çapı:37 cm Ağız çapı:34 cm		
Tanım	Kırmızı renkte astarlı ve perdahlıdır. Dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlı ve geniş karınlıdır. Dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.45/b		
Katalog No	389	Levha/Şekil	Lev. 75d
Eserin Adı	Çömlek		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe – OTÇ III		
Ölçüleri (cm)	Yük.:2.4 cm Gövde çapı:11.5 cm Ağız çapı:15.9 cm		
Tanım	Açık kahverengi renkte astarlı ve perdahlıdır. Kırmızı renkte astarlı ve perdahlıdır. Dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlı ve geniş karınlıdır. Dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.45/c		
Katalog No	390	Levha/Şekil	Lev. 76a
Eserin Adı	Çömlek		
Buluntu Yeri	Boğazköy - Schicht IVa		
Ölçüleri (cm)	Yük.:46.5 cm Ağız çapı:24.5 cm Genişlik:39 cm		
Tanım	Kırmızımsı kahverengi astarlı ve perdahlıdır. Dışa çekik ağız kenarlı, çok kısa boyunlu, yumurta biçimli gövdeli ve yuvarlak diplidir. Gövde üzerine bağlı çift kulpa sahiptir.		
Yayın Yeri	Fischer, 1963: Taf.54/506		
Katalog No	391	Levha/Şekil	Lev. 76b
Eserin Adı	Çömlek		
Buluntu Yeri	Alishar II		
Tanım	Dışa çekik ağızlı, kısa boyunlu, yumurta gövdeli, yuvarlak dipli, gövdeye bağlanan çift kulpludur.		
Yayın Yeri	Schmidt, 19332: Fig.138/b1677		

Katalog No	392	Levha/Şekil	Lev. 77a
Eserin Adı	Çömlek		
Buluntu Yeri	Beycesultan V		
Tanım	Kırmızı astarlı ve perdahlıdır. Dışa çekik ağızlı, kısa boyunlu, yumurta gövdeli, yuvarlak dipli, gövdeye bağlanan çift kulpludur.		
Yayın Yeri	Llyod ve Mellaart, 1965: Fig. P.9/9		
Katalog No	393	Levha/Şekil	Lev. 77b
Eserin Adı	Çömlek		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe – OTÇ III		
Ölçüleri (cm)	Yük.:6.4 cm Gövde çapı:22.4 cm Ağız çapı:21 cm		
Tanım	Açık kahverengimsi gri renkte astarlı ve perdahlıdır. Dışa çekik ağızlı, üst kısmı konik biçimli, üstte belirgin bir dönüş yaparak ağza doğru daralmaktadır. Dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.48/a		
Katalog No	394	Levha/Şekil	Lev. 77c
Eserin Adı	Çömlek		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe – OTÇ III		
Ölçüleri (cm)	Yük.:5.3 cm Gövde çapı:34.4 cm Ağız çapı: 32 cm		
Tanım	Kırmızımsı sarı renkte astarlı ve perdahlıdır. Dışa çekik ağızlı, üst kısmı konik biçimli, üstte belirgin bir dönüş yaparak ağza doğru daralmaktadır. Dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.48/b		
Katalog No	395	Levha/Şekil	Lev. 78a
Eserin Adı	Çömlek		
Buluntu Yeri	Boğazköy		
Ölçüleri (cm)	Yük.:21.9 cm Ağız çapı:11.1 cm		
Tanım	Gri renkte astarlı ve perdahlıdır. Dışa çekik ağız kenarlı, çok kısa boyunlu, yumurta gövdeli, düz dipli ve üç yatay kulpa sahiptir.		
Yayın Yeri	Fischer, 1963: Taf.66/605		
Katalog No	396	Levha/Şekil	Lev. 78b
Eserin Adı	Çömlek		
Buluntu Yeri	Beycesultan V		
Tanım	Kırmızı renkte astarlı ve perdahlıdır. Dışa çekik ağız kenarlı, yumurta gövdeli, düz dipli ve çift dikey kulpludur.		

Yayın Yeri	Llyod ve Mellaart, 1965: P. 10/10		
Katalog No	397	Levha/Şekil	Lev. 79a
Eserin Adı	Çömlek		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe – OTÇ III		
Ölçüleri (cm)	Yük.:3.9 cm Ağız çapı:16 cm		
Tanım	İç yüzey açık kahverengimsi gri renkte, dış yüzeyi grimsi kahverengi renginde astarlı ve perdahlıdır. Dışa çekik ağız kenarlı, çok kısa boyunlu, yuvarlak omuzlu ve dip kısmı korunmamıştır.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.49/c		
Katalog No	398	Levha/Şekil	Lev. 79b
Eserin Adı	Çömlek		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe – OTÇ III		
Ölçüleri (cm)	Yük.:2.6 cm Ağız çapı:18.6 cm		
Tanım	Sarımsı kırmızı renkte astarlı ve perdahlıdır. Dışa çekik ağızlı, çok kısa boyunlu, yuvarlak omuzlu ve dip kısmı korunmamıştır.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.49/d		
Katalog No	399	Levha/Şekil	Lev. 79c
Eserin Adı	Çömlek		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe – OTÇ III		
Ölçüleri (cm)	Yük.:3.9 cm Ağız çapı:12.9 cm		
Tanım	Kırmızımsı sarı renkte astarlı ve perdahlıdır. Dışa çekik ağız kenarlı, çok kısa boyunlu, yuvarlak omuzlu ve dip kısmı korunmamıştır.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.49/e		
Katalog No	400	Levha/Şekil	Lev. 80a
Eserin Adı	Çömlek		
Buluntu Yeri	Alishar - Stratum II		
Ölçüleri (cm)	Yük.:47 cm		
Tanım	Devetüyü renkte hamurlu, gövdesinin yukarısına kadar kırmızı boya banyo astarlı ve perdahlıdır. Dışa çekik ağız kenarlı, uzun boyunlu, yumurta gövdeli ve sivri diplidir. Gövdesi üzerine bağlana iki dikey kulpa sahiptir.		
Yayın Yeri	Von der Osten, 1937: Fig.195		

Katalog No	401	Levha/Şekil	Lev. 80b
Eserin Adı	Çömlek		
Buluntu Yeri	Alişar - Stratum II		
Ölçüleri (cm)	Yük.:51 cm		
Tanım	Orta derecede pişirilmiş devetüyü renkte astarlı ve perdahlıdır. Dışa çekik ağızlı, yumurta gövdeli, düz diplidir. Gövdeye bağlanan çift kulba sahiptir.		
Yayın Yeri	Von der Osten, 1937: Fig.195/e1436		
Katalog No	402	Levha/Şekil	Lev. 81a
Eserin Adı	Çömlek		
Buluntu Yeri	Alişar - Stratum II		
Ölçüleri (cm)	Yük.:50.5 cm		
Tanım	Orta derecede pişirilen devetüyü renkte hamurlu, kırmızı boya banyo astarlı ve perdahlıdır. Dışa çekik ağız kenarlı, uzun boyunlu, yumurta gövdeli ve yuvarlak diplidir. Gövde üzerinde “V” şeklinde iki kulpa sahiptir.		
Yayın Yeri	Von der Osten, 1937: Fig.196/d2979		
Katalog No	403	Levha/Şekil	Lev. 81b
Eserin Adı	Çömlek		
Buluntu Yeri	Büyükkale - Schicht IV		
Ölçüleri (cm)	Yük.:5.6 cm		
Tanım	Kırmızımsı renkte astarlı ve perdahlıdır. Dışa çekik ağızlı ve sadece ağız parçası korunmuştur.		
Yayın Yeri	Fischer, 1963: Taf.60/552		
Katalog No	404	Levha/Şekil	Lev. 81c
Eserin Adı	Çömlek		
Buluntu Yeri	Kaman Kalehöyük - III.kat		
Tanım	Dışa çekik ağız kenarlı, uzun boyunlu ve yuvarlak omuzludur. Dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Omura, S., 1992: Res.11/2		
Katalog No	405	Levha/Şekil	Lev. 82a
Eserin Adı	Çömlek		
Buluntu Yeri	Beycesultan IVb		

Tanım	Devetüyü renkte hamurlu, kırmızı boya banyo astarlı ve perdahlıdır. Dışa çekik ağızlı, uzun boyunlu, yumurta gövdeli ve düz diplidir. Gövde üzerinde iki diket kulp yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Llyod ve Mellaart, 1965: Fig. P.30/5		
Katalog No	406	Levha/Şekil	Lev. 82b
Eserin Adı	Çömlek		
Buluntu Yeri	Kusura - Period C		
Tanım	Kırmızı-gri renkte astarlı ve perdahlıdır. Dışa çekik ağız kenarlı, uzun boyunlu, yumurta gövdeli ve yuvarlak diplidir. Gövde üzerinde iki kulp yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Lamb, 1937: Fig.15/13		
Katalog No	407	Levha/Şekil	Lev. 83a
Eserin Adı	Çömlek		
Buluntu Yeri	Demircihöyük Sarıket Mezarlığı - G 642		
Tanım	Kırmızımsı kahverengi astarlı ve perdahlı, el yapımı, dışa çekik ağız kenarlı, uzun boyunlu, yumurta gövdeli ve düz diplidir. Gövde üzerinde dört adet yatay kulp yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Seeher, 200: Abb.72/4		
Katalog No	408	Levha/Şekil	Lev. 83b
Eserin Adı	Çömlek		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe –OTÇ III		
Ölçüleri (cm)	Yük.:6.8 cm Ağız çapı:12.5 cm		
Tanım	Kırmızımsı sarı renkte astarlı ve perdahlıdır. Dışa çekik ağızlı uzun boyunludur. Dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.55/a		
Katalog No	409	Levha/Şekil	Lev. 83c
Eserin Adı	Çömlek		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe – OTÇ II		
Ölçüleri (cm)	Yük.:3.6 cm Ağız çapı:21 cm		
Tanım	Kırmızımsı sarı renkte astarlı ve perdahlıdır. Dışa çekik ağızlı uzun boyunludur. Dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.55/b		
Katalog No	410	Levha/Şekil	Lev. 83d

Eserin Adı	Çömlek		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe – OTÇ III		
Ölçüleri (cm)	Yük.:6.7 cm Ağız çapı:20.5 cm		
Tanım	Kırmızımsı sarı renkte astarlı ve perdahlıdır. Dışa çekik ağızlı uzun boyunludur. Dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.55/c		
Katalog No	411	Levha/Şekil	Lev. 83e
Eserin Adı	Çömlek		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe - OTÇ		
Ölçüleri (cm)	Yük:6 cm Ağız çapı:34 cm		
Tanım	İç ve dış yüzey kırmızımsı sarı renkte astarlı ve perdahlıdır. Dışa çekik ağızlı uzun boyunludur. Dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.55/d		
Katalog No	412	Levha/Şekil	Lev. 84a
Eserin Adı	Çömlek		
Buluntu Yeri	Büyükkale - Schicht 4		
Ölçüleri (cm)	Yük:5.3 cm		
Tanım	Kahverengi hamurlu, gri renkte astarlı ve perdahlıdır. Dışa çekik ağız kenarlı, alt kısmı korunmamıştır.		
Yayın Yeri	Fischer, 1963: Taf.59/540		
Katalog No	413	Levha/Şekil	Lev. 84b
Eserin Adı	Çömlek		
Buluntu Yeri	Büyükkale - Schicht 4a		
Ölçüleri (cm)	Yük.:7.4 cm		
Tanım	Kahverengi hamurlu, sarımsı-beyaz renkte astarlı ve perdahlıdır. Dışa çekik ağız kenarlı, alt kısmı korunmamıştır.		
Yayın Yeri	Fischer, 1963: Taf.59/541		
Katalog No	414	Levha/Şekil	Lev. 84c
Eserin Adı	Çömlek		
Ölçüleri (cm)	Yük.:17.5 cm Ağız çapı:10.8 cm		
Tanım	Açık kahverengi astarlı ve perdahlıdır.		

Yayın Yeri	Fischer, 1963: Taf.64/586		
Katalog No	415	Levha/Şekil	Lev. 85a
Eserin Adı	Çömlek		
Buluntu Yeri	Aphrodisias - Complex B ve C		
Tanım	Kırmızımsı kahverengi astarlı ve perdahlıdır. Dışa çekik ağızlı ve uzun boyunludur, dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Joukowsky, 1986b:457/22		
Katalog No	416	Levha/Şekil	Lev. 85b
Eserin Adı	Çömlek		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe – OTÇ III		
Ölçüleri (cm)	Yük:2 cm Ağız çapı:18 cm		
Tanım	Sarı renkte astarlı ve perdahlıdır. Dışa çekik ağız kenarlıdır. Alt kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.56/a		
Katalog No	417	Levha/Şekil	Lev. 85c
Eserin Adı	Çömlek		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe – OTÇ III		
Ölçüleri (cm)	Yük.:3.6 cm Ağız çapı:25 cm		
Tanım	Açık kahverengi astarlı ve perdahlıdır. Dışa çekik ağız kenarlıdır ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.56/b		
Katalog No	418	Levha/Şekil	Lev. 85d
Eserin Adı	Çömlek		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe – OTÇ III		
Ölçüleri (cm)	Yük.:8.3 cm Ağız çapı:26.6 cm		
Tanım	İç yüzeyi açık kahverengi renginde, dış yüzeyi grimsi kahverengi renginde astarlı ve perdahlıdır. Dışa çekik ağız kenarlıdır ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.56/c		
Katalog No	419	Levha/Şekil	Lev. 85e
Eserin Adı	Çömlek		
Buluntu Yeri	Kocabaş Tepe – OTÇ III		

Ölçüleri (cm)	Yük.:5.8 cm Ağız çapı:30 cm		
Tanım	Gri renkte astarlı ve perdahlıdır. Dışa çekik ağız kenarlıdır ve dip kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Aykurt, 2004: Lev.56/d		
Katalog No	420	Levha/Şekil	Lev. 86a
Eserin Adı	Çömlek		
Buluntu Yeri	Acemhöyük - U/32 plankare, IV.kat		
Ölçüleri (cm)	Yük.:12.4 Genişlik:21		
Tanım	Devetüyü renkte hamuru, mika, kireç ve kum katkılıdır. Dış yüzeyi kırmızı astarlı ve perdahlıdır. Basit ağız kenarlı, yuvarlak gövdeli, yuvarlak diplidir. Çift kulpu ve üç tane ayağa sahiptir.		
Yayın Yeri	Türker, 2008: XXIV/12		
Katalog No	421	Levha/Şekil	Lev. 86b
Eserin Adı	Çömlek		
Buluntu Yeri	Kusura - Period C		
Tanım	Kırmızımsı siyah renkte, basit ağız kenarlı, yuvarlak gövdeli, yuvarlak diplidir. Çift kulpu ve üç tane ayağa sahiptir		
Yayın Yeri	Lamb, 1938: Fig.10/11		
Katalog No	422	Levha/Şekil	Lev.87a
Eserin Adı	Çömlek		
Buluntu Yeri	Milet III		
Tanım	Basit ağız kenarlı, yuvarlak gövdeli, yuvarlak diplidir. Çift kulbu ve üç tane ayağa sahiptir		
Yayın Yeri	Raymond, 2005: Fig.5.30		
Katalog No	423	Levha/Şekil	Lev. 87b
Eserin Adı	Çömlek		
Buluntu Yeri	Liman Tepe		
Tanım	Basit ağız kenarlı, yuvarlak gövdeli, yuvarlak diplidir. Çift kulbu ve üç tane ayağa sahiptir		
Yayın Yeri	Raymond, 2005: Fig.5.29		
Katalog No	424	Levha/Şekil	Lev. 88a
Eserin Adı	Ayakkabı Biçimli Ritonlar		
Buluntu Yeri	Kultepe - B ocağı 2 nolu arşiv		

Ölçüleri (cm)	Uz.:13 cm Yük.:8.3 cm		
Tanım	Gri-pembe astarlı ve koyu kahverengi nakışlıdır. İnce uzum ve ucu kıvrıktır.		
Yayın Yeri	Özgüç, T., ve Özgüç, N., 1953: XLII/338		
Katalog No	425	Levha/Şekil	Lev. 88b
Eserin Adı	Ayakkabı Biçimli Ritonlar		
Buluntu Yeri	Kültepe - B ocağı 2 nolu arşiv		
Ölçüleri (cm)	Uz.:14.3 cm Yük.:9.1 cm		
Tanım	Gri-pembe astarlı ve koyu kahverengi nakışlıdır. İnce uzum ve ucu kıvrıktır		
Yayın Yeri	Özgüç, T., ve Özgüç, N., 1953: XLII/341		
Katalog No	426	Levha/Şekil	Lev.89a
Eserin Adı	Ayakkabı Biçimli Ritonlar		
Buluntu Yeri	Kültepe - II.kat		
Ölçüleri (cm)	Uz.:13.8 cm Yük.:9.6 cm		
Tanım	Tek renkli, kırmızı renkte astarlı ve perdahlıdır. Gövdesi kalı ve uç kısmı daha az kıvrıktır.		
Yayın Yeri	Özgüç, T., 1986: Lev.119/4		
Katalog No	427	Levha/Şekil	Lev. 89b
Eserin Adı	Ayakkabı Biçimli Ritonlar		
Buluntu Yeri	Kültepe		
Ölçüleri (cm)	Yük.:13.2 cm Uz.:10.1 cm		
Tanım	Gri-pembe astarlı ve koyu kahverengi nakışlıdır. İnce uzum ve ucu kıvrıktır		
Yayın Yeri	Kulakoğlu ve Kangal, 2011: Kat. 103		
Katalog No	428	Levha/Şekil	Lev. 89c
Eserin Adı	Ayakkabı Biçimli Ritonlar		
Buluntu Yeri	Kültepe		
Ölçüleri (cm)	Yük.:10 cm Uz.:13.5 cm		
Tanım	Krem ve pembemsi kırmızı renkte boyalı, ince ve uzun olarak yapılmış, ucu kıvrıktır.		

Yayın Yeri	Kulakoğlu ve Kangal, 2011: Kat. 218		
Katalog No	429	Levha/Şekil	Lev. 90a
Eserin Adı	Ayakkabı Biçimli Ritonlar		
Buluntu Yeri	Kultepe		
Ölçüleri (cm)	Yük.:11.7 cm Uz.:11.8 cm		
Tanım	Krem ve pembemsi kırmızı renkte boyalı, ince ve uzun olarak yapılmış, ucu kıvrıktır.		
Yayın Yeri	Kulakoğlu ve Kangal, 2011: Kat. 220-221		
Katalog No	430	Levha/Şekil	Lev. 90b
Eserin Adı	Ayakkabı Biçimli Ritonlar		
Buluntu Yeri	Alishar - Period II		
Tanım	Açık sarımsı kahverengi yüzeyi bol miktarda sarı mika katkılıdır. Bacak kısmı kopuktur.		
Yayın Yeri	Schmidt, 1932: Fig.164/b2205		
Katalog No	431	Levha/Şekil	Lev. 91a
Eserin Adı	Ayakkabı Biçimli Ritonlar		
Buluntu Yeri	Büyükkale - Schicht 4		
Ölçüleri (cm)	Uz.:14.2 cm Yük:10 cm		
Tanım	Kahverengi ve açık kahverengi rengindedir. Uç kısmı kıvrıktır.		
Yayın Yeri	Fischer, 1963: Taf.131/1241		
Katalog No	432	Levha/Şekil	Lev. 91b
Eserin Adı	Ayakkabı Biçimli Ritonlar		
Buluntu Yeri	Büyükkale - Schicht 4		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 14.6 cm Yük.:11 cm		
Tanım	Açık kahverengi ve kırmızımsı kahverengi tonlarındadır.		
Yayın Yeri	Fischer, 1963: Taf.131/1243		
Katalog No	433	Levha/Şekil	Lev. 91c
Eserin Adı	Ayakkabı Biçimli Ritonlar		
Buluntu Yeri	Seyitömer Höyük - IV.tabaka		
Tanım	Açık kahverengi, uç kısmına doğru kırmızımsı kahverengi rengindedir.		

	Uç kısmı kıvrıktır.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2015: Fig.106		
Katalog No	434	Levha/Şekil	Lev. 92a
Eserin Adı	Damga Mühür		
Buluntu Yeri	Alişar - L 29		
Tanım	Fritten yapılan mührün, üst yüzeyinde uzunlamasına br delik açılmıştır. Oval baskı yüzeyine sahiptir ve baskı yüzeyi üzerinde bir yarım daire üzerinde Ninhursag’a ait işaret yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Von der Osten, 1937: Fig.476/c600		
Katalog No	435	Levha/Şekil	Lev. 92b-c
Eserin Adı	Damga Mühür		
Buluntu Yeri	Gordion Mezarlığı - H 41		
Tanım	Fayanstan yapılmış damga mühür, oval baskı yüzeyine sahiptir ve baskı yüzeyi üzerinde yarım daire ve üzerinde iki çizgi yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Mellink, 1956: Lev. 23/m-n		
Katalog No	436	Levha/Şekil	Lev. 92d
Eserin Adı	Damga Mühür		
Buluntu Yeri	Konya Karahöyük – I.kat		
Ölçüleri (cm)	Yük:8cm		
Tanım	Fayanstan yapılmış damga mühür, oval baskı yüzeyine sahiptir ve baskı yüzeyi üzerinde yarım daire ve üzerinde iki çizgi yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Alp, 1972: Lev.17/40		
Katalog No	437	Levha/Şekil	Lev. 92e
Eserin Adı	Damga Mühür		
Buluntu Yeri	Kultepe - Ib katı		
Tanım	Fayanstan yapılmış damga mühür, oval baskı yüzeyine sahiptir ve yüzeyi üzerinde Ninhursag’a ait olduğu düşünülen sembol yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Özgüç, T., 1986: Res.17a/b		
Katalog No	438	Levha/Şekil	Lev. 92f
Eserin Adı	Damga Mühür		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - 51 nolu mezar içi		

Ölçüleri (cm)	Uz.:1.1 cm Gen.:0.8 cm Yük.:0.6 cm		
Tanım	Baskı yüzeyinde Ninhursag’a ait semboller yer alır.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005:XLVIII/2a		
Katalog No	439	Levha/Şekil	Lev. 93a
Eserin Adı	Silindir Mühür		
Buluntu Yeri	Kültepe - Ib katı mezarından		
Ölçüleri (cm)	Uz.:1.9 cm Çapı: 0.8 cm		
Tanım	Lapis lazuliden yapılmış mührün etrafı altın kaplamalıdır. Eski Asur üslubunda tasvir edilen figürler yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Özgüç, T., 1986: Lev.71/4a		
Katalog No	440	Levha/Şekil	Lev. 93b
Eserin Adı	Silindir Mühür		
Buluntu Yeri	Kültepe		
Ölçüleri (cm)	Yük.:1.8 cm Çapı:1.2 cm		
Tanım	Hematitten yapılmış mühür, yerli Anadolu üslubunda işlenen tasvirlerle sahiptir. Figürler birbirine paralel hatlar ile işlenmiştir.		
Yayın Yeri	Kulakoğlu ve Kangal, 2011: fig.469		
Katalog No	441	Levha/Şekil	Lev. 93c
Eserin Adı	Silindir Mühür		
Buluntu Yeri	Kültepe – Ib katı		
Ölçüleri (cm)	Yük.:1.4 cm Çap:0.8 cm		
Tanım	Lapuz lazuliden yapılan mührün etrafı altın kaplama olarak yapılmıştır. Yerli Anadolu üslubunda işlenen tasvirlerle sahiptir. Figürler birbirine paralel hatlar ile işlenmiştir.		
Yayın Yeri	Kulakoğlu ve Kangal, 2011: Fig.470		
Katalog No	442	Levha/Şekil	Lev. 93d
Eserin Adı	Silindir Mühür		
Buluntu Yeri	Kültepe		
Ölçüleri (cm)	Yük:2.2 cm Çap.:1.1 cm		
Tanım	Taştan yapılmış mühür, eski Suriye üslubundan işlenen figürlere sahiptir. Tabure üzerinde oturan tanrıya yapılan bir sunum sahnesi işlenmiştir.		

Yayın Yeri	Kulakoğlu ve Kangal, 2011: Fig.471		
Katalog No	443	Levha/Şekil	Lev. 93e
Eserin Adı	Silindir Mühür		
Buluntu Yeri	Kültepe		
Ölçüleri (cm)	Yük.:2 cm Çap.:1.3 cm		
Tanım	Hematitten yapılmış mühür yüzey, üzerinde boynuzları uzun ve geriye doğru işlenen geyikler ve arkalarında onları mabede götüren insanlar yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Kulakoğlu ve Kangal, 2011: Fig.472		
Katalog No	444	Levha/Şekil	Lev. 93f
Eserin Adı	Silindir Mühür		
Buluntu Yeri	Kültepe		
Ölçüleri (cm)	Yük.:2 cm Çap:1.2 cm		
Tanım	Hematitten yapılmış mühür yüzeyi üzerinde bir hayvanın üzerinin basan hayvanlar hakimi, başında boynuzlu iki başlığı bulunan iki figür tasvir edilmiştir.		
Yayın Yeri	Kulakoğlu ve Kangal, 2011: Fig.473		
Katalog No	445	Levha/Şekil	Lev. 94a
Eserin Adı	Silindir Mühür		
Buluntu Yeri	Alishar - Stratum II		
Tanım	Siyah serpantinden yapılmış silindir mührün yüzeyi parlatılmıştır. İçbükey yüzeye sahip ve uç kısımları düzdür. Yüzeyi üzerinde birbirine bakan kuş kafalı iki adam yer almaktadır. Gagalar kavisli, kollar dışa ve aşağıya doğru kıvrıktır. Gövde, baş ve ayaklar önden görünümde işlenmiştir.		
Yayın Yeri	Schmidt, 1932: Fig.179/b1000		
Katalog No	446	Levha/Şekil	Lev. 94b
Eserin Adı	Silindir Mühür		
Buluntu Yeri	Alishar - Stratum II		
Tanım	Grimsi yeşil renkte serpantinden yapılan silindir mühür, karmaşık bir motife sahiptir. Motif içerisinde sadece kolları yukarıya kalkık bir figür yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Schmidt, 1932: Fig.179/b1630		
Katalog No	447	Levha/Şekil	Lev. 94c

Eserin Adı	Silindir Mühür		
Buluntu Yeri	Alishar - Stratum II		
Tanım	Açık kahverengi taştan yapılmış mührün uçları düz ve cilalıdır. Mührün yüzeyi üzerinde bir kurban sahnesi anlatılmaktadır.		
Yayın Yeri	Schmidt, 1932: Fig.179/b1968		
Katalog No	448	Levha/Şekil	Lev. 94d
Eserin Adı	Silindir Mühür		
Buluntu Yeri	Seyitömer Höyük - IV.kat		
Tanım	Kireç taşından yapılmış, Asur üslubunda yapılmıştır.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2007: Res.9		
Katalog No	449	Levha/Şekil	Lev. 94e
Eserin Adı	Silindir Mühür		
Buluntu Yeri	Seyitömer Höyük - IV.kat		
Tanım	Bir tabure üzerinde oturan tanrı uzun elbise giymiştir. Tanrıya sunuma gelen insanlar tasvir edilmiştir.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2015: Fig.133		
Katalog No	450	Levha/Şekil	Lev. 94f
Eserin Adı	Silindir Mühür		
Buluntu Yeri	Kaman Kalehöyük - IId		
Tanım	Dağ kristalinden yapılmış mühür,		
Yayın Yeri	Omura, S., 2016: Res.7		
Katalog No	451	Levha/Şekil	Lev. 94g
Eserin Adı	Silindir Mühür		
Buluntu Yeri	Kultepe		
Ölçüleri (cm)	Yük.:2.3 cm Çap:1.1 cm		
Tanım	Hematitten yapılmış mühür yüzeyi üzerinde karşılıklı tasvir edilen figürler yer almaktadır. Figürler uzun elbiseleri ile tasvir edilmiş, elbise üzerindeki kıvrımlar dalga şeklinde verilmiştir. Figürlerin ellerinde uzun bir sap üzerinde hilal biçimli oraklar yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Kulakoğlu ve Kangal, 2011: fig.474		
Katalog No	452	Levha/Şekil	Lev. 94h
Eserin Adı	Silindir Mühür		

Buluntu Yeri	Kultepe		
Ölçüleri (cm)	Yük.:0.8 cm Çap:0.3 cm		
Tanım	Taştan yapılmış mühür, Eski Babil üslubundan yapılmıştır.		
Yayın Yeri	Kulakoğlu ve Kangal, 2011: fig.475		
Katalog No	453	Levha/Şekil	Lev. 94ı
Eserin Adı	Silindir Mühür		
Buluntu Yeri	Kultepe		
Ölçüleri (cm)	Yük.:2.24 cm Çap:1.2 cm		
Tanım	Hematitten yapılmış mühür, Eski Asur üslubunda yapılmış tasvirlerin üzerinde yer aldığı mühür tam olarak korunmuştur.		
Yayın Yeri	Kulakoğlu ve Kangal, 2011: fig.476		
Katalog No	454	Levha/Şekil	Lev. 94i
Eserin Adı	Silindir Mühür		
Buluntu Yeri	Kultepe		
Ölçüleri (cm)	Yük.:2.8 cm Çap:0.95 cm		
Tanım	Serpantinden yapılmış mühür yüzeyi üzerinde tasvir edilen ve çatısında boğa boynuzu yer alan mabed ve mabed önünde iki tane figürin uzun elbise ile tasvir edilmiştir.		
Yayın Yeri	Kulakoğlu ve Kangal, 2011: fig.477		
Katalog No	455	Levha/Şekil	Lev. 94j
Eserin Adı	Silindir Mühür		
Ölçüleri (cm)	Yük.:2.1 cm Çap:1.1 cm		
Buluntu Yeri	Kultepe		
Tanım	Lapis lazuliden yapılmış mühür, yerli Anadolu üslubunda işlenen tasvirlerle sahiptir. Figürler birbirine paralel hatlar ile işlenmiştir.		
Yayın Yeri	Kulakoğlu ve Kangal, 2011: fig.478		
Katalog No	456	Levha/Şekil	Lev. 95a
Eserin Adı	Kalıp		
Buluntu Yeri	Kultepe - Ib katı		
Ölçüleri (cm)	Uz.:9.4 cm Gen.:6.7 cm		
Tanım	Taştan yapılmış gümüş külçe kalıbı, geniş bir yüzeyinde beş uzun		

	çubuk kalıbı, çubuklarının üzerinde 6 veya 7şer disk biçimi yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Özgüç, T., 1986: Lev.92/4		
Katalog No	457	Levha/Şekil	Lev. 95b
Eserin Adı	Kalıp		
Buluntu Yeri	Acemhöyük- II.kat		
Ölçüleri (cm)	Uz: 8 cm		
Tanım	Pişmiş topraktan yapılmış kalıp, devetüyü renginde hamurlu, kum ve taşçık katkılı, dikdörtgen prizma şeklindedir.		
Yayın Yeri	Ekmen-Özkalalı, 2012: Lev. 20/150		
Katalog No	458	Levha/Şekil	Lev. 96a
Eserin Adı	Kalıp		
Buluntu Yeri	Alishar – Stratum II		
Tanım	Gri-kahverengi hamurlu, olukları koyu gri renktedir. Kırık olarak ele geçmiştir.		
Yayın Yeri	Schmidt, 1932: fig.152/b2013		
Katalog No	459	Levha/Şekil	Lev. 96b
Eserin Adı	Kalıp		
Buluntu Yeri	Troya		
Tanım	Gümüş külçe kalıbı Kültepe ile benzerdir.		
Yayın Yeri	Branigan, 1974:Plt.44		
Katalog No	460	Levha/Şekil	Lev. 97a
Eserin Adı	Kurşun Figürin Kalıbı		
Buluntu Yeri	Kültepe - Ib katı		
Ölçüleri (cm)	Uz.:6.6 cm Gen.:4.3 cm		
Tanım	Steatitten yapılmış, sol tarafta adam, sağ tarafta kadın tasvir edilmiştir. Ortalarında çocuk, Figürlerin başları üzerinde kanatlarını açmış kartal iki antilop arasında yapılmıştır.		
Yayın Yeri	Müller-Karpe, A., 1994: Taf. 60/1		
Katalog No	461	Levha/Şekil	Lev. 97b
Eserin Adı	Kurşun Figürin Kalıbı		
Buluntu Yeri	Kültepe - Ib		

Ölçüleri (cm)	Uz.:5.7 cm Gen.: 5 cm		
Tanım	Steatitten yapılan kalıpta; sol tarafta yer alan erkek figürin sakallı ve elinde mızrak, balta ile tasvir edilmiştir. Sol taraftan yer alan kadın figürinin elinde bir çocuk yer almaktadır. İki figürin arasında ise bir başka çocuk daha tasvir edilmiştir.		
Yayın Yeri	Müller-Karpe, A., 1994: Taf. 60/2		
Katalog No	462	Levha/Şekil	Lev. 98a
Eserin Adı	Kurşun Figürin Kalıbı		
Buluntu Yeri	Kultepe - Ib		
Ölçüleri (cm)	Uz.:6.3 cm Gen.:5.5 cm		
Tanım	Önde yer alan kadın figürin göğüslerini tutmaktadır. Arkasında erkek figürü ayakta olarak tasvir edilmiştir. Vücudu yatay ve dikey çizgilerle taralı eşek tasviride yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Müller-Karpe, A., 1994: Taf. 60/3		
Katalog No	463	Levha/Şekil	Lev. 98b
Eserin Adı	Kurşun Figürin Kalıbı		
Buluntu Yeri	Kultepe - Ib		
Ölçüleri (cm)	Uz.:5.3 cm Gen.:3.2 cm		
Tanım	Steatitten yapılmış, solda yer alan kadın figürü elleriyle göğüslerini tutmaktadır. Erkek figürin sivri başlıklı, sakallı ve mızrak tutar biçimde tasvir edilmiştir. İki figür arasında antilop? Yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Müller-Karpe, A., 1994: Taf. 60/4		
Katalog No	464	Levha/Şekil	Lev. 98c
Eserin Adı	Kurşun Figürin Kalıbı		
Buluntu Yeri	Kultepe - Ib		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 6 cm Gen.:4.4. cm		
Tanım	Solda yer alan kadın figürü göğüslerini tutar şekilde tasvir edilirken, erkek figürü keçi sakallı, göz kısımlarından yukarıya doğru yükselen kanatlar ile tasvir edilmiştir.		
Yayın Yeri	Müller-Karpe, A., 1994: Taf. 60/5		
Katalog No	465	Levha/Şekil	Lev. 98d
Eserin Adı	Kurşun Figürin Kalıbı		
Buluntu Yeri	Kultepe - Ib		

Ölçüleri (cm)	Uz.:6.1 cm Gen.:4.2 cm		
Tanım	Steatitten yapılmış, boyunlarında kolye bulunan iki figür arasında bir çocuk tasvir edilmiştir.		
Yayın Yeri	Müller-Karpe, A., 1994: Taf. 60/7		
Katalog No	466	Levha/Şekil	Lev. 98e
Eserin Adı	Kurşun Figürin Kalıbı		
Buluntu Yeri	Kültepe - Ib		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 6 cm Gen.: 4.2 cm		
Tanım	Çıplak olarak tasvir edilen kadın figürünü çevreleyen kanatlar ve kadının baş kısmında kanatlı güneş kursudur.		
Yayın Yeri	Müller-Karpe, A., 1994: Taf. 60/9		
Katalog No	467	Levha/Şekil	Lev. 99a
Eserin Adı	Kurşun Figürin Kalıbı		
Buluntu Yeri	Kültepe - II.kat		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 5.9 cm Gen.: 4.6 cm		
Tanım	Stilize edilmiş erkek figürünü, dört ayaklı bir hayvan üzerine basmaktadır.		
Yayın Yeri	Müller-Karpe, A., 1994: Taf. 60/10		
Katalog No	468	Levha/Şekil	Lev. 99b
Eserin Adı	Kurşun Figürin Kalıbı		
Buluntu Yeri	Kültepe - Ib		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 7.7 cm Gen.: 5.2 cm		
Tanım	Dört ayağı havada kare biçimli bir sehpa üzerinde ayakta duran erkek figürünü, kanatlı olarak tasvir edilmiştir.		
Yayın Yeri	Müller-Karpe, A., 1994: Taf. 60/11		
Katalog No	469	Levha/Şekil	Lev. 99c
Eserin Adı	Kurşun Figürin Kalıbı		
Buluntu Yeri	Büyükkale - Schicht 4		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 7.8 cm Gen.: 5.4 cm		
Tanım	Dört ayaklı hayvan üzerinde duran kadın tasviri yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Müller-Karpe, A., 1994: Taf.60/6		

Katalog No	470	Levha/Şekil	Lev. 100 a
Eserin Adı	Kurşun Figürin Kalıbı		
Buluntu Yeri	Alişar - Startum II		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 5.7 cm Gen.:3.9 cm		
Tanım	Sol tarafta yer alan kadın figürünün elinde bir çocuk yer almaktadır. Sağ tarafta bir erkek figürü elinde mızrak ile tasvir edilmiştir.		
Yayın Yeri	Müller-Karpe, A., 1994: Taf.60/8		
Katalog No	471	Levha/Şekil	Lev. 100 b
Eserin Adı	Kurşun Figürin Kalıbı		
Buluntu Yeri	Manisa Akhisar		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 11.6 cm Gen.:9.2 cm		
Tanım	Ortada yer alan iki kadın figürü, biri çıplak, sağ tarafta bir aslan ve etrafta çeşitli tasvirler yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Müller-Karpe, A., 1994: Taf.60/13		
Katalog No	472	Levha/Şekil	Lev. 101a
Eserin Adı	Pota		
Buluntu Yeri	Kültepe		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 8 cm Çapı: 7.2 cm		
Tanım	Kilden yapılan pota, oval bir gövde formuna sahiptir ve akıtacak ağzına sahiptir. Tutamak kısmına sahiptir. Tam olarak ele geçirilmiştir.		
Yayın Yeri	Kulakoğlu ve Kangal, 2011: Kat.250		
Katalog No	473	Levha/Şekil	Lev. 101b
Eserin Adı	Pota		
Buluntu Yeri	Kültepe		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 3.9 cm Çapı:6.9-7.2 cm		
Tanım	Kilden yapılan pota, oval bir gövde formuna sahiptir ve akıtacak ağzına sahiptir. Tutamak kısmına sahiptir. Tam olarak ele geçirilmiştir.		
Yayın Yeri	Kulakoğlu ve Kangal, 2011: Kat.252		
Katalog No	474	Levha/Şekil	Lev. 101b
Eserin Adı	Pota		
Buluntu Yeri	Kültepe		

Ölçüleri (cm)	Uz.: 1.8 cm Çap:4.5-5 cm		
Tanım	Kilden yapılan pota, oval bir gövde formuna sahiptir ve akıtacak ağzına sahiptir. Tutamak kısmına sahiptir. Tam olarak ele geçirilmiştir.		
Yayın Yeri	Kulakoğlu ve Kangal, 2011: Kat.253		
Katalog No	475	Levha/Şekil	Lev. 101b
Eserin Adı	Pota		
Buluntu Yeri	Kültepe		
Ölçüleri (cm)	Uz.:2.4 cm Çap: 1.4 cm		
Tanım	Kilden yapılan pota, oval bir gövde formuna sahiptir ve akıtacak ağzına sahiptir. Tutamak kısmına sahiptir. Tam olarak ele geçirilmiştir.		
Yayın Yeri	Kulakoğlu ve Kangal, 2011: Kat.254		
Katalog No	476	Levha/Şekil	Lev. 101c
Eserin Adı	Pota		
Buluntu Yeri	Kültepe		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 11.2 cm Çap: 24.5 cm		
Tanım	Kilden yapılan pota, oval bir gövde formuna sahiptir ve akıtacak ağzına sahiptir. Tutamak kısmına sahiptir. Tam olarak ele geçirilmiştir.		
Yayın Yeri	Kulakoğlu ve Kangal, 2011: Kat.255		
Katalog No	477	Levha/Şekil	Lev. 101c
Eserin Adı	Pota		
Buluntu Yeri	Kültepe		
Ölçüleri (cm)	Uz: 11.2 cm Çap:22.8 cm		
Tanım	Kilden yapılan pota, oval bir gövde formuna sahiptir ve akıtacak ağzına sahiptir. Tutamak kısmına sahiptir. Tam olarak ele geçirilmiştir.		
Yayın Yeri	Kulakoğlu ve Kangal, 2011: Kat.256		
Katalog No	478	Levha/Şekil	Lev. 101d
Eserin Adı	Pota		
Buluntu Yeri	Acemhöyük - II.kat		
Ölçüleri (cm)	Uz.:17 cm Gen: 13.8cm		
Tanım	Devetüyü renkte hamurlu, mika ve kum katkılı, oval biçimli ve ağız kenarında akıtacak kısmı yer almaktadır. Sağ tarafta bulunan çıkıntı tutamak kısmı olarak kullanılmıştır.		
Yayın Yeri	Ekmen-Özkalalı, 2012:Lev.29/189		

Katalog No	479	Levha/Şekil	Lev. 102a
Eserin Adı	Pota		
Buluntu Yeri	Acemhöyük - II.kat		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 23 cm Gen.:17 cm		
Tanım	Gri renkte hamurlu, kum, mika ve taşçık katkılıdır. Oval biçimli ağız kenarında akıtacak kısmı vardır. Tutamağa sahip değildir.		
Yayın Yeri	Ekmen-Özkalalı, 2012:Lev.30/190		
Katalog No	480	Levha/Şekil	Lev. 102b
Eserin Adı	Pota		
Buluntu Yeri	Acemhöyük - II.kat		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 12.2 cm Gen:11.2 cm		
Tanım	Gri hamurlu, kum ve mika katkılıdır. Oval biçimli ağız kenarında akıtacak kısmı vardır. Tutamağa balık kuyruğuna benzer bir formda yapılmıştır.		
Yayın Yeri	Ekmen-Özkalalı, 2012:Lev.31/194		
Katalog No	481	Levha/Şekil	Lev. 102c
Eserin Adı	Pota		
Buluntu Yeri	Acemhöyük - III.kat		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 7.5 cm Gen: 7.4 cm		
Tanım	Gri hamurlu, kum, kireç, mika ve taşçık katkılıdır. Oval biçimli ağız kenarında akıtacak kısmı vardır. Tutamağa balık kuyruğuna benzer bir formda yapılmıştır.		
Yayın Yeri	Ekmen-Özkalalı, 2012:Lev.33/203		
Katalog No	482	Levha/Şekil	Lev. 102d
Eserin Adı	Pota		
Buluntu Yeri	Alişar - Stratum II		
Tanım	Grimsi yeşilimsi renkte, oval biçimli ağız kenarında akıtacak kısmı vardır. Tutamağa balık kuyruğuna benzer bir formda yapılmıştır.		
Yayın Yeri	Schmidt, 1932: fig.144		
Katalog No	483	Levha/Şekil	Lev. 103a
Eserin Adı	Pota		
Buluntu Yeri	Beycesultan - IV		

Ölçüleri (cm)	Derinlik:10 cm		
Tanım	Siyah taştan yapılmış, yuvarlak formlu, tek küçük kulp yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Mellaart ve Murray, 1965:Fig.O.28/256		
Katalog No	484	Levha/Şekil	Lev. 103b
Eserin Adı	Pota		
Buluntu Yeri	Seyitömer Höyük, VI.kat		
Tanım	Devetüyü sarımsı renkte, oval biçimli ağız kenarında akıtacak kısmı vardır. Tutamak kısmı mevcut değildir.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2015: fig.113		
Katalog No	485	Levha/Şekil	Lev. 104 a
Eserin Adı	Bıçak		
Buluntu Yeri	Alişar - Stratum II		
Tanım	Bronz bıçak, yaprak biçiminde, sap kısmının geçirilebilmesi için iki delik yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Schmidt, 1932:fig.194/b1361		
Katalog No	486	Levha/Şekil	Lev. 104 b
Eserin Adı	Bıçak		
Buluntu Yeri	Alişar - Stratum II		
Tanım	Bronz bıçak, yaprak biçiminde, diğer örneklerle göre biraz daha ince yapılmış, sap kısmına yakın yerde kırık mevcuttur.		
Yayın Yeri	Schmidt, 1932:fig.194/b2496		
Katalog No	487	Levha/Şekil	Lev. 104 c
Eserin Adı	Bıçak		
Buluntu Yeri	Alişar - Stratum II		
Tanım	Bronz bıçak, yaprak biçiminde, sap kısmına yakın yerde kırık mevcuttur.		
Yayın Yeri	Schmidt, 1932:fig.194/b2072		
Katalog No	488	Levha/Şekil	Lev. 104 d
Eserin Adı	Bıçak		
Buluntu Yeri	Alişar - Stratum II		
Tanım	Bronz bıçak, uç kısmı kırık halde bulunmuştur.		

Yayın Yeri	Schmidt, 1932:fig.194/b2091		
Katalog No	489	Levha/Şekil	Lev. 105 a
Eserin Adı	Bıçak		
Buluntu Yeri	Büyükkale IV d		
Ölçüleri (cm)	Yük:8.1 cm		
Tanım	Sap kısmı kırıktır. Yoğun tahribata maruz kalmıştır.		
Yayın Yeri	Boehmer, 1972:Taf.XV; 254		
Katalog No	490	Levha/Şekil	Lev. 105 b
Eserin Adı	Bıçak		
Buluntu Yeri	Büyükkale IV d		
Ölçüleri (cm)	Yük.:7.2 cm		
Tanım	Sap kısmı kırıktır. Yoğun tahribata maruz kalmıştır.		
Yayın Yeri	Boehmer, 1972:Taf.XV; 255		
Katalog No	491	Levha/Şekil	Lev. 105 c
Eserin Adı	Bıçak		
Buluntu Yeri	Büyükkale IV b		
Ölçüleri (cm)	Yük.:12.3 cm		
Tanım	İki parça halinde ele geçmiştir. Sapın içerisine girmesini sağlayacak kısım daha ince olarak yapılmıştır.		
Yayın Yeri	Boehmer, 1972:Taf.XV; 259		
Katalog No	492	Levha/Şekil	Lev. 105 d
Eserin Adı	Bıçak		
Buluntu Yeri	Büyükkale IV b		
Ölçüleri (cm)	Yük.:10.5 cm		
Tanım	Yaprak biçimli bıçak gövdesi sap geçirilecek kısma doğru ince uzun uzamaktadır.		
Yayın Yeri	Boehmer, 1972:Taf.XV; 263		
Katalog No	493	Levha/Şekil	Lev. 106 a
Eserin Adı	Bıçak		
Buluntu Yeri	Büyükkale IV b		

Ölçüleri (cm)	Yük.:17.8 cm		
Tanım	İnce uzun ve sivri uca sahiptir. Sap kısmında perçin delikleri yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Boehmer, 1972:Taf.XV; 265		
Katalog No	494	Levha/Şekil	Lev. 106 b
Eserin Adı	Bıçak		
Buluntu Yeri	Konya Karahöyük - I.kat		
Ölçüleri (cm)	Yük.:10.5 cm		
Tanım	Uç kısmında hafif kırıklar vardır.		
Yayın Yeri	Alp, 1972:249/759		
Katalog No	495	Levha/Şekil	Lev. 107 a
Eserin Adı	Bıçak		
Buluntu Yeri	Demircihöyük - İKL 10/11		
Tanım	Yoğun tahribata maruz kalmıştır.		
Yayın Yeri	Kull, 1988:Taf.41;9		
Katalog No	496	Levha/Şekil	Lev. 107 b
Eserin Adı	Bıçak		
Buluntu Yeri	Aphrodisias - Akropolis 7, Complex I		
Tanım	Yoğun korozyona maruz kalmış bıçak parçasıdır.		
Yayın Yeri	Joukowsky, 1986: Fig. 469/69		
Katalog No	497	Levha/Şekil	Lev. 108 a
Eserin Adı	Bıçak		
Buluntu Yeri	Büyükkale IVd		
Ölçüleri (cm)	Yük.:16.5 cm		
Tanım	Yaprak biçimli gövdesi sapın takılacağı kısma doğru incelmektedir.		
Yayın Yeri	Boehmer, 1972:Taf.XV;256		
Katalog No	498	Levha/Şekil	Lev. 108 b
Eserin Adı	Bıçak		

Buluntu Yeri	Büyükkale IVc- IVb		
Ölçüleri (cm)	Yük.:22.2 cm		
Tanım	Yaprak biçimli gövdesi sapın takılacağı kısma doğru incelmektedir.		
Yayın Yeri	Boehmer, 1972:Taf.XV;258		
Katalog No	499	Levha/Şekil	Lev. 108 c
Eserin Adı	Bıçak		
Buluntu Yeri	Aphrodisias - Akropolis 7 Complex C		
Tanım	İç bükey formlu bıçak, kırık halde ele geçmiştir.		
Yayın Yeri	Joukowsky, 1986:fig.478/23		
Katalog No	500	Levha/Şekil	Lev. 108d
Eserin Adı	Bıçak		
Buluntu Yeri	Aphrodisias - Akropolis 7 Complex B		
Tanım	İçbükey formludur.		
Yayın Yeri	Joukowsky, 1986:fig.482/33		
Katalog No	501	Levha/Şekil	Lev. 109 a
Eserin Adı	Keski		
Buluntu Yeri	Büyükkale - Schicht 4c		
Ölçüleri (cm)	Uz.:3.41 cm		
Tanım	Bronzdan yapılmış, dışbükey ağıza sahiptir, tamamı korunmuştur.		
Yayın Yeri	Boehmer, 1972: Taf.XIII/209		
Katalog No	502	Levha/Şekil	Lev. 109 b
Eserin Adı	Keski		
Buluntu Yeri	Büyükkale IVb		
Ölçüleri (cm)	Uz.:3.8 cm		
Tanım	Bronzdan yapılmış, dışbükey ağıza sahiptir, uç kısmı tahrip olmuştur.		
Yayın Yeri	Boehmer, 1972: Taf.XIII/219		
Katalog No	503	Levha/Şekil	Lev. 109 c
Eserin Adı	Keski		

Buluntu Yeri	Büyükkale IVb		
Ölçüleri (cm)	Uz.:3.36 cm		
Tanım	Bronzdan yapılmış, dışbükey ağıza sahiptir, tamamı korunmuştur.		
Yayın Yeri	Boehmer, 1972: Taf.XIII/220		
Katalog No	504	Levha/Şekil	Lev. 109 d
Eserin Adı	Keski		
Buluntu Yeri	Kusura - Period C		
Tanım	Hala oldukça çok keskin olan keskinin üst kısmında dövülme izi yoktur. Bir alete sıkıştırıldığı düşünülmektedir.		
Yayın Yeri	Lamb, 1938: Fig.21/10		
Katalog No	505	Levha/Şekil	Lev. 109 e
Eserin Adı	Keski		
Buluntu Yeri	Kusura - Period C		
Tanım	Keski parçası, tahribata maruz kalmıştır.		
Yayın Yeri	Lamb, 1938: Fig.21/11		
Katalog No	506	Levha/Şekil	Lev. 110 a
Eserin Adı	Keski		
Buluntu Yeri	Beycesultan - V		
Ölçüleri (cm)	Uz.:10 cm		
Tanım	Bakır alışımlı, dikdörtgenimsi, dii bükey uç kısmına sahiptir.		
Yayın Yeri	Mellaart ve Murray, 1995: Fig.O.1/9		
Katalog No	507	Levha/Şekil	Lev. 111a
Eserin Adı	Orak		
Buluntu Yeri	Acemhöyük - III.kat		
Ölçüleri (cm)	Uz.:16.4 cm Gen.:4.4 cm		
Tanım	Sapa geçirilen kısmı kıvrık, keskin ucu dövülerek inceltilmiş, yarım ay biçimlidir.		
Yayın Yeri	Ekmen-Özkalalı, 2012: Lev.5/ 31		
Katalog No	508	Levha/Şekil	Lev. 111 b

Eserin Adı	Orak		
Buluntu Yeri	Acemhöyük - II.kat		
Ölçüleri (cm)	Uz.:14.2 cm Gen.:2.9 cm		
Tanım	Hilal biçime sahip orağın uç kısmı dövülerek inceltilmiştir. Sap kısmı düz olarak yapılan orağın uç kısmı kırıktır ve üzerinde gamalı haç motifi yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Ekmen Özkalalı, 2012: Lev.5/33		
Katalog No	509	Levha/Şekil	Lev. 111 c
Eserin Adı	Orak		
Buluntu Yeri	Acemhöyük - II.kat		
Ölçüleri (cm)	Uz.:13.5 cm Gen.:3.6 cm		
Tanım	Oval biçimlidir, sap kısmı kırıktır.		
Yayın Yeri	Ekmen Özkalalı, 2012: Lev.5/34		
Katalog No	510	Levha/Şekil	Lev. 111 d
Eserin Adı	Orak		
Buluntu Yeri	Acemhöyük - III.kat		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 13 cm Gen.: 1.8 cm		
Tanım	Kesici ucu inceltiştir ve dişler yapılmıştır. Sap kısmı düz olarak yapılmıştır.		
Yayın Yeri	Ekmen Özkalalı, 2012: Lev.5/35		
Katalog No	511	Levha/Şekil	Lev. 111 e-f
Eserin Adı	Orak		
Buluntu Yeri	Acemhöyük - II.kat		
Tanım	Tunç orak, iki tane, bir tanesinin üzerinde atölye işareti olarak yorumlanabilecek haç motifi yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Öztan, vd., 2010: 321: Res.2		
Katalog No	512	Levha/Şekil	Lev. 112 a
Eserin Adı	Orak		
Buluntu Yeri	Büyükkale IV d		
Ölçüleri (cm)	Uz.:12.2 cm Gen.: 2.4 cm		
Tanım	Hilal biçimli orak, sap kısmı düz olarak yapılmıştır.		

Yayın Yeri	Boehmer, 1972: Res. 1128		
Katalog No	513	Levha/Şekil	Lev. 112 b
Eserin Adı	Orak		
Buluntu Yeri	Büyükkale IVd		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 7 cm Gen.: 2.3 cm		
Tanım	Sadece uç kısmı ele geçmiştir. Hilal biçimlidir.		
Yayın Yeri	Boehmer, 1972: Res. 1129		
Katalog No	514	Levha/Şekil	Lev. 112 c
Eserin Adı	Orak		
Buluntu Yeri	Büyükkale IVd		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 5 cm Gen.: 1.5 cm		
Tanım	Sadece uç kısmı ele geçmiştir. Hilal biçimlidir.		
Yayın Yeri	Boehmer, 1972: Res. 1130		
Katalog No	515	Levha/Şekil	Lev. 112 d
Eserin Adı	Orak		
Buluntu Yeri	Büyükkale IVc		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 12.5 cm Gen.: 2.3 cm		
Tanım	Hilal biçimli orak, sap kısmı düz olarak yapılmıştır.		
Yayın Yeri	Boehmer, 1972: Res. 1131		
Katalog No	516	Levha/Şekil	Lev. 112 e
Eserin Adı	Orak		
Buluntu Yeri	Eskiyapar – Eski Hitit		
Tanım	Ucu kırık olarak ele geçmiştir.		
Yayın Yeri	Sipahi, 2003: 186; Res.8		
Katalog No	517	Levha/Şekil	Lev. 113 a
Eserin Adı	Orak		
Buluntu Yeri	Kültepe - Ib		
Tanım	Hilal biçimli orak, sap kısmı düz olarak yapılmıştır.		

Yayın Yeri	Özgüç, T., 1955: Res.38a		
Katalog No	518	Levha/Şekil	Lev. 113 b
Eserin Adı	Orak		
Buluntu Yeri	Kültepe - Ib		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 13.1 cm Gen.: 3 cm		
Tanım	Tubçtan yapılmış, hilal biçimli ucu kıvrıktır. Sap kısmı kırıktır.		
Yayın Yeri	Kulaoğlu ve Kangal, 2011: Kat.292		
Katalog No	519	Levha/Şekil	Lev. 113 c
Eserin Adı	Orak		
Buluntu Yeri	Kültepe - Ib		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 15.1 cm Gen.: 3.1 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmış, hilal biçimli orak, sap kısmı düz olarak yapılmıştır.		
Yayın Yeri	Kulakoğlu ve Kangal, 2011: Kat.293		
Katalog No	520	Levha/Şekil	Lev. 114 a
Eserin Adı	Orak		
Buluntu Yeri	Alişar - Stratum II		
Tanım	Hilal biçimli yapılan orak, bronz dan yapılmıştır. Sap kısmı düz olarak yapılmıştır.		
Yayın Yeri	Schmidt, 1932: Fig.196		
Katalog No	521	Levha/Şekil	Lev. 114 b
Eserin Adı	Orak		
Buluntu Yeri	Seyitömer Höyük - IV.tabaka		
Tanım	Hilal biçimli orak, sap kısmına yakın yerde kırık vardır. Sap kısmı düz olarak yapılmıştır.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2011: Res.309		
Katalog No	522	Levha/Şekil	Lev. 114 c
Eserin Adı	Orak		
Buluntu Yeri	Seyitömer Höyük - IV.tabaka		
Tanım	Hilal biçimli, sap kısmı düz olarak yapılmıştır.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2015: Fig.117		

Katalog No	523	Levha/Şekil	Lev. 115 a
Eserin Adı	Yaba		
Buluntu Yeri	Kültepe - Ib katı mezarı		
Ölçüleri (cm)	Uz.:29 cm Gen.:11.5 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmıştır. Dört çatalı silahların uçları kırılmıştır. Ortadaki çatalı kırıldıktan sonra mezara konulmuştur.		
Yayın Yeri	Özgüç, T., 1986: Lev.128/7		
Katalog No	524	Levha/Şekil	Lev. 115 b
Eserin Adı	Yaba		
Buluntu Yeri	Kültepe - Ib katı mezarı		
Ölçüleri (cm)	Uz.:30.6 cm Gen.:10.1 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmıştır. Dört çatalı silahların uçları kırılmıştır.		
Yayın Yeri	Özgüç, T., 1986: Lev.128/8		
Katalog No	525	Levha/Şekil	Lev. 115 c
Eserin Adı	Yaba		
Buluntu Yeri	Kültepe		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 40 cm Gen.:10 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmıştır. İki çatalıdır ve diğer örneklerle göre sapı daha ince olarak yapılmıştır.		
Yayın Yeri	Özgüç, T., 1986: Lev.128/9		
Katalog No	526	Levha/Şekil	Lev. 115 d
Eserin Adı	Yaba		
Buluntu Yeri	Kültepe		
Ölçüleri (cm)	Uz.:55 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmış üç çatalıdır.		
Yayın Yeri	Kulakoğlu ve Kangal, 2011: kat.289		
Katalog No	527	Levha/Şekil	Lev. 115 e
Eserin Adı	Yaba		
Buluntu Yeri	Kültepe		

Ölçüleri (cm)	Uz.:62.4 cm		
Tanım	Tunçtan yapılan yaba, iki çatallı olarak yapılmıştır.		
Yayın Yeri	Kulakoğlu ve Kangal, 2011: kat.290		
Katalog No	528	Levha/Şekil	Lev.115 f
Eserin Adı	Yaba		
Buluntu Yeri	Kültepe		
Ölçüleri (cm)	Uz.:16.5 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmıştır ve diğer örneklerle göre daha yuvarlak olarak uzanan iki çatala sahiptir.		
Yayın Yeri	Kulakoğlu ve Kangal, 2011: kat.291		
Katalog No	529	Levha/Şekil	Lev. 116 a
Eserin Adı	Yaba		
Buluntu Yeri	Yassihöyük - II.kat		
Tanım	Tunçtan yapılmış, ik çatallı ucu çok sivridir.		
Yayın Yeri	Omura, M, 2013: Res.10		
Katalog No	530	Levha/Şekil	Lev. 116 b
Eserin Adı	Yaba		
Buluntu Yeri	Seyitömer Höyük - IV.tabaka		
Tanım	Tunçtan yapılmış, iki çatallıdır. İki ucu kıvrık halde ele geçirilmiştir.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2015: Fig.116		
Katalog No	531	Levha/Şekil	Lev. 117 a
Eserin Adı	Ok Ucu		
Buluntu Yeri	Büyükkale IV		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 8.9 cm		
Tanım	Üçgen biçimli gövdeye sahip ok uçlarının gövdenin iki yanından çıkan kanatlara sahiptir. Sapa bağlanmasını sağlayan uzun ince sağ kısmı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Erkanal, H. 1977: Tafel 17/ 48		
Katalog No	532	Levha/Şekil	Lev. 117 b
Eserin Adı	Ok Ucu		
Buluntu Yeri	Büyükkale IV		

Ölçüleri (cm)	Uz.: 10.5 cm Gen.:1.4cm		
Tanım	Üçgen biçimli gövdeye sahip ok uçlarının gövdenin iki yanından çıkan kanatlara sahiptir. Sapa bağlanmasını sağlayan uzun ince sağ kısmı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Erkanal, H. 1977: Tafel 17/ 69		
Katalog No	533	Levha/Şekil	Lev. 117 c
Eserin Adı	Ok Ucu		
Buluntu Yeri	Büyükkale IV		
Ölçüleri (cm)	Uz.:1 0.15 cm Gen.:1.75cm		
Tanım	Üçgen biçimli gövdeye sahip ok uçlarının gövdenin iki yanından çıkan kanatlara sahiptir. Sapa bağlanmasını sağlayan uzun ince sağ kısmı yer almaktadır. Uç kısmında kırıklar vardır.		
Yayın Yeri	Erkanal, H. 1977: Tafel 17/ 70		
Katalog No	534	Levha/Şekil	Lev. 117 d
Eserin Adı	Ok Ucu		
Buluntu Yeri	Büyükkale IV		
Ölçüleri (cm)	Uz.:7. 9 cm Gen.:3.2 cm		
Tanım	Üçgen biçimli gövdeye sahip ok uçlarının gövdenin iki yanından çıkan kanatlara sahiptir. Sapa bağlanmasını sağlayan uzun ince sağ kısmı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Erkanal, H. 1977: Tafel 17/ 71		
Katalog No	535	Levha/Şekil	Lev. 117 e
Eserin Adı	Ok Ucu		
Buluntu Yeri ve Katı	Büyükkale IVc		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 8.65 Gen.:1.9 cm		
Tanım	Üçgen biçimli gövdeye sahip ok uçlarının gövdenin iki yanından çıkan kanatlara sahiptir. Sapa bağlanmasını sağlayan uzun ince sağ kısmı yer almaktadır. Sap kısmının ucu kıvrıktır.		
Yayın Yeri	Erkanal, H. 1977: Tafel 17/ 72		
Katalog No	536	Levha/Şekil	Lev. 117 f
Eserin Adı	Ok Ucu		
Buluntu Yeri ve Katı	Büyükkale IVc		

Ölçüleri (cm)	Uz.:11.85 cm Gen.:2.25 cm		
Tanım	Üçgen biçimli gövdeye sahip ok uçlarının gövdenin iki yanından çıkan kanatlara sahiptir. Sapa bağlanmasını sağlayan uzun ince sağ kısmı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Erkanal, H. 1977: Tafel 17/ 73		
Katalog No	537	Levha/Şekil	Lev. 117 g
Eserin Adı	Ok Ucu		
Buluntu Yeri	Büyükkale IV		
Ölçüleri (cm)	Uz.:7.65 cm Gen.:1.7 cm		
Tanım	Üçgen biçimli gövdeye sahip ok uçlarının gövdenin iki yanından çıkan kanatlara sahiptir. Sapa bağlanmasını sağlayan uzun ince sağ kısmı yer almaktadır. Uç kısmında kırıklar vardır.		
Yayın Yeri	Erkanal, H. 1977: Tafel 17/ 74		
Katalog No	538	Levha/Şekil	Lev. 117 h
Eserin Adı	Ok Ucu		
Buluntu Yeri	Büyükkale IV		
Ölçüleri (cm)	Uz.:9-11.5 cm		
Tanım	Üçgen biçimli gövdeye sahip ok uçlarının gövdenin iki yanından çıkan kanatlara sahiptir. Sapa bağlanmasını sağlayan uzun ince sağ kısmı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Erkanal, H. 1977: Tafel 17/ 75		
Katalog No	539	Levha/Şekil	Lev. 117 ı
Eserin Adı	Ok Ucu		
Buluntu Yeri	Büyükkale IV		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 9-11.5 cm		
Tanım	Üçgen biçimli gövdeye sahip ok uçlarının gövdenin iki yanından çıkan kanatlara sahiptir. Sapa bağlanmasını sağlayan uzun ince sağ kısmı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Erkanal, H. 1977: Tafel 17/ 76		
Katalog No	540	Levha/Şekil	Lev. 117 i
Eserin Adı	Ok Ucu		
Buluntu Yeri	Büyükkale IV		

Ölçüleri (cm)	Uz.: 9-11.5 cm Gen.:1.45 cm		
Tanım	Üçgen biçimli gövdeye sahip ok uçlarının gövdenin iki yanından çıkan kanatlara sahiptir. Sapa bağlanmasını sağlayan uzun ince sağ kısmı yer almaktadır. Uç kısmında kırıklar vardır.		
Yayın Yeri	Erkanal, H. 1977: Tafel 17/ 77		
Katalog No	541	Levha/Şekil	Lev. 117 l
Eserin Adı	Ok Ucu		
Buluntu Yeri	Kaneş Karum II.kat		
Ölçüleri (cm)	Uz.:4.12 cm Gen.:1.9 cm		
Tanım	Bronzdan yapılmış, üçgen biçimli gövdeye sahip ok uçlarının gövdenin iki yanından çıkan kanatlara sahiptir. Sapa bağlanmasını sağlayan uzun ince sağ kısmı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Erkanal, H. 1977: Tafel 17/49		
Katalog No	542	Levha/Şekil	Lev. 117 m
Eserin Adı	Ok Ucu		
Buluntu Yeri	Kaneş Karum Ib		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 8.3 cm Gen.:2.4 cm		
Tanım	Bronzdan yapılmış, üçgen biçimli gövdeye sahip ok uçlarının gövdenin iki yanından çıkan kanatlara sahiptir. Sapa bağlanmasını sağlayan uzun ince sağ kısmı yer almaktadır. Yüzeyi üzerinde enlemesine çizilmiş çizgiler yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Erkanal, H. 1977: Tafel 17/54		
Katalog No	543	Levha/Şekil	Lev. 117 n
Eserin Adı	Ok Ucu		
Buluntu Yeri	Kaneş Karum Ib		
Ölçüleri (cm)	Uz.:6.07 cm		
Tanım	Bronzdan yapılmış, üçgen biçimli gövdeye sahip ok uçlarının gövdenin iki yanından çıkan kanatlara sahiptir. Yüzeyi üzerinde enlemesine çizilmiş çizgiler yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Erkanal, H. 1977: Tafel 17/55		
Katalog No	544	Levha/Şekil	Lev. 117 o
Eserin Adı	Ok Ucu		
Buluntu Yeri	Kaneş Karum Ib		

Ölçüleri (cm)	Uz.: 5.4 cm		
Tanım	Bronzdan yapılmış, üçgen biçimli gövdeye sahip ok uçlarının gövdenin iki yanından çıkan kanatlara sahiptir. Yüzeyi üzerinde enlemesine çizilmiş çizgiler yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Erkanal, H. 1977: Tafel 17/56		
Katalog No	545	Levha/Şekil	Lev. 117 ö
Eserin Adı	Ok Ucu		
Buluntu Yeri	Kaneş Karum Ib		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 6.97 cm		
Tanım	Bronzdan yapılmış, üçgen biçimli gövdeye sahip ok uçlarının gövdenin iki yanından çıkan kanatlara sahiptir. Sapa rahatça takılmasına yardımcı olacak uzun ince kısma sahiptir. Yüzeyi üzerinde enlemesine çizilmiş çizgiler yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Erkanal, H. 1977: Tafel 17/60		
Katalog No	546	Levha/Şekil	Lev. 117 p
Eserin Adı	Ok Ucu		
Buluntu Yeri	Kaneş Karum Ib		
Ölçüleri (cm)	Uz.:4.9 cm		
Tanım	Bronzdan yapılmış, üçgen biçimli gövdeye sahip ok uçlarının gövdenin iki yanından çıkan kanatlara sahiptir.		
Yayın Yeri	Erkanal, H. 1977: Tafel 17/67		
Katalog No	547	Levha/Şekil	Lev. 117 r
Eserin Adı	Ok Ucu		
Buluntu Yeri	Kaneş Karum Ib		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 8.6 cm		
Tanım	Bronzdan yapılmış, üçgen biçimli gövdeye sahip ok uçlarının gövdenin iki yanından çıkan kanatlara sahiptir.Kısa sapa takılmaya yardımcı çıkıntı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Erkanal, H. 1977: Tafel 17/68		
Katalog No	548	Levha/Şekil	Lev. 117 t
Eserin Adı	Ok ucu		
Buluntu Yeri	Kültepe - Ib katı		

Tanım	Üçgen biçimli gövdeye sahip ok uçlarının gövdenin iki yanından çıkan kanatlara sahiptir. Sapa bağlanmasını sağlayan uzun ince sağ kısmı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Yıldırım, 2011: 266		
Katalog No	549	Levha/Şekil	Lev. 118 a
Eserin Adı	Ok Ucu		
Buluntu Yeri	Acemhöyük - II.kat		
Ölçüleri (cm)	Uz.:3.4 cm		
Tanım	Üçgen biçimli gövdeye sahip ok uçlarının gövdenin iki yanından çıkan kanatlara sahiptir. Sapa bağlanmasını sağlayan uzun ince sağ kısmı yer almaktadır. Sol taraftaki kanat kırıktır.		
Yayın Yeri	Erkanal, H. 1977: Tafel 17/46		
Katalog No	550	Levha/Şekil	Lev. 118 b
Eserin Adı	Ok Ucu		
Buluntu Yeri	Acemhöyük - II.kat		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 4.7 cm		
Tanım	Üçgen biçimli gövdeye sahip ok uçlarının gövdenin iki yanından çıkan kanatlara sahiptir. Sapa bağlanmasını sağlayan uzun ince sağ kısmı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Ekmen-Özkalalı, 2012: Lev. 2/7		
Katalog No	551	Levha/Şekil	Lev. 118 c
Eserin Adı	Ok Ucu		
Buluntu Yeri	Acemhöyük - III.kat		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 3.4 cm		
Tanım	Üçgen biçimli gövdeye sahip ok uçlarının gövdenin iki yanından çıkan kanatlara sahiptir. Sapa bağlanmasını sağlayan uzun ince sağ kısmı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Ekmen-Özkalalı, 2012: Lev. 2/8		
Katalog No	552	Levha/Şekil	Lev. 118 d
Eserin Adı	Ok Ucu		
Buluntu Yeri	Kaman Kalehöyük - III.kat		
Tanım	Bronzdan yapılmış, üçgen biçimli gövde, sağ ve solda olmak üzere iki kanat benzeri çıkıntı ve uzun ince sapa geçirilmesini sağlayan çıkıntı		

	yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Omura,S., 2016: 536, Res. 8		
Katalog No	553	Levha/Şekil	Lev. 118 e
Eserin Adı	Ok Ucu		
Buluntu Yeri	Alişar - Stratum II		
Tanım	Üçgen bir gövde sağ ve solda olmak üzere iki kanat ve bir sırt kısmı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Schmidt, 1932: Fig.192/b 2151		
Katalog No	554	Levha/Şekil	Lev. 118 f
Eserin Adı	Ok Ucu		
Buluntu Yeri	Alişar - Stratum II		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 8.65 cm		
Tanım	Bronzdan yapılmış, üçgen biçimli gövde, sağ ve solda olmak üzere iki kanat benzeri çıkıntı ve uzun ince sapa geçirilmesini sağlayan çıkıntı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Erkanal, H. 1977:Tafel 17/47		
Katalog No	555	Levha/Şekil	Lev. 119 a
Eserin Adı	Ok Ucu		
Buluntu Yeri	Seyitömer Höyük - IV.tabaka		
Tanım	Bronzdan yapılmış, yaprak biçimli gövde ve kanat çıkıntılarına sahiptir.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2015:Fig.115		
Katalog No	556	Levha/Şekil	Lev. 120 a
Eserin Adı	Hançer		
Buluntu Yeri	Büyükkale IVd		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 9.2 cm Gen.: 3.2 cm		
Tanım	Namlusu yaprak biçiminde, yassı dörtgen bir kesime sahiptir. Sapa geçirilmesine yarayan iki adet perçin deliği yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Erkanal, H. 1977: Tafel. 11/12		
Katalog No	557	Levha/Şekil	Lev. 120 b
Eserin Adı	Hançer		

Buluntu Yeri	Büyükkale IVd		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 12.1 cm Gen.: 2.84 cm		
Tanım	Namlusu yaprak biçiminde, yassı dörtgen bir kesime sahiptir. Sapa geçirilmesine yarayan üç adet perçin deliği yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Erkanal, H. 1977: Tafel. 12/27		
Katalog No	558	Levha/Şekil	Lev. 120 c
Eserin Adı	Hançer		
Buluntu Yeri	Büyükkale IVd		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 17.5 cm Gen.: 2.9 cm		
Tanım	Namlusu yaprak biçiminde, yassı dörtgen bir kesime sahiptir. Sapa geçirilmesine yarayan iki adet perçin deliği yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Erkanal, H. 1977: Tafel. 13/33		
Katalog No	559	Levha/Şekil	Lev. 121 a
Eserin Adı	Hançer		
Buluntu Yeri	Kaneş Karum Ib		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 21 cm Gen.: 4.1 cm		
Tanım	Namlusu yaprak biçiminde, yassı dörtgen bir kesime sahiptir. Sapa geçirilmesine yarayan tek perçin deliği yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Erkanal, H. 1977: Tafel. 12/20		
Katalog No	560	Levha/Şekil	Lev. 121 b
Eserin Adı	Hançer		
Buluntu Yeri	Kaneş Karum Ib		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 11.8 cm Gen.: 2.2 cm		
Tanım	Namlusu yaprak biçiminde, yassı dörtgen bir kesime sahiptir. Sapa geçirilmesine yarayan tek perçin deliği yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Erkanal, H. 1977: Tafel. 12/21		
Katalog No	561	Levha/Şekil	Lev. 121 c
Eserin Adı	Hançer		
Buluntu Yeri	Kaneş Karum II		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 14 cm Gen.: 2.4 cm		
Tanım	Namlusu yaprak biçiminde, yassı dörtgen bir kesime sahiptir. Sapa geçirilmesine yarayan tek perçin deliği yer almaktadır.		

Yayın Yeri	Erkanal, H. 1977: Tafel. 12/23		
Katalog No	562	Levha/Şekil	Lev. 121 d
Eserin Adı	Hançer		
Buluntu Yeri	Acemhöyük – II.kat		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 19.7 cm Gen.:4.6 cm		
Tanım	Namlusu yaprak biçiminde, yassı dörtgen bir kesime sahiptir. Sapa geçirilmesine yarayan iki adet perçin deliği yer almaktadır. Uç kısmı yoğun tahribata maruz kalmıştır.		
Yayın Yeri	Erkanal, H. 1977: Tafel. 11/ 11		
Katalog No	563	Levha/Şekil	Lev. 122 a
Eserin Adı	Hançer		
Buluntu Yeri	Acemhöyük		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 19.7 cm Gen.: 4.6 cm		
Tanım	Namlusu yaprak biçiminde, yassı dörtgen bir kesime sahiptir. Sapa geçirilmesine yarayan iki adet perçin deliği yer almaktadır. Uç kısmı yoğun tahribata maruz kalmıştır.		
Yayın Yeri	Ekmen-Özkalalı, 2012: Lev.1/1		
Katalog No	564	Levha/Şekil	Lev. 122 b
Eserin Adı	Hançer		
Buluntu Yeri	Acemhöyük - II.kat		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 5.2 cm Gen.: 3.8 cm		
Tanım	Namlusu yaprak biçiminde, yassı dörtgen bir kesime sahiptir. Sapa geçirilmesine yarayan üç adet perçin deliği yer almaktadır. Uç kısmı yoğun tahribata maruz kalmıştır.		
Yayın Yeri	Ekmen-Özkalalı, 2012: Lev.1/2		
Katalog No	565	Levha/Şekil	Lev. 122 c
Eserin Adı	Hançer		
Buluntu Yeri	Acemhöyük - II.kat		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 10.7 cm Gen.: 4 cm		
Tanım	Namlusu yaprak biçiminde, yassı dörtgen bir kesime sahiptir. Sapa geçirilmesine yarayan iki adet perçin deliği yer almaktadır. Uç kısmı kırıktır.		

Yayın Yeri	Ekmen-Özkalalı, 2012: Lev.1/3		
Katalog No	566	Levha/Şekil	Lev. 122 d
Eserin Adı	Hançer		
Buluntu Yeri	Alişar - Stratum II		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 12.4 cm Gen.: 2.3 cm		
Tanım	Namlusu yaprak biçiminde, yassı dörtgen bir kesime sahiptir. Sapa geçirilmesine yarayan üç adet perçin deliği yer almaktadır		
Yayın Yeri	Erkanal, H. 1977: Tafel.11/13		
Katalog No	567	Levha/Şekil	Lev. 122 e
Eserin Adı	Hançer		
Buluntu Yeri	Alişar - Stratum II		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 16 cm Gen.: 3.9 cm		
Tanım	Namlusu yaprak biçiminde, yassı dörtgen bir kesime sahiptir. Sapa geçirilmesine yarayan iki adet perçin deliği yer almaktadır		
Yayın Yeri	Erkanal, H. 1977: Tafel.11/14		
Katalog No	568	Levha/Şekil	Lev. 123 a
Eserin Adı	Hançer		
Buluntu Yeri	Alişar - Stratum II		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 10.7 cm Gen.: 2.9 cm		
Tanım	Namlusu yaprak biçiminde, yassı dörtgen bir kesime sahiptir. Sapa geçirilmesine yarayan iki adet perçin deliği yer almaktadır. Uç kısmı kırıktır.		
Yayın Yeri	Erkanal, H. 1977: Tafel.11/17		
Katalog No	569	Levha/Şekil	Lev. 123 b
Eserin Adı	Hançer		
Buluntu Yeri	Alişar - Stratum II		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 12.7 cm Gen.: 2.85 cm		
Tanım	Namlusu yaprak biçiminde, yassı dörtgen bir kesime sahiptir. Sapa geçirilmesine yarayan iki adet perçin deliği yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Erkanal, H. 1977: Tafel.12/22		
Katalog No	570	Levha/Şekil	Lev. 123 c

Eserin Adı	Hançer		
Buluntu Yeri	Seyitömer Höyük - IV.tabaka		
Tanım	Namlusu yaprak biçiminde, yassı dörtgen bir kesime sahiptir. Sapa geçirilmesine yarayan üç adet perçin deliği yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2015: 105, Fig. 118		
Katalog No	571	Levha/Şekil	Lev. 124 a
Eserin Adı	Hançer		
Buluntu Yeri	Kaneş Karum Ib		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 22.2 cm Gen.: 4.3 cm		
Tanım	Uç kısmından sap kısmına doğru uzanan sırt yer almaktadır. Üç perçin deliğine sahiptir.		
Yayın Yeri	Erkanal, 1977: Tafel. 10/4		
Katalog No	572	Levha/Şekil	Lev. 124 b
Buluntu Yeri	Kaneş Karum Ib		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 22.6 cm Gen.: 4.3 cm		
Tanım	Uç kısmından sap kısmına doğru uzanan sırt yer almaktadır. Üç perçin deliğine sahiptir.		
Yayın Yeri	Erkanal, 1977: Tafel. 10/7		
Katalog No	573	Levha/Şekil	Lev. 124 c
Eserin Adı	Hançer		
Buluntu Yeri	Kaneş Karum Ib		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 13 cm Gen.: 3.85 cm		
Tanım	Uç kısmından sap kısmına doğru uzanan sırt yer almaktadır. İki adet perçin deliğine sahiptir.		
Yayın Yeri	Erkanal, 1977: Tafel. 11/16		
Katalog No	574	Levha/Şekil	Lev. 124 d
Eserin Adı	Hançer		
Buluntu Yeri	Acemhöyük - III.kat		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 20 cm Gen.: 5 cm		
Tanım	Uç kısmından sap kısmına doğru uzanan sırt yer almaktadır. İki adet perçin deliğine sahiptir.		
Yayın Yeri	Ekmen- Özkalalı, 2012: Lev.1/4		
Katalog No	575	Levha/Şekil	Lev. 125a

Eserin Adı	Hançer		
Buluntu Yeri	Seyitömer Höyük - IV.tabaka		
Tanım	Uç kısmından sap kısmına doğru uzanan sırt yer almaktadır. İki adet perçin deliğine sahiptir.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2015: 105, Fig. 118		
Katalog No	576	Levha/Şekil	Lev. 126 a
Eserin Adı	Mızrak Ucu		
Buluntu Yeri	Acemhöyük - III.kat		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 12 cm Gen.: 3.4 cm		
Tanım	Mızrak ucunun dil kısmı kovan şeklinde yapılmıştır. Üçgen formlu, düşük omuzludur. Kovan kısmı kırıktır.		
Yayın Yeri	Ekmen-Özkalalı, 2012: Lev. 2/5		
Katalog No	577	Levha/Şekil	Lev. 126 b
Eserin Adı	Mızrak Ucu		
Buluntu Yeri	Kaneş Karum II		
Ölçüleri (cm)	Uz.:16.1 cm Gen.:2.9 cm		
Tanım	Üçgen biçimli gövdeyisinin üzerinde uç kısmından dil kısmına kadar uzanan yiv yer almaktadır Dil kısmında kovan yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Erkanal, H. 1977: Tafel. 15/ 9		
Katalog No	578	Levha/Şekil	Lev. 126 c
Eserin Adı	Mızrak Ucu		
Buluntu Yeri	Kaneş Karum II		
Ölçüleri (cm)	Uz.:17.1 cm Gen.:2.4 cm		
Tanım	Üçgen biçimli gövdesinin üzerinde uç kısmından dil kısmına kadar uzanan yiv yer almaktadır Dil kısmında kovan yer almaktadır. Gövdesi üzerinde tahribat meydana gelmiştir.		
Yayın Yeri	Erkanal, H. 1977: Tafel. 15/ 10		
Katalog No	579	Levha/Şekil	Lev. 126 d
Eserin Adı	Mızrak Ucu		
Buluntu Yeri	Kaneş Karum IV		
Ölçüleri (cm)	Uz.:21.4 cm Gen.:2.4 cm		

Tanım	Üçgen biçimli gövdesinin üzerinde uç kısmından dil kısmına kadar uzanan yiv yer almaktadır Dil kısmında kovan yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Erkanal, H. 1977: Tafel. 15/ 11		
Katalog No	580	Levha/Şekil	Lev. 126 e
Eserin Adı	Mızrak Ucu		
Buluntu Yeri	Kaneş Karum Ib		
Ölçüleri (cm)	Uz.:14.4 cm Gen.:2.4 cm		
Tanım	Üçgen biçimli gövdesinin üzerinde uç kısmından dil kısmına kadar uzanan yiv yer almaktadır Dil kısmında kovan yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Erkanal, H. 1977: Tafel. 15/ 12		
Katalog No	581	Levha/Şekil	Lev. 127 a
Eserin Adı	Mızrak Ucu		
Buluntu Yeri	Kaneş Karum III		
Ölçüleri (cm)	Uz.:18.8 cm Gen.:2.3 cm		
Tanım	Üçgen biçimli gövdesinin üzerinde uç kısmından dil kısmına kadar uzanan yiv yer almaktadır Dil kısmında kovan yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Erkanal, H. 1977: Tafel. 15/ 13		
Katalog No	582	Levha/Şekil	Lev. 127 b
Eserin Adı	Mızrak Ucu		
Buluntu Yeri	Kaneş Karum III		
Ölçüleri (cm)	Uz.:18.6 cm Gen.:2.5 cm		
Tanım	Üçgen biçimli gövdesinin üzerinde uç kısmından dil kısmına kadar uzanan yiv yer almaktadır Dil kısmında kovan yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Erkanal, H. 1977: Tafel. 15/ 14		
Katalog No	583	Levha/Şekil	Lev. 127 c
Eserin Adı	Mızrak Ucu		
Buluntu Yeri	Kaneş Karum Ib		
Ölçüleri (cm)	Uz.:29		
Tanım	Üçgen biçimli gövdesinin üzerinde uç kısmından dil kısmına kadar uzanan yiv yer almaktadır Dil kısmında kovan yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Erkanal, H. 1977: Tafel. 15/ 15		
Katalog No	584	Levha/Şekil	Lev. 127 d

Eserin Adı	Mızrak Ucu		
Buluntu Yeri	Kaneş Karum IV		
Ölçüleri (cm)	Uz.:13.7 cm Gen.:1.5 cm		
Tanım	Üçgen biçimli gövdeyisinin üzerinde uç kısmından dil kısmına kadar uzanan yiv yer almaktadır Dil kısmında kovan yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Erkanal, H. 1977: Tafel. 15/ 16		
Katalog No	585	Levha/Şekil	Lev. 127 e
Eserin Adı	Mızrak Ucu		
Buluntu Yeri	Alişar - Stratum II		
Ölçüleri (cm)	Uz.:23.7 cm Gen.:2.7 cm		
Tanım	Üçgen biçimli gövdesinin üzerinde uç kısmından dil kısmına kadar uzanan yiv yer almaktadır Dil kısmında kovan yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Erkanal, H. 1977: Tafel. 16/22		
Katalog No	586	Levha/Şekil	Lev. 128 a
Eserin Adı	Mızrak Ucu		
Buluntu Yeri	Bitik Höyük – Eski Hitit		
Ölçüleri (cm)	Uz.:10.1 cm Gen.:1.55 cm		
Tanım	Üçgen biçimli gövdesinin üzerinde uç kısmından dil kısmına kadar uzanan yiv yer almaktadır Dil kısmında kovan yer almaktadır. Gövde yüzeyi üzerinde tahribat yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Erkanal, H. 1977: Tafel. 16/ 23		
Katalog No	587	Levha/Şekil	Lev. 128 b
Eserin Adı	Mızrak Ucu		
Buluntu Yeri	Seyitömer Höyük - IV.tabaka		
Tanım	Üçgen biçimli gövdesinin üzerinde uç kısmından dil kısmına kadar uzanan yiv yer almaktadır Dil kısmında kovan yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2015: 105, Fig. 118		
Katalog No	588	Levha/Şekil	Lev. 129 a
Eserin Adı	Balta		
Buluntu Yeri	Acemhöyük - II.kat		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 12.4 cm Gen.:3.9 cm		

Tanım	Üçgen biçimli gövdesinin üzerinde uç kısmından dil kısmına kadar uzanan yiv yer almaktadır Dil kısmında kovan yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Ekmen-Özkalalı, 2012: Lev.3/15		
Katalog No	589	Levha/Şekil	Lev. 129 b
Eserin Adı	Balta		
Buluntu Yeri	Kültepe - Ib katı		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 25 cm		
Tanım	Dikdörtgen bir kesit ve görüme sahiptir. Dışbükey bir ağız kısmına sahiptir.		
Yayın Yeri	Özgüç, T., 1986: Lev.79/5		
Katalog No	590	Levha/Şekil	Lev. 130 a
Eserin Adı	Balta		
Buluntu Yeri	Beycesultan		
Ölçüleri (cm)	Uz.:11.1 cm Gen.: 3.4 cm		
Tanım	Dikdörtgen bir kesit ve görüme sahiptir. Dışbükey bir ağız kısmına sahiptir		
Yayın Yeri	Mellaart ve Murray, 1995: Fig. O.4/,36		
Katalog No	591	Levha/Şekil	Lev. 131 a-b
Eserin Adı	Balta		
Buluntu Yeri	Acemhöyük - II.kat, 2.silo üzerisinden		
Tanım	Tunçtan yapılmış, Tutamak kısmının ağız kısmı ile birleştiği yerde iki kenarda çıkıntı kolcuk yaparak dışbükey ağız kısmına doğru incelerek devam etmektedir.		
Yayın Yeri	Öztan, 2009: 250, Res:11		
Katalog No	606	Levha/Şekil	Lev. 131 c
Eserin Adı	Balta		
Buluntu Yeri	Acemhöyük - II.kat		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 20.4 cm Gen.: 6.9 cm		
Tanım	Sap kısmından içbükey olarak devam eden gövde ağız kısmına doğru dışbükey olarak genişlemektedir. Sivri kolcukların arasına zikzak çizi bezeme yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Ekmen-Özkalalı, 2012: Lev.3/13		

Katalog No	607	Levha/Şekil	Lev. 131 d
Eserin Adı	Balta		
Buluntu Yeri	Acemhöyük - II.kat		
Ölçüleri (cm)	Uz.:16.5 cm Gen.: 4 cm		
Tanım	Tam olarak ele geçen balta, üçgen şeklinde olan kolcuk çıkıntı yapmaktadır.		
Yayın Yeri	Ekmen-Özkalalı, 2012: Lev.3/14		
Katalog No	608	Levha/Şekil	Lev. 132 a-c
Eserin Adı	Balta		
Buluntu Yeri	Alişar - Stratum II		
Tanım	Sap kısmında içbükey olarak devam eden gövde ağız kısmına doğru dışbükey olarak genişlemektedir.		
Yayın Yeri	Von der Osten, 1937: Fig.286/c1741		
Katalog No	609	Levha/Şekil	Lev. 132 d
Eserin Adı	Balta		
Buluntu Yeri	Alişar - Stratum II		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 17.8 cm Gen.: 5.8 cm		
Tanım	Sap kısmında içbükey olarak devam eden gövde ağız kısmına doğru dışbükey olarak genişlemektedir.		
Yayın Yeri	Erkanal, 1977: Tafel. 3/26		
Katalog No	610	Levha/Şekil	Lev. 132 e
Eserin Adı	Balta		
Buluntu Yeri	Alişar - Stratum II		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 12.2 cm Gen.: 3.4 cm		
Tanım	Sap kısmında içbükey olarak devam eden gövde ağız kısmına doğru dışbükey olarak genişlemektedir.		
Yayın Yeri	Erkanal, 1977: Tafel. 3/34		
Katalog No	611	Levha/Şekil	Lev. 133 a
Eserin Adı	Balta		
Buluntu Yeri	Konya Karahöyük - I.kat		

Ölçüleri (cm)	Uz.:12.4 cm Gen.:4.8 cm		
Tanım	Bronzdan yapılmış içbükey olarak daralan sap kısmı üçgen biçimli kolcuk yaptıktan sonra ağız kısmına doğru dışbükey olarak genişlemektedir. Bir yüzeyi üzerinde damga mühür baskısı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Alp, 1972: 249/ 758		
Katalog No	612	Levha/Şekil	Lev. 133 b
Eserin Adı	Balta		
Buluntu Yeri	Kültepe- Ib mezarı		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 14 cm Gen.: 5.3 cm		
Tanım	Bronzdan yapılmış içbükey olarak daralan sap kısmı üçgen biçimli kolcuk yaptıktan sonra ağız kısmına doğru yuvarlak olarak genişlemektedir.		
Yayın Yeri	Erkanal, H. 1977: Tafel. 1/2		
Katalog No	613	Levha/Şekil	Lev. 134 a
Eserin Adı	Balta		
Buluntu Yeri	Kültepe- Ib mezarı		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 11.8 cm Gen.:8 cm		
Tanım	Bronzdan yapılmış içbükey olarak daralan sap kısmı üçgen biçimli kolcuk yaptıktan sonra ağız kısmına doğru düz olarak genişlemektedir.		
Yayın Yeri	Erkanal, H. 1977: Tafel. 1/3		
Katalog No	614	Levha/Şekil	Lev. 134 b
Eserin Adı	Balta		
Buluntu Yeri	Kültepe- Ib mezarı		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 17.8 cm Gen.:6 cm		
Tanım	Bronzdan yapılmış içbükey olarak daralan sap kısmı üçgen biçimli kolcuk yaptıktan sonra ağız kısmına doğru düz olarak genişlemektedir.		
Yayın Yeri	Erkanal, H. 1977: Tafel. 1/6		
Katalog No	615	Levha/Şekil	Lev. 134 c
Eserin Adı	Balta		
Buluntu Yeri	Kültepe- Ib mezarı		
Ölçüleri (cm)	Uz.:15.5 Gen.:4 cm		

Tanım	Bronzdan yapılmış içbükey olarak daralan sap kısmı üçgen biçimli kolcuk yaptıktan sonra ağız kısmına doğru düz olarak genişlemektedir.		
Yayın Yeri	Erkanal, H. 1977: Tafel. 2/17		
Katalog No	616	Levha/Şekil	Lev. 134d
Eserin Adı	Balta		
Buluntu Yeri	Boğazköy		
Ölçüleri (cm)	Uz.:25.3 cm Gen.:11.2 cm		
Tanım	Bronzdan yapılmış içbükey olarak daralan sap kısmı üçgen biçimli kolcuk yaptıktan sonra ağız kısmına doğru yuvarlak olarak genişlemektedir.		
Yayın Yeri	Erkanal, H. 1977: Tafel. 2/14		
Katalog No	617	Levha/Şekil	Lev. 134 e
Eserin Adı	Balta		
Buluntu Yeri	Boğazköy		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 12.85 cm Gen.: 7 cm		
Tanım	Bronzdan yapılmış içbükey olarak daralan sap kısmı üçgen biçimli kolcuk yaptıktan sonra ağız kısmına doğru kare olarak genişlemektedir. Sap kısmı kırıktır.		
Yayın Yeri	Erkanal, H. 1977: Tafel. 2/15		
Katalog No	618	Levha/Şekil	Lev. 135 a
Eserin Adı	Balta		
Buluntu Yeri	Bitik Höyük – Eski Hitit		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 11.7 cm Gen.: 5 cm		
Tanım	Bronzdan yapılmış içbükey olarak daralan sap kısmı üçgen biçimli kolcuk yaptıktan sonra ağız kısmına doğru yuvarlak olarak genişlemektedir.		
Yayın Yeri	Erkanal, H. 1977: Tafel. 4/40		
Katalog No	619	Levha/Şekil	Lev. 135 b-c
Eserin Adı	Balta		
Buluntu Yeri	Seyitömer Höyük - IV.tabaka		
Tanım	Bronzdan yapılmış içbükey olarak daralan sap kısmı üçgen biçimli kolcuk yaptıktan sonra ağız kısmına doğru yuvarlak olarak genişlemektedir.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2015: 102, Fig. 114		

Katalog No	620	Levha/Şekil	Lev. 136 a
Eserin Adı	Balta		
Buluntu Yeri	Beycesultan - V		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 20 cm		
Tanım	Bronzdan yapılmış içbükey olarak daralan sap kısmı üçgen biçimli kolcuk yaptıktan sonra ağız kısmına doğru karemsi olarak genişlemektedir.		
Yayın Yeri	Mellaart ve Murray, 1995: 152, Fig.O.2/17		
Katalog No	621	Levha/Şekil	Lev. 136 b
Eserin Adı	Balta		
Buluntu Yeri	Beycesultan IV		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 18.7cm		
Tanım	Bronzdan yapılmış içbükey olarak daralan sap kısmı üçgen biçimli kolcuk yaptıktan sonra ağız kısmına doğru karemsi olarak genişlemektedir.		
Yayın Yeri	Mellaart ve Murray, 1995: 152, Fig.O.4/35		
Katalog No	622	Levha/Şekil	Lev. 136 c
Eserin Adı	Balta		
Buluntu Yeri	Beycesultan IV		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 16.5 cm		
Tanım	Bronzdan yapılmış içbükey olarak daralan sap kısmı üçgen biçimli kolcuk yaptıktan sonra ağız kısmına doğru karemsi olarak genişlemektedir.		
Yayın Yeri	Mellaart ve Murray, 1995: 152, Fig.O.4/46		
Katalog No	623	Levha/Şekil	Lev. 137 a
Eserin Adı	Balta		
Buluntu Yeri	Kültepe - Ib katı		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 18.3 cm		
Tanım	Bakırdan ? yapılmış, dar- uzun çift ağızlı baltanın sap deliği ortadadır.		
Yayın Yeri	Özgüç, T., 1955: 60		
Katalog No	624	Levha/Şekil	Lev. 137 b
Eserin Adı	Balta		

Buluntu Yeri	Kaneş Karum II		
Ölçüleri (cm)	Uz.:16.9 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmış, dar- uzun çift ağızlı baltanın sap deliği ortadadır.		
Yayın Yeri	Erkanal, H. 1977: Tafel.6/66		
Katalog No	625	Levha/Şekil	Lev. 137 c
Eserin Adı	Balta		
Buluntu Yeri	Liman Tepe - III.4 tabaka		
Tanım	Minyatür sap delikli ve çift yüzlü baltadır.		
Yayın Yeri	Erkanal, H. vd., 2010: 460, Res:8		
Katalog No	626	Levha/Şekil	Lev. 138 a
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Konya Karahöyük - I.kat		
Ölçüleri (cm)	Boy.: 5.5 cm Kal.:1.5 cm		
Tanım	Üçte ikisinden çoğu korunmuş, yarım ay biçimli ağırlığın iki ucunda delik ve orta kısmında mühür baskısı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Alp, 1972: Lev. 143		
Katalog No	627	Levha/Şekil	Lev. 138 b
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Konya Karahöyük - I.kat		
Ölçüleri (cm)	Boy.: 14 cm Kal.: 2.6 cm		
Tanım	Tamamı korunmuştur. Yarım ay biçimli ağırşagın iki ucunda ip deliği mevcuttur. Orta kısmında bir mühür baskısı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Alp, 1972: Lev. 144/442		
Katalog No	628	Levha/Şekil	Lev. 138 c
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Konya Karahöyük - I.kat		
Ölçüleri (cm)	Boy.:13.5 cm Kal.:2.2 cm		
Tanım	Tamamı korunmuştur. Yarım ay biçimli ağırşagın iki ucunda ip deliği mevcuttur. Orta kısmında bir mühür baskısı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Alp, 1972: Lev. 145/444		
Katalog No	629	Levha/Şekil	Lev. 138 d

Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Konya Karahöyük - I.kat		
Ölçüleri (cm)	Boy: 14 cm Kal.: 2.5 cm		
Tanım	Tamamı korunmuştur. Yarım ay biçimli ağırşanın iki ucunda ip deliği mevcuttur. Orta kısmında bir mühür baskısı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Alp, 1972: Lev. 145/445		
Katalog No	630	Levha/Şekil	Lev. 138 e
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Konya Karahöyük - I.kat		
Ölçüleri (cm)	Boy: 14.5 cm Kal.: 2.2 cm		
Tanım	Tamamı korunmuştur. Yarım ay biçimli ağırşanın iki ucunda ip deliği mevcuttur. Orta kısmında bir mühür baskısı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Alp, 1972: Lev. 146/447		
Katalog No	631	Levha/Şekil	Lev. 138 f
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Konya Karahöyük - I.kat		
Ölçüleri (cm)	Boy: 11.6 cm Kal.: 1.4 cm		
Tanım	Tamamı korunmuştur. Yarım ay biçimli ağırşanın iki ucunda ip deliği mevcuttur. Orta kısmında bir mühür baskısı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Alp, 1972: Lev. 150/458		
Katalog No	632	Levha/Şekil	Lev. 138 g
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Konya Karahöyük - I.kat		
Ölçüleri (cm)	Boy: 14.5 cm Kal.: 2.7 cm		
Tanım	Tamamı korunmuştur. Yarım ay biçimli ağırşanın iki ucunda ip deliği mevcuttur. Orta kısmında bir mühür baskısı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Alp, 1972: Lev. 150/459		
Katalog No	633	Levha/Şekil	Lev. 138 h
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Konya Karahöyük - I.kat		
Ölçüleri (cm)	Boy: 14.5 cm Kal.: 2.8 cm		

Tanım	Tamamı korunmuştur. Yarım ay biçimli ağırşagın iki ucunda ip deliği mevcuttur. Orta kısmında bir mühür baskısı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Alp, 1972: Lev. 151/463		
Katalog No	634	Levha/Şekil	Lev. 138 ı
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Konya Karahöyük - I.kat		
Ölçüleri (cm)	Boy: 9.3 cm Kal.: 1.3 cm		
Tanım	Tamamı korunmuştur. Yarım ay biçimli ağırşagın iki ucunda ip deliği mevcuttur. Orta kısmında bir mühür baskısı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Alp, 1972: Lev. 152/466		
Katalog No	635	Levha/Şekil	Lev. 138 i
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Konya Karahöyük - I.kat		
Ölçüleri (cm)	Boy: 11.5 cm Kal.: 2.8 cm		
Tanım	Tamamı korunmuştur. Yarım ay biçimli ağırşagın iki ucunda ip deliği mevcuttur. Orta kısmında bir mühür baskısı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Alp, 1972: Lev. 153/470		
Katalog No	636	Levha/Şekil	Lev. 138j
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Konya Karahöyük - I.kat		
Ölçüleri (cm)	Boy: 13.5 cm Kal.: 2.2 cm		
Tanım	Tamamı korunmuştur. Yarım ay biçimli ağırşagın iki ucunda ip deliği mevcuttur. Orta kısmında bir mühür baskısı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Alp, 1972: Lev. 154/471		
Katalog No	637	Levha/Şekil	Lev. 138 k
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Konya Karahöyük - I.kat		
Ölçüleri (cm)	Boy: 12 cm Kal.: 1.6 cm		
Tanım	Tamamı korunmuştur. Yarım ay biçimli ağırşagın iki ucunda ip deliği mevcuttur. Orta kısmında bir mühür baskısı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Alp, 1972: Lev. 154/473		

Katalog No	638	Levha/Şekil	Lev. 139 a
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Konya Karahöyük - I.kat		
Ölçüleri (cm)	Boy: 14 cm Kal.: 2.5 cm		
Tanım	Tamamı korunmuştur. Yarım ay biçimli ağırşanın iki ucunda ip deliği mevcuttur. Orta kısmında bir mühür baskısı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Alp, 1972:Lev.155/476		
Katalog No	639	Levha/Şekil	Lev. 139b
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Konya Karahöyük - I.kat		
Ölçüleri (cm)	Boy: 11.5 cm Kal.: 1.7 cm		
Tanım	Tamamı korunmuştur. Yarım ay biçimli ağırşanın iki ucunda ip deliği mevcuttur. Orta kısmında bir mühür baskısı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Alp, 1972:Lev.156/478		
Katalog No	640	Levha/Şekil	Lev. 139 c
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Konya Karahöyük - I.kat		
Ölçüleri (cm)	Boy: 13.5 cm Kal.: 2.2 cm		
Tanım	Tamamı korunmuştur. Yarım ay biçimli ağırşanın iki ucunda ip deliği mevcuttur. Orta kısmında bir mühür baskısı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Alp, 1972:Lev.157/482		
Katalog No	641	Levha/Şekil	Lev. 139 d
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Konya Karahöyük - I.kat		
Ölçüleri (cm)	Boy: 12 cm Kal.: 2 cm		
Tanım	Tamamı korunmuştur. Yarım ay biçimli ağırşanın iki ucunda ip deliği mevcuttur. Orta kısmında bir mühür baskısı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Alp, 1972:Lev.158/483		
Katalog No	642	Levha/Şekil	Lev. 139 e
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Konya Karahöyük - I.kat		
Ölçüleri (cm)	Boy: 13.3 cm Kal.: 1.9 cm		

Tanım	Tamamı korunmuştur. Yarım ay biçimli ağırşanın iki ucunda ip deliği mevcuttur. Orta kısmında bir mühür baskısı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Alp, 1972:Lev.159/487		
Katalog No	643	Levha/Şekil	Lev. 139 f
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Konya Karahöyük - I.kat		
Ölçüleri (cm)	Boy: 14.9 cm Kal.: 2.4 cm		
Tanım	Tamamı korunmuştur. Yarım ay biçimli ağırşanın iki ucunda ip deliği mevcuttur. Orta kısmında bir mühür baskısı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Alp, 1972:Lev.160/488		
Katalog No	644	Levha/Şekil	Lev. 139 g
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Konya Karahöyük - I.kat		
Ölçüleri (cm)	Boy: 12 cm Kal.: 1.9 cm		
Tanım	Tamamı korunmuştur. Yarım ay biçimli ağırşanın iki ucunda ip deliği mevcuttur. Orta kısmında bir mühür baskısı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Alp, 1972:Lev.160/489		
Katalog No	645	Levha/Şekil	Lev. 138h
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Konya Karahöyük - I.kat		
Ölçüleri (cm)	Boy: 13.3 cm Kal.: 2.5 cm		
Tanım	Tamamı korunmuştur. Yarım ay biçimli ağırşanın iki ucunda ip deliği mevcuttur. Orta kısmında bir mühür baskısı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Alp, 1972:Lev.161/493		
Katalog No	646	Levha/Şekil	Lev. 138 ı
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Konya Karahöyük - I.kat		
Ölçüleri (cm)	Boy:11 cm Kal.: 2.6 cm		
Tanım	Tamamı korunmuştur. Yarım ay biçimli ağırşanın iki ucunda ip deliği mevcuttur. Orta kısmında bir mühür baskısı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Alp, 1972: Lev.164/503		
Katalog No	647	Levha/Şekil	Lev. 138 i
Eserin Adı	Ağırlık		

Buluntu Yeri	Konya Karahöyük - I.kat		
Ölçüleri (cm)	Boy: 11.3 cm Kal: 1.8 cm		
Tanım	Tamamı korunmuştur. Yarım ay biçimli ağırşığın iki ucunda ip deliği mevcuttur. Orta kısmında bir mühür baskısı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Alp, 1972: Lev.164/504		
Katalog No	648	Levha/Şekil	Lev. 138 j
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Konya Karahöyük - I.kat		
Ölçüleri (cm)	Boy: 13.5 cm Kal: 2.3 cm		
Tanım	Tamamı korunmuştur. Yarım ay biçimli ağırşığın iki ucunda ip deliği mevcuttur. Orta kısmında bir mühür baskısı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Alp, 1972: Lev.165/507		
Katalog No	649	Levha/Şekil	Lev. 138 k
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Konya Karahöyük - I.kat		
Ölçüleri (cm)	Boy: 14.4 cm Kal.: 2.2 cm		
Tanım	Tamamı korunmuştur. Yarım ay biçimli ağırşığın iki ucunda ip deliği mevcuttur. Orta kısmında bir mühür baskısı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Alp, 1972: Lev.166/509		
Katalog No	650	Levha/Şekil	Lev. 139 a
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Konya Karahöyük - I.kat		
Ölçüleri (cm)	Boy: 11.2 cm Kal.: 2.5 cm		
Tanım	Tamamı korunmuştur. Yarım ay biçimli ağırşığın iki ucunda ip deliği mevcuttur. Orta kısmında bir mühür baskısı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Alp, 1972: Lev.166/511		
Katalog No	651	Levha/Şekil	Lev. 139 b
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Konya Karahöyük - I.kat		
Ölçüleri (cm)	Boy: 17.1 cm Kal.: 2.4 cm		
Tanım	Tamamı korunmuştur. Yarım ay biçimli ağırşığın iki ucunda ip deliği mevcuttur. Orta kısmında bir mühür baskısı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Alp, 1972: Lev.167/513		

Katalog No	652	Levha/Şekil	Lev. 139 c
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Konya Karahöyük - I.kat		
Ölçüleri (cm)	Boy: 14.2 cm Kal.: 2.2 cm		
Tanım	Tamamı korunmuştur. Yarım ay biçimli ağırşığın iki ucunda ip deliği mevcuttur. Orta kısmında bir mühür baskısı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Alp, 1972: Lev.171/524		
Katalog No	653	Levha/Şekil	Lev. 139 d
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Konya Karahöyük - I.kat		
Ölçüleri (cm)	Boy: 12.6 cm Kal.: 2.3 cm		
Tanım	Tamamı korunmuştur. Yarım ay biçimli ağırşığın iki ucunda ip deliği mevcuttur. Orta kısmında bir mühür baskısı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Alp, 1972: Lev.171/525		
Katalog No	654	Levha/Şekil	Lev. 139 e
Buluntu Yeri	Konya Karahöyük - I.kat		
Ölçüleri (cm)	Boy: 13.3 cm Kal.: 2.1 cm		
Tanım	Tamamı korunmuştur. Yarım ay biçimli ağırşığın iki ucunda ip deliği mevcuttur. Orta kısmında bir mühür baskısı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Alp, 1972: Lev. 173/530.		
Katalog No	655	Levha/Şekil	Lev. 139 f
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Konya Karahöyük - I.kat		
Ölçüleri (cm)	Boy: 12.2 cm Kal.: 2.3 cm		
Tanım	Tamamı korunmuştur. Yarım ay biçimli ağırşığın iki ucunda ip deliği mevcuttur. Orta kısmında bir mühür baskısı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Alp, 1972: Lev.174/533		
Katalog No	656	Levha/Şekil	Lev. 139 g
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Konya Karahöyük - I.kat		
Ölçüleri (cm)	Boy: 12.1 cm Kal.: 2.1 cm		

Tanım	Tamamı korunmuştur. Yarım ay biçimli ağırşanın iki ucunda ip deliği mevcuttur. Orta kısmında bir mühür baskısı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Alp, 1972: Lev.176/ 541		
Katalog No	657	Levha/Şekil	Lev. 139 h
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Konya Karahöyük - I.kat		
Ölçüleri (cm)	Boy: 13.2 cm Kal.: 2.3 cm		
Tanım	Tamamı korunmuştur. Yarım ay biçimli ağırşanın iki ucunda ip deliği mevcuttur. Orta kısmında bir mühür baskısı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Alp, 1972: Lev.178/545		
Katalog No	658	Levha/Şekil	Lev. 139 ı
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Konya Karahöyük - I.kat		
Ölçüleri (cm)	Boy.: 13.6 cm Kal.: 2.4 cm		
Tanım	Tamamı korunmuştur. Yarım ay biçimli ağırşanın iki ucunda ip deliği mevcuttur. Orta kısmında bir mühür baskısı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Alp, 1972: Lev.179/550		
Katalog No	659	Levha/Şekil	Lev. 139 i
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Konya Karahöyük - I.kat		
Ölçüleri (cm)	Boy.: 11.5 cm Kal.: 2.3 cm		
Tanım	Tamamı korunmuştur. Yarım ay biçimli ağırşanın iki ucunda ip deliği mevcuttur. Orta kısmında bir mühür baskısı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Alp, 1972: Lev.80/552		
Katalog No	6560	Levha/Şekil	Lev. 139 j
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Konya Karahöyük - I.kat		
Ölçüleri (cm)	Boy : 11.9 cm Kal.: 2 cm		
Tanım	Tamamı korunmuştur. Yarım ay biçimli ağırşanın iki ucunda ip deliği mevcuttur. Orta kısmında bir mühür baskısı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Alp, 1972: Lev.180/553		
Katalog No	661	Levha/Şekil	Lev. 139 k

Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Konya Karahöyük - I.kat		
Ölçüleri (cm)	Boy.: 12.5 cm Kal.: 2.5 cm		
Tanım	Tamamı korunmuştur. Yarım ay biçimli ağırşığın iki ucunda ip deliği mevcuttur. Orta kısmında bir mühür baskısı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Alp, 1972: Lev.181/555		
Katalog No	662	Levha/Şekil	Lev. 140 a
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Konya Karahöyük - I.kat		
Ölçüleri (cm)	Boy.: 12.6 cm Kal.: 2 cm		
Tanım	Tamamı korunmuştur. Yarım ay biçimli ağırşığın iki ucunda ip deliği mevcuttur. Orta kısmında bir mühür baskısı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Alp, 1972: Lev.182/559		
Katalog No	663	Levha/Şekil	Lev. 140 b
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Konya Karahöyük - II.kat		
Ölçüleri (cm)	Boy: 11.5 cm Kal.: 1.9 cm		
Tanım	Tamamı korunmuştur. Yarım ay biçimli ağırşığın iki ucunda ip deliği mevcuttur. Orta kısmında bir mühür baskısı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Alp, 1972: Lev.186/572		
Katalog No	664	Levha/Şekil	Lev. 140 c
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Konya Karahöyük - I.kat		
Ölçüleri (cm)	Boy: 9.8 cm Kal.: 2.7 cm		
Tanım	Tamamı korunmuştur. Yarım ay biçimli ağırşığın iki ucunda ip deliği mevcuttur. Orta kısmında bir mühür baskısı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Alp, 1972: Lev.186/573		
Katalog No	665	Levha/Şekil	Lev. 140 d
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Konya Karahöyük - I.kat		
Ölçüleri (cm)	Boy: 12 cm Kal.: 2.1 cm		

Tanım	Tamamı korunmuştur. Yarım ay biçimli ağırşanın iki ucunda ip deliği mevcuttur. Orta kısmında bir mühür baskısı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Alp, 1972: Lev.187/574		
Katalog No	666	Levha/Şekil	Lev. 140 e
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Konya Karahöyük - I.kat		
Ölçüleri (cm)	Boy: 11.2 cm Kal.: 1.9 cm		
Tanım	Tamamı korunmuştur. Yarım ay biçimli ağırşanın iki ucunda ip deliği mevcuttur. Orta kısmında bir mühür baskısı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Alp, 1972: Lev.187/575		
Katalog No	667	Levha/Şekil	Lev. 140 f
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Konya Karahöyük - I.kat		
Ölçüleri (cm)	Boy: 12.4 cm Kal.: 1.8 cm		
Tanım	Tamamı korunmuştur. Yarım ay biçimli ağırşanın iki ucunda ip deliği mevcuttur. Orta kısmında bir mühür baskısı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Alp, 1972: Lev.188/579		
Katalog No	668	Levha/Şekil	Lev. 140 g
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Konya Karahöyük - O çukuru		
Ölçüleri (cm)	Boy: 11.55 cm Kal.: 2.4 cm		
Tanım	Tamamı korunmuştur. Yarım ay biçimli ağırşanın iki ucunda ip deliği mevcuttur. Orta kısmında bir mühür baskısı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Alp, 1972: Lev.189/580		
Katalog No	669	Levha/Şekil	Lev. 140 h
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Konya Karahöyük - M çukuru		
Ölçüleri (cm)	Boy: 10.1 cm Kal.: 1.5 cm		
Tanım	Tamamı korunmuştur. Yarım ay biçimli ağırşanın iki ucunda ip deliği mevcuttur. Orta kısmında bir mühür baskısı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Alp, 1972: Lev.190/583		
Katalog No	670	Levha/Şekil	Lev. 140 ı

Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Konya Karahöyük - E çukuru		
Ölçüleri (cm)	Boy: 10.3 cm Kal.: 2.1 cm		
Tanım	Tamamı korunmuştur. Yarım ay biçimli ağırşığın iki ucunda ip deliği mevcuttur. Orta kısmında bir mühür baskısı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Alp, 1972: Lev.191/587		
Katalog No	671	Levha/Şekil	Lev. 140 i
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Konya Karahöyük - I.kat		
Ölçüleri (cm)	Boy: 9.9 cm Kal.: 1.6 cm		
Tanım	Tamamı korunmuştur. Yarım ay biçimli ağırşığın iki ucunda ip deliği mevcuttur. Orta kısmında bir mühür baskısı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Alp, 1972: Lev.191/588		
Katalog No	672	Levha/Şekil	Lev. 140 j
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Konya Karahöyük - I.kat		
Ölçüleri (cm)	Boy: 12 cm Kal.: 1.7cm		
Tanım	Tamamı korunmuştur. Yarım ay biçimli ağırşığın iki ucunda ip deliği mevcuttur. Orta kısmında bir mühür baskısı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Alp, 1972: Lev.193/594		
Katalog No	673	Levha/Şekil	Lev. 140 k
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Konya Karahöyük - II.kat		
Ölçüleri (cm)	Boy: 13 cm Kal.: 2 cm		
Tanım	Tamamı korunmuştur. Yarım ay biçimli ağırşığın iki ucunda ip deliği mevcuttur. Orta kısmında bir mühür baskısı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Alp, 1972: Lev.194/595		
Katalog No	674	Levha/Şekil	Lev. 141 a
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Alişar - Stratum II		
Tanım	Tamamı korunmuş, yarım ay biçiminde iki kenarında iğ deliği yer almaktadır.		

Yayın Yeri	Schmidt, 1932:Fig.149/b1261		
Katalog No	675	Levha/Şekil	Lev. 141 b
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Alişar - Stratum II		
Tanım	Tamamı korunmuş, yarım ay biçiminde iki kenarında iğ deliği yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Schmidt, 1932:Fig.149/b1197		
Katalog No	676	Levha/Şekil	Lev. 141 c
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Alişar - Stratum II		
Tanım	Tamamı korunmuş, yarım ay biçiminde iki kenarında iğ deliği yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Schmidt, 1932:Fig.149/b2329		
Katalog No	677	Levha/Şekil	Lev. 141 d
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Alişar – Stratum II		
Tanım	Tamamı korunmuş, yarım ay biçiminde iki kenarında iğ deliği yer almaktadır. Diğer örneklerle oranla daha ince olarak yapılmıştır.		
Yayın Yeri	Schmidt, 1932:Fig.149/b1371		
Katalog No	678	Levha/Şekil	Lev. 141 e
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Alişar – Stratum II		
Tanım	Tamamı korunmuş, yarım ay biçiminde iki kenarında iğ deliği yer almaktadır. Diğer örneklerle göre daha kalın olarak yapılmıştır.		
Yayın Yeri	Schmidt, 1932:Fig.149/b1348		
Katalog No	679	Levha/Şekil	Lev. 141 f
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Alişar – Stratum II		
Tanım	Tamamı korunmuş, yarım ay biçiminde iki kenarında iğ deliği yer almaktadır. Karemsi kalın bir forma sahiptir.		
Yayın Yeri	Schmidt, 1932:Fig.149/b1491		
Katalog No	680	Levha/Şekil	Lev. 141g – Lev. 142a
Eserin Adı	Ağırlık		

Buluntu Yeri	Kultepe Ib		
Ölçüleri (cm)	Boy: 11.1-11.8 cm Gen.:3.3-7 cm		
Tanım	Tamamı korunmuş, yarım ay biçiminde iki kenarında iğ deliği yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Kulakoğlu ve Kangal, 2011: Kat.164-175		
Katalog No	681	Levha/Şekil	Lev. 142 b
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Kaman Kalehöyük - III.kat		
Tanım	Yarısı korunmuş, yarım ay biçimli ağırlığın üzerinde iğ deliği yer almaktadır.Orta kısımda birbirine paralel çizgiler yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Omura,S., 1992: Res.7/10		
Katalog No	682	Levha/Şekil	Lev. 142 c
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Kaman Kalehöyük - III.kat		
Tanım	Tamamı korunmuş, yarım ay biçimli ağırlığın üzerinde iki adet iğ deliği yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Omura,S., 1993: Res.10/1		
Katalog No	683	Levha/Şekil	Lev. 143 a
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Kaman Kalehöyük - III.kat		
Tanım	Tamamı korunmuş, yarım ay biçimli ağırlığın üzerinde iki adet iğ deliği yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Omura,S., 1994: Çiz.10/11		
Katalog No	684	Levha/Şekil	Lev. 143 b
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Kaman Kalehöyük - III.kat		
Tanım	Tamamı korunmuş, yarım ay biçimli ağırlığın üzerinde iki adet iğ deliği yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Omura, S., 1999: Çiz.9/3		
Katalog No	685	Levha/Şekil	Lev. 143 c
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Kaman Kalehöyük - III.kat		
Tanım	Tamamına yakını korunmuş, yarım ay biçimli ağırlığın üzerinde iki adet iğ deliği yer almaktadır.		

Yayın Yeri	Omura,S., 1999: Çiz.9/4		
Katalog No	686	Levha/Şekil	Lev. 143 d
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Kaman Kalehöyük – III.kat		
Tanım	Tamamı korunmuş, yarım ay biçimli ağırlığın üzerinde iki adet iğ deliği yer almaktadır. Orta kısmında üç adet delik yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Omura,S., 1999: Çiz.9/5		
Katalog No	687	Levha/Şekil	Lev. 143 e
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Yassihöyük		
Tanım	Üçte ikisi korunan yarım ay biçimli ağırlığın, üzerinde iğ deliği yer almaktadır. Ortasında mühür baskısına ait iz yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Omura, M., 2008: Fig.10		
Katalog No	688	Levha/Şekil	Lev. 143 f
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Beycesultan - V.tabaka		
Ölçüleri (cm)	Boy: 5.9 cm Gen.: 6.7 cm		
Tanım	Kireçtaşından yapılmış ve tamamı korunmuş “V” şeklindeki ağırlığın her iki ucunda da iğ deliği yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Mellaart ve Murray, 1995: 143; Fig. O 27		
Katalog No	689	Levha/Şekil	Lev. 144 a
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Beycesultan - V.tabaka		
Ölçüleri (cm)	Boy: 6.8 cm Gen.: 8.8 cm		
Tanım	Taştan yapılmış ve yarısı korunmuş, “U” şeklindeki ağırlığın, sağ kısmında bir iğ deliği yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Mellaart ve Murray, 1995: 143; Fig. O 27		
Katalog No	690	Levha/Şekil	Lev. 144 b
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Beycesultan - V.tabaka		
Ölçüleri (cm)	Boy: 7 cm Gen.: 7.1 cm		
Tanım	Kireçtaşından yapılmış ağırlığın sol üst ucunda kırıklar mevcuttur. “V”		

	şeklindeki ağırlığın her iki ucunda da iğ deliği yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Mellaart ve Murray, 1995: 143; Fig. O 27		
Katalog No	691	Levha/Şekil	Lev. 144 c
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Beycesultan - V.tabaka		
Tanım	Pişmiş topraktan yapılmış ağırlıkların iki ucunda da iğ delikleri yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Tütüncüler, 2005: Res.32/1		
Katalog No	692	Levha/Şekil	Lev. 144 d
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Aphrodisias - Akropolis 5, Complex F ve E		
Ölçüleri (cm)	Boy: 13 cm Gen.: 4.9 cm		
Tanım	Pembe renkte hamurdan yapılmış, yarısı korunmuş, sol kenarında iğ deliği yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Joukowsky, 1986b: 451/9		
Katalog No	693	Levha/Şekil	Lev. 144 e
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Aphrodisias - Akropolis 5, Complex F ve E		
Ölçüleri (cm)	Boy: 9 cm Gen.: 2.4 cm		
Tanım	Kırmızımsı sarı renkte hamurdan yapılmış, tamamı korunmuş, iki kenarında da iğ deliği yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Joukowsky, 1986b: 451/18		
Katalog No	694	Levha/Şekil	Lev. 144 f
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Aphrodisias - Akropolis 5, Complex F ve E		
Ölçüleri (cm)	Boy: 9 cm Gen.: 3.2 cm		
Tanım	Tamamı korunmuş, yarım ay biçimli ağırlığın iki kenarında da iğ deliği yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Joukowsky, 1986b: 451/26		
Katalog No	695	Levha/Şekil	Lev. 145 a
Eserin Adı	Ağırlık		

Buluntu Yeri	Demircihöyük - İKL 10/11		
Tanım	Tamamına yakını korunmuştur. Yarım ay biçimli ağırlığın iki ucunda iğ deliği bulunmaktadır. Orta kısmında yan yana beş sıra halinde nokta bezeme yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Kull, 1988: Lev.36/14		
Katalog No	696	Levha/Şekil	Lev. 145 b
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Demircihöyük - İKL 10/11		
Tanım	Tamamına yakını korunmuştur. Yarım ay biçimli ağırlığın iki ucunda iğ deliği bulunmaktadır.		
Yayın Yeri	Kull, 1988: Lev.38/2		
Katalog No	697	Levha/Şekil	Lev. 145 c
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Demircihöyük - İKL 10/11		
Tanım	Tamamına yakını korunmuştur, yarım ay biçiminde ağırlığın iki ucunda iğ deliği yer almaktadır. Ağırlığın yüzeyi üzerinde üç adet yuvarlak bezemesi yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Kull, 1988: Lev.39/2		
Katalog No	698	Levha/Şekil	Lev. 145 d
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Demircihöyük - İKL 10/11		
Tanım	Yarısı korunmuştur, yarım ay biçimli ağırlığın sağ ucunda iğ deliği yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Kull, 1988: Lev.39/8		
Katalog No	699	Levha/Şekil	Lev. 145 e
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Demircihöyük - İKL 10/11		
Tanım	Tamamı korunmuştur, yarım ay biçimli ağırlığın iki ucunda da iğ deliği yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Kull, 1988: Lev.40/1		
Katalog No	783	Levha/Şekil	Lev. 145 f
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Demircihöyük - İKL 10/11		
Tanım	Tamamına yakını korunmuştur. Yarım ay biçimli ağırlığın sağ ucunda		

	iğ deliği yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Kull, 1988: Lev.40/2		
Katalog No	784	Levha/Şekil	Lev. 145 g
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Demircihöyük - İKL 10/11		
Tanım	Tamamı korunan yarım ay biçimli ağırlığın iki ucunda iğ deliği yer almaktadır. Ağırlığın üzerinde çizikler yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Kull, 1988: Lev.41/2		
Katalog No	785	Levha/Şekil	Lev. 145 h
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Demircihöyük - GH 10		
Tanım	Tamamı korunmuş, yarım ay biçimli ağırlığın, iki ucunda iğ deliği yer almaktadır. Ağırlığın yüzeyi üzerinde birbirine paralel çizi bezeme yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Kull, 1988: Lev.43/1		
Katalog No	786	Levha/Şekil	Lev. 146 a
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Kusura - Period C		
Tanım	Tamamı korunmuş yarım ay biçimli ağırşagın iki ucunda iğ deliği yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Lamb, 1936: Fig.15/1		
Katalog No	787	Levha/Şekil	Lev. 146 b
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Kusura - Period C		
Tanım	Tamamı ele geçirilmii yarım ay biçimli ağırlığın iki ucunda iğ deliği bulunmaktadır. Ağırlığın yüzeyi üzerinde dört adet yıldız motifi yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Lamb, 1936: Fig.15/2		
Katalog No	788	Levha/Şekil	Lev. 146 c
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Kusura - Period C		
Tanım	Tamamına yakını korunmuş ağırlığın, uç kısımlarından biri kırıktır. Ağırlığın yüzeyi üzerinde üç adet yuvarlak bezeme yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Lamb, 1936: Fig.15/3		

Katalog No	789	Levha/Şekil	Lev. 146 d
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Kusura - Period C		
Tanım	Yarısı korunmuş, yarım ay biçimli ağırlığın yüzeyi üzerinde spiral bezeme yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Lamb, 1936: Fig.15/4		
Katalog No	790	Levha/Şekil	Lev. 147 a
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Seyitömer Höyük - IV.tabaka		
Tanım	Yarım ay biçimli ağırların hepsi pişmiş topraktan yapılmıştır.		
Yayın Yeri	Karaoğlu, 2018: Çiz.3		
Katalog No	791	Levha/Şekil	Lev. 148 a
Eserin Adı	Ağırlıklar		
Buluntu Yeri	Seyitömer Höyük - IV.tabaka		
Tanım	Yarım ay biçimli ağırlıkların tamamı korunmuştur. Ağırlıkların iki ucunda iğ deliği yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2015: Fig. 110		
Katalog No	792	Levha/Şekil	Lev. 148 b-c
Eserin Adı	Ağırlıklar		
Buluntu Yeri	Seyitömer Höyük - IV.tabaka		
Tanım	Yarım ay biçimli ağırlıkların iki ucunda iğ deliği yer almaktadır. Ağırlığın yüzeyinde yiv bezeme yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2015: Fig. 111		
Katalog No	793	Levha/Şekil	Lev. 149 a
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Beycesultan - V.tabaka		
Ölçüleri (cm)	Yük:3.4 cm		
Tanım	Kırmızı renkte hamuran yapıla ağırlık, dikdörtgen biçimli ağırlığın üst kısmında iki iğ deliği yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Mellaart ve Murray, 1995:138; Fig. O14		
Katalog No	794	Levha/Şekil	Lev. 149 b
Eserin Adı	Ağırlık		

Buluntu Yeri	Liman Tepe - III.tabaka		
Tanım	Dikdörtgenimsi ağırlığın yan tarafından bir iğ deliği açılmıştır.		
Yayın Yeri	Tütüncüler, 2000: Lev. XXVI-XXXIV		
Katalog No	795	Levha/Şekil	Lev. 149 c
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Kaymakçı		
Tanım	Dikdörtgen biçimli ağırlığın üst yüzeyi üzerinde tek iğ deliği yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Roosevelt, vd., 2018: Fig.19/3		
Katalog No	796	Levha/Şekil	Lev. 149 d
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Kültepe-Ib		
Tanım	Tamamı korunmuş dikdörtgen biçimli ağırlığın sol üst tarafında bir iğ deliği yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Özgüç, T., 1950: Lev.LXV		
Katalog No	797	Levha/Şekil	Lev. 149 e
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Kültepe-Ib		
Ölçüleri (cm)	Yük:4.8 cm		
Tanım	Dikdörtgen biçimli ağırlığın üst tarafında bir adet iğ deliği bulunmaktadır.		
Yayın Yeri	Özgüç, T., ve Özgüç, N., 1953: Lev. LXIII		
Katalog No	798	Levha/Şekil	Lev. 150 a
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Seyitömer Höyük – IV.tabaka		
Tanım	Dikdörtgen biçimli ağırlığın üst yüzeyi üzerinde tek iğ deliği yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Karaoğlu, 2018: Çiz.5/g4		
Katalog No	799	Levha/Şekil	Lev. 150 b
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Seyitömer Höyük – IV.tabaka		
Tanım	Dikdörtgen biçimli ağırlığın üst yüzeyi üzerinde tek iğ deliği yer		

	almaktadır.		
Yayın Yeri	Karaoğlan, 2018: Çiz.5/g5		
Katalog No	800	Levha/Şekil	Lev. 150 c
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Seyitömer Höyük – IV.tabaka		
Tanım	Dikdörtgen biçimli ağırlığın üst yüzeyi üzerinde tek iğ deliği yer almaktadır. Yüzeyi üzerinde çizi bezeme bulunmaktadır.		
Yayın Yeri	Karaoğlan, 2018: Çiz.5/g11		
Katalog No	801	Levha/Şekil	Lev. 151 a
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Kultepe - Ib		
Tanım	Konik fromlu ağırlığın üst tarafında bir adet iğ deliği yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Özgüç, T., 1950: Lev. LXV		
Katalog No	802	Levha/Şekil	Lev. 151 b
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Kultepe-Ib		
Ölçüleri (cm)	Yük:7.8 cm Gen.: 1.7 cm		
Tanım	Kırmızımsı kahverengi renkte hamurlu, konik biçimli ağırlığın üst tarafında iğ deliği yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Kulakoğlu ve Kangal, 2011: Kat.178		
Katalog No	803	Levha/Şekil	Lev. 151 c
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Kman Kalehöyük - III.kat		
Tanım	Koni biçiminde ağırşagın üst yüzeyi oval biçimindedir ve tek iğ deliğine sahiptir.		
Yayın Yeri	Omura, S., 2008: fig.42		
Katalog No	804	Levha/Şekil	Lev. 151 d
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Seyitömer Höyük - IV.tabaka		
Tanım	Pişmiş topraktan yapılmış konik biçimli ağırlık tek iğ deliğine sahiptir.		
Yayın Yeri	Karaoğlan, 2018: Çiz.4/e1		
Katalog No	805	Levha/Şekil	Lev. 151 e

Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Seyitömer Höyük - IV.tabaka		
Tanım	Tamamı korunmuş konik biçimli ağırlık yandan açılmış tek iğ deliğine sahiptir.		
Yayın Yeri	Karaoğlan, 2018: Çiz.4/e4		
Katalog No	806	Levha/Şekil	Lev. 151 f
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Seyitömer Höyük - IV.tabaka		
Tanım	Pişmiş topraktan yapılmış, tamamı korunmuş konik biçimli ağırlık tek iğ deliğine sahiptir.		
Yayın Yeri	Karaoğlan, 2018: Çiz.4/f4		
Katalog No	807	Levha/Şekil	Lev. 151 g
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Seyitömer Höyük - IV.tabaka		
Tanım	Pişmiş topraktan yapılmış, tamamı korunmuş konik biçimli ağırlık tek iğ deliğine sahiptir.		
Yayın Yeri	Karaoğlan, 2018: Çiz.4/f4		
Katalog No	808	Levha/Şekil	Lev. 152 a
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Seyitömer Höyük – IV.tabaka		
Tanım	Üst kısımdan dip kısma doğru genişleyerek bir piramidi andıran ağırlığın, iğ deliği üst yüzeyi üzerinde yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Karaoğlan, 2018: Çiz.4/f7		
Katalog No	809	Levha/Şekil	Lev. 152 b
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Seyitömer Höyük – IV.tabaka		
Tanım	Üst kısımdan dip kısma doğru genişleyerek bir piramidi andıran ağırlığın, iğ deliği üst yüzeyi üzerinde yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Karaoğlan, 2018: Çiz.5/g6		
Katalog No	810	Levha/Şekil	Lev. 152 c
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Troya VI		
Tanım	Üç parça halinde bulunup birleştirilen, üst kısımdan dip kısma doğru genişleyerek bir piramidi andıran ağırlığın, iğ deliği üst yüzeyi üzerinde		

	yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Blegen, vd., 261; Fig. 236		
Katalog No	811	Levha/Şekil	Lev. 152 d
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Aphrodisias – Akropolis 5, Complex F ve E		
Ölçüleri (cm)	Yük:8.1 cm		
Tanım	Kırmızımsı sarı renkte hamurlu, üst kısımdan dip kısma doğru genişleyerek bir piramidi andıran ağırlığın, iç deliği üst yüzeyi üzerinde yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Joukowsky, 1986b: 624, Fig.451/6		
Katalog No	812	Levha/Şekil	Lev. 152 e
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Kaymakçı		
Tanım	Kırmızımsı kahverengi hamurlu, üst kısımdan alt kısma doğru genişleyen piramidal biçime sahip ağırlığın tamamı korunmuştur.		
Yayın Yeri	Roosevelt, 2018: Fig.19/2		
Katalog No	813	Levha/Şekil	Lev. 152 f
Eserin Adı	Ağırlık		
Ölçüleri (cm)	Yük:7.7 cm Gen.: 2.1 cm		
Tanım	Kırmızımsı sarı renkte hamurlu, üst kısımdan alt kısma doğru genişleyen piramidal ağırlığın, üst tarafında bir adet iç deliği yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Kulakoğlu ve Kangal, 2011: 237;179		
Katalog No	814	Levha/Şekil	Lev. 153 a
Eserin Adı	Ağırlık		
Ölçüleri (cm)	Yük:7.7 cm Gen.: 2.1 cm		
Tanım	Kırmızımsı sarı renkte hamurlu, üst kısımdan alt kısma doğru genişleyen piramidal ağırlığın, üst tarafında bir adet iç deliği yer almaktadır. Üst kısmında ip deliğine yakın yerde ufak kırıklar mevcuttur.		
Yayın Yeri	Özgüç, T., 1950: Lev. LXV		
Katalog No	815	Levha/Şekil	Lev. 153 b
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Konya Karahöyük - O çukuru		

Ölçüleri (cm)	Yük:7 cm		
Tanım	Pişmiş topraktan yapılmış, üst kısımdan dar başlayıp dip kısma doğru genişleyen piramidal formda ağırlık, tek iğ deliğine sahiptir.		
Yayın Yeri	Alp, 1972: 245		
Katalog No	816	Levha/Şekil	Lev. 153 c
Eserin Adı	Ağırlık		
Buluntu Yeri	Kaman Kalehöyük - III.kat		
Tanım	Pişmiş topraktan yapılmış, üst kısımdan dar başlayıp dip kısma doğru genişleyen piramidal formda ağırlık, tek iğ deliğine sahiptir.		
Yayın Yeri	Omura, S. 1993: Res.9/3		
Katalog No	817	Levha/Şekil	Lev. 154 a
Eserin Adı	Taş balta		
Buluntu Yeri	Seyitömer Höyük IV.tabaka		
Tanım	Koyu renkte taştan yapılmış balta uç kısma doğru genişleyerek ince dışbükey bir ağıza sahiptir.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2011: Res.205		
Katalog No	818	Levha/Şekil	Lev. 154 b
Eserin Adı	Taş balta		
Buluntu Yeri	Seyitömer Höyük - IV.tabaka		
Tanım	Koyu renkte taştan yapılmış balta uç kısma doğru genişleyerek ince dışbükey bir ağıza sahiptir.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2015: Fig.125		
Katalog No	819	Levha/Şekil	Lev. 154 c
Eserin Adı	Taş balta		
Buluntu Yeri	Beycesultan - V.tabaka		
Ölçüleri (cm)	Uz.:5.3 cm Gen: 4 cm		
Tanım	Siyah renkte taştan yapılmış balta; sap kısmından dar başlayan ağız kısmına doğru genişleyerek keskin dışbükey ağız kenarını oluşturmaktadır.		
Yayın Yeri	Mellaart ve Murray, 1995:Fig. O.26/234		
Katalog No	820	Levha/Şekil	Lev. 154 d
Eserin Adı	Taş balta		
Buluntu Yeri	Demircihöyük - GH 10		
Tanım	Sap kısmından dar başlayarak ağız kısmına doğru genişleyen baltanın		

	sap kısmında kırık mevcuttur.		
Yayın Yeri	Kull, 1988: Taf.47/5		
Katalog No	821	Levha/Şekil	Lev. 155 a
Eserin Adı	Taş balta		
Buluntu Yeri	Kusura - Period C		
Tanım	Mavi-siyah renkte sert taştan yapılmış baltanın tamamı korunmuştur. Sap kısmından ağız kısmına doğru genişlemektedir.		
Yayın Yeri	Lamb,1937: Fig.21/1a		
Katalog No	822	Levha/Şekil	Lev. 155 b
Eserin Adı	Taş balta		
Buluntu Yeri	Hanay Tepe - Stratum C		
Tanım	Sap kısmından ağız kısmına doğru genişleyerek devam eden baltanın ağız kısmı keskinleştirilmiştir.		
Yayın Yeri	Schacner, 1999:Abb.13/1		
Katalog No	823	Levha/Şekil	Lev. 155 c
Eserin Adı	Taş balta		
Buluntu Yeri	Hanay Tepe - Stratum C		
Tanım	Sap kısmından ağız kısmına doğru genişleyerek devam eden baltanın ağız kısmı keskinleştirilmiştir.		
Yayın Yeri	Schacner, 1999:Abb.13/2		
Katalog No	824	Levha/Şekil	Lev. 155 d
Eserin Adı	Taş balta		
Buluntu Yeri	Hanay Tepe - Stratum C		
Tanım	Sap kısmından ağız kısmına doğru genişleyerek devam eden baltanın ağız kısmı keskinleştirilmiştir.		
Yayın Yeri	Schacner, 1999:Abb.13/3		
Katalog No	825	Levha/Şekil	Lev. 156 a
Eserin Adı	Taş balta		
Buluntu Yeri	Alişar - Stratum II		
Tanım	Yeşilimsi gri renkte taştan yapılmış balta sap kısmından ağız kısmına doğru dikdörtgenimsi bir biçimde ilerlemektedir. Sap kısmında kırıklar mevcuttur.		
Yayın Yeri	Schmidt, 1932: Fig.211/b1345		

Katalog No	826	Levha/Şekil	Lev. 156 b
Eserin Adı	Taş balta		
Buluntu Yeri	Alişar - Stratum II		
Tanım	Yeşilimsi gri renkte taştan yapılmış balta sap kısmında ağız kısmına doğru konik bir biçimde genişlemektedir. Ağız kısmı inceltilerek keskinleştirilmiştir.		
Yayın Yeri	Schmidt, 1932: Fig.211/b1811		
Katalog No	827	Levha/Şekil	Lev. 156 c
Eserin Adı	Taş balta		
Buluntu Yeri	Alişar - Stratum II		
Tanım	Koyu gri renkte sert taştan yapılmış balta sap kısmına ağız kısmına doğru konik bir biçimde genişlemektedir. Ağız kısmı inceltilerek keskinleştirilmiştir.		
Yayın Yeri	Schmidt, 1932: Fig.211/b1834		
Katalog No	828	Levha/Şekil	Lev. 156 d
Eserin Adı	Taş balta		
Buluntu Yeri	Kultepe - Ib		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 5.4 cm Gen.: 3.8 cm		
Tanım	Steatitten yapılmış balta sap kısmına ağız kısmına doğru konik bir biçimde genişlemektedir. Ağız kısmı inceltilerek keskinleştirilmiştir. Üçgen bir forma sahiptir.		
Yayın Yeri	Özgüç, T., 1986: Lev. 95/5		
Katalog No	829	Levha/Şekil	Lev. 156 e
Eserin Adı	Taş balta		
Buluntu Yeri	Yassıhöyük		
Tanım	Sert taştan yapılmış balta sap kısmına ağız kısmına doğru konik bir biçimde genişlemektedir. Ağız kısmı inceltilerek keskinleştirilmiştir.		
Yayın Yeri	Omura, M., 2008: Fig.11		
Katalog No	830	Levha/Şekil	Lev. 157 a
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - 13 nolu mezar		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne tam olarak ele geçmiştir. Gövde kısmı ikiye ayrılarak levha haline getirilerek çift spiral oluşturulmuştur.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005: Lev. LXXVIII/4		

Katalog No	831	Levha/Şekil	Lev. 157 b
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - 33 nolu mezarda		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 9.8 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne tam olarak ele geçmiştir. Döküm yoluyla yapılan iğnenin üst kısmı düz levha haline getirilerek çift spiral başlık yapılmıştır.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005: Lev. LXXVIII/2		
Katalog No	832	Levha/Şekil	Lev. 157 c
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - 33 nolu mezarda		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 9.7 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne tam olarak ele geçmiştir. Döküm yoluyla yapılan iğnenin üst kısmı düz levha haline getirilerek çift spiral başlık yapılmıştır.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005: Lev. LXXVIII/3		
Katalog No	833	Levha/Şekil	Lev. 157 d
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - 63b nolu mezar		
Ölçüleri (cm)	Uz.:11.2 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne tam olarak ele geçmiştir. Döküm yoluyla yapılan iğnenin üst kısmı düz levha haline getirilerek çift spiral başlık yapılmıştır.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005: Lev. LXXVIII/1		
Katalog No	834	Levha/Şekil	Lev. 157 e
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Liman Tepe - III		
Tanım	Bronz iğne, tam olarak ele geçirilmiştir. Döküm yoluyla yapılan iğnenin üst kısmı düz levha haline getirilerek çift spiral başlık yapılmıştır.		
Yayın Yeri	Erkanal, H. vd., 2008: 320, Res.7		
Katalog No	835	Levha/Şekil	Lev. 157 f
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Kusura - Period C		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne tam olarak ele geçmiştir. Döküm yoluyla yapılan iğnenin üst kısmı düz levha haline getirilerek çift spiral başlık		

	yapılmıştır.		
Yayın Yeri	Lamb, 1937: 40, Fig.18: 14		
Katalog No	836	Levha/Şekil	Lev. 157 g
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Kusura - Period C		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne tam olarak ele geçmiştir. Döküm yoluyla yapılan iğnenin üst kısmı düz levha haline getirilerek çift spiral başlık yapılmıştır.		
Yayın Yeri	Lamb, 1937: 40, Fig.18: 15		
Katalog No	836	Levha/Şekil	Lev. 157 h
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Kusura - Period C		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne tam olarak ele geçmiştir. Döküm yoluyla yapılan iğnenin üst kısmı düz levha haline getirilerek çift spiral başlık yapılmıştır.		
Yayın Yeri	Lamb, 1937: 40, Fig.18: 16		
Katalog No	837	Levha/Şekil	Lev. 157 i
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Kusura - Period C		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne tam olarak ele geçmiştir. Döküm yoluyla yapılan iğnenin üst kısmı düz levha haline getirilerek çift spiral başlık yapılmıştır.		
Yayın Yeri	Lamb, 1937: 40, Fig.18: 17		
Katalog No	838	Levha/Şekil	Lev. 158 a
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Seyitömer Höyük - IV.tabaka		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne tam olarak ele geçmiştir. Döküm yoluyla yapılan iğnenin üst kısmı düz levha haline getirilerek çift spiral başlık yapılmıştır.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2011: Res.320		
Katalog No	839	Levha/Şekil	Lev. 158 b
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Seyitömer Höyük - IV.tabaka		

Tanım	Tunçtan yapılmış iğne tam olarak ele geçmiştir. Döküm yoluyla yapılan iğnenin üst kısmı düz levha haline getirilerek çift spiral başlık yapılmıştır.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2011: Res.312		
Katalog No	840	Levha/Şekil	Lev. 158 c
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Seyitömer Höyük - IV.tabaka		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne tam olarak ele geçmiştir. Döküm yoluyla yapılan iğnenin üst kısmı düz levha haline getirilerek çift spiral başlık yapılmıştır.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2015: 106, Fig.120		
Katalog No	841	Levha/Şekil	Lev. 158 d
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Demircihöyük Sarıket - G 133		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğne tam olarak ele geçmiştir. Döküm yoluyla yapılan iğnenin üst kısmı düz levha haline getirilerek çift spiral başlık yapılmıştır.		
Yayın Yeri	Seeher, 2000: 209/a		
Katalog No	842	Levha/Şekil	Lev. 158 e
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Demirci Höyük Sarıket - G 413		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğne tam olarak ele geçmiştir. Döküm yoluyla yapılan iğnenin üst kısmı düz levha haline getirilerek çift spiral başlık yapılmıştır.		
Yayın Yeri	Seeher, 2000:212		
Katalog No	843	Levha/Şekil	Lev. 158 f
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Kaman Kalehöyük – III.kat		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne tam olarak ele geçmiştir. Döküm yoluyla yapılan iğnenin üst kısmı düz levha haline getirilerek çift spiral başlık yapılmıştır.		
Yayın Yeri	Tüzemen-İrfan, 2000: Lev.14/2		
Katalog No	844	Levha/Şekil	Lev. 158 g
Eserin Adı	İğne		

Buluntu Yeri	Gordion Mezarlığı - 12 nolu mezar		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğne tam olarak ele geçmiştir. Döküm yoluyla yapılan iğnenin üst kısmı düz levha haline getirilerek çift spiral başlık yapılmıştır.		
Yayın Yeri	Mellink,1956: Plate :18/b		
Katalog No	845	Levha/Şekil	Lev. 159 a
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Kaymakçı		
Tanım	Sekiz adet dilimli başlı, daire kesitli gövde ve sivri bir uca sahiptir.		
Yayın Yeri	Roosevelt, vd., 2018: 670, Fig.20/4		
Katalog No	846	Levha/Şekil	Lev. 159 b
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Kaymakçı		
Tanım	Altı adet dilim başlı, daire kesitli gövde ve sivri bir uca sahiptir.		
Yayın Yeri	Roosevelt, vd., 2018: 670, Fig.20/5		
Katalog No	847	Levha/Şekil	Lev. 159 c
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Beycesultan - IVb		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 10 cm		
Tanım	Bakır alaşımı, sekiz adet dilim başlı, oval kesit gövdeli, boynuna yakın kısmı boğumlu, sivri uçludur.		
Yayın Yeri	Mellaart ve Murray, 1995: Fig. O.3/23		
Katalog No	848	Levha/Şekil	Lev. 159 d
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Beycesultan - IVb		
Ölçüleri (cm)	Uz.:10.5 cm		
Tanım	Bakır alaşımı, sekiz adet dilim başlı, oval kesit gövdeli ve sivri uçludur.		
Yayın Yeri	Mellaart ve Murray, 1995: Fig. O.3/26		
Katalog No	849	Levha/Şekil	Lev. 160a
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - 15 nolu mezar		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 9.3 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne iki parça halinde ele geçmiştir. Sekiz adet dilim başa sahip, oval kesitli ve sivri uçludur.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005: Lev.LXXIX/4		

Katalog No	850	Levha/Şekil	Lev. 160b
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - 14 nolu mezar		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 10.5 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne dört parça halinde ele geçmiştir. Sekiz adet dilim başa sahip, oval kesitli ve sivri uçludur.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005: Lev.LXXIX/6		
Katalog No	851	Levha/Şekil	Lev. 160 c
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - 5 nolu mezar		
Ölçüleri (cm)	Uz.:8.1 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne dört parça halinde ele geçmiştir. Korunan kısmında beş tane dilim baş yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005: Lev.LXXIX/6		
Katalog No	852	Levha/Şekil	Lev. 160 d
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - 13 nolu mezar		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 9.2 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne tam olarak korunmuştur. On iki adet silim başlı, oval kesitli ve sivri uçludur.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005: Lev.LXXIX/9		
Katalog No	853	Levha/Şekil	Lev. 160 e
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - G 2 açması		
Ölçüleri (cm)	Uz.:9.5 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne tam olarak korunmuştur. On üç adet dilim başlı, oval kesitli, boyun kısmı dört adet yiv bezemeli ve sivri uçludur.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005: Lev.LXXIX/11		
Katalog No	854	Levha/Şekil	Lev. 160 f
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - H4 açması		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 8 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne tam olarak korunmuştur. Yedi adet dilim başlı, oval kesitli, boyun kısmı gövdeye göre daha ince yapılmış ve sivri uçludur.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005: Lev.LXXIX/8		

Katalog No	855	Levha/Şekil	Lev. 160 g
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - 34 nolu mezar		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 11.9 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne tam olarak korunmuştur. Sekiz adet dilim başlı, boyun kısmı yassılaştırılmış, oval kesitli ve sivri uçludur.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005: Lev.LXXIX/3		
Katalog No	856	Levha/Şekil	Lev. 160 h
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - 34 nolu mezar		
Ölçüleri (cm)	Uz.:11.5 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne üç parça halinde ele geçirilmiştir. Altı adet dilim başlı, oval kesitli ve sivri uçludur.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005: Lev.LXXIX/5		
Katalog No	857	Levha/Şekil	Lev. 160 i
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - 38 nolu mezar		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 9.7 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne tam olarak korunmuştur. Yedi adet dilim başlı, oval kesitli ve sivri uçludur.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005: Lev.LXXIX/2		
Katalog No	858	Levha/Şekil	Lev. 160 j
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - 63b nolu mezar		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 14.2 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne tam olarak korunmuştur. Altı adet dilim başlı, koni biçimli gövde, oval kesitli ve sivri uçludur.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005: Lev.LXXIX/1		
Katalog No	859	Levha/Şekil	Lev. 160 k
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - 72 nolu mezar		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 12.3 cm		

Tanım	Tunçtan yapılmış iğne tam olarak korunmuştur. On bir adet dilim başlı, boyun kısmında yiv bezemeli, oval kesitli ve sivri uçludur.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005: Lev.LXXIX/12		
Katalog No	860	Levha/Şekil	Lev. 160 l
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - 72 nolu mezar		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 10 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne tam olarak korunmuştur. Sekiz adet dilim başlı, boyun kısmında yiv bezemeli, oval kesitli ve sivri uçludur.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005: Lev.LXXIX/10		
Katalog No	870	Levha/Şekil	Lev. 161 a
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Demircihöyük Sarıket Mezarlığı - G 133		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğne tam olarak korunmuştur. Altı adet dilim başlı, boynu üzerinde ip deliği yer almakta, oval kesitli ve sivri uçludur.		
Yayın Yeri	Seeher, 2000: 209/b		
Katalog No	871	Levha/Şekil	Lev. 161 b
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Demircihöyük Sarıket Mezarlığı - G 196		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğne tam olarak korunmuştur. Sekiz adet dilim başlı iğne, boynu üzerinde ip deliği yer almakta, oval kesitli ve sivri uçludur.		
Yayın Yeri	Seeher, 2000:210/b		
Katalog No	872	Levha/Şekil	Lev. 161 c
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Demircihöyük Sarıket Mezarlığı - G 542		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğne tam olarak korunmuştur. Altı adet dilim başlı, oval kesitli ve sivri uçludur.		
Yayın Yeri	Seeher, 2000:213/a		
Katalog No	873	Levha/Şekil	Lev. 161 d
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Demircihöyük Sarıket Mezarlığı - G 584		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğne tam olarak korunmuştur. Sekiz adet dilim başlı iğne, boynu üzerinde ip deliği yer almakta, oval kesitli ve sivri uçludur.		
Yayın Yeri	Seeher, 2000:214/c		

Katalog No	874	Levha/Şekil	Lev. 161 e
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Yanarlar Mezarlığı - 25 nolu mezar küpünden		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 13.9 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne tam olarak korunmuştur. Altı adet dilim başlı, boyun kısmı yassı ve bir ip deliğine sahiptir.		
Yayın Yeri	Emre,1978: Fig.118		
Katalog No	875	Levha/Şekil	Lev. 161 f
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Yanarlar Mezarlığı - 33 nolu mezar küpünden		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 11.9 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne tam olarak korunmuştur. Altı adet dilim başlı, düz gövdelidir.		
Yayın Yeri	Emre,1978: Fig.119		
Katalog No	876	Levha/Şekil	Lev. 161 g
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Seyitömer Höyük - IV.tabaka		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 14.3 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmış ve uç kısmı kırıktır. Beş adet dilim başlı, oval kesitli ve sivri uçludur.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2015: 160, Fig.120 , Çekicioğlu, 2009: Çiz.1		
Katalog No	877	Levha/Şekil	Lev. 161 h
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Seyitömer Höyük - IV.Tabaka		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 10. 9 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğnenin tamamı korunmuştur. Beş adet dilim başlı, boynu üzerinde yiv bezeme yer almaktadır. Oval kestili ve sivri uçludur.		
Yayın Yeri	Çekicioğlu, 2009: Çiz.2		
Katalog No	878	Levha/Şekil	Lev. 162 a
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Seyitömer Höyük - IV.tabaka		
Ölçüleri (cm)	Uz.:12.5 cm		

Tanım	Tunçtan yapılmış iğnenin tamamı korunmuştur. Altı adet dilim başlı, oval kesitli ve sivri uçludur.		
Yayın Yeri	Çekicioğlu, 2009: Çiz.3		
Katalog No	879	Levha/Şekil	Lev. 162 b
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Seyitömer Höyük - IV.tabaka		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 6.9 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğnenin tamamı korunmuştur. Altı adet dilim başlı, oval kesitli ve sivri uçludur.		
Yayın Yeri	Çekicioğlu, 2009: Çiz.4		
Katalog No	880	Levha/Şekil	Lev. 162 c
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Seyitömer Höyük - IV.Tabaka		
Ölçüleri (cm)	Uz.:10.5 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğnenin tamamı korunmuştur. Altı adet dilim başlı, oval kesitli ve sivri uçludur.		
Yayın Yeri	Çekicioğlu, 2009: Çiz.5		
Katalog No	881	Levha/Şekil	Lev. 162 d
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Acemhöyük - I.kat		
Tanım	Bakırdan yapılmış iğne belli belirsiz altı dilim başa sahiptir. En kısa örneklerdendir.		
Yayın Yeri	Ekmen, 2013: 70/Çiz.1/7		
Katalog No	882	Levha/Şekil	Lev. 162 e
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Acemhöyük - I.kat		
Tanım	Bakırdan yapılmıştır. Altı adet dilim başa sahip iğne oval kesite sahiptir.		
Yayın Yeri	Ekmen, 2013: 70/Çiz.1/8		
Katalog No	883	Levha/Şekil	Lev. 162 f
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Acemhöyük - I.kat		
Tanım	Bakırdan yapılan iğne altı adet dilim başa sahiptir ve uç kısmına doğru incelmektedir.		
Yayın Yeri	Ekmen, 2013: 70/Çiz.1/9		

Katalog No	884	Levha/Şekil	Lev. 162 g
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Acemhöyük - I.kat		
Tanım	Bakırdan yapılmış iğne altı adet dilim başa sahiptir. Oval kesitli ve uç kısmı sivridir.		
Yayın Yeri	Ekmen, 2013: 70/Çiz.1/10		
Katalog No	885	Levha/Şekil	Lev. 162 h
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Acemhöyük - III		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 5.4 cm		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğne kırık halde ele geçmiştir. Altı adet dilim başlı, oval kesitli ve uç kısmı sivridir.		
Yayın Yeri	Ekmen-Özkalalı, 2012: Lev.6/43		
Katalog No	886	Levha/Şekil	Lev. 162 ı
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Acemhöyük - II		
Ölçüleri (cm)	Uz.:11.5 cm		
Tanım	Bronzdan yapılan iğnenin uç kısmı kırıktır. Altı dilimli başlı, oval kesitlidir.		
Yayın Yeri	Ekmen-Özkalalı, 2012: Lev.6/44		
Katalog No	887	Levha/Şekil	Lev. 162 i
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Acemhöyük - II		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 9.3 cm		
Tanım	Bronzdan yapılan iğne tam olarak ele geçmiştir. Altı dilimli başlı, oval kesitli ve ucu sivridir.		
Yayın Yeri	Ekmen-Özkalalı, 2012: Lev.6/45		
Katalog No	888	Levha/Şekil	Lev. 163 a
Buluntu Yeri	Alişar - Stratum II		
Tanım	Bronzdan yapılmış yiv başlı iğneler.		
Yayın Yeri	Von der Osten, 1937: Fig.82		
Katalog No	889	Levha/Şekil	Lev. 163 b
Eserin Adı	İğne		

Buluntu Yeri	Alişar - Schicht IVb		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 5.2 cm		
Tanım	On adet dilim başa sahip iğnenin uç kısmı kırıktır.		
Yayın Yeri	Boehmer, 1972:412		
Katalog No	890	Levha/Şekil	Lev. 163 c
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Boğazköy - Schicht IVb		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 8.5 cm		
Tanım	On adet dilim başa sahip iğne oval kesitli ve sivri uçludur.		
Yayın Yeri	Boehmer, 1972:414		
Katalog No	891	Levha/Şekil	Lev. 163 d
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Boğazköy - Schicht IVb		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 9.8 cm		
Tanım	Sekiz adet dilim başa sahip iğnenin gövdesinde korozyon nedeni ile yamukluklar mevcuttur.		
Yayın Yeri	Boehmer, 1972:415		
Katalog No	892	Levha/Şekil	Lev. 163 e
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Boğazköy - Schicht IV		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 9.35 cm		
Tanım	Sekiz adet dilim başa sahip iğnenin boyun kısmında bezemeler yer almakta ve oval kesitlidir.		
Yayın Yeri	Boehmer, 1972: 446		
Katalog No	893	Levha/Şekil	Lev. 163 f
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Boğazköy - Schicht IV		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 8.31 cm		
Tanım	Sekiz adet dilim başlı iğnenin boyun kısmı üzerinde üç adet yiv bezeme yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Boehmer, 1972: 447		
Katalog No	894	Levha/Şekil	Lev. 163 g
Eserin Adı	İğne		

Buluntu Yeri	Boğazköy		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 10.5 cm		
Tanım	On adet dilim başlı iğnenin boyun kısmında oluk bezme yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Boehmer, 1972: 569		
Katalog No	895	Levha/Şekil	Lev. 163 h
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Boğazköy		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 6.3 cm		
Tanım	On bir adet dilim başlı iğne, boyun kısmından uç kısmına doğru hafif incelmektedir.		
Yayın Yeri	Boehmer, 1972: 570		
Katalog No	896	Levha/Şekil	Lev. 163 i
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Boğazköy		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 8.9 cm		
Tanım	Altı adet dilim başlı iğnenin boyun kısmında bezeme yer almaktadır. Boyun kısmından uç kısmına doğru incelerek devam etmektedir.		
Yayın Yeri	Boehmer, 1972: 571		
Katalog No	897	Levha/Şekil	Lev. 163 j
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Boğazköy		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 8.4 cm		
Tanım	Sekiz adet dilim başlı iğnenin, boyun kısmından gövde ortasına kadar yiv bezeme yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Boehmer, 1972: 572		
Katalog No	898	Levha/Şekil	Lev. 163 k
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Boğazköy		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 2.4 cm		
Tanım	Sekiz adet dilim başlı iğnenin alt kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Boehmer, 1972: 573		
Katalog No	899	Levha/Şekil	Lev. 164 a

Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Gordion Mezarlığı - H 4		
Tanım	Beş adet dilim başlı iğnenin boyun kısmında oluk bezeme yer alaktadır. Oval kesitli ve sivri uçludur.		
Yayın Yeri	Mellink, 1956: Plate.19/o		
Katalog No	900	Levha/Şekil	Lev. 164 b
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Kaman Kalehöyük - III.kat		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğnenin gövdesi kırık ve eksiktir. Yedi adet dilim başa sahiptir.		
Yayın Yeri	Omura,S., 1996: Fig.24/6		
Katalog No	901	Levha/Şekil	Lev. 164 c
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Kaman Kalehöyük - III.kat		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne, yedi adet dilim başa sahiptir. Korozyona uğramıştır.		
Yayın Yeri	Omura, S., 1997: Fig.20/2		
Katalog No	902	Levha/Şekil	Lev. 164 d
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Kaman Kalehöyük - III.kat		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne, yedi adet dilim başa sahiptir. Boyun kısmında bir adet ip deliği yer almakta ve oval kestilidir.		
Yayın Yeri	Omura, S., 1998: Fig.31/14		
Katalog No	903	Levha/Şekil	Lev. 164 e
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Kaman Kalehöyük - III.kat		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne, sekiz adet dilim başlı, boyun kısmında yiv bezeme yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Omura, S., 2005: Fig.80		
Katalog No	904	Levha/Şekil	Lev. 164 f
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Kaman Kalehöyük - III.kat		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğnenin tamamı korunmuştur. Beş adet dilim başlı iğnenin ucu ovalleştirilmiştir.		
Yayın Yeri	Omura, S., 2006: Fig.49		

Katalog No	905	Levha/Şekil	Lev. 165 a
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Kültepe - Ib		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğne, on dört adet dilim başa sahiptir. Boyun kısmında yiv bezeme yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Özgüç, T., 1955: Fig.46		
Katalog No	906	Levha/Şekil	Lev. 165 b
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Kültepe - Ib		
Tanım	Sekiz adet dilim başa sahiğ iğnenin boyun kısmı yiv bezemeye sahiptir ve bir adet iğne deliği yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Özgüç, T., 1955: Res.73		
Katalog No	907	Levha/Şekil	Lev. 165 c
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Kültepe - Ib		
Tanım	Dilim başlı iğnenin boyun kısmında çok sayıda bezeme yer almaktadır. Tek iğne deliğine sahip iğne oval bir kesite sahiptir.		
Yayın Yeri	Özgüç, T., 1955: Res.74		
Katalog No	908	Levha/Şekil	Lev. 165 d
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Kültepe - II.kat		
Tanım	Dokuz adet dilim başa sahip iğnenin, boyun kısmı bezemelidir ve oval bir kesite sahiptir.		
Yayın Yeri	Özgüç, T., 1955: Res.75		
Katalog No	909	Levha/Şekil	Lev. 165 e
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Kültepe - II.kat		
Tanım	On bir adet dilim başa sahip iğnenin, boyun kısmı zikzak çizgiler ile bezemelidir ve oval bir kesite sahiptir.		
Yayın Yeri	Özgüç, T., 1955: Res.76		
Katalog No	910	Levha/Şekil	Lev. 165 f
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Kültepe - II.kat		

Tanım	Tunçtan yapılan iğne sekiz adet dilim başa sahiptir ve gövde kısmında yiv bezeme yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Özgüç, T., 1955: Res.84		
Katalog No	911	Levha/Şekil	Lev. 165 g
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Kültepe - II.kat		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne on adet dilim başa sahiptir. Boyun kısmında bezeme yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Özgüç, T., 1955: Res.85		
Katalog No	912	Levha/Şekil	Lev. 165 g
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Kültepe – II.kat		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne yedi adet dilim başa sahiptir ve oval kesitlidir.		
Yayın Yeri	Özgüç, T., 1955: Res.87		
Katalog No	913	Levha/Şekil	Lev. 165 h
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Kültepe Ib		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne, on iki adet dilim başa sahiptir. Boyun kısmında bezeme yer almakta ve oval kesitlidir.		
Yayın Yeri	Özgüç, T., 1955: Res.88		
Katalog No	914	Levha/Şekil	Lev. 165 i
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Kültepe Ib		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğnenin sekiz adet dilim başa sahiptir. Boyun kısmında bezeme yer almakta ve oval kesitlidir.		
Yayın Yeri	Özgüç, T., 1955: Res.89		
Katalog No	915	Levha/Şekil	Lev. 165 j
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Kültepe Ib		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne altı adet dilim başa sahiptir. Boyun kısmında bezeme yer almakta ve oval kesitlidir.		
Yayın Yeri	Özgüç, T., 1955: Res.91		
Katalog No	916	Levha/Şekil	Lev. 165 k

Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Kültepe - Ib katı		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğnenin uçları kırılmıştır. Tam uzunlukları bilinmemektedir.		
Yayın Yeri	Özgüç, T., 1986: Lev.125/13		
Katalog No	917	Levha/Şekil	Lev. 165 l
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Kültepe - Ib katı		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğnenin uçları kırılmıştır. Tam uzunlukları bilinmemektedir. Uç kısmı sivridir.		
Yayın Yeri	Özgüç, T., 1986: Lev.125/14		
Katalog No	918	Levha/Şekil	Lev. 166 a
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Alişar - Stratum II		
Tanım	Konik baş kısmının üstünde düğme gibi çıkıntı yer almaktadır. Tunçtan yapılmış iğnelerin uç kısmı sivridir.		
Yayın Yeri	Von der Osten, 1937: Fig. 281		
Katalog No	919	Levha/Şekil	Lev. 166 b
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Büyükkale - Schicht IVc		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 7.8 cm		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğnenin konik başının üst kısmında düğme gibi çıkıntı yer almaktadır. Boyun kısmında boğum bezeme yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Boehmer,1979: 341		
Katalog No	920	Levha/Şekil	Lev. 166 c
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Boğazköy - Schicht IVc		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 8.2 cm		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğnenin konik başının üst kısmında düğme gibi çıkıntı yer almaktadır. Uç kısmı sivridir.		
Yayın Yeri	Boehmer,1979: 342		
Katalog No	921	Levha/Şekil	Lev. 166 d

Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Boğazköy - Schicht IVc		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 8.45 cm		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğnenin konik başının üst kısmında düğme gibi çıkıntı yer almaktadır. Uç kısmı sivridir.		
Yayın Yeri	Boehmer,1979: 343		
Katalog No	922	Levha/Şekil	Lev. 166 e
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Boğazköy - Schicht IVc		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 5.2 cm		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğnenin konik başının üst kısmında düğme gibi çıkıntı yer almaktadır. Uç kısmı kırıktır.		
Yayın Yeri	Boehmer,1979: 344		
Katalog No	923	Levha/Şekil	Lev. 166 f
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Boğazköy - Schicht IVc		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 8.45cm		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğnenin konik başının üst kısmında düğme gibi çıkıntı yer almaktadır. Boyun kısmında bezeme yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Boehmer,1979: 345		
Katalog No	924	Levha/Şekil	Lev. 166 g
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Boğazköy - Schicht IVc		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 9.15 cm		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğnenin konik başının üst kısmında düğme gibi çıkıntı yer almaktadır. Uç kısmı sivridir.		
Yayın Yeri	Boehmer,1979: 349		
Katalog No	925	Levha/Şekil	Lev. 166 h
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Boğazköy - Schicht IVc-b		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 7.65 cm		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğnenin konik başının üst kısmında düğme gibi çıkıntı yer almaktadır. Uç kısmı sivridir.		
Yayın Yeri	Boehmer,1979: 379		

Katalog No	926	Levha/Şekil	Lev. 166 i
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Boğazköy - Schicht IVc-b		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 6.6 cm		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğnenin konik başının üst kısmında düğme gibi çıkıntı yer almaktadır. Uç kısmı hafif kırıktır.		
Yayın Yeri	Boehmer,1979: 380		
Katalog No	927	Levha/Şekil	Lev. 167 a
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Gordion Mezarlığı - H 25		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğnenin konik başının üst kısmında düğme gibi çıkıntı yer almaktadır. Boyun kısmında boğumlar yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Mellink, 1956: Plate.19/p		
Katalog No	928	Levha/Şekil	Lev. 167 b
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Gordion Mezarlığı - H 36		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğnenin konik başının üst kısmında düğme gibi çıkıntı yer almaktadır. Boyun kısmında boğumlar yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Mellink, 1956: Plate.19/q		
Katalog No	929	Levha/Şekil	Lev. 167 c
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Beycesultan - IVa		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 8.8 cm		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğnenin konik başının üst kısmında düğme gibi çıkıntı yer almaktadır. Korozyona uğramıştır.		
Yayın Yeri	Mellaart ve Murray, 1995 :153, Fig. O3: 31		
Katalog No	930	Levha/Şekil	Lev. 167 d
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Beycesultan - IVa		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 9.8 cm		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğnenin konik başının üst kısmında düğme gibi çıkıntı yer almaktadır. Korozyona uğramıştır.		
Yayın Yeri	Mellaart ve Murray, 1995 :153, Fig. O3: 32		

Katalog No	931	Levha/Şekil	Lev. 167 e
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - 16 nolu mezar		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 9 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne, tam olara korunmuştur. Koni başlı iğnenin üst kısmında düğme benzeri çıkıntı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005: XLI/17		
Katalog No	932	Levha/Şekil	Lev. 167 f
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - 13 nolu mezar		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 6.4 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne, tam olara korunmuştur. Koni başlı iğnenin üst kısmında düğme benzeri çıkıntı yer almaktadır. Sivri uçludur.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005: XLI/16		
Katalog No	933	Levha/Şekil	Lev. 167 g
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - 29 nolu mezar		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 6.6 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne, tam olarak korunmuştur. Koni başlı iğnenin üst kısmında düğme benzeri çıkıntı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005: XLI/12		
Katalog No	934	Levha/Şekil	Lev. 167 h
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - G 5 açması		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 9 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne, tam olarak korunmuştur. Koni başlı iğnenin üst kısmında düğme benzeri çıkıntı yer almaktadır. Boyun kısmında boğumlu yiv bezeme yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005: XLI/10		
Katalog No	935	Levha/Şekil	Lev. 167 i
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - 64 nolu mezar		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 10 cm		

Tanım	Tunçtan yapılmış iğne, tam olarak korunmuştur. Koni başlı iğnenin üst kısmında düğme benzeri çıkıntı yer almaktadır. Boyun kısmında boğumlu üç adet yiv bezeme yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005: XLI/11		
Katalog No	936	Levha/Şekil	Lev. 167 j
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - 64 nolu mezar		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 7.2 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne, tam olarak korunmuştur. Koni başlı iğnenin üst kısmında düğme benzeri çıkıntı yer almaktadır. Boyun kısmında boğumlu yiv bezeme yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005: XLI/14		
Katalog No	937	Levha/Şekil	Lev. 167 k
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - G 2 açması		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 5.2 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne, iki parça olarak ele geçmiştir. Koni başlı iğnenin üst kısmında düğme benzeri çıkıntı yer almaktadır. Uç kısmı kırılmıştır.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005: XLI/15		
Katalog No	938	Levha/Şekil	Lev. 168 a
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Seyitömer Höyük - IV.tabaka		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 9.1 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne, tam olarak korunmuştur. Koni başlı iğnenin üst kısmında düğme benzeri çıkıntı yer almaktadır. Orta kısmı daha geniştir ve sivri uçludur.		
Yayın Yeri	Çekicioğlu, 2009: 67: Çiz.21		
Katalog No	939	Levha/Şekil	Lev. 168 b
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Seyitömer Höyük - IV.tabaka		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 9.1 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne, tam olarak korunmuştur. Koni başlı iğnenin üst kısmında düğme benzeri çıkıntı yer almaktadır. Orta kısmı daha geniştir		

	ve sivri uçludur. Uç kısmında hafif kırıklar vardır.		
Yayın Yeri	Çekicioğlu, 2009: 67: Çiz.22		
Katalog No	940	Levha/Şekil	Lev. 168 c
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Yanarlar Mezarlığı - 3 nolu mezar küpünden		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 10.3 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmış, koni başlı iğnenin üst kısmında düğme benzeri çıkıntı yer almaktadır. Uç kısmı sivridir.		
Yayın Yeri	Emre, 1978: Şek.114		
Katalog No	941	Levha/Şekil	Lev. 168 d
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Yanarlar Mezarlığı - 2 nolu alan		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 9.8 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmış, koni başlı iğnenin üst kısmında düğme benzeri çıkıntı yer almaktadır. Uç kısmı kırıktır.		
Yayın Yeri	Emre, 1978: Şek.116		
Katalog No	942	Levha/Şekil	Lev. 169 a
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Beycesultan - V.tabaka		
Ölçüleri (cm)	Uz.:10.5 cm		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğne tam olarak ele geçirilmiştir. Gövdeye göre baş kısmı daha geniş olarak yapılmıştır.		
Yayın Yeri	Mellaart ve Murray, 1995: 151, Fig. O.1/2		
Katalog No	943	Levha/Şekil	Lev. 169 b
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - 13 nolu mezar		
Ölçüleri (cm)	Uz.:6.4 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne tam olarak ele geçmiştir. Korozyona uğrayan iğne küre başlı daire kesitlidir.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005: Lev. LXXXI/2		
Katalog No	944	Levha/Şekil	Lev. 169 c
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - G 2 açması		

Tanım	Tunçtan yapılmış iğne iki parça halinde ele geçmiştir. Korozyona uğrayan iğne küre başlı daire kesitli ve uç kısmı kırıktır.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005: Lev. LXXXI/3		
Katalog No	945	Levha/Şekil	Lev. 169 d
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Panaztepe - OTÇ II		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğnenin tamamı korunmuştur. Yoğun korozyona uğrayan iğne yamulmuş olarak ele geçmiştir.		
Yayın Yeri	Erkanal, A., vd., 2017: 364, Res.7		
Katalog No	946	Levha/Şekil	Lev. 169 e
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Kusura - Period C		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğnenin tamamı korunmuştur. Yuvarlak küre başlı iğnenin uç kısmı sivridir.		
Yayın Yeri	Lamb, 1937: Fig. 18/6		
Katalog No	947	Levha/Şekil	Lev. 169 f
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Liman Tepe - III		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğne tam olarak korunmuştur. Küre başlı iğne daire kesitli ve sivri uçludur.		
Yayın Yeri	Erkanal, H., vd., 2008: 320; Res.8		
Katalog No	948	Levha/Şekil	Lev. 169 g
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Seyitömer Höyük - IV.tabaka		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 15.8 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne tam olarak korunmuştur. Korozyona uğrayan iğne küre başlı ve daire kesitlidir.		
Yayın Yeri	Çekicioğlu, 2009: 67, Çiz.:20		
Katalog No	949	Levha/Şekil	Lev. 169 h
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Seyitömer Höyük - IV.tabaka		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 9.1 cm		

Tanım	Tunçtan yapılmış iğne tam olarak korunmuştur. Korozyona uğrayan iğne küre başlı ve daire kesitlidir. Sivri uçludur.		
Yayın Yeri	Çekicioğlu, 2009: 67, Çiz.:21		
Katalog No	950	Levha/Şekil	Lev. 169 ı
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Seyitömer Höyük - IV.tabaka		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 11.2 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne tam olarak korunmuştur. Korozyona uğrayan iğne küre başlı ve daire kesitlidir. Uç kısmı kırıktır.		
Yayın Yeri	Çekicioğlu, 2009: 67, Çiz.:22		
Katalog No	951	Levha/Şekil	Lev. 169 i
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Seyitömer Höyük - IV.tabaka		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 8 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne tam olarak korunmuştur. Korozyona uğrayan iğne küre başlı ve daire kesitlidir.		
Yayın Yeri	Çekicioğlu, 2009: 67, Çiz.:23		
Katalog No	952	Levha/Şekil	Lev. 169 j
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Seyitömer Höyük - IV.tabaka		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 7 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne tam olarak korunmuştur. Korozyona uğrayan iğne küre başlı ve daire kesitlidir. Sivri uçludur.		
Yayın Yeri	Çekicioğlu, 2009: 67, Çiz.:24		
Katalog No	953	Levha/Şekil	Lev. 170 a
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Yanarlar Mezarlığı - 2 nolu mezar küpünden		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 5.6 cm		
Tanım	Gümüş kaplama iğnenin uç kısmı kırıktır. Küre başlı ve daire kesitlidir.		
Yayın Yeri	Emre, 1978: Şek.112		
Katalog No	954	Levha/Şekil	Lev. 170 b
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Yanarlar Mezarlığı - 25 nolu mezar küpünden		

Ölçüleri (cm)	Uz.: 10.2 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne küre başlıdır. Gövdenin yarısından itibaren kıvrılmış halde ele geçmiştir.		
Yayın Yeri	Emre, 1978: Şek.122		
Katalog No	955	Levha/Şekil	Lev. 170 c
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Alişar - Stratum II		
Tanım	Bronzdan yapılan iğnelerin baş kısmı küre biçimli, daire kesitli ve sivri uçludur.		
Yayın Yeri	Von de Osten, 1937: Fig. 279-280		
Katalog No	956	Levha/Şekil	Lev. 171 a
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Boğazköy - Schicht IVb		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 9.45 cm		
Tanım	Bronzdan yapılan iğne tam olarak ele geçirilmiştir. Küre başlı iğne daire kesitli ve sivri uçludur. Boyun kısmında bezeme yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Boehmer, 1972: 377		
Katalog No	957	Levha/Şekil	Lev. 171 b
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Boğazköy - Schicht IVb		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 6.35 cm		
Tanım	Bronzdan yapılan iğne tam olarak ele geçirilmiştir. Küre başlı iğne daire kesitli ve sivri uçludur. Boyun kısmında bir halka yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Boehmer, 1972: 377A		
Katalog No	958	Levha/Şekil	Lev. 171 c
Buluntu Yeri	Boğazköy - Schicht IVb		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 7.7 cm		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğne üç parça halinde ele geçmiştir. Küre başlı iğne daire kesitli ve sivri uçludur.		
Yayın Yeri	Boehmer, 1972: 378		
Katalog No	959	Levha/Şekil	Lev. 171 d
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Boğazköy - Schicht IVc		

Ölçüleri (cm)	Uz.: 9.1 cm		
Tanım	Bronzdan yapılan iğne tam olarak ele geçirilmiştir. Küre başlı iğne daire kesitli ve sivri uçludur. Boyun kısmında bezeme yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Boehmer, 1972: 383		
Katalog No	960	Levha/Şekil	Lev. 171 e
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Boğazköy - Schicht IVb		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 11.1 cm		
Tanım	Bronzdan yapılan iğne tam olarak ele geçirilmiştir. Küre başlı iğne daire kesitli ve sivri uçludur. Boyun kısmında bezeme yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Boehmer, 1972: 389		
Katalog No	961	Levha/Şekil	Lev. 171 f
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Gordion Mezarlığı - H1		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğne tam olarak korunmuştur. Küre başlı iğne daire kesitli ve sivri uçludur.		
Yayın Yeri	Mellink, 1956: Plate 19/l		
Katalog No	962	Levha/Şekil	Lev. 171 g
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Gordion Mezarlığı - H41		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğne tam olarak korunmuştur. Küre başlı iğne daire kesitli ve sivri uçludur. Boyun kısmında bezeme yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Mellink, 1956: Plate 19/m		
Katalog No	963	Levha/Şekil	Lev. 172 a
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Kaman Kalehöyük - III.kat		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne tam olarak korunmuştur. Boyun kısmında yiv bezeme yer almaktadır ve uç kısmı sivridir.		
Yayın Yeri	Omura,S., 1991: Res.7/7		
Katalog No	964	Levha/Şekil	Lev. 172 b
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Kaman Kalehöyük - III.kat		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne üç parça halinde ele geçmiştir. Jüre başlı ve daire kesitlidir.		

Yayın Yeri	Omura, S., 1995: Res.9/8		
Katalog No	965	Levha/Şekil	Lev. 172 c
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Kültepe - Ib katı		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne tam olarak korunmuştur. Küre başlı iğne daire kesitli ve sivri uçludur. Boyun kısmı bogğumlu yiv bezemelidir.		
Yayın Yeri	Özgüç,T., 1955: Şek. 71		
Katalog No	966	Levha/Şekil	Lev. 172 d
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Kültepe - Ib katı		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne tam olarak korunmuştur. Küre başlı iğne daire kesitli ve sivri uçludur. Boyun kısmı boğumlu yiv bezemelidir.		
Yayın Yeri	Özgüç,T., 1955: Şek. 82		
Katalog No	967	Levha/Şekil	Lev. 172 e
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Kültepe - Ib katı		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne tam olarak korunmuştur. Küre başlı iğne daire kesitli ve uç kısmı kırıktır. Boyun kısmı bezemelidir.		
Yayın Yeri	Özgüç,T., 1955: Şek. 83		
Katalog No	968	Levha/Şekil	Lev. 172 f
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Kültepe - I-II kat		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne yoğun şekilde korozyona uğramıştır. Uç kısmı sivridir.		
Yayın Yeri	Özgüç, T., ve Özgüç, N., 1953: LVI/542-556		
Katalog No	969	Levha/Şekil	Lev. 172 g
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Acemhöyük - IV.tabaka		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 8.6 cm		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğne tam olarak korunmuştur. Küre başlı iğnenin uç kısmı sivridir.		
Yayın Yeri	Ekmen-Özkalalı, 2013: Lev.6/37		
Katalog No	970	Levha/Şekil	Lev. 172 h
Eserin Adı	İğne		

Buluntu Yeri	Acemhöyük - II.kat		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 7.4 cm		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğne iki parça olarak ele geçmiştir. Küre başlı iğnenin uç kısmı kırıktır.		
Yayın Yeri	Ekmen-Özkalalı, 2013: Lev.6/38		
Katalog No	971	Levha/Şekil	Lev. 172 i
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Acemhöyük - III.kat		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 7 cm		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğne tam olarak korunmuştur. Küre başlı iğne daire kesitli ve sivri uçludur.		
Yayın Yeri	Ekmen-Özkalalı, 2013: Lev.6/39		
Katalog No	972	Levha/Şekil	Lev. 173 a
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Alişar - Stratum II		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğnelerin tamamı korunmuştur. Mercimek biçimli başa sahip iğnelerin uçları sivridir.		
Yayın Yeri	von der Osten, 1937: Fig. 279		
Katalog No	973	Levha/Şekil	Lev. 173 b
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Alişar - Stratum II		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğnelerin tamamı korunmuştur. Mercimek biçimli başa sahip iğnelerin uçları sivridir.		
Yayın Yeri	von der Osten, 1937: Fig. 280		
Katalog No	974	Levha/Şekil	Lev. 174 a
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Boğazköy - Schicht IV		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 7.75 cm		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğne tam olarak korunmuştur. Mercimek biçimli baş kısmına sahip iğne daire kesitli ve sivri uçludur.		
Yayın Yeri	Boehmer, 1972: 285		
Katalog No	975	Levha/Şekil	Lev. 174 b
Eserin Adı	İğne		

Buluntu Yeri	Boğazköy - Schicht IVc		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 8.45 cm		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğne tam olarak korunmuştur. Mercimek biçimli baş kısmına sahip iğne daire kesitli ve sivri uçludur.		
Yayın Yeri	Boehmer, 1972: 343		
Katalog No	976	Levha/Şekil	Lev. 174 c
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Boğazköy - Schicht IVc		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 10.42 cm		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğne tam olarak ele geçmiştir. Boyun kısmında korozyon nedeniyle gövdeye oranla bir incelme söz konusudur. Mercimek biçimli baş kısmına sahip iğne daire kesitli ve sivri uçludur.		
Yayın Yeri	Boehmer, 1972: 350		
Katalog No	977	Levha/Şekil	Lev. 174 d
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Boğazköy - Schicht IVb		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 8.65 cm		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğne tam olarak korunmuştur. Mercimek biçimli baş kısmına sahip iğne daire kesitli ve sivri uçludur.		
Yayın Yeri	Boehmer, 1972:387		
Katalog No	978	Levha/Şekil	Lev. 174 e
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Boğazköy - Schicht IVb		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 6.5 cm		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğne tam olarak korunmuştur. Mercimek biçimli baş kısmına sahip iğne daire kesitli ve uç kısmı kırıktır.		
Yayın Yeri	Boehmer, 1972:390		
Katalog No	979	Levha/Şekil	Lev. 174 f
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Boğazköy - Schicht IVb		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 65.3 cm		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğne tam olarak korunmuştur. Mercimek biçimli baş kısmına sahip iğne kare bir kesite sahiptir.		
Yayın Yeri	Boehmer, 1972:391		

Katalog No	980	Levha/Şekil	Lev. 174 g
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Boğazköy - Schicht IVb		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 4.85 cm		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğne tam olarak korunmuştur. Mercimek biçimli baş kısmına sahip iğne daire kesitli ve uç kısmı kırıktır.		
Yayın Yeri	Boehmer, 1972:392		
Katalog No	981	Levha/Şekil	Lev. 174 h
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Boğazköy -Schicht IVb		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 6.8 cm		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğne tam olarak korunmuştur. Mercimek biçimli baş kısmına sahip iğne daire kesitli ve uç kısmından kırıktır.		
Yayın Yeri	Boehmer, 1972:393		
Katalog No	982	Levha/Şekil	Lev. 174 i
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Boğazköy - Schicht IVb		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 4.9 cm		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğne tam olarak korunmuştur. Mercimek biçimli baş kısmına sahip iğne daire kesitli ve uç kısmı kırıktır.		
Yayın Yeri	Boehmer, 1972:394		
Katalog No	983	Levha/Şekil	Lev. 174 j
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Boğazköy -Schicht IVb		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 8.2 cm		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğne tam olarak korunmuştur. Mercimek biçimli baş kısmına sahip iğne daire kesitli ve uç kısmı kırıktır.		
Yayın Yeri	Boehmer, 1972:395		
Katalog No	984	Levha/Şekil	Lev. 174 k
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Boğazköy -Schicht IVb		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 6.9 cm		

Tanım	Bronzdan yapılmış iğne tam olarak korunmuştur. Mercimek biçimli baş kısmına sahip iğne daire kesitli ve sivri uçludur. Tahribata uğraması nedeniyle üzerinde yamukluklar mevcuttur.		
Yayın Yeri	Boehmer, 1972:396		
Katalog No	985	Levha/Şekil	Lev. 174 m
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Boğazköy -Schicht IVb		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 7.95 cm		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğne tam olarak korunmuştur. Mercimek biçimli baş kısmına sahip iğne daire kesitli ve sivri uç kısmına sahiptir.		
Yayın Yeri	Boehmer, 1972:397		
Katalog No	986	Levha/Şekil	Lev. 174 n
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Boğazköy - Schicht IVb		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 9.6 cm		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğne tam olarak korunmuştur. Mercimek biçimli baş kısmına sahip iğne daire kesitli ve uç kısmı sivridir.		
Yayın Yeri	Boehmer, 1972:398		
Katalog No	987	Levha/Şekil	Lev. 174 o
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Boğazköy - Schicht IVb		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 9.9 cm		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğne tam olarak korunmuştur. Mercimek biçimli baş kısmına sahip iğne daire kesitli ve sivri uçludur. Tahribat nedeniyle uç kısmı kıvrıktır.		
Yayın Yeri	Boehmer, 1972:399		
Katalog No	988	Levha/Şekil	Lev. 174 ö
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Boğazköy - Schicht IVb		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 7.2 cm		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğne tam olarak korunmuştur. Mercimek biçimli baş kısmına sahip iğne daire kesitli ve sivri uçludur		
Yayın Yeri	Boehmer, 1972: 401		
Katalog No	989	Levha/Şekil	Lev. 174 p

Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Kültepe - Ib katı		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğne tam olarak korunmuştur. Daire kesitli ve sivri uçludur.		
Yayın Yeri	Özgüç, T., 1955: Şek.70		
Katalog No	990	Levha/Şekil	Lev. 174 r
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Kültepe - II.kat		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğnenin gövdesi kırık olarak ele geçmiştir.		
Yayın Yeri	Özgüç, T., 1950: Şek. 377		
Katalog No	991	Levha/Şekil	Lev. 175 a
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Acemhöyük - II, III,IV.kat		
Tanım	Hepsi bakırdan yapılmıştır. Tam olarak konulan örnekler daire kesitli ve sivri uçludur.		
Yayın Yeri	Ekmen, 2013: Çiz.1/ 13-16		
Katalog No	992	Levha/Şekil	Lev. 175 b
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Acemhöyük - II, III,IV.kat		
Tanım	Hepsi bakırdan yapılmıştır. Tam olarak konulan örnekler daire kesitli ve sivri uçludur.		
Yayın Yeri	Ekmen, 2013: Çiz.1/ 14		
Katalog No	993	Levha/Şekil	Lev. 175 c
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Acemhöyük - II, III,IV.kat		
Tanım	Hepsi bakırdan yapılmıştır. Tam olarak konulan örnekler daire kesitli ve sivri uçludur.		
Yayın Yeri	Ekmen, 2013: Çiz.1/ 15		
Katalog No	994	Levha/Şekil	Lev. 175 d
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Acemhöyük - II, III,IV.kat		
Tanım	Bakırdan yapılmıştır. Tam olarak konulan örnekler daire kesitli ve sivri uçludur.		
Yayın Yeri	Ekmen, 2013: Çiz.1/ 16		

Katalog No	995	Levha/Şekil	Lev. 175 e
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Kman Kalehöyük - III.kat		
Tanım	Tunçtan yapılan iğne tam olarak korunmuştur. Mercimek başlı iğne basit gövdeli daire kesitli ve sivri uçludur.		
Yayın Yeri	Omura,S. 1995: Fig.9/14		
Katalog No	996	Levha/Şekil	Lev. 175 f
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Kaman Kalehöyük - III.kat		
Tanım	Tunçtan yapılan iğne tam olarak korunmuştur. Mercimek başlı iğne basit gövdeli daire kesitli ve sivri uçludur.		
Yayın Yeri	Omura, S., 1997: Fig.20,3/11		
Katalog No	997	Levha/Şekil	Lev. 175 g
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Kaman Kalehöyük - III.kat		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne uzun gövdeye sahiptir ve uzun gövdesi kıvrılmış halde ele geçmiştir. Mercimek başlı iğne basit gövdeli, daire kesitli ve sivri uçludur.		
Yayın Yeri	Omura, S., 1998: Fig. 31,7/17		
Katalog No	998	Levha/Şekil	Lev. 175 h
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Kaman Kalehöyük - III.kat		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne uzun gövdeye sahiptir ve uzun gövdesi kıvrılmış halde ele geçmiştir. Mercimek başlı iğne basit gövdeli, daire kesitli ve sivri uçludur.		
Yayın Yeri	Omura, S., 2006: Fig.57		
Katalog No	999	Levha/Şekil	Lev. 175 i
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Kaman Kalehöyük - III.kat		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne tam olarak ele geçmiştir. Mercimek başlı, basit gövdeli, daire kesitli ve sivri uçludur. Sivri ucu kıvrık halde bulunmuştur.		
Yayın Yeri	Omura, S., 2006: Fig.58		
Katalog No	1000	Levha/Şekil	Lev. 176 a

Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - 24 nolu mezarda		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 13.6 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne, boyun kısmında on adet yiv bezeme yer almaktadır. Mercimek başlı iğne daire kesitli ve sivri uçludur.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005:LXXX/1		
Katalog No	1001	Levha/Şekil	Lev. 176 b
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - 51 nolu mezarda		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 8.4 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğnenin uç kısmı kırık olarak ele geçmiştir. Bboyun kısmında altı adet yiv bezeme yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005:LXXX/2		
Katalog No	1002	Levha/Şekil	Lev. 176 c
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - 27 nolu mezar		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 9.5 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne üç parça halinde ele geçmiştir. Mercimek başlı iğne daire kesitli gövdelidir.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005:LXXX/3		
Katalog No	1003	Levha/Şekil	Lev. 176 d
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - 30 nolu mezar		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 4.7 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne üç parça halinde ele geçmiştir. Mercimek başlı iğne daire kesitli gövdelidir. Uç kısmı eksiktir.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005:LXXX/4		
Katalog No	1004	Levha/Şekil	Lev. 176 e
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü mezarlığı - 38 nolu mezar		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 5.1 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğnenin uç kısmı eksiktir. Mercimek başlı daire kesitlidir.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005:LXXX/5		

Katalog No	1005	Levha/Şekil	Lev. 176 f
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - 38 nolu mezar		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 5.7 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğnenin uç kısmı eksiktir. Mercimek başlı daire kesitlidir		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005:LXXX/6		
Katalog No	1006	Levha/Şekil	Lev. 176 g
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - 30 nolu mezar		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 10.5 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne iki parça halinde ele geçmiştir. Mercimek başlı iğne daire kesitli gövdelidir.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005:LXXX/7		
Katalog No	1007	Levha/Şekil	Lev. 176 h
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Demircihöyük Sarıket - G 236		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğnenin tamamı korunmuştur. Mercimek başlı boyun kısmında ip deliği yer alan iğne, daire kesitli ve sivri uçludur.		
Yayın Yeri	Seeher, 2000: Abb.65/f		
Katalog No	1008	Levha/Şekil	Lev. 176 i
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Demirci höyük Sarıket - G 236		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğnenin tamamı korunmuştur. Mercimek başlı boyun kısmında ip deliği yer alan iğne, daire kesitli ve sivri uçludur.		
Yayın Yeri	Seeher, 2000: Abb.65/g		
Katalog No	1009	Levha/Şekil	Lev. 176 j
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Demircihöyük Sarıket - G 572		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğnenin tamamı korunmuştur. Mercimek başlı boyun kısmında ip deliği yer alan iğne, daire kesitli ve sivri uçludur. Tahribat nedeniyle boyun kısmından kıvrılmıştır.		
Yayın Yeri	Seeher, 2000: Abb.67/c		
Katalog No	1010	Levha/Şekil	Lev. 176 k

Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Demirci höyük Sarıket		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğnenin tamamı korunmuştur. Mercimek başlı boyun kısmında ip deliği yer alan iğne, daire kesitli ve sivri uçludur. Tahribat nedeniyle gövdenin alt kısmı kıvrılmıştır.		
Yayın Yeri	Seeher, 2000: Abb.70/10-11		
Katalog No	1011	Levha/Şekil	Lev. 177 a
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Acemhöyük - II.kat		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 10.9 cm		
Tanım	Bronzdan yapılan iğne tam olarak korunmuştur. Baş kısmı dövülerek yassılaştırıldıktan sonra iç kısma doğru kıvrılmıştır ve gövdesi yuvarlak kesitlidir.		
Yayın Yeri	Ekmen-Özkalalı, 2012: Lev.7/63		
Katalog No	1012	Levha/Şekil	Lev. 177 b
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Acemhöyük - II.kat		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 4 cm		
Tanım	Bronzdan yapılan iğne tam olarak korunmuştur. Baş kısmı dövülerek yassılaştırıldıktan sonra iç kısma doğru kıvrılmıştır ve gövdesi yuvarlak kesitlidir.		
Yayın Yeri	Ekmen-Özkalalı, 2012: Lev.7/64		
Katalog No	1013	Levha/Şekil	Lev. 177 c
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Acemhöyük - III.kat		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 8.6 cm		
Tanım	Bronzdan yapılan iğne tam olarak korunmuştur. Baş kısmı dövülerek yassılaştırıldıktan sonra iç kısma doğru kıvrılmıştır ve gövdesi yuvarlak kesitlidir.		
Yayın Yeri	Ekmen-Özkalalı, 2012: Lev.7/65		
Katalog No	1014	Levha/Şekil	Lev. 177 d
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Alişar - Stratum II		
Tanım	Bronzdan yapılan iğne tam olarak korunmuştur. Baş kısmı dövülerek yassılaştırıldıktan sonra iç kısma doğru kıvrılmıştır ve gövdesi		

	yuvarlak kesitlidir. Uçları sivridir.		
Yayın Yeri	von der Osten, 1937: Fig.284		
Katalog No	1015	Levha/Şekil	Lev. 177 e
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Boğazköy - Schicht IVb		
Ölçüleri (cm)	Uz.. 7.4 cm		
Tanım	Bronzdan yapılan iğne tam olarak korunmuştur. Baş kısmı dövülerek yassılaştırıldıktan sonra iç kısma doğru kıvrılmıştır ve gövdesi yuvarlak kesitlidir.Uç kısmında hafif kırık mevcuttur.		
Yayın Yeri	Boehmer, 1972: 435		
Katalog No	1016	Levha/Şekil	Lev. 177 f
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Boğazköy - Schicht IVb		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 9.9 cm		
Tanım	Bronzdan yapılan iğne tam olarak korunmuştur. Baş kısmı dövülerek yassılaştırıldıktan sonra iç kısma doğru kıvrılmıştır ve gövdesi yuvarlak kesitlidir. Sivri uçludur.		
Yayın Yeri	Boehmer, 1972: 436		
Katalog No	1017	Levha/Şekil	Lev. 177 g
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Boğazköy - Schicht IVb		
Ölçüleri (cm)	Uz.. 8.76 cm		
Tanım	Bronzdan yapılan iğne tam olarak korunmuştur. Baş kısmı dövülerek yassılaştırıldıktan sonra iç kısma doğru kıvrılmıştır ve gövdesi yuvarlak kesitlidir. Kullanımdan kaynaklı uç kısmının daha küt olduğu düşünülmektedir.		
Yayın Yeri	Boehmer, 1972: 437		
Katalog No	1018	Levha/Şekil	Lev. 177 h
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Boğazköy - Schicht IV b		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 9.8 cm		
Tanım	Bronzdan yapılan iğne tam olarak korunmuştur. Baş kısmı dövülerek yassılaştırıldıktan sonra iç kısma doğru kıvrılmıştır ve gövdesi yuvarlak kesitlidir.		

Yayın Yeri	Boehmer, 1972: 438		
Katalog No	1019	Levha/Şekil	Lev. 177 ı
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Gordion Mezarlığı - H 25		
Tanım	Bronzdan yapılan iğne tam olarak korunmuştur. Baş kısmı dövülerek yassılaştırıldıktan sonra iç kısma doğru kıvrılmıştır ve gövdesi yuvarlak kesitlidir.		
Yayın Yeri	Mellink, 1956: Plate.17/n		
Katalog No	1020	Levha/Şekil	Lev. 177 i
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Gordion Mezarlığı - H 36		
Tanım	Bronzdan yapılan iğnenin uç kısmı kırılmıştır. Baş kısmı dövülerek yassılaştırıldıktan sonra iç kısma doğru kıvrılmıştır ve gövdesi yuvarlak kesitlidir.		
Yayın Yeri	Mellink, 1956: Plate.17/o		
Katalog No	1021	Levha/Şekil	Lev. 177 j
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Gordion Mezarlığı - H 36		
Tanım	Bronzdan yapılan iğne tam olarak korunmuştur. Baş kısmı dövülerek yassılaştırıldıktan sonra iç kısma doğru kıvrılmıştır ve gövdesi yuvarlak kesitlidir.		
Yayın Yeri	Mellink, 1956: Plate.18/a		
Katalog No	1022	Levha/Şekil	Lev. 177 k
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Gordion mezarlığı - H 20		
Tanım	Bronzdan yapılan iğne tam olarak korunmuştur. Baş kısmı dövülerek yassılaştırıldıktan sonra iç kısma doğru kıvrılmıştır ve gövdesi yuvarlak kesitlidir. Yoğun korozyona maruz kalmıştır.		
Yayın Yeri	Mellink, 1956: Plate.18/c		
Katalog No	1023	Levha/Şekil	Lev. 178 a
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Kaman Kalehöyük - III.kat		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne tam olarak korunmuştur. Baş kısmı dövülerek yassılaştırıldıktan sonra iç kısma doğru kıvrılmıştır ve gövdesi		

	yuvarlak kesitlidir.		
Yayın Yeri	Omura, S., 1996:Fig. 24/13		
Katalog No	1024	Levha/Şekil	Lev. 178 b
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Kaman Kalehöyük - III.kat		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne tam olarak korunmuştur. Baş kısmı dövülerek yassılaştırıldıktan sonra iç kısma doğru kıvrılmıştır ve gövdesi yuvarlak kesitlidir. Basit gövdesi yuvarlak kesitlidir.		
Yayın Yeri	Omura, S., 1997: Fig.20,8		
Katalog No	1025	Levha/Şekil	Lev. 178 c
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Kaman Kalehöyük - III.kat		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne tam olarak korunmuştur. Baş kısmı dövülerek yassılaştırıldıktan sonra iç kısma doğru kıvrılmıştır ve gövdesi yuvarlak kesitlidir. Basit gövdesi kıvrılmıştır.		
Yayın Yeri	Omura, S., 1997: Fig.20,7		
Katalog No	1026	Levha/Şekil	Lev. 178 d
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Kaman Kalehöyük - III.kat		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne tam olarak korunmuştur. Baş kısmı dövülerek yassılaştırıldıktan sonra iç kısma doğru kıvrılmıştır ve gövdesi yuvarlak kesitlidir.		
Yayın Yeri	Omura, S., 1998: Fig.31/18		
Katalog No	1027	Levha/Şekil	Lev. 178 e
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Kültepe		
Tanım	Gümüşten yapılan iğne tam olarak korunmuştur. Baş kısmı dövülerek yassılaştırıldıktan sonra iç kısma doğru kıvrılmıştır ve gövdesi yuvarlak kesitlidir.		
Yayın Yeri	Özgüç,T., 1986: Lev.70/21		
Katalog No	1028	Levha/Şekil	Lev. 179 a
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Beycesultan - V.tabaka		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 11 cm		

Tanım	Bronzdan yapılmış iğne tam olarak korunmuştur. Baş kısmı dövülerek yassılaştırıldıktan sonra iç kısma doğru kıvrılmıştır ve gövdesi yuvarlak kesitlidir.		
Yayın Yeri	Mellaart ve Murray, 1995: 151; Fig. O.1/4		
Katalog No	1029	Levha/Şekil	Lev. 179 b
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Beycesultan - IV.tabaka		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 7.2 cm		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğne tam olarak korunmuştur. Baş kısmı dövülerek yassılaştırıldıktan sonra iç kısma doğru kıvrılmıştır ve gövdesi yuvarlak kesitlidir.		
Yayın Yeri	Mellaart ve Murray, 1995: 151; Fig. O.3/24		
Katalog No	1030	Levha/Şekil	Lev. 179 c
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Beycesultan - IV.tabaka		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 8.5 cm		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğne tam olarak korunmuştur. Baş kısmı dövülerek yassılaştırıldıktan sonra iç kısma doğru kıvrılmıştır ve gövdesi yuvarlak kesitlidir.		
Yayın Yeri	Mellaart ve Murray, 1995: 151; Fig. O.3/25		
Katalog No	1031	Levha/Şekil	Lev. 179 d
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Beycesultan - IV.tabaka		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 10.2 cm		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğne tam olarak korunmuştur. Baş kısmı dövülerek yassılaştırıldıktan sonra iç kısma doğru kıvrılmıştır ve gövdesi yuvarlak kesitlidir.		
Yayın Yeri	Mellaart ve Murray, 1995: 151; Fig. O.3/33		
Katalog No	1032	Levha/Şekil	Lev. 179 e
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - 33 nolu mezar		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 7. 4 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne tam olarak korunmuştur. Baş kısmı dövülerek yassılaştırıldıktan sonra iç kısma doğru kıvrılmıştır ve gövdesi yuvarlak kesitlidir.		

Yayın Yeri	Bilgen, 2005: Lev. LXXVIII;6		
Katalog No	1033	Levha/Şekil	Lev. 179 f
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - 33 nolu mezar		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 11.6 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne tam olarak korunmuştur. Baş kısmı dövülerek yassılaştırıldıktan sonra iç kısma doğru kıvrılmıştır ve gövdesi yuvarlak kesitlidir. Sivri uçludur.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005: Lev. LXXVIII;7		
Katalog No	1034	Levha/Şekil	Lev. 179 g
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Kaymakçı		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğnenin baş kısmı dövülerek yassılaştırıldıktan sonra kıvrılmıştır. Gövdesinin orta kısmından itibaren kıvrılmıştır.		
Yayın Yeri	Roosevelt, vd., 2018: Fig.20,6		
Katalog No	1035	Levha/Şekil	Lev. 179 h
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Kusura - Period C		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğnenin baş kısmı dövülerek yassılaştırıldıktan sonra kıvrılmıştır. Gövdesinin orta kısmından itibaren kıvrılmıştır.		
Yayın Yeri	Lamb, 1937: Fig.21,17		
Katalog No	1036	Levha/Şekil	Lev. 179 i-k
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Seyitömer Höyük – IV.tabaka		
Tanım	Bronzdan yapılmış iğne tam olarak korunmuştur. Baş kısmı dövülerek yassılaştırıldıktan sonra iç kısma doğru kıvrılmıştır ve gövdesi yuvarlak kesitlidir. Sivri uçludur.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2015: 160; Fig. 120		
Katalog No	1037	Levha/Şekil	Lev. 179 l
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Yanarlar Mezarlığı - 33 nolu mezar		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 9.8 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne tam olarak korunmuştur. Baş kısmı dövülerek yassılaştırıldıktan sonra iç kısma doğru kıvrılmıştır ve gövdesi yuvarlak kesitlidir. Sivri uçludur.		
Yayın Yeri	Emre, 1978: Fig. 123		

Katalog No	1038	Levha/Şekil	Lev. 179 m
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Yanarlar Mezarlığı		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 8.9 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmış iğne tam olarak korunmuştur. Baş kısmı dövülerek yassılaştırıldıktan sonra iç kısma doğru kıvrılmıştır ve gövdesi yuvarlak kesitlidir. Sivri uçludur.		
Yayın Yeri	Emre, 1978: Fig. 124		
Katalog No	1039	Levha/Şekil	Lev. 180 a
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Seyitömer Höyük - OTÇ		
Tanım	Kemikten yapılan iğnenin baş kısmında stilize olarak yapılmış ve zıt yönlerde bakan iki kuşun yer aldığı görülmektedir. Daire kesitli ve sivri uçludur.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2015:Fig.135		
Katalog No	1040	Levha/Şekil	Lev. 180 b-c-d
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Alişar - Stratum II		
Tanım	Kemikten yapılan iğnenin baş kısmında stilize olarak yapılmış ve zıt yönlerde bakan iki kuşun yer aldığı görülmektedir. Kuşların orta kısmında boşluk yer almaktadır. Daire kesitli ve sivri uçludur.		
Yayın Yeri	Schmidt, 1932:Fig.230		
Katalog No	1041	Levha/Şekil	Lev. 180 e
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Boğazköy - Schicht IVd		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 8.75 cm		
Tanım	Kemikten yapılan iğnenin baş kısmında stilize olarak yapılmış ve zıt yönlerde bakan iki kuşun yer aldığı görülmektedir. Daire kesitli ve sivri uçludur.		
Yayın Yeri	Boehmer, 1972:1927		
Katalog No	1042	Levha/Şekil	Lev. 180 f
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Boğazköy- Schicht IVd		

Ölçüleri (cm)	Uz.: 6.4 cm		
Tanım	Kemikten yapılan iğnenin baş kısmında stilize olarak yapılmış ve zıt yönlere bakan iki kuşun yer aldığı görülmektedir. Daire kesitli ve uç kısmı kırıktır.		
Yayın Yeri	Boehmer, 1972:1928		
Katalog No	1043	Levha/Şekil	Lev. 180 g
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Boğazköy - Schicht IVb		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 10.3 cm		
Tanım	Kemikten yapılan iğnenin baş kısmında stilize olarak yapılmış ve zıt yönlere bakan iki kuşun yer aldığı görülmektedir. Daire kesitli ve uç kısmı kırıktır.		
Yayın Yeri	Boehmer, 1972:1934		
Katalog No	1044	Levha/Şekil	Lev. 180 h
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Kultepe - II.kat		
Tanım	Kemikten yapılan iğnenin baş kısmında stilize olarak yapılmış ve zıt yönlere bakan iki kuşun yer aldığı görülmektedir. Gövde kısmı korunamamıştır.		
Yayın Yeri	Özgüç, T., 1950: Lev. LXVI		
Katalog No	1045	Levha/Şekil	Lev. 181 a
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Kusura - Period C		
Tanım	Kemikten yapılmış iğnenin baş kısmı yassı levha ya da diğer bir ifade ile tebel biçiminde hafifçe şekillendirilmiştir. Uç kısmı kırıktır.		
Yayın Yeri	Lamb, 1938: Fig.24/22		
Katalog No	1046	Levha/Şekil	Lev. 181 b
Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Seyitömer Höyük - OTÇ		
Tanım	Kemikten yapılmış iğnenin baş kısmı yassı levha ya da diğer bir ifade ile tebel biçiminde hafifçe şekillendirilmiştir. Baş kısmında bir delik yer almaktadır. Uç kısmı kırıktır.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2015: Fig.135		
Katalog No	1047	Levha/Şekil	Lev. 181 c-d

Eserin Adı	İğne		
Buluntu Yeri	Alishar - Stratum II		
Tanım	Kemikten yapılmış iğnenin baş kısmı yassı levha ya da diğer bir ifade ile tebel biçiminde hafifçe şekillendirilmiştir. Baş kısmında bir delik yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Von der Osten, 1937: Fig.283		
Katalog No	1048	Levha/Şekil	Lev. 182 a
Eserin Adı	Bilezik		
Buluntu Yeri	Seyitömer Höyük - OTÇ		
Tanım	Altından yapılan bilezikler döküm yoluyla elde edilmiştir.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2015: Fig. 122		
Katalog No	1049	Levha/Şekil	Lev. 182 b
Eserin Adı	Bilezik		
Buluntu Yeri	Alishar - 12 nolu mezar		
Tanım	Tunçtan yapılmış bilezik tek parçalı döküm kalıbında üretilmiştir.		
Yayın Yeri	Akyurt, 1998: Şek.87; o		
Katalog No	1050	Levha/Şekil	Lev. 182 c
Eserin Adı	Bilezik		
Buluntu Yeri	Alishar - 12 nolu mezar		
Tanım	Tunçtan yapılmış bilezik tek parçalı döküm kalıbında üretilmiştir.		
Yayın Yeri	Akyurt, 1998: Şek.87; r		
Katalog No	1051	Levha/Şekil	Lev. 182 d
Eserin Adı	Bilezik		
Buluntu Yeri	Boğazköy - Schicht IVb		
Tanım	Bronzdan yapılmış bilezik tek parçalı döküm kalıbında üretilmiştir.		
Yayın Yeri	Boehmer, 1972: 1026		
Katalog No	1052	Levha/Şekil	Lev. 182 e
Eserin Adı	Bilezik		
Buluntu Yeri	Boğazköy - Schicht IVb		
Tanım	Bronzdan yapılmış bilezik tek parçalı döküm kalıbında üretilmiştir.		
Yayın Yeri	Boehmer, 1972: 1027		
Katalog No	1053	Levha/Şekil	Lev. 182 f
Eserin Adı	Bilezik		

Buluntu Yeri	Kultepe - Ib katı		
Tanım	Gümüş bilezik tek parçalı döküm kalıbında üretilmiştir.		
Yayın Yeri	Akyurt, 1998: şek. 108-y		
Katalog No	1054	Levha/Şekil	Lev. 182 g
Eserin Adı	Bilezik		
Buluntu Yeri	Kultepe - I.kat		
Ölçüleri (cm)	Çap: 7.5 cm		
Tanım	Bronzdan yapılmış bilezik, tek parçalı döküm kalıbında üretilmiştir.		
Yayın Yeri	Kulakoğlu ve Kangal, 2011:358		
Katalog No	1055	Levha/Şekil	Lev. 183 a-b
Eserin Adı	Bilezik		
Buluntu Yeri	Seyitömer Höyük - OTÇ		
Tanım	Altından yapılan bileziklerin iki ucuk açık bırakılmıştır.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2015: Fig.122		
Katalog No	1056	Levha/Şekil	Lev. 183 c
Eserin Adı	Bilezik		
Buluntu Yeri	Gordion Mezarlığı - 5 nolu mezar		
Tanım	Bakırdan yapılmış bileziğin iki ucu açık bırakılmıştır.		
Yayın Yeri	Akyurt, 1998: 64; j		
Katalog No	1057	Levha/Şekil	Lev. 183 d
Eserin Adı	Bilezik		
Buluntu Yeri	Gordion mezarlığı - 14 nolu küp mezar		
Tanım	Bakırdan yapılmış bileziğin iki ucu açık bırakılmıştır.		
Yayın Yeri	Akyurt, 1998: 64; k		
Katalog No	1058	Levha/Şekil	Lev. 183 e
Eserin Adı	Bilezik		
Buluntu Yeri	Büyükkale IVd		
Ölçüleri (cm)	Çap: 3.2 cm		
Tanım	Bronzdan yapılmış bileziğin iki ucu açıktır. Sol taraftaki uçta kırıklar yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Boehmer, 1972: 1019A		
Katalog No	1059	Levha/Şekil	Lev.183 g
Eserin Adı	Bilezik		
Buluntu Yeri	Büyükkale IVc		

Ölçüleri (cm)	Çap: 2.8 cm		
Tanım	Bronzdan yapılmış bileziğin iki ucu açıktır.		
Yayın Yeri	Boehmer, 1972: 1021		
Katalog No	1060	Levha/Şekil	Lev. 183 h
Eserin Adı	Bilezik		
Buluntu Yeri	Büyükkale IVb		
Ölçüleri (cm)	Çap: 5.7 cm		
Tanım	Bronzdan yapılmış bileziğin iki ucu açıktır. İki ucuna yakın kısımlarda stilize hayvan figürü yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Boehmer, 1972: 1030		
Katalog No	1061	Levha/Şekil	Lev. 183 ı
Eserin Adı	Bilezik		
Ölçüleri (cm)	Çap: 6.5 cm		
Buluntu Yeri	Kültepe Ib		
Tanım	Gümüşten yapılan bileziklerin iki ucu açık olarak yapılmıştır.		
Yayın Yeri	Kulakoğlu ve Kangal, 2011:354		
Katalog No	1062	Levha/Şekil	Lev. 183 i
Eserin Adı	Bilezik		
Buluntu Yeri	Kültepe Ib		
Ölçüleri (cm)	Çap: 6.4 cm		
Tanım	Gümüşten yapılan bileziklerin iki ucu açık olarak yapılmıştır.		
Yayın Yeri	Kulakoğlu ve Kangal, 2011:354		
Katalog No	1063	Levha/Şekil	Lev. 184 a-b
Eserin Adı	Küpe		
Buluntu Yeri	Alishar - Stratum II		
Tanım	Bronzdan yapılmış küpenin iki ucu açık bırakılmıştır.		
Yayın Yeri	Von der Osten, 1937: Fig.134		
Katalog No	1064	Levha/Şekil	Lev. 184 c
Eserin Adı	Küpe		
Buluntu Yeri	Gordion Mezarlığı - 5 nolu toprak mezar		
Tanım	Altından yapılmış küpe bir kere tam üç kere yarım olarak kıvrılmıştır.		

Yayın Yeri	Akyurt, 1998: Şekil:64/a		
Katalog No	1065	Levha/Şekil	Lev. 184 d
Eserin Adı	Küpe		
Buluntu Yeri	Gordion Mezarlığı - 14 nolu küp mezar		
Tanım	Altından yapılmış küpe bir kere tam üç kere yarım olarak kıvrılmıştır.		
Yayın Yeri	Akyurt, 1998: Şekil:64/b		
Katalog No	1066	Levha/Şekil	Lev. 184 e
Eserin Adı	Küpe		
Buluntu Yeri	Gordion Mezarlığı - 5 nolu basit toprak mezar		
Tanım	Gümüşten yapılmış küpe bir kere tam üç kere yarım olarak kıvrılmıştır.		
Yayın Yeri	Akyurt, 1998: Şekil:64/c		
Katalog No	1067	Levha/Şekil	Lev. 184 f
Eserin Adı	Küpe		
Buluntu Yeri	Gordion Mezarlığı - 1 nolu çömlek mezar		
Tanım	Gümüşten yapılmış küpe bir kere tam üç kere yarım olarak kıvrılmıştır.		
Yayın Yeri	Akyurt, 1998: Şekil:64/d		
Katalog No	1068	Levha/Şekil	Lev. 184 g
Eserin Adı	Küpe		
Buluntu Yeri	Gordion Mezarlığı - 1 nolu çömlek mezar		
Tanım	Gümüşten yapılmış küpe bir kere tam üç kere yarım olarak kıvrılmıştır.		
Yayın Yeri	Akyurt, 1998: Şekil:64/e		
Katalog No	1069	Levha/Şekil	Lev. 184 h
Eserin Adı	Küpe		
Buluntu Yeri	Kültepe – Ib katı mezarı		
Tanım	Bronzdan yapılmış küpelerin uçları açık olarak bırakılmıştır.		
Yayın Yeri	Özgüç, T., 1986: Lev.67-68/14-15		
Katalog No	1070	Levha/Şekil	Lev. 185 a
Eserin Adı	Küpe		
Buluntu Yeri	Dede Mezarı - OTÇ		
Tanım	Bronzdan yapılmış küpenin iki ucu açıktır. İki uç kısmında hafif kıvrımlı olarak yapılmıştır.		

Yayın Yeri	Üyümez ve Koçak, 2010: Res.9		
Katalog No	1071	Levha/Şekil	Lev. 185 b
Eserin Adı	Küpe		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı		
Ölçüleri (cm)	Çap: 2-3 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmış küpelerin uçları açıktır.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005: Lev. LXXXII/1-18		
Katalog No	1072	Levha/Şekil	Lev. 185 c
Eserin Adı	Küpe		
Buluntu Yeri	Aphrodisias - Akropolis 5, Complex D		
Tanım	Bronzdan yapılmış küpe, iki ucu açıktır.		
Yayın Yeri	Joukowsky, 1986b: 455/23		
Katalog No	1073	Levha/Şekil	Lev. 186 a
Eserin Adı	Küpe		
Buluntu Yeri	Seyitömer Höyük - OTÇ		
Tanım	Altından yapılmış küpenin gövdesi bir sandal biçimlidir. Küpenin rahatça takılmasını sağlayan ince bir sapı yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2015: Fig. 122		
Katalog No	1074	Levha/Şekil	Lev. 186 b
Eserin Adı	Küpe		
Buluntu Yeri	Beycesultan - V.tabaka		
Tanım	Gümüşten yapılmış küpenin gövdesi kıvrılarak sandal görünümü elde edilmiştir.		
Yayın Yeri	Mellaart ve Murray, 1995: Fig.O.2; 19		
Katalog No	1075	Levha/Şekil	Lev. 186 c
Eserin Adı	Küpe		
Buluntu Yeri	Kaman Kalehöyük - III.kat		
Tanım	Bronzdan yapılmış küpenin gövdesi sandal biçimindedir.		
Yayın Yeri	Omura, S., 1991: 333; Res.9;7		
Katalog No	1076	Levha/Şekil	Lev. 187 a
Eserin Adı	Boncuk		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - 38 nolu mezar		

Ölçüleri (cm)	Yük:1.1 cm Çapı: 1.2 cm		
Tanım	Camdan yapılmış boncuk tam olarak korunmuştur. Küresel gövdesi sekiz adet dilimlidir.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005: LXXXIX/16		
Katalog No	1077	Levha/Şekil	Lev. 187 b
Eserin Adı	Boncuk		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı 38 nolu mezar		
Ölçüleri (cm)	Yük:1.1 cm Çapı: 1.2 cm		
Tanım	Kireçtaşından yapılmış boncuk tam olarak korunmuştur. Küresel gövdesi yedi adet dilimlidir.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005: LXXXIX/17		
Katalog No	1078	Levha/Şekil	Lev. 187 c
Eserin Adı	Boncuk		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - 3 nolu mezar		
Ölçüleri (cm)	Yük:0.9 cm Çapı: 1 cm		
Tanım	Mavi camdan yapılmış boncuk tam olarak korunmuştur. Küresel gövdesi beş adet dilimlidir.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005: LXXXIX/18		
Katalog No	1079	Levha/Şekil	Lev. 187 d
Eserin Adı	Boncuk		
Buluntu Yeri	Yanarlar Mezarlığı -2 nolu mezar		
Ölçüleri (cm)	Yük:0.5 cm Gen.: 0.3 cm		
Tanım	Siyah fayanstan yapılmış boncuk tam olarak korunmuştur. Küresel gövdesi dokuz adet dilimlidir.		
Yayın Yeri	Emre, 1972: Lev.XLII/5d-e		
Katalog No	1080	Levha/Şekil	Lev. 187 e
Eserin Adı	Boncuk		
Buluntu Yeri	Gordion Mezarlığı - H 23		
Tanım	Tam olarak korunan küresel gövdeli boncuk yedi adet dilime sahiptir.		
Yayın Yeri	Mellink, 1956:Pl.21/e		
Katalog No	1081	Levha/Şekil	Lev. 187 f
Eserin Adı	Boncuk		
Buluntu Yeri	Gordion Mezarlığı - H 22		
Tanım	Tam olarak korunan küresel gövdeli boncuk altı adet dilime sahiptir.		

Yayın Yeri	Mellink, 1956:Pl.21/t		
Katalog No	1082	Levha/Şekil	Lev. 187 g
Eserin Adı	Boncuk		
Buluntu Yeri	Alişar - Stratum II		
Tanım	Camdan yapılan boncuk tam olarak korunmuştur. Küresel gövdeli boncuk, on yedi dilime sahiptir.		
Yayın Yeri	Schmidt, 1932:Fig.233/b.2635		
Katalog No	1083	Levha/Şekil	Lev. 187h
Eserin Adı	Boncuk		
Buluntu Yeri	Kültepe - II.kat		
Tanım	Lapis lazuliden yapılmış boncuk, küresel gövdeli ve kırk halledir.		
Yayın Yeri	Özgüç, T., 1986: Lev.74/9		
Katalog No	1084	Levha/Şekil	Lev. 187 i
Eserin Adı	Boncuk		
Buluntu Yeri	Kültepe - II.kat		
Tanım	Lapis lazuliden yapılmış boncuk, küresel gövdeli ve yedi adet dilime sahiptir.		
Yayın Yeri	Özgüç, T., 1986: Lev.74/10		
Katalog No	1085	Levha/Şekil	Lev. 187 j
Eserin Adı	Boncuk		
Buluntu Yeri	Kültepe - Ib katı		
Tanım	Akikten yapılmış boncuk, küresel gövdeli ve on üç adet dilime sahiptir.		
Yayın Yeri	Özgüç, T., 1986: Lev. 75/4a-b		
Katalog No	1086	Levha/Şekil	Lev. 188 a
Eserin Adı	Boncuk		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - 50 nolu mezar		
Ölçüleri (cm)	Yük:2.4 cm Çap: 0.9 cm		
Tanım	Agat taşından yapılmış tam olarak korunan boncuk, daire kesitli, oval biçimli gövdeye ve ortasından geçen ip deliğine sahiptir.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005: Lev.LXXXVII/1		
Katalog No	1087	Levha/Şekil	Lev. 188 b
Eserin Adı	Boncuk		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - 50 nolu mezar		

Ölçüleri (cm)	Yük: 1.4 cm Çap: 0.9 cm		
Tanım	Agat taşından yapılmış tam olarak korunan boncuk, daire kesitli, oval biçimli gövdeye ve ortasından geçen ip deliğine sahiptir.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005: Lev.LXXXVII/2		
Katalog No	1088	Levha/Şekil	Lev. 188 c
Eserin Adı	Boncuk		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - 50 nolu mezar		
Ölçüleri (cm)	Yük: 1.6 cm Çap: 0.9 cm		
Tanım	Agat taşından yapılmış tam olarak korunan boncuk, daire kesitli, oval biçimli gövdeye ve ortasından geçen ip deliğine sahiptir.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005: Lev.LXXXVII/3		
Katalog No	1089	Levha/Şekil	Lev. 188 d
Eserin Adı	Boncuk		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - 62a nolu mezar		
Ölçüleri (cm)	Yük:1.3 cm Çap: 1.0 cm		
Tanım	Karnelyen taşından yapılmış boncuk tam olarak korunmuştur. Daire kesitli ve oval gövdeli boncuk ip deliğine sahiptir.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005: Lev.LXXXVII/4		
Katalog No	1090	Levha/Şekil	Lev. 188 e
Eserin Adı	Boncuk		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - 50 nolu mezar		
Ölçüleri (cm)	Yük.. 1.2 cm Çap: 0.9 cm		
Tanım	Akikten yapılmış boncuk tam olarak korunmuştur. Daire kesitli boncuk, oval gövdeli ve ip deliğine sahiptir.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005: Lev.LXXXVII/5		
Katalog No	1091	Levha/Şekil	Lev. 188 f
Eserin Adı	Boncuk		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - 62a nolu mezar		
Ölçüleri (cm)	Yük.. 1.4 cm Çap: 1.0 cm		
Tanım	Agat taşından yapılmış boncuk tam olarak korunmuştur. Daire kesitli boncuk, oval gövdeli ve ip deliğine sahiptir.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005: Lev.LXXXVII/6		
Katalog No	1092	Levha/Şekil	Lev. 188 g
Eserin Adı	Boncuk		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - 62a nolu mezar		

Ölçüleri (cm)	Yük.. 1.5 cm Çap: 1.0 cm		
Tanım	Agat taşından yapılmış boncuk tam olarak korunmuştur. Daire kesitli boncuk, oval gövdeli ve ip deliğine sahiptir.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005: Lev.LXXXVII/7		
Katalog No	1093	Levha/Şekil	Lev. 188 h
Eserin Adı	Boncuk		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - 50 nolu mezar		
Ölçüleri (cm)	Yük.. 0.9 cm Çap: 1.2 cm		
Tanım	Karnelyenden yapılmış boncuk tam olarak korunmuştur. Daire kesitli boncuk, oval gövdeli ve ip deliğine sahiptir.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005: Lev.LXXXVII/8		
Katalog No	1094	Levha/Şekil	Lev. 188 i
Eserin Adı	Boncuk		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - 62a nolu mezar		
Ölçüleri (cm)	Yük.. 1.2 cm Çap: 0.9 cm		
Tanım	Agat taşından yapılmış boncuk tam olarak korunmuştur. Daire kesitli boncuk, oval gövdeli ve ip deliğine sahiptir.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005: Lev.LXXXVII/9		
Katalog No	1095	Levha/Şekil	Lev. 188 j
Eserin Adı	Boncuk		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - 50 nolu mezar		
Ölçüleri (cm)	Yük.. 1.1 cm Çap: 0.7 cm		
Tanım	Agat taşından yapılmış boncuk tam olarak korunmuştur. Daire kesitli boncuk, oval gövdeli ve ip deliğine sahiptir.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005: Lev.LXXXVII/10		
Katalog No	1096	Levha/Şekil	Lev. 188 k
Eserin Adı	Boncuk		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - 50 nolu mezar		
Ölçüleri (cm)	Yük: 0.8 cm Çap: 1.1 cm		
Tanım	Agat taşından yapılmış boncuk tam olarak korunmuştur. Daire kesitli boncuk, oval gövdeli ve ip deliğine sahiptir.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005: Lev.LXXXVII/11		
Katalog No	1097	Levha/Şekil	Lev. 188 l
Eserin Adı	Boncuk		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - 50 nolu mezar		

Ölçüleri (cm)	Yük: 1.1 cm Çap: .0.7 cm		
Tanım	Kuvartz taşından yapılmış boncuk tam olarak korunmuştur. Daire kesitli boncuk, oval gövdeli ve ip deliğine sahiptir.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005: Lev.LXXXVII/12		
Katalog No	1098	Levha/Şekil	Lev. 188 m
Eserin Adı	Boncuk		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - 50 nolu mezar		
Ölçüleri (cm)	Yük: 1.4 cm Çap: 0.9 cm		
Tanım	Agat taşından yapılmış boncuk tam olarak korunmuştur. Daire kesitli boncuk, oval gövdeli ve ip deliğine sahiptir.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005: Lev.LXXXVII/13		
Katalog No	1099	Levha/Şekil	Lev. 188 n-o
Eserin Adı	Boncuk		
Buluntu Yeri	Yanarlar Mezarlığı - 2 nolu küp mezar		
Ölçüleri (cm)	Yük:1.1 cm Gen: 1.1 cm		
Tanım	Siyah renkte fayanstan yapılmış, tam olarak korunmuştur. Daire kesitli boncuk, oval gövdeli ve ip deliğine sahiptir.		
Yayın Yeri	Emre,1972:Pl. XLII/5b-c		
Katalog No	1100	Levha/Şekil	Lev. 188 p
Eserin Adı	Boncuk		
Buluntu Yeri	Gordion Mezarlığı - H 23		
Tanım	Tam olarak korunmuş boncuk daire kesitli ve oval gövdelidir. İp deliğine sahiptir.		
Yayın Yeri	Mellink, 1956:Pl.21/f		
Katalog No	1101	Levha/Şekil	Lev. 188 r
Eserin Adı	Boncuk		
Buluntu Yeri	Acemhöyük - II.kat		
Ölçüleri (cm)	Yük:.0.6 cm Kal.: 0.2 cm		
Tanım	Altından yapılmış boncuk tam olarak korunmuştur. Daire kesitli, oval gövdeli ve iç deliklidir.		
Yayın Yeri	Ekmen-Özkalalı, 2012:Lev.8/75		
Katalog No	1102	Levha/Şekil	Lev. 189 a
Eserin Adı	Boncuk		
Buluntu Yeri	Kaman Kalehöyük – III.kat		
Tanım	Tam olarak korunmuş boncuk, silindir biçimli gövdeye sahiptir.		

Yayın Yeri	Omura, S., 1994:Çiz.10/6		
Katalog No	1103	Levha/Şekil	Lev. 189 b
Eserin Adı	Boncuk		
Buluntu Yeri	Yassihöyük		
Tanım	Akikten yapılmış boncuk tam olarak korunmuştur. Silindir biçimli gövdeye sahip ve ortasında ip deliği yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Omura, M., 2013: Res.12a		
Katalog No	1104	Levha/Şekil	Lev. 189 c
Eserin Adı	Boncuk		
Buluntu Yeri	Alishar - Startum II		
Tanım	Fayanstan yapılmış boncuk silindir biçimli gövdeye sahiptir. Tam olarak korunmuştur.		
Yayın Yeri	Schmidt, 1932:Fig.233/b2386		
Katalog No	1105	Levha/Şekil	Lev. 189 d
Eserin Adı	Boncuk		
Buluntu Yeri	Alishar - Stratum II		
Tanım	Fritten yapılmış boncuk silindir biçimli gövdeye sahiptir. Tam olarak korunmuştur.		
Yayın Yeri	Schmidt, 1932:Fig.233/b2699		
Katalog No	1106	Levha/Şekil	Lev. 189 e
Eserin Adı	Boncuk		
Buluntu Yeri	Gordion Mezarlığı - H 17		
Tanım	Tam olarak korunan boncuk silindir biçimli gövdeye sahiptir.		
Yayın Yeri	Mellink, 1956: Pl.21/j		
Katalog No	1107	Levha/Şekil	Lev. 189 f
Eserin Adı	Boncuk		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - 51 nolu mezar		
Ölçüleri (cm)	Yük:2.2 cm Çap: 0.8 cm		
Tanım	Kemikten yapılmış boncuklar üç adet halinde bulunmuştur. Biri tam ikisi eksiktir. Kenar kısımları ovalleştirilmiş, silindir biçimli gövdeye sahiptir.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005:Lev. LXXXIX/1-3		
Katalog No	1108	Levha/Şekil	Lev. 189 g
Eserin Adı	Boncuk		

Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - 50 nolu mezar		
Ölçüleri (cm)	Yük: 1 cm Çap: 0.8 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmış boncuk, silindir biçimli ve daire kesitlidir. Tam olarak korunmuştur.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005:Lev. LXXXIX/4		
Katalog No	1109	Levha/Şekil	Lev. 189 h
Eserin Adı	Boncuk		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - 3 nolu mezar		
Ölçüleri (cm)	Yük: 0.9 cm Çap: 0.6 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmış boncuk, silindir biçimli ve daire kesitlidir. Tam olarak korunmuştur.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005:Lev. LXXXIX/5		
Katalog No	1110	Levha/Şekil	Lev. 189 i
Eserin Adı	Boncuk		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - 35 nolu mezar		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 0.8 cm Çap: 0.6 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmış boncuk, silindir biçimli ve daire kesitlidir. Tam olarak korunmuştur.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005:Lev. LXXXIX/6		
Katalog No	1111	Levha/Şekil	Lev. 189 j
Eserin Adı	Boncuk		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - 35 nolu mezar		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 1 cm Çap: 0.7 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmış boncuk kırık halde ele geçmiş ve tümlenmiştir. Silindir biçimli ve daire kesitlidir.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005:Lev. LXXXIX/7		
Katalog No	1112	Levha/Şekil	Lev. 189 k
Eserin Adı	Boncuk		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - 63b nolu mezar		
Ölçüleri (cm)	Yük: 1 cm Çap: 0.6 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmış boncuk, silindir biçimli ve daire kesitlidir. Tam olarak korunmuştur.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005:Lev. LXXXIX/8		
Katalog No	1113	Levha/Şekil	Lev. 189 l
Eserin Adı	Boncuk		

Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - 63b nolu mezar		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 1 cm Çap: 0.7 cm		
Tanım	Tunçtan yapılmış boncuk, silindir biçimli ve daire kesitlidir. Tam olarak korunmuştur. Bulunan diğer örneklerle göre ip deliği daha geniştir.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005:Lev. LXXXIX/9		
Katalog No	1114	Levha/Şekil	Lev. 189 m
Eserin Adı	Boncuk		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - 50 nolu mezar		
Ölçüleri (cm)	Yük: 1.4 cm Çap.: 0.4 cm		
Tanım	Akikten yapılmış boncuk, tam olarak korunmuştur. Silindir biçimli ve daire kesitlidir.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005:Lev. LXXXIX/10		
Katalog No	1115	Levha/Şekil	Lev. 189 n
Eserin Adı	Boncuk		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - 51 nolu mezar		
Ölçüleri (cm)	Uz: 0.5 cm Çap: 0.7 cm		
Tanım	Camdan yapılan boncuklar tam olarak ele geçmiştir. Silindir biçimli ve daire kesitlidir.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005:Lev. LXXXIX/11-12		
Katalog No	1116	Levha/Şekil	Lev. 189 o
Eserin Adı	Boncuk		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - 62a nolu mezar		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 0.8 cm Çap: 0.4 cm		
Tanım	Tunçtan yapılan boncuk tam olarak korunmuştur. Silindir biçimli ve daire kesitlidir.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005:Lev. LXXXIX/13		
Katalog No	1117	Levha/Şekil	Lev. 189 ö
Eserin Adı	Boncuk		
Buluntu Yeri	Çavlum Köyü Mezarlığı - 50 nolu mezar		
Ölçüleri (cm)	Yük: 0.4 cm Çap: 0.4 cm		
Tanım	Tunçtan yapılan boncuk tam olarak korunmuştur. Silindir biçimli ve daire kesitlidir.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2005:Lev. LXXXIX/14		
Katalog No	1118	Levha/Şekil	Lev. 190 a

Eserin Adı	Figürin		
Buluntu Yeri	Troya - VI.tabaka		
Ölçüleri (cm)	Gen.: 3.5 cm Uz.: 5.4 cm		
Tanım	Pişmiş topraktan yapılmış figürinin sadece baş kısmı korunmuştur. Stilize edilmiş bir yılan başı tasvir edilmiştir.		
Yayın Yeri	Blegen, vd., 1953: Fig. 322; 33.184		
Katalog No	1119	Levha/Şekil	Lev. 190 b
Eserin Adı	Figürin		
Buluntu Yeri	Troya - VI.tabaka		
Ölçüleri (cm)	Yük: 11.4 cm Gen: 4.7 cm		
Tanım	Pişmiş topraktan yapılmış hayvan başı biçiminde kulp parçası, uzun bir boyun ve başının etrafına çizilen iki spiral boynuzu temsil etmektedir.		
Yayın Yeri	Blegen, vd., 1953: Fig. 322; 37.973		
Katalog No	1120	Levha/Şekil	Lev. 190 c
Eserin Adı	Figürin		
Buluntu Yeri	Troya - VI.tabaka		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 6.1 cm Gen: 4.23 cm		
Tanım	Pişmiş topraktan figürin sadece baş kısmı korunmuştur. Yüz hatları çukur olarak belirginleştirilmiştir.		
Yayın Yeri	Blegen, vd., 1953: Fig. 322; 37.974		
Katalog No	1121	Levha/Şekil	Lev. 191 a
Eserin Adı	Figürin		
Buluntu Yeri	Liman Tepe - OTÇ V		
Ölçüleri (cm)	Yük:3.27 cm Uz.: 3.95 cm		
Tanım	Pişmiş topraktan yapılmış ayı figürünü dört ayağının üzerinde tasvir edilmiştir. Gövde kısımları üzerinde oyuklar yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Erkanal, H. ve Günel, 1995: Res.12-13-14		
Katalog No	1122	Levha/Şekil	Lev. 191 b
Eserin Adı	Figürin		
Buluntu Yeri	Liman Tepe - OTÇ		
Ölçüleri (cm)	Yük: 7.14 cm Gen: 5.15 cm		
Tanım	Pişmiş topraktan yapılmış kaz başı, kabaca yapılmıştır.		
Yayın Yeri	Sözen,1999: Lev.XXIV		
Katalog No	1123	Levha/Şekil	Lev. 192 a

Eserin Adı	Figürin		
Buluntu Yeri	Liman Tepe - OTÇ III		
Ölçüleri (cm)	Yük:2.85 cm Gen: 2.08 cm		
Tanım	Pişmiş toprak maymun figürinin sadece baş kısmı belirgin olarak yapılmıştır.		
Yayın Yeri	Sözen,1999: Lev. XXV		
Katalog No	1124	Levha/Şekil	Lev. 192 b
Eserin Adı	Figürin		
Buluntu Yeri	Çine Tepecik Höyük- J/11 açması		
Tanım	Pişmiş topraktan yapılmış figürin kabaca şekillendirilmiştir. Alt kısmı kırıktır.		
Yayın Yeri	Günel, 2009: Res.8		
Katalog No	1125	Levha/Şekil	Lev. 193 a
Eserin Adı	Figürin		
Buluntu Yeri	Kusura - Period C		
Tanım	Pişmiş topraktan yapılmış figürin, kabaca şekillendirilmiştir. Bacak ve boynuzların uç kısımları kırıktır. Göz kısımları oyularak şekillendirilmiştir.		
Yayın Yeri	Lamb, 1938: No.8		
Katalog No	1126	Levha/Şekil	Lev. 193 b
Eserin Adı	Figürin		
Buluntu Yeri	Aphrodisias - Trench 7 Complex D		
Tanım	Pişmiş topraktan yapılmış geyik başı şeklinde akıtacak parçasıdır.		
Yayın Yeri	Joukowsky,1986a: Res.290, no:236		
Katalog No	1127	Levha/Şekil	Lev. 193 c
Eserin Adı	Figürin		
Buluntu Yeri	Beycesultan - V.tabaka		
Ölçüleri (cm)	Uz: 5.6 cm		
Tanım	Turuncu renkte hamurlu kırmızı boyalı pişmiş toprak hayvan-insan figürinidir. Gözleri doldurulma ve büyük ağza sahiptir.		
Yayın Yeri	Mellaart ve Murray, 1995: Fig.O.13;156		
Katalog No	1128	Levha/Şekil	Lev. 194 a
Eserin Adı	Figürin		
Buluntu Yeri	Beycesultan - IV.tabaka		

Ölçüleri (cm)	Uz.: 4.7 cm		
Tanım	Turuncu renkte hamurlu kırmızı boyalı pişmiş toprak at figürinidir.		
Yayın Yeri	Mellaart ve Murray, 1995: Fig.O.14;164		
Katalog No	1129	Levha/Şekil	Lev. 194 b
Eserin Adı	Figürin		
Buluntu Yeri	Beycesultan - IV.tabaka		
Ölçüleri (cm)	Yük:4.6 cm		
Tanım	Pişmiş topraktan yapılmış erkek figürini, cinsel organı belirgin bir şekilde yapılmıştır.		
Yayın Yeri	Mellaart ve Murray, 1995: Fig.O.14;166		
Katalog No	1130	Levha/Şekil	Lev. 194 c
Eserin Adı	Figürin		
Buluntu Yeri	Beycesultan - OTÇ		
Tanım	Pişmiş topraktan yapılmış hayvan figürini, boynuz kısmı ve ön bacakları kırık halde ele geçmiştir.		
Yayın Yeri	Lamb, 1938:252;no.9		
Katalog No	1131	Levha/Şekil	Lev. 195 a
Eserin Adı	Figürin		
Buluntu Yeri	Kaman Kalehöyük - III.tabaka		
Tanım	Pişmiş topraktan yapılmış kadın figürini, baş kısmı kırıktır. Oturur vaziyette tasvir edilmiştir.		
Yayın Yeri	Omura,S., 2008:Fig.28		
Katalog No	1132	Levha/Şekil	Lev. 195 b
Eserin Adı	Figürin		
Buluntu Yeri	Kültepe - II.kat		
Ölçüleri (cm)	Yük:6.4 cm Gen: 3 cm		
Tanım	Pişmiş topraktan yapılmış erkek figürini, yukarıya kaldırdığı sol elini yanağına koymuştur. Sol eliyle akıtacağı tutmaktadır.		
Yayın Yeri	Özgüç, 1986: Lev.118/3a-c; Kulakoğlu ve Kangal, 2011:Fig. 184		
Katalog No	1133	Levha/Şekil	Lev. 195 c
Eserin Adı	Figürin		
Buluntu Yeri	Kültepe - II.kat		
Ölçüleri (cm)	Uz.: 7.1 cm Gen.: 4.4 cm		

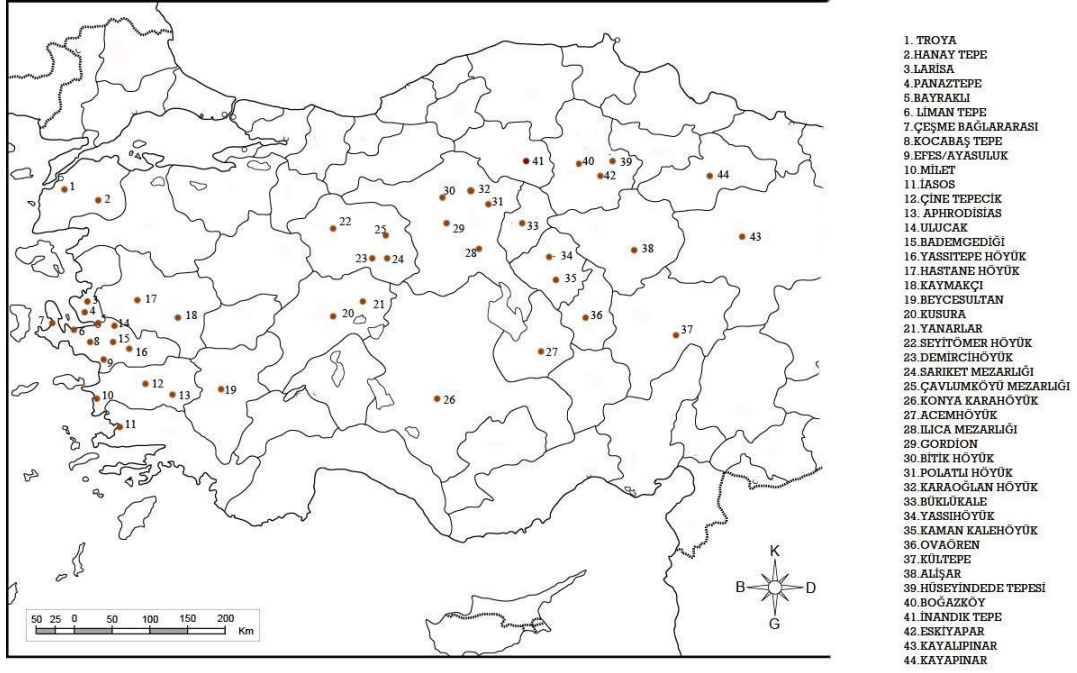
Tanım	Pişmiş topraktan yapılmış hayvan figürünü sırtında bir şey taşır vaziyette tasvir edilmiştir.		
Yayın Yeri	Kulakoğlu ve Kangal, 2011:Fig. 233		
Katalog No	1134	Levha/Şekil	Lev. 196 a
Eserin Adı	Figürin		
Buluntu Yeri	Alishar II		
Tanım	Pişmiş topraktan yapılmış kadın figürünü kol kısımları kırıktır. Göğüsleri iki çıkıntı olarak tasvir edilmiştir. Başında konik bir başlık yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Schmidt, 1932: Fig.158		
Katalog No	1135	Levha/Şekil	Lev. 196 b
Eserin Adı	Figürin		
Buluntu Yeri	Alishar II		
Tanım	Pişmiş topraktan yapılmış insan başı modelleri, konik başlıkları ile tasvir edilmiştir. Gözleri iri olarka tasvir edilmiştir.		
Yayın Yeri	Schmidt, 1932: Fig.159		
Katalog No	1136	Levha/Şekil	Lev. 197 a
Eserin Adı	Figürin		
Buluntu Yeri	Acemhöyük - IV.tabaka		
Ölçüleri (cm)	Yük: 6.4 cm Gen.: 3.2 cm		
Tanım	Kurşundan yapılmış figürün üçlü bir figürdür. Üçüde bir kaide üzerine basan figürlerden sağda erkek tanrı solda tanrıça ve ortada çocuk yer almaktadır.		
Yayın Yeri	Ekmen-Özkalalı, 2012:Lev.17/143		
Katalog No	1137	Levha/Şekil	Lev. 197 b
Eserin Adı	Figürin		
Buluntu Yeri	Acemhöyük - III.tabaka		
Ölçüleri (cm)	Yük: 4.4 Gen.:1.6 cm		
Tanım	Kurşundan yapılan figürün baş kısmı ezik olarak bulunmuştur. Yoğun tahribata maruz kalan figürünün sağ ve sol kolu kalça hizasında birleşmektedir. Bacakları kırıktır.		
Yayın Yeri	Ekmen-Özkalalı, 2012:Lev.18/146		
Katalog No	1138	Levha/Şekil	Lev.197 c
Eserin Adı	Figürin		
Buluntu Yeri	Acemhöyük - III.kat		

Ölçüleri (cm)	Yük: 6 cm Gen: 3 cm		
Tanım	Kurşundan yapılan figürinde kırıklar mevcuttur. Elinde alem tutan boğa adam figürünün başında serpuş yer almaktadır. Ellerin ve alemin uç kısmı kırıktır. Serpuşunun altından omuzlarına doğru inen bukleli saçları ve boynunda kolyesi bulunmaktadır. Ayakları boğa ayağı şeklinde tasvir edilmiştir.		
Yayın Yeri	Ekmen-Özkalalı, 2012:Lev.18/147		
Katalog No	1139	Levha/Şekil	Lev. 198 a
Eserin Adı	Figürin		
Buluntu Yeri	Acemhöyük - I.tabaka		
Ölçüleri (cm)	Yük: 6.5 cm Gen: 3.7 cm		
Tanım	Kurşundan yapılmış tanrı ve tanrıça figürinlerinden tanrıçanın belden aşağısı bozulmuştur. Sadece sol kolu ve sol göğüs kısmı korunmuştur.		
Yayın Yeri	Ekmen-Özkalalı, 2012:Lev.18/148		
Katalog No	1140	Levha/Şekil	Lev. 198 b
Eserin Adı	Figürin		
Buluntu Yeri	Büyükkale IVd		
Ölçüleri (cm)	Yük: 7.52 cm		
Tanım	Kurşundan yapılan tantı figürinin başında serpuşu yer almaktadır. Geniş yüzlü büyük gözleri patlak olarak yapılmıştır. Çenesinin alt kısmından sakalları uzanmaktadır. Diz kapaklarına kadar uzanan eteği tasvir edilmiştir. Sağ ve sol eli göğüs hizasında birleşmekte ve sol eli orak biçimli kılıcı tutmaktadır.		
Yayın Yeri	Boehmer,1972: Fig.1707		
Katalog No	1141	Levha/Şekil	Lev. 199 a
Eserin Adı	Figürin		
Buluntu Yeri	Konya Karahöyük - Çöp Çukuru		
Tanım	Kurşundan yapılmış tanrıça figürini olasılıkla İştâr olduğu düşünülmektedir. Zarif bir vücut yapısına sahip, çıplak olarak tasvir edilmiş ve kanatlı olarak tasvir edilmiştir.		
Yayın Yeri	Aruz, 2008: Fig.45		
Katalog No	1142	Levha/Şekil	Lev. 199 b
Eserin Adı	Figürin		
Buluntu Yeri	Kültepe - B Ocağı Ib katı		
Ölçüleri (cm)	Uz: 6.5 cmGen: 1.7 cm		

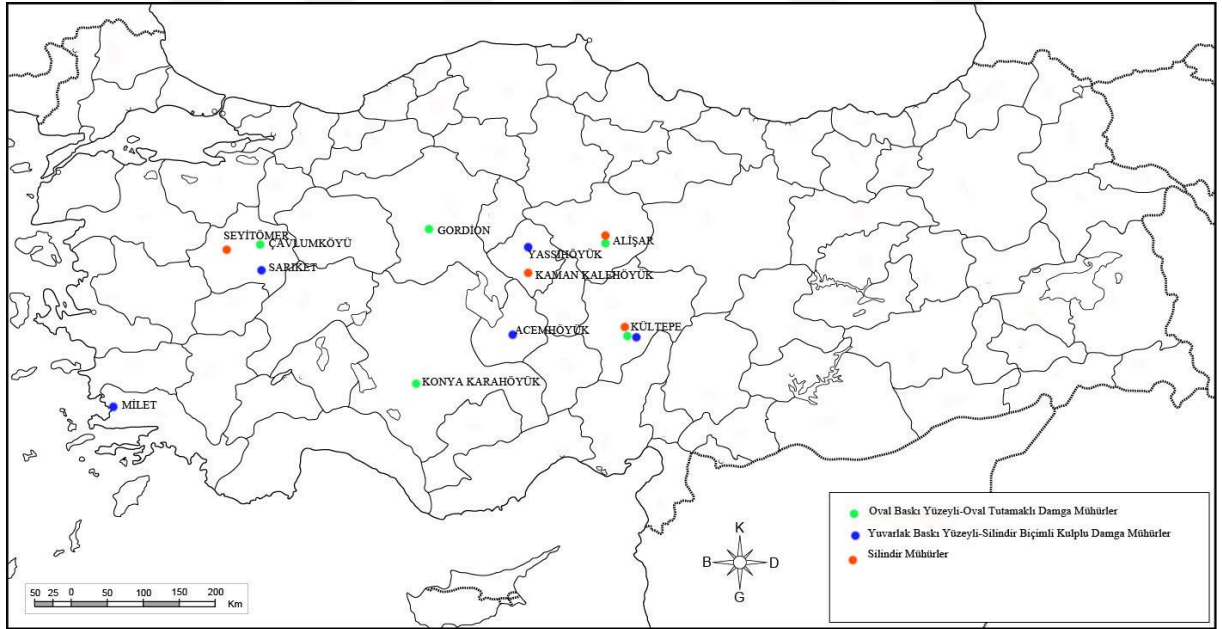
Tanım	Kurşundan yapılan tanı figürünü sekiz adet yivden oluşturulmuş serpuşuyla tasvir edilmiştir. Yüzü genişçe ve iri patlak gözleri, çenesi altından dikdörtgen biçimde uzanan sakalları gösterilmektedir. Elbisesi dizine kadar uzanmakta ve katlı olarak yapılmıştır. Sağ eli göğüs hizasında kıvrık, sol eli göğüs hizasında ve hilal biçimli orak tutumaktadır.		
Yayın Yeri	Özgüç, T., ve Özgüç, N.,1953: Fig: 278		
Katalog No	1143	Levha/Şekil	Lev. 200 a
Eserin Adı	Figürin		
Buluntu Yeri	Kültepe - II kat		
Ölçüleri (cm)	Uz: 4.3 cm Gen: 2 cm		
Tanım	Kurşundan yapılan kadın figürünün kalçasından aşağı kırıktır. Yarım ay biçimli başlığı kulağının arka kısmına kadar inmektedir ve başlığının altından iki lüle saç çenesine kadar uzanmaktadır. Dolgun yüz hatları, iri burun ve patlak gözler gösterilmiştir. Kısa kollu elbisesini göğüs hizasında tuttuğu elleri ve kadınlık uzvu vurgulanmıştır.		
Yayın Yeri	Özgüç, T., 1986: Lev. XXXIV/1		
Katalog No	1144	Levha/Şekil	Lev. 200 b
Eserin Adı	Figürin		
Buluntu Yeri	Kültepe - Ib katı		
Ölçüleri (cm)	Uz: 4.8 cm Gen: 3.4 cm		
Tanım	Kurşundan yapılmış figürin yoğun korozyona maruz kalmıştır. Ayakları ve sol kolu kırıktır. Başında serpuşlu, gözleri patlaktır.		
Yayın Yeri	Kulakoğlu ve Kanga, 2011: Fig.239		
Katalog No	1145	Levha/Şekil	Lev. 201 a
Eserin Adı	Figürin		
Buluntu Yeri	Alişar - Stratum II		
Tanım	Kurşundan yapılan figürünün başında bir başlık yer almaktadır. Geniş yüzü patlak gözleri ve iri kulakları tasvir edilmiştir. Uzun elbisesi ve boynunda gerdanlığı ile tasvir edilmiştir.		
Yayın Yeri	Schmidt, 1932:Fig.157/b1445		
Katalog No	1146	Levha/Şekil	Lev. 201 b
Eserin Adı	Figürin		
Buluntu Yeri	Alişar - Stratum II		
Tanım	Kurşundan yapılan kuş adam figürünü, figürin başında kuş şeklinde bir başlık yer almaktadır. Geniş yüzü, patlak gözlü ve koca kulaklı olarak		

	tasvir edilmiştir. Çenesinin altından uzanan kesik sakalları ve kuş kanadına benzer kolları tasvir edilmiştir.		
Yayın Yeri	Schmidt, 1932:Fig.157/b1599		
Katalog No	11147	Levha/Şekil	Lev. 201c
Eserin Adı	Figürin		
Buluntu Yeri	Alishar - Stratum II		
Tanım	Kurşundan yapılan figürin bir erkek tasviridir. Tipik serpuş başlığı geniş yüzü, patlak gözleri ve büyük kulakları tasvir edilmiştir. Yoğun korozyona maruz kalan figürinin kolları ve bacakları kırıktır.		
Yayın Yeri	Schmidt, 1932:Fig.157/b2243		
Katalog No	1148	Levha/Şekil	Lev. 201 d
Eserin Adı	Figürin		
Buluntu Yeri	Yassihöyük - II.kat		
Tanım	Kurşun aslan adam figürini, iki ayağı üzerinde vücudu aslan yelelerine benzer çizi tasvirlerinin yer aldığı görülmektedir.		
Yayın Yeri	Omura, M., 2014: Fig.9		
Katalog No	1149	Levha/Şekil	Lev. 201e
Eserin Adı	Figürin		
Buluntu Yeri	Seyitömer - IV.tabaka		
Tanım	Kurşundan yapılmış iki figürin bir kaide üzerine basmaktadır. Sağ tarafta yer alan bir kadın ve sol tarafta bir erkek figürini tasvir edilmiştir. Erkek figürini serpuşlu başlığı, patlak gözleri ve koca kulakları ile tasvir edilmiştir. Kadın figürinde aynı yüz hatlarıyla tasvir edilmiştir.		
Yayın Yeri	Bilgen, 2015: Fig.121		

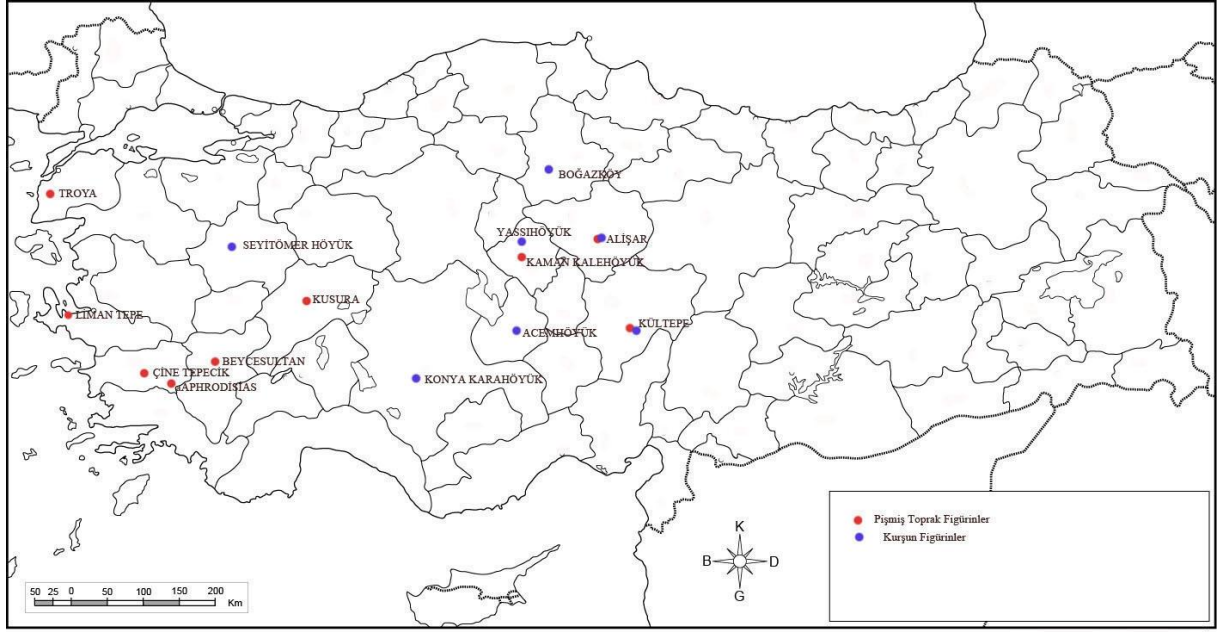
HARİTALAR

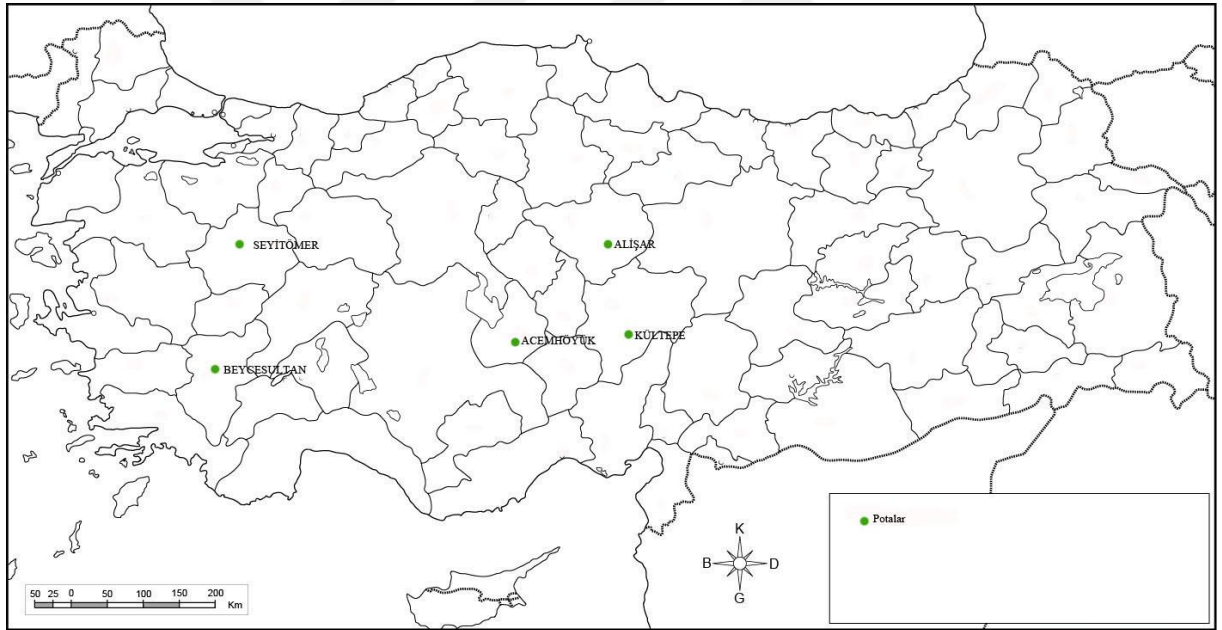
Harita 1: Ele alınan Orta Tunç Çağı merkezlerinin haritada gösterimi

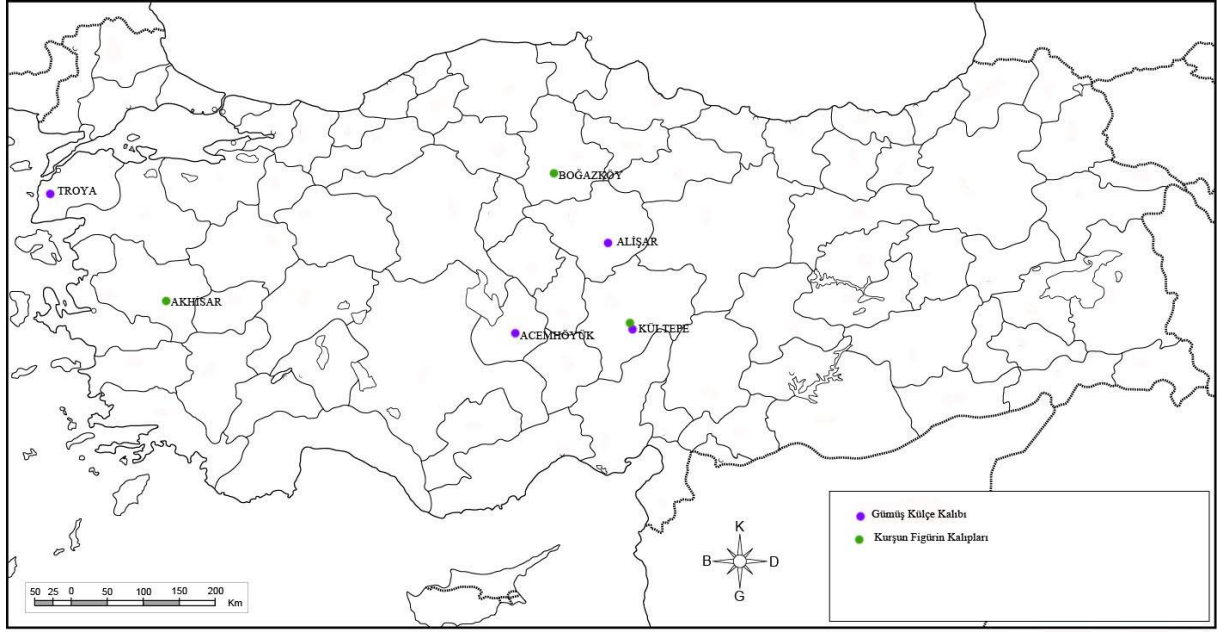
Harita 2: Damga ve Silindir Mühürlerin ele geçtiği merkezler

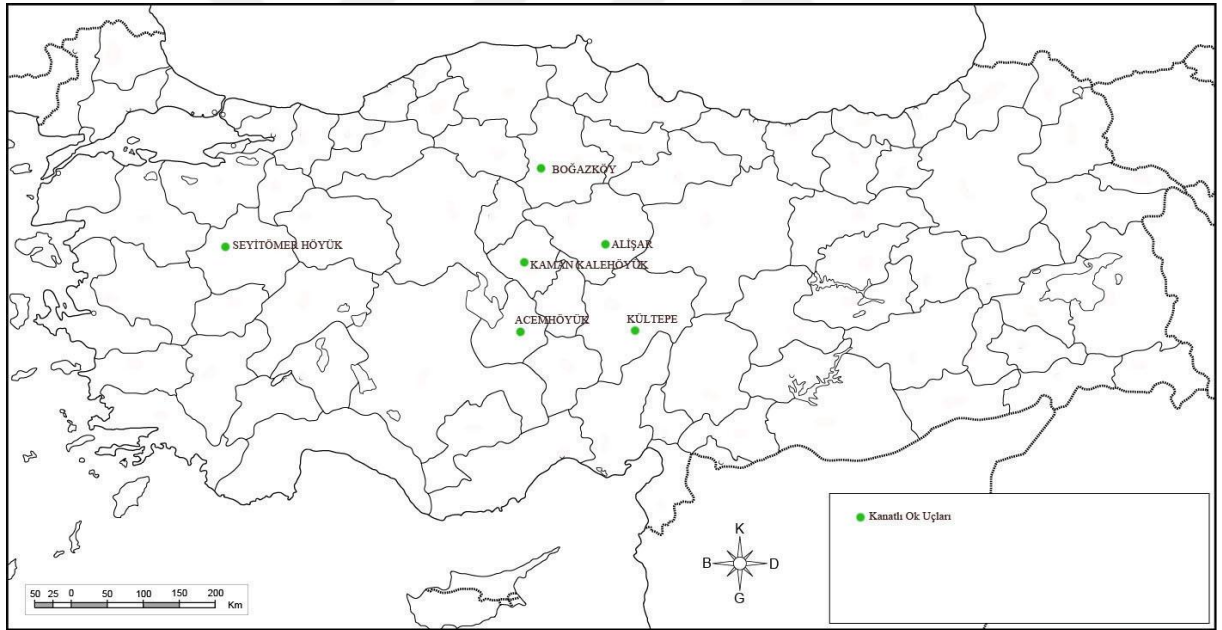
Harita 3: Pişmiş Toprak ve Kurşun Figürinlerin ele geçtiği merkezler

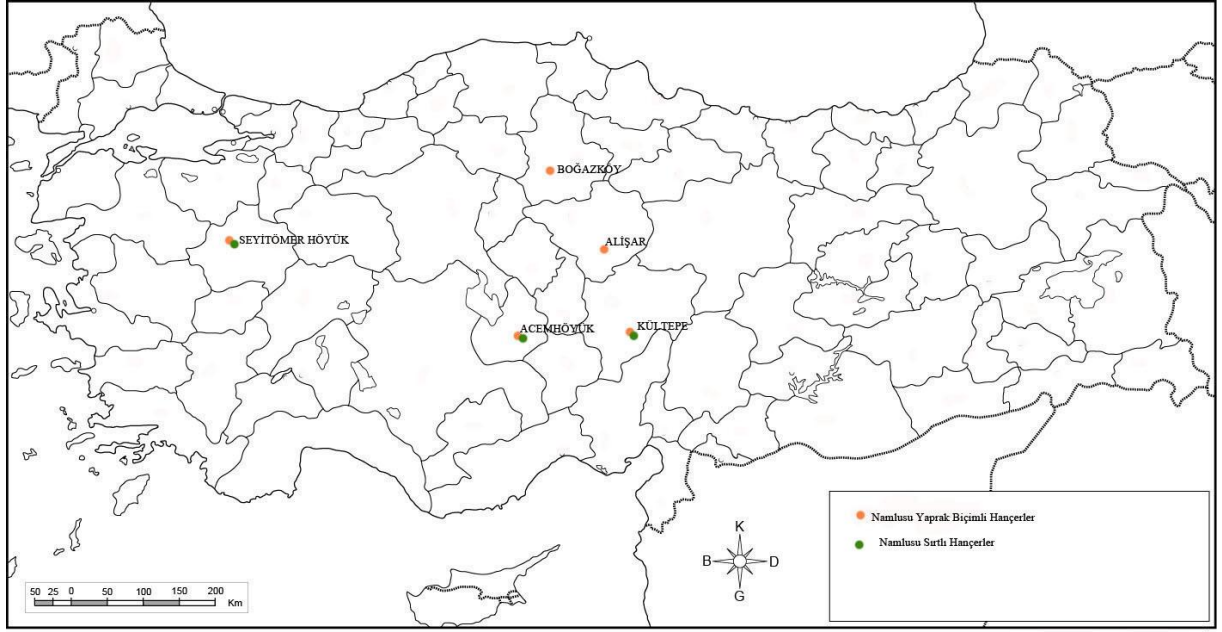
Harita 4: Potaların ele geçtiği merkezler

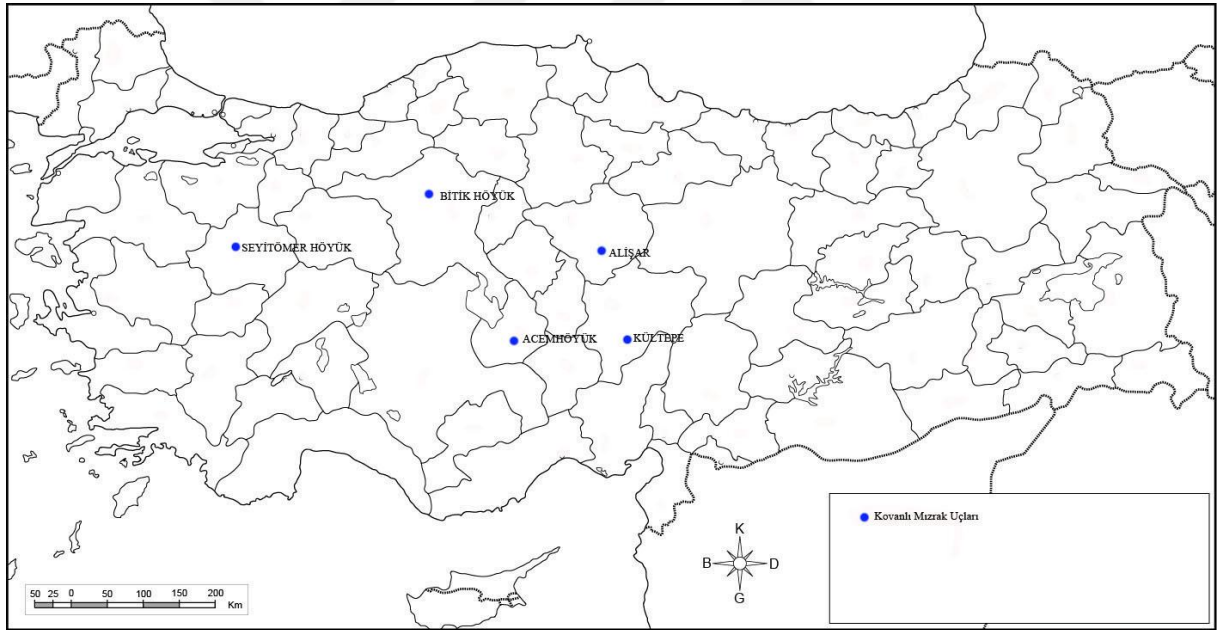
Harita 5: Kalıpların Ele Geçtiği Merkezler

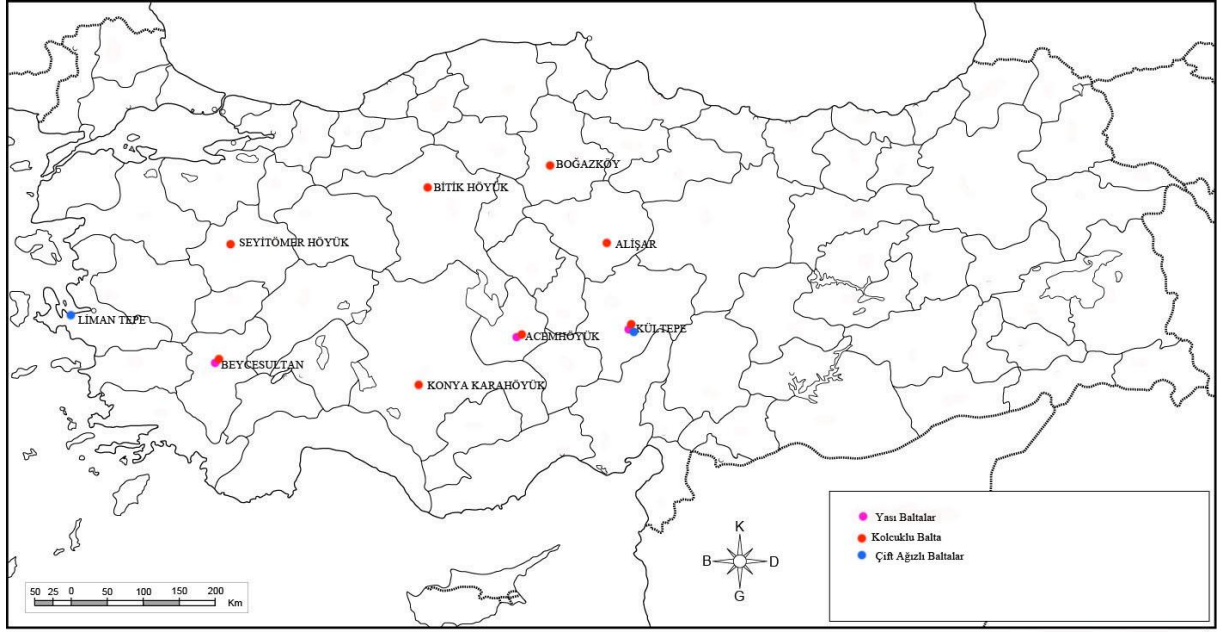
Harita 6: Kanatlı Ok Uçlarının ele geçtiği merkezler

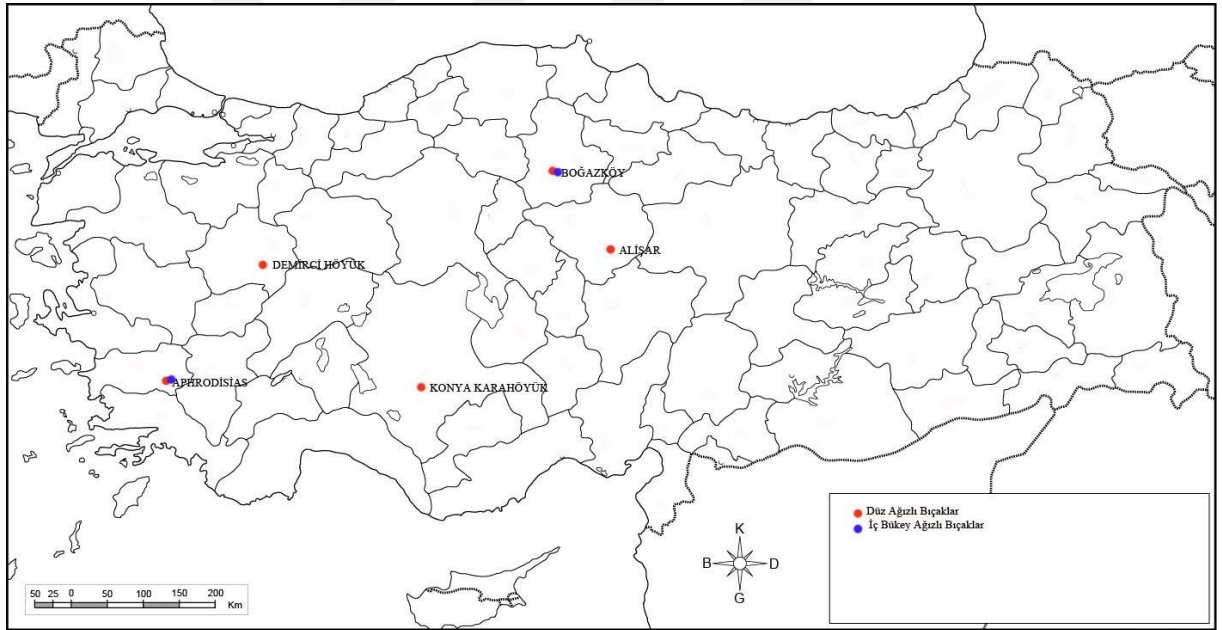
Harita 7: Hançerlerin ele geçtiği merkezler

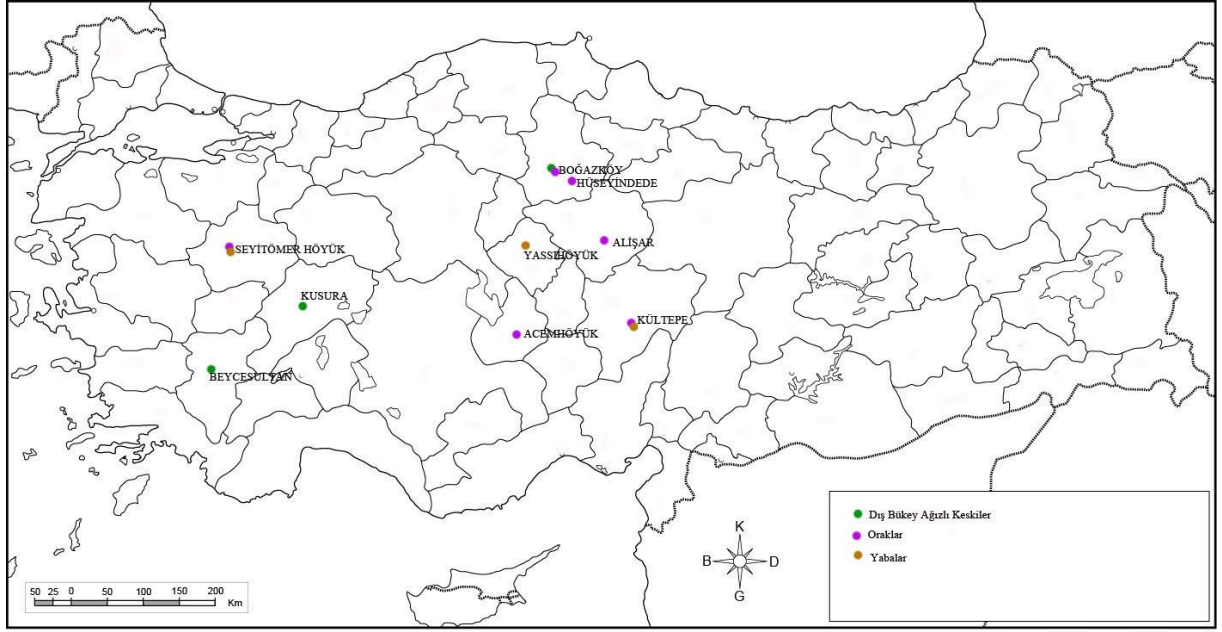
Harita 8: Kovanlı Mızrak Uçlarının ele geçtiği merkezler

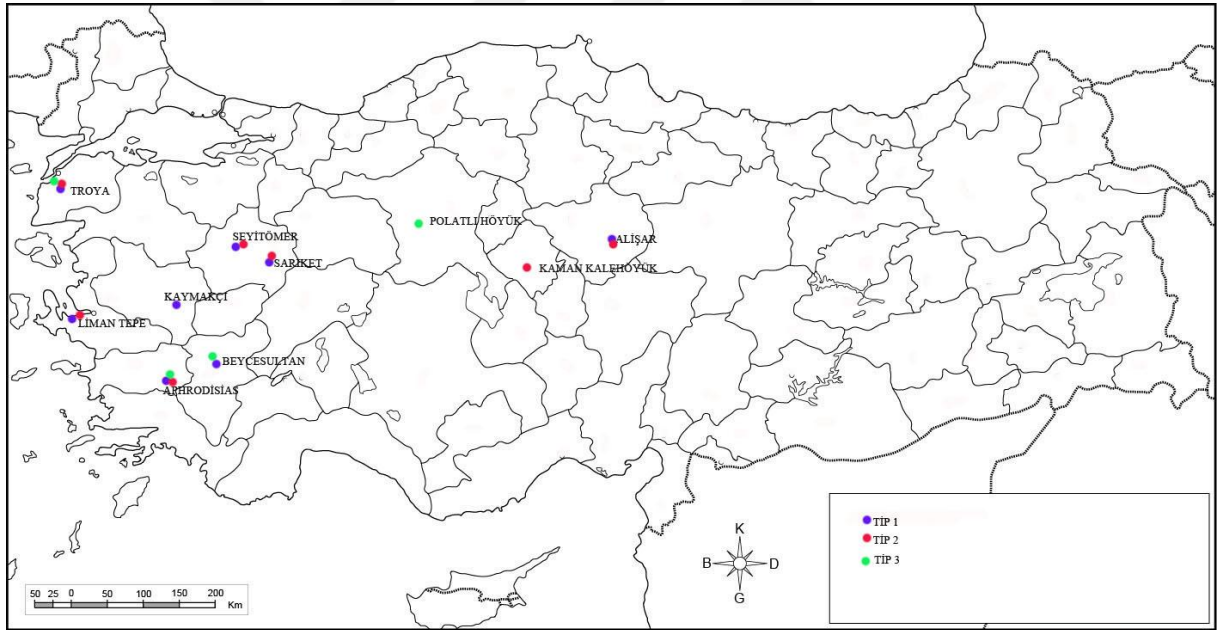
Harita 9: Baltaların ele geçtiği merkezler

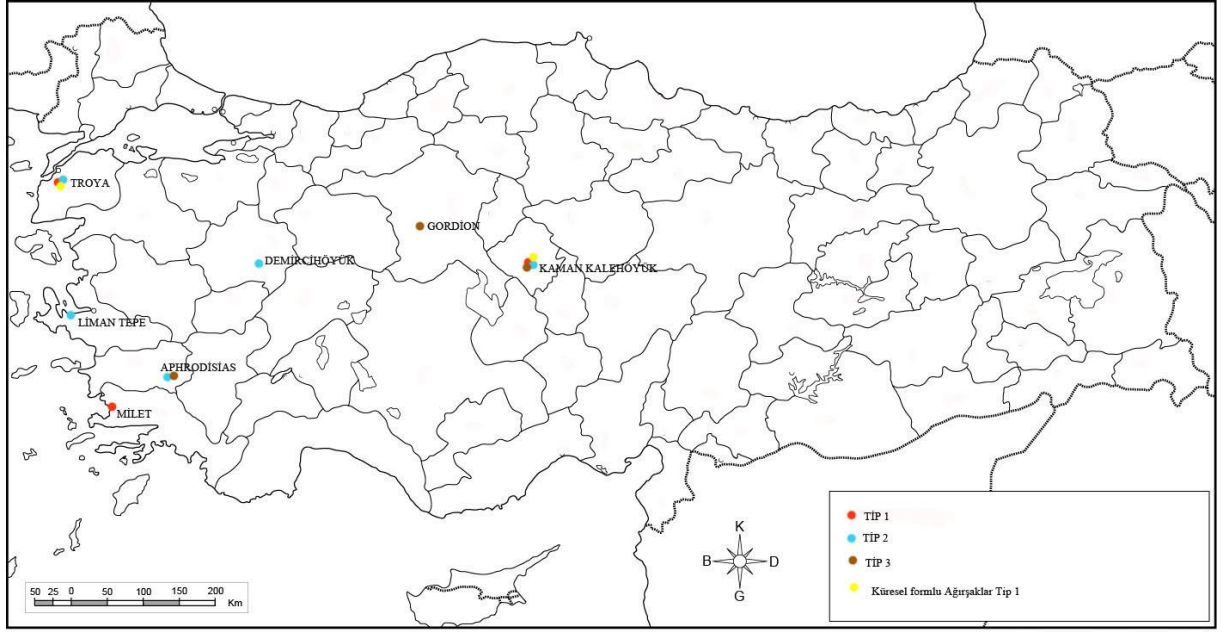
Harita 10: Bıçakların ele geçtiği merkezler

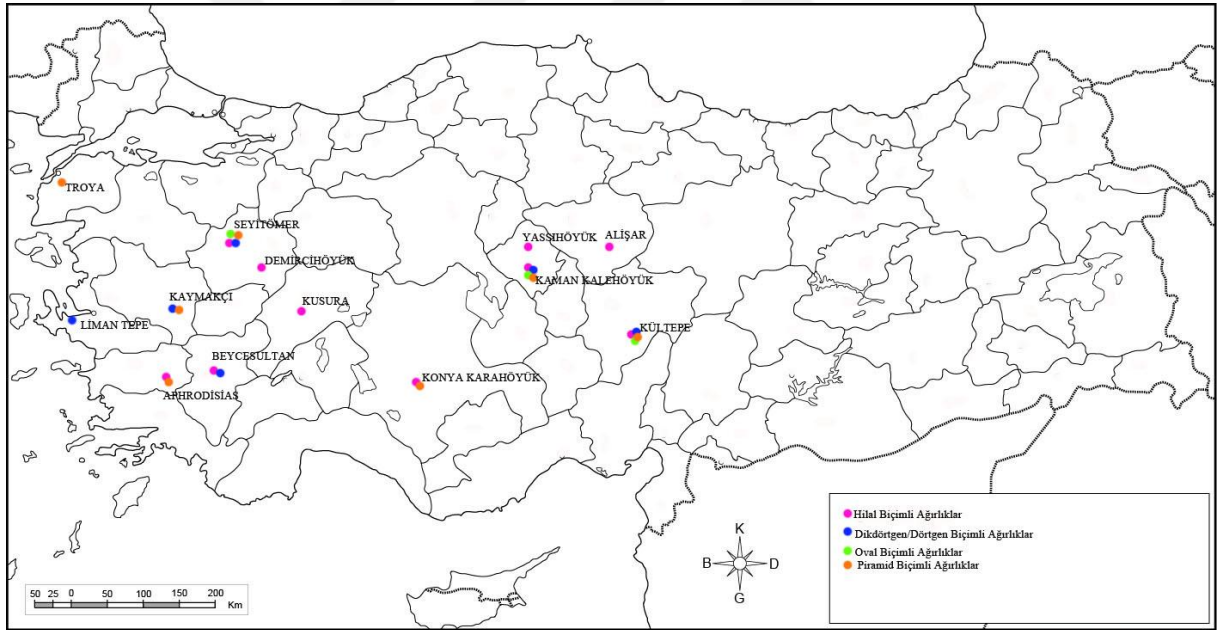
Harita 11: Kesimler-Oraklar ve Yabaların ele geçtiği merkezler

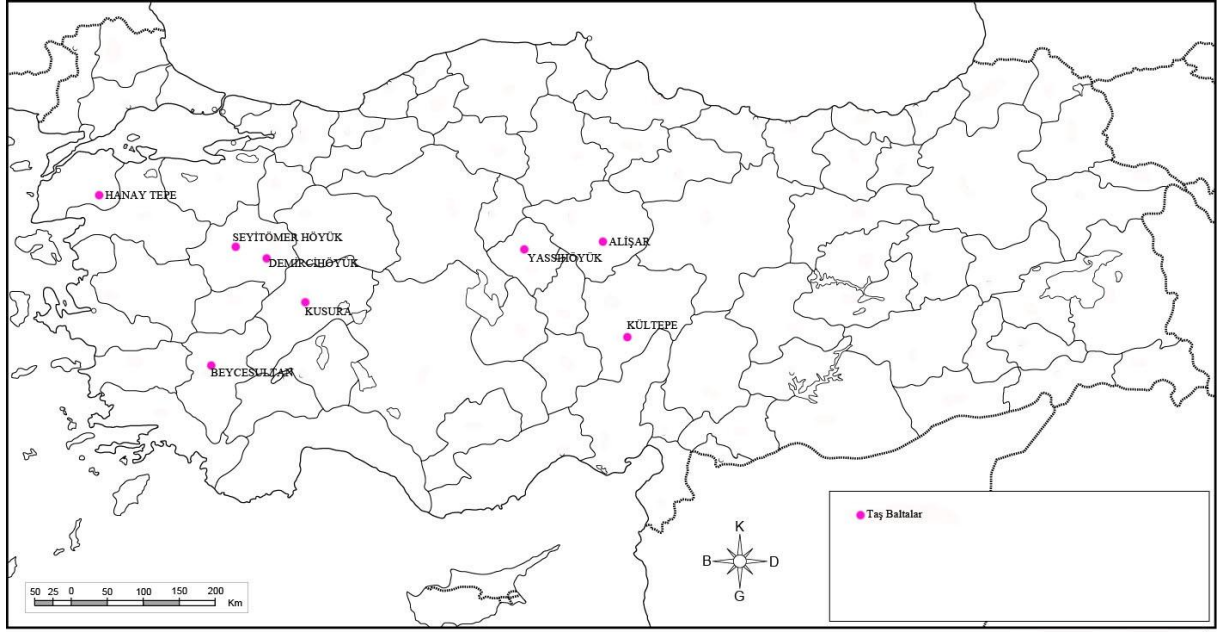
Harita 12: Çift Koni Biçimli Ağırşakların ele geçtiği merkezler

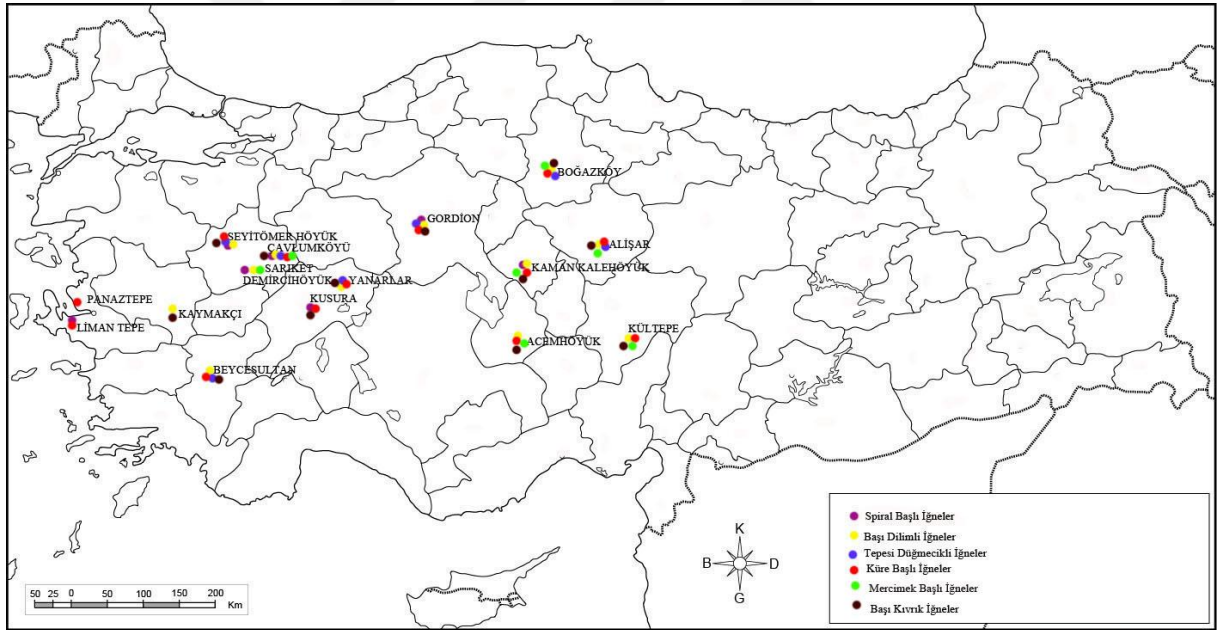
Harita 13: Konik ve Küresel Formlu Ağırşakların ele geçtiği merkezler

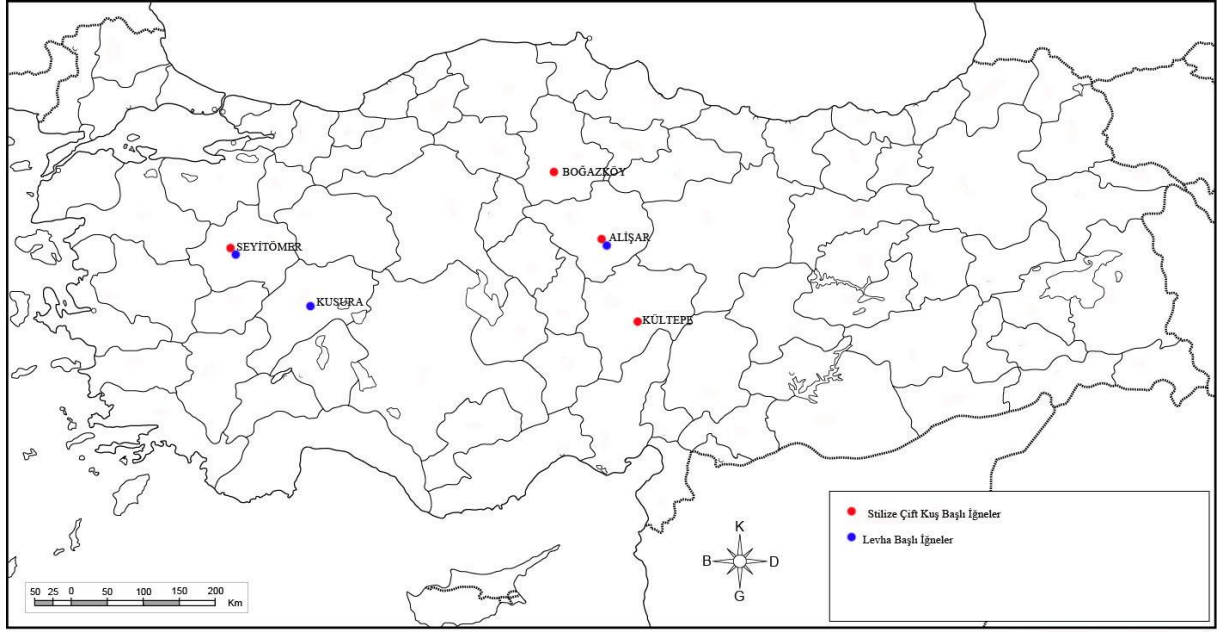
Harita 14: Ağırşakların ele geçtiği merkezler

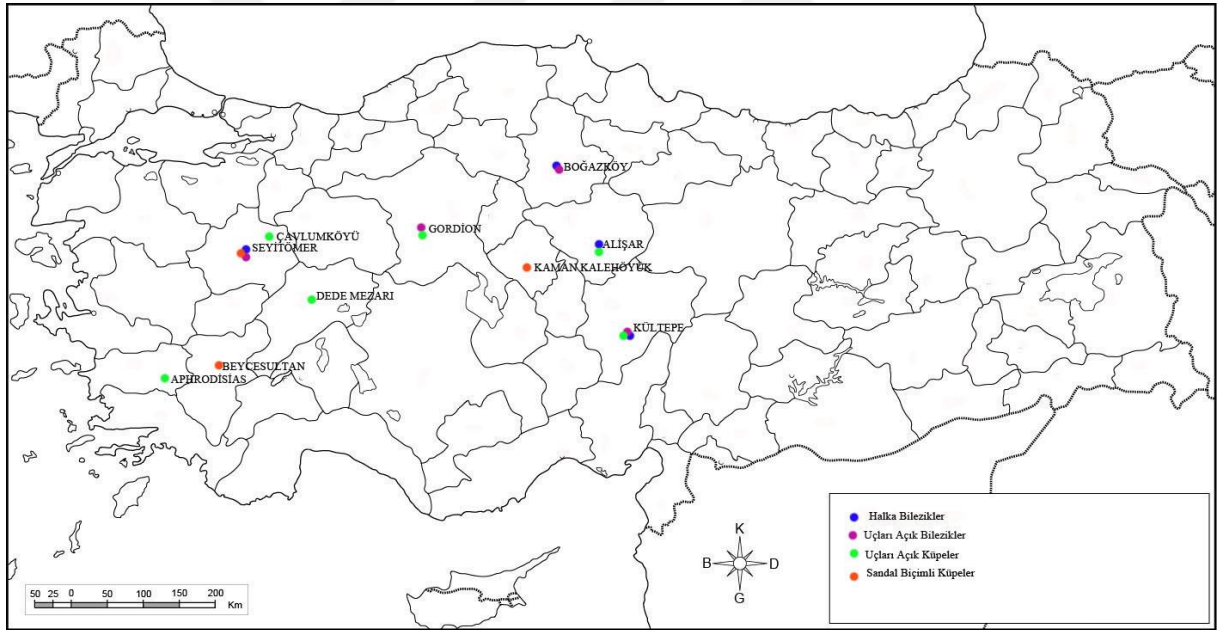
Harita 15: Taş Baltaların ele geçtiği merkezler

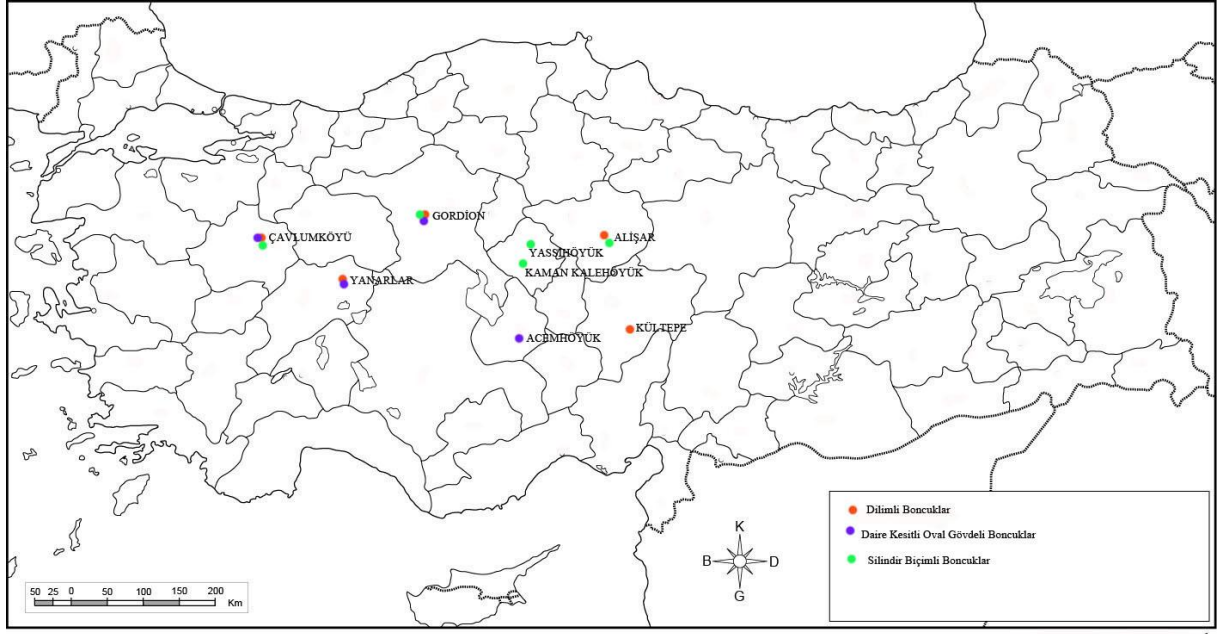
Harita 16: İğnelerin ele geçtiği merkezler

Harita 17: Kemik İğnelerin ele geçtiği merkezler

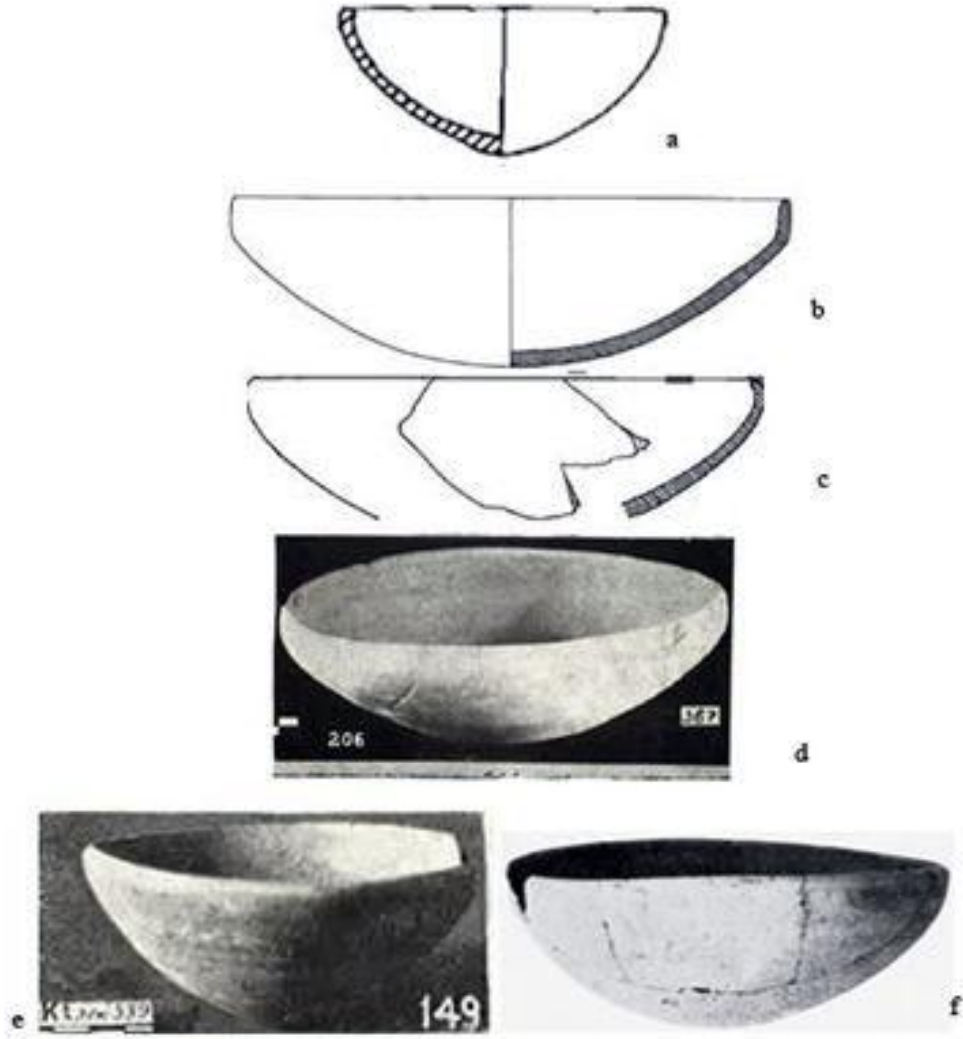
Harita 18: Bilezik ve Kúpelerin ele geçtiği merkezler

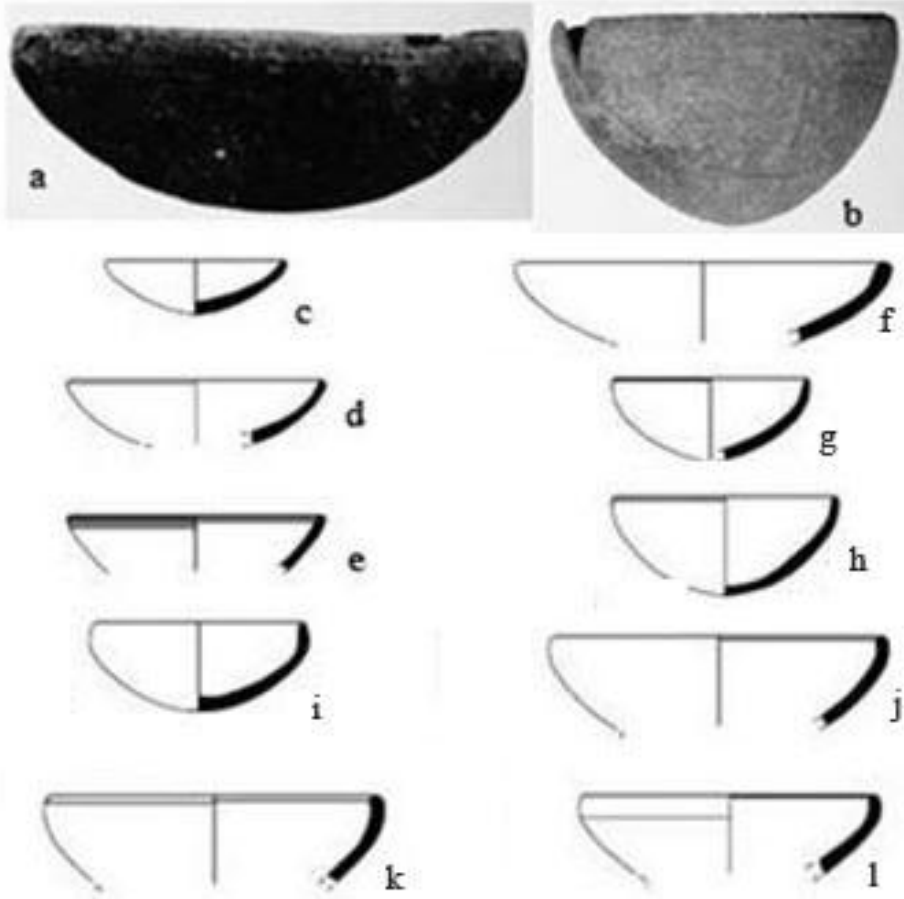
Harita 19: Boncukların ele geçtiği merkezler

LEVHALAR

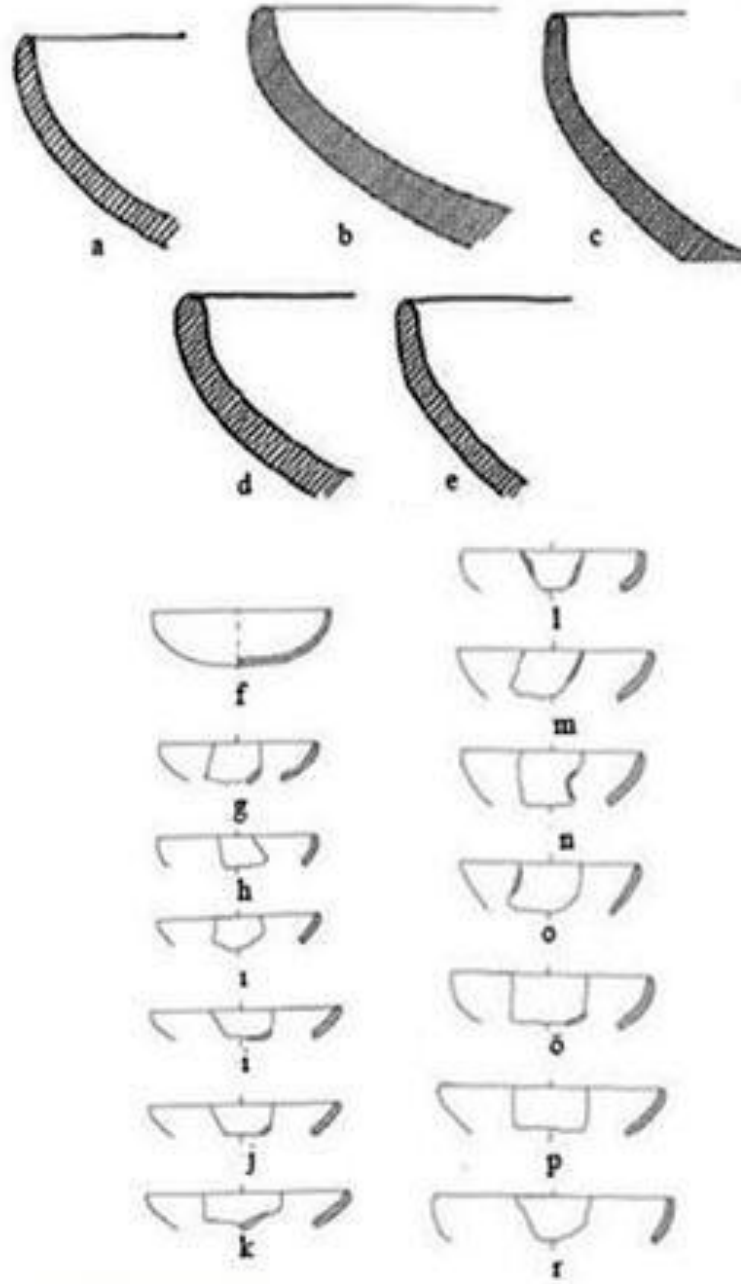
Levha 1

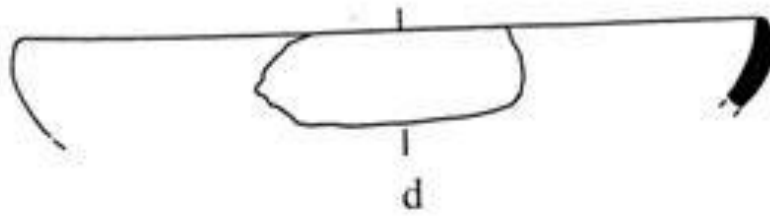
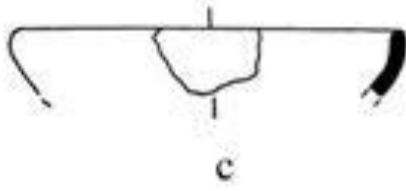
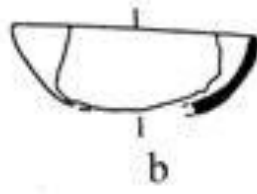
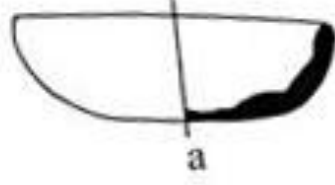
Tip 1: a: Acemhöyük, b-c: Boğazköy, d-e: Kültepe, f: Alishar

Tip 1: a-b: Alişar, c-l: Ovaören

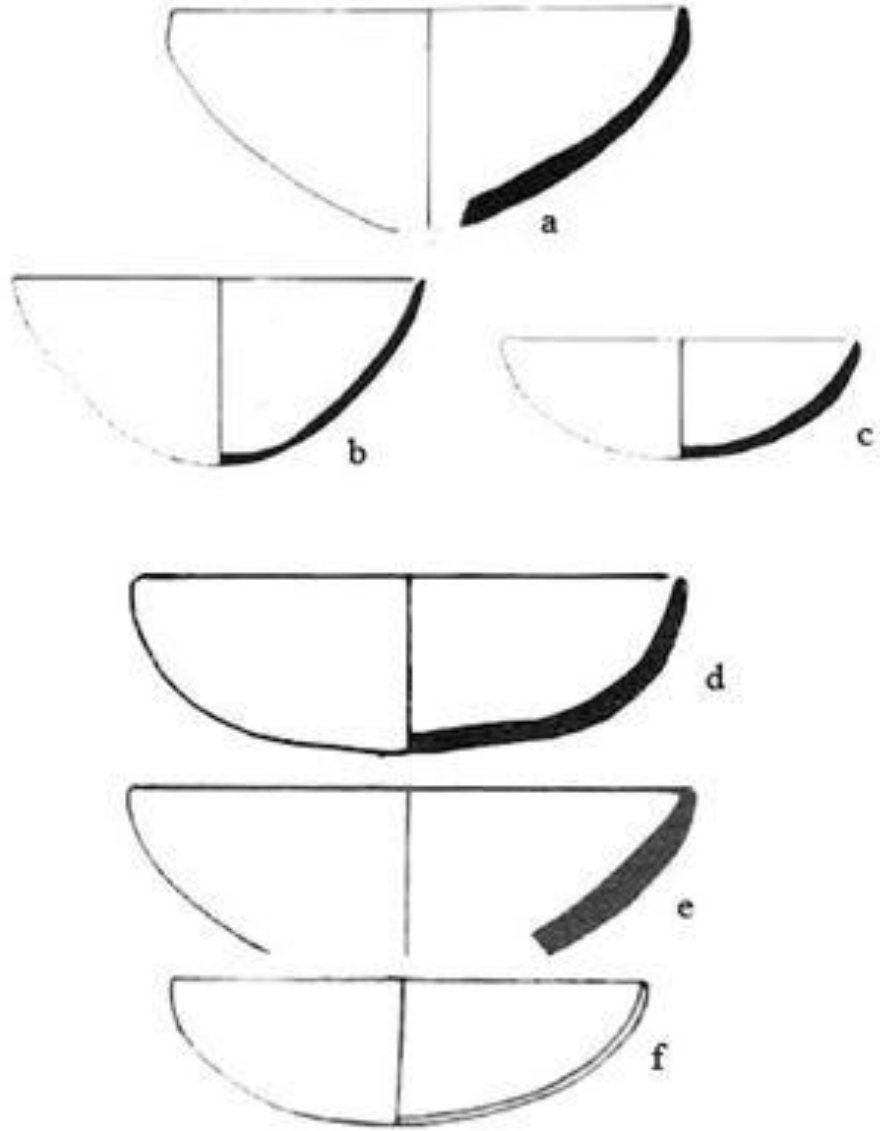

Tip 1: a-e: Troya, f-r: Panaztepe

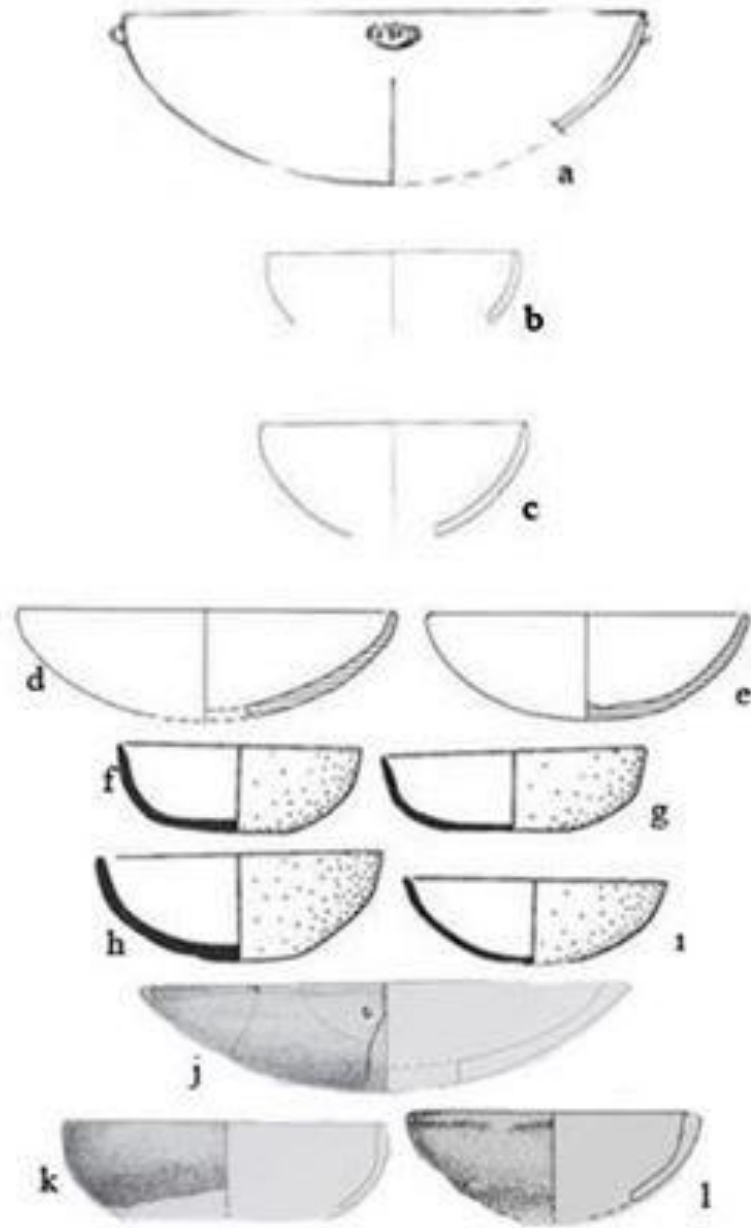

Tip 1:a-d:Kocabaş Tepe

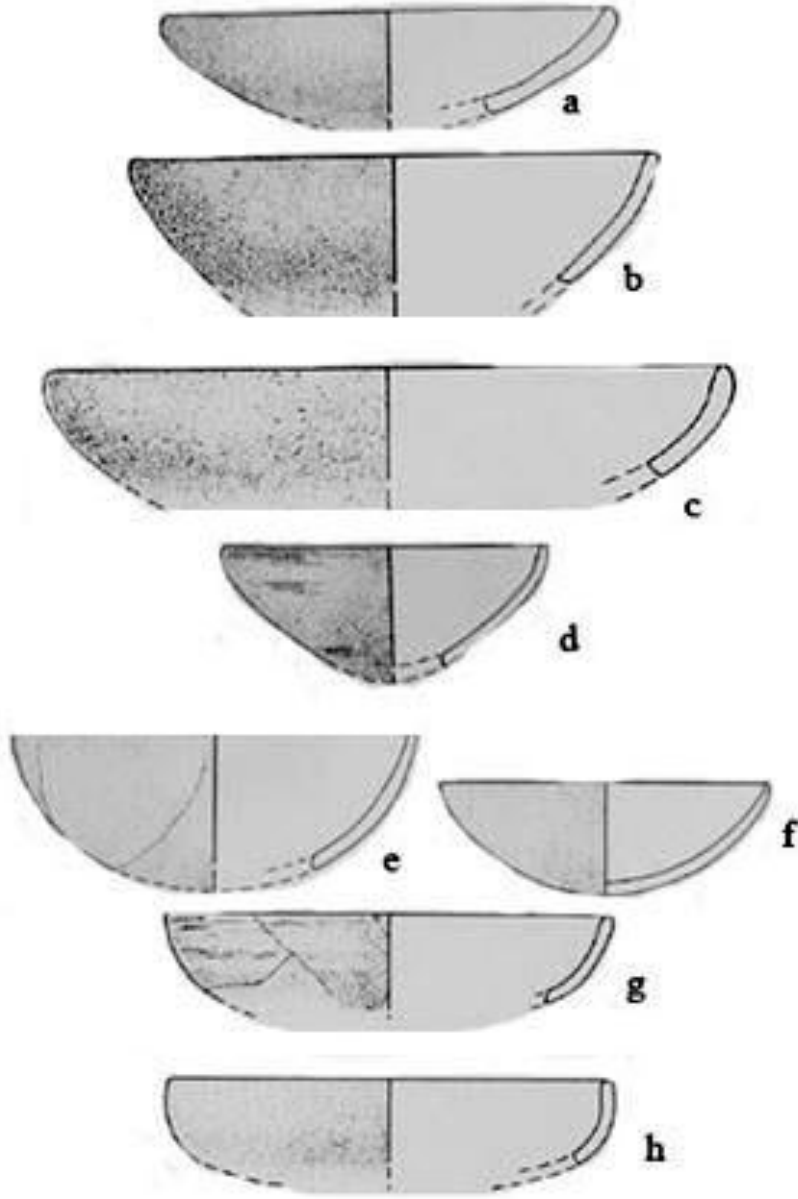
Levha 5

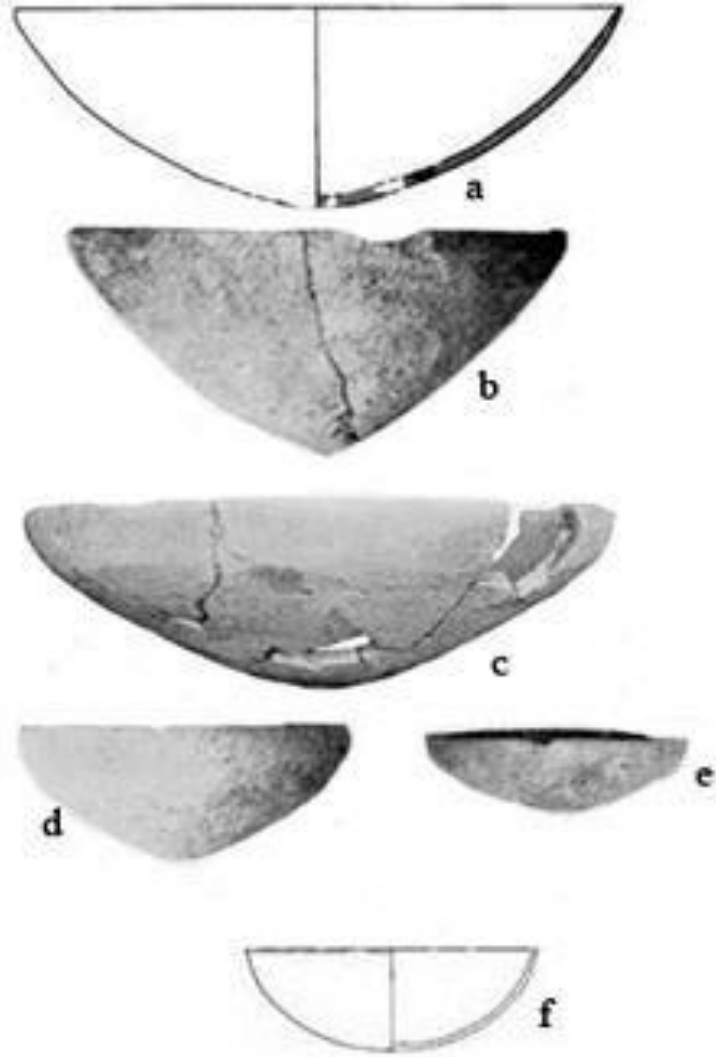
Tip 1: a-e: Aphrodisias, f: Beycesultan

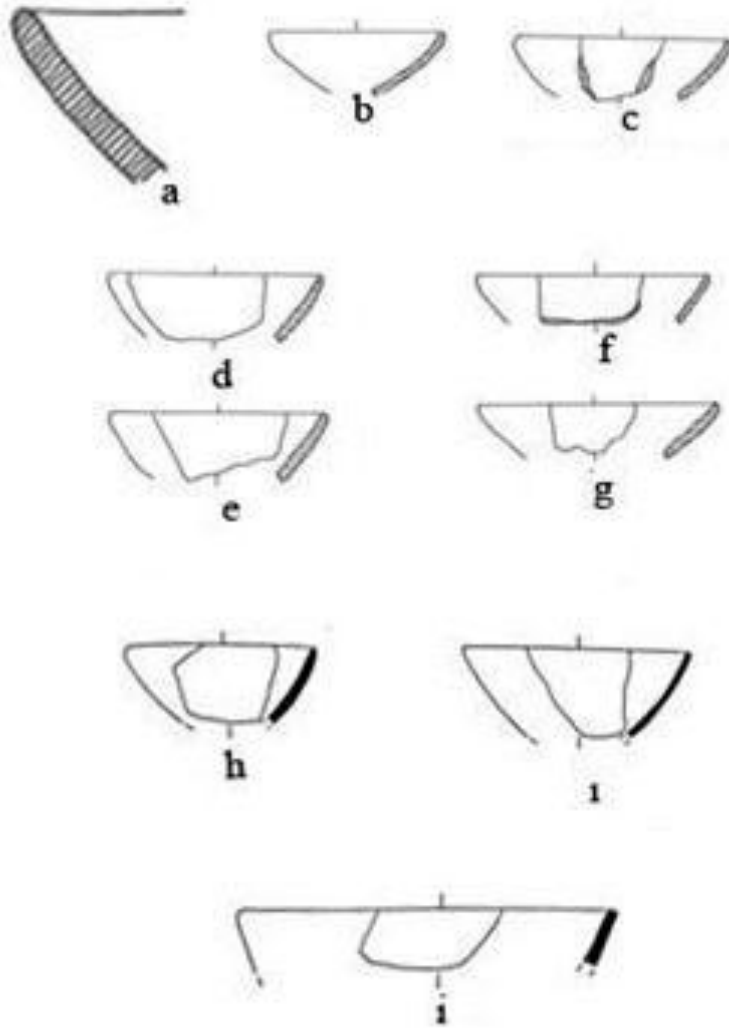
Tip 1: a: Beycesultan, b-c: Milet, d-e: Sarıket Mezarlığı, f-l: Çavlum Köyü Mezarlığı, j-l: Demircihöyük

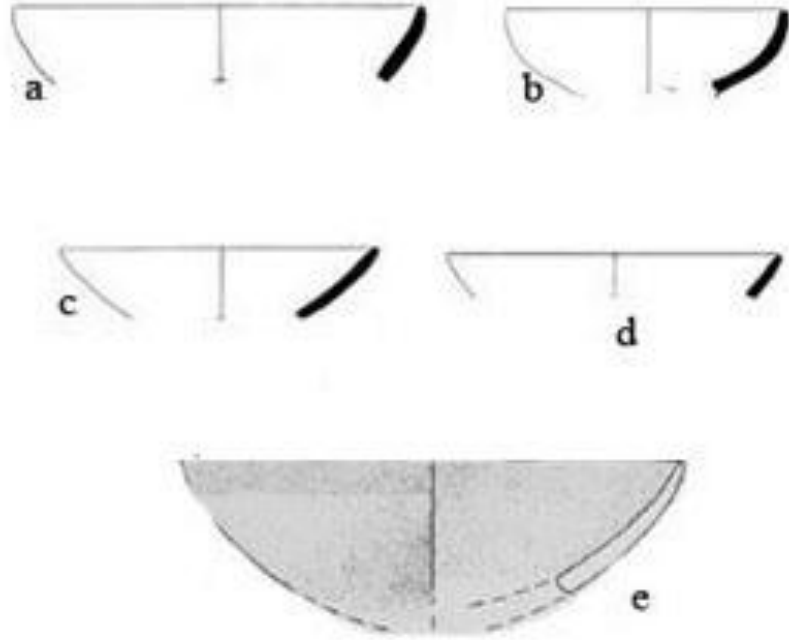
Tip 1: a-h: Demircihöyük

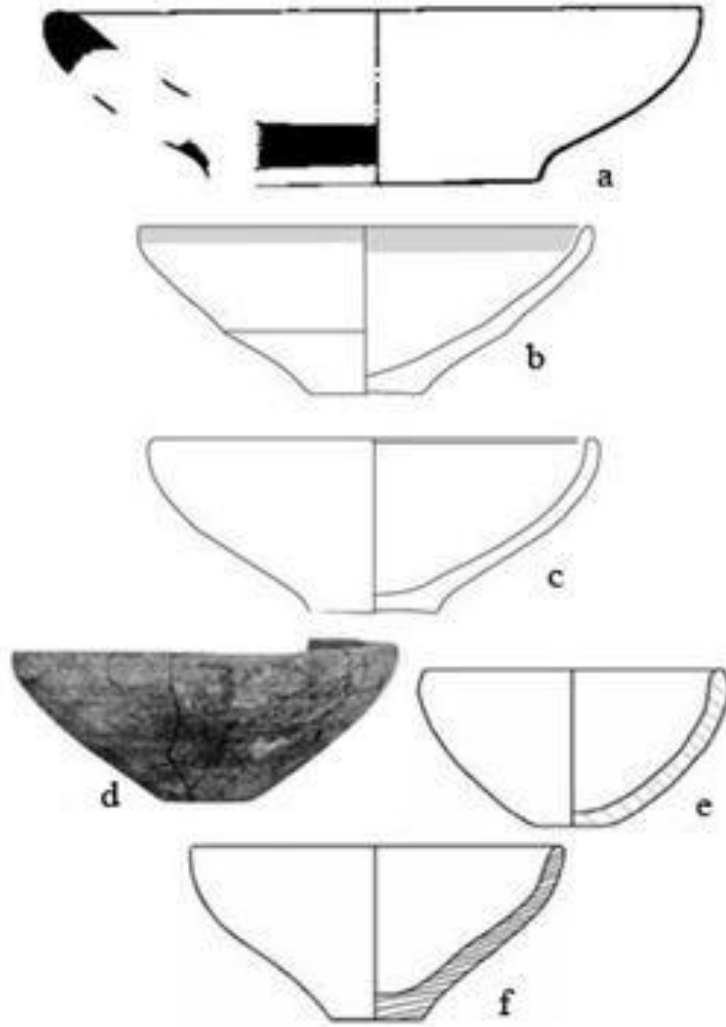
Tip 2: a: Boğazköy, b-e: Alişar, f:Kaman Kalehöyük

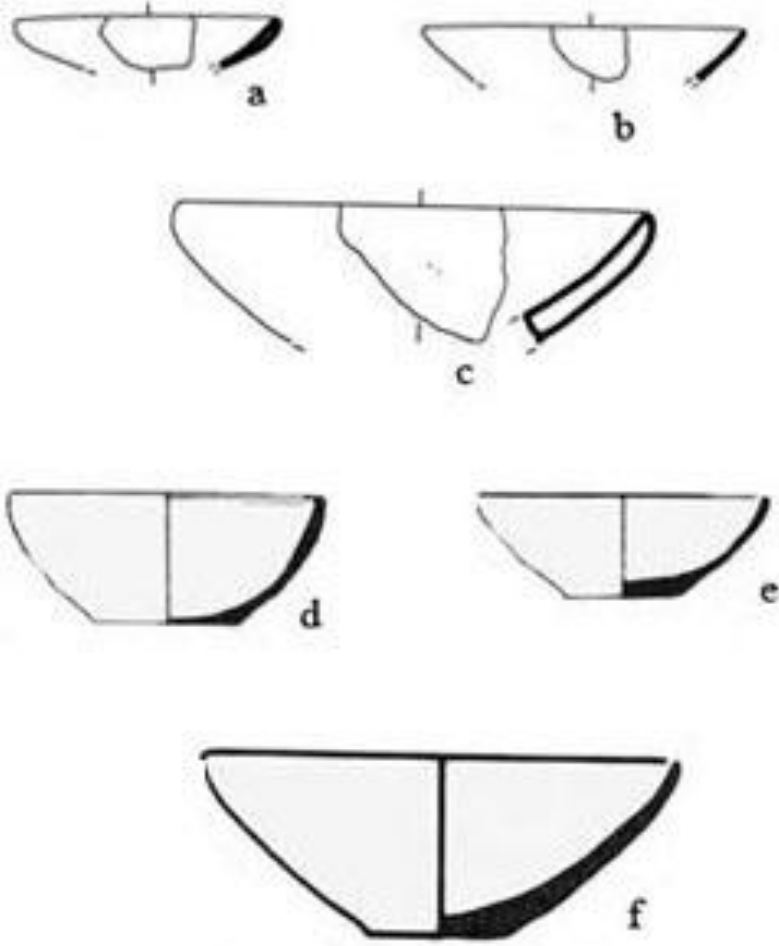
Tip 2: a: Troya, b-g: Panaztepe, h-i: Kocabaş Tepe

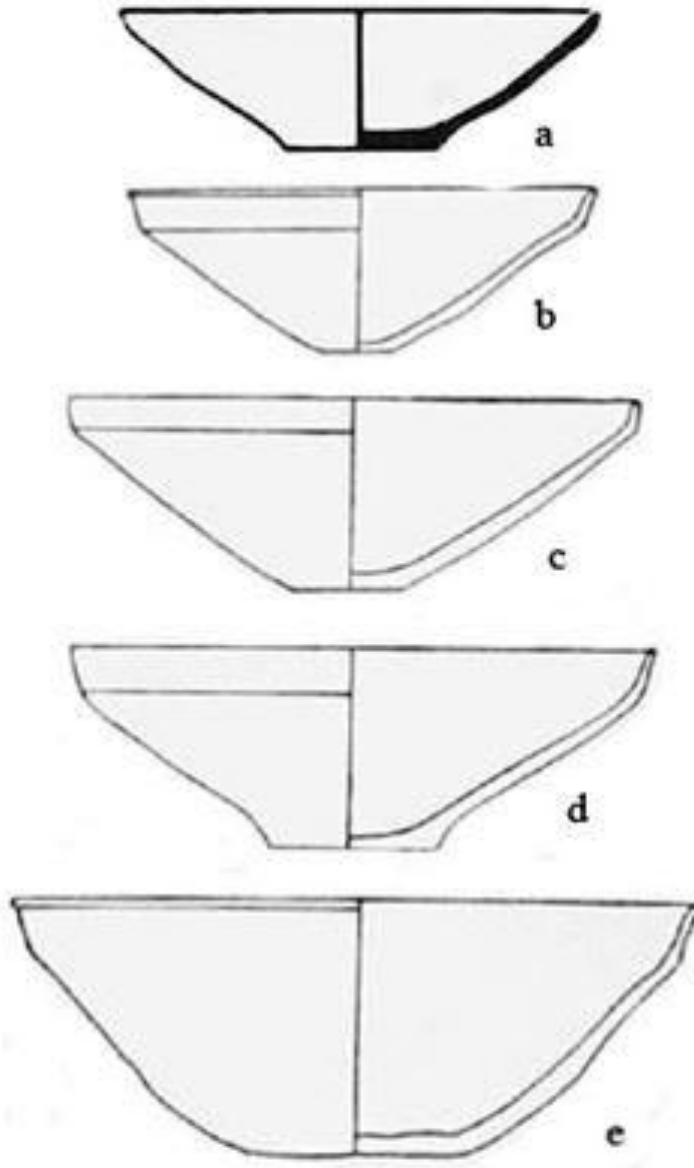
Tip 2: a-d: Yassitepe Höyük, e: Demircihöyük

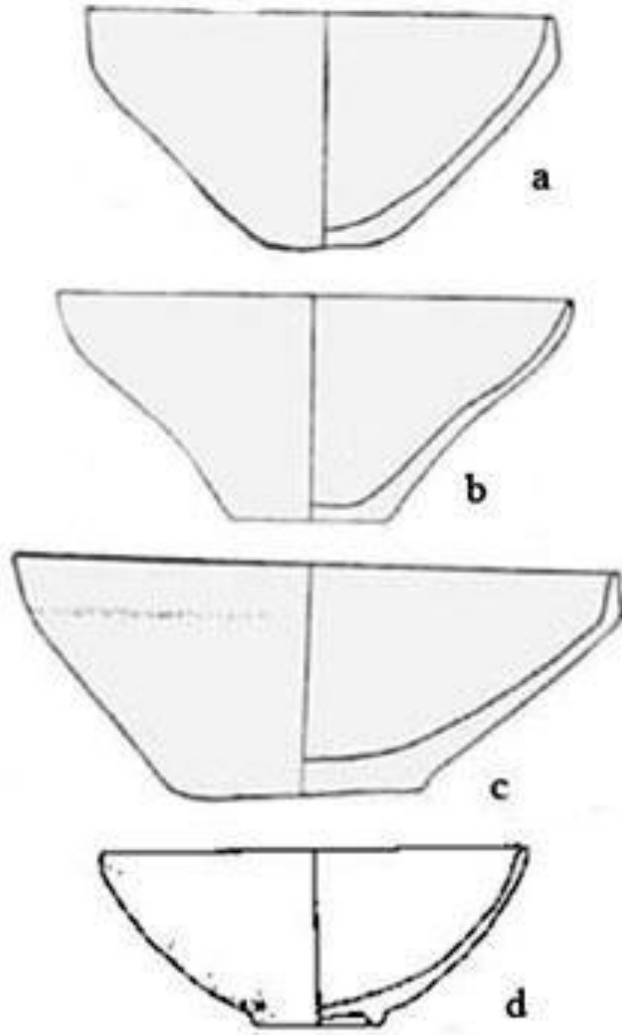
Tip 2a: a-c: Acemhöyük, d: Alishar, e-f: Kaman Kalehöyük

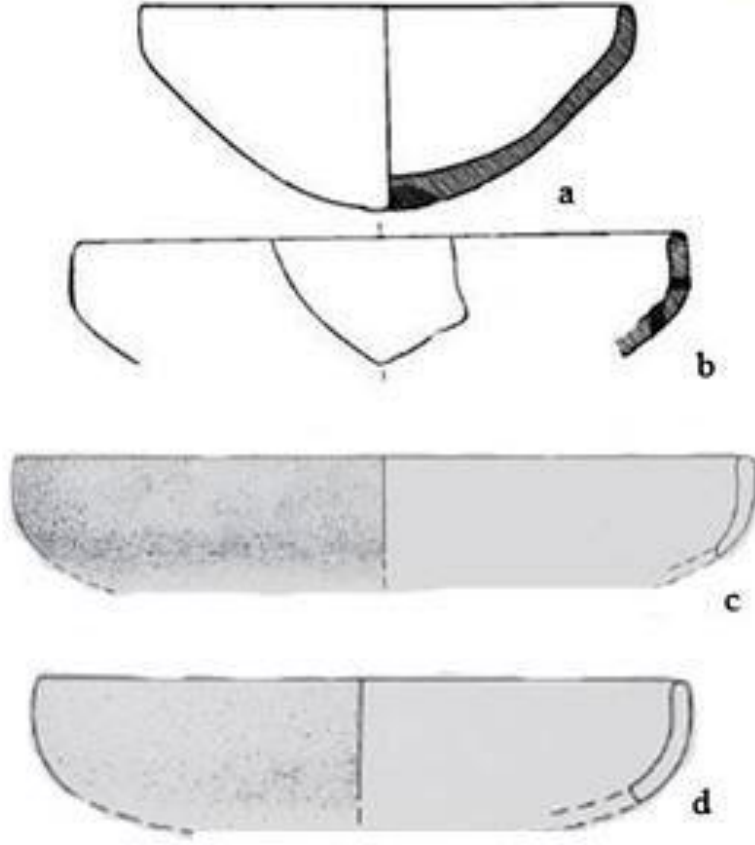
Tip 2a: a-c: Kocabaş Tepe, d-f: Aphrodisias

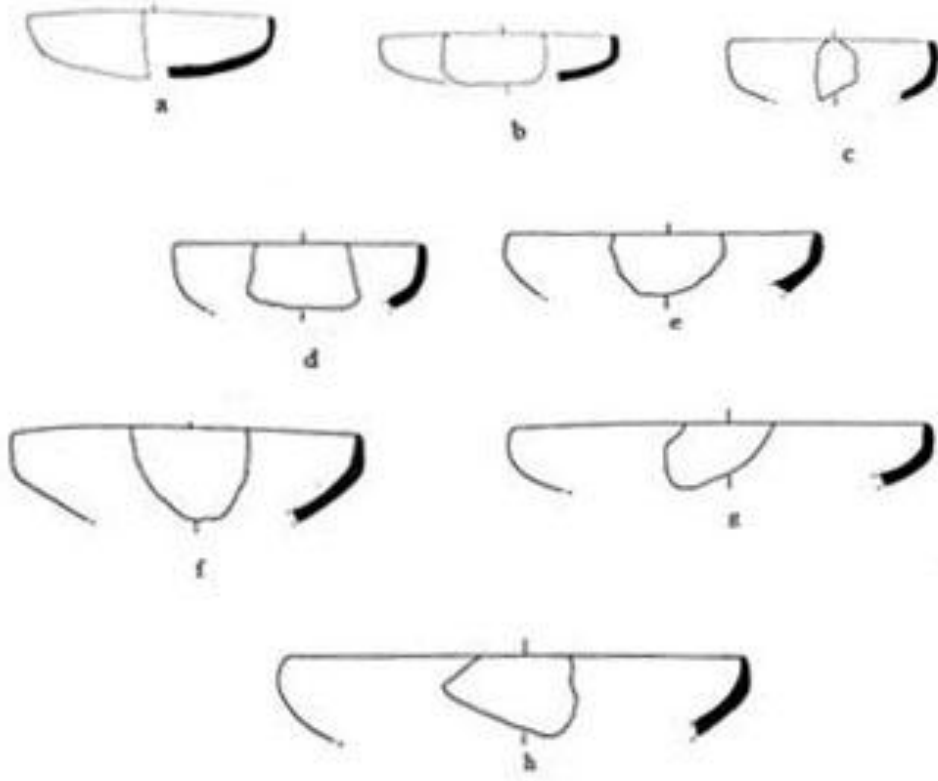
Tip 2a: a: Aphrodisias, b-e: Beycesultan

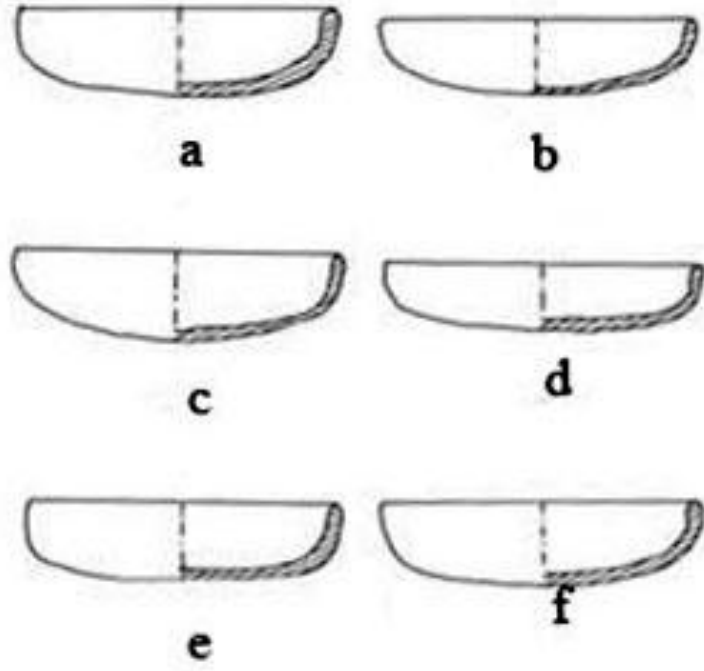
Tip 2a: a-c: Beycesultan, d: Ulucak Höyük

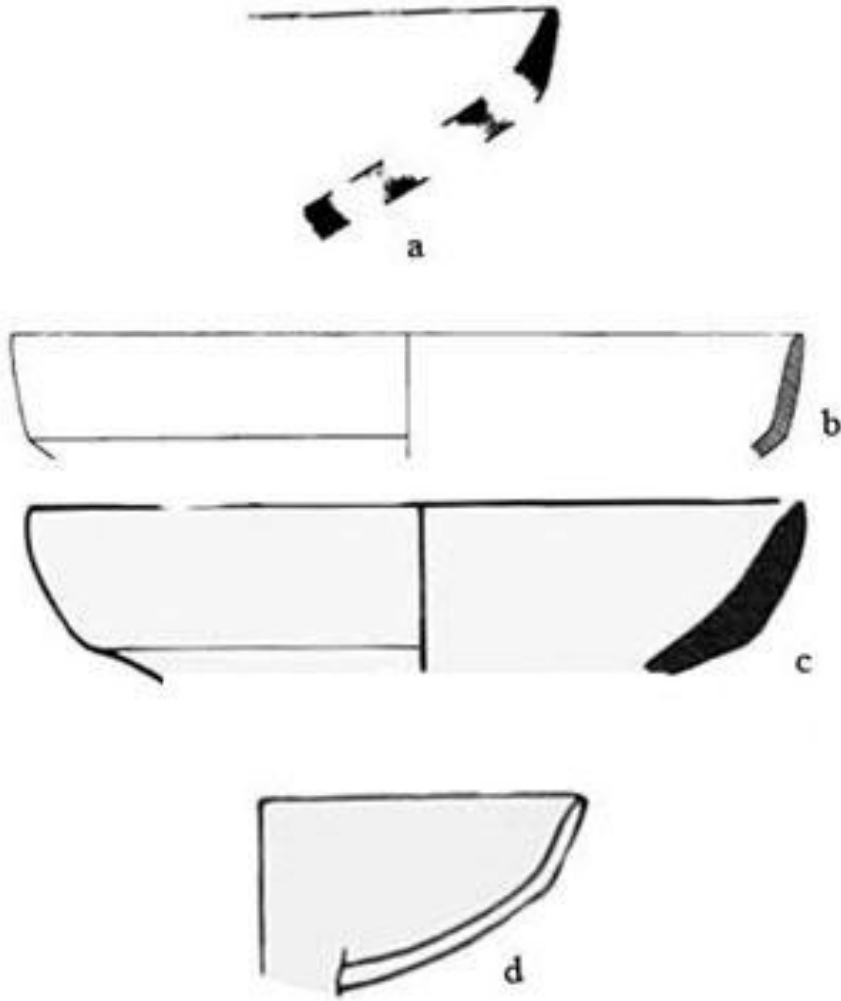
Tip 2b: a: Boğazköy, b: Ilıca Mezarlığı, c-d: Demircihöyük

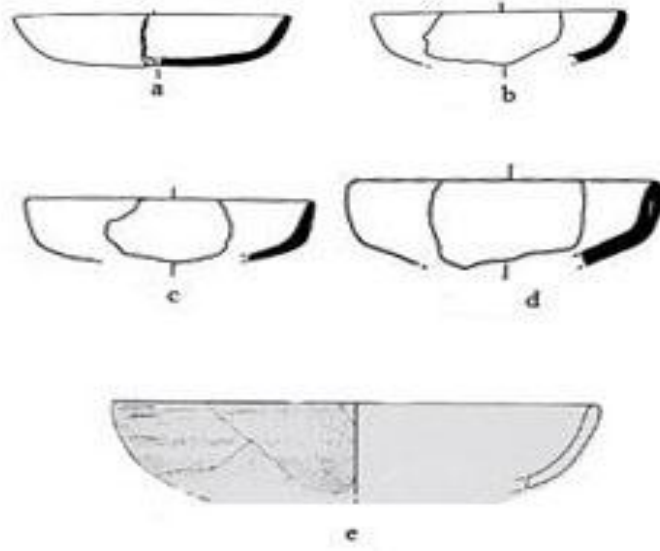
Tip 2b: a-h: Kocabaş Tepe

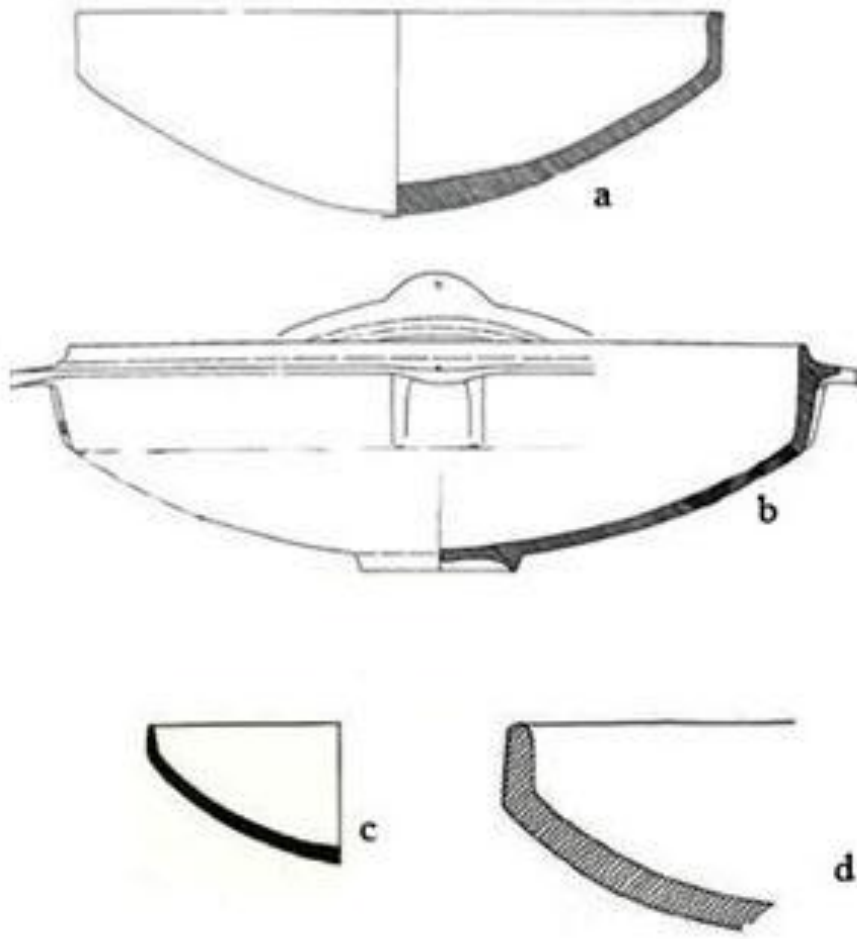
Tip 2b: a-f: Panaztepe

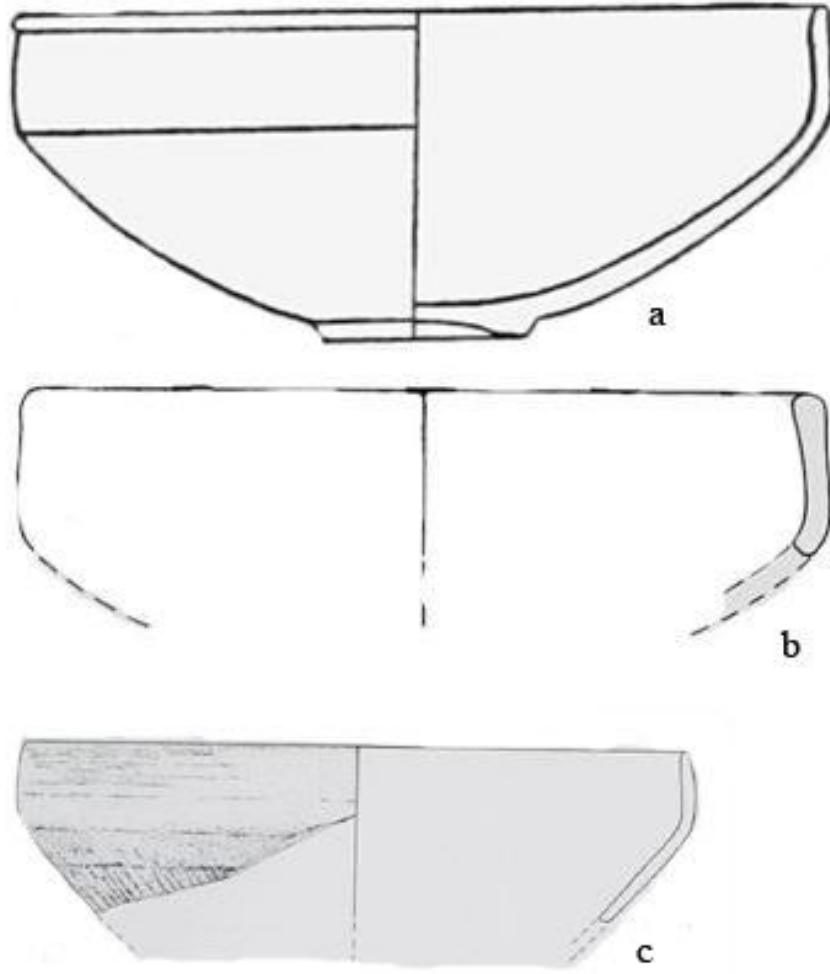
Tip 2c: a: Acemhöyük, b: Boğazköy, c: Aphrodisias, d: Beycesultan

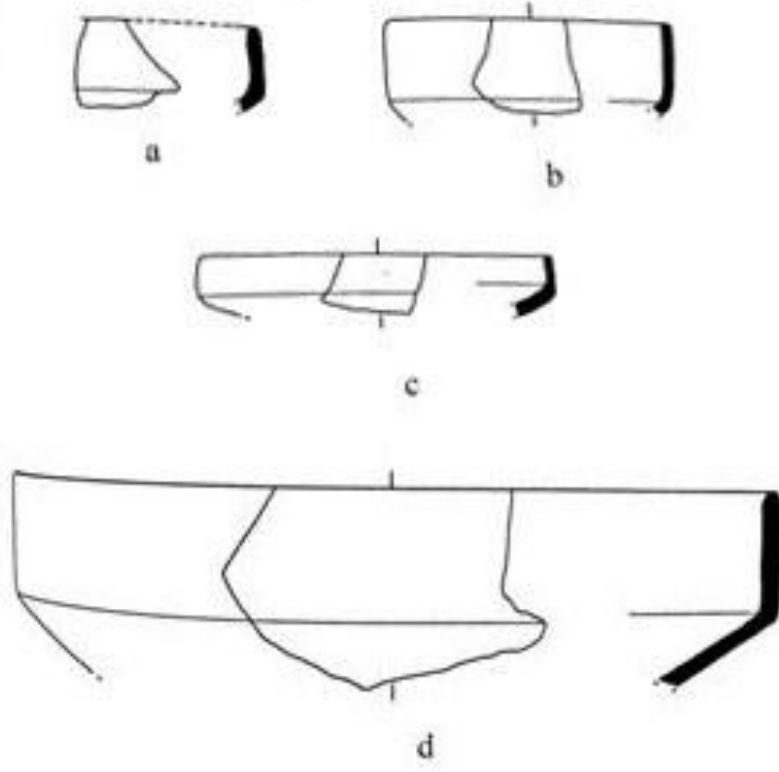
Tip 2c: a-d: Kocabaş Tepe, e: Demircihöyük

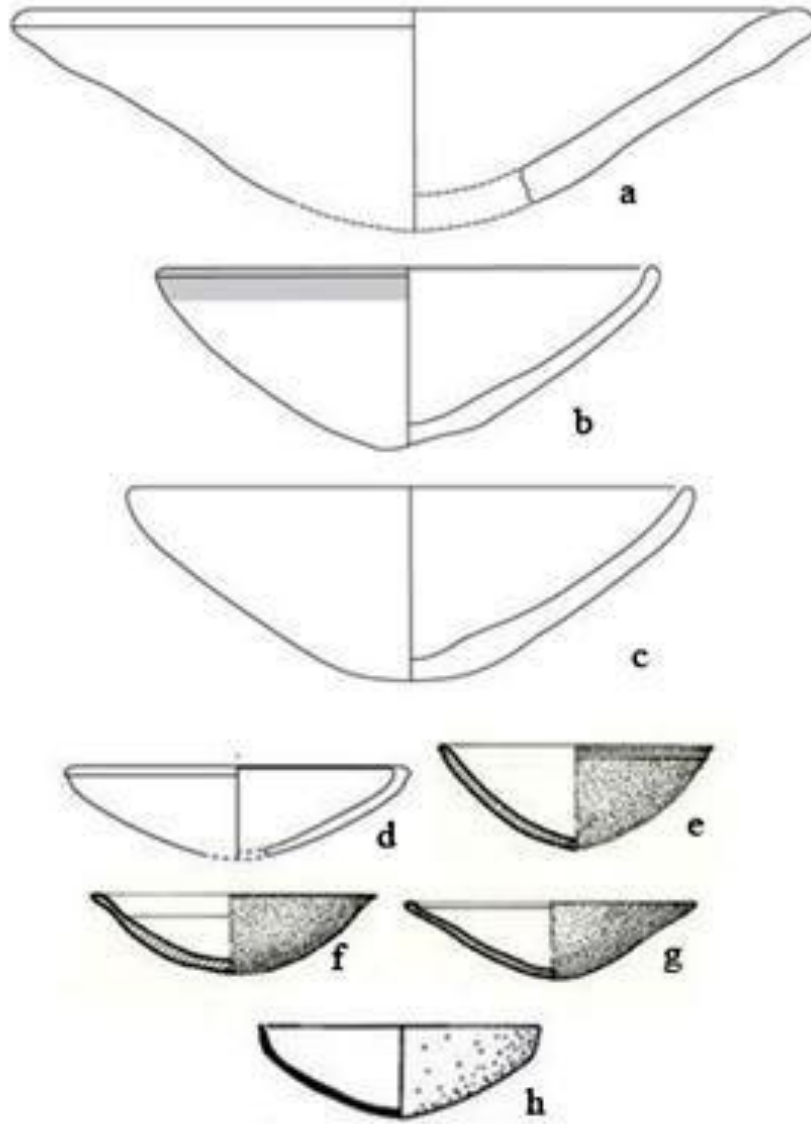
Tip 2d:a-b: Boğazköy, c: Gordion Mezarlığı, d: Troya

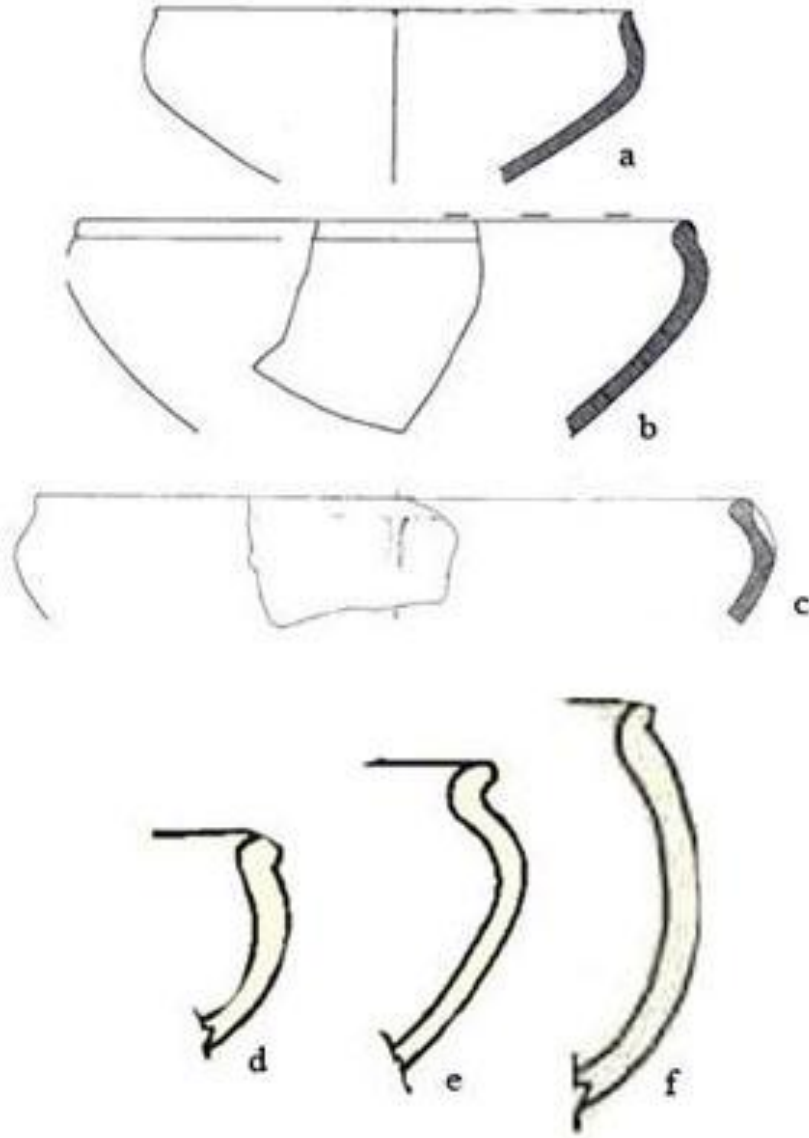
Tip 2d: a: Beycesultan, b-c: Demircihöyük

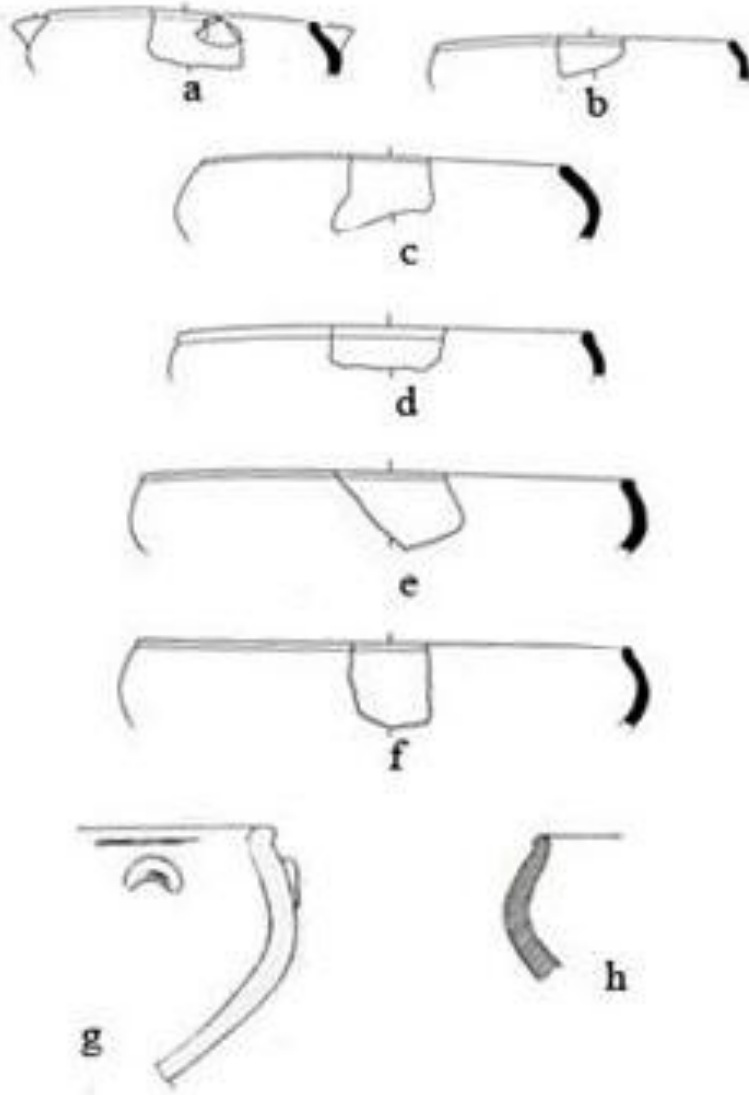
Tip 2d: a-d: Kocabaş Tepe

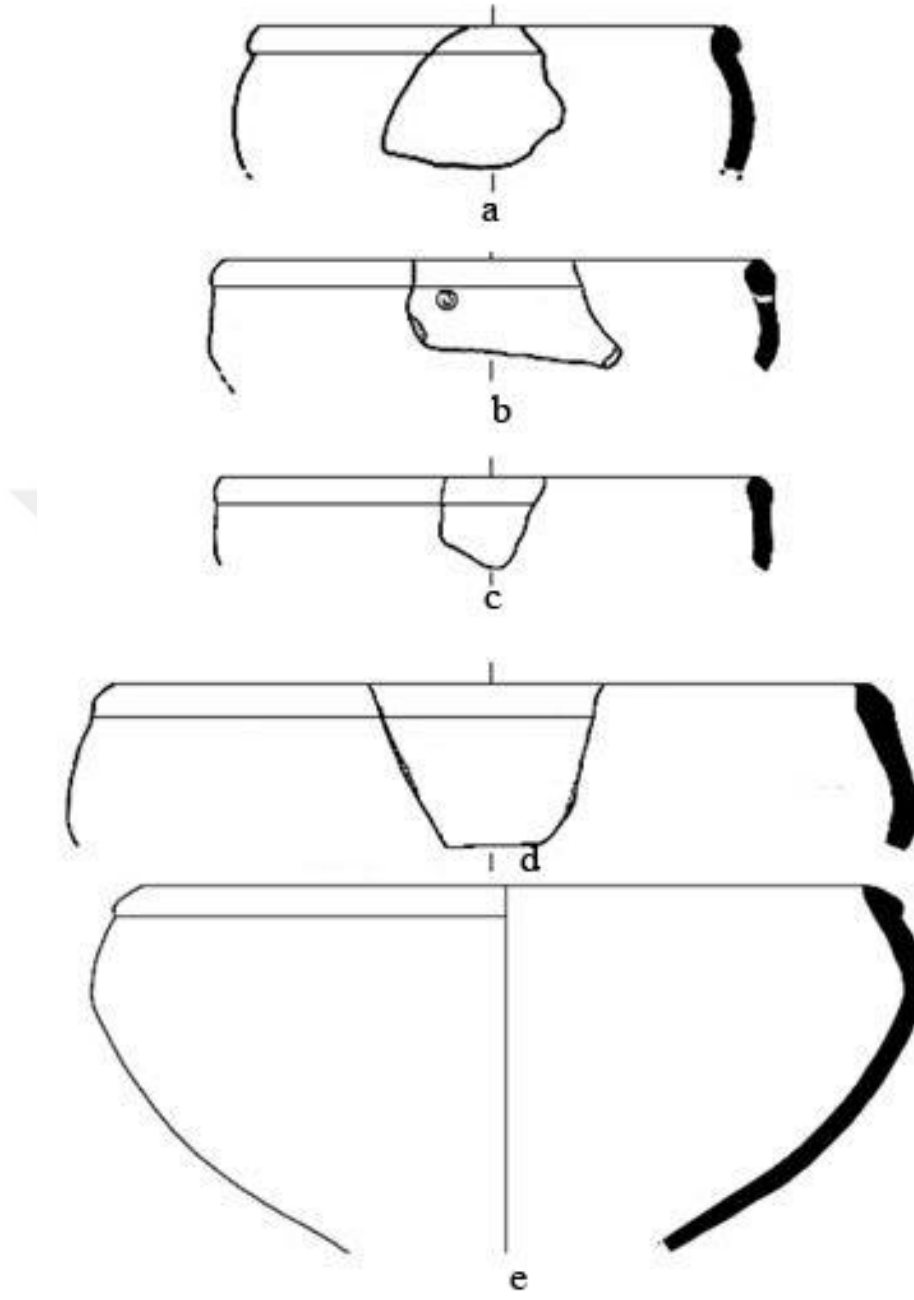
Tip 3: a-d: Kaman Kalehöyük, f-g: Yanarlar Mezarlığı, h: Çavlum Köyü Mezarlığı

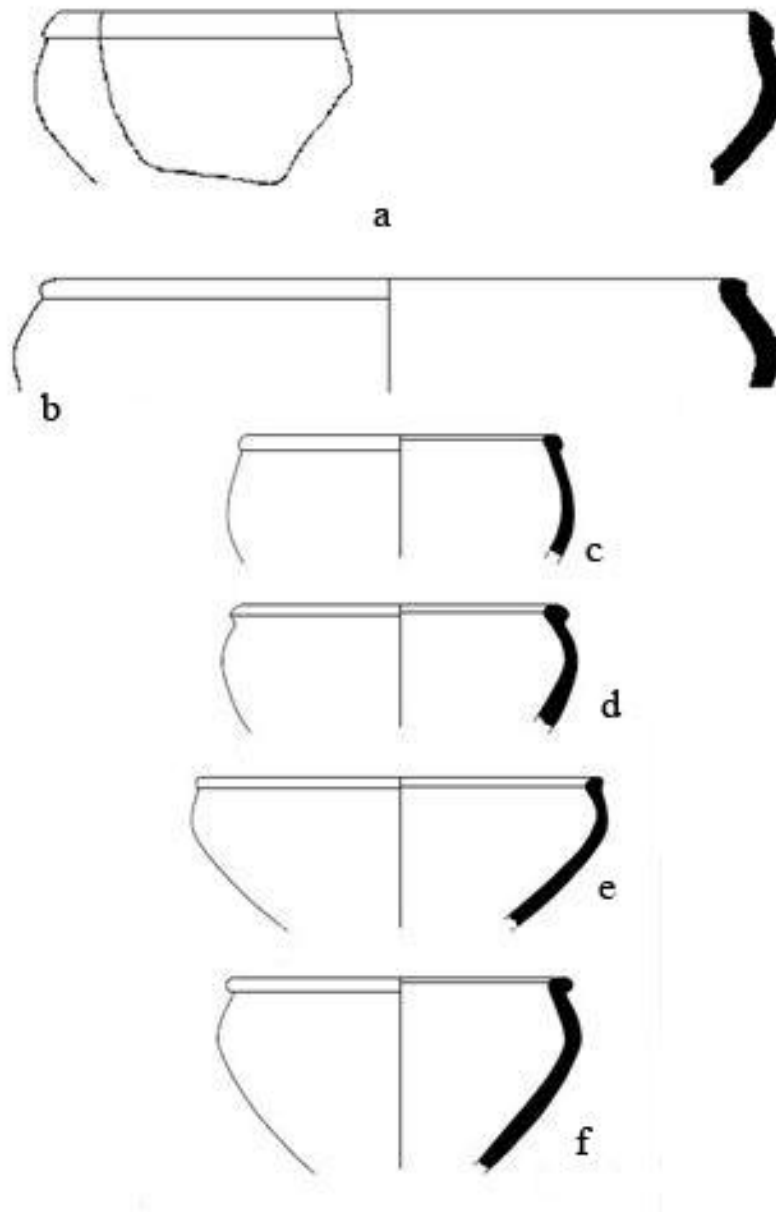
Tip 4: a-b: Boğazköy, c: Ilıca Mezarlığı, d-f: Polatlı Höyük

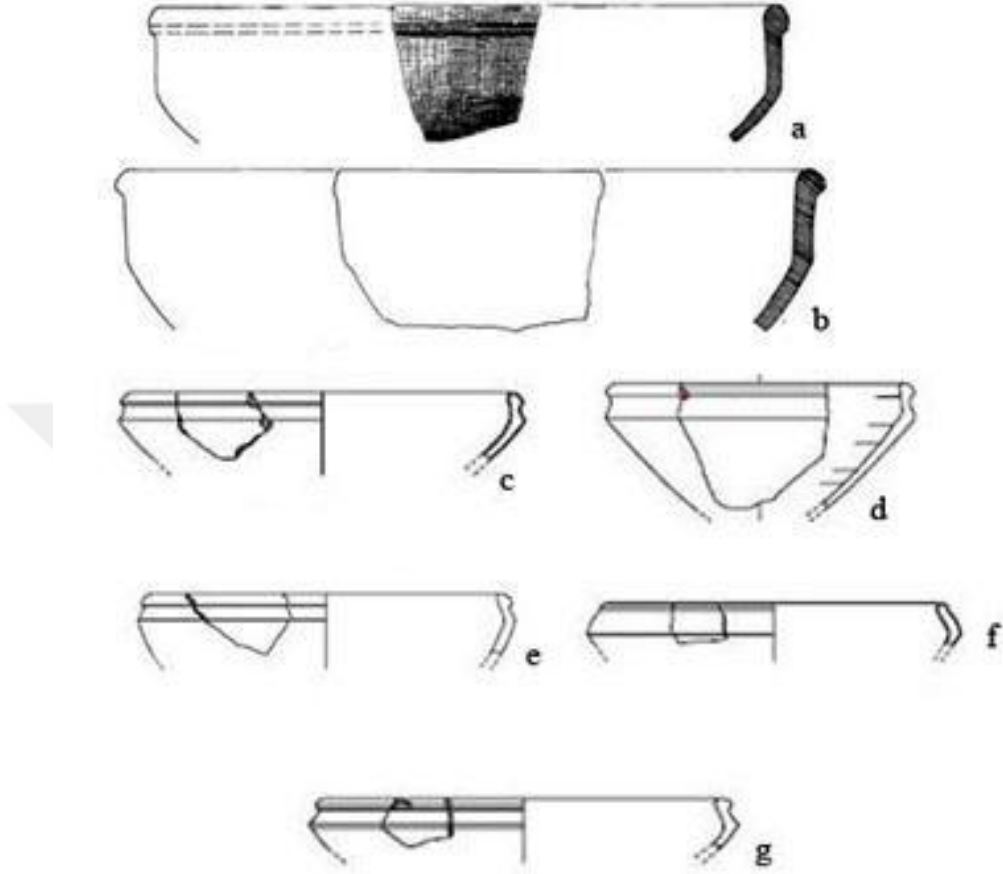
Tip 4: a-f: Kocabaş Tepe, g: Beycesultan, h: Troya

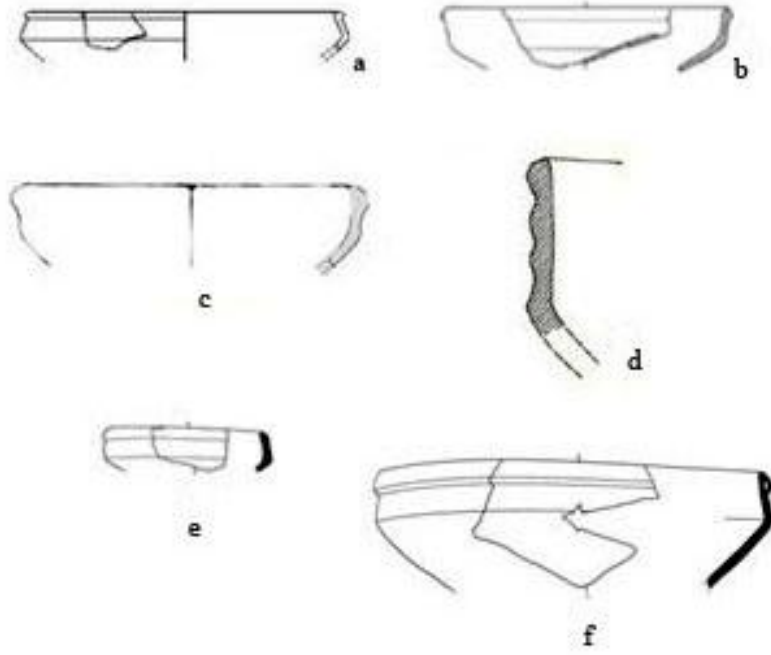
Tip 5: a-c: Panaztepe, d: Kocabaş Tepe, e: Liman Tepe

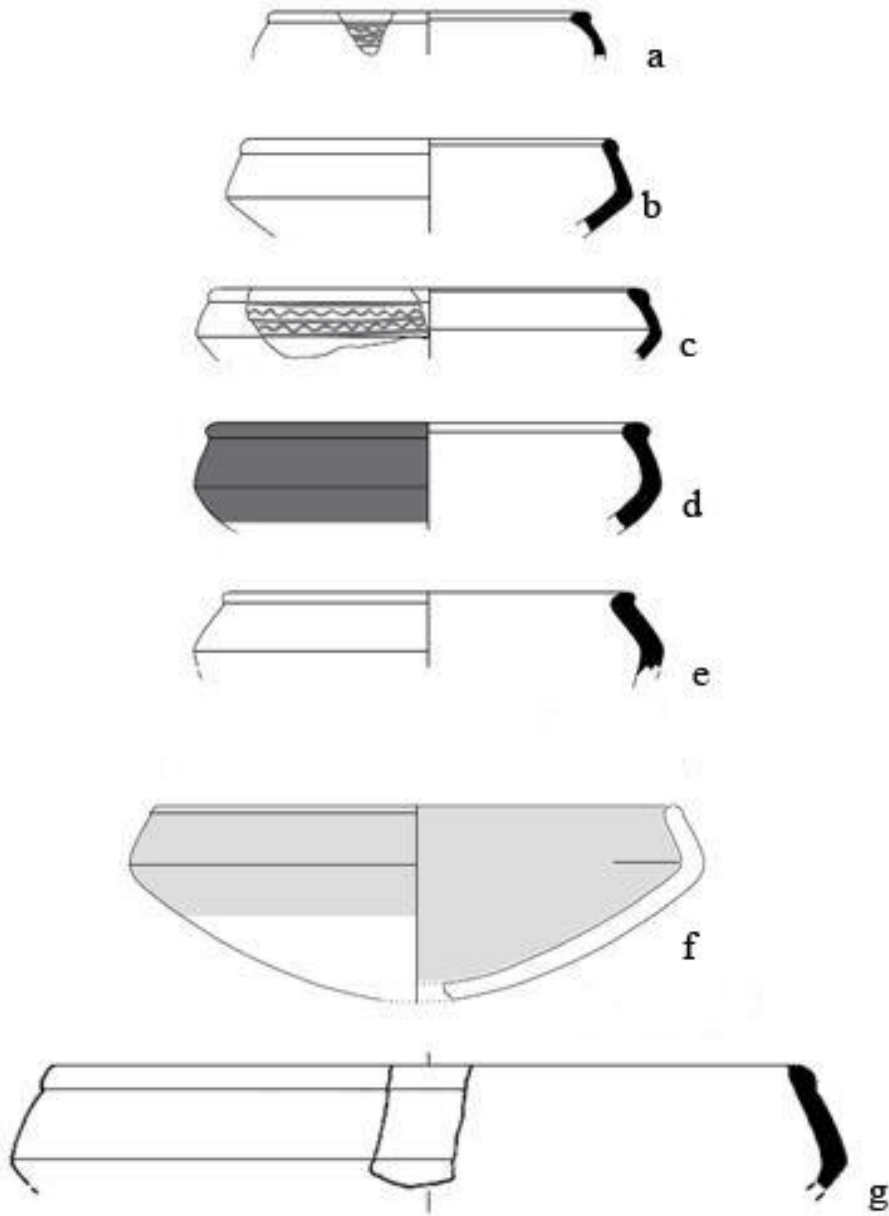
Tip 5: a-b: Milet, c-f: Ovaören

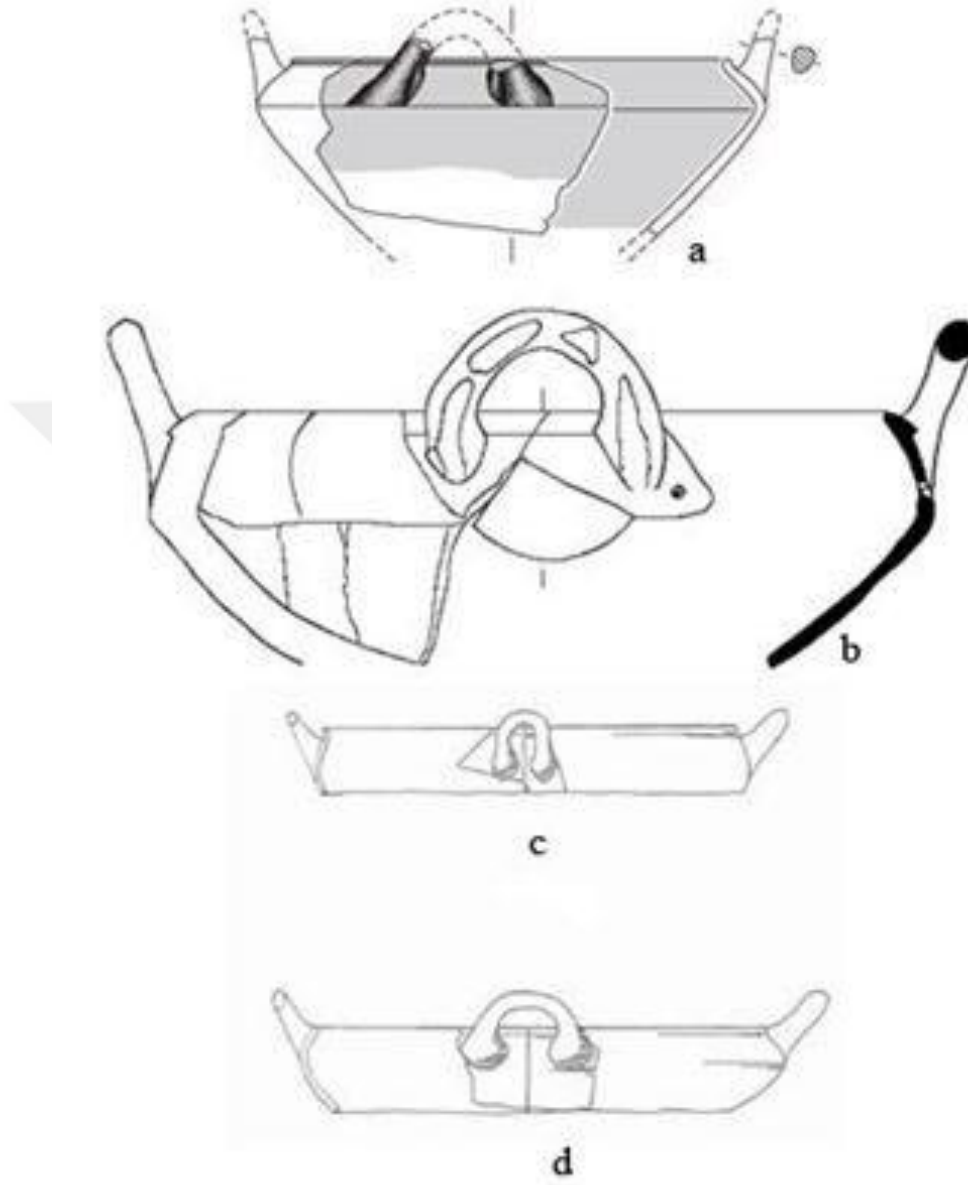
Tip 6: a-b: Boğazköy, c-g: Yassıhöyük

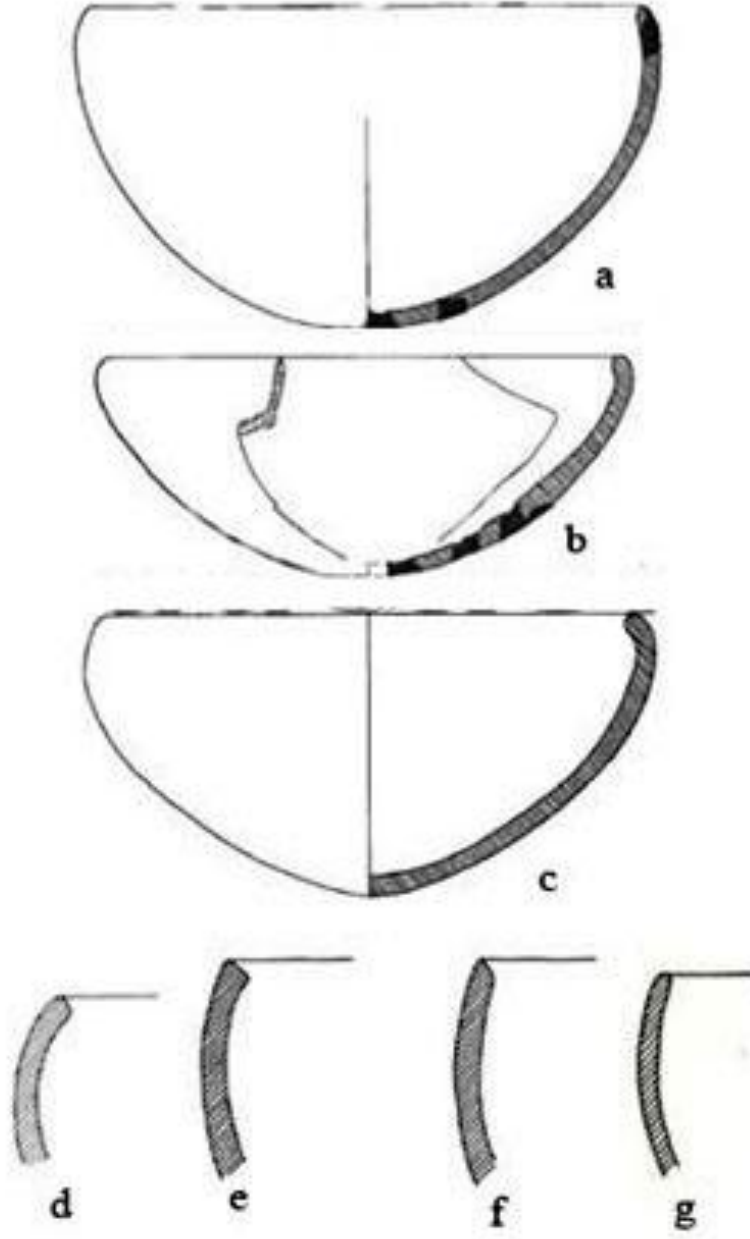
Tip 6: a: Yassıhöyük, b: Panaztepe, c: Demircihöyük, d: Troya, e-f: Kocabaş Tepe

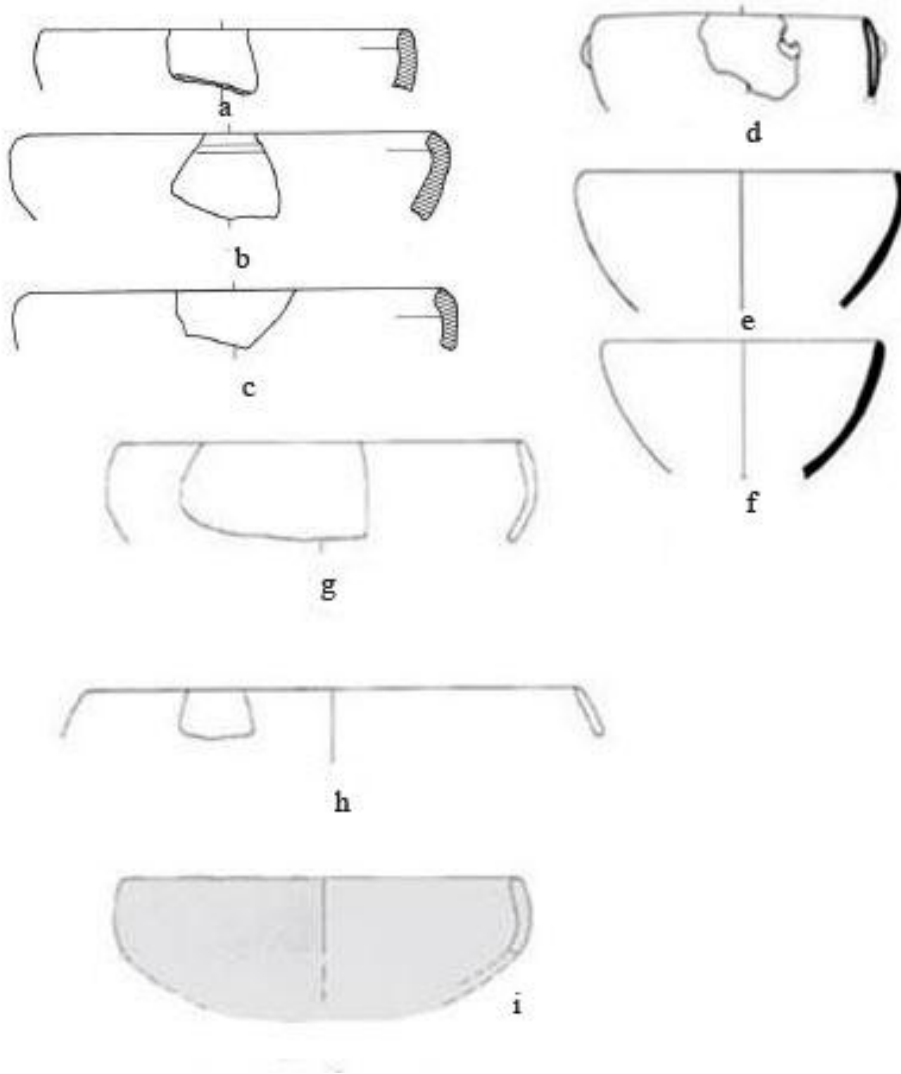
Tip 7: a-e: Ovaören, f: Kaman Kalehöyük, g: Kocabaş Tepe

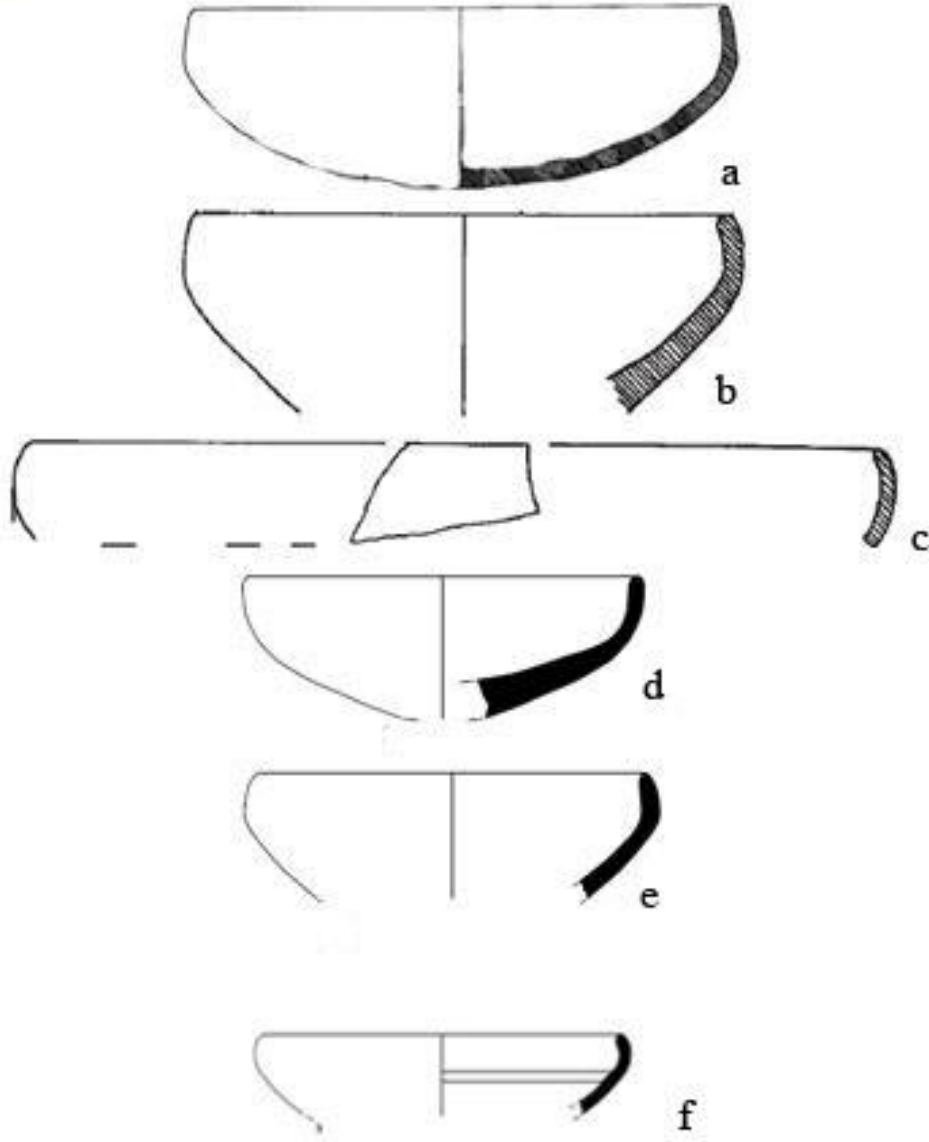
Tip 7a: a: Kaman Kalehöyük, b: Panaztepe, c-d: Bayraklı

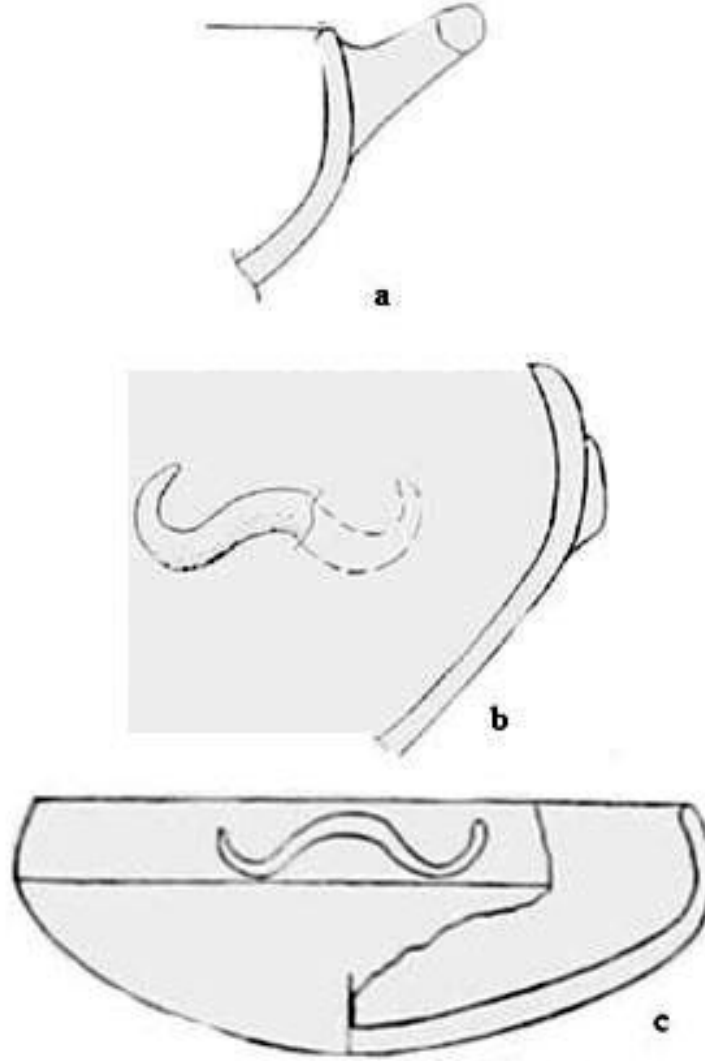
Tip 8:a-c: Boğazköy, d-g:Troya

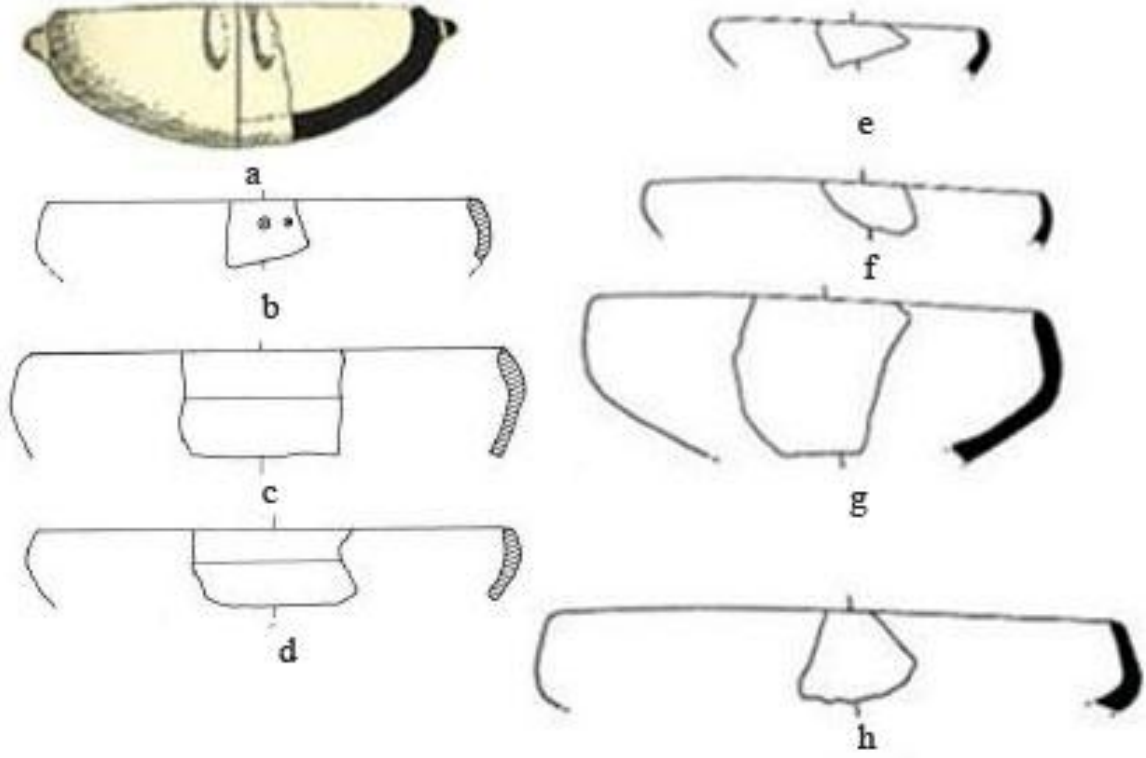
Tip 8: a-c: Panaztepe, d: Kocabaştepe, e-f: Yassitepe Höyük, g-h: Milet, i: Demircihöyük

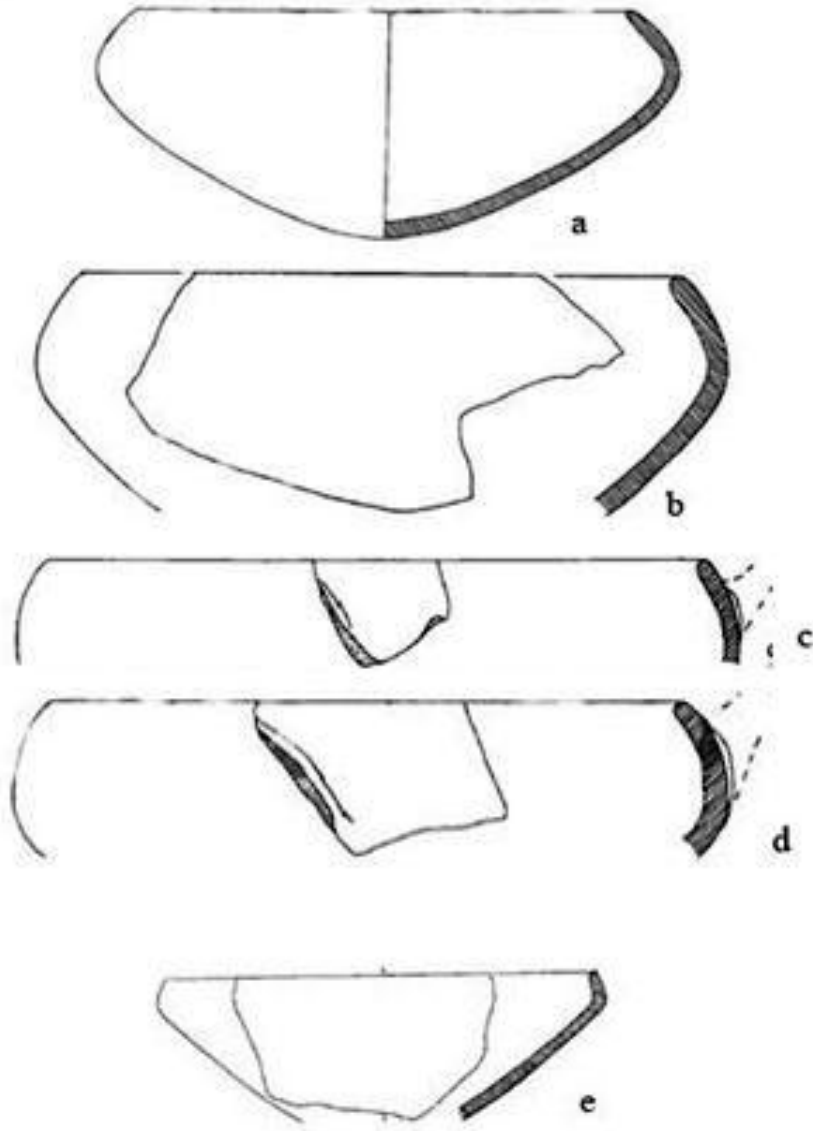
Tip 8a: a-c: Boğazköy, d-f: Ovaören

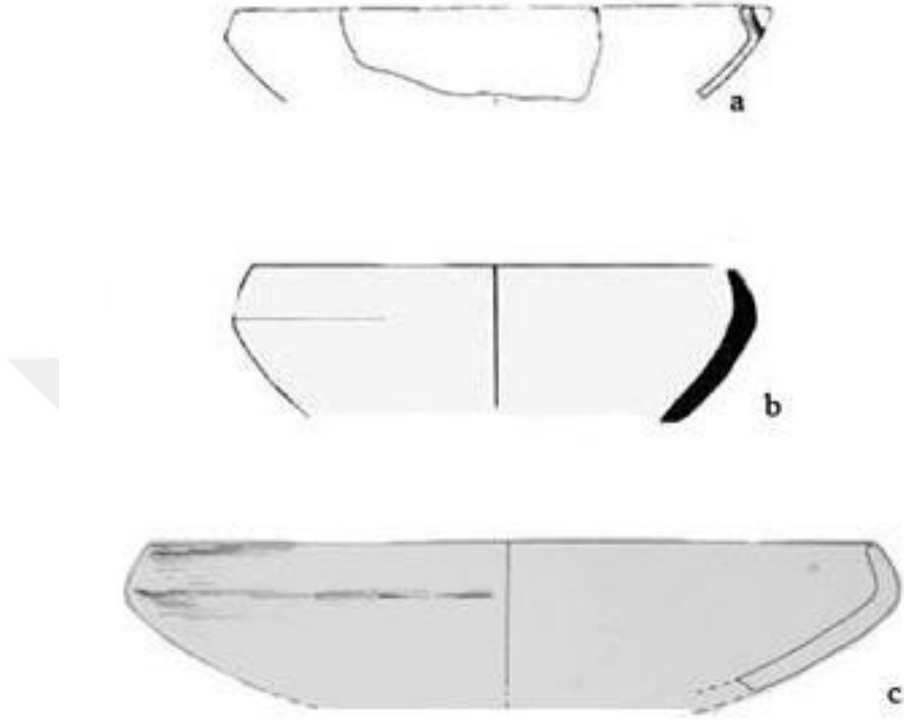
Tip 8a: a-c: Beycesultan

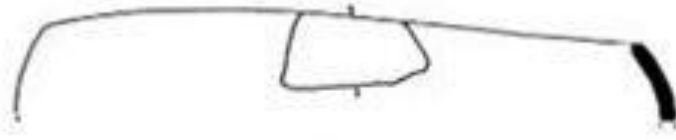
Tip 8a: a: Kusura, b-d: Panaztepe, e-h: Kocabaş Tepe

Tip 9: a-d: Boğazköy, e: Ilıca Mezarlığı

Tip 9 : a: Ilıca Mezarlığı, b: Aphrodisias, c: Demircihöyük

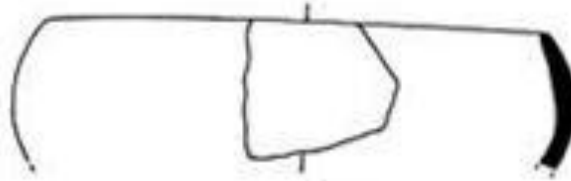
a

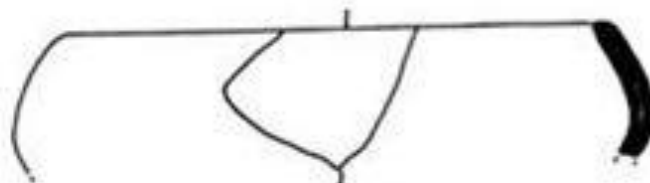
b

c

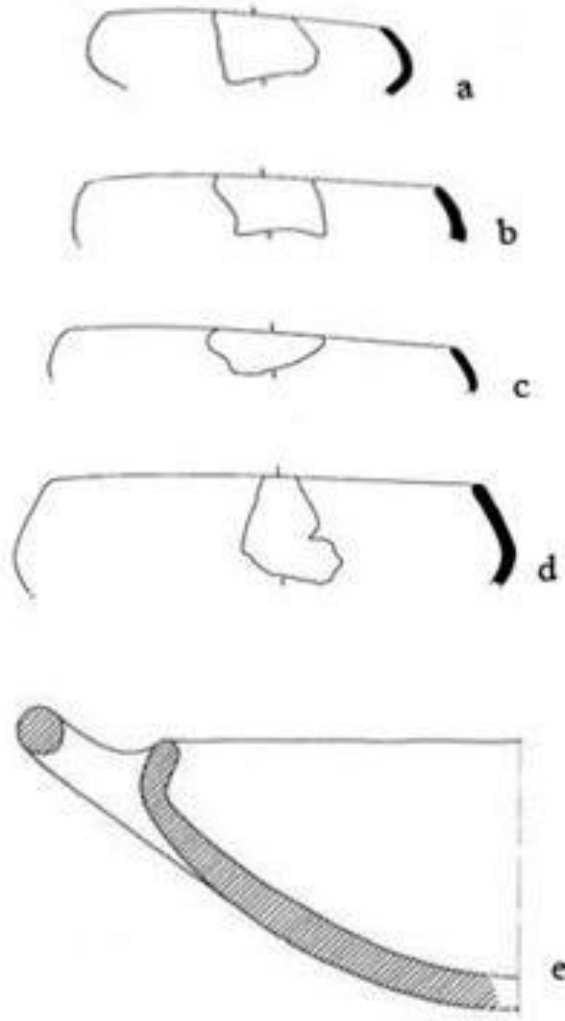

d

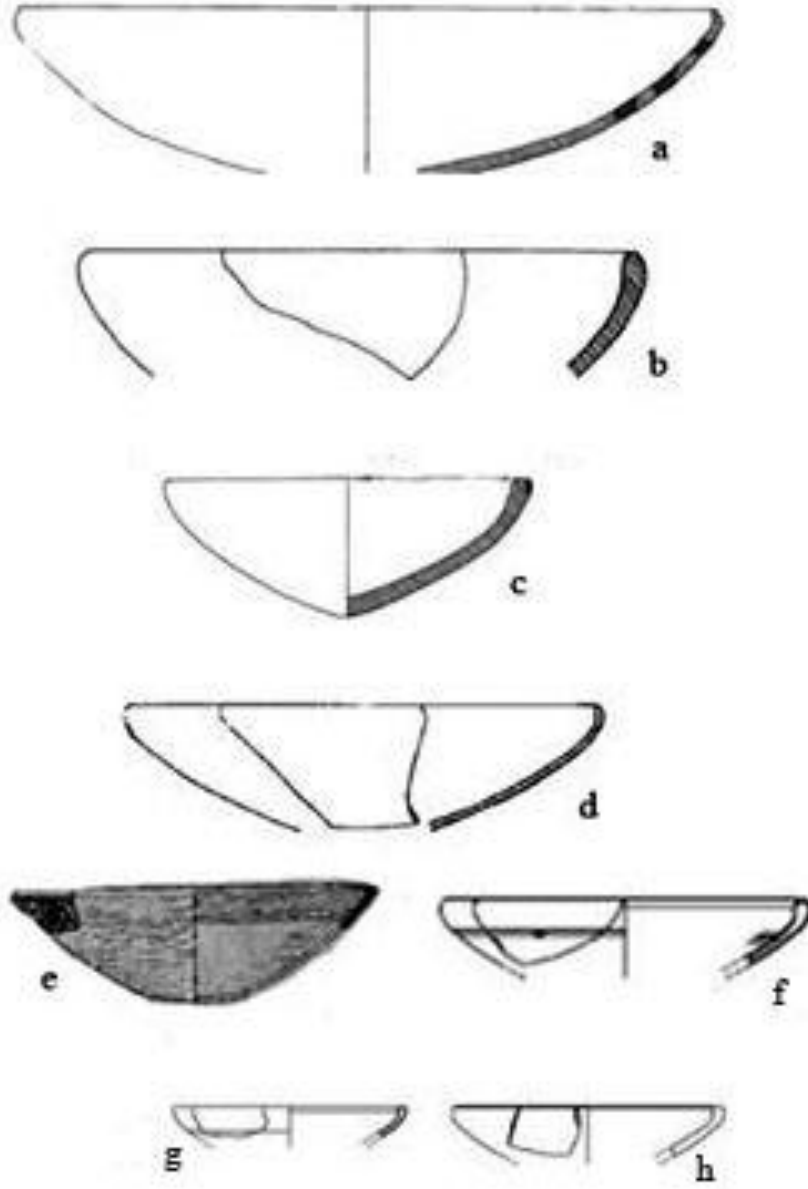

e

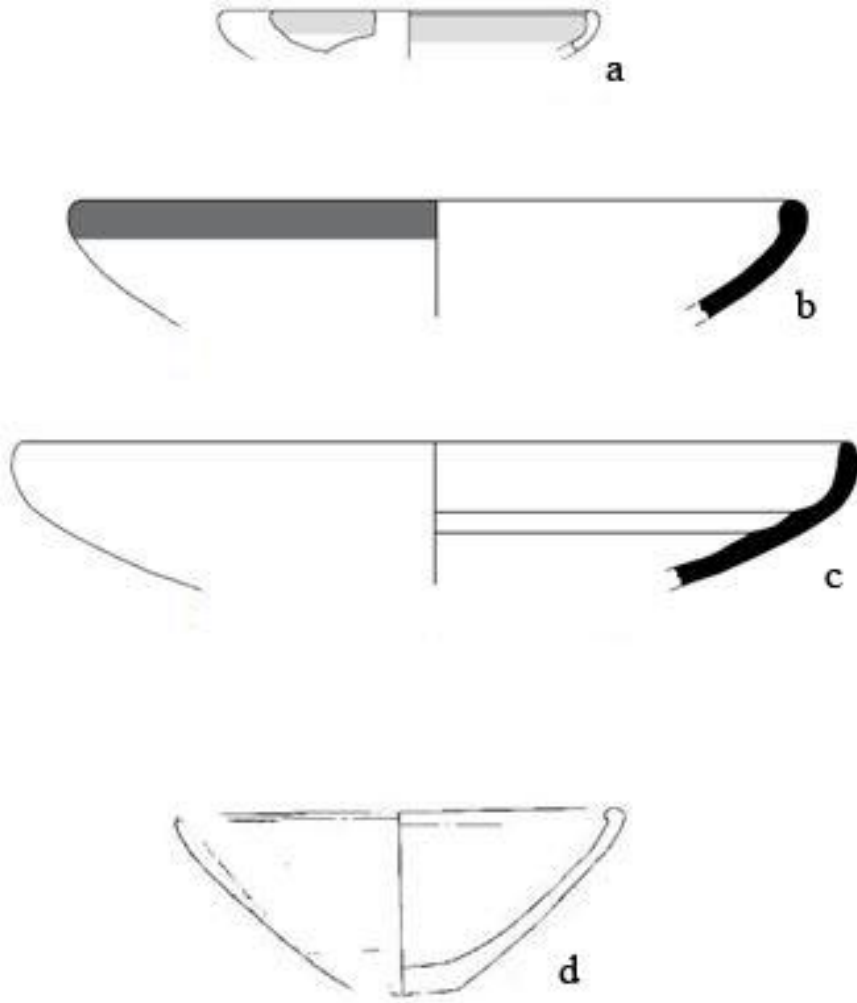
Tip 9: a-e: Kocabaş Tepe

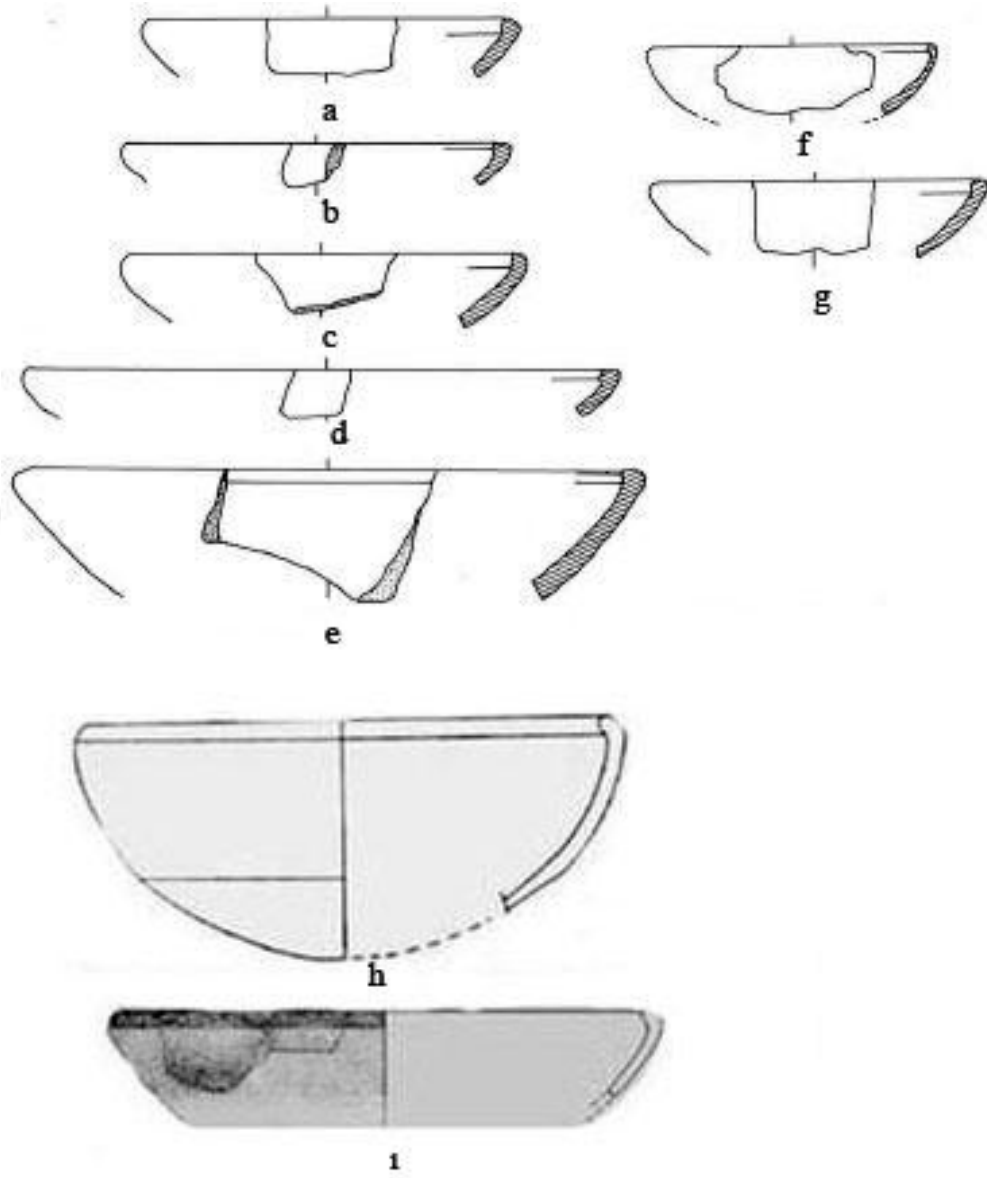
Tip 9: a-d: Kocabaş Tepe, e: Troya

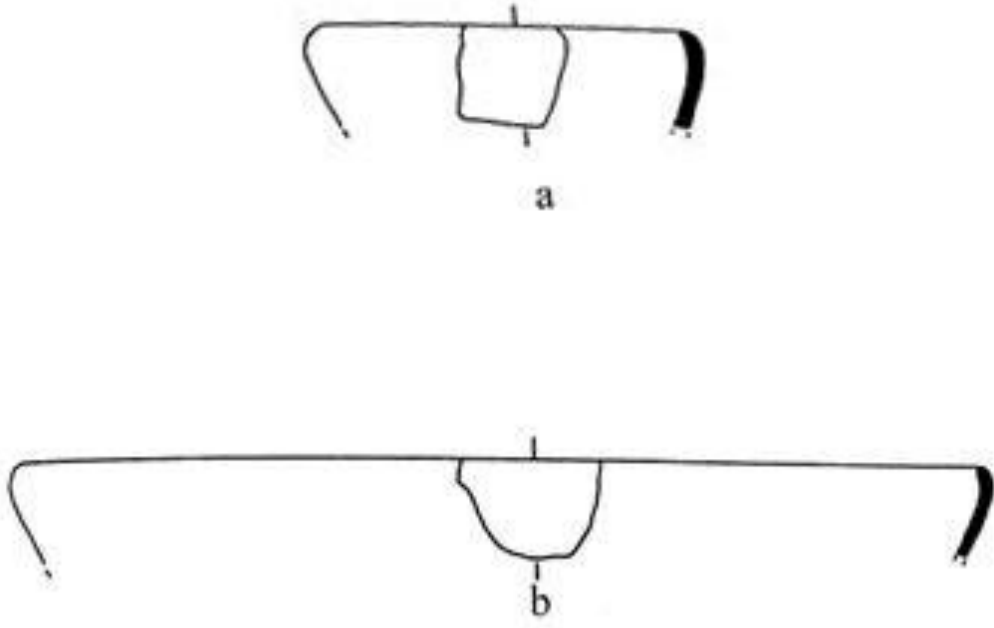
Tip 10: a-c: Boğazköy, d: Ilıca Mezarlığı, e: Kayapınar Höyük, f-h: Yassıhöyük

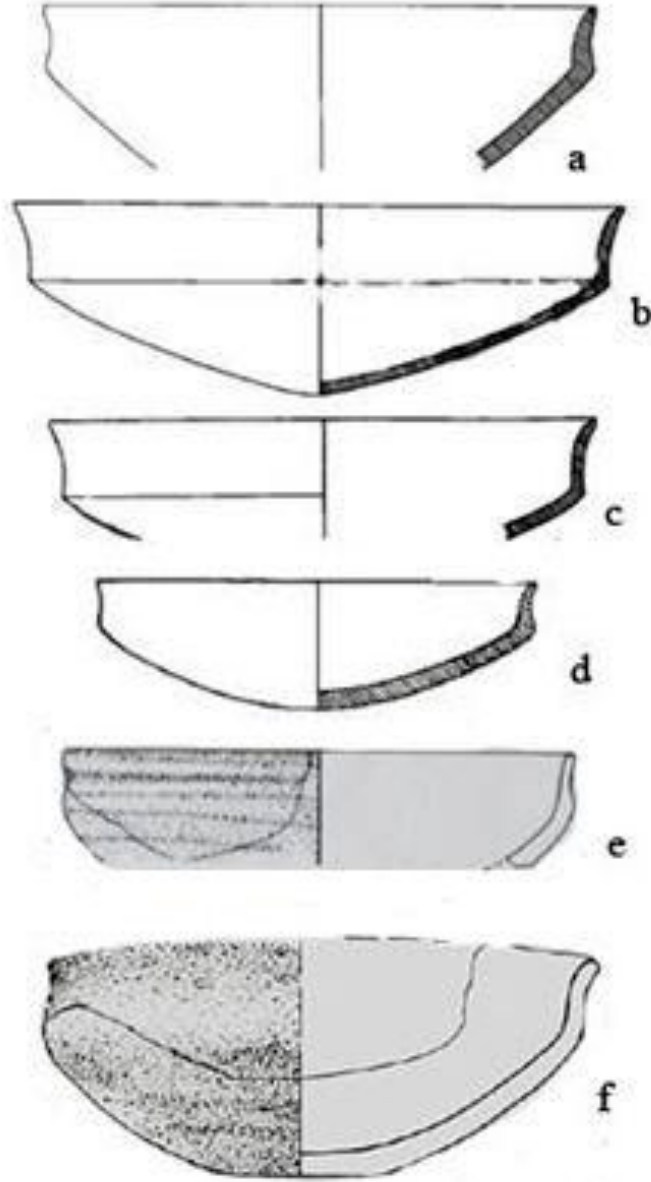
Tip 10:a: Yassihöyük, b-c: Ovaören, d: Kaman Kalehöyük

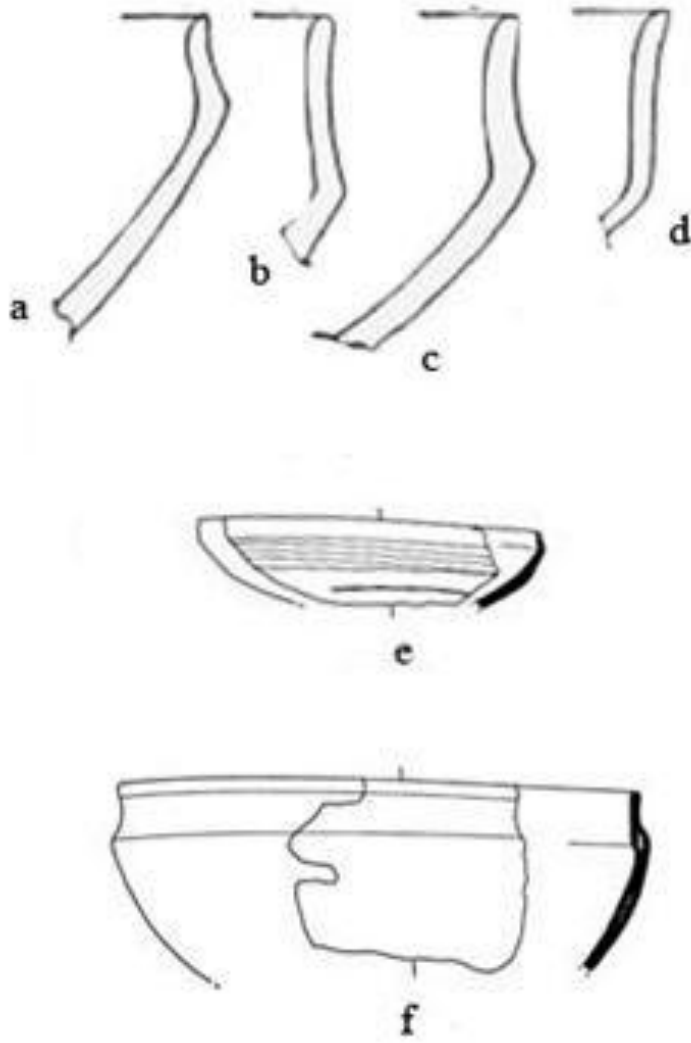
Tip 10: a-g: Panaztepe, h: Beycesultan, i: Demircihöyük

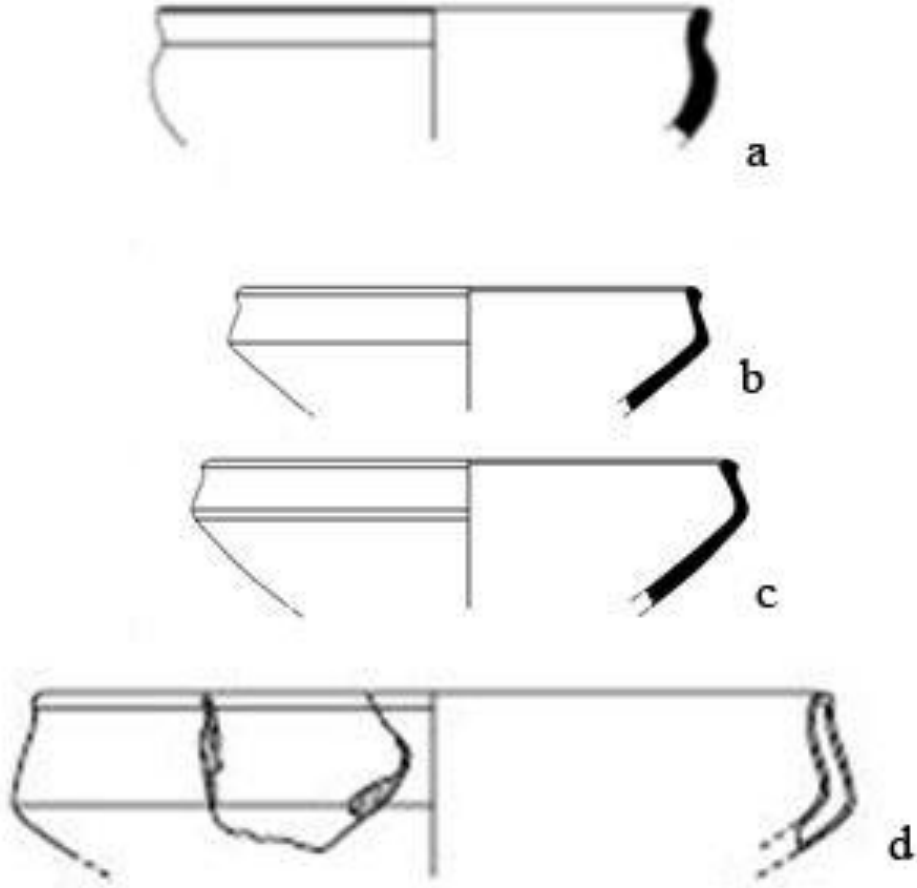
Tip 10: a-b: Kocabaş Tepe

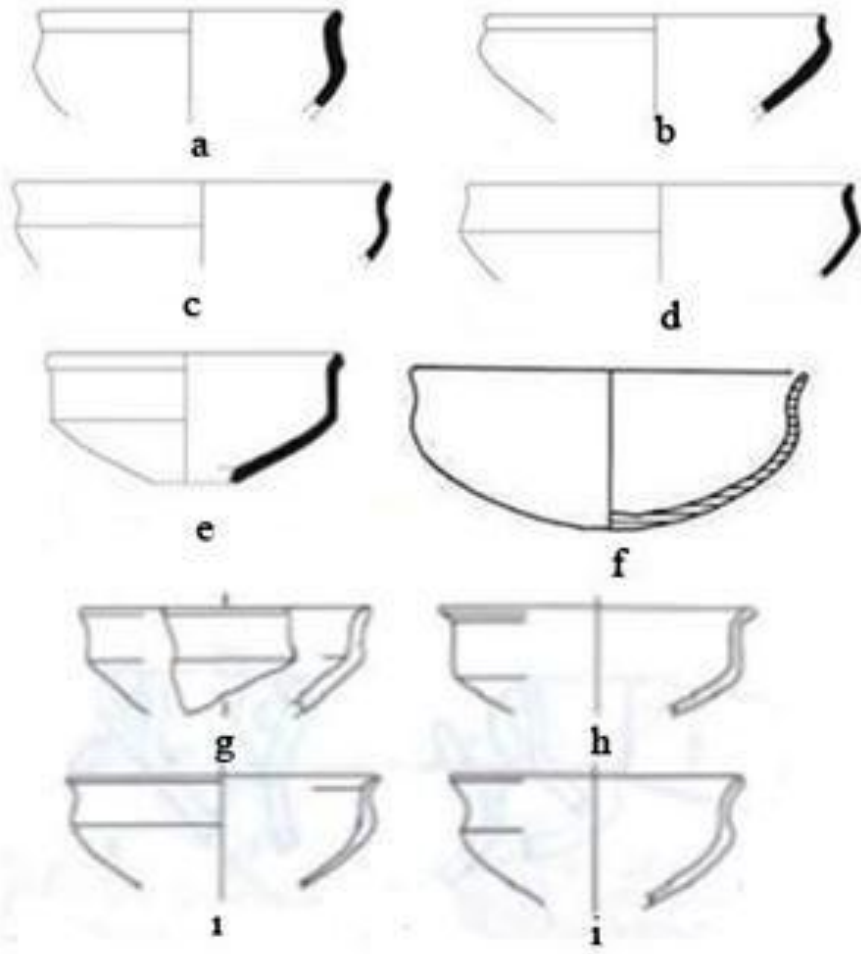
Tip 11: a-c: Boğazköy, d: Ilıca Mezarlığı, e-f: Demircihöyük

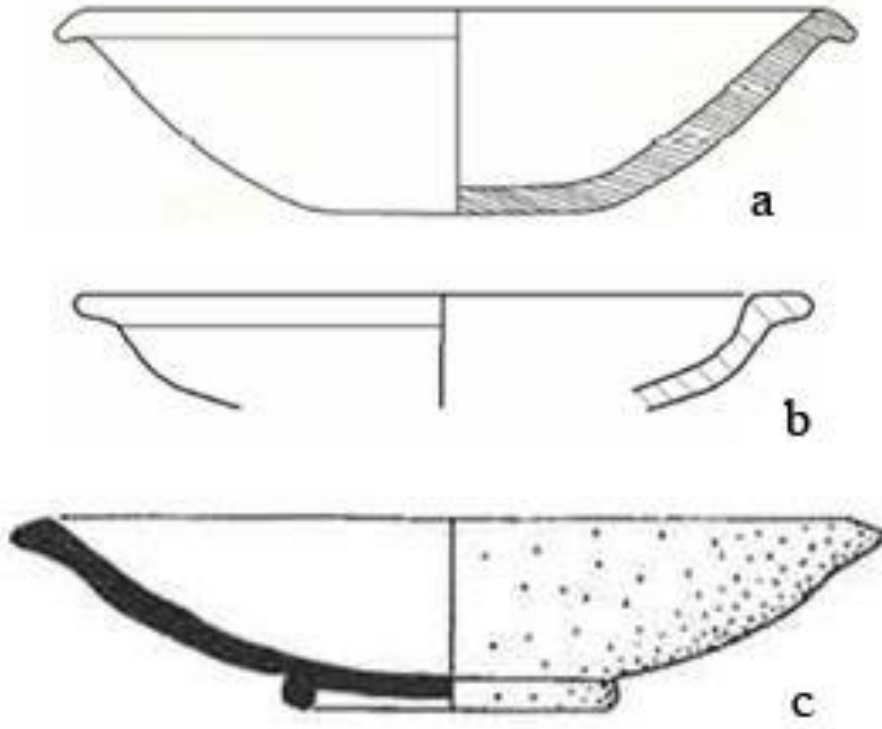
Tip 11: a-d: Beycesultan, e-f: Kocabaş Tepe

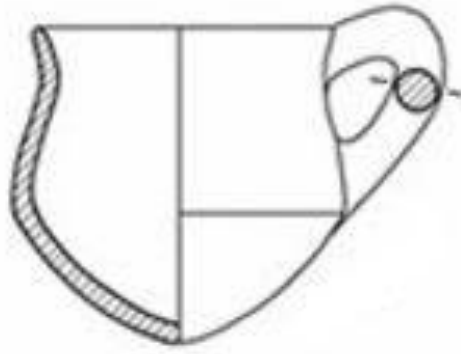
Tip 11a: a-c: Ovaören, d: Yassıhöyük

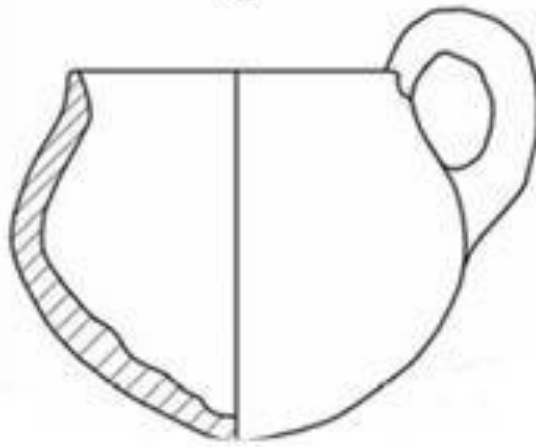
Tip 11a: a-e: Hastane Höyük, f: Sarıket Mezarlığı, g-i: Hanay Tepe

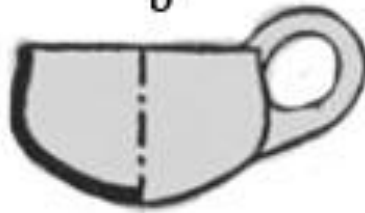
Tabaklar: a-b: Acemhöyük, c: Çavlum Köyü Mezarlığı

a

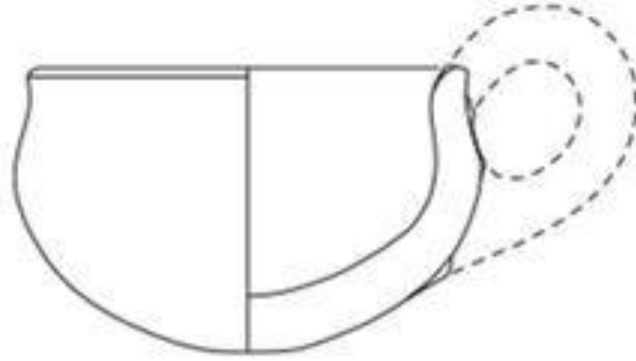

b

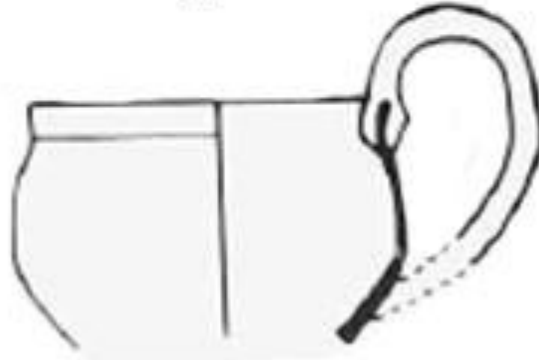

c

Fincan: a-b: Acemhöyük, c: Alishar

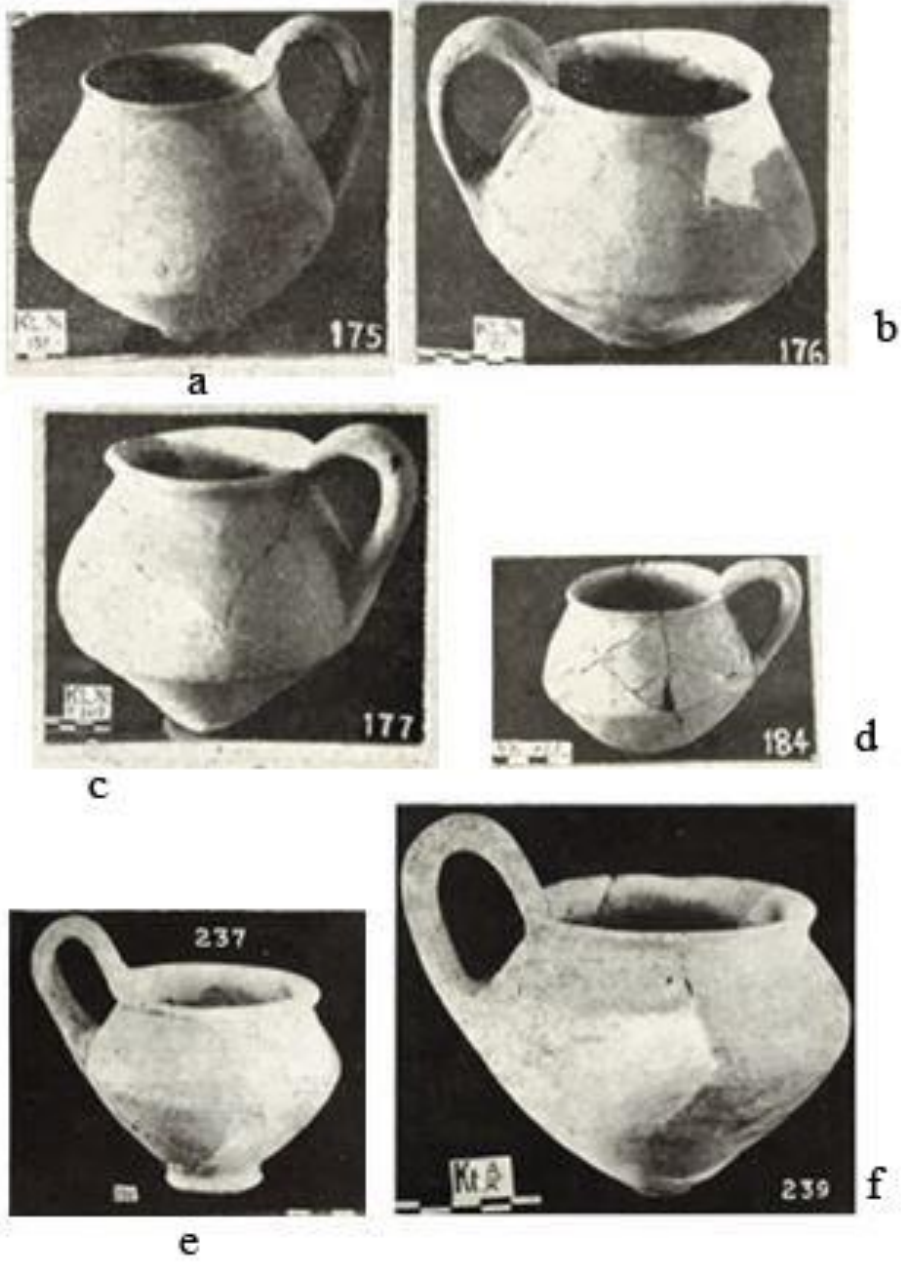

a

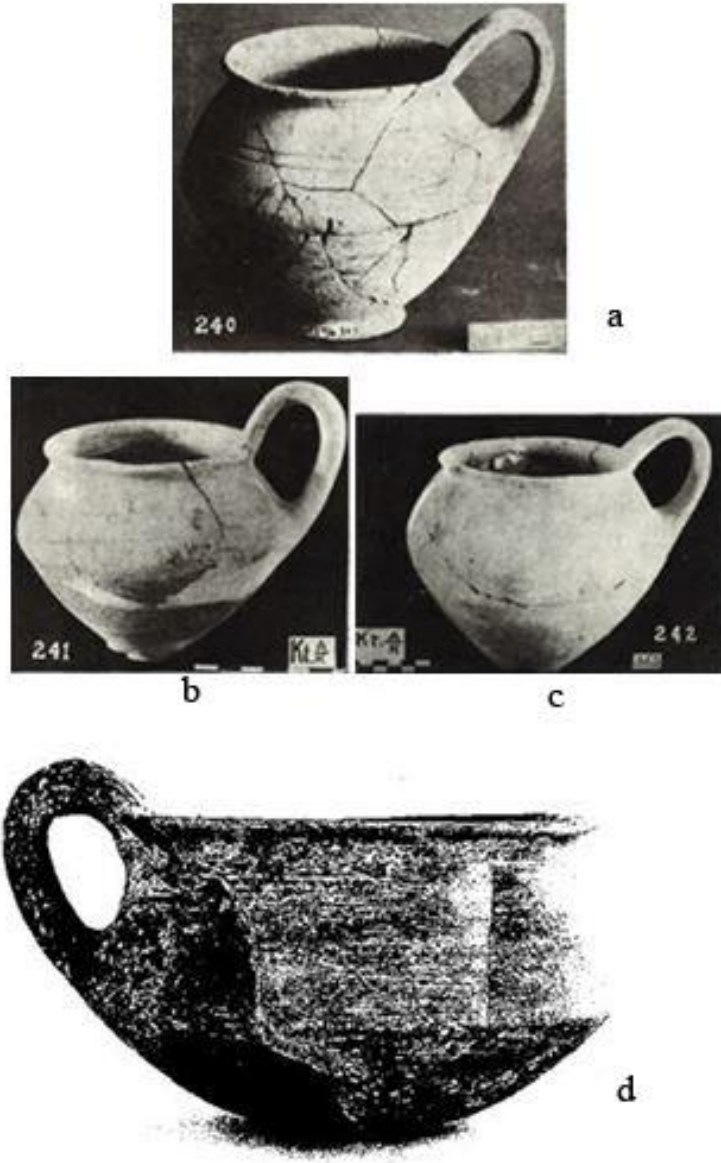

b

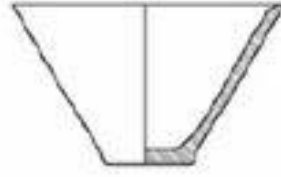
Fincan: a: Kaman Kalehöyük, b: Aphrodisias

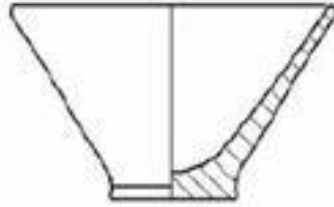
Fincan: a: Kaman Kalehöyük, b: Aphrodisias

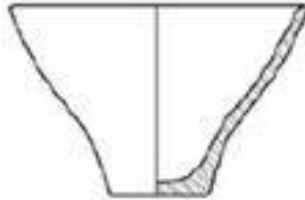
Maşrapa: a-c: Kültepe, d: Liman Tepe

a

b

c

Bardak: a-c: Acemhöyük

a

b

c

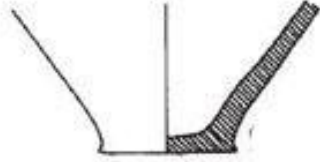
d

e

f

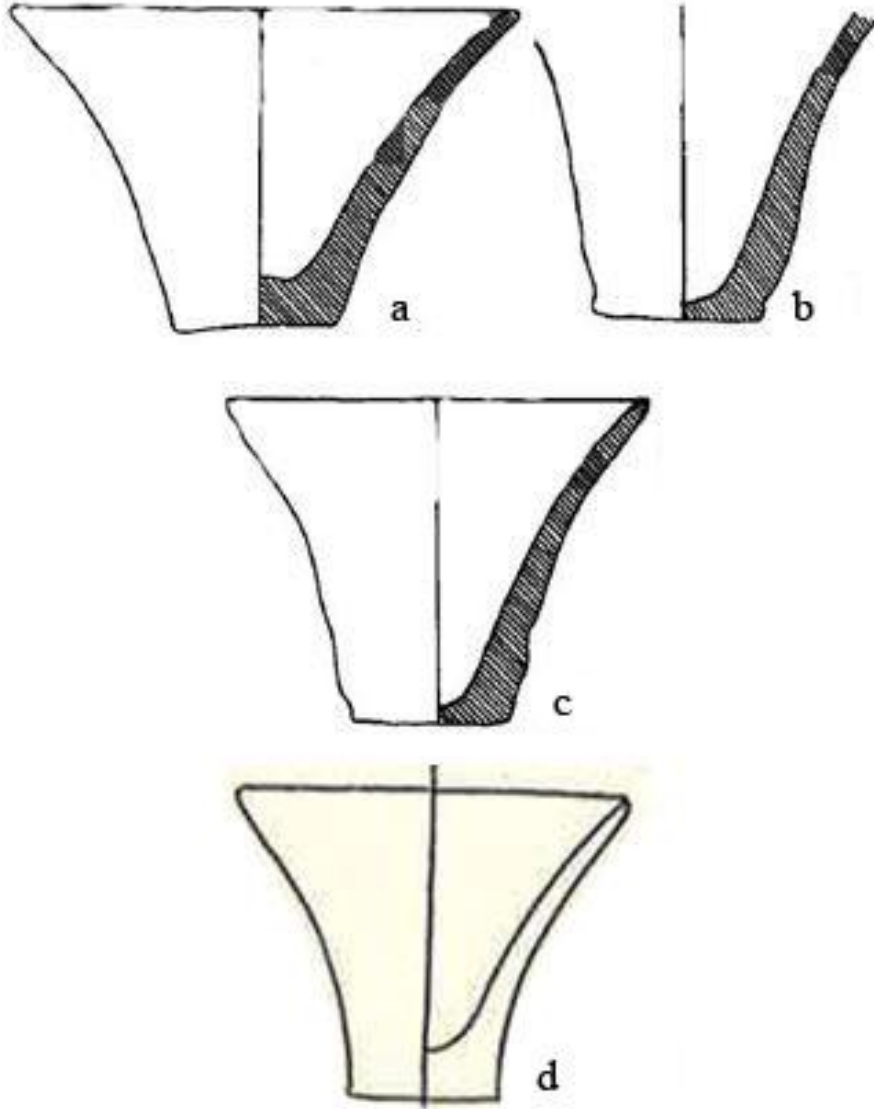

g

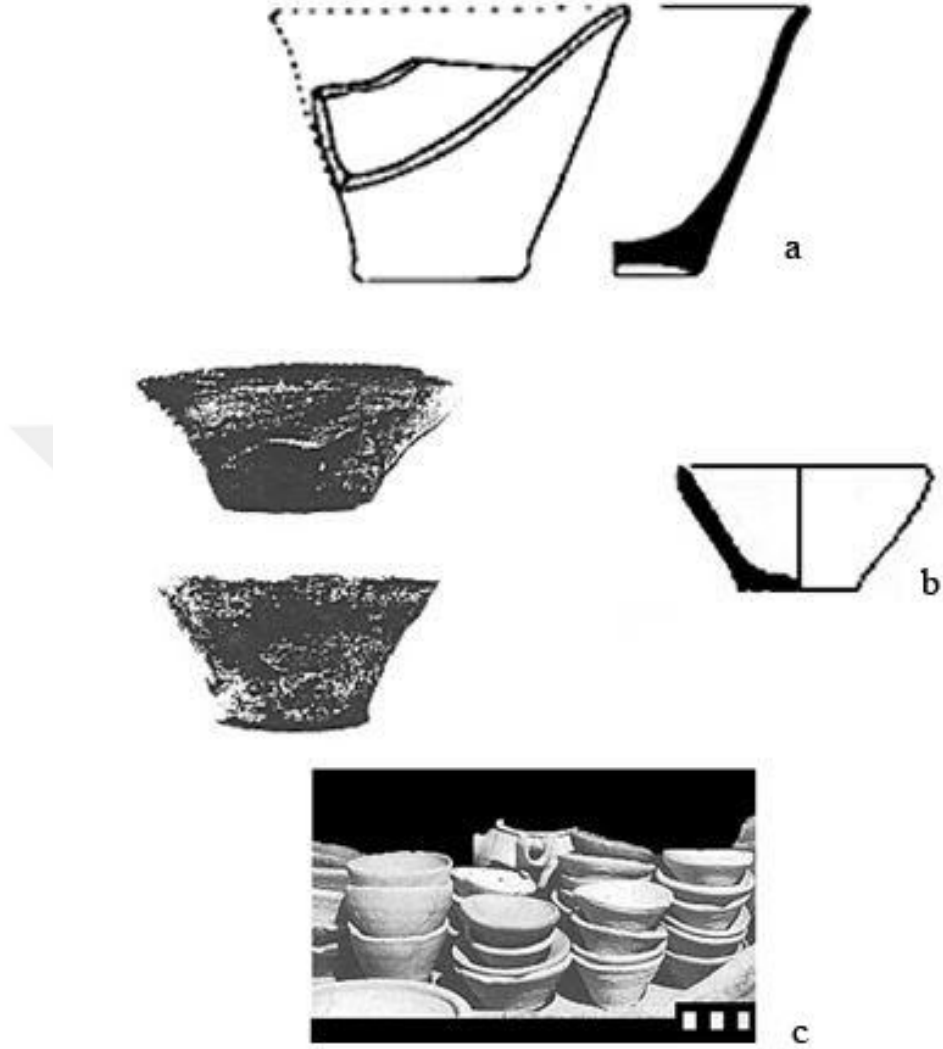

h

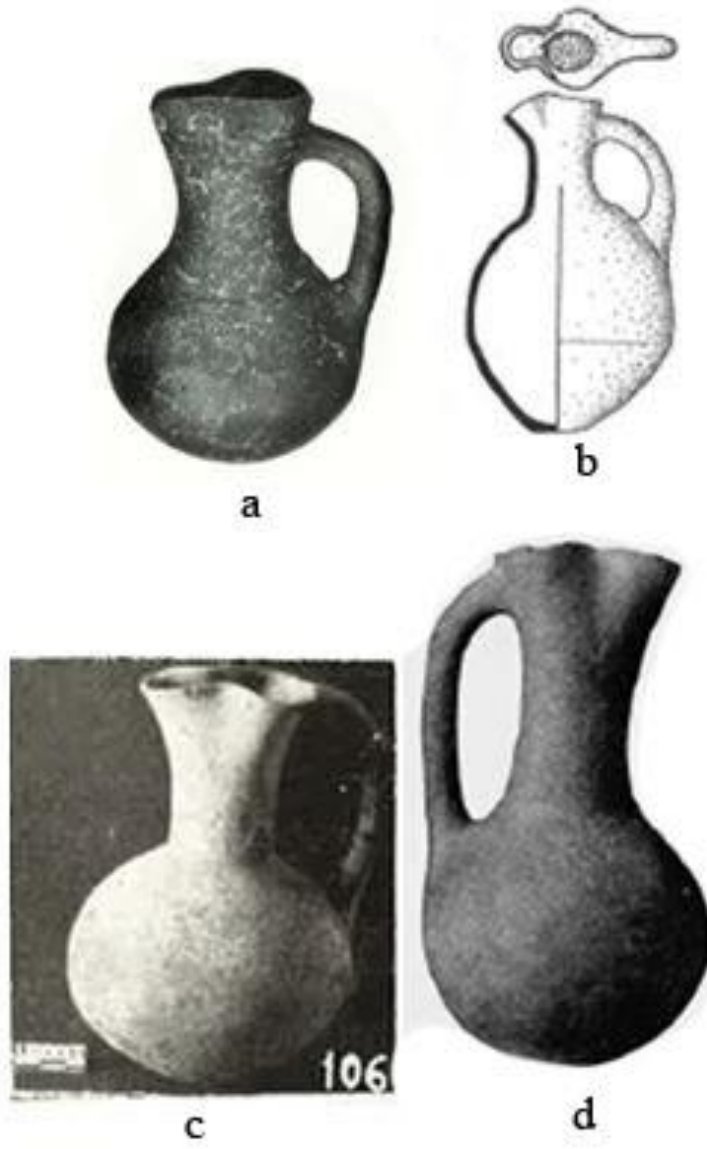
Bardak: a-c: Acemhöyük

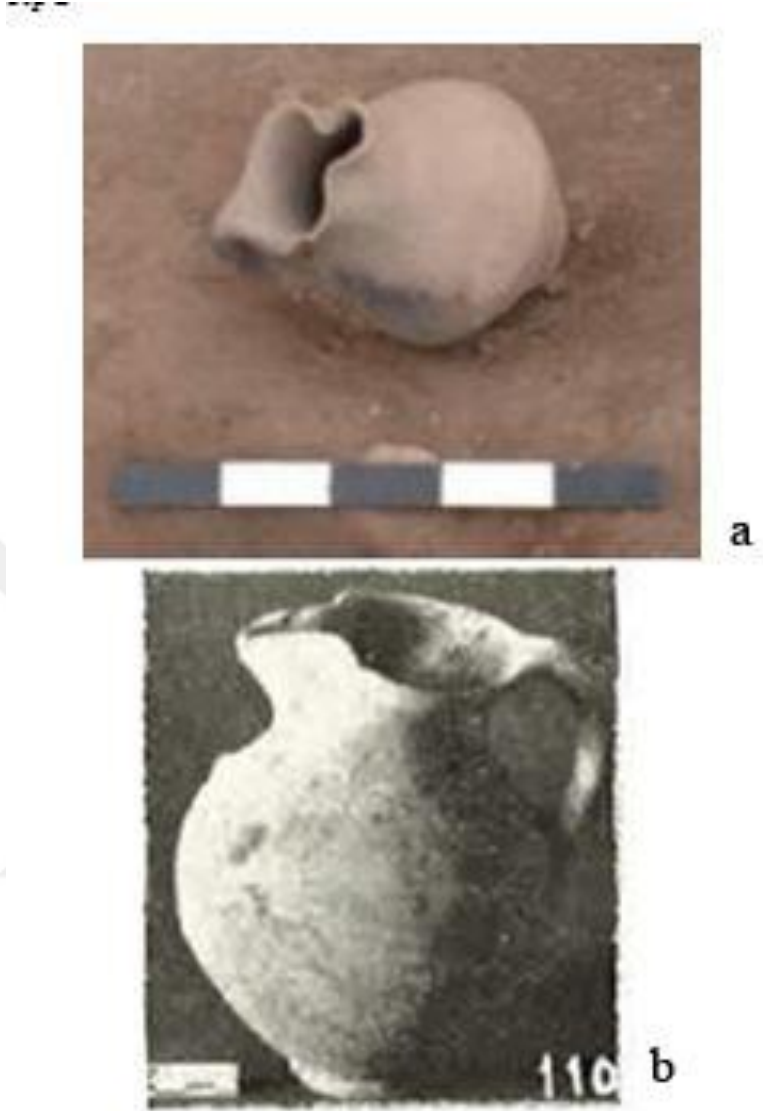
Bardak: a-c: Boğazköy, d: Polatlı Höyük

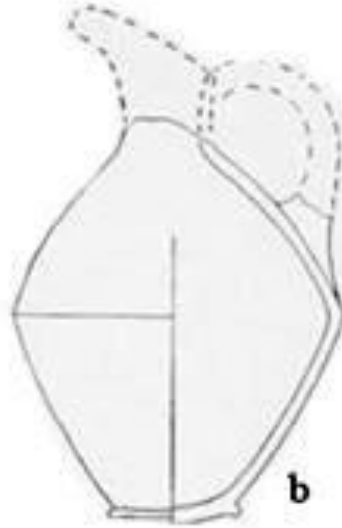
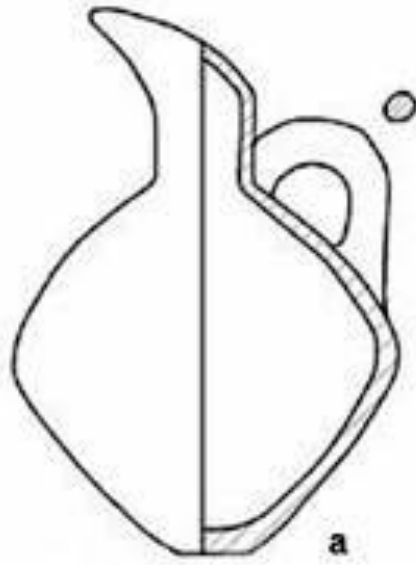
Bardak: a: Kocabaş Tepe, b: İasos, c: Milet

Yonca Ağızlı Testi Tip 1.: a: Yanarlar Mezarlığı, b: Çavlum Köyü Mezarlığı, c: Kültepe, d: Alishar

Yonca Ağızlı Testi Tip 2: a: Seyitömer Höyük, b: Kültepe

Gaga Ağızlı Testi Tip 1: a: Acemhöyük, b: Beycesultan

Gaga Ağzlı Testiler Tip 2: a: Kültepe, b: Seyitömer Höyük

a

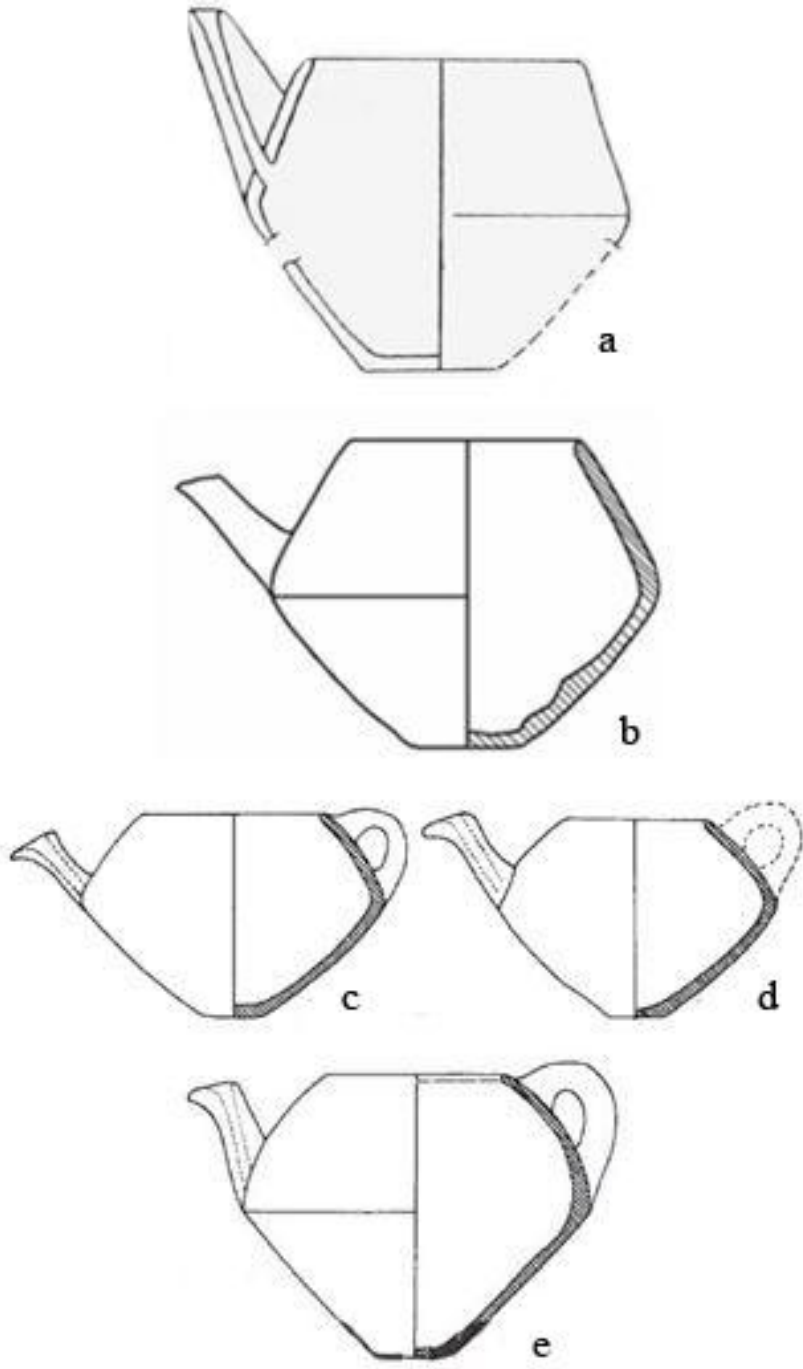

b

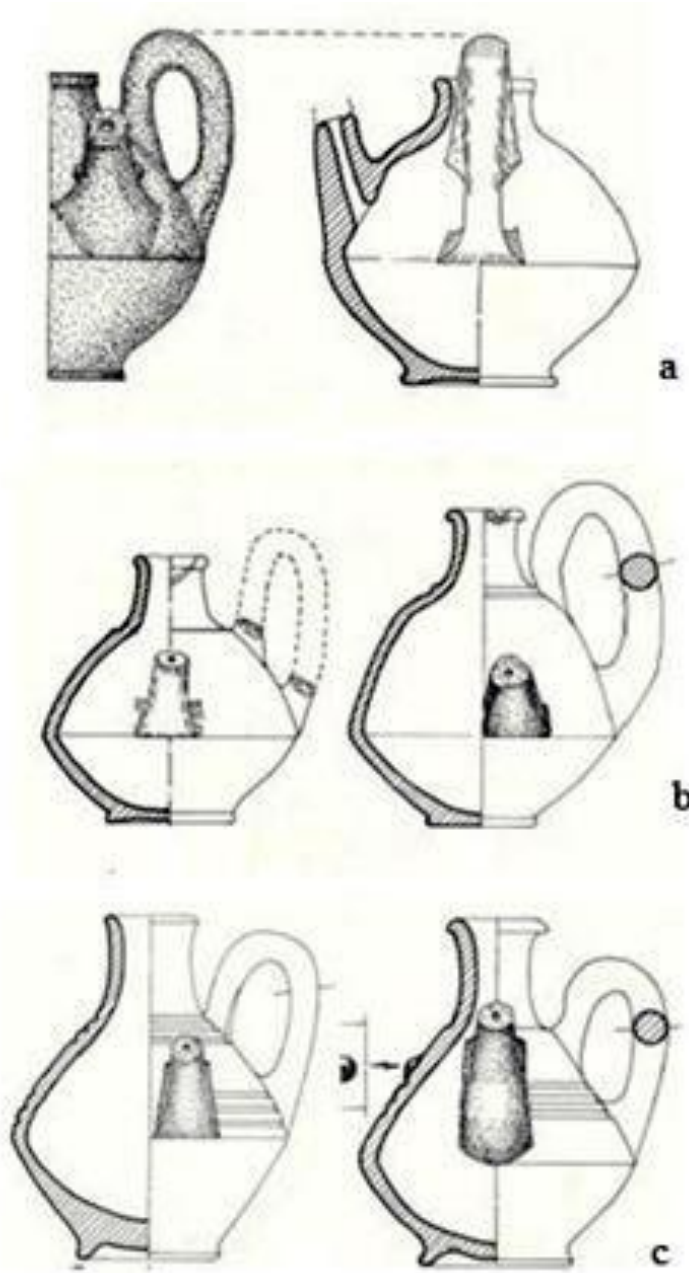
Yuvarlak Ağızlı Testiler Tip 1: a: Yanarlar, b: Alishar

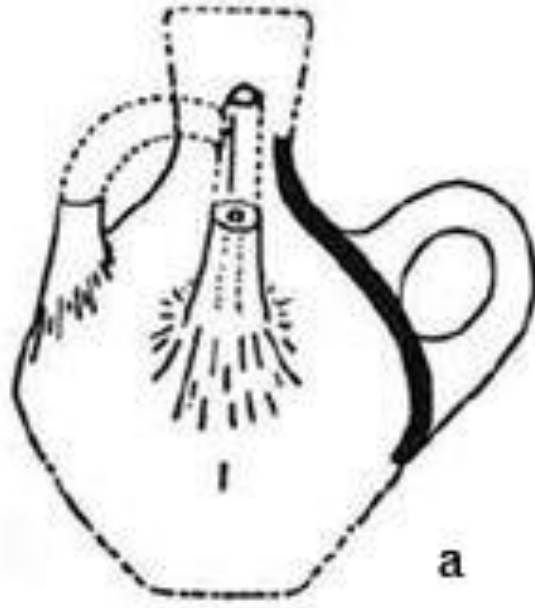
Yuvarlak Ağzılı Testiler Tip 2: a: Acemhöyük, b: Gordion Mezarlığı, c: Yanarlar Mezarlığı

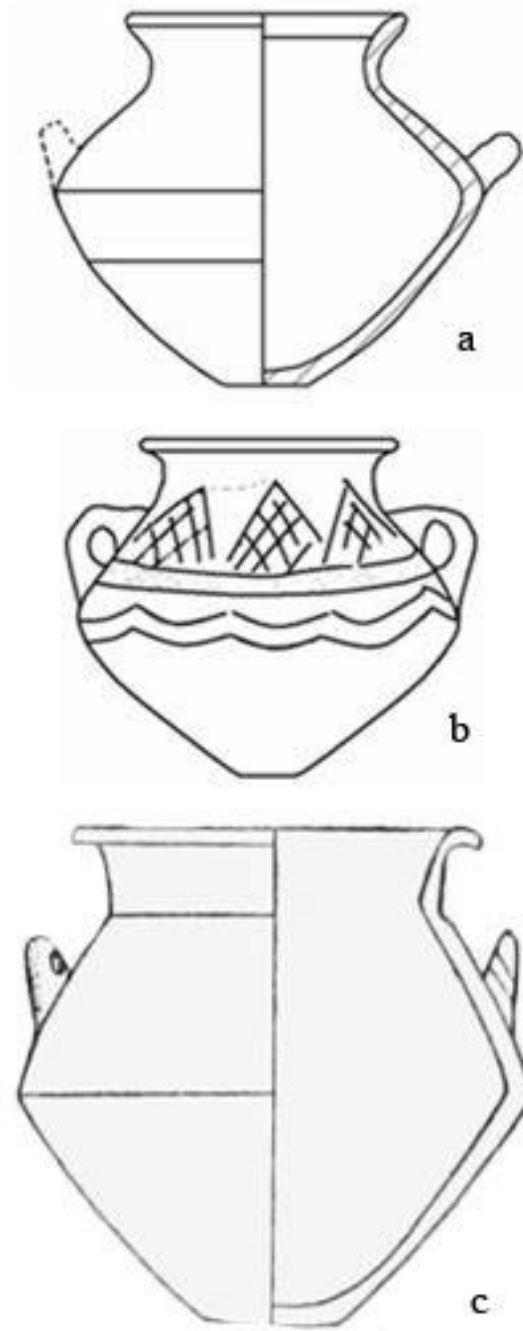
Çaydanlık: a: Beycesultan, b: Acemhöyük, c-e: Boğazköy

İbrik: a-c: Yanarlar Mezarlığı

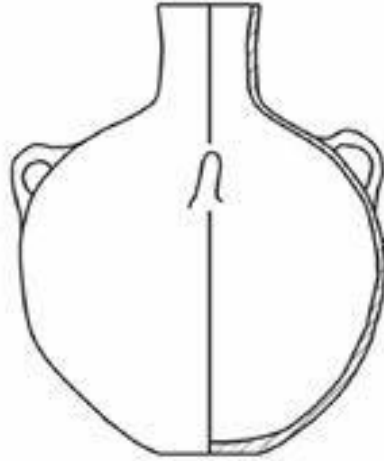
İbrik: a: Ilıca Mezarlığı

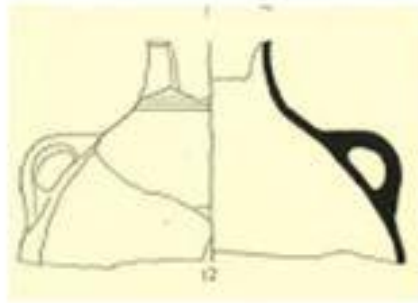
Vazo Tip 1: a-b: Acemhöyük, c: Beycesultan

a

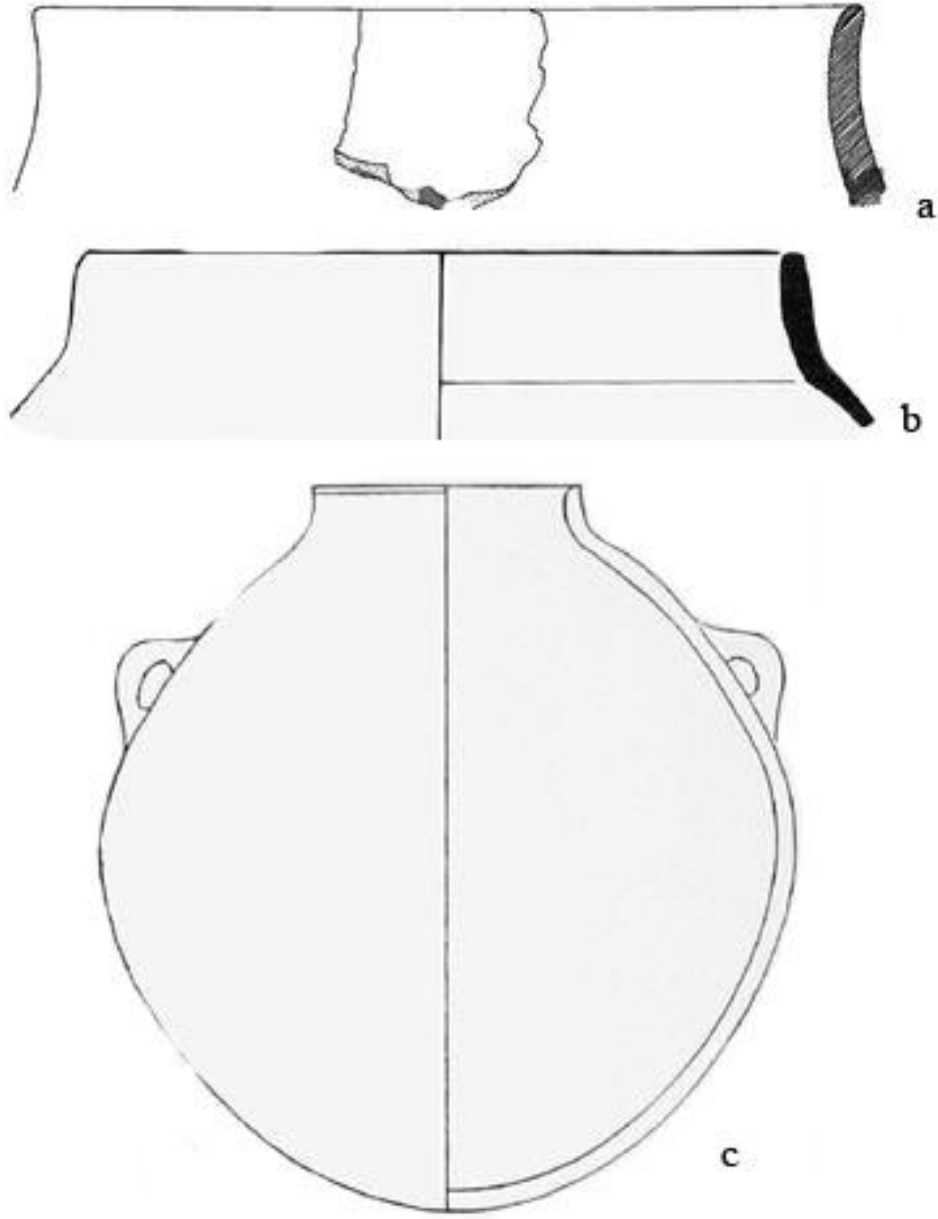

b

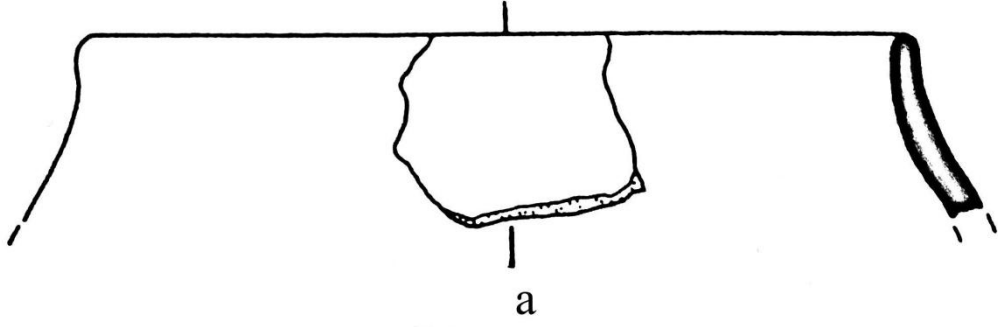

c

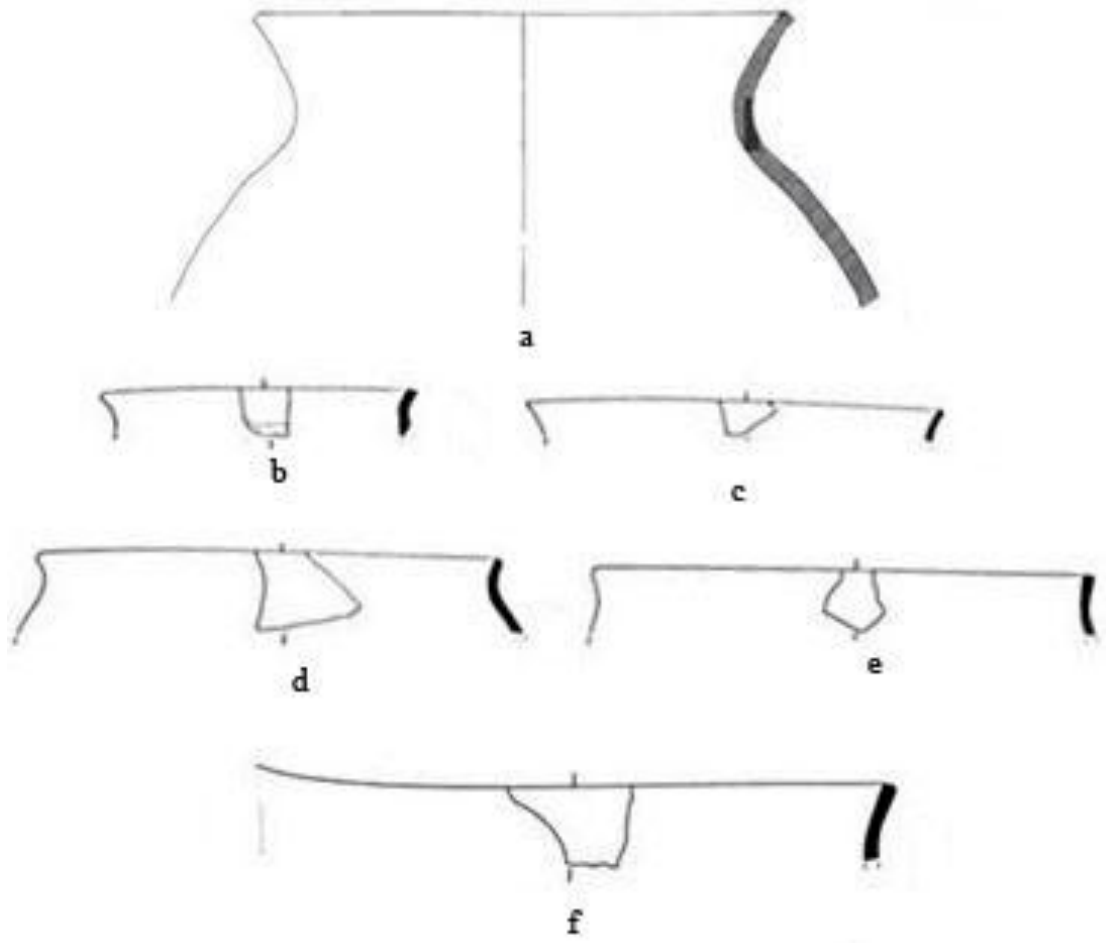
Vazo Tip 2: a: Kültepe, b: Acemhöyük, c: Kusura

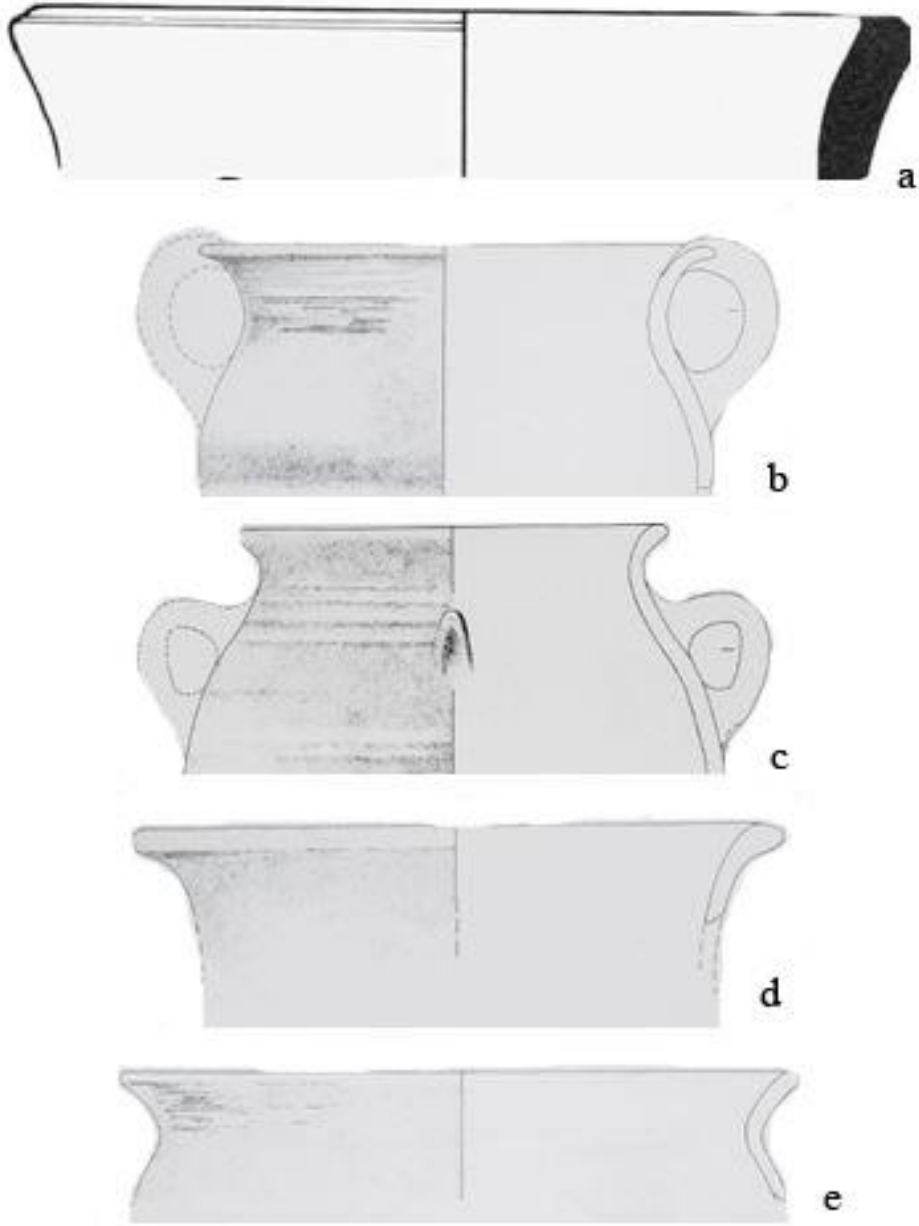
Çömlek Tip 1: a: Boğazköy, b: Aphrodisias, c: Beycesultan

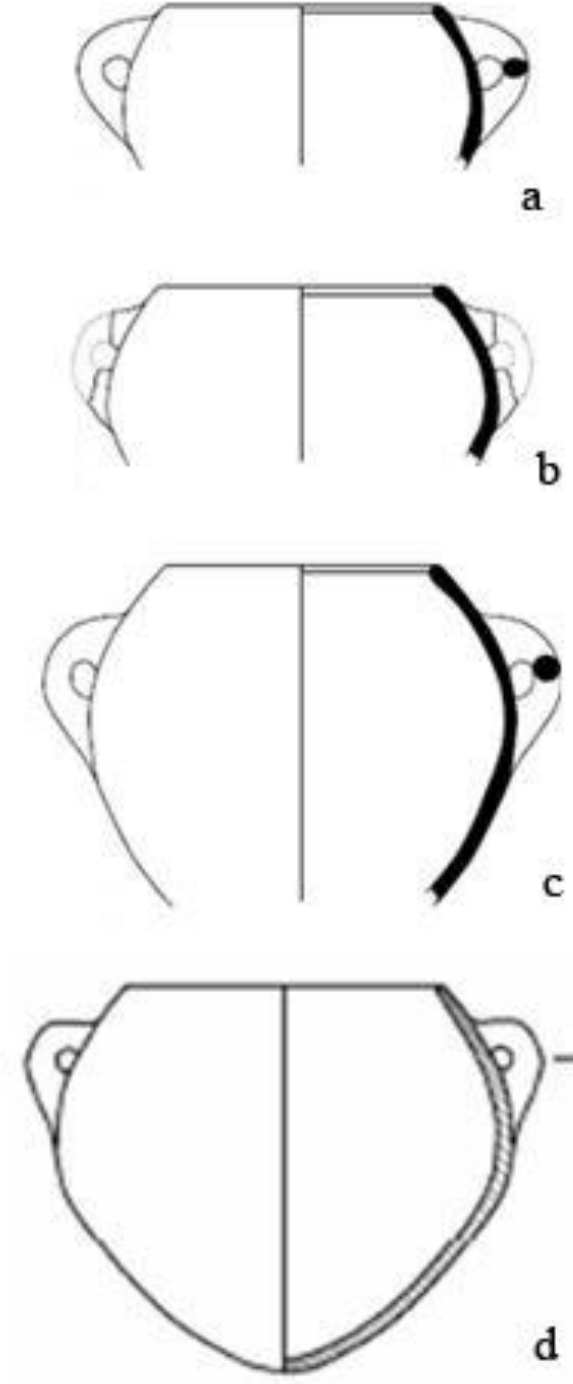
Çömlek Tip 1: a: Kocabaş Tepe

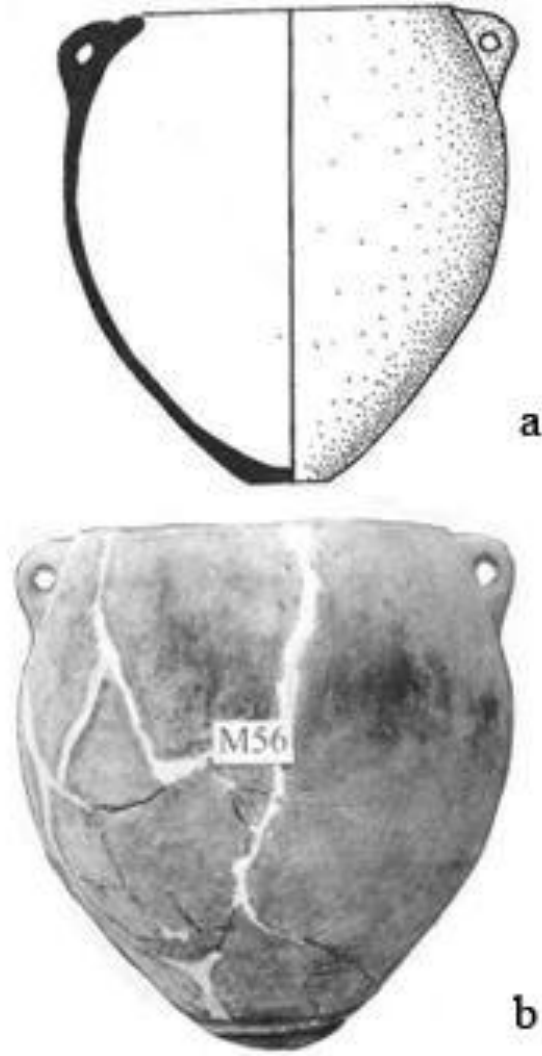
Çömlek Tip 1a: a: Boğazköy, b-f: Kocabaş Tepe

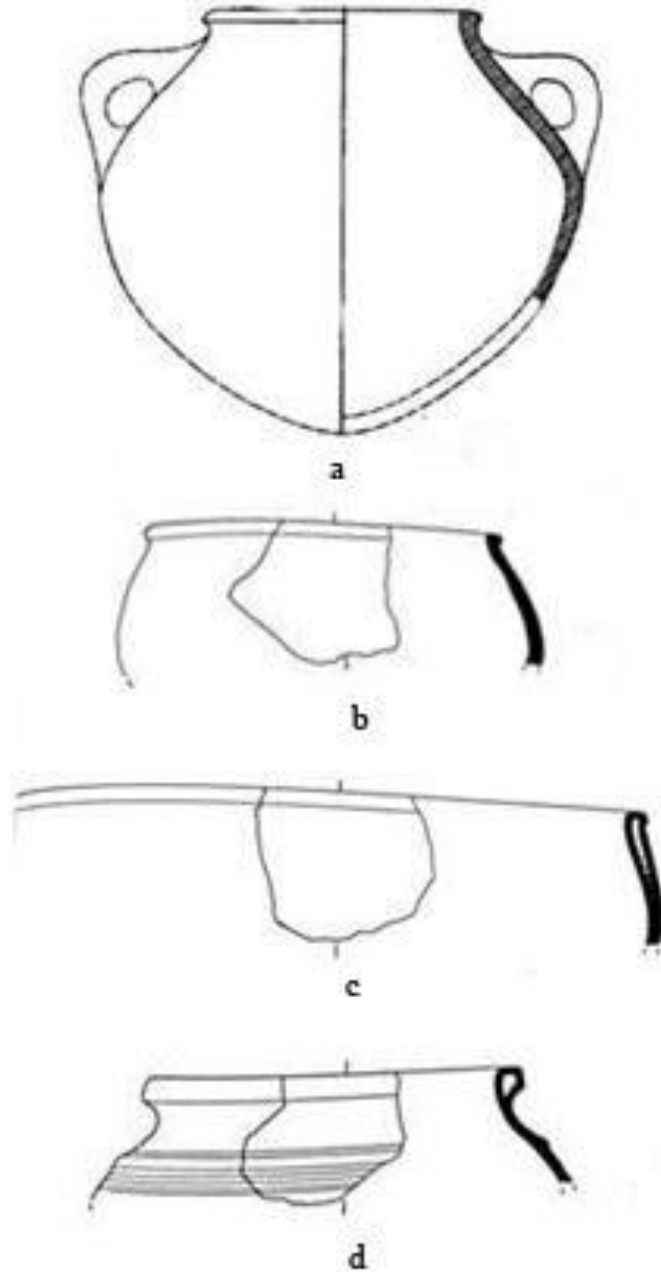
Çömlek Tip 1a: a: Aphrodisias, b-e: Demircihöyük

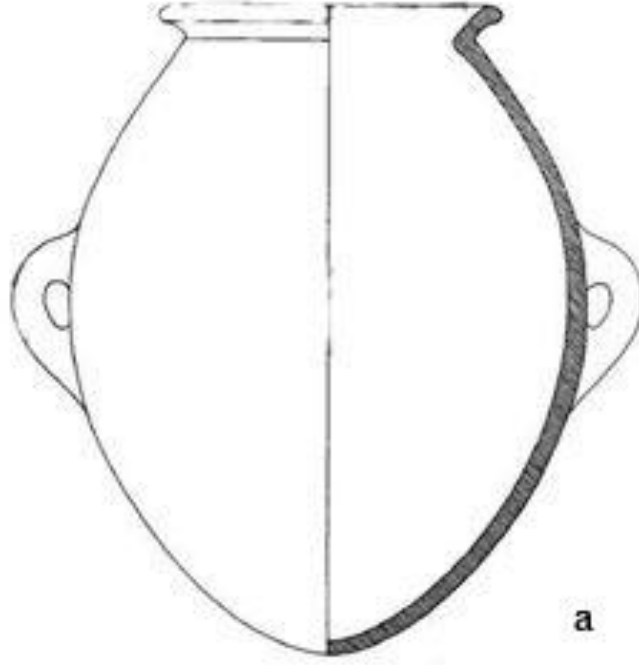
Çömlek Tip 2: a-c: Ovaören, d: Acemhöyük

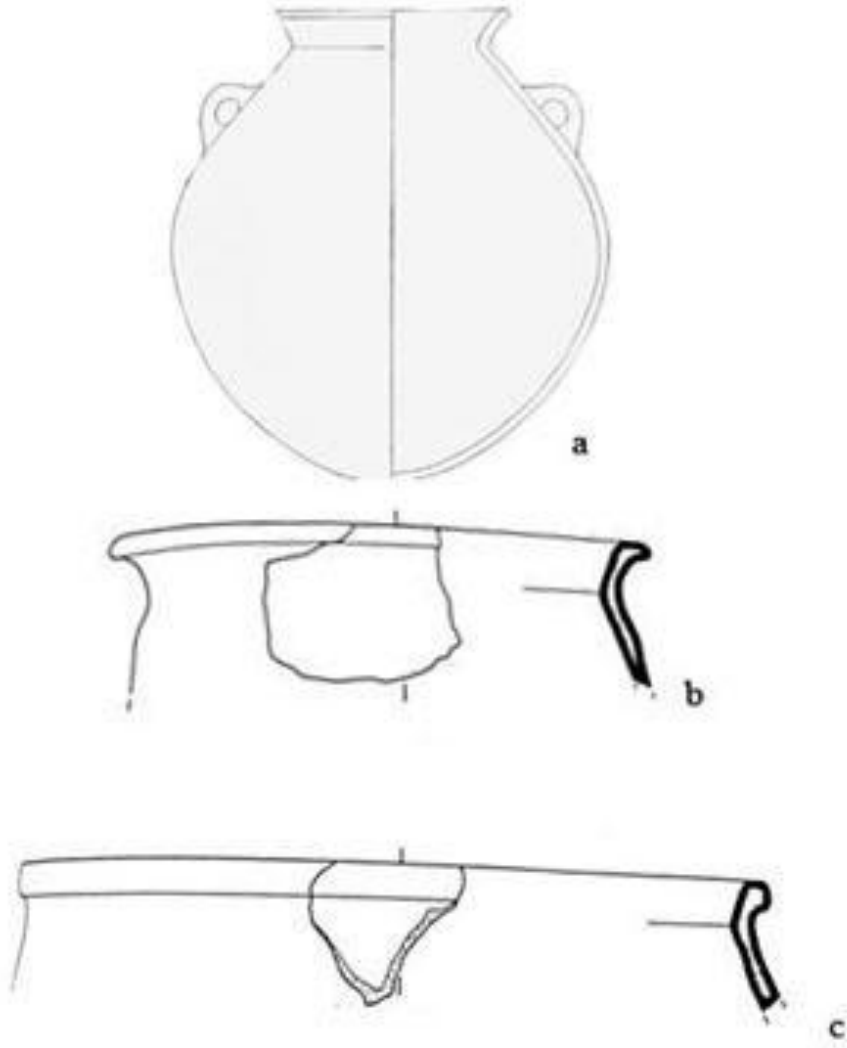
Çömlek Tip 2: a-b: Çavlum Köyü Mezarlığı

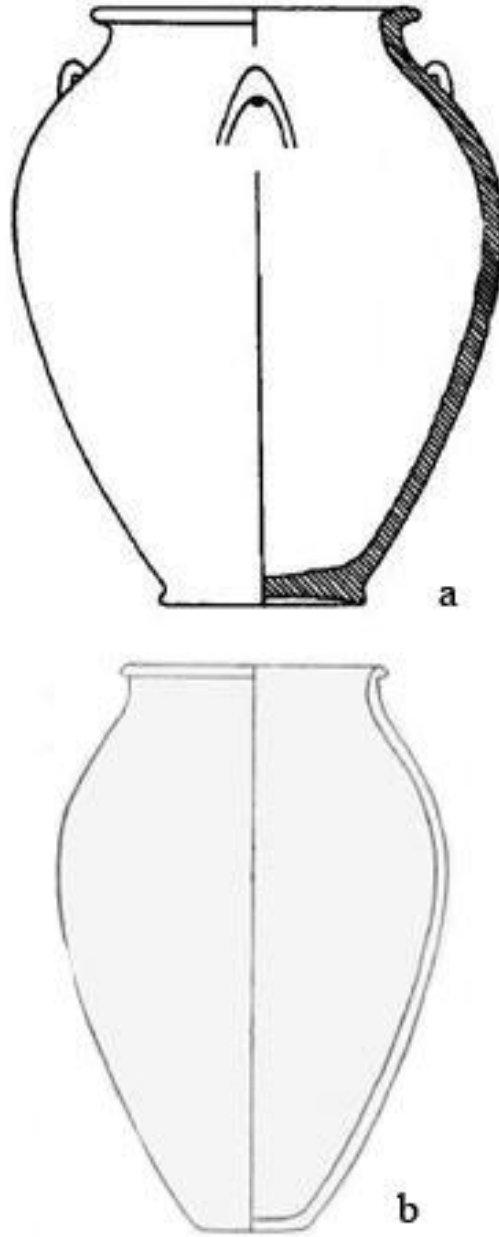
Çömlek Tip 3: a:Boğazköy, b-d: Kocabaş Tepe

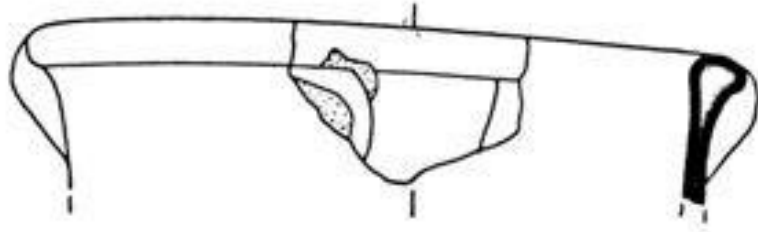
Çömlek Tip 4: a: Boğazköy, b: Alişar

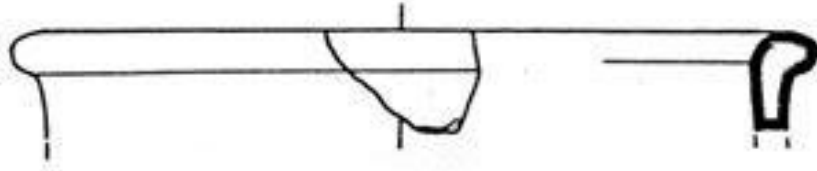
Çömlek Tip 4: a: Beycesultan, b-c: Kocabaş Tepe

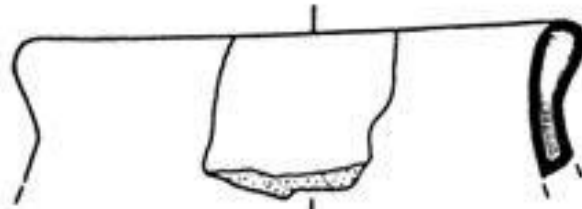
Çömlek Tip 5: a: Boğazköy, b: Beycesultan

a

b

c

Çömlek Tip 5: a-c: Kocabaş Tepe

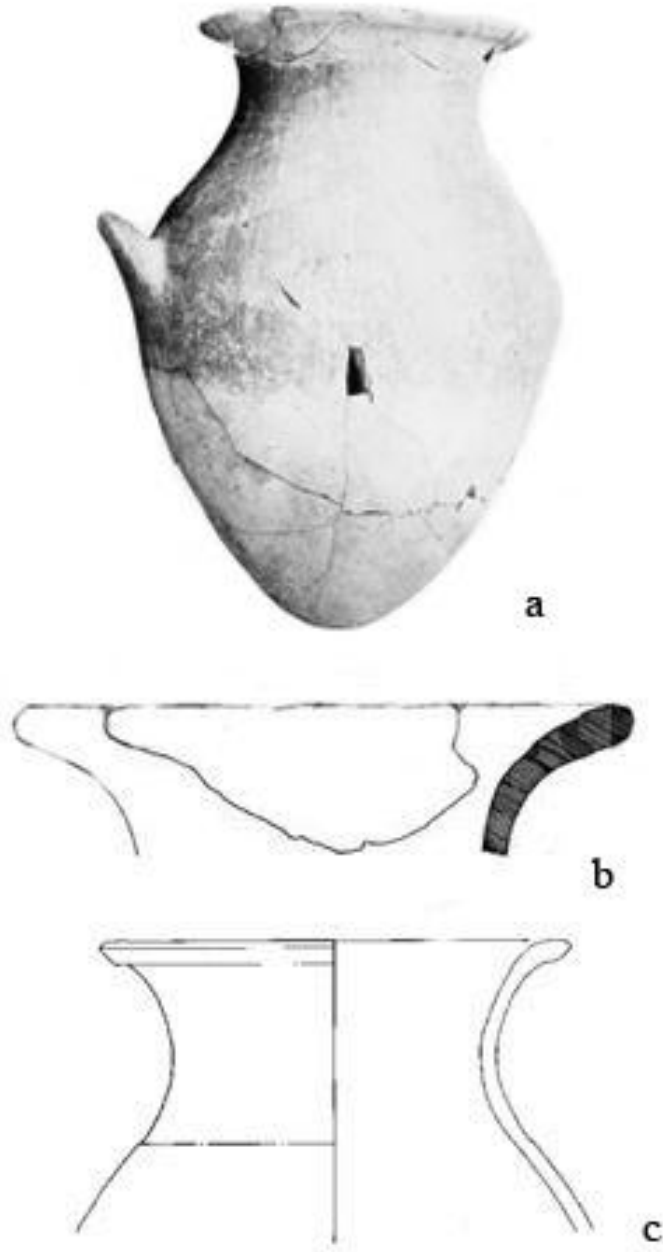

a

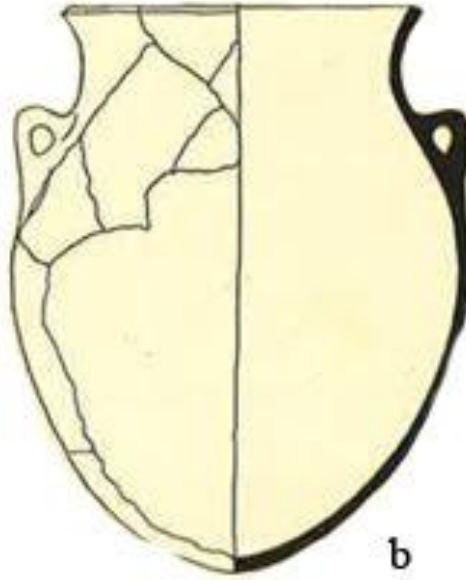
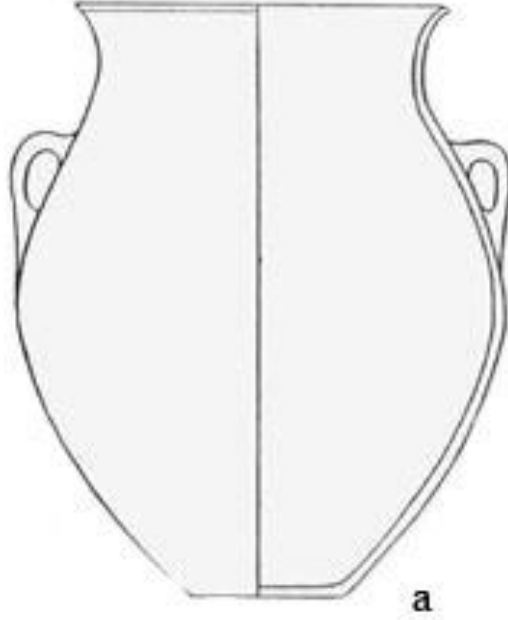

b

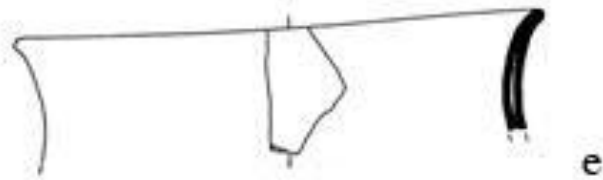
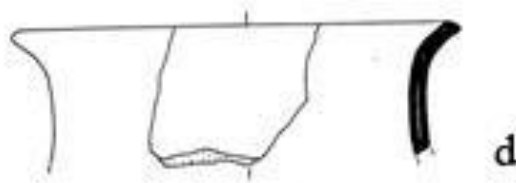
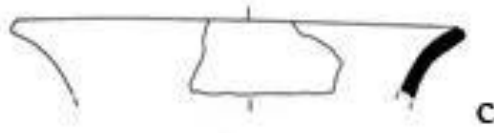
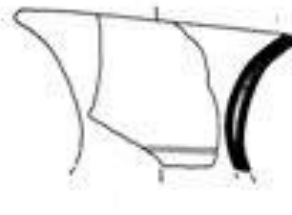
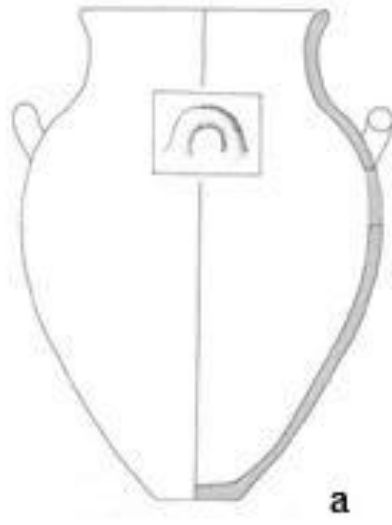
Çömlek Tip 6: a-b: Alishar

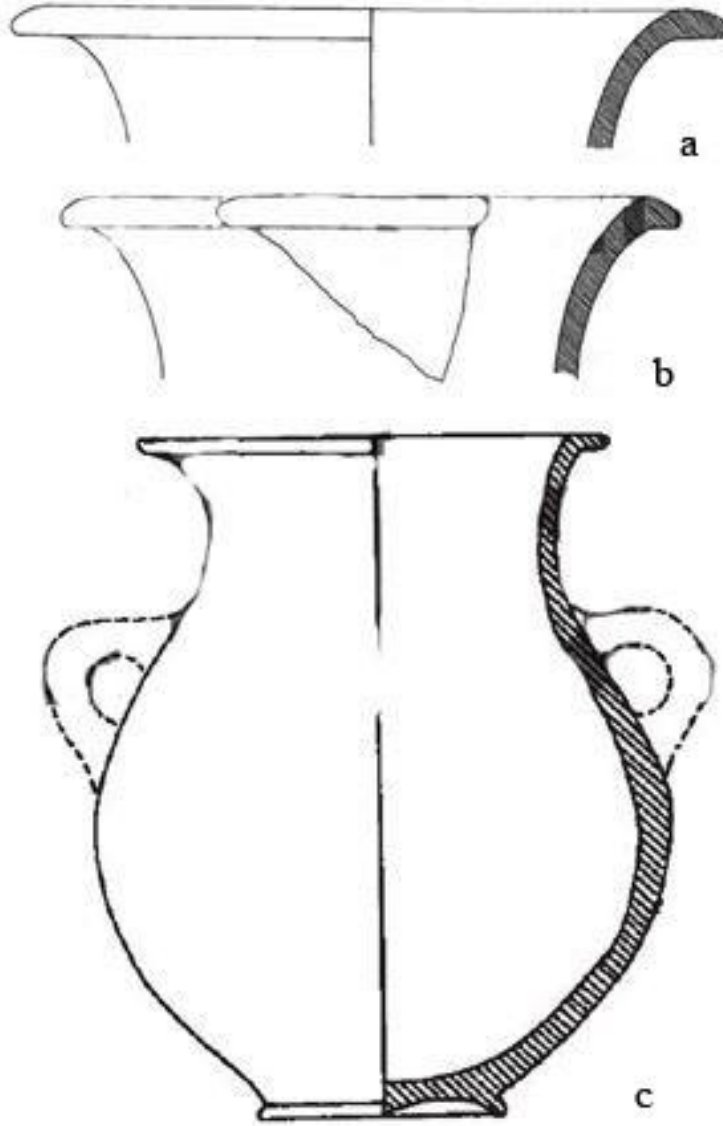
Çömlek Tip 6: a: Alişar, b: Boğazköy, c: Kaman Kalehöyük

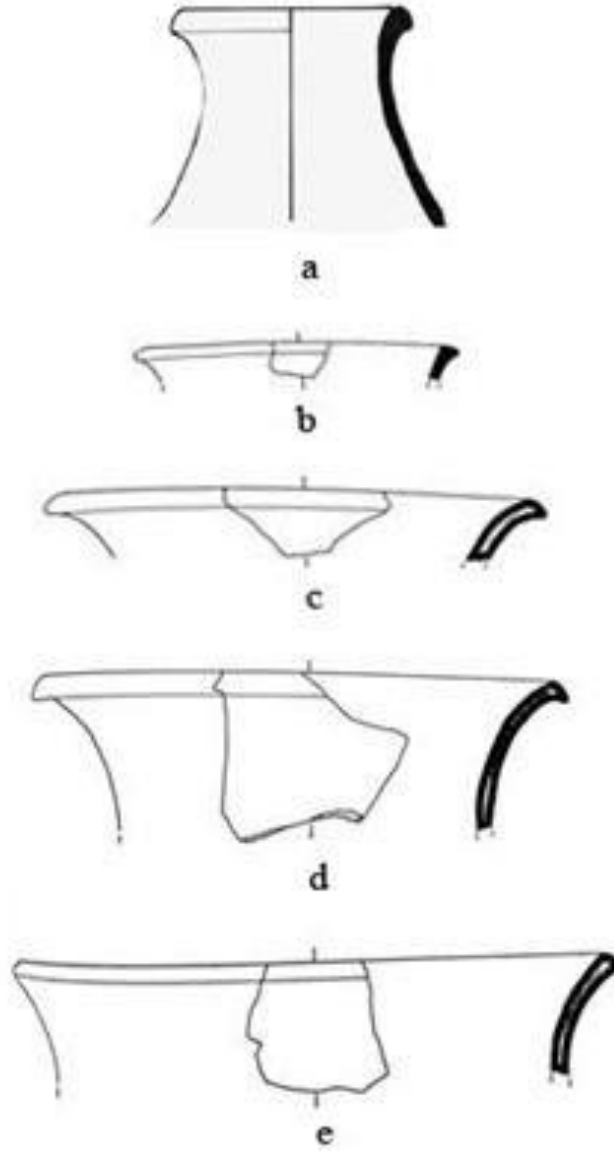
Çömlek Tip 6 : a: Beycesultan, b: Kusura

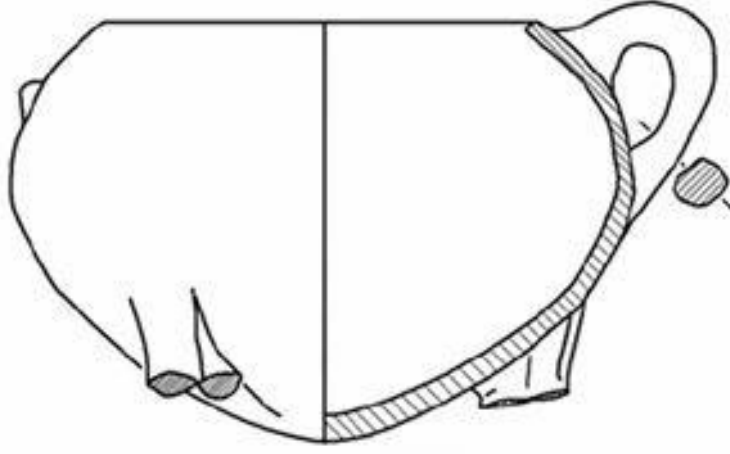
Çömlek Tip 6: a: Sarıket Mezarlığı, b-e: Kocabaş Tepe

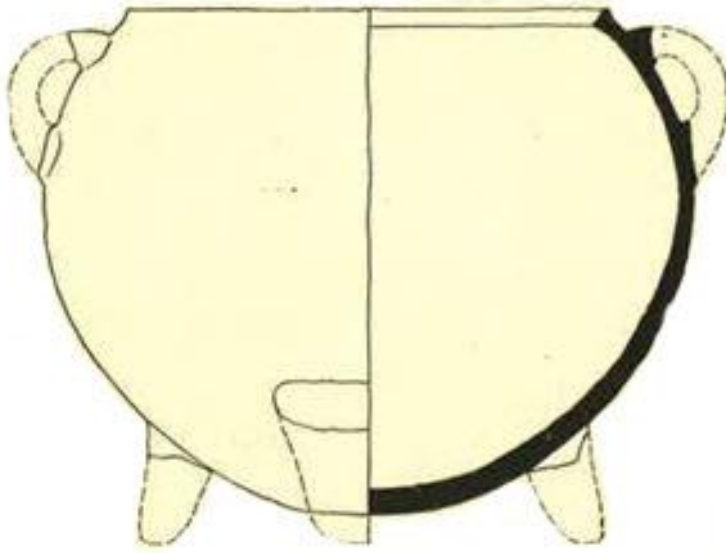
Çömlek Tip 6a: a-c: Boğazköy

Çömlek Tip 6a: a: Aphrodisias, b-e: Kocabaş Tepe

a

b

Çömlek Tip 7: a: Acemhöyük, b: Kusura

a

b

Çömlek Tip 7: a: Milet, b: Liman Tepe

Riton: a-b: Kültepe

Riton: a-c: Kültepe

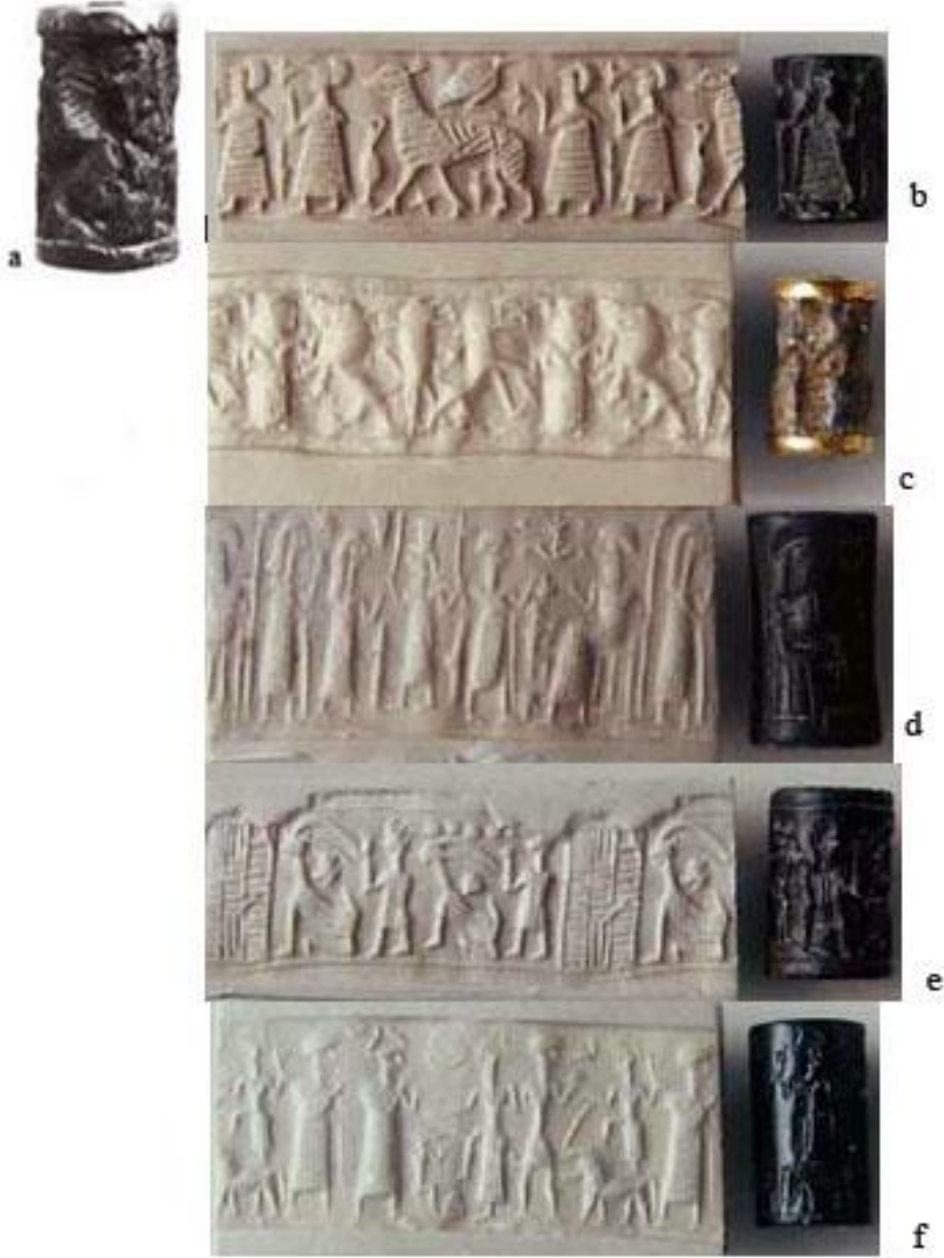
Riton: a: Kültepe, b: Alişar

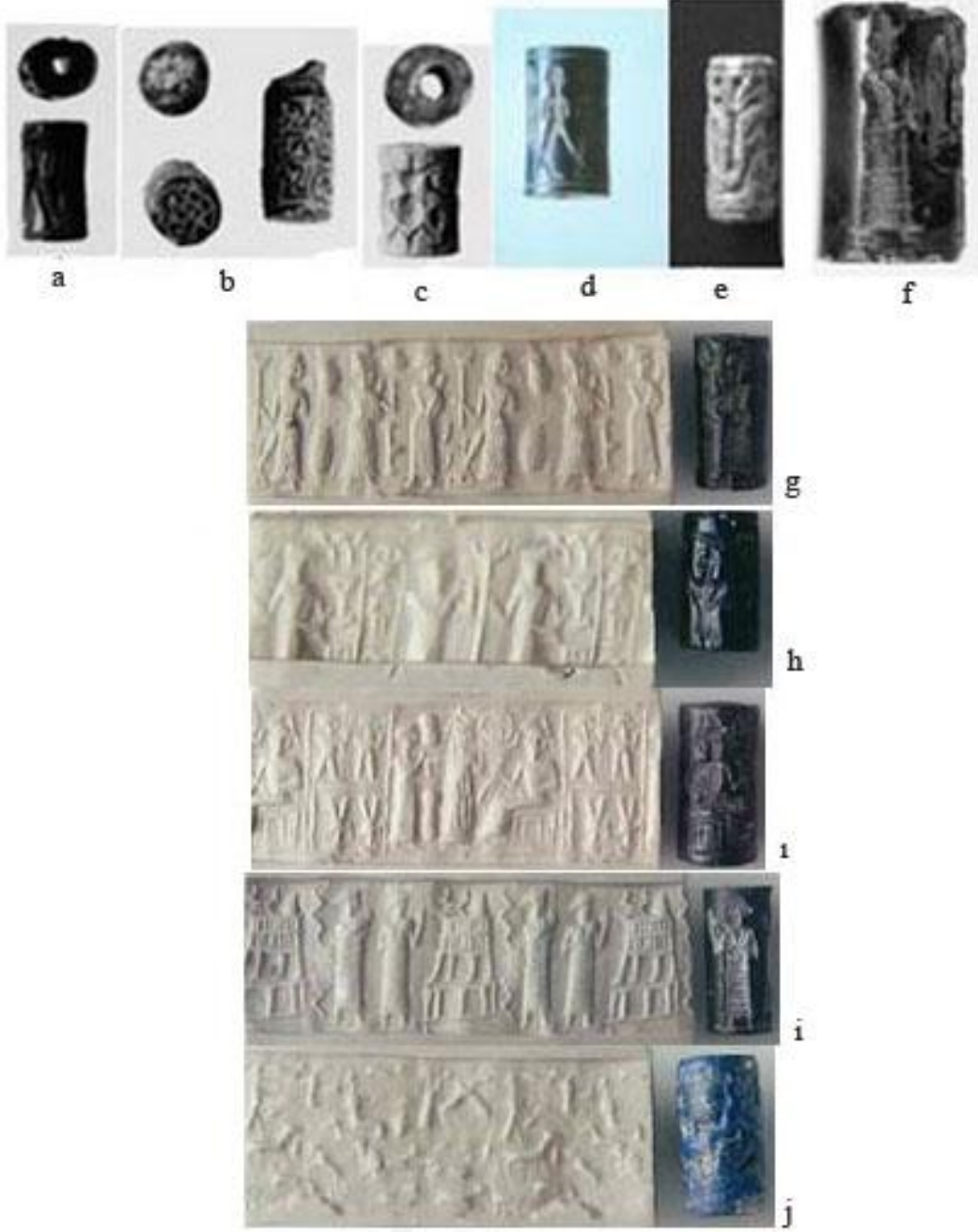
Riton: a-b: Boğazköy, c: Seyitömer Höyük

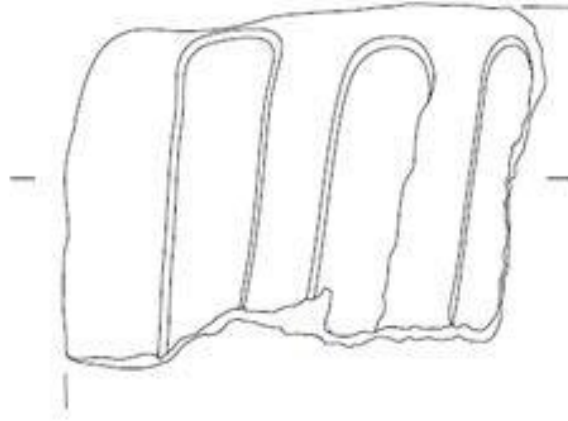
Damga Mühür: a: Alışar, b-c: Gordion Mezarlığı, d: Konya Karahöyük, e: Kültepe, f: Çavlum Köyü Mezarlığı

Silindir Mühür:a-f: Kültepe

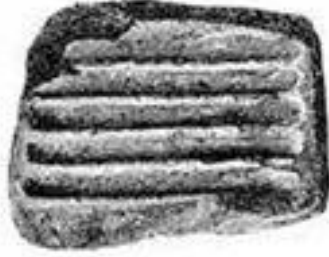
Silindir Mühür: a-c: Alişar, d-e: Seyitömer, f: Kaman Kalehöyük g-j: Kültepe

Kalıp: a:Kultepe, b: Acemhöyük

a

b

Kalıp: a: Alişar, b: Troya

Kurşun Figürin Kalıbı: a-b: Kültepe

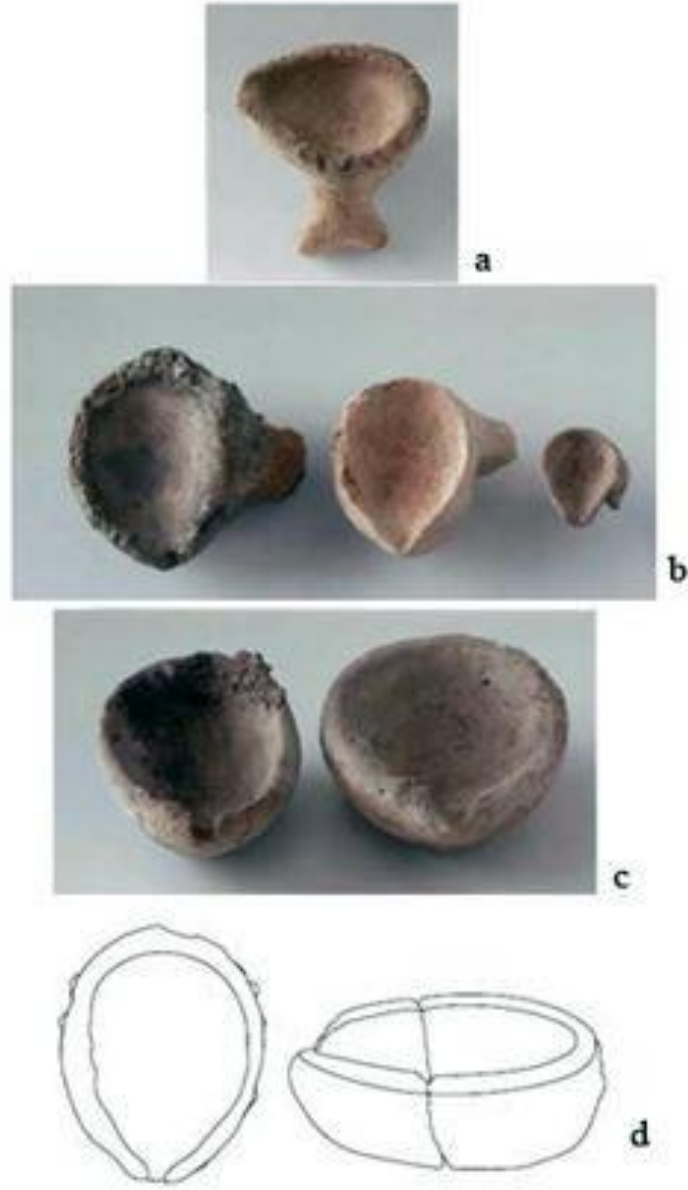
Kurşun Figürin Kalıbı: a-e: Kültepe

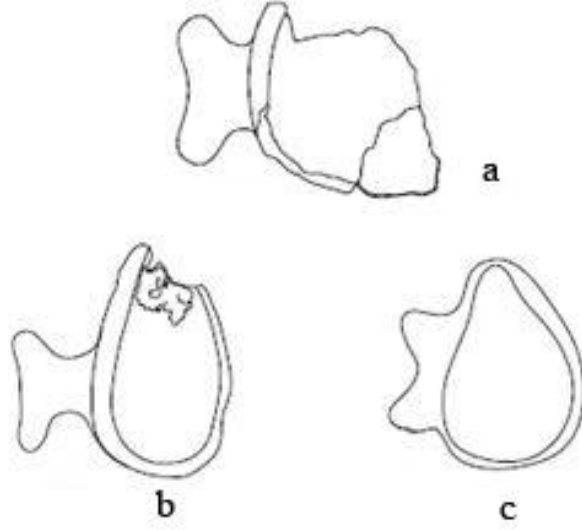
Kurşun Figürin Kalıbı: a-b: Kültepe, c: Boğazköy

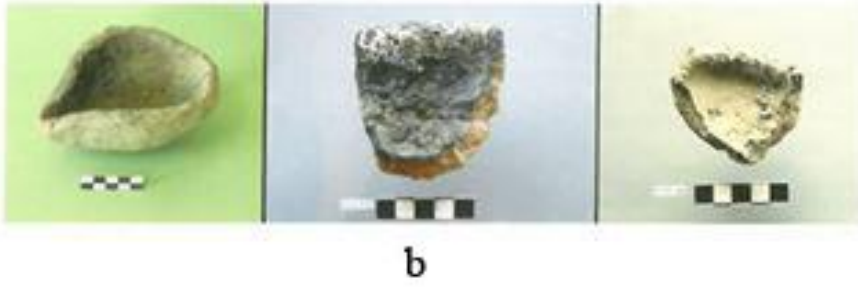
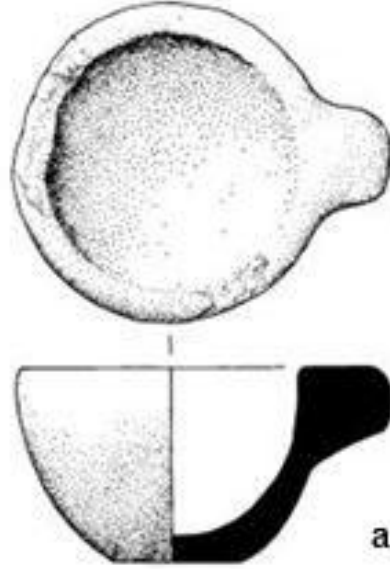
Kurşun Figürin Kalıpları: a: Alishar, b: Akhisar

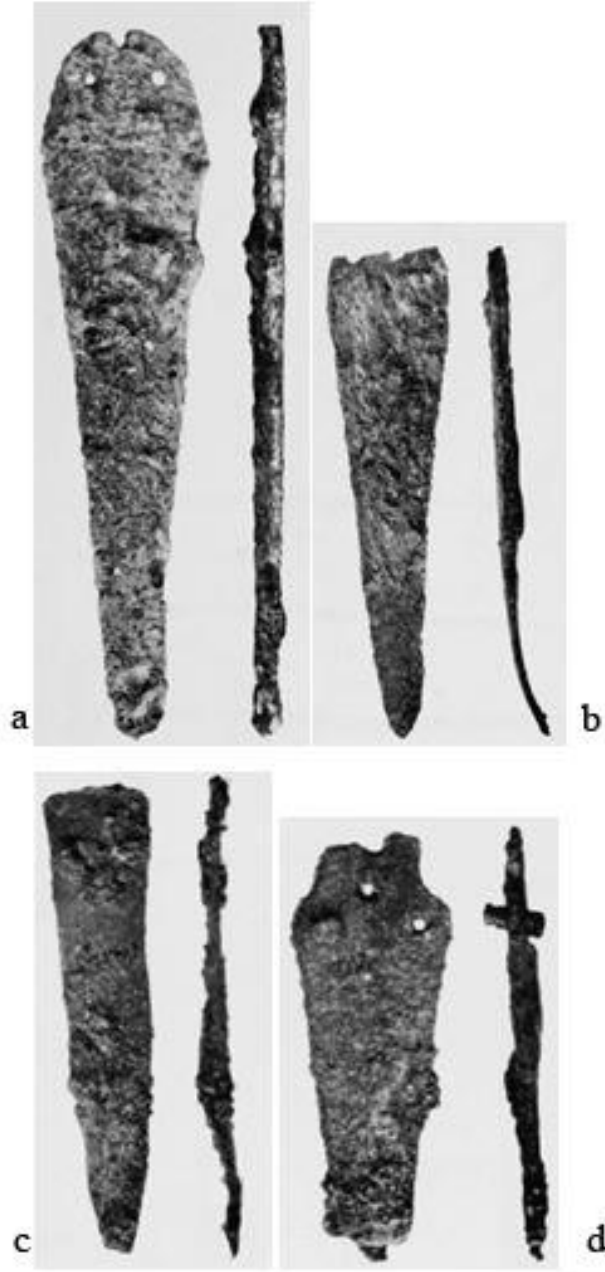
Pota: a-c: Kültepe, d: Acemhöyük

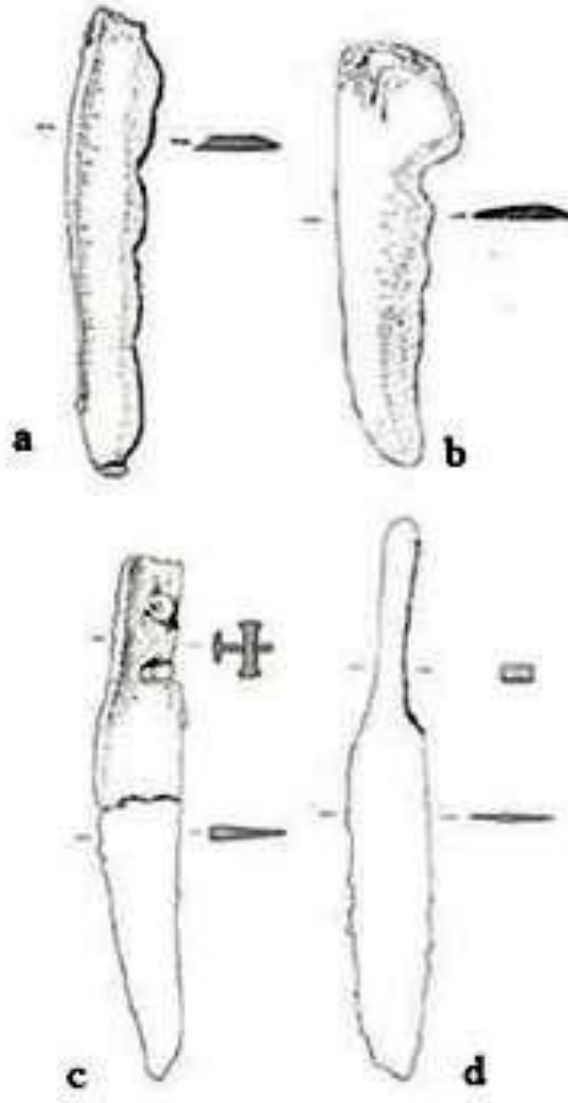
Pota: a-c: Acemhöyük, d: Alişar

Pota: a: Beycesultan, b: Seyitömer Höyük

Bıçak: a-d: Alişar

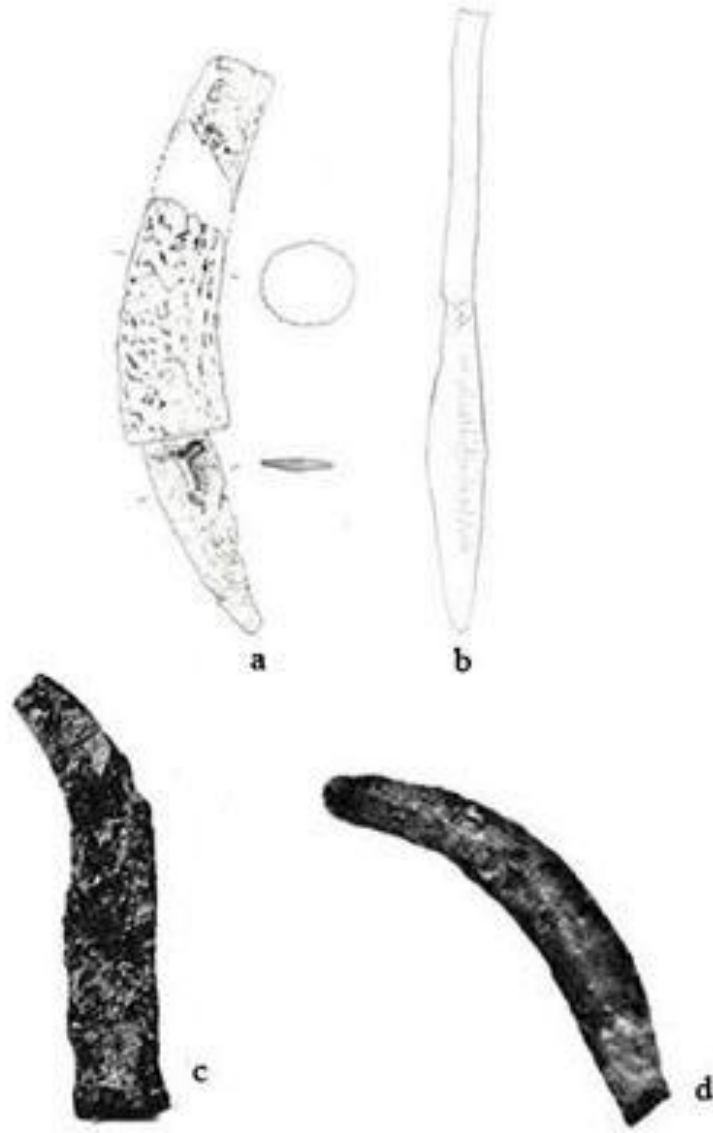
Bıçak: a-d: Boğazköy

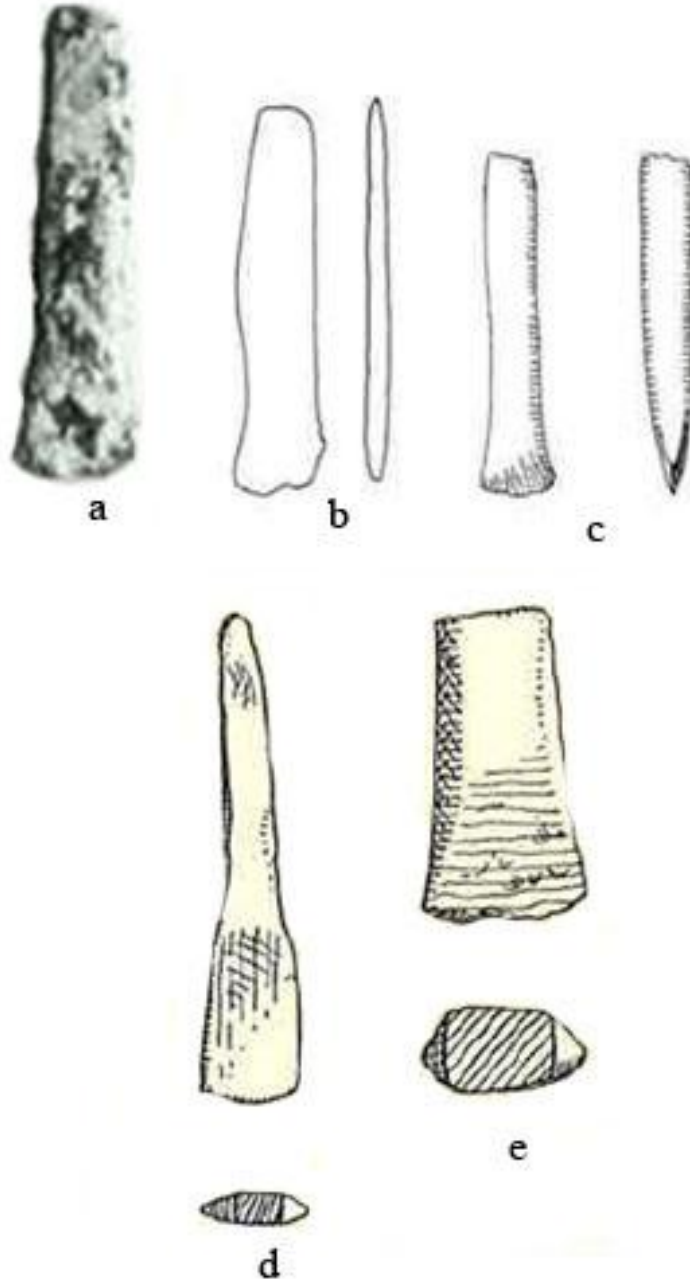
Bıçak: a: Boğazköy, b: Konya Karahöyük

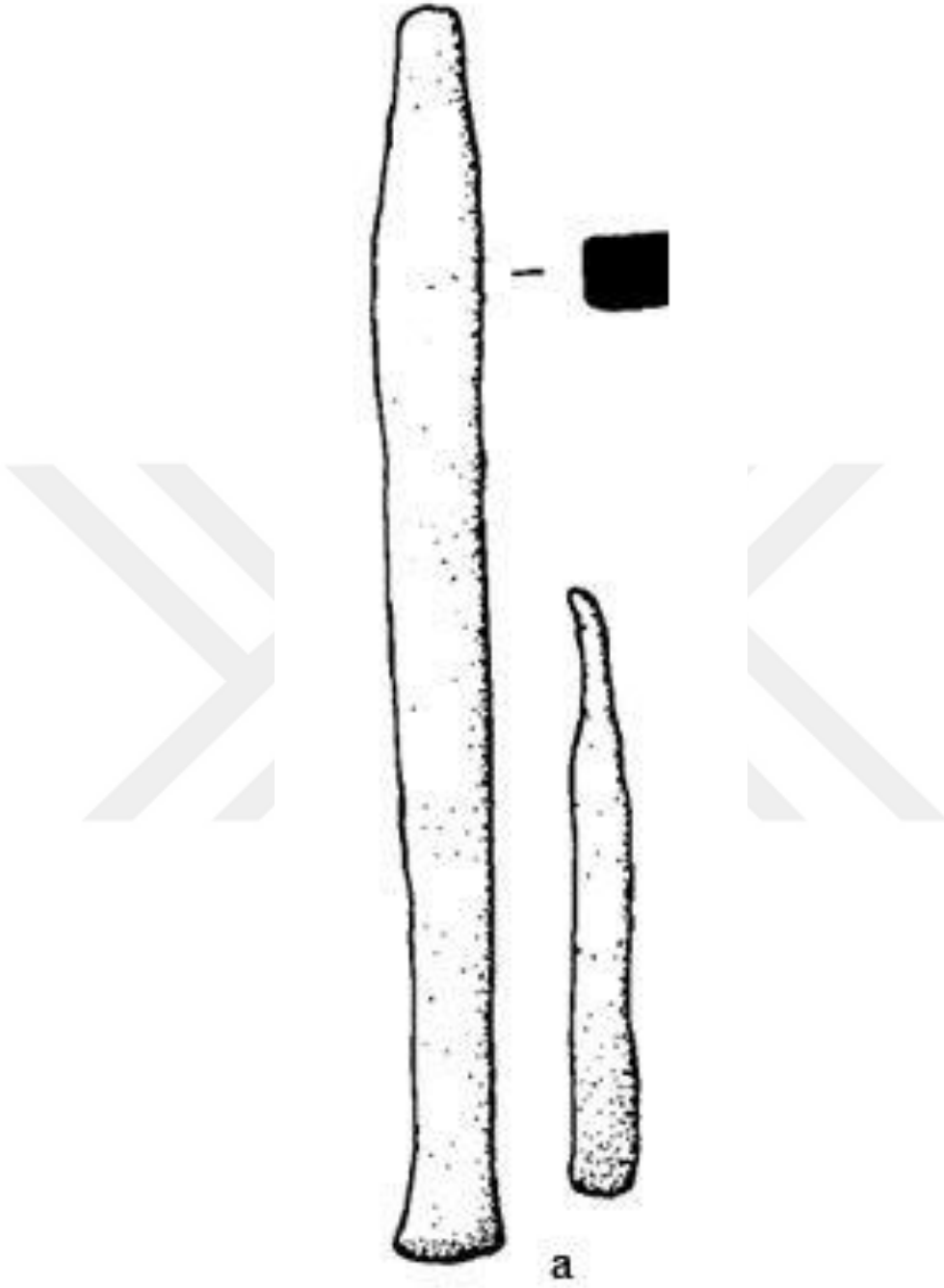
Bıçak: a:Demircihöyük, b: Aphrodisias

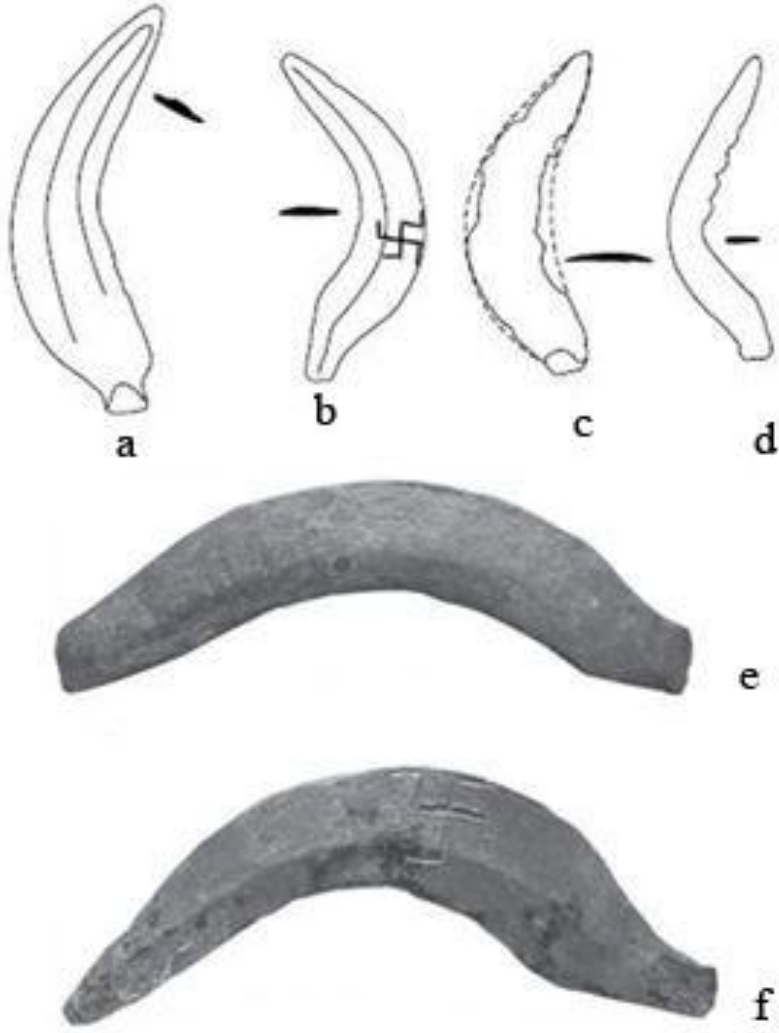
Bıçak:a-b: Boğazköy, c-d: Aphrodisias

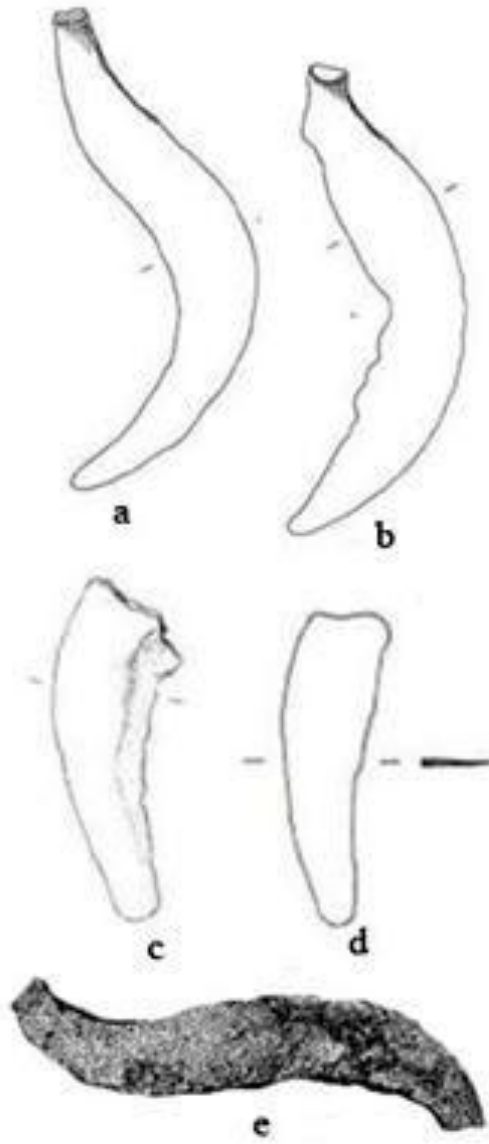
Keski: a-c: Boğazköy, d-e: Kusura

Keski: a: Beycesultan

Orak: a-f: Acemhöyük

Orak:a-d: Boğazköy, e: Hüseyindede Tepesi

Orak: a-c: Kültepe

a

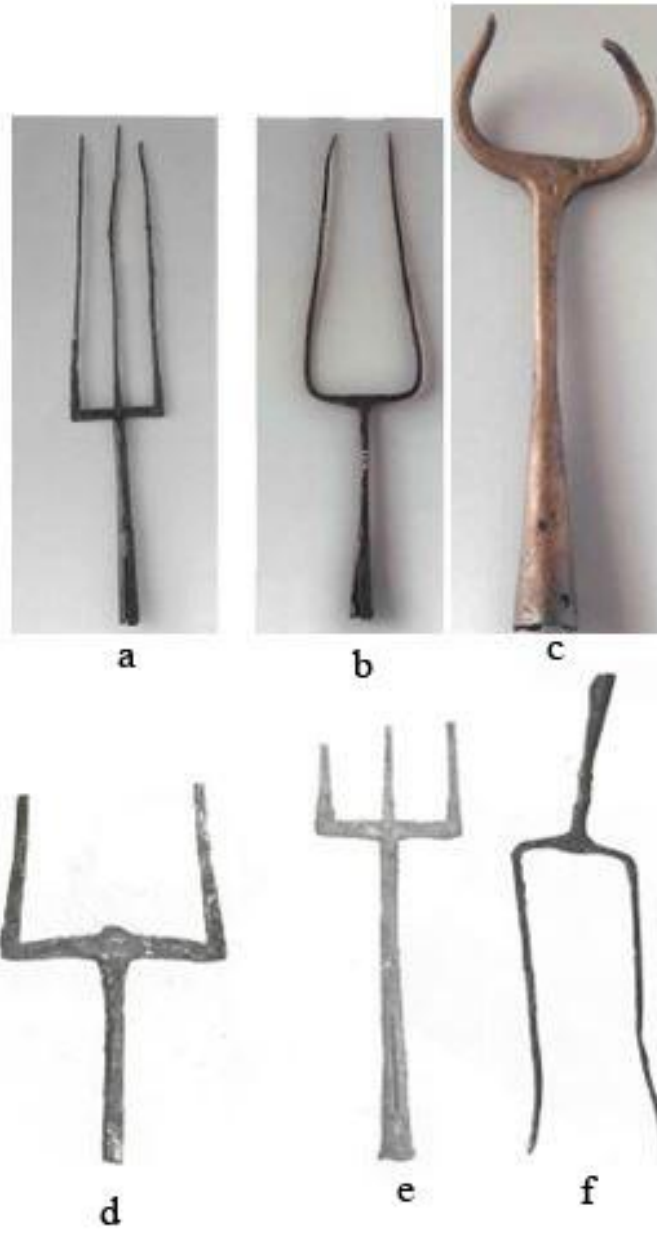

b

c

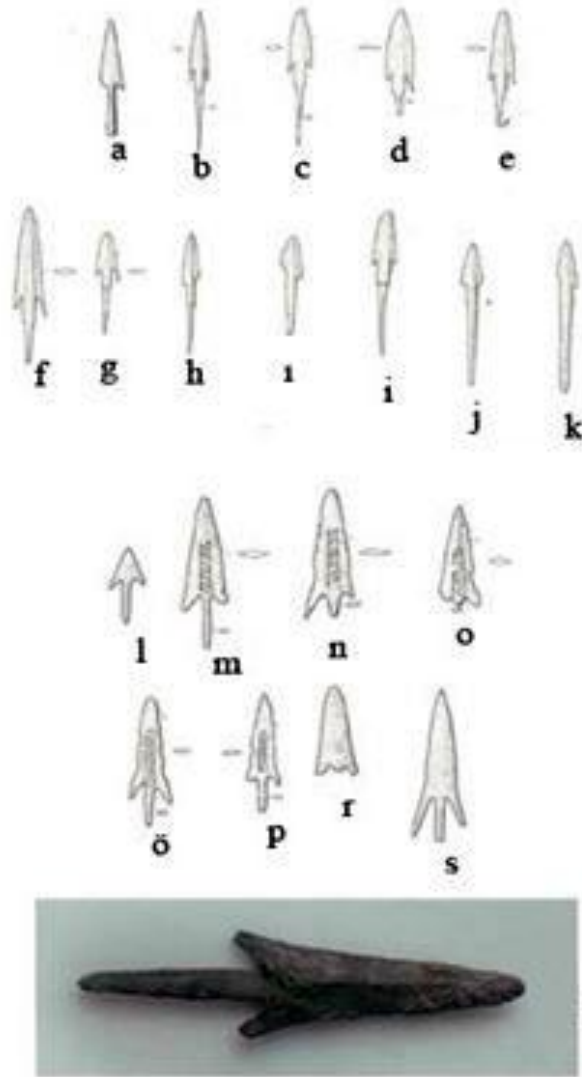
Orak: a: Alishar, b-c: Seyitömer Höyük

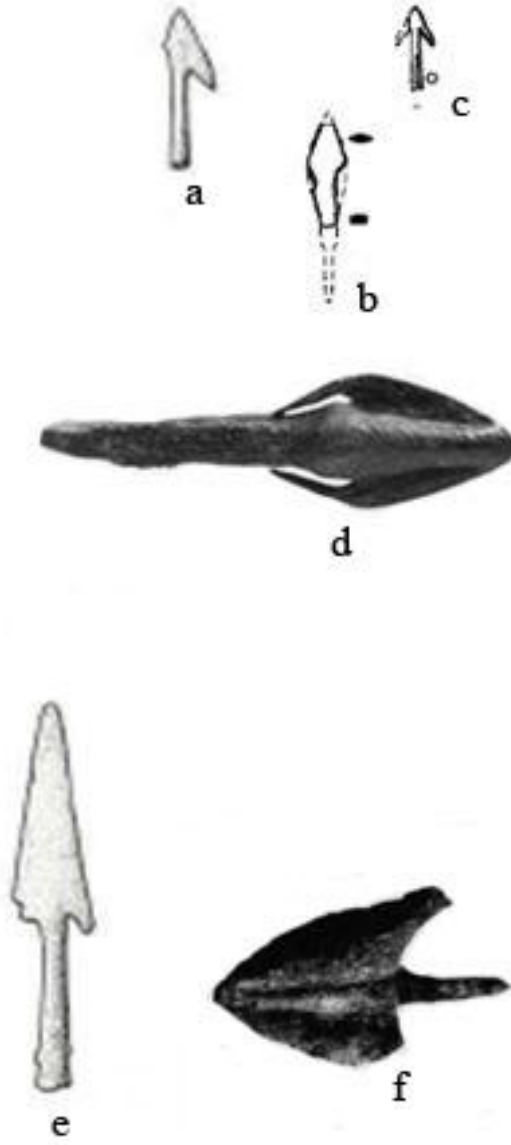
Yaba: a-f: Kültepe

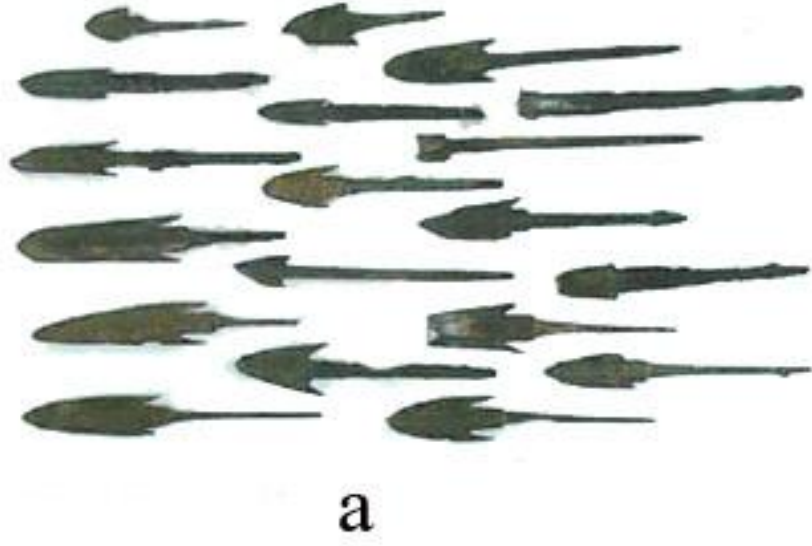
Yaba: a: Yassihöyük, b: Seyitömer Höyük

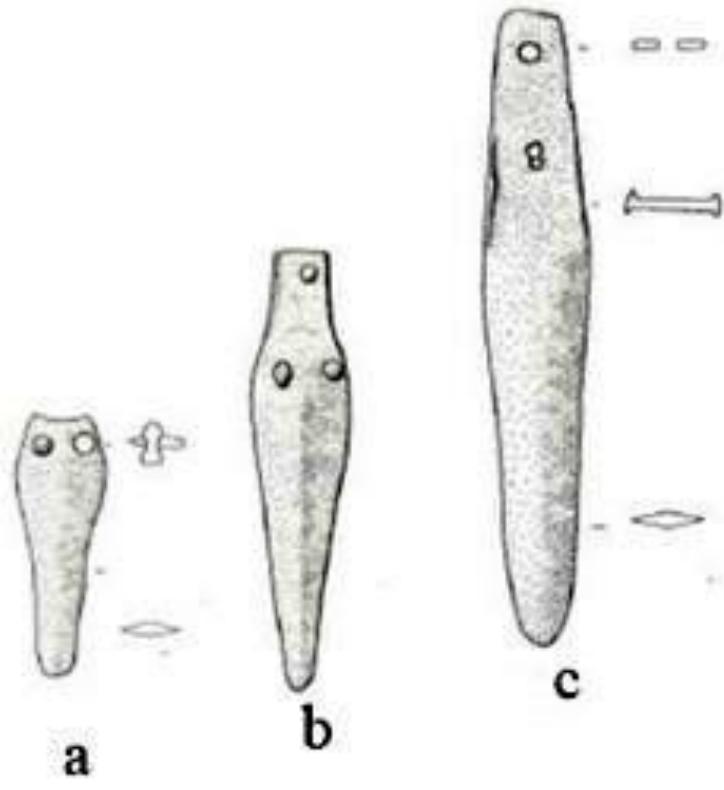
Ok Uçları: a-k: Boğazköy l- t: Kültepe

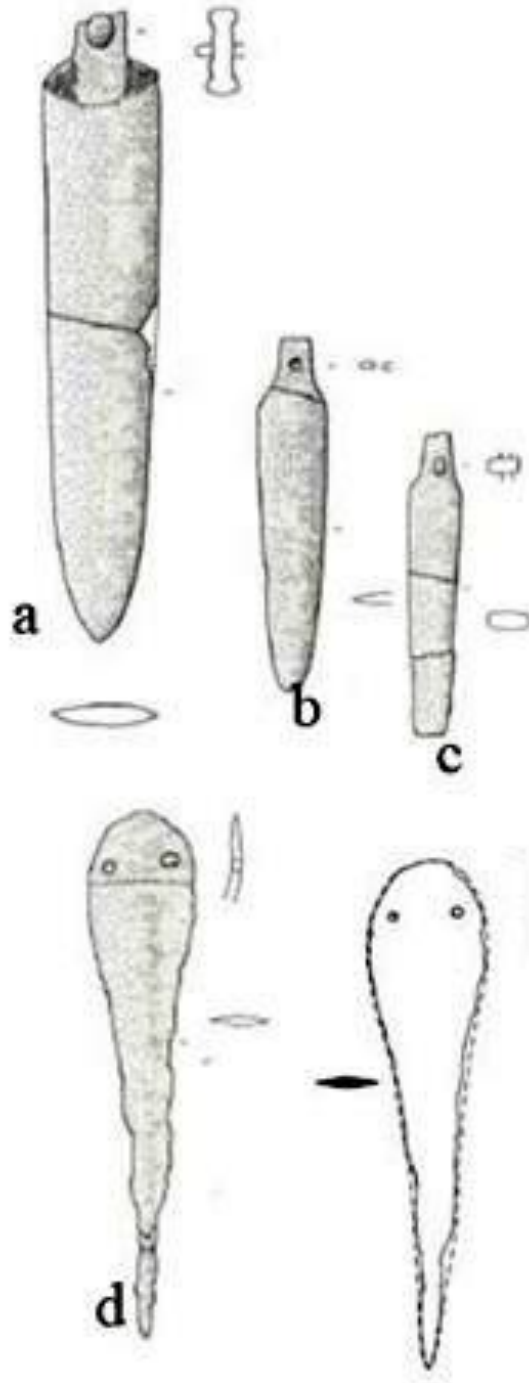
Ok Uçları: a-c: Acemhöyük, d: Kaman Kalehöyük, e-f: Alişar

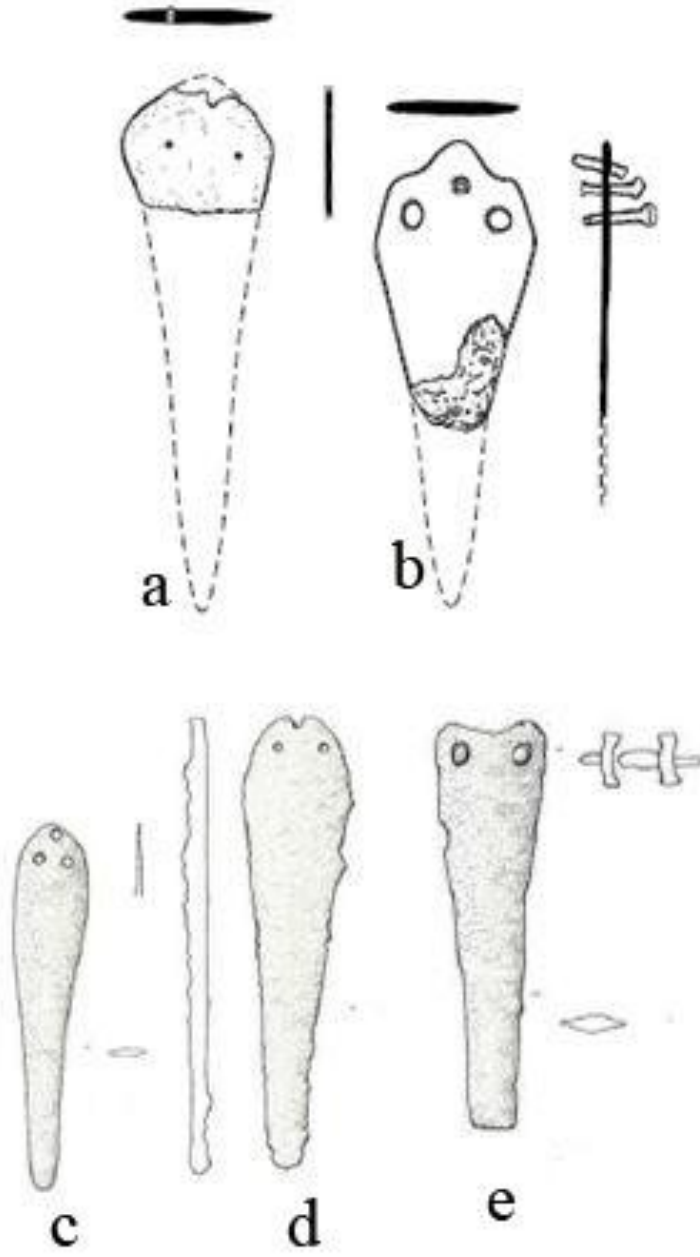
Ok Uçları: a: Seyitömer Höyük

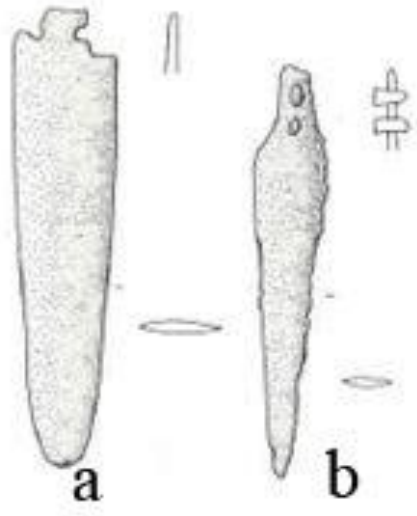
Hançer: a-c: Boğazköy

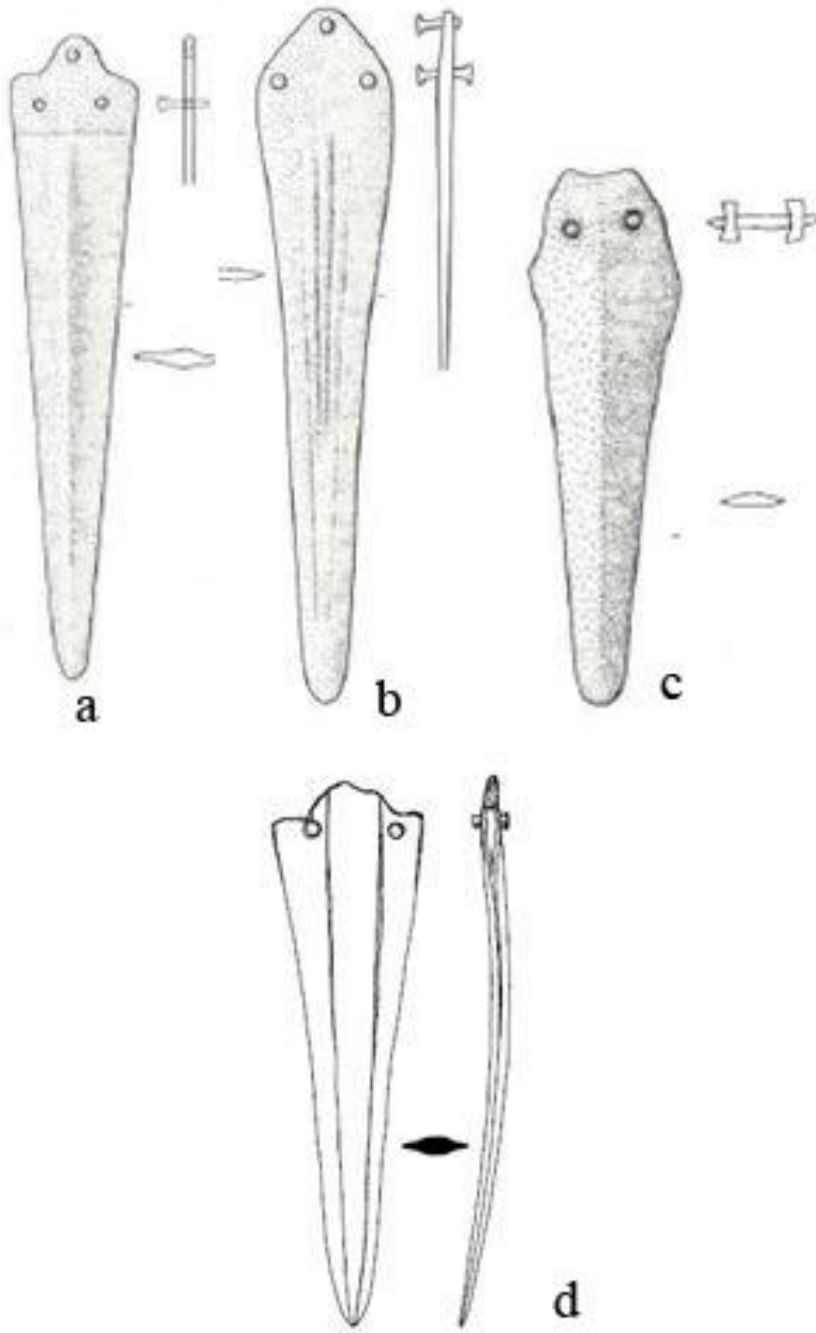
Hançer: a-c: Kültepe, d: Acemhöyük

Haçer: a-c: Acemhöyük, d-e: Alişar

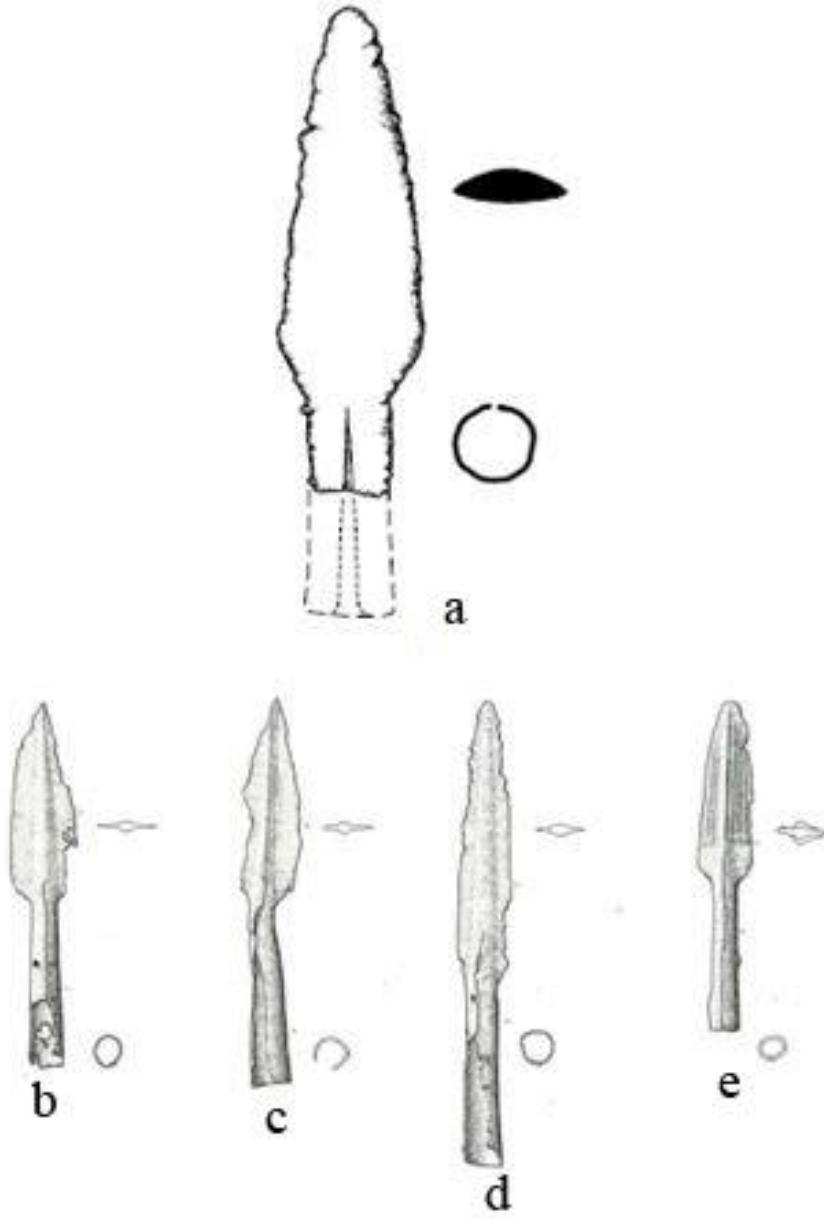
Hançer: a-b: Alishar, c: Seyitömer Höyük

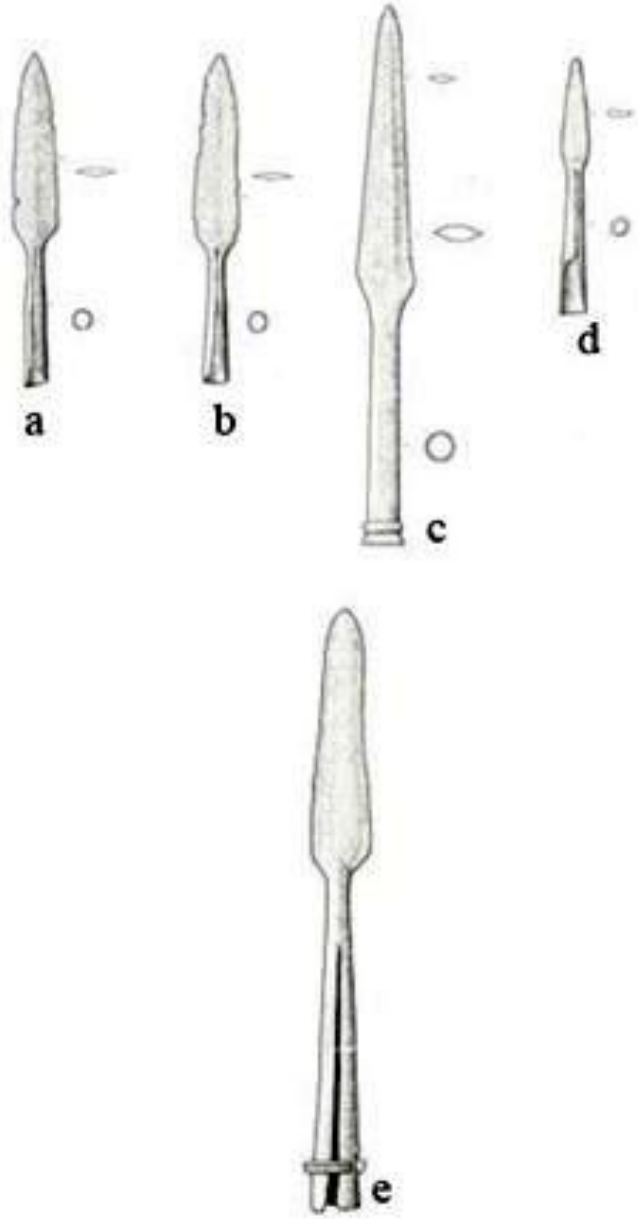
Hançer: a-c: Kültepe, d: Acemhöyük

Hançer: a: Seyitömer Höyük

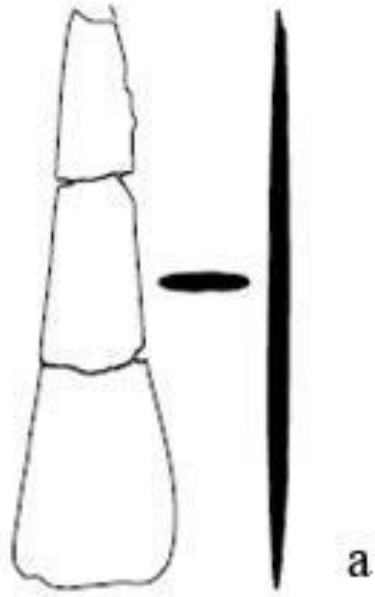
Mızrak Uçları: a:Acemhöyük, b-e: Kültepe

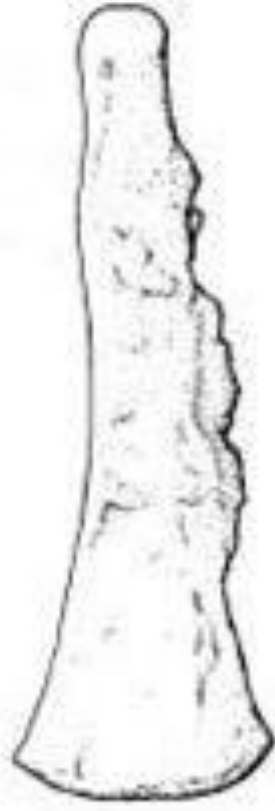
Mızrak Ucu: a-d: Kültepe, e: Alişar

Mızrak Ucu: a: Bitik Höyük, b: Seyitömer Höyük

Yassı Balta: a: Acemhöyük, b: Kültepe

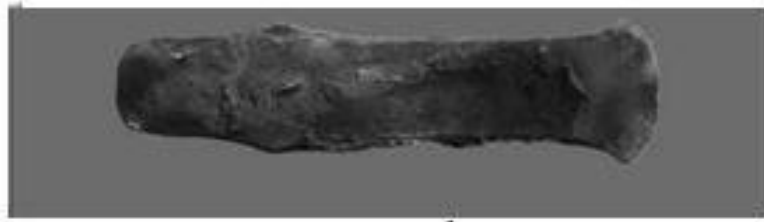

a

Yassı Balta: a: Beycesultan

a

b

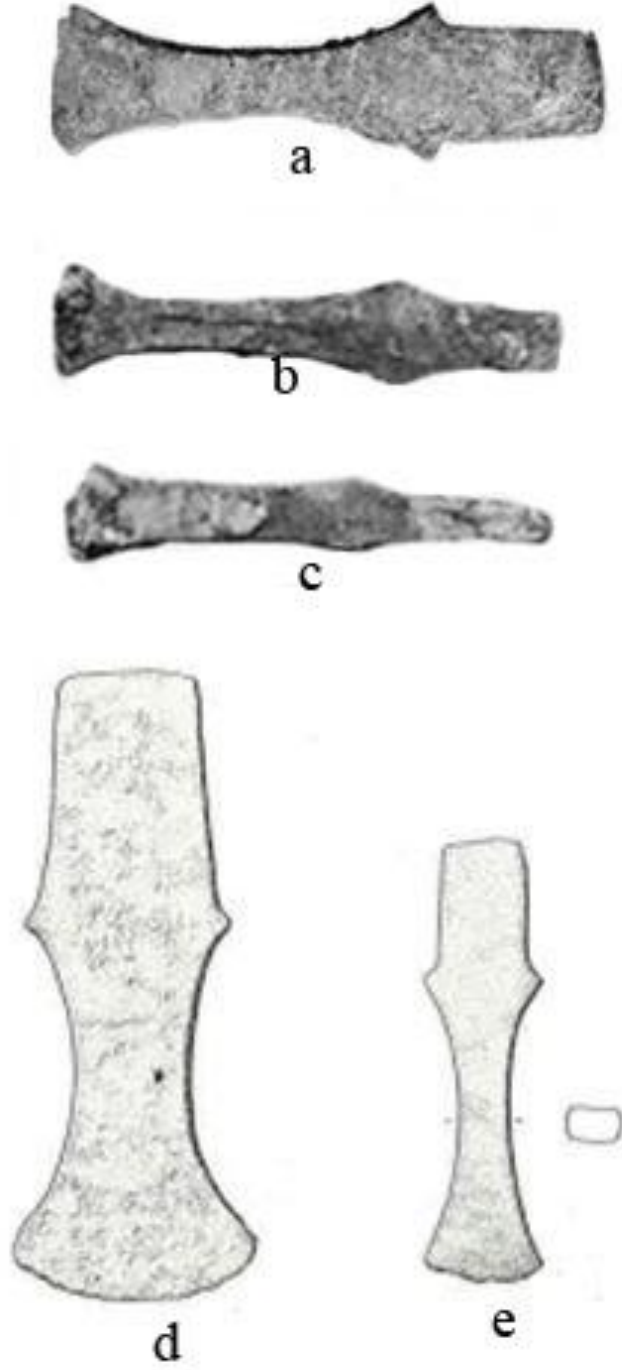

c

d

Kolcuklu Balta: a-d: Acemhöyük

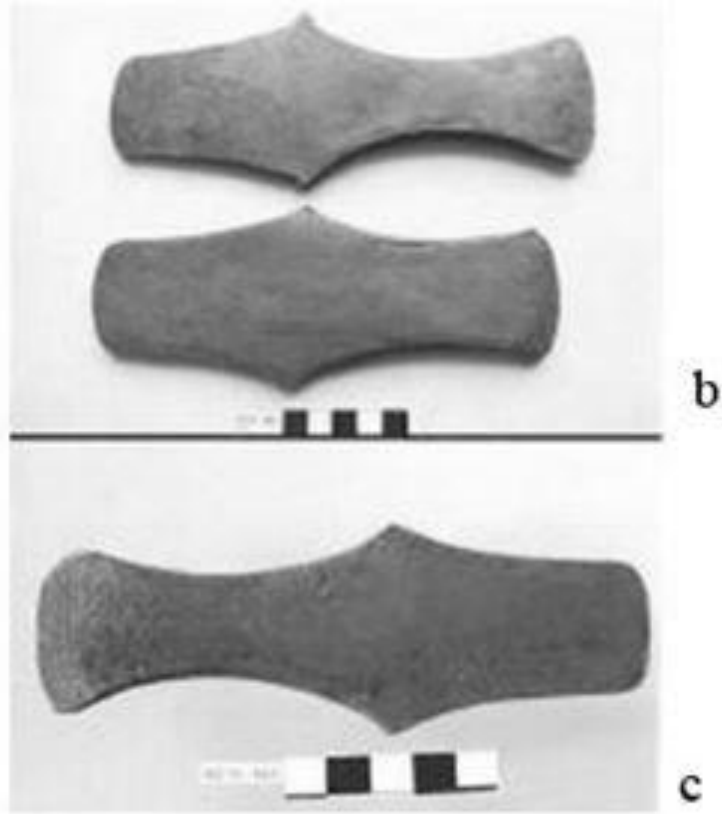
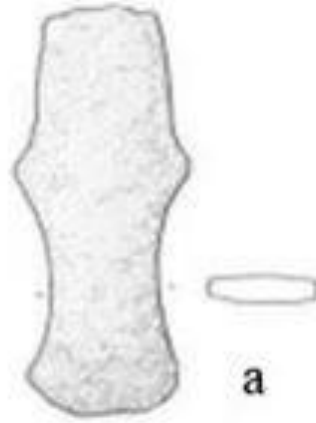
Kolcuklu Balta: a-e: Alişar

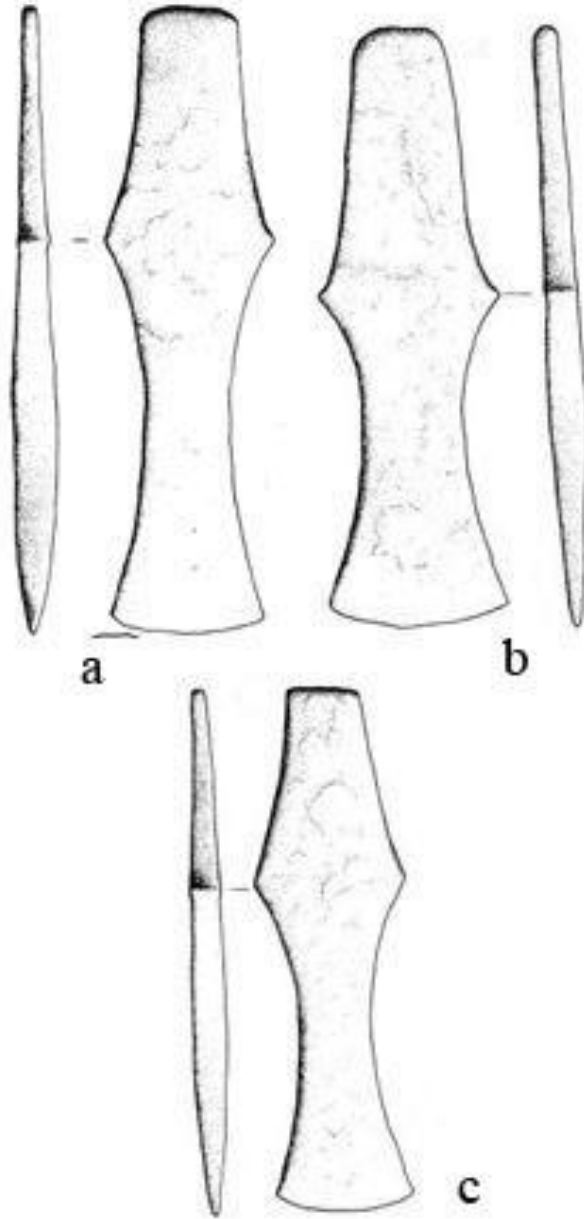
Kolcuklu Balta: a: Konya Karahöyük, b: Kültepe

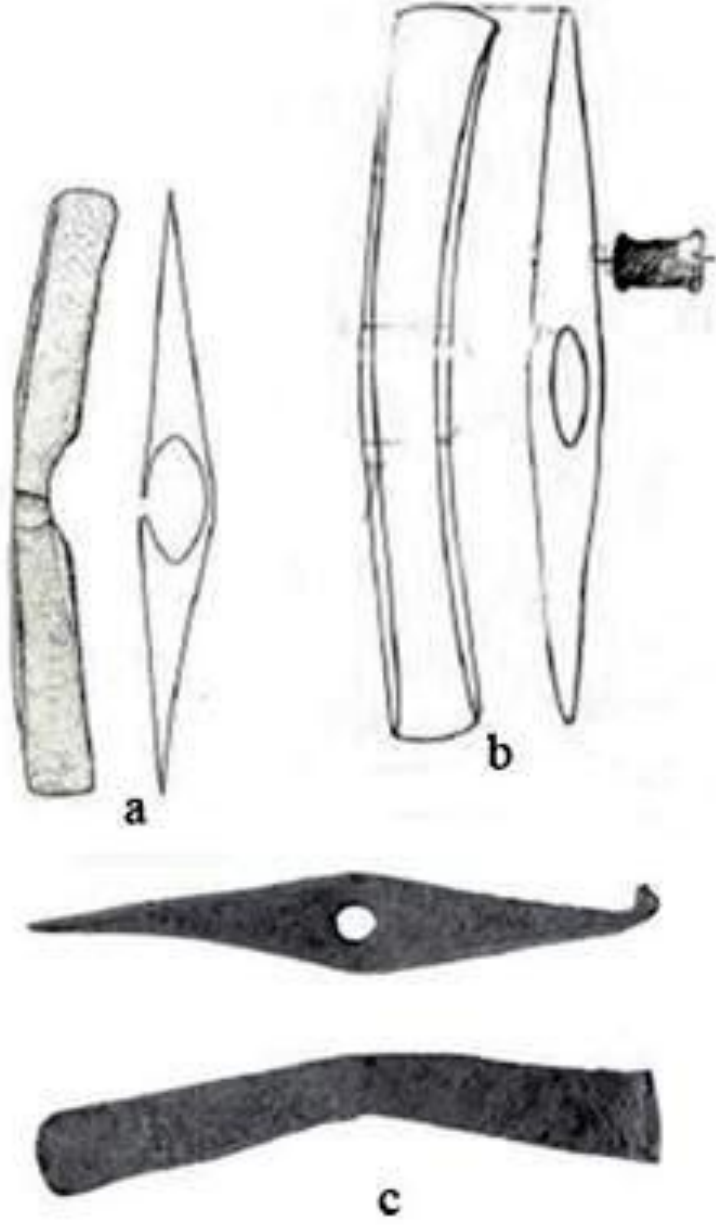
Kolcuklu Balta: a-c: Kültepe, d-e: Boğazköy

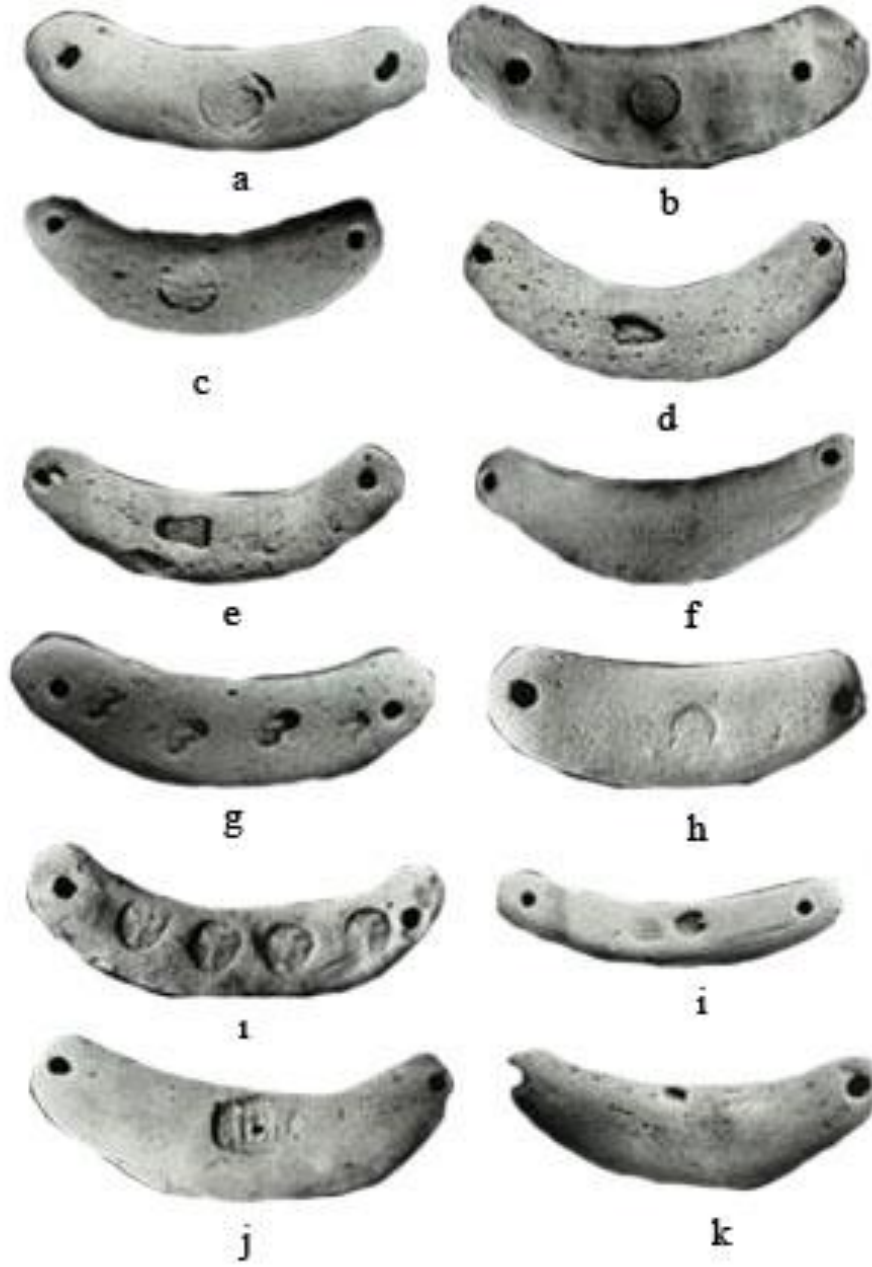
Kolcuklu Balta: a: Bitik Höyük, b-c: Seyitömer Höyük

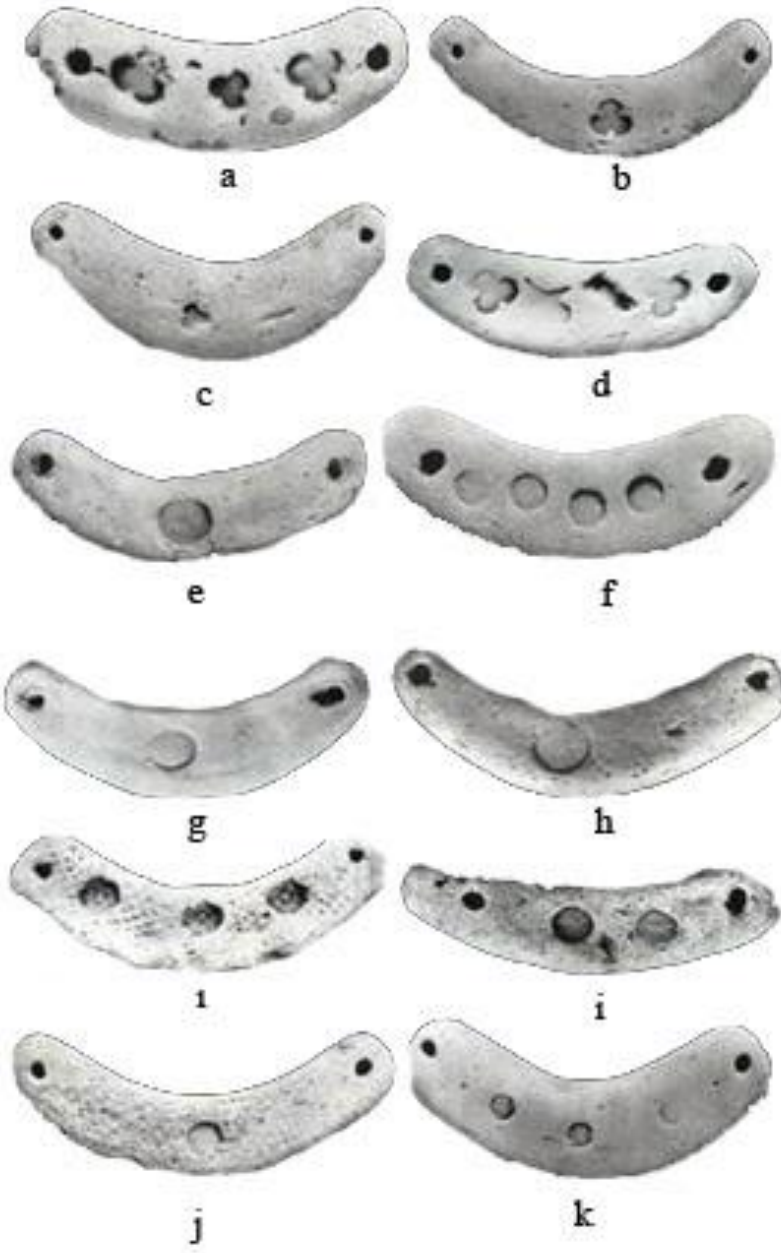
Kolcuklu Balta: a-c: Beycesultan

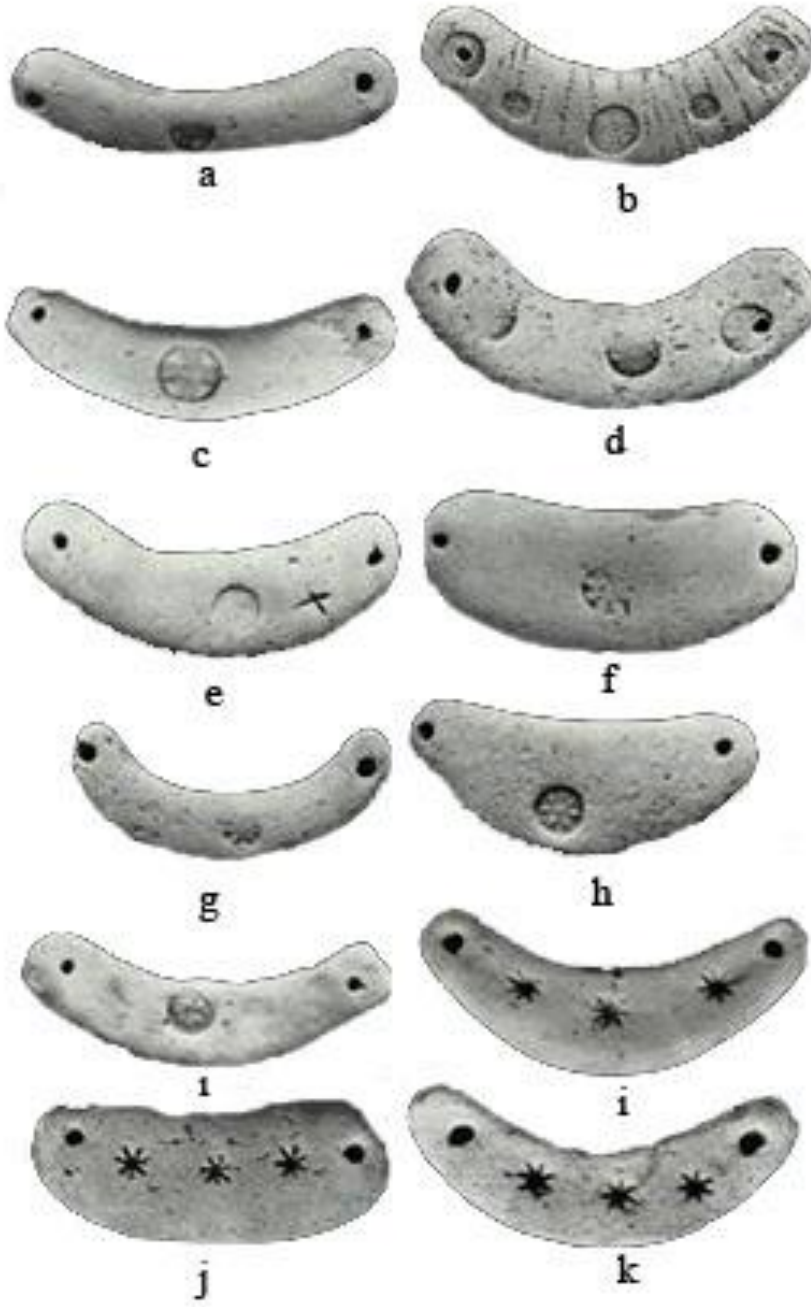
Çift Ağızlı Balta: a-b: Kültepe, c: Liman Tepe

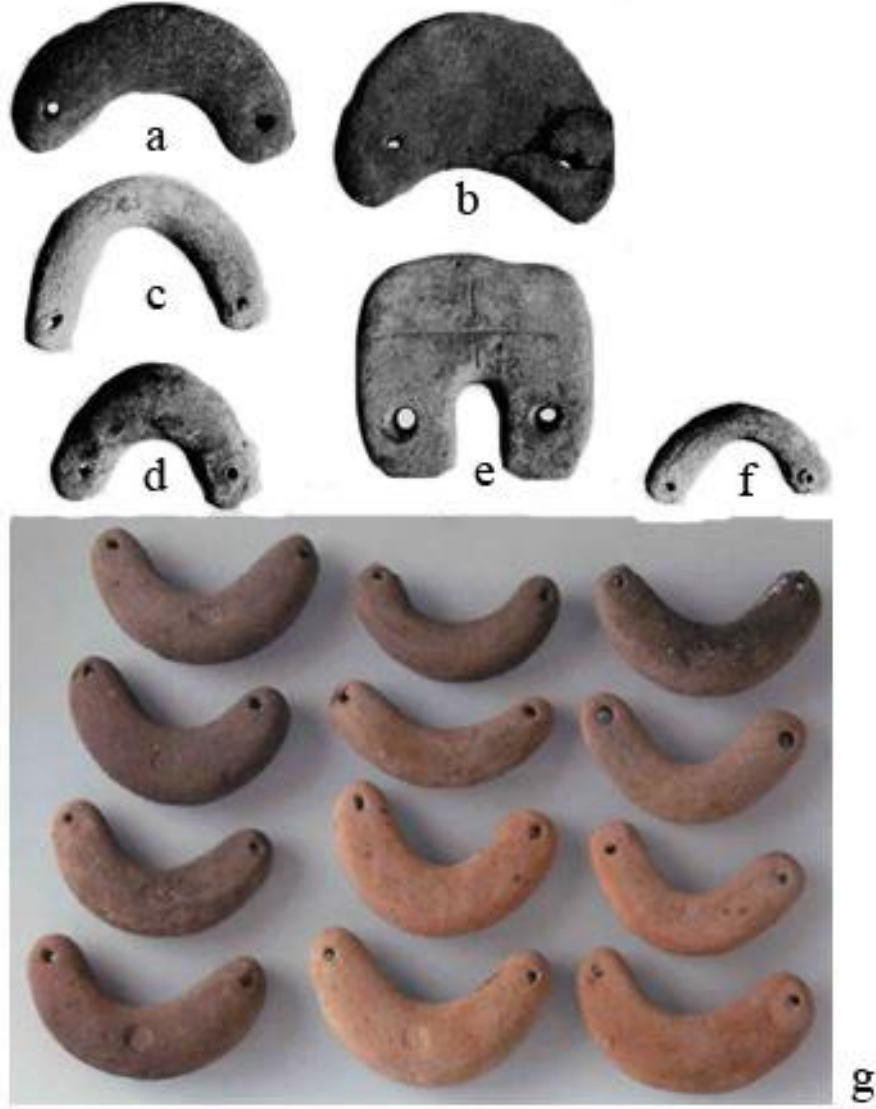
Ağırlık: a-k: Konya Karahöyük

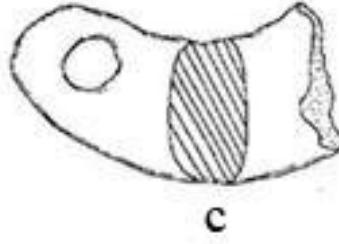
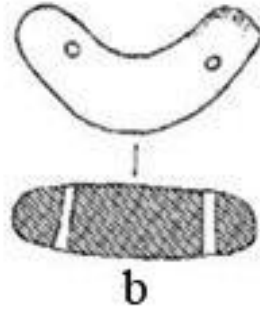
Ağırlık: a-k: Konya Karahöyük

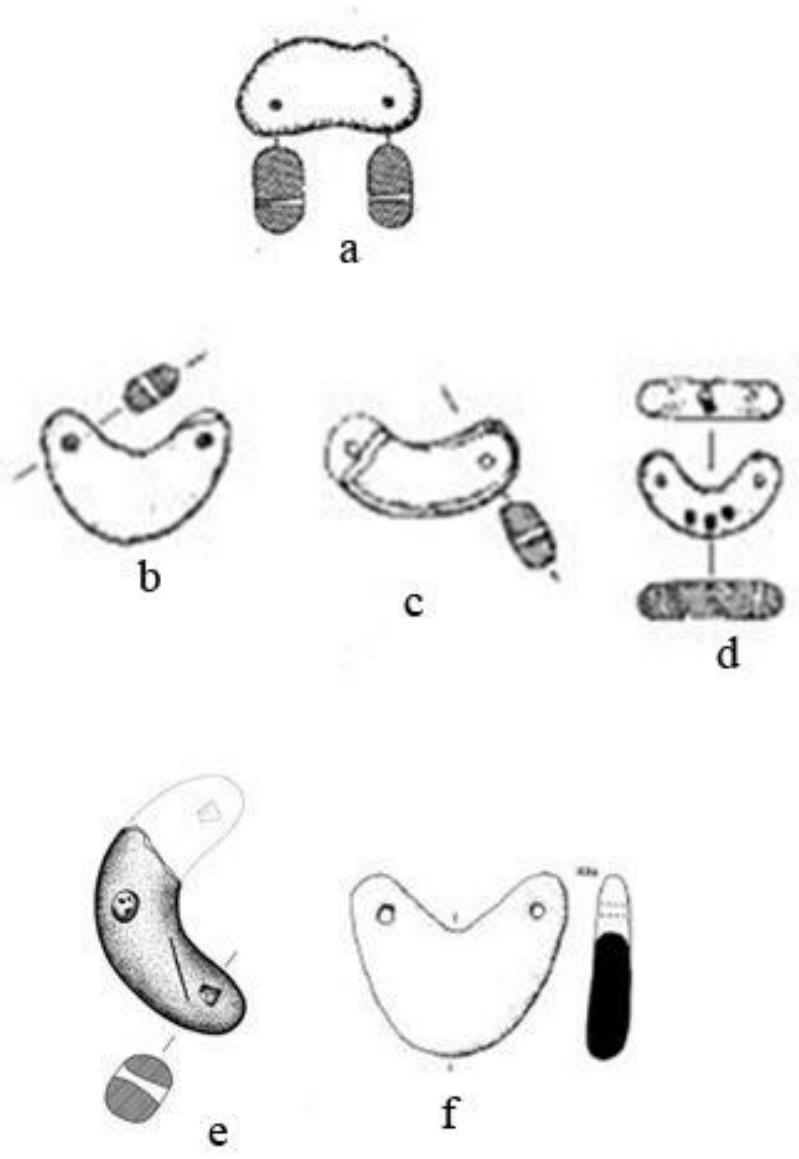
Ağırlık: a-k: Konya Karahöyük

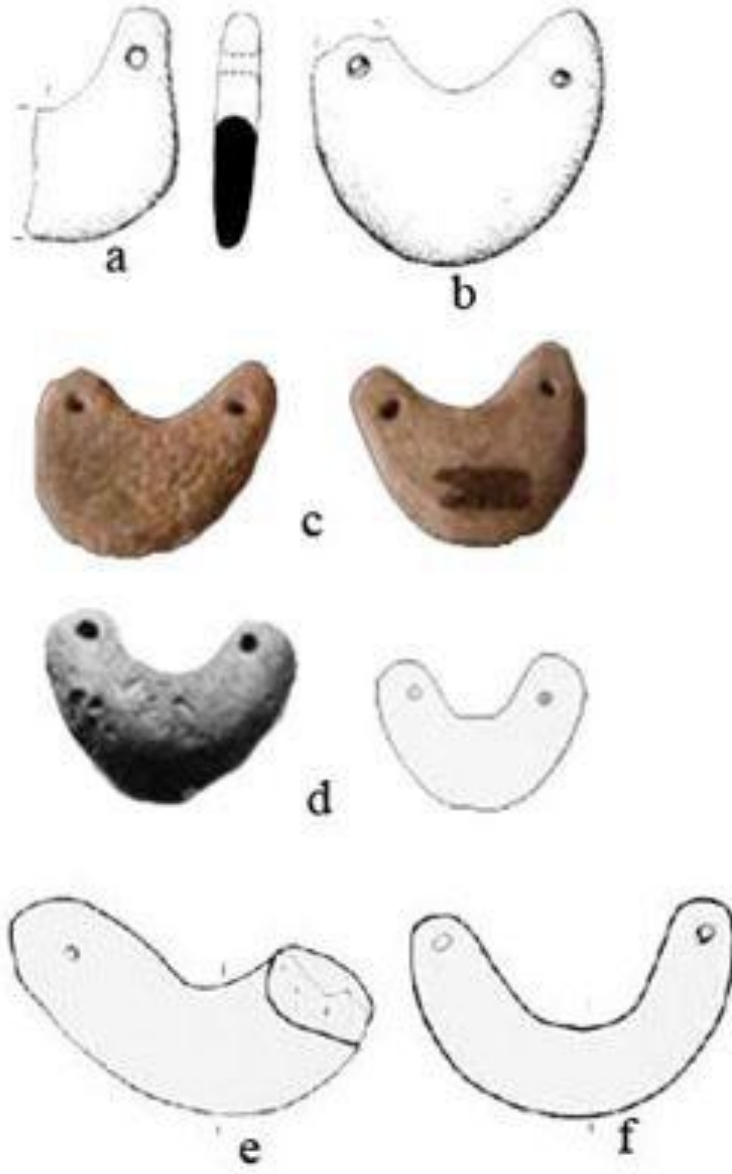
Ağırlık: a-f: Alişar, g: Kültepe

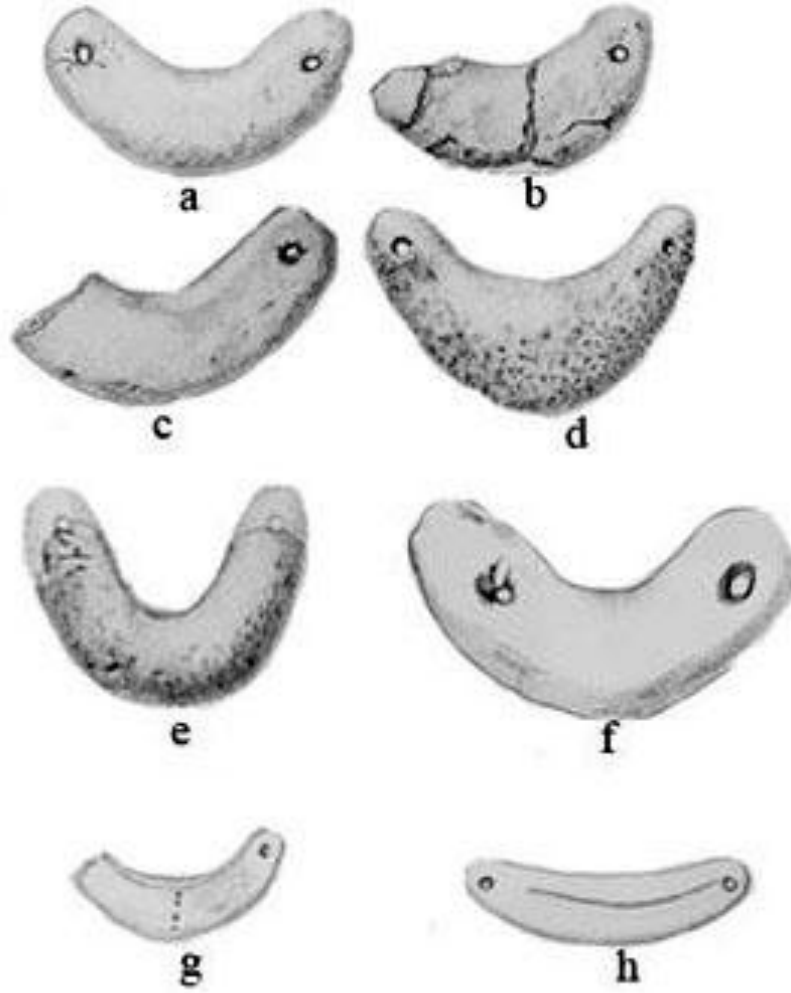
Ağırlık: a: Kültepe, b-c: Kaman Kalehöyük

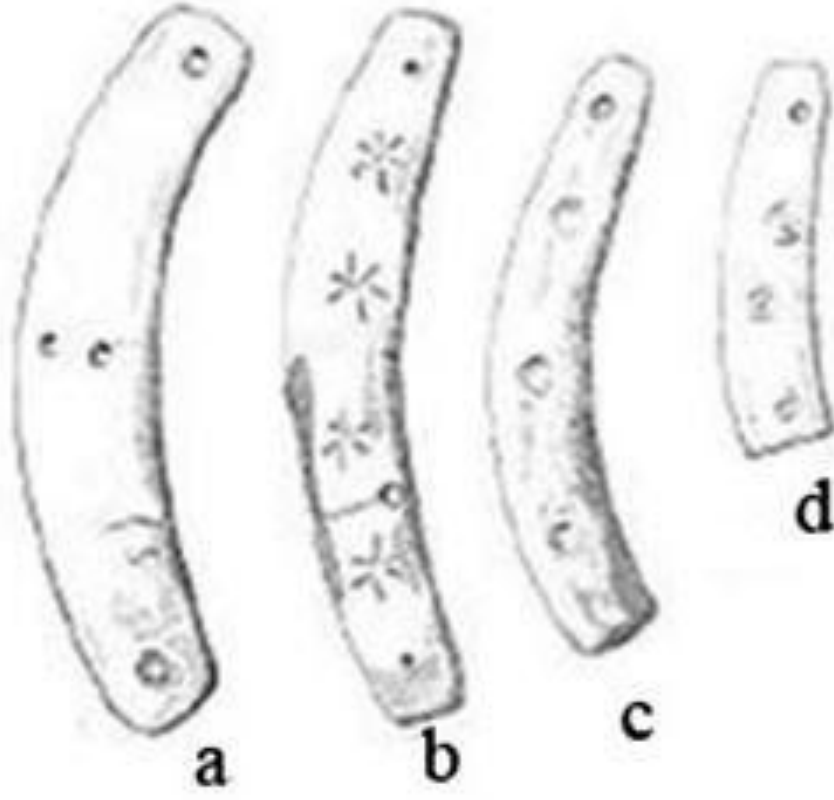
Ağırlık: a-d: Kaman Kalehöyük, e: Yassıhöyük, f: Beycesultan

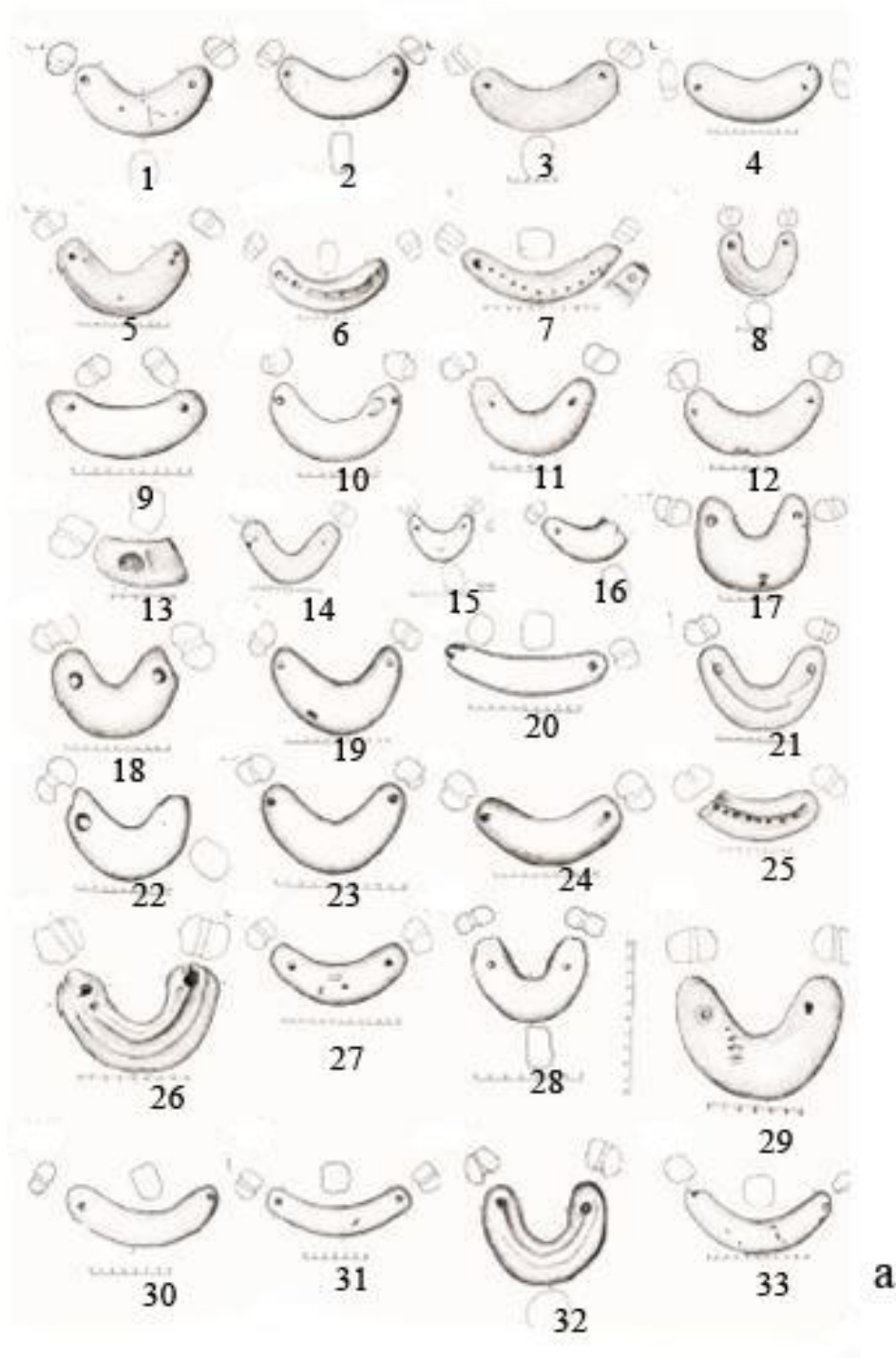
Ağırlık: a-c: Beycesultan, d-f: Aphrodisias

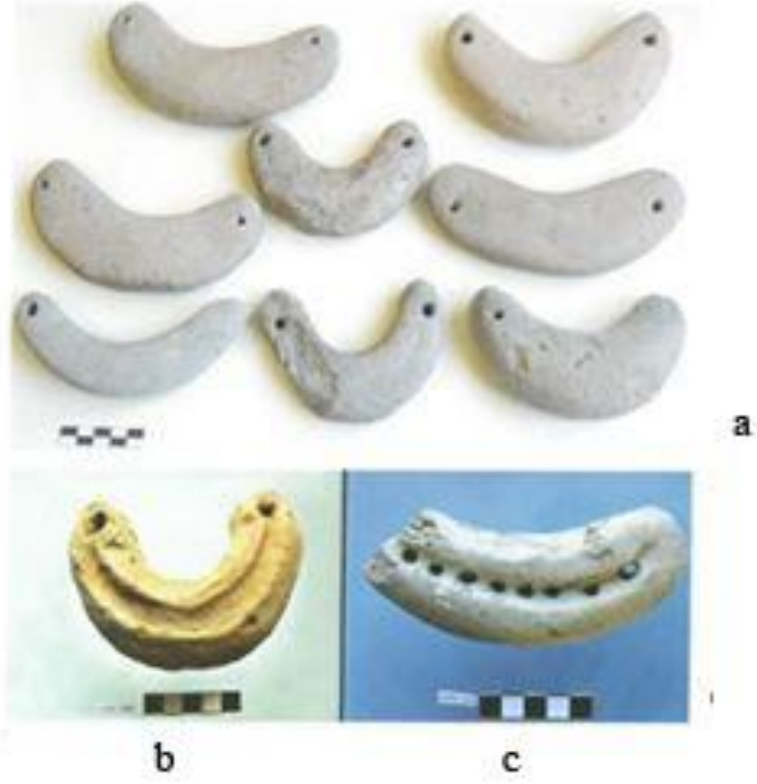
Ağırlık: a-h: Demircihöyük

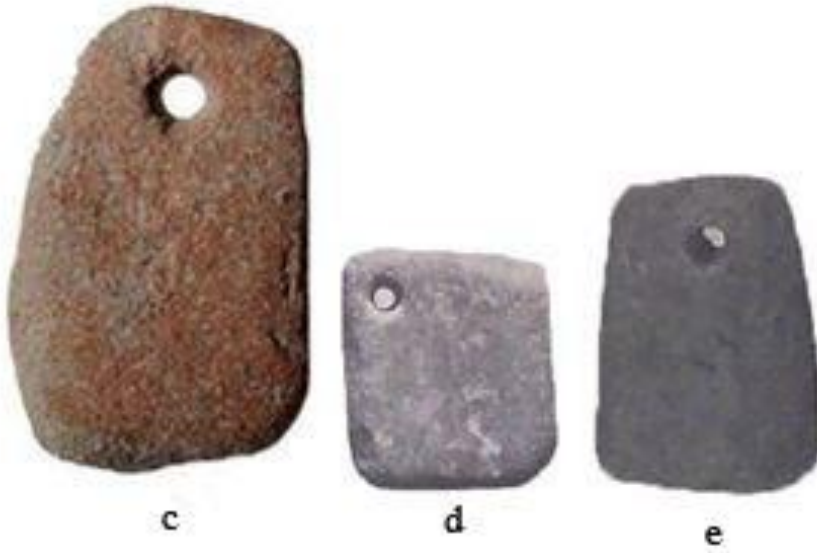
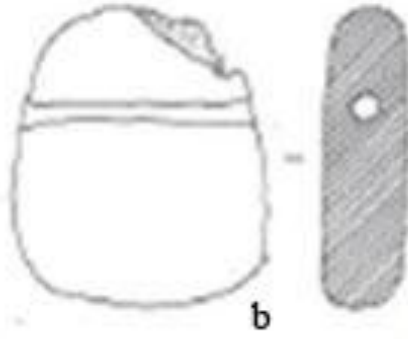
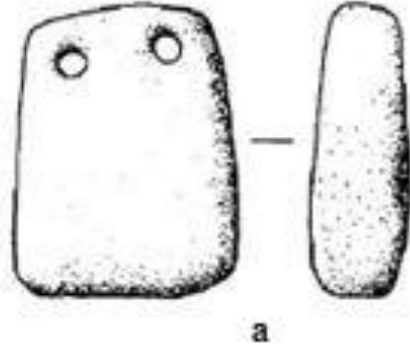
Ağırlık: a-d: Kusura

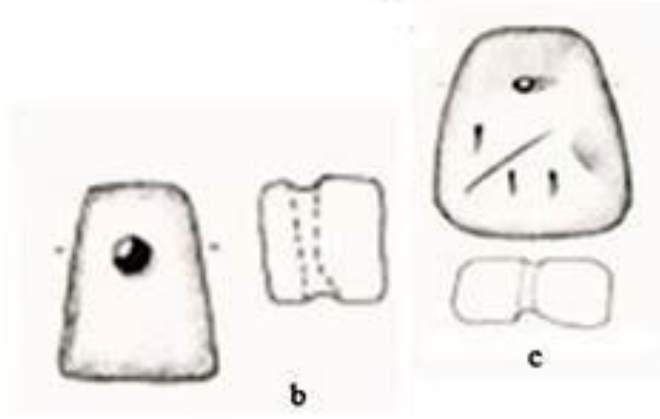
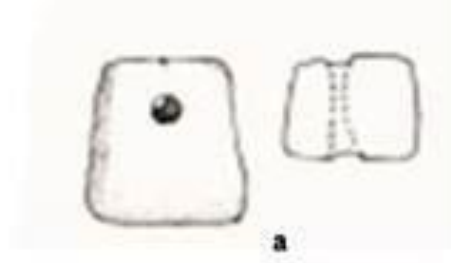
Ağırlık: a: Seyitömer Höyük

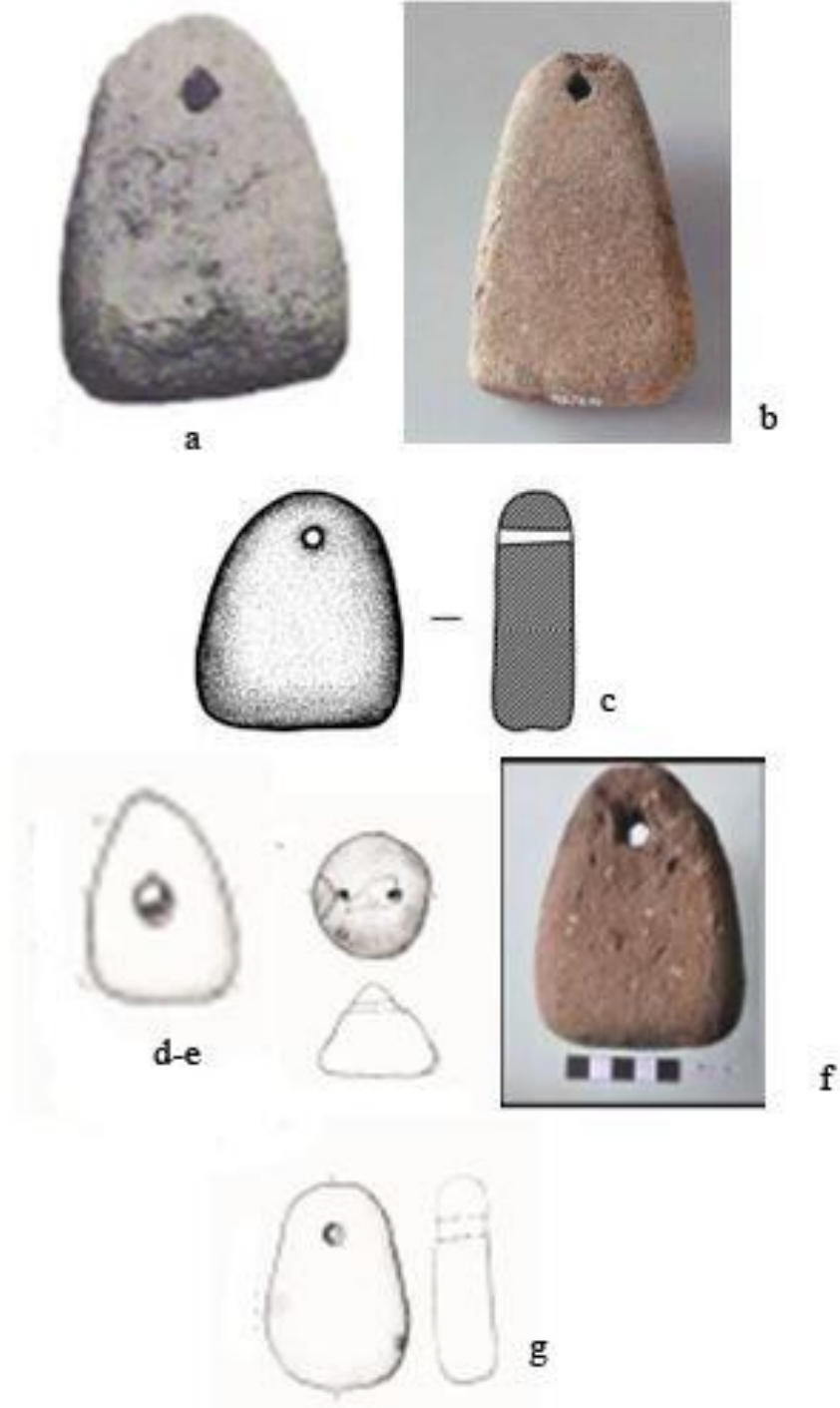
Ağırlık: a-c: Seyitömer Höyük

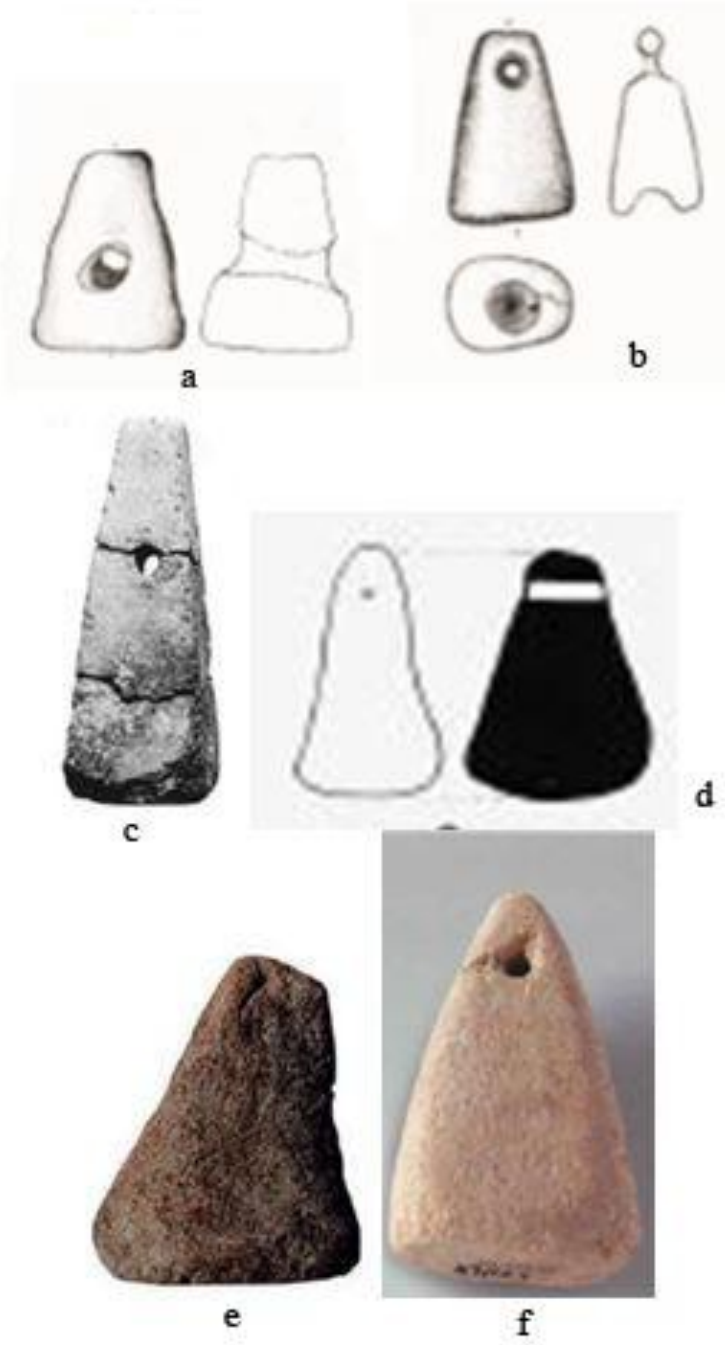
Ağırlık: a: Beycesultan, b: Liman Tepe, c: Kaymakçı, d-e: Kültepe

Ağırlık: a-c: Seyitömer Höyük

Ağırlık: a-b: Kültepe, c: Kaman Kalehöyük, d-g: Seyitömer Höyük

Ağırlık: a-b: Seyitömer Höyük, c: Troya, d: Aphrodisias, e: Kaymakçı, f: Kültepe

a

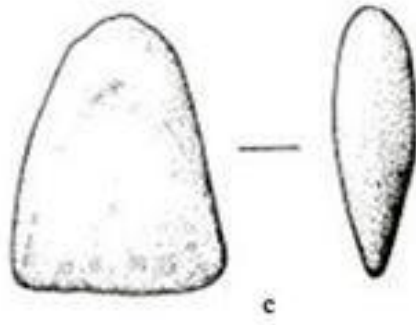
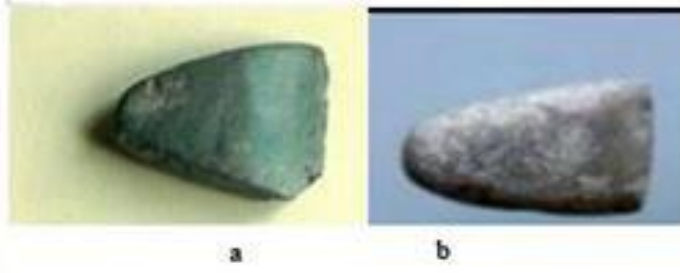

b

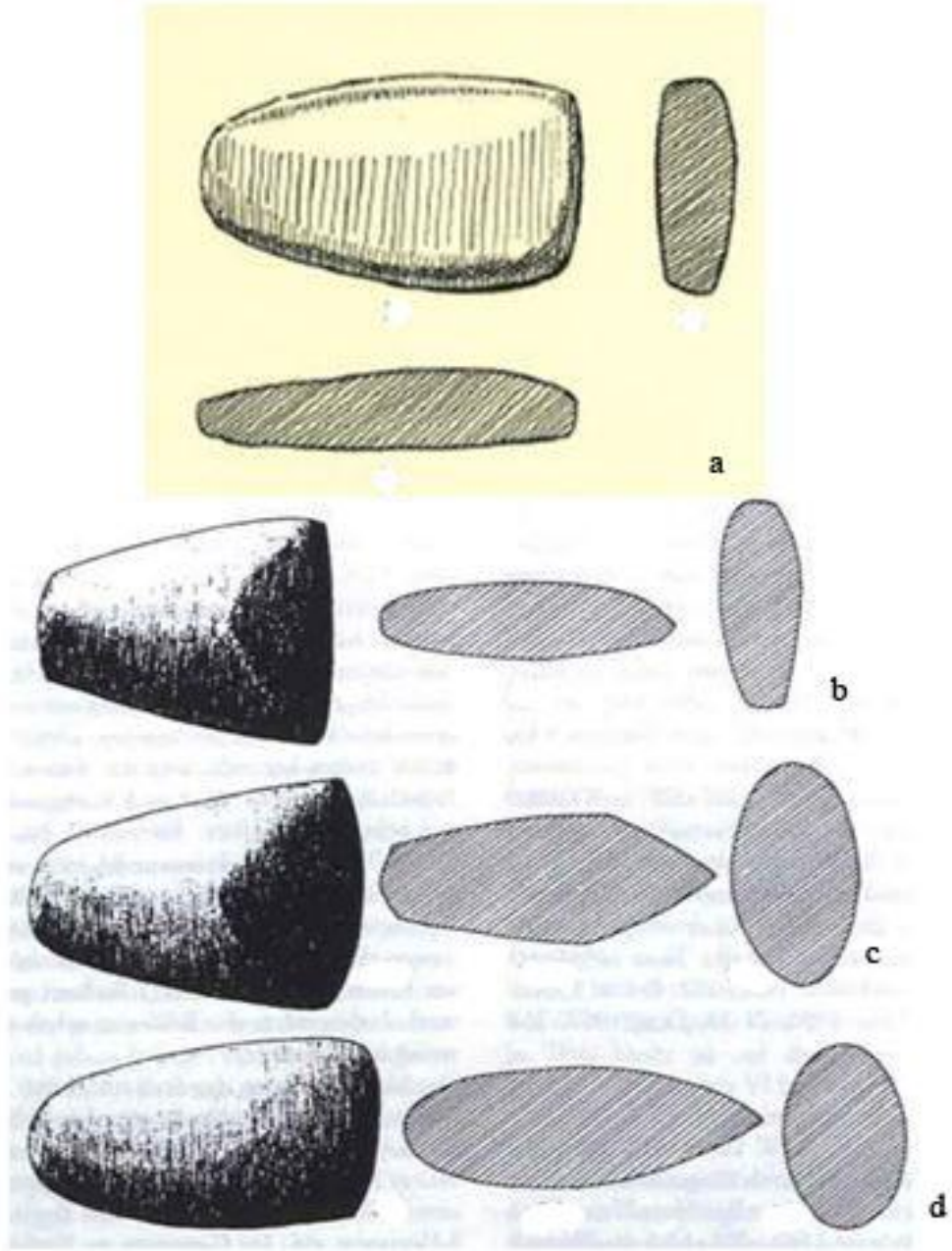

c

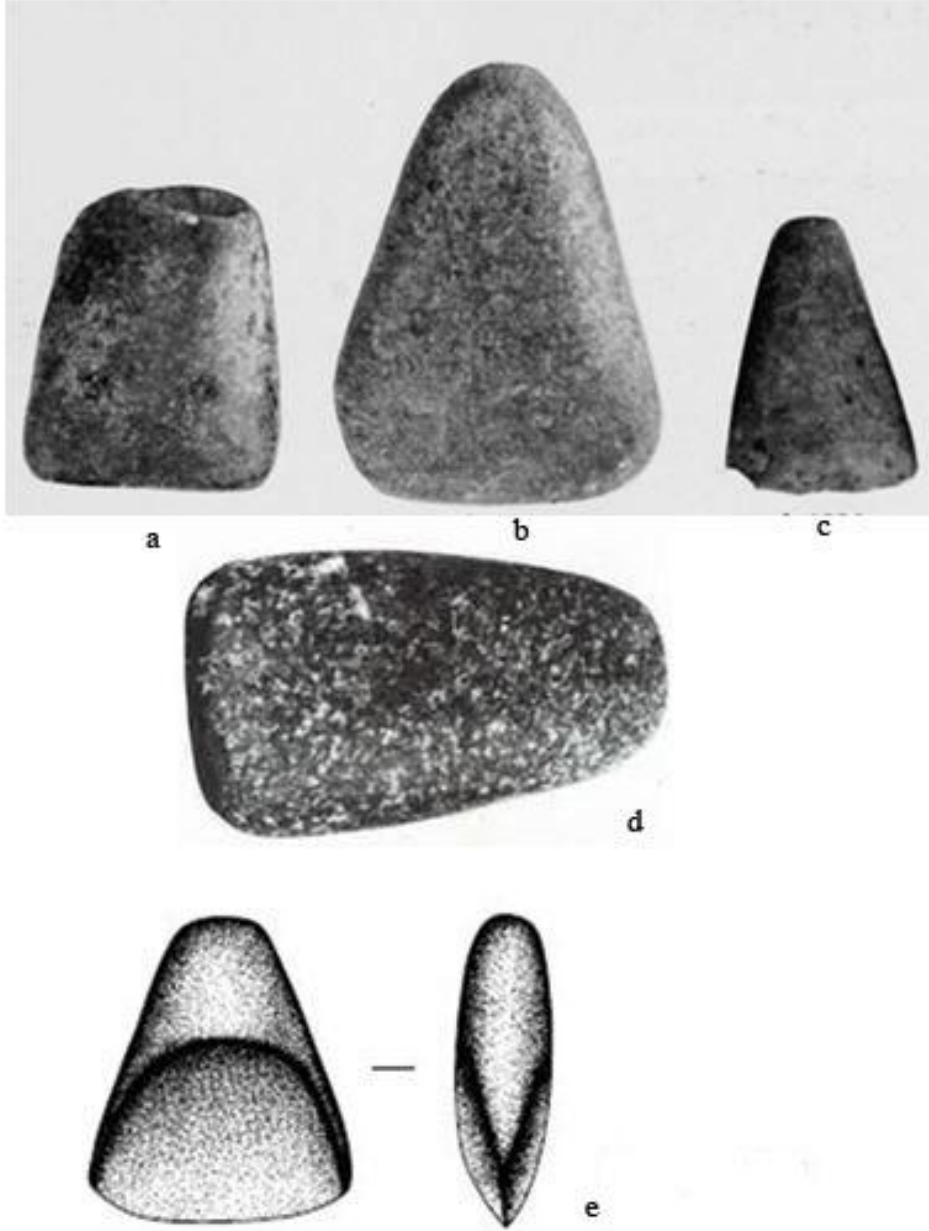
Ağırlık: a: Kültepe, b: Konya Karahöyük, c: Kaman Kalehöyük

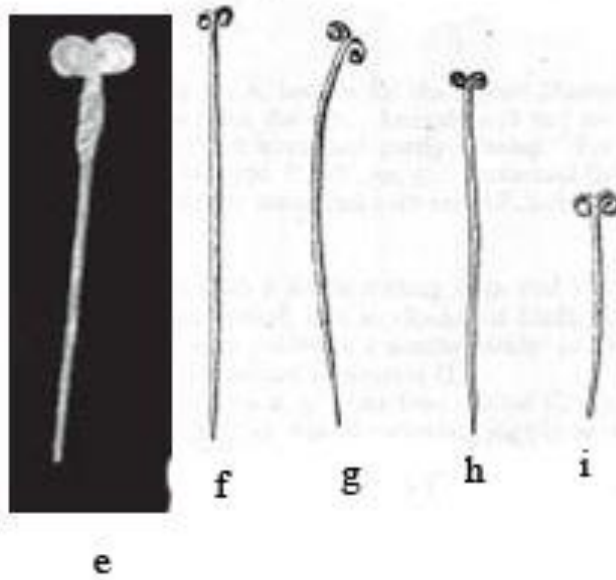
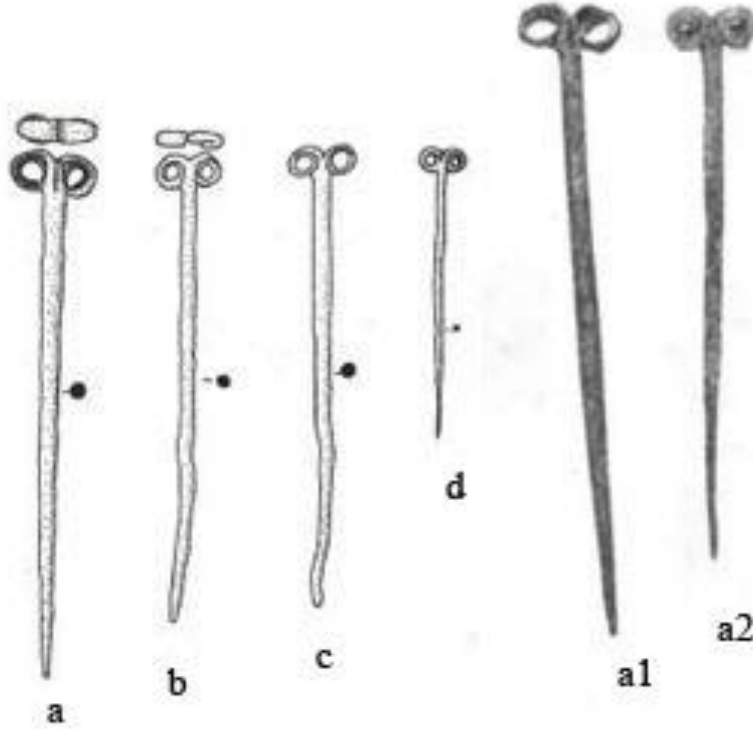
Taş Balta: a-b: Seyitömer Höyük, c: Beycesultan, d: Demircihöyük

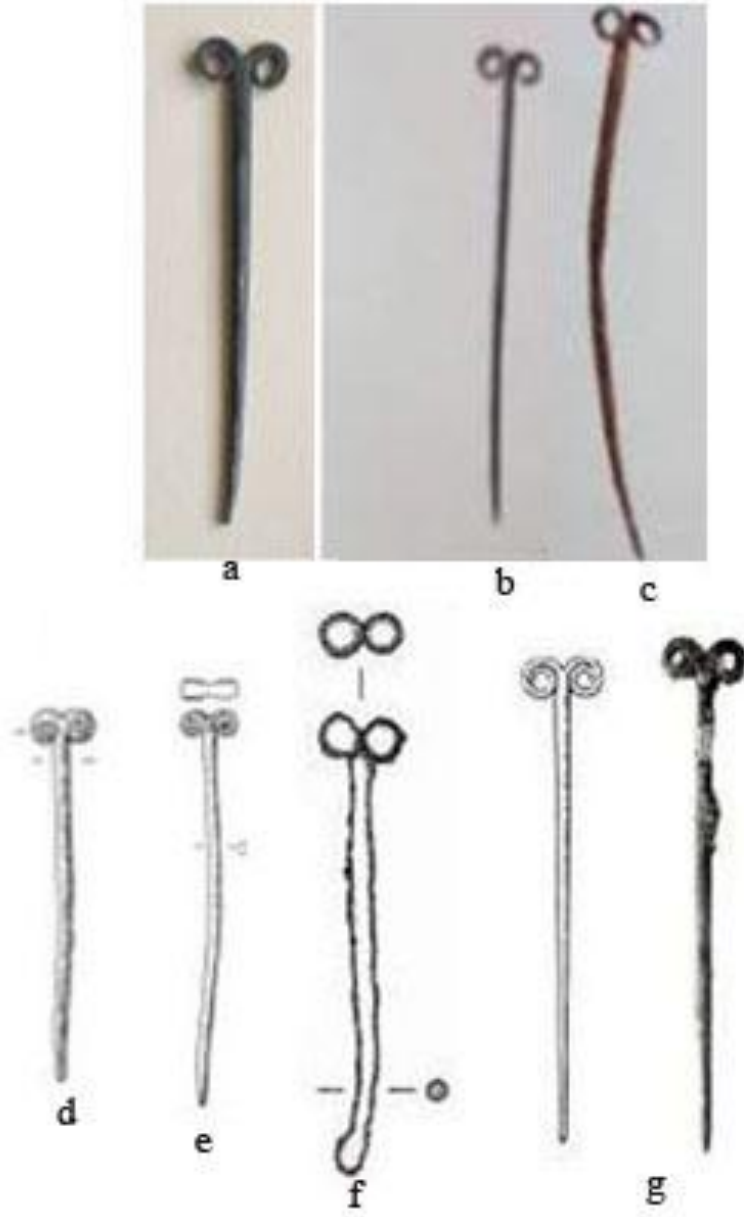
Taş Balta: a: Kusura, b-d: Hanay Tepe

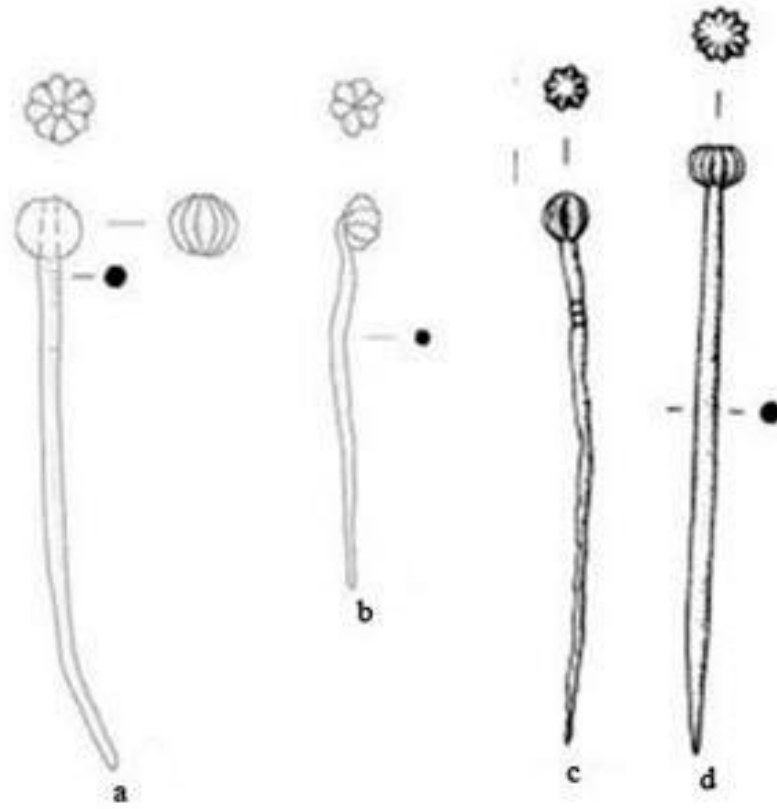
Taş Balta: a-c: Alishar, d: Kültepe, e: Yassihöyük

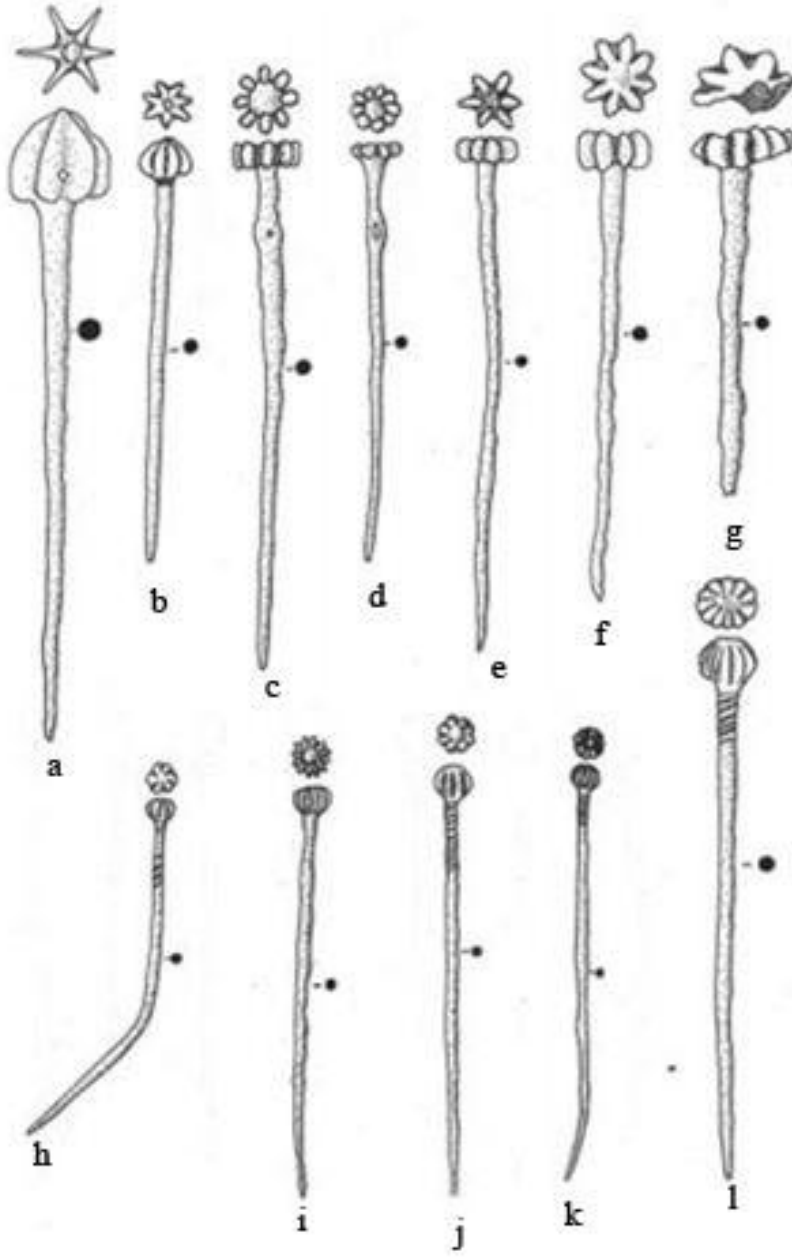
İğne: a-d: Çavlum Köyü Mezarlığı, e: Liman Tepe, f-i:Kusura

İğne: a-c: Seyitömer Höyük, d-e: Sarıket Mezarlığı, f: Kaman Kalehöyük, g: Gordion Mezarlığı

İğne: a-b: Kaymakçı, c-d: Beycesultan

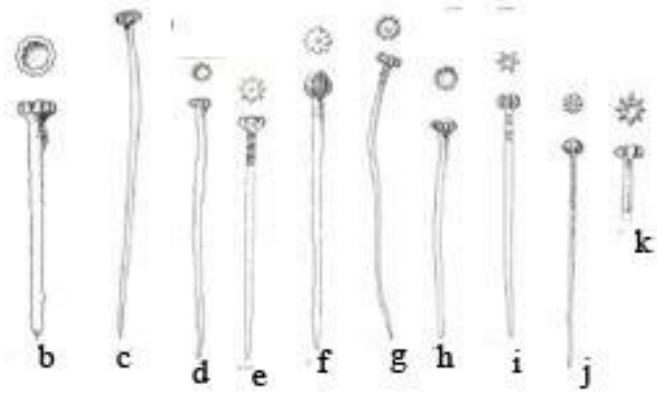
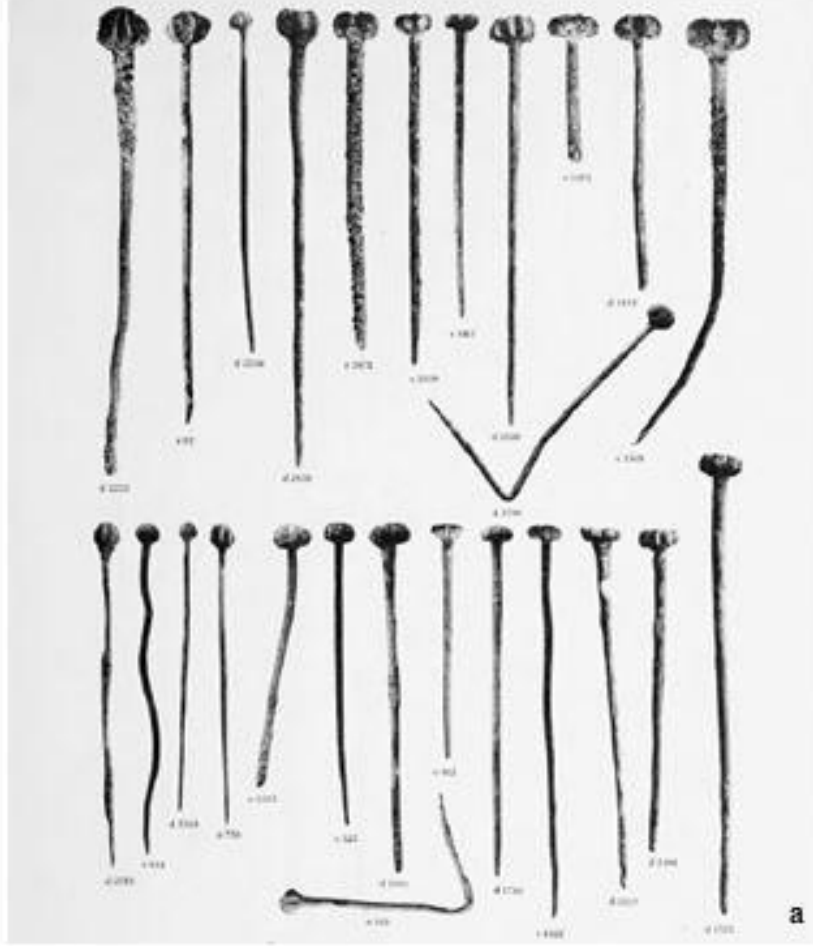
İğne: a-l: Çavlum Köyü Mezarlığı

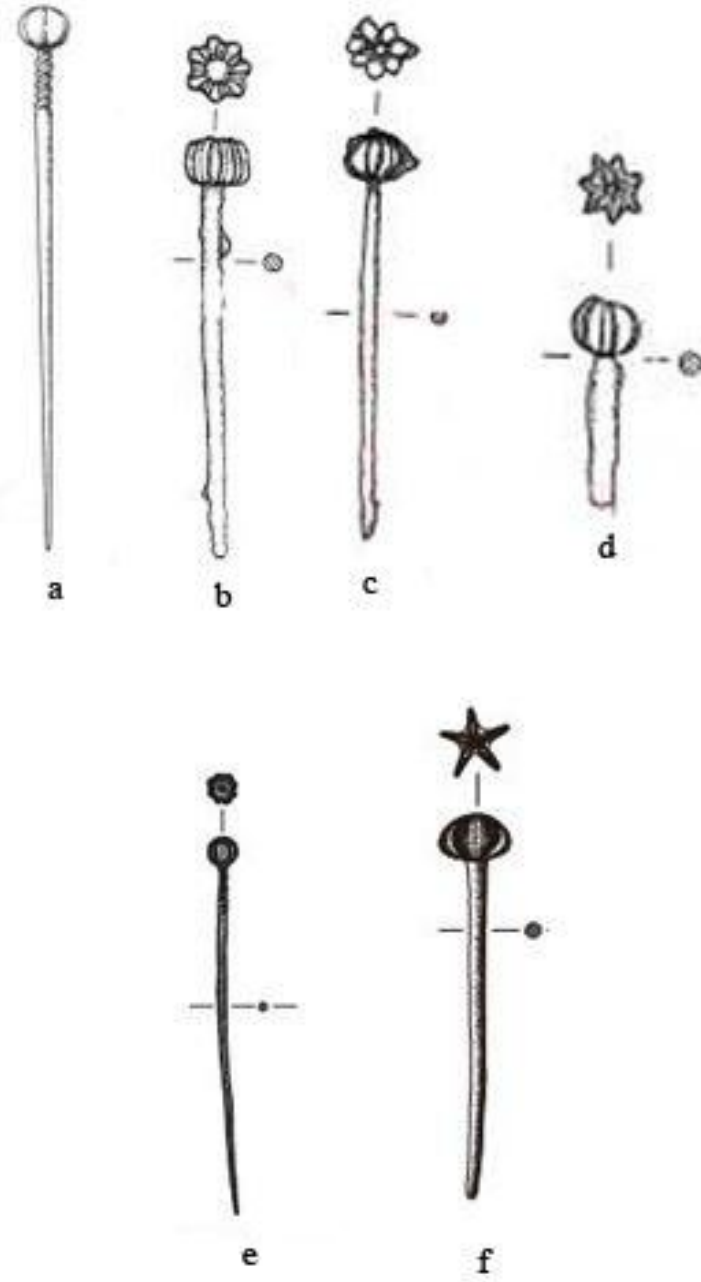
İğne: a-d: Sarıket Mezarlığı, e-f: Yanarlar, g-h: Seyitömer Höyük

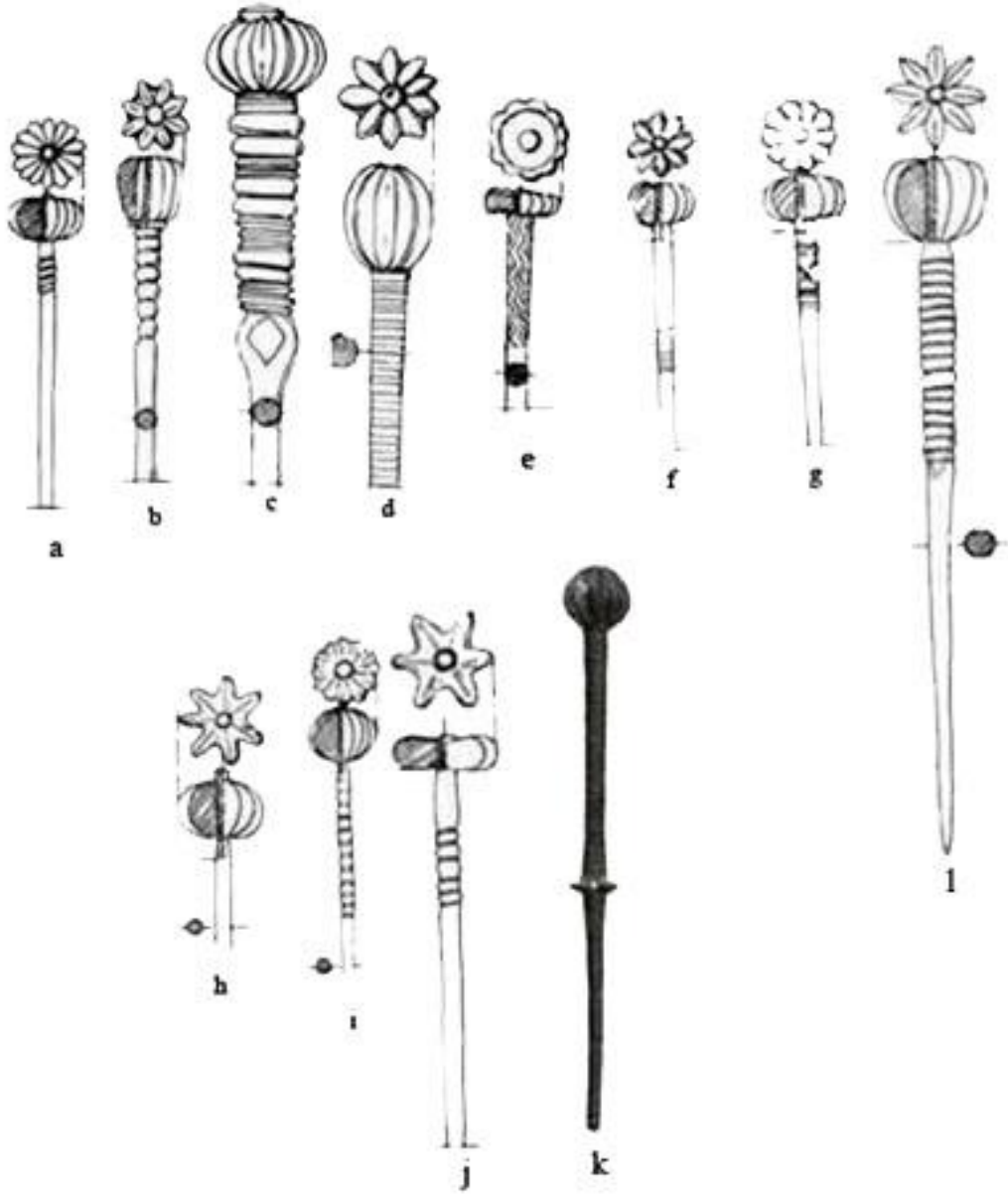
İğne: a-c: Seyitömer Höyük, c-i: Acemhöyük

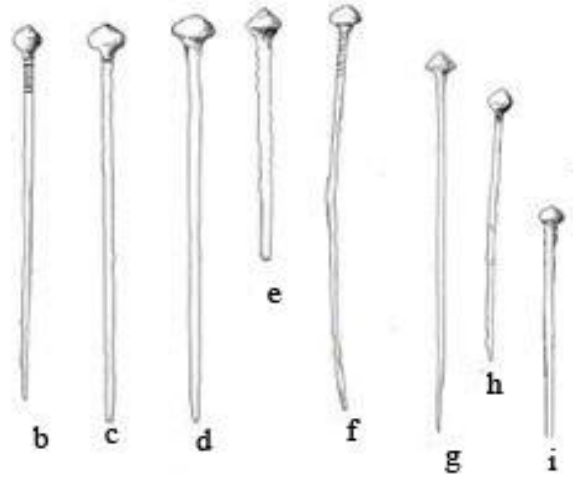
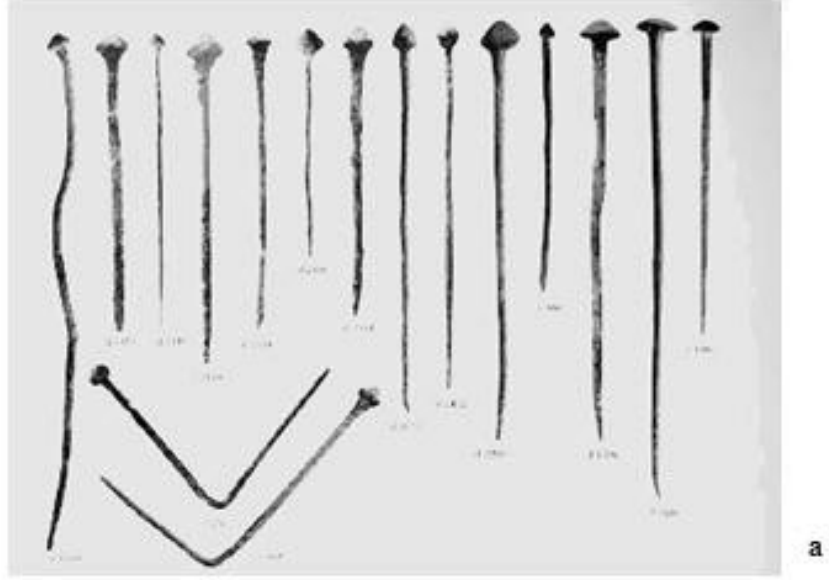
İğne: a: Alishar, b: Boğazköy

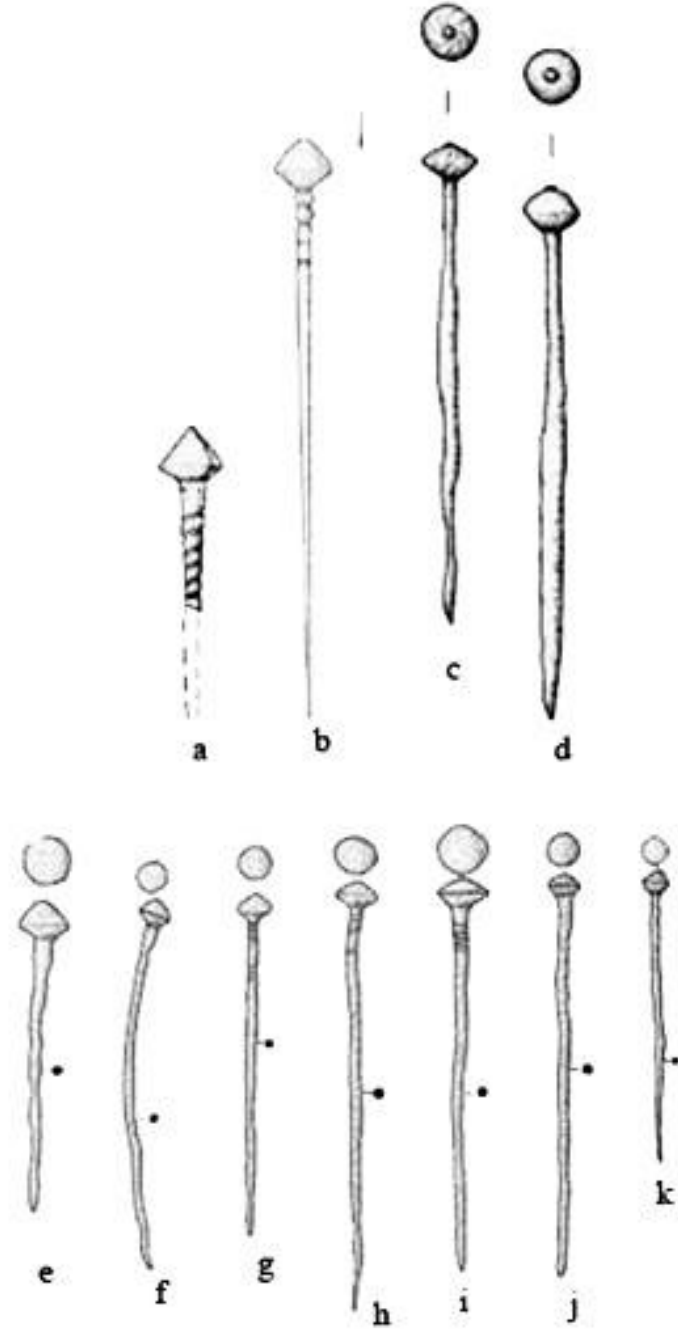
İğne: a: Gordion Mezarlığı, b-f: Kaman Kalehöyük

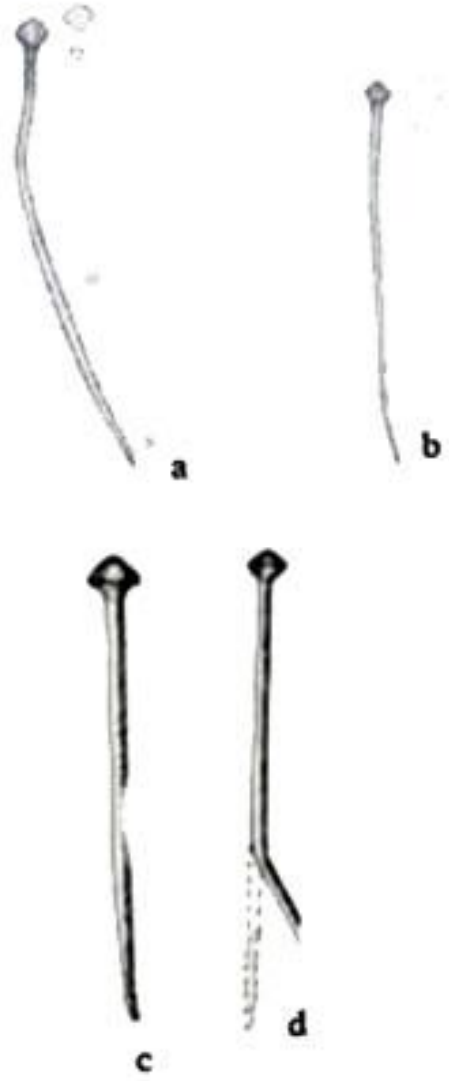
İğne: a-l: Kültepe

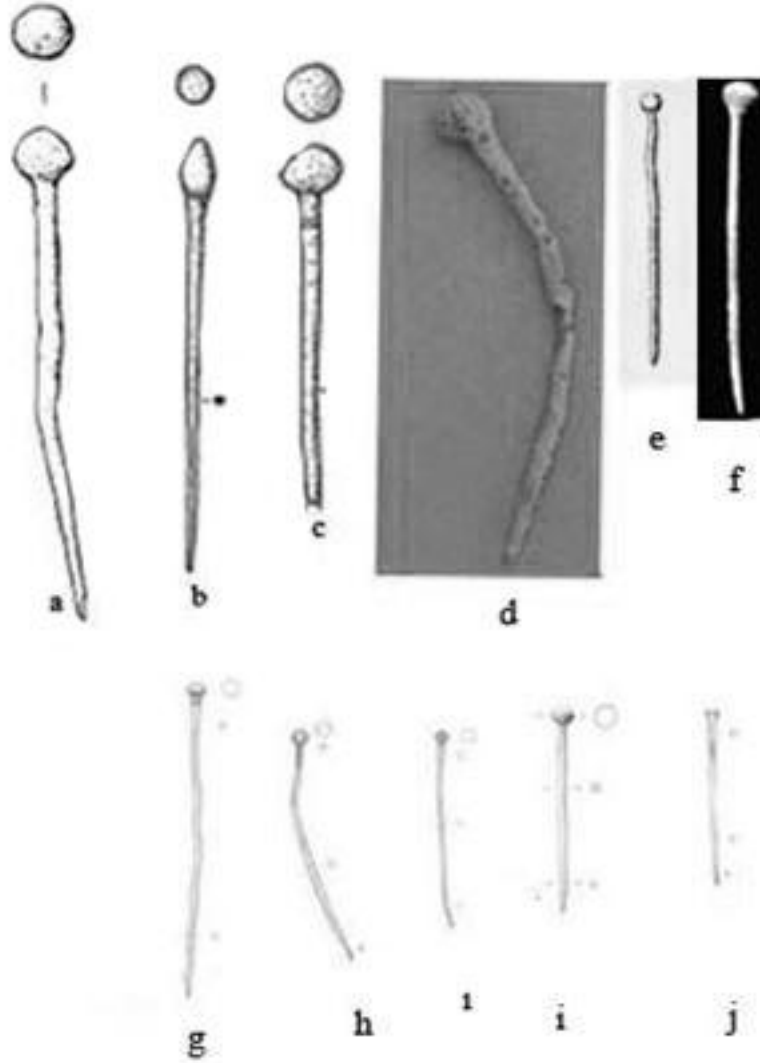
İğne: a: Alishar, b: Boğazköy

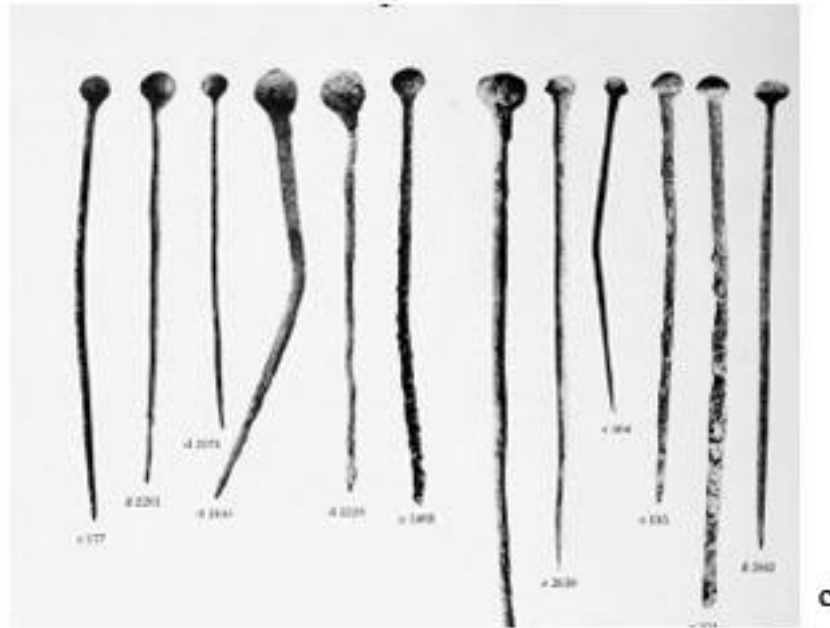
İğne: a-b: Gordion Mezarlığı, c-d: Beycesultan, e-k: Çavlum Köyü Mezarlığı

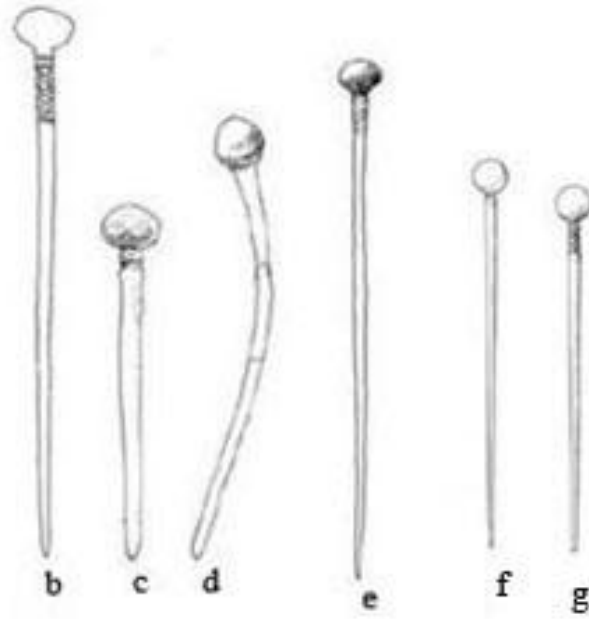
İğne: a-b: Seyitömer Höyük, c-d: Yanarlar

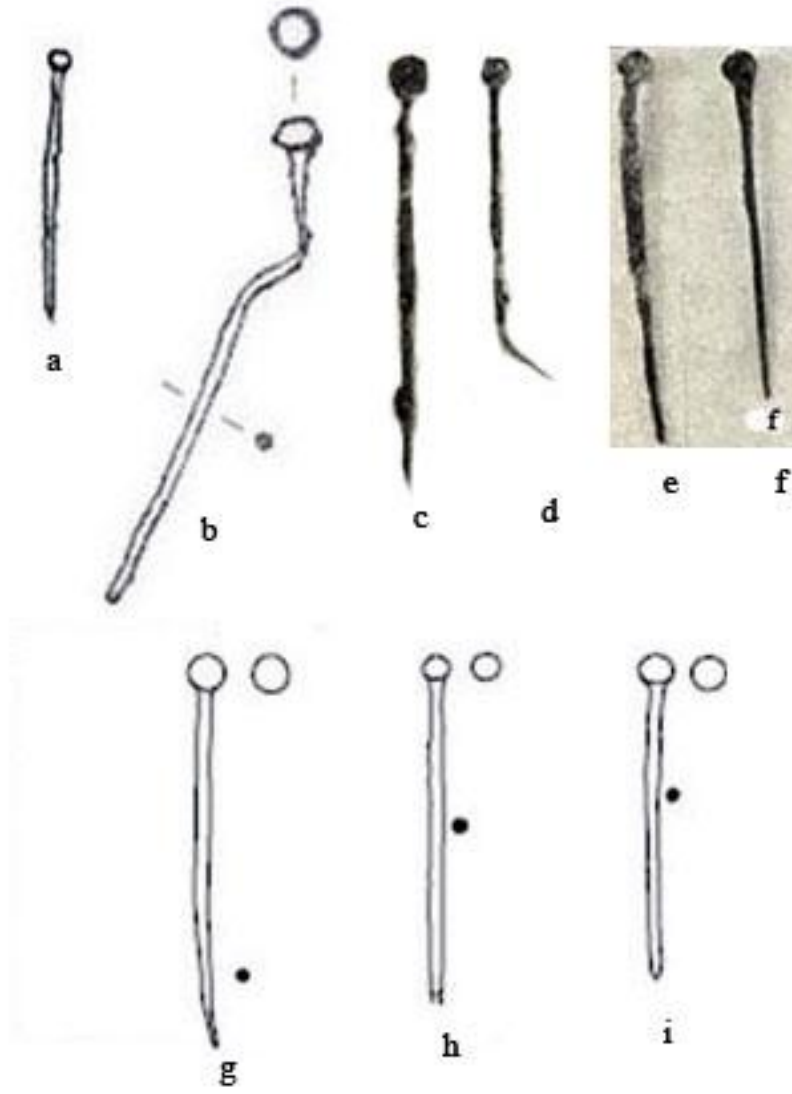
İğne: a: Beycesultan, b-c: Çavlum Köyü Mezarlığı, d: Panaztepe, e: Kusura, f: Liman Tepe, g-i: Seyitömer Höyük

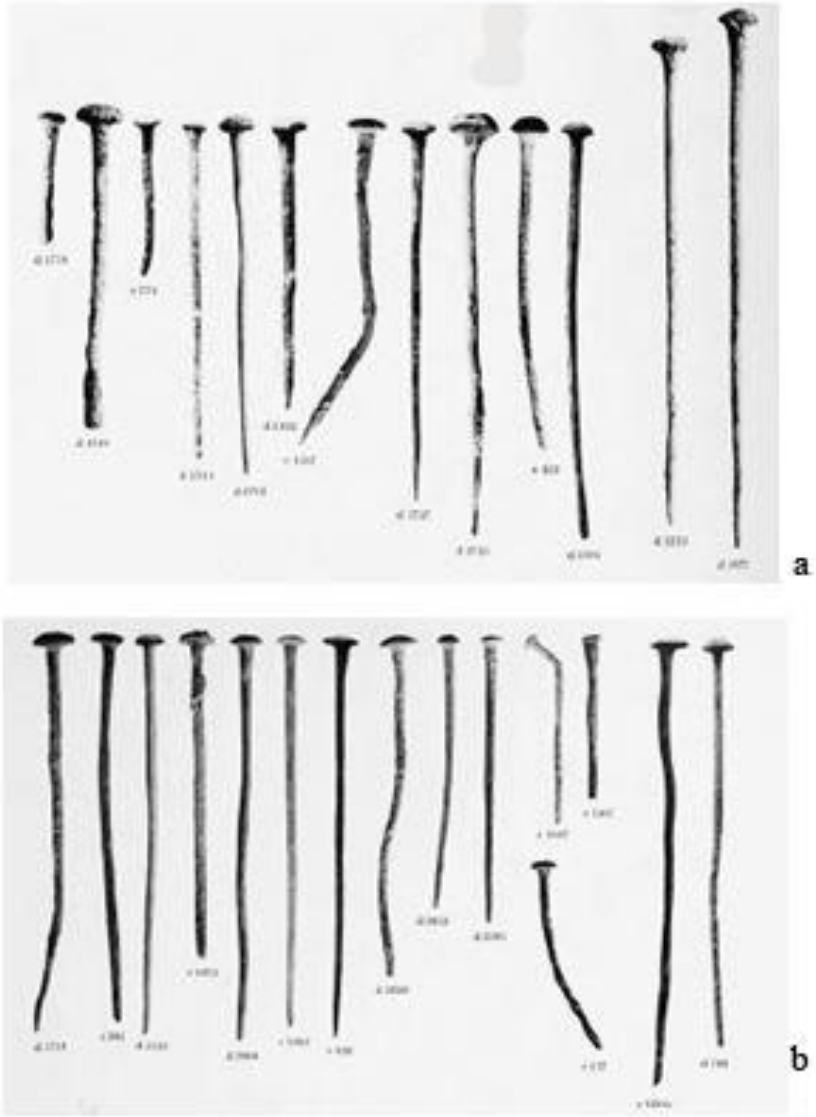
İğne: a-b: Yanarlar, c: Alishar

İğne: a: Alishar, b-e: Boğazköy, f-g: Gordion Mezarlığı

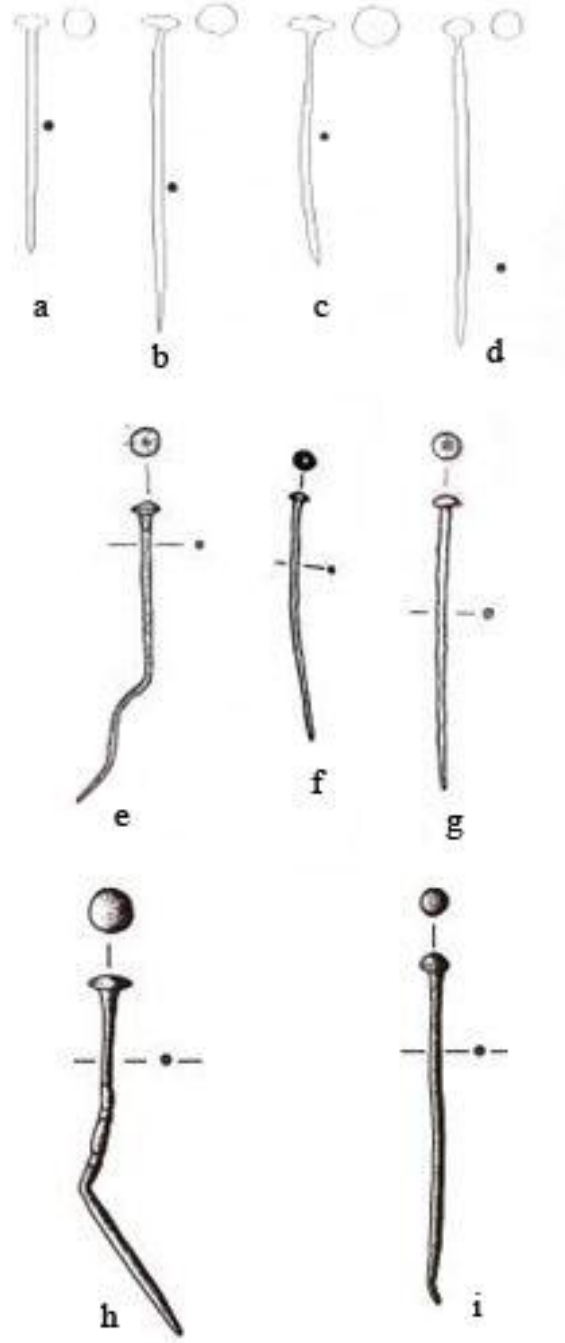
İğne: a-b: Kaman Kalehöyük, c-f: Kültepe, g-i: Acemhöyük

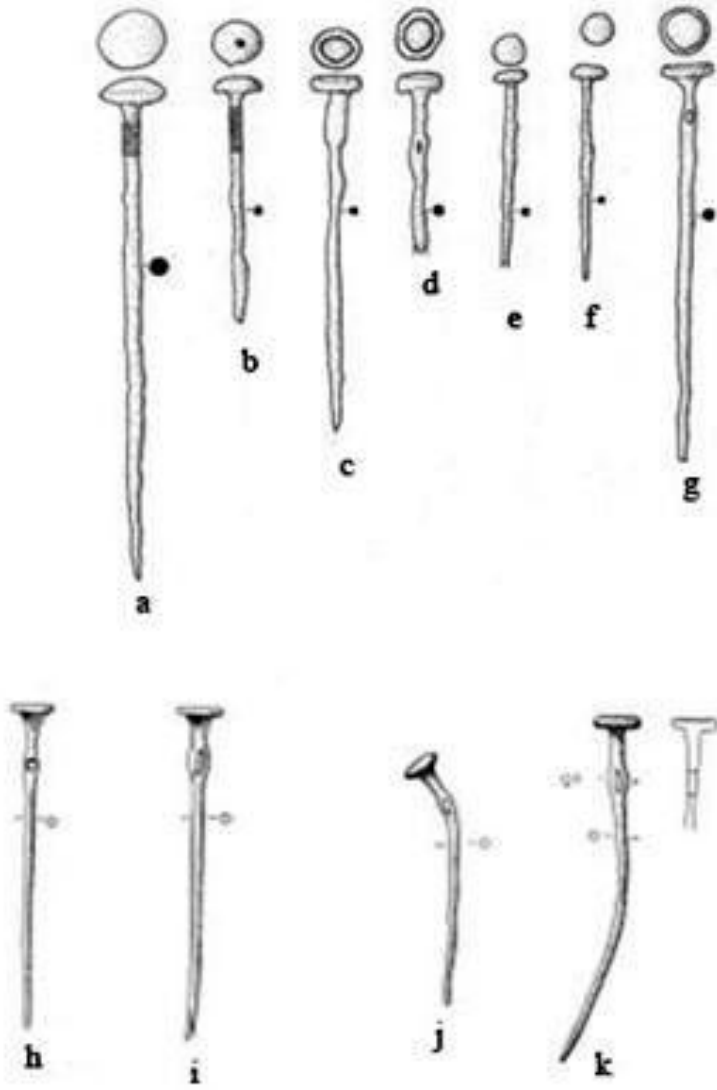
İğne: a-b: Alişar

İğne: a-ö: Boğazköy, p-r: Kültepe

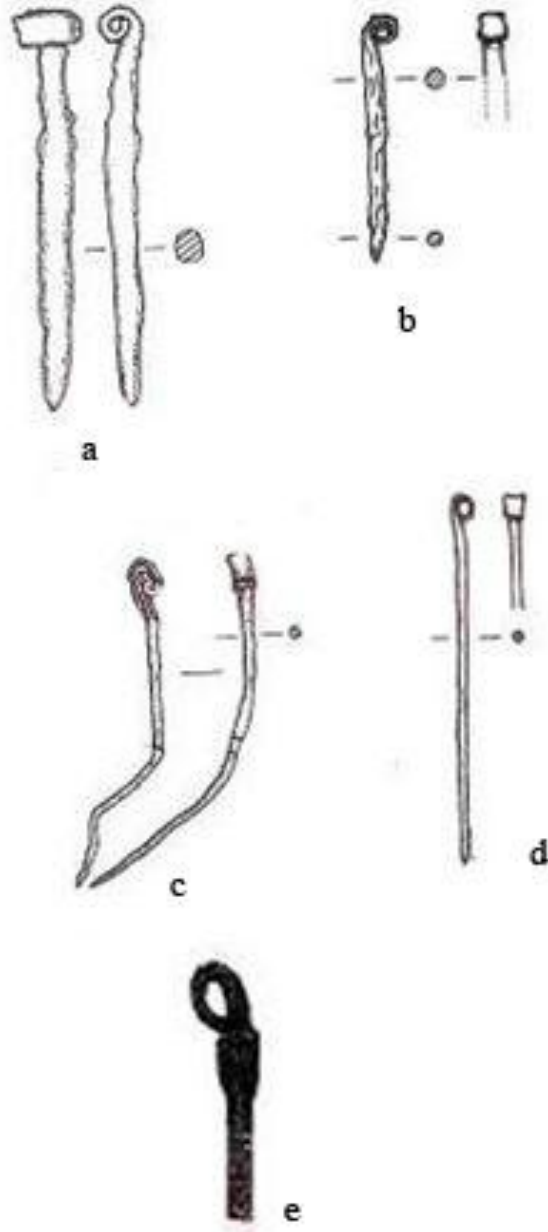
İğne: a-d: Acemhöyük, e-i: Kaman Kalehöyük

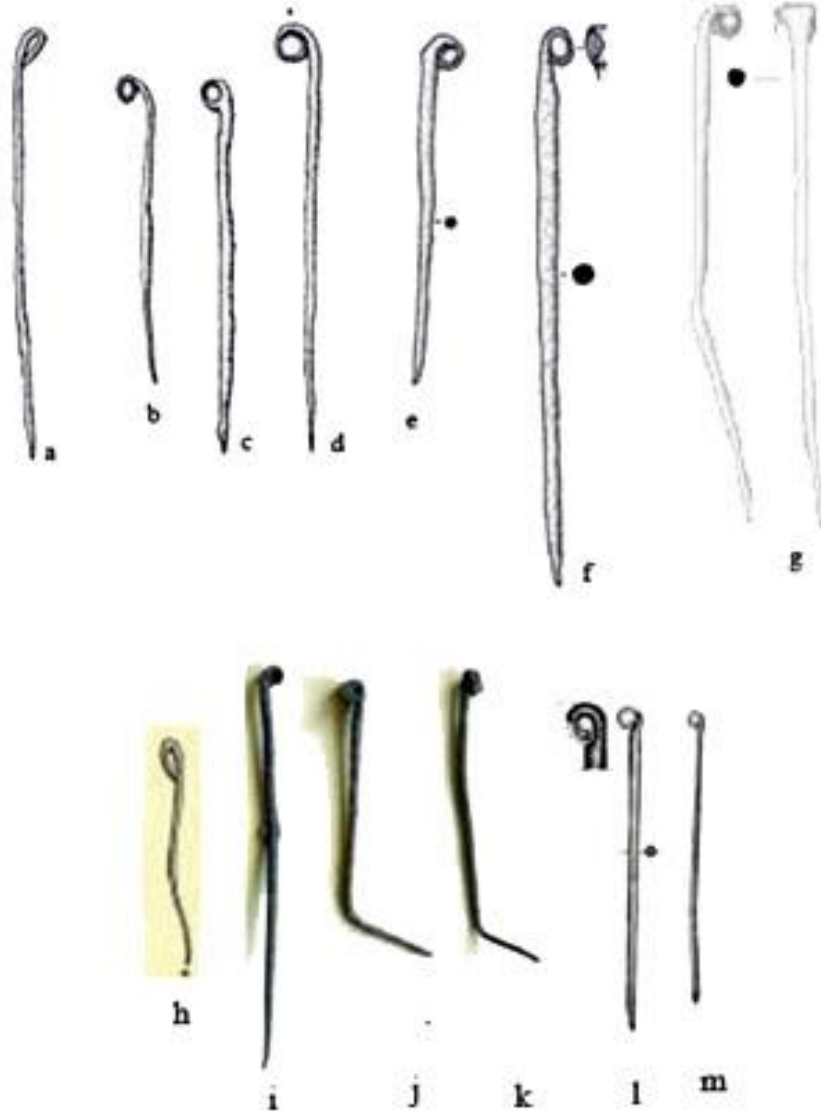
İğne: a-g: Çavlum Köyü Mezarlığı, h-k: Sarıket Mezarlığı

İğne: a-c: Acemhöyük, d: Alishar, e-h: Boğazköy, i-k: Gordion Mezarlığı

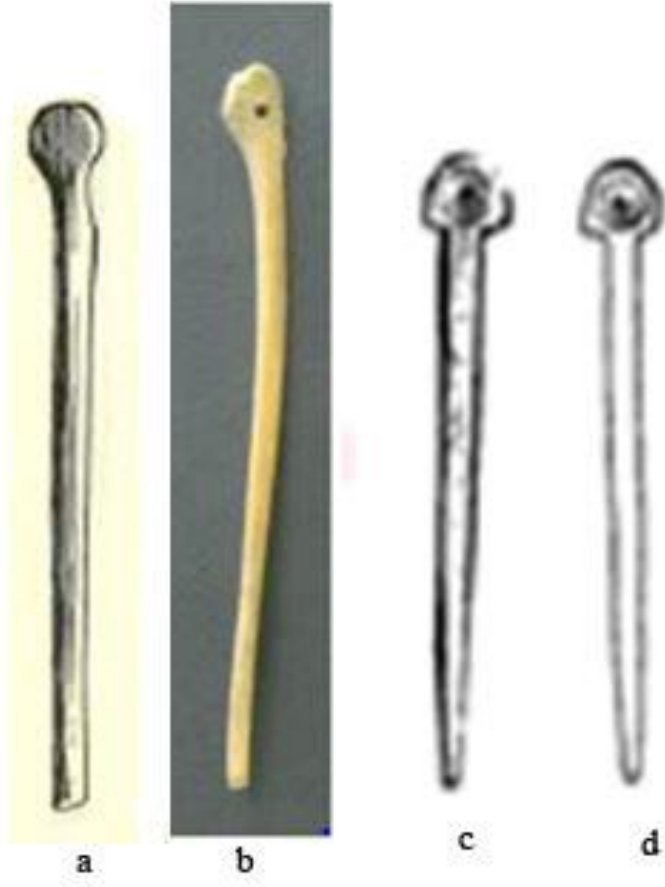
İğne: a-d: Kaman Kalehöyük, e: Kültepe

İğne: a-d: Beycesultan, e-f: Çavlum Köyü Mezarlığı, g:Kaymakçı, h: Kusura, ı-k: Seyitömer Höyük, l-m: Yanarlar

İğne: a: Seyitömer Höyük, b-d: Alishar, e-g: Boğazköy, h: Kültepe

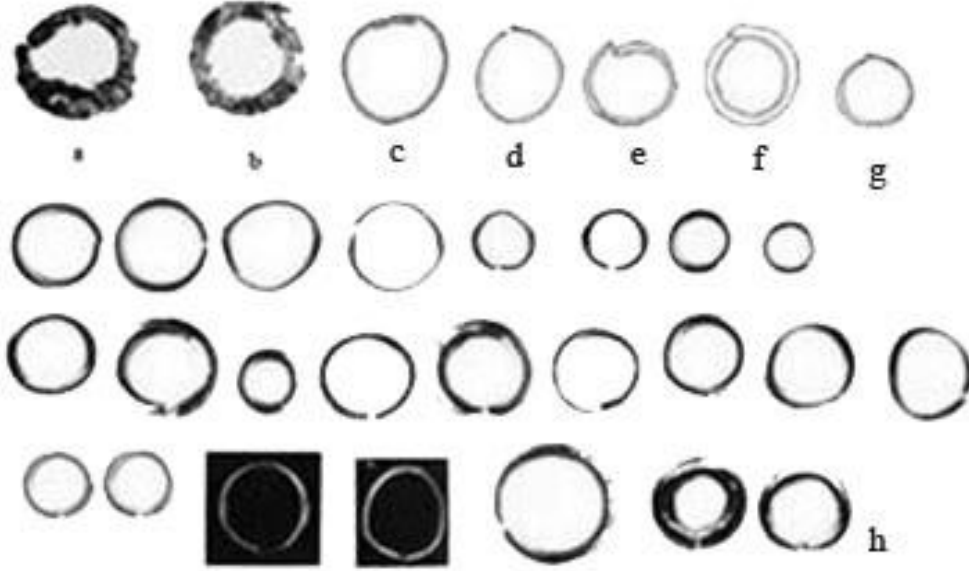
İğne: a: Kusura, b: Seyitömer Höyük, c-d: Alışar

Bilezik: a: Seyitömer Höyük, b-c: Alishar, d-e: Boğazköy, f-g: Kültepe

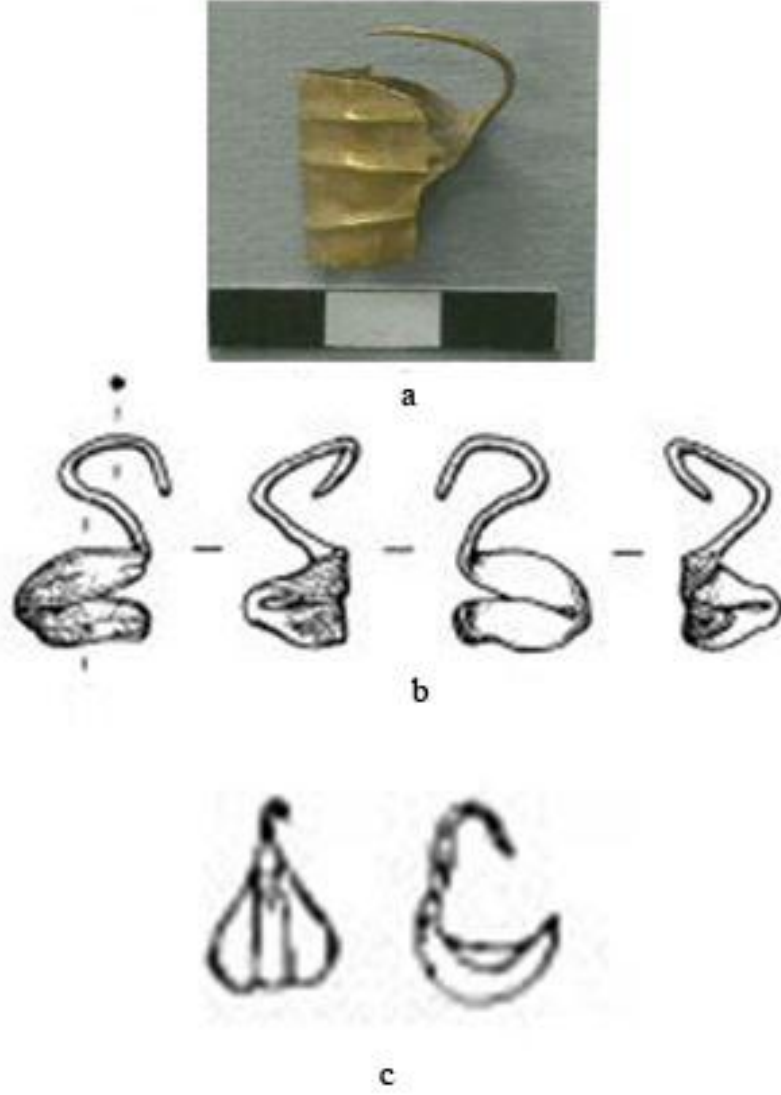
Bilezik: a-b: Seyitömer Höyük, c-d: Gordion Mezarlığı, e-h: Boğazköy, i-i': Kültepe

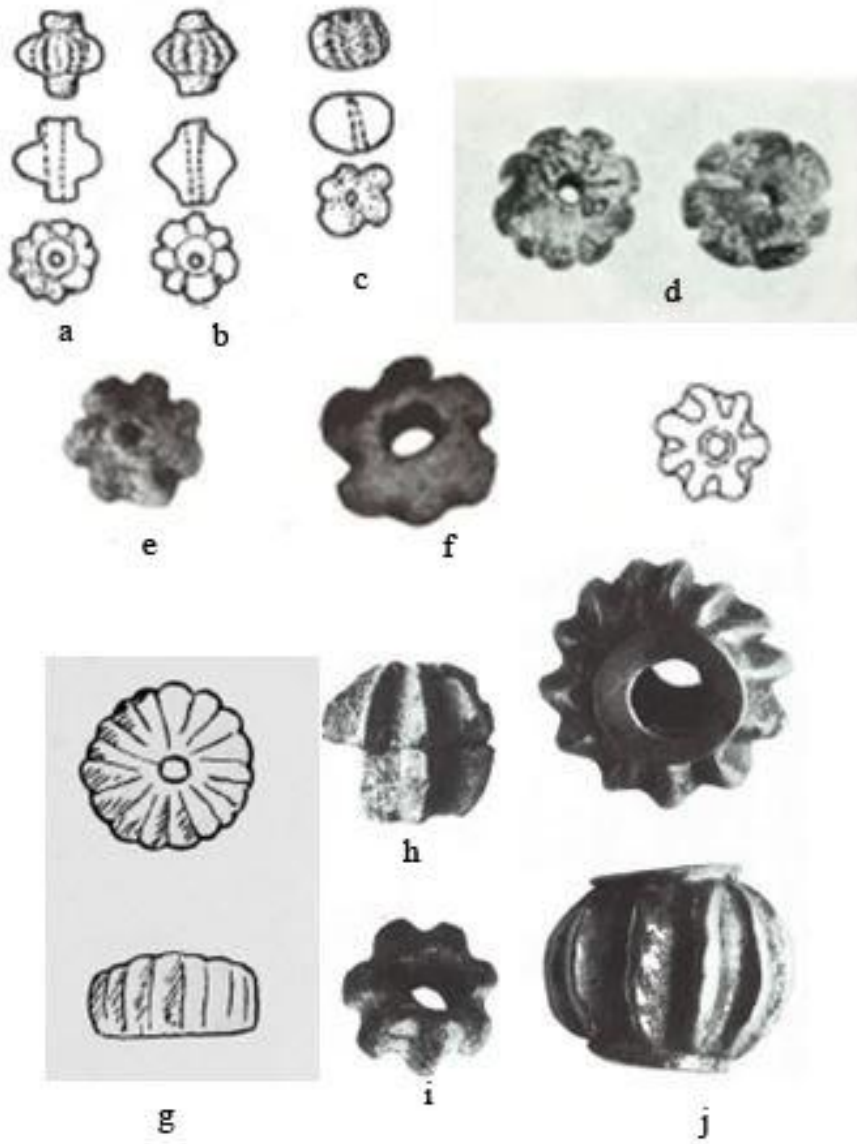
Küpe: a-b: Alişar, c: Gordion Mezarlığı, d: Kültepe

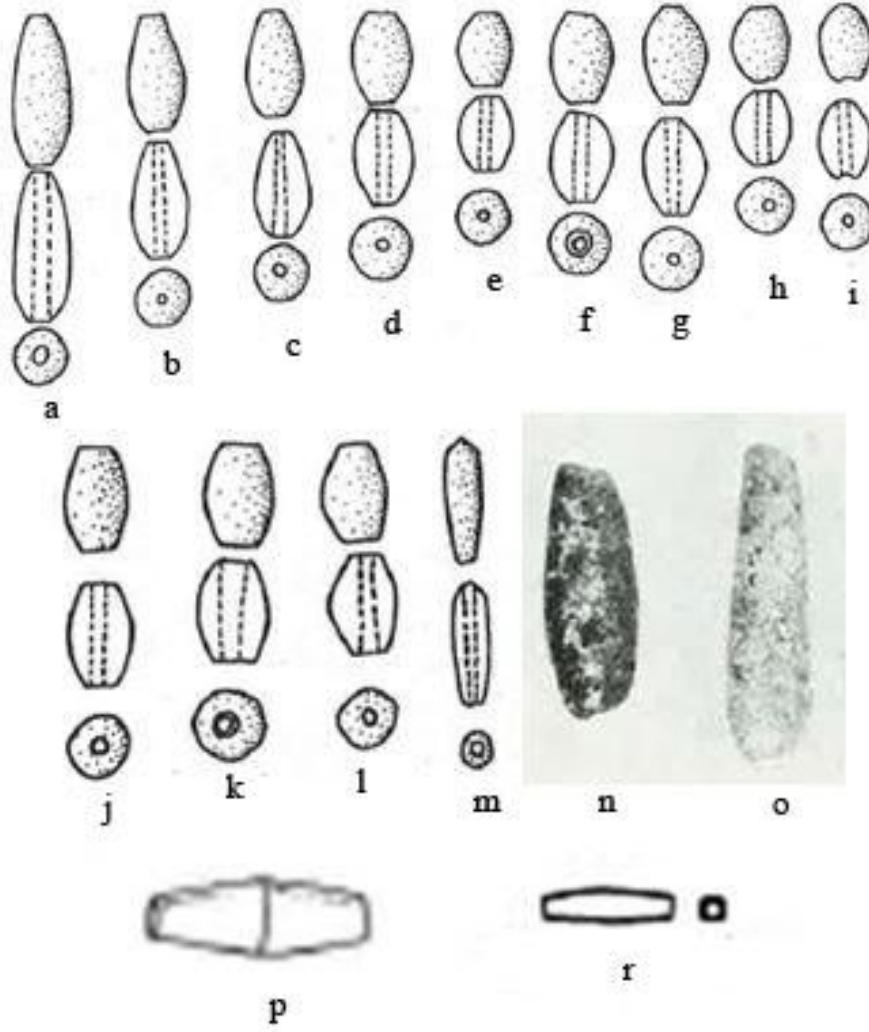
Küpe: a: Dede Mezarı, b: Çavlum Köyü Mezarlığı, c: Aphrodisias

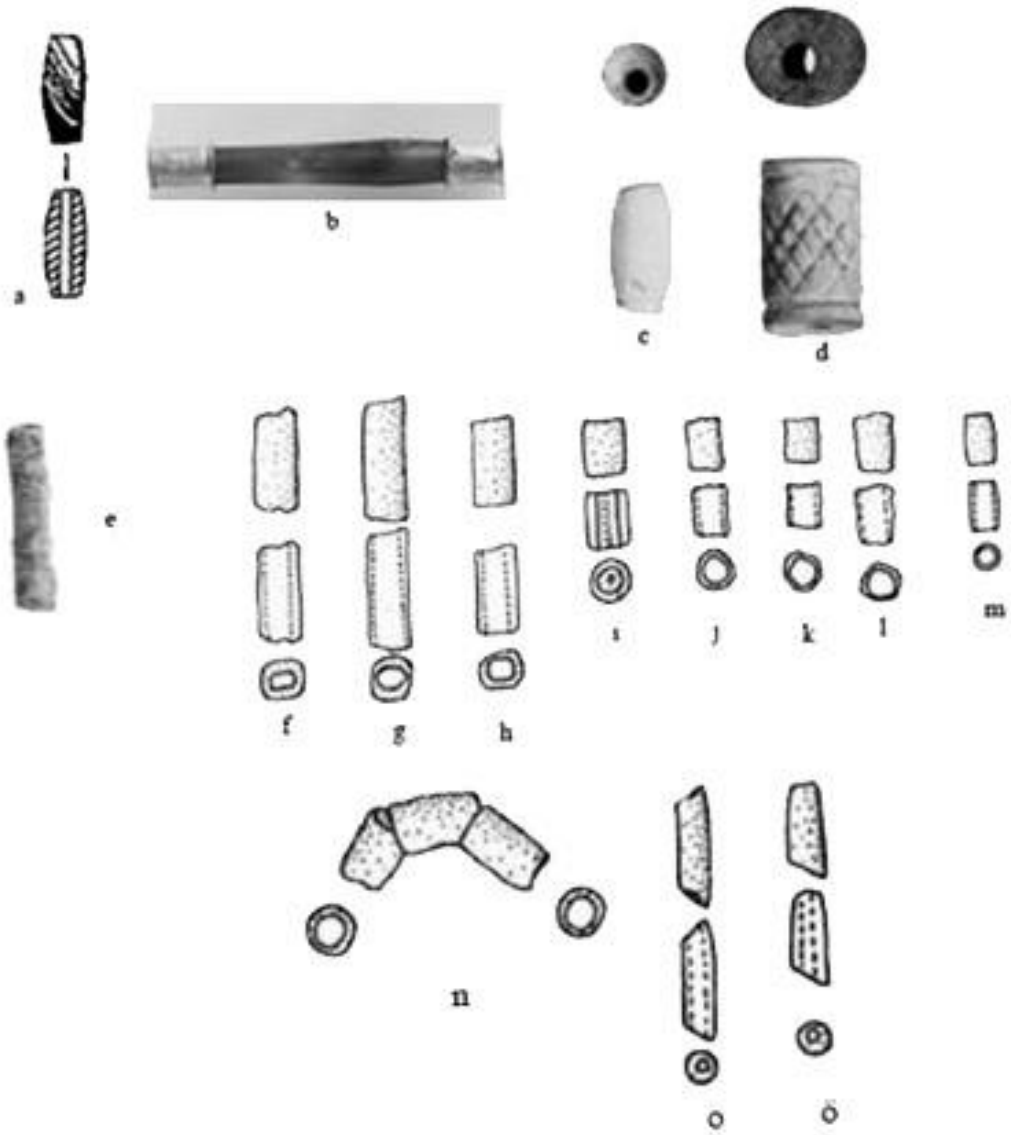
Küpe: a: Seyitömer Höyük, b: Beycesultan, c: Kaman Kalehöyük

Boncuk: a-c: Çavlum Köyü Mezarlığı, d: Yanarlar, e-f: Gordion Mezarlığı, g: Alişar, h-j: Kültepe

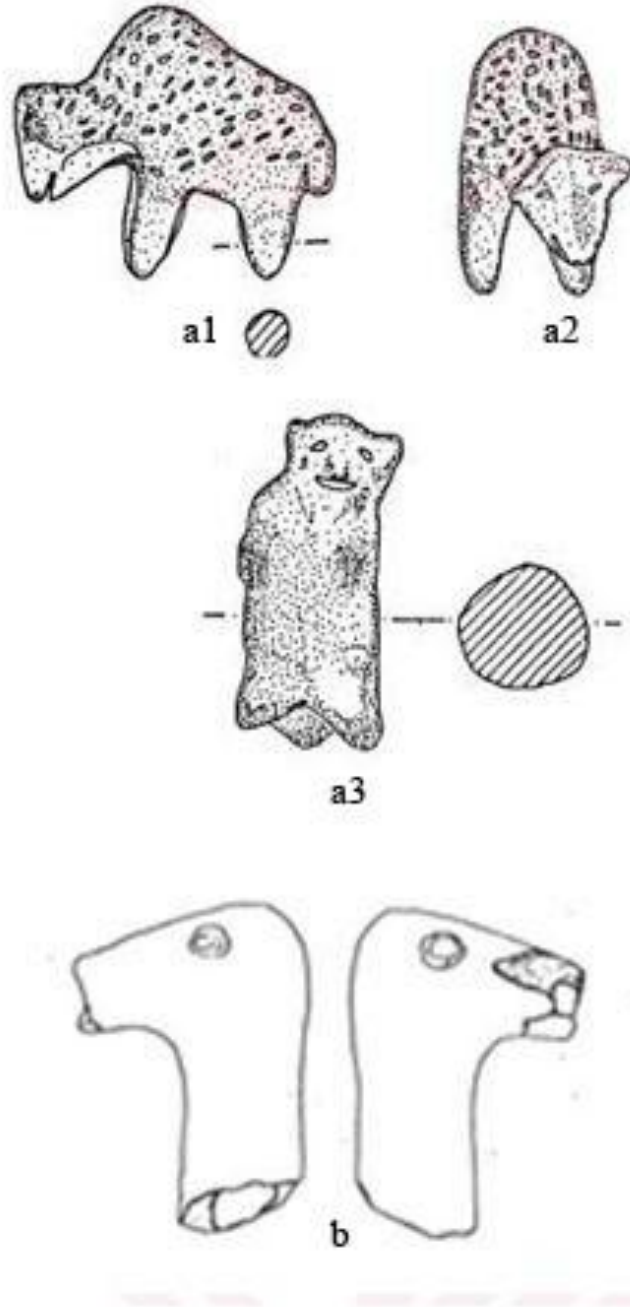
Boncuk: a-m: Çavlum Köyü Mezarlığı, n-o: Yanarlar Mezarlığı , p: Gordion Mezarlığı,
r: Acemhöyük

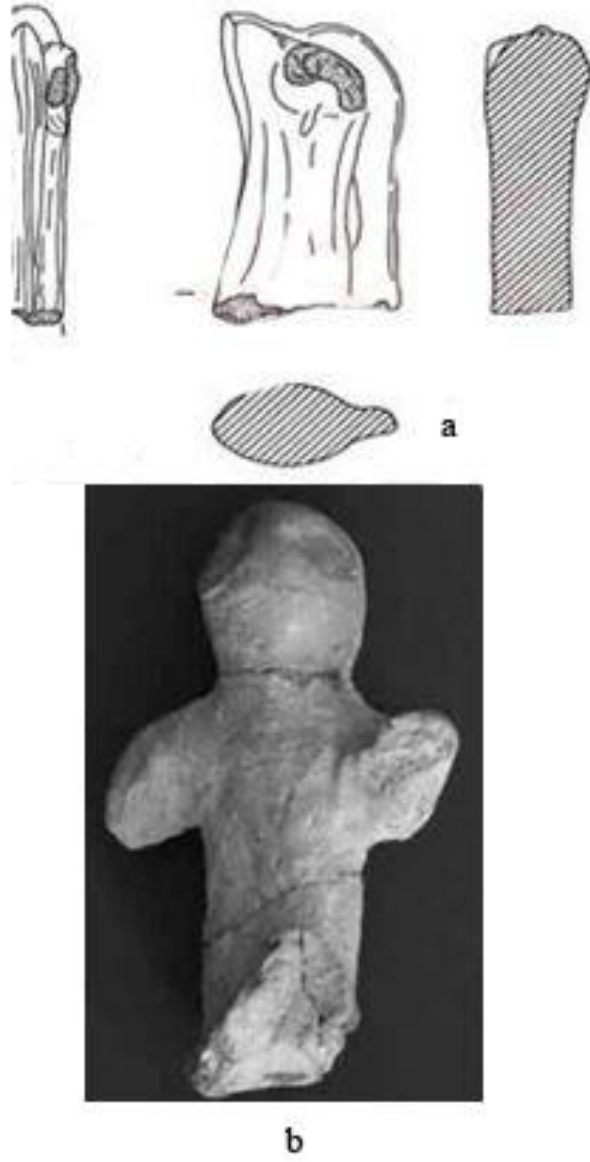
Boncuk: a: Kaman Kalehöyük, b: Yassihöyük, c-d: Alishar, e: Gordion Mezarlığı, f-ö: Çavlum Köyü Mezarlığı

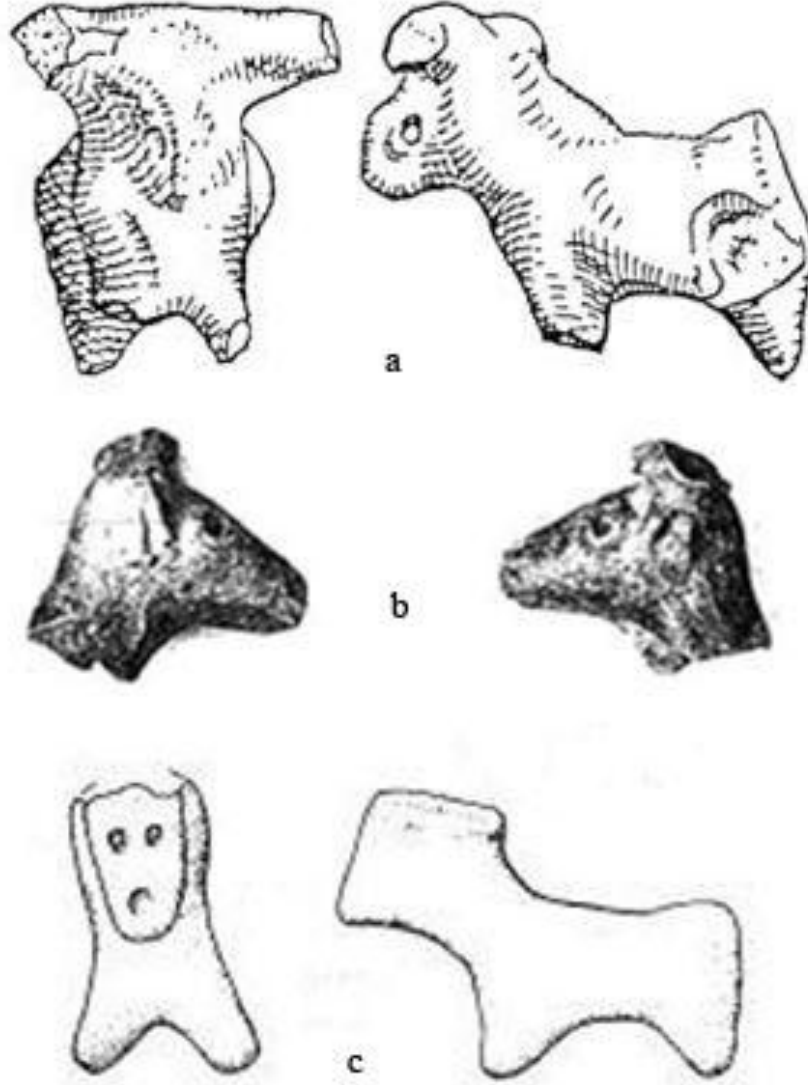
Figürin: a-c: Troya

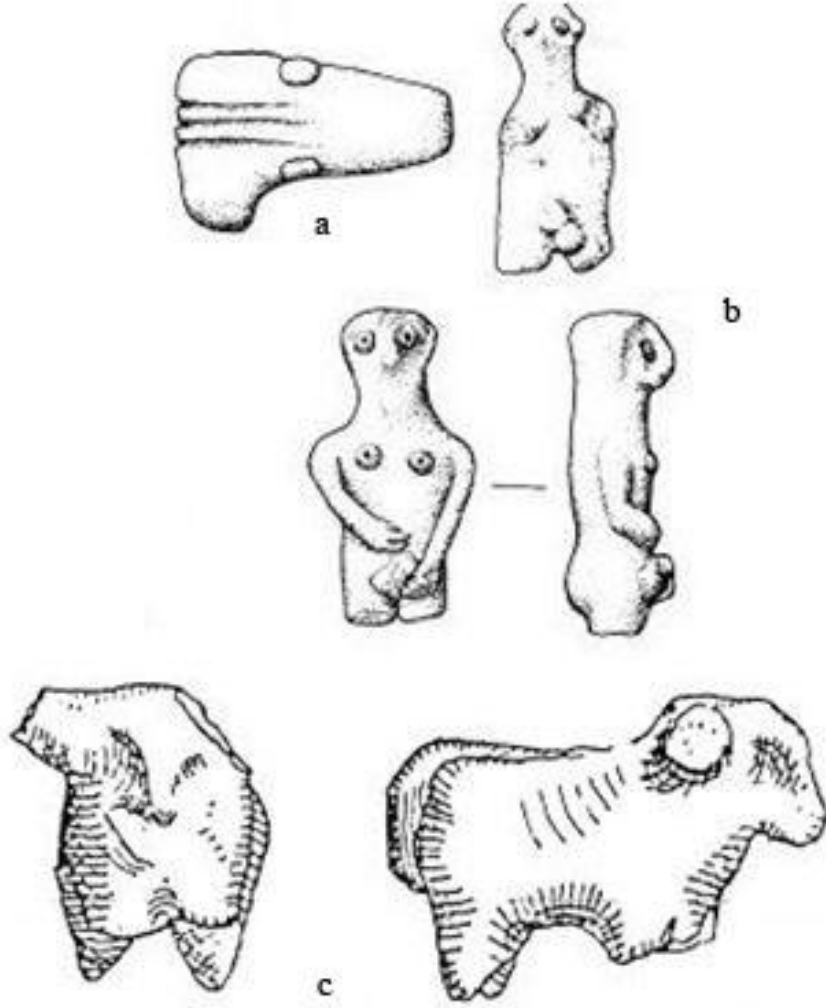
Figürin: a-b: Liman Tepe

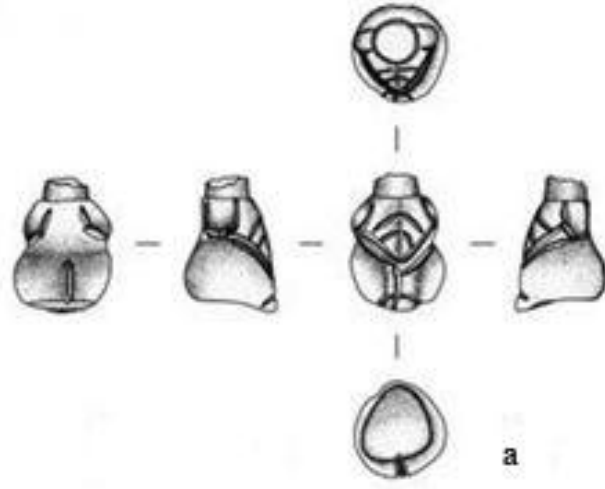
Figürin: a: Liman Tepe, b: Çine Tepecik

Figürin: a: Kusura, b: Aphrodisias, c: Beycesultan

Figürin: a-c: Beycesultan

b

c

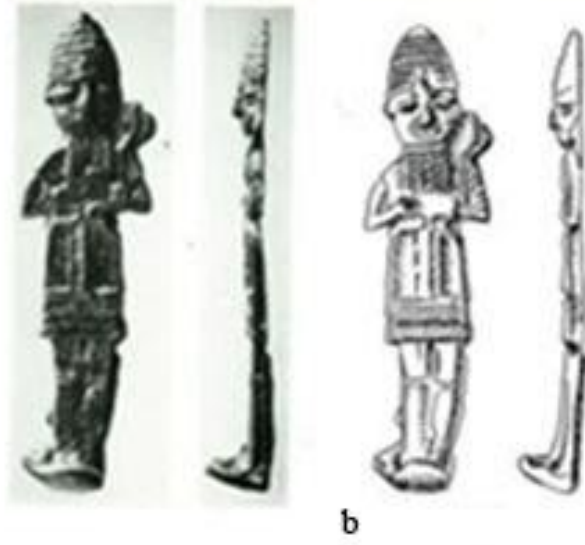
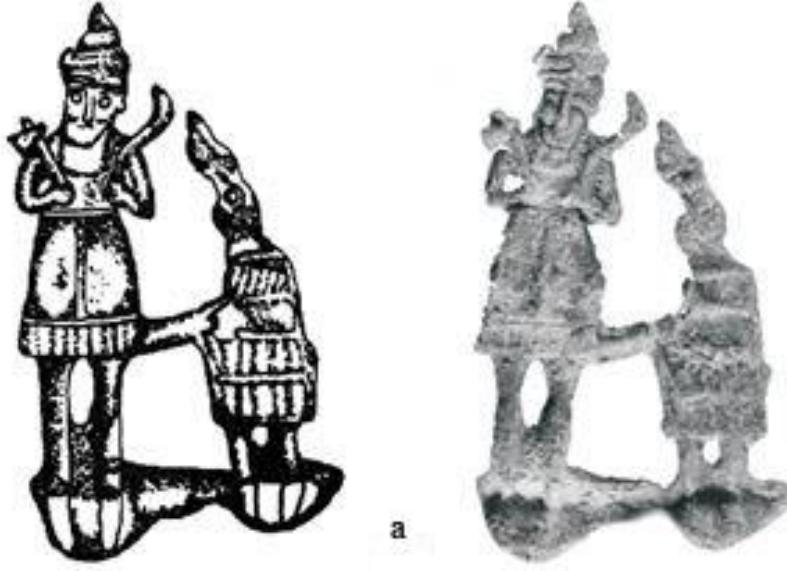
Figürin: a: Kaman Kalehöyük, b-c: Kültepe

Figürin: a-b: Alishar

Figürin: a-c: Achemhöyük

Figürin: a: Acemhöyük, b: Boğazköy

a

b

Figürin: a: Konya Karahöyük, b: Kültepe

Figürin: a-b: Kültepe

Figürin: a-c: Alishar, d: Yassıhöyük, e: Seyitömer Höyük